

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 09748

DER PROTSES

Franz Kafka

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

תשכ"ו
1966

פֿראַנץ קאַפֿקאַ / דער פּראָצעס

פלאנץ

דיעד פראצעס

יידיש מלך לאוליטש

FRANZ KAFKA
DER PROZESS

ענגלישער טיטל :
THE TRIAL

דערשיגען מיט דער דערלויבעניש פֿון
SCHOCKEN BOOKS, INC., New York, N. Y.

אילוסטרירט פֿון
יאָסל בערגמאָנער

אַן אויטאָריזירטער אויסגאַבע
אין טויזנט עקזעמפּלאַרן

סדר פֿון זאַץ און איינבאַנד
ישראל לאַנדאָן

צוגעגרייט צום דרוק
רחל אייזענבערג

Published by
DER KVAL, I. LONDON, *Publisher*, New York, N.Y., U.S.A.

PRINTED IN THE UNITED STATES OF AMERICA
MARSTIN PRESS, INC., NEW YORK

א וואָרט
פֿאַר דער ערשטער אויסגאַבע
פֿון קאַפֿקאַס בוך אויף ייִדיש

וועלט' און ייִד־טראַגעדיע

... ליען זײַנע ראַמאַנען און זײַנע קירצערע דערציילונגען און
דו וועסט באַלד באַנעמען, אַז קאַפֿקאַ נעמט אַרײַן אין זײַן
די אַלגעמײַנע טראַגעדיע פֿון דער מענטשהײַט, באַזונדערס אַבער
די לײדן און יסורים פֿון זײַן אײַגן, אומגליקלעך פֿאַלק, — דאָס
נע־ונדע, דאָס גערודפֿטע, די מאַסע אָן פֿאַרעם, אָן גוף. און ער
טוט דאָס אַזוי — אַזוי ווי קײנער האָט עס ביז איצט נישט געטאָן.

ער שרײַבט עס דײַטלעך, און דאָך וועסטו נישט געפֿינען דאָס
וואָרט „זיד“ אין קײן אײנעס פֿון זײַנע בײַכער.

„דער פראַצעס“ און זײַן העלד — סױמבאַלן

. . . די דאָזיקע ווערק (בתּוּכּס „דער פראַצעס“) זענען דאָקומענטן
פֿון זיך אַלײן פֿײַניקן, פֿון יסורים פֿון תּשוּבָה, מיט וואָס ק, דער
הויפּטהעלד פֿון „דער פראַצעס“, האָט געזינדיקט — ווערן מיר
קײן מאָל נישט געוואָר. אין די ראַמען פֿון אַ נאַרמאַלער געריכטס-
פראַצעדור — איז ער בלי ספֿאָ אומשולדיק. נישטאַ גאַרנישט
קעגן אים, אָדער, לכול הפּחות, נישט קײן סך. און פֿאַרס דרייט
זיך אַ טײוולאַנישע שפּיל אַרום זײַן אומשולד. — — — אַ מיט-
טעריעזער געריכט רופֿט אים צו דיין און צו משפּט. און סוף-כל-
סוף ווערט דער פּסק־דיין אויסגעפֿירט.

איוב — „דער פראַצעס“, „ראָם שלאָס“

. . . אין אונדזערע אויערן קלינגט דער ווילן פֿון גאָט אומלאַגיש;
און מײנען מײנט דאָס, אַז ער איז זיך סותר אײף אַ גראַטעסקן
אופֿן מיט אונדזער מענטשלעכער לאַגיק. זײַנט דעס ספֿר איוב
וואָס אין תּנ״ך, איז קײן מאָל נישט אַזוי ווילד געשטריטן געוואָרן
מיט גאָט ווי אין קאַפּקעס „פראַצעס“, זײַן „שלאָס“, אָדער אין זײַן
„שטראַף-קאַלאַניע“. דאָ ווערט דער יושר פֿאַרגעשטעלט אינעם
געשטאַלט פֿון אַ מאַשינאַוון גולם, וואָס איז גרויזאַם ראַפֿינירט
צוגעטראַכט געוואָרן; אַן אוממענטשלעכע, נײַן ממש אַ שדישע
מאַשינ, און אַ משוגענער טעוואַק פֿאַרהײליקט זי. אַזוי איז דאָך
אין ספֿר איוב, וווּ גאָט טוט, ווי עס ווײַזט אױס, אַבסורדאַלע
אומגערעכטיקײטן מיט דעם בר־נש. אָבער נאָר דער מענטש
טראַכט אַזוי. די לעצטע מסקנא סײַ אין ספֿר איוב און סײַ אין די
ספֿרים פֿון קאַפּקאָ, איז די באַשטעטיקונג פֿונעם פֿאַקט, אַז די
מאָסן מיט וועלכע עס מעסט דער מענטש זענען נישט די מאָסן,
מיט וועלכע עס ווערט געמאַסטן אין אַבסאַלוט.

. . . אין לעצטן קאַפּיטל פֿון „פראַצעס“ שטרעקט ק, דער העלד,
אױס זײַן האַנט צו אַ ווײַטן, אומבאַקאַנטן, אומבאַדײַטיקן פֿאַרשױן.
ווער איז עס? אַ פֿרײַנד? סתּם אַ גוטער מענטש? עמעץ, וואָס

פֿילט מיט ? עמעץ, וואָס וויל מיטהעלפֿן ? איז עס אַ יחיד ? איז עס בכלל אָן עמעץ ? קען מען נאָך בכלל געהאַלפֿן ווערן ? זענען געווען אַרגומענטן קעגן דעם אורטייל, וואָס זענען פֿאַר-געסן געוואָרן ? קלאַר, אַז עס זענען אַזעלכע אַרגומענטן נישט געווען. לאַגיק קען זיך, פֿאַרשטייט זיך, נישט קיין טרייסל טאָג, אָבער אַז מענטשט וויל לעבן גיט זיך די לאַגיק יאָ אַ וואַקל. וווּ איז דער ריכטער, וואָס ער האָט אים קיין מאָל נישט געזען ? וווּ איז דאָס הויפטגערעכט, פֿאַר וועלכן ער איז קיין מאָל נישט געשטאַנען ?

... אין סך-הכל — דאָס אַלטע איוב־פּראָבלעם.

... דאָס וואָרט "ייד" טרעפֿט זיך קיין מאָל נישט אין "שלאַס". און פֿאַרס ליגט עס קלאַר ווי אויף דער האַנט, אַז קאַפֿקאָ האָט אין "שלאַס" — פּראָסט און פשוט פֿון זיין נשמה אַרויס, און אין אַ פשוטער מענשה — געזאָגט מער וועגן דעם מצבֿ פֿון יידנטום ביים היינטיקן טאָג, ווי מע קען דאָס לייענען אין הונדערטער טראַקטאַטן. און אין דער זעלבער צייט גייט די ספעציפֿיש יידישע אויסטייטשונג האַנט אין האַנט מיט אַלק, וואָס איז אַלגעמיין אַנווענדלעך אויף דער גאַנצער מענטשהייט. איינס איז נישט סותר דאָס אַנדערע.

... שוין די ערשטע באַגעגעניש מיט די פּויערים איז דאָ זייער כאַראַקטעריסטיש. ק. האָט זיך פֿאַרבלאָנדזשעט אין אַ דאָרף, וואָס ער קען עס נישט. ער איז מיד. ער זעט אַן אַלטן פּויער. "קען איך אַרײַן אויף אַ רגע?" — פֿרעגט ער, דער פּויער בורטשעט עפעס אַן אַ טאַלק, תּוֹך כדי דיבור נעמט עס ק. אַן פֿאַר אַן איינלאַדונג און גייט אַרײַן אין דער כאַטע. שפעטער ווייזט זיך אַרויס, אַז דער פּאַרשוין, וואָס האָט אים אַרײַנגעלאַזט, איז אַ ביסל צעדרייט. מאַדנע פּאַראַלעל איז דאָס אַלק צו דעם "רעכט זיך צו באַזעצן" ווי אַזוי יידן אין גלות טייטשן עס. איר דאָרפֿט זיך נאָר אַרײַנלעבן אין דעם גייסט פֿון דעם עפּיזאָד מיט דעם האַלב צופֿעליקן צוּחאָג פֿון "טאַלעראַנץ", וואָס ק. מיינט, אַז ער האָט אים טאַקע. און אַזוי — כמעט זייטל אין זייטל אין אַט דעם ראַמאַן זיינען פֿול מיט פּאַראַלעלן, פּאַראַלעלן צו סיטואַציעס אין דער יידישער גלות-געשיכטע.

* * *

און לאַמיר דאָס אַלק בעסער באַנעמען פֿון מאַמענטן אין קאַפֿקאָס טיפֿן, אינטעסיוון, טראַגישן לעבן.

באגניטערונג פאר יידיש טעאטער

. . . אין 1910 האט קאפקא דאס ערשטע מאל געזען א יידישע טעאטער-טרופע פון לעמבערג. זיי האבן געשפילט אין יידיש און געזונגען יידישע פאלקסלידער. א יאָר שפעטער האט ער זיי ווידער געזען. פון דעמאלט אָן זענען זײַנע נאַטיצביכער פֿול מיט באַמערקונגען וועגן זײ. וועגן די גרעסטע אַקטיאָרן אַפֿילו האַט מען זעלסטן געשריבן מיט אַזויפֿל ליבע און דורכדרינגענדיקער פֿאַרשטענדעניש. נישט נאָר וועגן זייער קונסט, נאָר אויך וועגן זייערע פֿריוואַטע לעבנס. וועגן דעם אַקטיאָר קלוג און זײַן פֿרוי, טשיזשיק און זײַן פֿרוי, פיפּעס — און דער עיקר וועגן דעם יונגן זשאַק לעווי. — אַפֿט פֿלעגט ער קומען צו די פֿאַר־שטעלונגען אין קאַפֿע „סאַוואַי“, מיט ליבשאַפֿט לערנען פֿון זײ וועגן ייִדישן פֿאַלקלאָר. ער האָט זיך מומש אַרײַנגעלעבט בלױַ ונפֿש אין זייער סבֿיבֿה. — דעם אַקטיאָר לעווי האָט ער באַהאַנדלט ווי זײַנעס אַ נאַענטן פֿרײַנד, פֿלעגט אים אַהיימנעמען — כאַטש זײַן פֿאַטער האָט עס שוין גאָר נישט גערן געהאַט. — פֿון די מעטיוות פֿון זשאַק לעווי האָט ער באַקומען אַ טיפֿן אַרײַנבליק אין די פֿראַבלעמען און קריזיסן פֿון רוסיש־פּוילישן ייִדנטום. לעווי איז געווען דער גורם פֿון זײַן אַנהייבן לערנען ייִדישע געשיכטע פֿון גרעץ, זײַן לערנען די געשיכטע פֿון דער ייִדישער ליטעראַטור פֿון דער פֿראַנצייזישער אויסגאַבע פֿון בוך פֿון פינעס. אין זײַנע נאַטיצן שרײַבט ער אויך אַ סך בכלל וועגן דער אייגנאַרטיקייט פֿון ליטעראַטורן פֿון קליינע פֿעלקער.

זשאַק לעווי, דער אַקטיאָר, דער פֿרײַנד

. . . פֿון אַ בריוו: ליבער מאַקס, מיר האָבן מזל! זיי שפּילן „שולמית“ פֿון גאַלדפֿאַדען. — — פֿראַנץ האָט גאָר אַנגעהויבן צו שרײַבן אַ מין ביאָגראַפֿיע פֿון זשאַק לעווי, און אין דער ביאָגראַפֿיע אַן איבערבליק איבערן ייִדישן טעאטער. די ערשטע בלעטער פֿון דעם בוך זענען געבליבן. קורץ ווי זיי זענען, אַט די בלעטער, גיבן זיי אַ באַגריף פֿון דעם היקף פֿון קאַפֿקאַס ייִדישע פֿאַראינטערעסירונגען. ער האָט געוואַלט זען די ייִדישע פֿראַ־בלעמען פֿון אַ מער לעבעדיקער און קאַלירפֿולער זײַט — און נישט בלויז פֿון דעם קוקווינקל פֿון די אַבסטראַקטע ציוניסטישע טעאָריעס. — — קאַפֿקא איז נישט מיד געוואָרן צו העלפֿן דער

יידישער טרופע. אליין פֿאַרפֿאַסט, אליין דופליצירט און פֿונאַג-
דערגעשיקט אַ צירקולאַר צו אַלע ציוניסטישע קלובן אין בעהמען,
אַ זיי זאָלן אָרגאַניזירן אַ טור פֿאַר די אַקטיאָרן. דעם 18טן
פֿעברואַר, 1912, האָט ער אליין איינגעאַרדנט אַ רעציטאַציע-
אָונט פֿאַר זשאַק לעווי. געעפֿנט דעם אָונט מיט אַ קורצער רעדע:
איידער די פּוילישע יידן לאָזן הערן זייערע שוורת, מוז איך אייך
זאָגן, דאַמען און הערן, אַז איר פֿאַרשטייט אַ סך בעסער יידיש,
איר האָט זיך אליין אין דעם קיין מאָל גאַר ניט חושד געווען. — —
איך בין איבערצייגט, אַז דער „רוסישער פֿריינד“ אין „דער
ווערדיקט“ האָט אין זיך שפורן פֿון אַקטיאָר לעווי. — — אין
קאַפֿקאַס אַרכיוו זענען געבליבן האַרציקע בריוו פֿון לעווי און
קאַפּיעס פֿון פּונקט אַזעלכע האַרציקע ענטפֿערס.

אין אַ מאַמענט פֿון פֿאַרלוירנקייט און יאוש

... דאָס יאָר איז 1913. איך אינטיסטיר, איך מאַטער אים אויף
אַ טאַקטלאָזן אופֿן מיט מיינע ציוניסטישע פּראַיעקטן פֿון געזעל-
שאַפֿטלעכער אליין-אויסבילדונג. דאָס איינציקע מאָל איז דעמאָלט
אַ גרויער וואַלקן-שאַטן געפֿאַלן אויף אונדזער חבֿרשאַפֿט. קאַפֿקאַ
האַט רעאַגירט אין זיין טאַגבוך אַט אַזוי: וואָס האָב איך פֿאַר אַ
שניכות מיט יידן? איך האָב דאָך כּמעט קיין שניכות נישט מיט
זיך אליין. דער אמת איז, אַז איך דאַרף מיר פֿאַרקריכן אין ערגעץ
אַ שטיל ווינקלע און זיין גליקלעך, וואָס איך קען נאָך בכלל
אַטעמען.

ציוניסטישע איבערצייגונגען

... עס האָט גענומען צייט, אַ סך צייט ביז איך האָב אָנגעזאַמלט
גענוג וויסן צו פֿאַרשטיין די טיפֿע שניכות צווישן מחרד און
מערבֿ-ייִדנטום, ציון און גלות. — — אַז כּיבין געוואָרן אַן איבער-
צייגטער ציוניסט האָב איך זיך באַמיט אויך קאַפֿקאַ צו איבער-
צייגן אין מיינע אידעען. אָבער אַן אַ פעולה. איין מאָל, אין יאָר
1913, איז אַזאַ מין שמועס געוואָרן די סיבה פֿון אונדזערער אַ
מחלוקה. דער איינציקער, אין שמועס האָבן דעמאָלט אַנטייל-
גענומען: בובער, ווערפֿעל, קאַפֿקאַ, פּיק און באָוס. פֿאַרצייכנט
האַב איך: קאַפֿקאַ ענטפֿערט, אַז ער האָט נישט קיין שום פֿלל-
געפֿילן. זיין כּוח סטייט קוים פֿאַר אים אליין. אָבער דווקא פֿון

אַט דעם טאָג אָן האָט זיך קאַפּקאַ שריט נאָך שריט דערנענטערט צום ציוניסטישן שטאַנדפּונקט. און אַז עס זענען געקומען די ערנסטע טעג פֿון אַרום 1918-1919, די טעג פֿון ייִדישן נאַציאָנאַל־קאַמיטעט און דער ייִדישער שולע — איז ער נישט אָפּגעטראָטן פֿון מיין זייט, מיר געהאַלפֿן מיט אַן עצה, פֿאַראַינטערעסירונג, התלהבות, ליבעפֿולער הסכמה. זיין צושטימונג צו מיין אַרבעט האָט מיר געגעבן קוראַזש. און וואָס שייד לערנען העברעיִש — האָט ער מיך אָפֿילו גאַר באַלד דיסטאַנסירט.

אויג אין אויג מיט חסידים בני אַ שלוש־מערודות

... 1916. צווישן פּליטים פֿון גאַליציע אין פּראָג. ער איז דאָ ביי וויפּוּחים צווישן מזרח־ און מערב־ייִדן. ער שווייגט לרויב, אָבסער־ווירט. איך נעם אים צו אַ שלוש־מערודות צו אַ רבי, אַ בעל־מופֿת, אַ פּליט פֿון גאַליציע. ער הערט די שעפּטשענדיקע, חסידישע ניגונים, אָבער ער בלייבט רעזערווירט, קיל. אַוודאי האָט אים גערירט די דורות אַלטע נגינה, דאָס אוראַלטע פֿאַלקסלעבן. אַהיימיגענדיק האָט ער זיך אָנגערופֿן: קוקסטו אָבער רעאַליסטיש אויף דעם, דערמאַנט עס דיך אַ ביסל אָן די מינהגים פֿון אַן אַפֿריקאַנישן שבֿט. ריינסטער איבערגלויבן. — — — נישט געווען קיין באַליידיקונג אין אַט די ווערטער, נייערט אַ רעאַליסטישע נעגאַציע. איך האָב אים גאַנץ גוט באַנומען. ער האָט נישט געקענט אָננעמען אַ גרייטן מיסטישן ריטואַל פֿון אַנדערע — בשעת ער האָט געהאַט זיין אייגענע מיסטישע וועלט. און פֿאַרט איז דער רועס געווען זייער טיף, און די שפורן פֿון דער באַגעגעניש זענען דייַטלעך אין קאַפּקאַס ווייטערדיקע ווערק.

העברעיִש און ווידער העברעיִש

... 1917. קאַפּקאַ איז שוין קראַנק. שפּייט מיט בלוט. אין מאַל אין יענעם יאָר, אין דעצעמבער, גייען מיר צוזאַמען צום פּראָג־פֿעטאַר פּיק. דאָ ערשט ווער איך געוואָר, אַז ער איז דורכגעגאַנגען 45 לעקציעס פֿון העברעיִשן לערנבוך פֿון פּראָפֿעסאָר משה ראָט. קיין וואָרט האָט ער קיין מאַל וועגן דעם צו מיר נישט געוואָגט. ער האָט מיך, מכלומרשט געוואָלט אויספרובירן, ווען ער האָט מיך דאָ אַנומלט, מיט אַן אומשולדיק פּנימל, אַ פֿרעג געטאַן ווי

אזוי מע רעכנט אויף העברעיש. פֿון אַלץ מאַכט ער אַ גרויסן
סוד. פֿאַראַנען אין דעם אַ גרויסקייט, אָבער אויך עפעס אַ פינטל
שלעכטס. — — — 1918. פֿראַג. מיר זעען זיך אָפֿט. רעדן אַ סך.
צוויי הויפטטעמעס אין אַלע שמועסן: די וועלט־מלחמה און . . .
העברעיש.

קאַפֿקאָ לערנט ייִדישקייט

. . . אזוי לאַנג ווי די לעצטע כוחות האָבן אים געטרָגן אין
לעצטן יאָר פֿון זײַן לעבן, פֿלעגט ער פינקטלעך אַרײַנקומען אין
דעם אינסטיטוט פֿון ייִדישע לימודים אין בערלין אויף דער
אַרטילעריע־גאַס. ער איז געווען אויף אַלע לעקציעס פֿון פֿראַפֿע־
סאָר טאַרשטינער און אויך פֿראַפֿעסאָר גוטמאַן; די לעקציעס זענען
געווען אַרײַנפֿירן אין דעם יס־התלמוד. ער האָט זיך באַמיט אַלײן
צו לײענען גרינגערע העברעישע און אַרמישע טעקסטן. נאָר
און אויסשליסלעך צוליב די דאָזיקע קורסן פֿלעגט ער קומען
רעגולער פֿון דער פֿאַרשטאַט, וווּ ער האָט געוווינט, צום צענטער
פֿון בערלין.

די ערשטע באַנענעניש מיט דאָראַן

. . . זומער 1923. קאַפֿקאָ מיט דער משפּחה איז אין מיריץ, אַ
דאָטשע בײַם באַלטישן יס. צופֿעליק איז דאָרט געווען אַ זומער־
לאַגער פֿאַר ייִדישע קינדער. דאָרט, און צופֿעליק אין קיך, באַ־
גענט אַ מאָל קאַפֿקאָ אַ יונג מיידל. זי שאַבט די שופן פֿון אַ פֿיש.
„אַזעלכע צאַרטע הענט און אַזאַ בלוטיקע מלאכה“, זאָגט קאַפֿקאָ
מיט אַ טענה צום מיידל (ער איז געווען אַ וועגעטאַריער). דאָס
מיידל האָט זיך פֿאַרשעמט און געבעטן אַן אַנדער באַשעפֿטיקונג.
— — — דאָס איז געווען דער אָנהייב פֿון דער פֿריינדשאַפֿט
מיט דאָראַ דיאָמאַנט. דער גורל האָט געוואַלט, אַז זי זאָל פֿון
איצט ביזן סוף זײַן זײַן לעבנס־באַגלייטערין. נײַנצג, אָדער
צוואַנציק יאָר איז איר דעמאָלט געווען. געשטאַמט האָט זי פֿון אַ
ייִדיש־פּוילישער חסידישער משפּחה. וויפֿל כּיבוד־אָב עס איז אין
איר געווען, האָט זי פֿאַרט נישט געקענט לחלוטין שלום מאַכן
מיט דער וואַרגנדיקער ענגשאַפֿט פֿון טײַף טראַדיציאָנעלן לעבן.
אזוי אַן ערך איז אויך געווען דער פֿאַל מיט דעם ייִדישן אַקטיאָר

זשאק לעווי פֿון פּוילן, וועמען קאַפּקאַ האָט פֿרײַער געטראַפֿן. אויך
בײַ אים אַ ים מיט כּיבּוּד־אַב, אָבער נאַכגיין פֿוסטריט איז פֿאַרט
נישט־מעגלעך. דאַראַ איז אַוועק פֿון דער הייס, געוואַנדערט און
געאַרבעט אין אַלערליי שטעט אין דײַטשלאַנד. איצט אין קינדער־
לאַגער. זי האָט גוט געקענט לשון־קודש. און קאַפּקאַ האָט פֿונקט
דעמאַלט מיט אַ סך התמדה געלערנט דאָס לשון. די פּאַפּירן,
וואָס זענען געבליבן נאָך אים, זענען פֿול מיט העברעיִשע לשון־
געניטונגען. נישט ווייניקער ווי מיט אַלערליי ליטעראַרישע
פּלענער. דער ערשטער שמועס דאַראַס מיט פֿראַנצן האָט זיך
געענדיקט מיט איר רעציטירן פֿאַר אים אַ קאַפּיטל ישעיה אויף
לשון־קודש. דאַראַ האָט אויך געהאַט אַ גרויסן אַרטיסטישן
טאַלאַנט.

דאַראַ און איר טאַטע, דער חסיד

. . . די ערשטע זאָך, וואָס דאַראַ האָט מיר דערציילט און פֿראַגן
האַט איר שטאַרק צוגעהאַלפֿן מיט סימנים — ווייל רעדן אַ סך
האַט ער נישט געסאַרט — איז געווען די מאַדנע מעטאָד פֿון זײַן
אַפּיצייעלן שדכנען זיך צו איר. ער האָט שטאַרק געוואַלט פֿאַרמעל
חתונה האָבן מיט זײַן דאַראַן און האָט געשיקט צו איר חסידישן
טאַטן אַ בריוו וועגן דעם. ער האָט דאַרט קלאַר געמאַכט, אַז כאַטש
ער איז נישט קיין פֿרומער ייד פשוטו כּמשמעו, איז ער פֿונדעסט־
וועגן אין דער בחינה פֿון אַ בעל־תּשובּה, וואָס זוכט דעם וועג
אויף צוריק, וּבִכֵּן איז ער אפֿשר ווערט דעם זכות אויפֿגענומען
צו ווערן אין אַזאַ פֿרומער משפּחה. דאַראַס טאַטע איז מיט אַט
דעם בריוו געפֿאַרן צו דעם ייד, וועמען ער האָט פֿאַרערט מער
ווי וועמען עס איז אויף גאַטס וועלט — צום גערער צדיק. דער
רבי האָט מעיין געווען אין בריוו, האָט אים אַוועקגעלייגט אויף
אַ זײַט פֿון טיש און געזאָגט איין וואָרט, מיט איין טראַף: „ניין“.
און — קיין שום פּירושים. דאָס וואָרט פֿון דעם רבי, דעם בעל־
מופֿת, איז, ליידער, וואָר געוואָרן אין פֿראַנצס נפֿטר ווערן, וואָס
איז בקרובֿ פֿאַרגעקומען. אויך פֿראַגן האָט באַטראַכט די ידיעה
וועגן רבינס וואָרט ווי אַ בײַזן סימן. ער האָט אַפֿילו געשמייכלט,
אָבער דער רושם איז געוועזן גרויס. אַ רגע נאָך דער מעטאָד האָט
מיך דאַראַ אַוועקגענומען אויף אַ זײַט און געשעפּטשעט: די
לעצטע נאַכט האָט זיך אַ סאַווע באַוויזן בײַ פֿראַנצס פֿענצטער.
דער פֿויגל, וואָס זאָגט אָן דעם טויט.

דאַראַ — דער לעצטער ליכטשטראַל

... אָבער פֿראַנץ האָט געוואָלט לעבן. ער האָט איצט — אין די לעצטע טעג — אויסגעפֿאַלגט דעם דאָקטערס אינסטרוקציעס מיט אַזאַ פֿינקטלעכקייט, וואָס קיין מאָל פֿרֿיער האָט מען זי בײַ אים נישט באַמערקט. און ער האָט עס געטאָן אָן שום פֿראַטעסט. אַ וואָלט ער דאַראַן פֿרֿיער געקענט — וואָלט זײַן ווילן צו לעבן פֿרֿיער נאָך זיך געשטאַרקט — און אַפֿשר טאַקע נאָך אין צײַט. אַזוי איז געווען דער אַלגעמיינער רושם. ווונדערלעך צוגעפֿאַסט זענען די דאָזיקע געווען איינער צום אַנדערן. דער רײַכער אוצר פֿון פּויליש־ייִדישער רעליגיעזער טראַדיציע — און דאַראַ איז אַ גרויסע קענערין אין דעם געביט — איז געווען אַן אייביקער קוואַל פֿון טיפֿסטן גײַסטיקן נחת פֿאַר פֿראַנצן. — — — האַרציק און רירנדיק איז געווען דאַראַס אומענדלעכע זאָרג פֿאַר דעם קראַנקן אינוואַליד. האַרציק און רירנדיק איז אויך געווען צוצוזען ווי אַלע וויטאַלע כוחות זענען אין אים וואָך געוואָרן — צו שפּעט. — — — אַז פֿראַפֿעסאָר טשיאַסני האָט אים אַ מאָל — און שוין אין די סאַמע לעצטע טעג — אַ זאָג געטאָן, אַז עס גײַט אים בעסער מיט זײַן קראַנקן האַלדז, האָט ער דאַראַן אומצאָליקע מאָל אַרומגענומען און געשעפטשעט: קיין מאָל נאָך האָב איך נישט אַזוי שטאַרק געוואָלט לעבן און געזונט זײַן ווי איצט.

די פֿטירה און קבֿורה

... פֿראַנץ קאַפֿקאָ איז געשטאַרבן דעם 3טן יוני, 1924; עס איז געווען אין אַ דינסטיק. אין אַ פֿאַרזאָממעטן אַרון האָט מען דעם נפֿטר געבראַכט קיין פֿראַג. דעם 11טן יוני, אַ זייער פֿיר נאָך מיטיק, האָט מען אים מקבר געווען אויף אַ גוט צוגעקליבענעם אַרט, אין ייִדישן בית־עולם פֿראַג־סטראַשניץ. דאָס קבֿר — נאָענט פֿון הויפּט־שויער. אַז מיר זענען צוריקגעגאַנגען פֿון דער לוויה און אַרײַן אין הויז פֿון די אַבליס, האָבן מיר באַמערקט, אַז דער ווייזער פֿונעם גרויסן זייער אויפֿן טורעם פֿונעם אַלטן שטאַט־ראַט איז שטיין געבליבן אויף פֿיר — די שעה פֿון דער קבֿורה... אַט אַזוי ווייזן זיי עד היום, די ווייזערס, פֿונעם אַלטן טורעם־זייער: פֿיר... .

מ א ק ס ב ר א ד

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

שמועס מיט דער פֿרוי גרובאַך,

שפעטער מיט פֿרײלין בירסטנער

א פנים אז עמעצער האָט יאָזעף ק. געמסרט; ער האָט נישט געטאָן קיין שום שלעכטס, און אָט האָט מען אים אין איין שיינעם פֿרימאַרגן אַרעסטירט. ער האָט געוווינט בײַ פֿרוי גרובאַך אין אַ געדונגענעם צימער; די קעכין וואָס פֿלעגט אים יעדער טאָג אַרום אַכט אַ זייגער אין דער פֿרי אַרײַנברענגען דאָס אָנבײַסן, איז דאָס מאָל אָבער נישט געקומען. אַזוינס איז נאָך קיין מאָל פֿרײַער נישט געווען. ק. האָט געוואַרט נאָך אַ רגעלע. ער איז געלעגן אין בעט און פֿון זײַן צוקאַפּנס האָט ער געזען ווי די אַלטע פֿרוי, וואָס האָט געוווינט אַקעגן איבער, באַטראַכט אים איצט ניט פֿויט איר טבע מיט אַן אויסערגעוויינטלעכער נײַגעריקייט. ק. האָט זיך פֿון דעם שטאַרק געווונדערט. שפעטער אָבער, אַז ער איז געוואָרן הונגעריק, האָט ער אַ קלונג געטאָן. מע האָט גלײַך אָנגעקלאַפט אין טיר. עס איז אַרײַן אַ מאָן, וואָס ק. האָט פֿאַר דעם יענעם נאָך קיין מאָל אין זײַן דירה נישט געזען. דער מאָן איז געווען שלאַנק און דאָך פֿעסט געבײַט. ער האָט געטראָגן אַן ענג געפאַסטן שוואַרצן אָנצוג, מיט אַלערדיי פֿאַרדן, קעשענעס, קנעפּ און פּאַסיקלעך; אַן ערד אַזוי ווי עס זענען די רײַזע־גאַרניטערס. דערפֿאַר טאַקע האָט דער אָנצוג אויסגעזען זײַער פֿראַקטיש, כאַטש עס איז בשום אופֿן נישט קלאָר געווען צו אַ וואַסער געלעגנהייט טוט מען אָן אַזאַ בגד. ״ ווער זענט איר?״ האָט ק. אַ פֿרעג געטאָן און זיך האַלט אויפֿגעזעצט אין בעט. דער מאָן האָט זיך אָבער פֿון דער פֿראַגע נישט וויסנדיק געמאַכט. עפעס אַזוי ווי זײַן באַווייזן זיך דאָ וואָרט געווען אַ גאַנץ נאַטירלעכע זאַך. ער האָט סתם אַ זאָג געטאָן: ״איר האָט געקלונגען?״ ״זאָל אַנאָ מיר אַרײַנברענגען מײַן אָנבײַסן״, האָט ק. געזאָגט און האָט געפרווט, קודם־כּל שטיי־שווינגנדיק, זיך גוט אַרומקוקן און דערגיין ווער, אייגנטלעך, איז ער, דער מאָן. יענער אָבער האָט זיך נישט צו לאָנג געלאָזט אַנקוקן, און זיך אַ קער געטאָן צו דער טיר. ער האָט זי אַ ביסעלע אויפֿגעעפֿנט, נאָר אַ שפעלטעלע געמאַכט, פֿדי עמעצן, וואָס איז, וויזט אויס, געשטאַנען גאַנץ נאָענט הינטער דער טיר, צו זאָגן: ״ער וויל, אַז אַנאָ זאָל אים ברענגען דאָס אָנבײַסן.״ אַ קליין געלעכטער האָט זיך באַלד געלאָזט הערן פֿון צווייטן צימער. פֿון דעם לאַכן איז

נישט געווען קלאַר, צי דאָס פֿאַכט איינער אָדער גאַר עטלעכע מענטשן. כאַטש
 דער פֿרעמדער מאַן איז גאַרניט געוואָר געוואָרן, האָט ער דאָך — אין אַ טאָן
 פֿון אַ מעלדונג — אַ זאַג געטאָן צו ק.: „עס איז אוממעגלעך“. דאָס איז עפעס
 אַ נײַס“, האָט ק. אַ זאַג געטאָן, איז אויפֿגעשפרונגען פֿון בעט און האָט גיך אַרויפֿ-
 געצויגן די הויזן. „איך וויל אָבער פֿאַרט זען, וואָס פֿאַר אַ פֿײַט עס זענען דאָ אין
 שכנותדיקן צימער און ווי אַזוי די פֿרוי גרובאַך וועט פֿאַרענטפֿערן דעם אופֿן
 ווי מע באַגייט זיך מיט מיר“. ס'איז אים תּיפֿף אַינגעפֿאַלן, אַז ער האָט דאָס נישט
 געדאַרפֿט זאָגן הויך אויף אַ קול, ווײַל אויב אַזוי, הייסט עס, אַז ער האָט אָבערקענט
 דאָס רעכט פֿון דעם פֿרעמדן דאָ אַכטונג צו געבן. ער האָט עס אָבער איצט נישט
 באַטראַכט פֿאַר וויכטיק. סײַ ווי האָט עס דער פֿרעמדער אַזוי אויפֿגענומען, ווײַל
 ער האָט געזאָגט: „וויילט איר נישט בעסער דאָ בלײַבן?“ „נישט איך וויל דאָ
 בלײַבן און נישט איך וויל, אַז איר זאָלט בכלל רעדן צו מיר, כל־זמן איר שטעלט
 זיך נישט פֿאַר פֿאַר מיר“. „די כּוונה איז אַ גוטע“, האָט אַ זאַג געטאָן דער פֿרעמדער
 און האָט איצט אַזיין געעפֿנט די טיר. אין שכנותדיקן צימער, וווּ ק. איז איצט
 פֿאַמעלעך אַרײַן, ווי ער האָט עס אַזיין געוואָלט, האָט, אויפֿן ערשטן בליק, אַזיין
 אויסגעזען כּמעט ווי נעכטן. דאָס איז געווען דאָס וווינצימער פֿון דער פֿרוי
 גרובאַך. קען זײַן, אַז אין דעם דאָזיקן צימער — איבערגעזאָדן מיט מעבל, מיט
 דעקעס, מיט פֿאַרצעדאָן און מיט פֿאַטאַגראַפֿיעס — איז הכּונט געווען אַ ביסעלע
 מער פֿרײַער פּלאַץ ווי געוויינטלעך. נישט־גרינג דאָס באַד צו באַמערקן. נאָך
 שווערער צוליב דעם, ווײַל די עיקר־פֿאַרענדערונג איז, איינגעלעך, באַשטאַנען
 בלויז אין דעם, וואָס בײַם אָפֿענעם פֿענצטער איז געזעסן אַ מאַן מיט אַן אויפֿ-
 געמישטן בוך. יענער האָט אַקערשט אויפֿגעהויבן זײַן בליק. „איר האָט דאָך
 געדאַרפֿט בלײַבן אין אַינער צימער! האָט עס אַיך דען פֿראַנץ נישט געזאָגט?“
 „יאַ, אָבער וואָס ווילט איר?“ האָט ק. געזאָגט און האָט אַ בליק געטאָן פֿון דעם
 נײַעם באַקאַנטן זײַנעם צום פֿאַרשוין וואָס מע האָט אים אָנגערופֿן פֿראַנץ,
 וועלכער איז שטיין געבליבן אין דער טיר, און דערנאָך האָט ער ווידער אַ בליק
 געטאָן אויף צוריק. דורך דעם אָפֿענעם פֿענצטער האָט מען איצט ווידער געקענט
 באַמערקן די אַטע פֿרוי. מיט אמתער זקנישער נײַגעריקייט איז זי אַצינד צוגע-
 גאַנגען צום אַנטקעגנדיקן פֿענצטער, כדי אויך ווײַטער אַזיין צו זען: „איך וויל
 דאָך רעדן מיט דער פֿרוי גרובאַך“, האָט ק. געזאָגט און געמאַכט אַזאַ באַוועגונג,
 ווי ער וואָלט זיך אַ ריס געטאָן פֿון די צוויי מענער. זיי זענען אָבער געשטאַנען
 ווײַט פֿון אים און האָבן ווי געוואָלט אַוועקגיין. „ניין“, האָט אַ זאַג געטאָן דער
 מאַן בײַם פֿענצטער; ער האָט אַ וואַרף געטאָן דאָס בוך אויפֿן טישל און איז
 אויפֿגעשטאַנען. „איר טאַרט נישט אַוועקגיין, איר זענט אַרעסטירט“. „עס זעט
 אַזוי אויס“, האָט ק. געזאָגט. „און פֿאַר וואָס איינגעלעך?“ האָט ער שפּעטער אַ
 ביסל אַ פֿרעג געטאָן. „נישט צוליב דעם זענען מיר דאָ. אַיך דאָס צו זאָגן, גייט
 אַרײַן אין אַינער צימער און וואַרט. דער ענין איז אַינגעפֿעדעמט. און איר וועט
 אַזיין געוואָר ווערן אין דער ריכטיקער צײַט. איך טו שוין סײַ ווי מער ווי איך מעג,

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

אז איך רעד בכלל צו אייך אזוי פריינדלעך. אבער איך האף, אז קיין מענטש
 הערט עס נישט. חוץ פראנץ. און ער איז אויך, קעגן אלע רעגולאציעס, פריינדלעך
 צו אייך. אויב איר וועט אויך ווייטער האבן אזויפל מזל, ווי איר האט מיט אייערע
 וועכטער, מעגט איר זיין גאנץ האלפערדיק". ק. האט זיך געוואלט אוועקזעצן,
 אבער דא האט ער געזען, אז עס איז נישטאָ ווי צו זיצן אין צימער, ס'זיין אויף
 דעם בענקל ביים פענצטער. "איר וועט נאָך אויסגעפינען, ווי אמת דאָס אלץ איז",
 האט געזאָגט פראַנץ און איז גלייכצייטיק מיט דעם אנדערן מאָן צוגעגאָנגען צו
 אים. דער צווייטער איז געווען היפשליעך העכער פֿון ק. און האט אים פֿון צייט
 צו צייט געקלאַפט איבער דער פֿלייצע. ביידע האָבן אַ טאָפּ געטאָן ק.ס נאָכט־
 העמד און האָבן געזאָגט, אז ער וועט איצט מוזן אַנטאָן אַ סך אַן ערגער העמד.
 זיי וועלן אָבער אָפהיטן דאָס דאָזיקע העמד און אויך זיין איבעריקע וועש. און
 אויב זיין ענין וועט זיך גוט ענדיקן, וועלן זיי אים ווידער דאָס אלץ צוריקגעבן.
 "עס איז בעסער, איר זאָלט די זאָכן איבערלאָזן אונדז און נישט אוועקגעבן אין
 דער לאַגער־קאָמער", האָבן זיי געזאָגט. "דאָרט קומען גאָנץ אַפֿט פֿאַר גנבֿהעך.
 חוץ דעם פֿאַרקויפֿט מען דאָרט אַלע זאָכן נאָך אַ געוויסער צייט, נישט נעמענדיק
 אין אַכט, צי דער פראַצעס איבערן באַשולדיקטן איז שוין געענדיקט, אָדער ניט־
 געענדיקט. און ווי לאַנג עס דויערן נאָך דערצו אַזעלכע מיני פראַצעסן, דער
 עיקר אין דער לעצטער צייט! סוף־כ־סוף וועט איר פֿון דער לאַגער־קאָמער
 באַקומען נאָר דאָס אָפּגעלייזטע געלט. אָבער ערשטנס, איז דאָס אָפּגעלייזטע געלט
 סײַ ווי סײַ ווינציק, מחמת ביים פֿאַרקויפֿן דעצידירט נישט די הייך פֿון אַנבאַט
 און נאָר די הייך פֿון אונטערקויף־געלט. חוץ דעם לערנט אונדז די דערפֿאַרונג,
 אז אַזעלכע אָפּגעלייזטע געלטער ווערן עפעס אַינגעשרומפּן, איבערגענידן פֿון
 יאָר צו יאָר און פֿון האַנט צו האַנט". ק. האָט זיך קוים צוגעהערט צו די רייד.
 דאָס רעכט צו דיספּאָנירן איבער זיינע זאָכן, וואָס ער האָט אַפֿשר איצט נאָך
 געהאַט. האָט ער נישט צו הויך געשאַצט. אַ סך מער איז אים אין קאָפּ געלעגן
 קלאָר צו ווערן וועגן זיין גאַנצער לאַגע. זייענדיק מיט אַט די לייט האָט ער דאָך
 אַפֿילו נישט געקענט ווי געהעריק אלץ איבערטראַכטן. נאָך אַ מאָל און ווידער
 אַ מאָל, און אזוי כּסדר, האָט דער אנדערער וועכטער מיטן בויך פשוט פריינדלעך
 אים געשטויסן, וועכטער — וואָס דען קענען זיי זיין? גיט ער אָבער אַ קוק
 אַרויף, דערזעט ער אַ ביינערדיק פנים מיט אַ שטאַרקער זינטיק פֿאַרדרייטער נאָז,
 אַ פנים וואָס פּאַסט כּחלוטין גאָר נישט צו דעם גראָבן גוף. און דאָס פנים פֿאַר־
 שטענדיקט זיך כּסדר, איבער אים אַריבער, מיט דעם אנדערן וועכטער. וואָס
 זענען דען דאָס פֿאַר אַ מענטשן? וועגן וואָס רעדן זיי? צו וואָס פֿאַר אַן אַמט
 געהערן זיי? ק. לעבט דאָך אין אַ געזעצלעכער מלוכה. אומעטום הערשט שלום.
 אלע געזעצן ווערן אָפּגעהיט. ווער זשע וואָגט עס זיך אַנצופֿאַרן אויף אים אין
 זיין דירה? ער האָט אַלע מאָל געהאַט אַ נטיה אלץ אויפֿצונעמען ווי ווייט מעגלעך
 פֿון דער לייכטער זייט און דאָס ערגסטע צו גלייבן ערשט דעמאָלט. ווען מע האָלט

שוין טאקע ביי דעם. ס'איז נישט אין זיין טבע געווען זיך צו זארגן פאר דער צוקונפט. אפילו ווען אלץ ארום האט שוין אנגעווארפן א שרעק. דא אבער האט עס עפעס נישט געשטימט. עס איז אמת, אז מע קען דאס גאנצע אונזעמען ווי א שפאס — א גראבן, געמיינעם שפאס, וואס עס שפילן אים אפ ווער ווייסט צוליב וואס פאר א סיבות — זינע קאלעגן פון דער באַנק, מחמת הזננת איז זיין דריי־סיקסטער געבוירן־טאג. אוודאי איז דאס מעגלעך. אפשר דארף ער גאר אויף א וועלכן ס'איז אופן א לאך טאן אין פנים פון אט די וועכטער און זיי וועלן מיטלאכן. אפשר זענען דאס גאר צוויי ווינער „דינסטמענער“ פון ערגעץ אן עקגאס דא ארום. זיי זענען טאקע נישט ענלעך צו אזעלכע זיינט. פונדעסטוועגן איז ער דאס מאַל — באַד פון ערשטן אנבליק פון דעם וועכטער פראַנג — אנטשלאסן געווען נישט אַרויסצולאָזן פון האַנט אפילו דעם קלענסטן שאַנס לטובת זיך, וואָס ער האָט נאָך אפשר לגבי די דאָזיקע חברה־זיינט. אין דעם, אַז אפשר וועט מען שפעטער זאָגן, אַז ער פאַרשטייט נישט קיין שפאַס, האָט ער קיין גרויסע ספּנה פאַר זיך נישט געזען. פונדעסטוועגן האָט ער זיך אַצינד דערמאָנט — כאַטש עס איז נישט זיין טבע געווען צו לערנען פון דערפאַרונגען — אין עטלעכע, פאַר זיך אַליין נישטיקע אַבער פאַרט שניכותדיקע געשעענישן. דעמאָלט האָט ער נישט, ווי זינע רוב מיושבדיקע פרענד, זיך טאָקע נישט פאַראַכטיק באַנומען אַן אַ מינדסטער אַנונג פון שווערע קאַנסעקווענצן. און דער סוף איז טאָקע געוועזן, אַז ער האָט באַקומען זיין שטראַף. זאָל זשע עס טאָקע קיין מאַל נישט ווידער געשען, לכּל הפּחות נישט דאָס איצטיקע מאַל. נאָר אייב עס איז אַ קאַמעדיע — ווי ער מיטשפּילן.

דערווייַל איז ער נאָך פריי. „זייט אַזוי גוט“, האָט ער אַ זאָג געגעבן און האָט גיך אַ שפּאַן געטאָן צווישן די וועכטערס אין דער ריכטונג פון זיין צימער. „ער האָט שכל“, האָט ער געהערט ווי מע זאָגט הינטער אים. אין זיין צימער האָט ער גלייך אַ רייס אויף געטאָן די שופּלאַדן פון שרייבטיש. אלץ איז דאָרט געלעגן אין דער בעסטער אַרדענונג. אַבער פונקט יענע לעגיטימאַציע־פאַפּירן, וואָס ער האָט איצט געזוכט, האָט ער אין דער אויפֿרעגונג נישט באַלד געקענט געפינען. ענדלעך האָט ער אַנגעטראַפֿן זיין ציקליסטן־לעגיטימאַציע און האָט זיך שוין פאַרמאָסטן אַרויסצוגיין צו די וועכטערס מיט איר. ער האָט אַבער באַלד דערפּילט, אַז זאָ פאַפּיר איז צו נישטיק, און ער האָט ווייטער געזוכט, ביז ער האָט געפּונען זיין געבוירן־דאָקומענט. ווי נאָר ער איז ווידער אַרביינגעקומען אין שכנותדיקן צימער, האָט זיך פונקט אַן עפֿן געטאָן די טיר פון קעגן איבער, און פֿרוי גרובאַך האָט זיך פון דאָרט פאַרמאָסטן אַרביינגעקומען. בלויז אַ רגע האָט מען זי געזען. ווי נאָר זי האָט, וויינט אויס, דערקענט ק. איז זי גאַנץ אַרביינגעפּלאַן אין אַ פֿאַר־לעגנהייט; זי האָט געבעטן איר מוחל צו זיין און איז תּיכּף נעלם געוואָרן. דערצו האָט זי נאָך זייער פֿאַרזיכטיק פאַרשלאָסן די טיר. „קומט אַרפּוּ, האָט נאָך ק. באַוויזן אַ זאָג צו טאָן. ער איז איצט געשטאַנען אין דער מיט פון צימער מיט אלע זינע פאַפּירן. ער האָט נאָך איין מאַל אַ קוק געטאָן אויף דער טיר, וואָס

פֿראַנג
קאַפּא

האָט זיך אָבער מער נישט געפֿנט. ערשט אַ רוף פֿון די וועכטערס האָט אים פֿרועם אויפֿגעטרייסט. זיי זענען געזעסן ביים טישעלע ביים אָפֿענעם פֿענצטער און ק. האָט עס איצט ערשט באַמערקט — אַז זיי האָבן אויפֿגעגעסן זיין אָנבײַסן. „פֿאַר וואָס איז זי נישט אַרײַנגעקומען?“ האָט ער געפֿרעגט. „זי טאָר נישט“, האָט געזאָגט דער הויכער וועכטער. „איר זענט דאָך אַרעסטירט“. „ווי אַזוי קען איך זײַן אַרעסטירט? און נאָך אויף אַזאַ אופֿן?“ „נו, איצט הייבט איר שוין ווידער אָן“, האָט געזאָגט דער וועכטער און האָט אַרײַנגעטונקען זײַן ברויט מיט פוטער אין האָניק־פֿעסעלע. „אויף אַזעלכע קשיות ענטפֿערן מיר נישט“. איר וועט מוזן אויף זיי ענטפֿערן“, האָט ק. געזאָגט. „אַט אַ דאָ זענען מײַנע פֿעגייטי־מאַציע־פֿאַפֿירן. ווײַזט מיר אַזעלכע! און קודם־פֿל דעם אַרעסט־באַפֿעל“. אַ פֿיבער גאַט אין הימל! האָט געזאָגט דער וועכטער. „ווי אַזוי קענט איר זיך דאָס נישט אַרײַנפֿאַסן אין אַזעלכע סיטואַציע. און דערצו האָט איר זיך אָן אַ שום סיבה פֿאַרלייגט אונדז צו רייצן. אונדז — וואָס מסתּמא זענען מיר איצט גלבי אײַך די נאַענטסטע פֿון אַלע אַזעלכע מיטמענטשן“. „עס איז אַזוי, איר מעגט עס גלייבן“, האָט געזאָגט פֿראַנץ. ער האָט דאָס שעלעכט מיט קאַווע, וואָס ער האָט אין דער האַנט געהאַטן. נישט צוגעטראַגן צום מויל, נאָר ער האָט אָנגעקוקט ק. מיט אַ פֿאַנגן. און אַ סך זאַגנדיקן, אָבער אומפֿאַרשטענדלעכען בליק. נישט־ווילנדיק האָט זיך ק. אַרײַנגעלאָזט אין אַ שמועס דורך בליקן מיט פֿראַנצן. פֿרועלינג האָט ער אָבער אַ קלאַפֿ געטאָן איבער זײַנע פֿאַפֿירן און אַ זאַג געגעבן: „אַט אַ דאָ זענען מײַנע פֿעגייטימאַציע־פֿאַפֿירן“. „וואָס זשע גייען זיי אונדז אָן?“ האָט איצט דער הויכער וועכטער זיך אָנגערופֿן. „איר פֿירט זיך אויף ערגער ווי אַ קינד. וואָס ווילט איר דען? ווילט איר אויף דעם אופֿן אַזעלכע גרויסן, פֿאַרשאַלטענעם פֿראַצעס ברענגען צו אַ גיכען סוף? אַט אַזוי אַ. מיט אַזעלכע אַמפֿערן זיך מיט די וועכטערס איבער די פֿעגייטימאַציעס און איבער דעם אַרעסט־באַפֿעל? מיר זענען נידעריקע אָנגעשטעלטע, וואָס פֿאַרשטייען גאַנץ ווייניק אין אַ פֿעגייטימאַציע־פֿאַפֿיר. און מיט אַזעלכע ענין האָבן מיר נאָר אויף אַזויפֿל שניכות, וואָס מיר דאַרפֿן צען שעה אַ טאָג האַלטן וואָך בײַ אײַך. פֿאַר דעם צאָלט מען אונדז. דאָס איז אַרײַן, וואָס מיר זענען. פֿונדעסטוועגן זענען מיר גענוג פֿעיק צו באַנעמען, אַז די הויכע אַמטן, וואָס מיר דינען בײַ זיי, פֿאַרן זיך קודם־פֿל גאַנץ גענוי אינפֿאַרמירן סײַ וועגן די סיבות פֿון אַרעסט און סײַ וועגן דער פֿערזאָן וואָס מע האַלט בײַ אַרעסטירן, איידער זיי הייסן אַזאַ אַרעסט דורכפֿירן. דאָ זענען קיין טעותים נישטאַ. אונדזער אַמט, אויף וויפֿל איך קען אים, און קענען קען איך נאָר די נידעריקסטע שטאַפֿען, זוכט נישט קיין סתּם פֿאַרברעכנס אין דער באַפֿעלקערונג. אונדזער אַמט ווערט, ווי עס זאָגט זיך אין געזעץ, צוגעצויגן דורך די פֿאַרברעכנס און מוז אונדז, וועכטערס, שיקן. דאָס איז געזעץ, וווּ קען דאָ זײַן אַ טעות?“ „דאָס דאָזיקע געזעץ קען איך נישט“, האָט ק. געזאָגט. „אויב אַזוי, איז נאָך ערגער פֿאַר אײַך“, האָט געזאָגט דער וועכטער. „דאָס עקסיסטירט נאָר אין אַזעלכע קעפֿ“, האָט ק. געזאָגט. ער האָט זיך אויף עפֿעס אָן אופֿן געוואָלט אַרײַנבאַפֿן אין די געדאַנקען פֿון די

וועכטערס און אויף זיי משפיע זיין פאר זיין טובה וועגן, אדער דארט זיך כאטש א ביסל אינצופעסטיקן. אבער דער וועכטער האט נאך צוריקגעוויזן: „מע וועט עס אייך שוין לאזן פילן“. פראגן האט זיך אריינגעמישט און געזאגט: „זעסט, ווילעם, ער גיט צו, אז ער קען נישט דאס געזען און אין דער זעלבער צייט באהויפט ער, אז ער איז ריין פון שולד“. „ביסט גאנץ גערעכט, אבער אים קען מען גארנישט אויפקלערן“, האט געזאגט דער אנדערער. ק. האט מער גארנישט געענטפערט; מוז איך דען זיך לאזן נאך מער צעמישן דורך דעם געפלאפל פון די דאזיקע נידעריקסטע נפשות? זיי גיבן דאך אליין צו, אז זיי זענען עס. אויף יעדן פאל איז קלאר, אז זיי רעדן וועגן ענינים, וואס זיי פארשטייען לחלוטין נישט. און זייער זיכערקייט איז נאך מעגלעך צוליב זייער טיפשות. א פאר ווערטער, גערעדט מיט א מענטש פון מנינס א גלייכן, וועט אפן אן א שיעור מער אויפ־קלערן, ווי די לענגסטע וויכוחים מיט אט א די א. עטלעכע מאל איז ער געגאנגען אהין און צוריק אינעם פרייען שטח פון צימער. אריבערן וועג האט ער געזען די אטע פרוי, וואס האט נאך א סך אן עלטערן זקן געשלעפט צום פלענצטער און אים געהאלטן ארומגענומען. ק. האט געמוזט מאכן א סוף מיט אט דעם שפיל: „פירט מיך צו אנער שעה“, האט ער געזאגט. „אז ער וועט עס באגערן; נישט פריער“, האט געזאגט דער וועכטער, וואס מע האט אים גערופן ווילעם. „און איצט גיב איך אייך אן עצה“, האט ער צוגעגעבן, „גיט אריין אין אנער צימער, באנעמט זיך רויק און ווארט אפ, וואס מע וועט מכוה אייך באשליסן. מיר עצהן אייך, פארטרייבט נישט אנער אומעט מיט נוצלאזע מחשבות. אדרבה, נעמט זיך צונויף, גרויסע זאכן וועלן געפאדערט ווערן פון אייך. איר האט אונדז נישט אזוי באהאנדלט ווי מיר האבן זיך פארדינט מיט אונדזער כסדרדיקן אנטקעגנ־קומען אייך. איר האט פארגעסן, אז: מעגן מיר זיין וואס מיר זאלן נישט זיין, קעגן אייך, און אצינד, זענען מיר לכל־הפחות פרייע מענטשן, און דאס איז נישט קיין קליינע מעשה. פונדעסטוועגן, אויב איר האט געלט, זענען מיר גרייט צו ברענגען אייך פון אנטקעגנדיקן קאפערוויז א קליין אַנבניסן“.

נישט ענטפערנדיק אויף דעם אַנבאַט, איז ק. לאנג שטיל געשטאַנען. אפשר וועלן אים די צוויי — אז ער וועט עפענען די טיר פון צווייטן צימער, אדער אפילו בלויז די טיר פון פאדערצימער — גאר נישט וואגן אפצוהאלטן. אפשר וואלט גאר דאס געוועזן די פשוטסטע לייזונג פון דעם גאַנצן ענין: צופירן עס ממש צו א שפיץ מעסער. אבער אפשר וועלן זיי אים דאך פארט א כאפ טאן, און אז מען וועט אים איין מאל אנדעררווארפן, וועט אויך תיכף יעדער איבערהאַנט איבער זיי פארלוירן גיין, און איצט האט ער זי דאך נאך אין א געוויסער מאס. דעריבער האט ער זיך בעסער באשלאסן אויף א מער זיכערער לייזונג, וואס דער נאטירלעכער גאַנג מוז זי ברענגען. ער איז צוריקגעגאנגען אין זיין צימער, און, נישט ארויסגעלאזט א ווארט פון מויל, אויך מצד די וועכטערס איז קיין ווייטערדיק ווארט נישט געפאלן.

פראגן
קאפא

ער האט זיך א וואָרף געטאָן אויף זיין בעט און האָט גענומען פֿון וואַשטיש דעם
 שיינעם עפל, וואָס ער האָט זיך נעכטן צוגעגרייט פֿאַרן אָנבײַסן. איצט איז דער
 עפל געוועזן דאָס גאַנצע אָנבײַסן זײַנס. באַד בײַם ערשטן גרויסן אָרײַנבײַס האָט
 ער זיך אַרײַן פֿאַרזיכערט, אַז אָט דאָס אָנבײַסן איז אַ סך בעסער ווי עס וואָלט
 געוועזן דאָס בײַסל עסן, וואָס ער וואָלט באַקומען דורך דעם חסד פֿון די וועכטערס
 פֿון אַנטקעגנדיקן שמוציקן נאַכטקאַפֿע. ער האָט זיך געפֿילט גוט און האַפֿערדיק.
 אין דער באַנק האָט ער הײַנט טאַקע די אַרבעט פֿאַרשפּעטיקט, אָבער דאָס וועט
 ער, אַ מענטש וואָס פֿאַרנעמט אַ פֿלי ערך הויכן פֿאַסטן, גרינג פֿאַרענטפֿערן.
 זאָר ער זיך פֿאַרענטפֿערן מיט דעם אמתן אמת? ער האָט בדעה געהאַט טאַקע
 אַזוי צו טאָן. אויב מע וועט אים נישט גלייבן, וואָס אין דעם פֿאַל וועט עס זײַן
 פֿאַרשטענדלעך, קען ער דאָך די פֿרוי גרובאַך נעמען פֿאַר אַן עדות. אָדער אַפֿילו
 די ביידע זקנים פֿון אַנטקעגן, וואָס גייען מסתמא איצט צו צום אַנטקעגנדיקן
 פֿענצטער. עס האָט ק. געוונדערט; געוונדערט לכה־הפחות אויפֿן געדאַנקען־גאַנג
 פֿון די וועכטערס. למאי זיי האָבן אים אַרײַנגעטריבן אין צימער און האָבן אים
 דאָ אַרײַן געצאָזט. דאָ האָט ער דאָך ממש אַ טויף געלעגנהייטן זיך דאָס לעבן צו
 נעמען. אין דער זעלבער צײַט האָט ער זיך געפֿרעגט, און דאָס מאַל פֿון זײַן
 אייגענעם געדאַנקען־גאַנג אַרויס, וואָס פֿאַר אַ סיבה וואָלט ער דען געקענט האָבן
 אַזאָ זאָך צו טאָן. אפֿשר צוליב דעם, וועל די צוויי זיצן דאָ אַ דערבײַ און זיי
 האָבן אויסגעכאַפט זײַן אָנבײַסן? עס וואָלט אַזוי אומזיניק געוועזן זיך דאָס לעבן
 צו נעמען, אַז ער וואָלט — אַפֿילו ווען ער וואָלט עס וועלן טאָן — נישט אין
 שטאַנד געוועזן עס אויסצופֿירן. טאַקע מחמת דער אומזיניקייט. וואָלט די גײַסטיקע
 צוריקגעשטאַנענקייט פֿון די וועכטער נישט געוועזן אַזוי אויפֿפֿאַנדדיק, וואָלט
 מען אַפֿילו געקענט אָננעמען, אַז אויך זיי האָבן, צוליב דער זעלבער איבער־
 צײַגונג, נישט געזען אין דעם קיין שום סכנה אים צו פֿאַרן אַרײַן. זיי קענען איצט,
 אויב זיי וואָלטן עס נאָר געוואָלט, צוקוקן ווי ער גייט צו צו אַ וואַנט־שענקל, וווּ
 ער האָלט אַלע מאַל אַ גוט בײַסל־משקה, ווי ער קערט איבער אַ גלעזעלע שונאַפּס,
 קודם־כּל צו פֿאַרגיטיקן זיך דעם נישט־געגעסענעם אָנבײַסן, און ווי ער באַשטימט
 דאָס צווייטע גלעזעלע אויף צו מאַכן זיך מער קוראַזש. דאָס אַנדערע טוט ער
 נאָר צוליב פֿאַרזיכטיקייט, אויב דאָס אוממעגלעכע וואָלט געשען און עס וואָלט
 נייטיק געווען.

מיט אַ מאַל — אַ רוף פֿון שכנותדיקן צימער און אַזאָ פּחד איז אים באַפֿאַלן,
 אַז די צײַן האָבן אַזש אַ קלאַפּ געטאָן אויפֿן קאַנט פֿון גלעזל. „דער אויפֿזעער
 רופֿט אַיך!“ עס איז נאָר געווען דאָס געשריי, וואָס האָט אויף אים אַזאָ פּחד
 אָנגעוואָרפֿן. אַט אַ דאָס קורצע, אָפּגעהאַקטע, מיליטערישע געשריי. ער וואָלט
 עס קיין מאַל נישט צוגעשריבן צום וועכטער פֿראַנץ. דער באַפֿעל אַרײַן איז אים
 גראַד געווען צום האַרצן. „סוף־כל־סוף!“ האָט ער צוריקגערופֿן, האָט פֿאַרמאַכט
 דאָס וואַנט־שענקל און איז מאַמענטאַל אַרויסגעלאָפֿן אין שכנותדיקן צימער.

דאָרט זענען געשטאַנען די צוויי וועכטער און האָבן אים תיכף צוריקגעיאָגט אין צימער אַרײַן, אַט אזוי ווי דאָס וואָרט געוועזן גאַנץ נאַטירלעך. „וואָס פֿאַרט אײַך אײַן?“ האָבן זיי גערופֿן. „אין בלוין העמד ווילט איר זיך באַווייזן פֿאַרן אויפֿ-זעער? ער וועט אײַך פֿאַרן אָפּשמאַסן און אונדז מיט אײַך צוזאַמען!“ פֿאַרזט מיך אָפּ צו אַ די רוחות!“ האָט ק. אויסגערופֿן, בשעת ער איז שוין צוריקגעשטופּט געוואָרן אזוי ווייט ווי ביו צו זײַן קליידער-שאַפֿע. „אַז מע באַפֿאַרט מיך אין בעט, קען מען נישט דערוואַרטן, אַז מע וועט מיך געפֿינען אין אַ יום-טובֿדיקן אַנצוג.“ „עס העלפֿט גאַרנישט“, האָבן געזאָגט די וועכטערס. אַלע מאַל, אַז ק. האָט געשריגן, זענען זיי געוואָרן זייער רוֹזק, יאָ, כּמעט אַפֿילו אומעטיק. דורך דעם האָבן זיי אים צעטומפֿט. אָבער דורך דעם איז ער אויך אין אַ געוויסער מאָס געקומען צו זיך. „קאַמישע צערעמאַניעס! האָט ער נאָך אונטערגעברומט, אָבער אין דער אייגענער רגע האָט ער שוין אויפֿגעהויבן אַ רעקל פֿון שטול און האָט עס אַ ווייזל געהאַטן אין ביידע הענט, אַט אזוי ווי ער וואָרט עס אויסגעשפּרייט פֿאַר די וועכטער מכוּח זייער הסכּמה. זיי האָבן געשאַקלט מיט די קעפּ. „עס מוז זײַן אַ שוואַרצער ראַק“, האָבן זיי געזאָגט. ק. האָט אַ וואַרף געטאַן דאָס רעקל אויף דער ערד און האָט געזאָגט — ער האָט אַזײַן נישט געוויסט, צוליב וואָס פֿאַר אַ זינען ער האָט עס געזאָגט: „ס'איז דאָך נאָך נישט די הויפּט-פֿאַרהאַנדלונג.“ די וועכטערס האָבן געשמייכלט, פֿונדעסטוועגן זענען זיי פֿון זייערס נישט אָפּגע-טראַטן: „עס מוז זײַן אַ שוואַרצער ראַק.“ אויב איך וועל דורך דעם צואַהלן דעם ענין, זאָל זײַן אזוי, איז מיר רעכט“, האָט ק. געזאָגט, האָט אַזײַן געעפֿנט די קליידער-שאַפֿע, פֿאַנג גענישטערט צווישן דער מאַסע בגדים, אויסגעקליבן דעם בעסטן שוואַרצן ראַק, אַ זשאַקעט, וואָס האָט אַ מאַל נישט-ווייניק פֿוראַר געמאַכט צווישן די באַקאַנטע צוליב זײַן טאַליע. ער האָט אויך אַן אַנדער העמד אַרויסגעצויגן און האָט זיך גאַנץ זאַרגעוודיק אַנגעהויבן אַנצוטאַן. בסוד-סודות האָט ער געגלייבט, אַז ער האָט דערגרייכט אַ פֿאַרגיכערונג פֿון דעם גאַנצן ענין דערמיט, וואָס די וועכטערס האָבן פֿאַרגעסן צו צווינגען אים צו נעמען אַ באַד. ער האָט זיי אָבסערווירט — צי וועלן זיי זיך אַפֿשר פֿאַרט אין דעם דערמאַנען, אָבער דאָס איז זיי, ווייזט אויס, גאַרנישט אַנגעפֿאַלן. אַנטקעגן דעם האָט אָבער ווילעם נישט פֿאַרגעסן צו שיקן פֿראַגן צום אויפֿזעער מיט דער מעלדונג, אַז ק. טוט זיך אָן.

אַז ער איז שוין אין גאַנצן אַנגעטאַן געווייזן, האָט ער געמחט, נאַענט צו ווילעמען — דורך דעם פּוסטן שכּנותדיקן צימער — גיין אין צווייטן צימער אַרײַן. דאָרט זענען שוין ביידע טיר-פֿליגלען געווען געעפֿנט. דאָס דאָזיקע צימער, האָט ק. גענוי געוויסט, זינט נישט-פֿאַנג צוריק האָט דאָ געוויינט פֿרייליך בירסטנער, אַ מאַשיין-שריבערין. זייער פֿרי פֿלעגט זי גיין צו דער אַרבעט און שפּעט פֿלעגט זי אַהיימקומען. מער ווי אַ באַגריסונגס-וואָרט האָט ק. מיט איר קיין מאַל נישט איבערגעביטן, איצט איז דאָס נאַכטיש פֿון איר בעט אַרויסגערוקט געווען אין דער מיט פֿון צימער; עס האָט איצט געדינט ווי אַ מין אַמטטיש אין אַ געריכט.

פֿראַגן
קאַפּאַ

און דער אויפזעצער איז געזעסן הינטער דעם טיש. די פֿיס האָט ער געהאַט אַריבערגעוואָרפֿן איינעם איבערן אַנדערן, און איין אַרעם האָט ער אַוועקגעלייגט אויף דעם רוקן־אַנשפּאַר פֿון שטול.

אין איינעם פֿון די ווינקלען פֿון צימער זענען געשטאַנען דריי יונגעלייט און האָבן באַטראַכט די פֿאַטאַגראַפֿיעס פֿון פֿרייליך בירסטנער. די בילדער האָבן געשטעקט אין אַ פּאַפֿיר־רעמל וואָס איז געהאַנגען אויף דער וואַנט. אויף דעם מעשענעם הענטל פֿון אַפֿענעם פֿענצטער איז געהאַנגען אַ וויסע בלוזע. אין אַנט־קעגנדיקן פֿענצטער זענען שוין ווידער געווען אויפֿן פּאַראַפּעט אַנגעשפּאַרט די צוויי אַלטע לייט; זייער געזעלשאַפֿט האָט זיך אַפֿילו פֿאַרגרעסערט. הינטער זיי — אַ סך העכער און אַ סך גרעסער פֿון זיי — איז געשטאַנען אַ מאָן, וואָס זיין העמד איז אַפֿן געווען אויף דער ברוסט. ער האָט געהאַט אַ רויטלעך שפיצבערדל און ער האָט עס געקועטשט און געדרייט צווישן זינע פֿינגער. „יאָזעף ק.?" האָט דער אויפֿזעצער געפֿרעגט, אַפֿשר נאָר צוליב דעם, אַז ער זאָל די צערודערטע בליקן פֿון ק. אויף זיך אַריבערציען. ק. האָט אַ שאַקל געטאַן מיטן קאַפּ. „זיכער זענט איר מיט די פּאַסירונגען פֿון היינטיקן פֿרימאַרגן זייער פֿאַרווונדערט?" האָט געפֿרעגט דער אויפֿזעצער. דערביי האָט ער געטאַן אַ רוק איבער מיט ביידע הענט די פּאַר זאַכעלעך, וואָס זענען געלעגן אויפֿן נאַכטטיש — דאָס סטעאַריך־ליכט און די שוועבעלעך, אַ בוך און אַ נאָדל־קישעלע. ער האָט עס אזוי געטאַן, ווי דאָס וואַלטן געוועזן מכשירים, וואָס ער דאַרף האָבן צו דער פּראַצעדור פֿון פּראַצעס. „אָודאי", האָט ק. געזאָגט, און דאָס גוטע געפֿיל, אַז סוף־כֿל־סוף שטייט ער פֿנים־אֶל־פֿנים מיט אַ שכלדיקן מענטש, און ער קען מיט אים רעדן וועגן זינע ענינים, האָט אים אַרומגעכאַפּט. „אָודאי, איך בין איבערראַשט, אָבער איך בין בשום אופֿן נישט זייער איבערראַשט". „נישט זייער איבערראַשט?" האָט געפֿרעגט דער אויפֿזעצער און האָט פּונקט אַצינד אַוועקגעשטעלט דאָס לייכטערל אויפֿן מיטן פֿון טיש. די אַנדערע זאַכעלעך האָט ער גענומען אַרומלייגן אַרום דעם לייכטערל. „איר פֿאַרשטייט מיך אַפֿשר שלעכט", האָט ק. זיך צוגעאַנזשט צו באַמערקן. „איך מייך", האָט דאָ ק. זיך אַליין איבערגעריסן און האָט זיך אַרומגעקוקט נאָך אַ שטול. „איך קען זיך דאָ זעצן?" האָט ער געפֿרעגט. „עס פֿירט זיך נישט", האָט געענטפֿערט דער אויפֿזעצער. „איך מייך", האָט איצט ק. געזאָגט אַן שום ווייטערדיקן אַפּשטעל. „אָודאי בין איך זייער איבערראַשט, אָבער אַז מע איז שוין דרייסיק יאָר אויף דער וועלט און מע האָט זיך דאָס גאַנצע לעבן אַליין געמוזט דורכשלאָגן, ווי עס איז געוועזן מײַן מזל, יאָ אין אַזאַ פּלאַץ איז מען שוין אַ ביסל פֿאַרהאַרטעוועט קעגן איבערראַשונגען. מע נעמט זיי נישט צו שווער. דער עיקר די היינטיקע — נישט". „פֿאַר וואָס באַזונדערס די היינטיקע נישט?" „איך וויל נישט זאָגן, אַז איך קוק אויף דעם גאַנצן ווי אויף אַ שפּאַס. דאָס קען איך נישט. די צוגרייטונגען זענען מיר אויס צו פֿאַרנעמיק, ווערדיג אויף אַ שפּאַס. צוליב דעם וואַלטן אַלע מענטשן אין דעם פּאַנסיאָן געמוזט אַנטייל־נעמען. און אויך איר אַלע. דאָס וואַלט אַריבער די גרענעצן פֿון אַ שפּאַס. איך

וויז דעריבער נישט זאגן, אז עס איז אַ שפּאַס. „זייער ריכטיק“, האָט געזאָגט דער אויפֿזעער, און האָט נאָכגעקוקט וויפֿל שוועבעלעך עס זענען נאָך געבליבן אין קעסטלעך. „צוריקגעשמועסט אָבער“, האָט ק. ווינטער גערעדט, און זיך געווענדט צו אַלע — ער וואָלט אַפֿילו גערן די דריי, וואָס ביי די פֿאַטאָגראַפֿיעס, אויך אומגעקערט צו זיך צו — „צוריקגעשמועסט אָבער, קען די זאָך נישט זיין פֿון גרויסער וויכטיקייט. איך נעם עס דערפֿון, וואָס איך ווער טאָקע פֿאַרקלאָגט, אָבער איך קען נישט געפֿינען דאָס מינדסטע פֿאַרברעכן, וואָס צוליב אים זאָל מען מיך טאָקע קענען פֿאַרקלאָגן. אָבער אויך דאָס איז אַ בייזאָך. די עיקר־פֿראַגע איז: ווער פֿאַרקלאָגט מיך? וואָס פֿאַר אַן אָמט פֿירט דעם פֿראַצעס? זענט איר באַאַמטע? קיינער פֿון אַיך טראָגט דאָך נישט קיין אונטֿאַרם, אויב איינער וויז נישט אַינער אַנטאָן“ — ביי דעם וואָרט האָט ער זיך אַ קער געטאָן צו פֿראַנצן — „אַנרופֿן אַן אונטֿאַרם. אָבער עס איז דאָך שוין גיכער אַ ריזע־אַנצוג, אין אָט די פֿראַגעס פֿאַרלאָנג איך קלאַרֿקייט. און איך בין איבערצייגט, אַז אַזוי גיך ווי מיר וועלן נאָר דאָס דאָזיקע קלאַר מאַכן, וועלן מיר זיך האַרציק אַלע צעזעגענען. דער אויפֿזעער האָט אַ קלאַפֿ געטאָן מיטן קעסטל שוועבעלעך איבערן טיש. „איר מאַכט אַ גרויסן טעות“, האָט ער געזאָגט. „אָט אַ די צוויי הערן און אויך איך זענען אַן שום באַטייט אין אַינער ענין; דעם אמת אַיך צו זאָגן, ווייסן מיר אַפֿילו פֿון אים כמעט גאַרנישט. מיר וואָלטן געקענט טראָגן די סאַמע ריכ־טיקסטע אונטֿאַרמען, אָבער אַינער ענין וואָלט צוליב דעם מיט אַ פינטל אַפֿילו נישט ערגער געווען. איך קען אַיך אַפֿילו אויך בשום אופֿן נישט זאָגן, אַז איר זענט טאָקע פֿאַרקלאָגט. דעם גאַנצן אמת אַיך צו זאָגן: איך ווייס נישט, צי איר זענט עס. אַרעסטירט זענט איר, דאָס שטימט, מער ווייס איך נישט. אויב די וועכטערס האָבן עפעס אַנדערש געפֿלאַפֿלט, איז עס טאָקע נישט מער ווי פֿלאַפֿ פֿלעריי. און אויב איך ענטפֿער נישט אויף אַינערע פֿראַגעס, וועל איך אַיך אָבער פֿאַרט אַן עצה געבן: טראַכט ווייניקער וועגן אונדז און וועגן דעם, וואָס עס וועט מיט אַיך געשען, טראַכט זיבער מער אַריין וועגן זיך. און מאַכט נישט אַזאַ טומל מיט דעם געפֿיל פֿון אַינער אומשוואַדיקייט. עס מאַכט קאַזיע דעם דווקא נישט צו שלעכטן אַינדרוק פֿון אַיך בכפֿל. איר וואָלט אויך בכפֿל מיט אַינערע רייד געמעגט זיך אַ ביסל צוריקהאַלטן. כמעט אַלץ, וואָס איר האָט דאָ פֿריער גערעדט, וואָלט מען סיי ווי געקענט דרינגען פֿון אַינער באַנעמונג, אויב איר וואָלט נאָר אַ פֿאַר געציילטע ווערטער געזאָגט. חוץ דעם איז עס בכפֿל נישט געווען צו פֿיל פֿאַר אַינער טובֿה וועגן“.

ק. האָט געגראַצט אויפֿן אויפֿזעער. דער מענטש איז אַפֿשר ייִנגער פֿון אים און דערנט מיט אים ווי מיט אַ שידער אין אַ שולע. האָט מען אים פֿאַר זיין אָפֿנהאַרציקער באַנעמונג געשטראַפֿט מיט אַ וואַרענונג? און וועגן דער סיבה פֿון אַרעסט און וועגן דעם, ווער האָט דאָס באַפֿוירן, דאַרף ער גאַרנישט געוואַר ווערן? ער איז אַריינגעפֿלאָן אין אַ מיין צערודערונג. ער איז געגאַנגען אַהין און צוריק און מע האָט אים אין דעם נישט געשטערט. ער האָט צוריקגערוקט זינע

מאנזשעטן און האָט באַטאַפּט דעם ברוסטקאַסטן. ער האָט צורעכטגעמאַכט די האָר אויפֿן קאַפּ, ער איז פֿאַרבניגעגאַנגען די דריי הערן און האָט געזאָגט: „עס האָט דאָך נישט קיין זינען.“ ביי די ווערטער האָבן זיך די דריי צו אים אומגע- דרייט. זיי האָבן אים העפֿלעך, אָבער ערנצט אָנגעקוקט. סוף-כל-סוף האָט ער זיך ווידער אָפּגעשטעלט ביים טיש פֿון אויפֿזעער. „דער אַדוואָקאַט האָסטערער איז מיין גוטער פֿריינד“, האָט ער געזאָגט. „קען איך אים טעלעפֿאָנירן?“ „אודאיי“, האָט געזאָגט דער אויפֿזעער. „אָבער איך ווייס נישט, וואָס פֿאַר אַ שכל עס ליגט אין דעם. סײַדן איר האָט צו אים עפעס אַ פֿריוואַטן ענין, וואָס איר ווילט מיט אים אַרומרעדן.“ „וואָס פֿאַר אַ שכל?“ האָט ק. אויסגערופֿן, מער דערשלאָגן ווי בייזלעך. „ווער זענט איר דען? איר ווילט אַ שכל און איר שפּילט אויף אַ זאַך, וואָס האָט לחלוטין קיין שום זינען נישט? אַ שטיין וואָרט דאָ געקענט צעדרייט ווערן. קודם-כּל באַפֿאַלן זיי מיך, די הערן, און איצט זיצן זיי אַדער שטייען, דאָ אַרום און מאַכן מיך צום נאַר פֿאַר זייער פֿאַרגעניגן. אַ מיין פֿראַגע דאָס איז, וואָס פֿאַר אַ שכל עס האָט צו טעלעפֿאָנירן צו אַן אַדוואָקאַט. בשעת איך בין — משמעות — אַרעסטירט? גוט, איך וועל נישט טעלעפֿאָנירן.“ „אָבער יאָ“, האָט געזאָגט דער אויפֿזעער און האָט אויסגעשטרעקט די האַנט צום פֿאַדער-צימער, וווּ דער טעלעפֿאָן איז געווען. „זינט אַזוי גוט און טעלעפֿאָנירט.“ „ניין, איך וויל מער נישט“, האָט ק. געזאָגט און איז צוגעגאַנגען צום פֿענצטער. אַנטקעגן איבער איז די חבֿרה נאָך אַלץ געווען ביים פֿענצטער. עס האָט נאַר אויסגעזען, אַז דאָס צוקומען פֿון ק. צום פֿענצטער האָט זיי אַ ביסל פֿאַרשטערט דאָס צוקוקן זיך. די זקנים האָבן זיך געוואָלט אויפהייבן, אָבער דער מאַן הינטער זיי האָט זיי באַרויקט. „דאָרט זענען אויך דאָ אַזעלכע צוקוקערס“, האָט ק. זיך אָנגערופֿן אויף אַ הויך קול צום אויפֿזעער און האָט אָנגעשטעלט דעם ווינציניגער צום דרויסן אַרויס. „אָוועק פֿון דאָרטן“, האָט ער באַד אַ רוף געטאָן אַנטקעגן איבער. אַזע דריי זענען תּיכּף אַ פֿאַר שריט צוריקגעטראָטן. די ביידע זקנים האָבן זיך געשטעלט נאָך ווייטער הינטער דעם מאַן. ער האָט זיי כּמעט פֿאַרדעקט מיט זיין ברייטן גוף. דויט די באַוועגונגען פֿון זיין מויל האָט ער, ווייזט אויס, עפעס געזאָגט. אָבער צוליב דער ווייטקייט האָט מען דעם זינען פֿון די רייד נישט געקענט כּאַפּן. אין גאַנצן זענען זיי אָבער פֿאַרט פֿון פֿענצטער נישט אָוועק. משמעות, אַז זיי האָבן געוואָרט אויף דער רגע, אַז זיי זאָגן, נישט באַמערקטערהייט, זיך ווידער צום פֿענצטער דערנענטערן. „צודרינגלעכע, אומבראָמנותדיקע לייט!“ האָט ק. געזאָגט, בשעת ער האָט זיך צוריק אומגעדרייט אין צימער אַריין. קען זיין, אַז דער אויפֿ-זעער האָט אַנגעשטימט מיט אים. ק. האָט זיך געדאַכט, אַז ער דערקענט עס דויט דעם זינטנבליק וואָס ער וואַרפֿט אויף אים. אָבער עס האָט אויך פּונקט אַזוי גוט געקענט זיין, אַז ער האָט זיך גאַר נישט צוגעהערט. ער האָט איין האַנט געהאַטן פֿעסט צוגעדריקט צום טיש און עס האָט אויסגעזען, ווי ער האַלט אין פֿאַרגלייכן די לענג פֿון זינע פֿינגער. די צוויי וועכטערס זענען געזעסן אויף אַ קופֿערט, באַדעקט מיט אַ שיינער פֿאַרביקער דעקע, און האָבן זיך געריבן די

קני. די דריי יונגעלייט האָבן פֿאַרלייגט די הענט אויף די היפֿטן און זיך אַרום
 געקוקט אָן אַ שום צייט. עס איז שטיי געווען, ווי אין עפעס אַ פֿאַרגעסענער
 קאַנצעלאַרע. „נו, מײַנע הערן“, האָט ק. זיך אָנגערופֿן. אַ רגע האָט זיך אים
 געדאַכט, אַז ער טראָגט זיי אַלע אויף זײַנע אַקסלען. „קוקנדיק אויף אײַך, קען מען
 אָננעמען, אַז מײַן ענין אין פֿאַרענדיקט. לױט מײַן מיינונג וועט עס צום בעסטן
 זײַן נישט נאָכצוקלערן איבער דער באַרעכטיקונג אָדער נישט-באַרעכטיקונג פֿון
 אײַנער באַנעמען זיך, און בעסער זיך אײַנער דעם אַנדערן דערלאַנגען די הענט
 און זיך מוחל זײַן, און אָן עק, אַ סוף. אויב אויך איר זענט מסכים מיט מיר, איז
 פֿאַר וואָס נישט“, און ער איז צוגעגאַנגען צום טיש פֿון אויפֿזעער און האָט אים
 דערלאַנגט די האַנט. דער אויפֿזעער האָט אויפֿגעהויבן די אויגן, זיך געביסן די
 לײַפֿן און, געקוקט אויף ק.׳ס אויסגעשטרעקטער האַנט; ק. האָט נאָך אַלץ געמיינט,
 אַז דער אויפֿזעער וועט צוריקדערלאַנגען אַ האַנט. יענער איז אָבער אויפֿגע-
 שטאַנען, האָט גענומען אין די הענט אַרײַן דעם קײַלעכדיקן האַרטן הוט, וואָס
 איז געלעגן אויפֿן בעט פֿון פֿרײַזן בירסטנער, און האָט אים פֿאַרזיכטיק און מיט
 ביידע הענט אָנגעטאַן, אַט אַזוי ווי מע טוט עס בײַם אָנמעסן אַ נײַעם הוט. „ווי
 פשוט אַלץ זעט אויס אין אײַנערע אויגן!“ האָט ער דערבײַ געזאָגט צו ק. „מיר
 זאָלן זיך אַלע מוחל זײַן און מאַכן אַ סוף צום ענין, מײַנט איר? נײַן, נײַן, דאָס
 גײַט אויף אָן אמת נישט. דערמיט אָבער וויל איך בשום אופֿן נישט זאָגן, אַז איר
 דאַרפֿט אַרײַנפֿאַן אין יאוש. נײַן, פֿאַר וואָס טאַקע? איר זענט נאָר אַרעסטירט
 און מער גאַרנישט. דאָס האָב איך געדאַרפֿט אײַך מיטטיילן, דאָס האָב איך געטאָן
 און האָב געזען, ווי אַזוי איר האָט עס אויפֿגענומען. מיט דעם איז אויף הײַנט
 גענוג און מיר קענען זיך זעגענען; וואָס אָן אמת נאָר לעת-עתה, איר וועט דאָך
 מסתמא אײַצט וועלן גײַן אין באַנק?“ „אין באַנק?“ האָט ק. געפֿרעגט, „איך האָב
 דאָך געמיינט, אַז איך בין אַרעסטירט“. ק. האָט עס געפֿרעגט מיט אַ מין קידער-
 ווידער, ווײַל כאָטש זײַן אויסגעשטרעקטע האַנט איז נישט אָנגענומען געוואָרן,
 האָט ער זיך אײַצט געפֿילט, בעיקר זײַנט דער רגע וואָס דער אויפֿזעער איז אויפֿ-
 געשטאַנען, אַלע מאָל מער און מער אומאַפֿהענגיק פֿון אַלע די דאָזיקע לײַט. ער
 האָט זיך געשפּילט מיט זײַ. ער האָט בדעה געהאַט, אויב זיי וועלן אַוועקגײַן,
 נאָכצוהײַפֿן זיי ביז צום טויער פֿון הויז און פשוט זיי אָנשלאָגן, זיי זאָלן אים
 אַרעסטירן. דעריבער טאַקע האָט ער נאָך אַ מאָל איבערגעהזרט: „ווי קען איך
 גײַן אין באַנק, אַז איך בין אַרעסטירט?“ „אָן, אַזוי“, האָט געזאָגט דער אויפֿזעער,
 וואָס איז שוין געווען בײַ דער טיר, „איר האָט מיך שפּעכט פֿאַרשטאַנען. איר
 זענט אַרעסטירט, אַוודאי, אָבער דאָס דאַרף אײַך נישט שטערן ווײַטער זיך צו
 פֿאַרנעמען מיט אײַנער פֿאַך. אויך זאָלט איר זיך בכלל נישט שטערן אין אײַנער
 טאַג-טעגלעכן שטייגער לעבן“. „אויב אַזוי, איז דאָס אַרעסטירט-זײַן נישט אַזוי
 שפּעכט“, האָט ק. געזאָגט און איז צוגעגאַנגען גאַנץ נאָענט צום אויפֿזעער. „איך
 האָב עס מיר קײַן מאָל אַנדערש נישט פֿאַרגעשטעלט“, האָט דער אויפֿזעער געזאָגט.
 „מיר ווײַזט זיך אויס, אַז אין אַזאַ פֿאַל איז דאָך אַפֿילו די ידיעה וועגן דעם

ארעסט נישט זייער נייטיק געווען, האָט ק. געזאָגט און איז צוגעגאַנגען נאָך נענטער. אויך די אַנדערע האָבן זיך דערנענטערט. אַלע זענען איצט פֿאַרזאַמלט געווען אויף אַן ענג שטיקל אַרט ביי דער טיר. „אַזוי איז מײַן חובֿ געווען צו טאָן“, האָט געזאָגט דער אויפֿזעער. „אַ נאַרישער חובֿ“, האָט ק. געזאָגט מיט עקשנות. „קען זײַן“, האָט געענטפֿערט דער אויפֿזעער. „אַבער זאָמיר בעסער נישט פֿאַרדירן קיין צײַט אין אַזעלכע רייד. איך האָב געמיינט, אַז איר ווילט גיין אין באַנק, אַזוי ווי איר גיט גוט אַכטונג אויף יעדן וואָרט מײַנעם, גיב איך צו: איך צווינג אײַך נישט אין דער באַנק צו גיין, איך האָב נאָר געמיינט, אַז איר ווילט עס טאָן. און פֿדי אײַך דאָס גרינג צו מאַכן, און פֿדי איר זאָלט אַנקומען אין דער באַנק אַזוי נישט-אויפֿפֿאַלנדיק ווי נאָר מעגלעך, האָב איך אַט אַ די דריי הערן, אײַערע קאָלעגן, געהאַלטן צו אײַער דיספּאַזיציע“. „וואָס?“ האָט ק. אויסגערופֿן און געגאַצט אויף די דריי. אַט אַ די דריי בלוט אַרעמע, פֿחלוטין אומכאַראַקטע-ריסטישע יונגעלייט, זענען אין זײַן זכרון געווען נאָר ווי אַ מין גרופּע ביי פֿאַטגראַפֿיעס. זיי זענען אַבער פֿאַרט און טאַקע אויף אַן אמת געווען באַאַמטע פֿון זײַן באַנק, אמת — טאַקע נישט קיין קאָלעגן. דאָס איז אַ ביסל צו פֿיל געזאָגט געוועזן מצד דעם אויפֿזעער, און דאָס האָט באַוויזן, אַז ער ווייסט פֿאַרט נישט אַלץ; אַבער באַאַמטע פֿון דער באַנק פֿון אַ נידעריקערער מדרגה זענען עס פֿאַרט געוועזן, ווי אַזוי האָט ק. געקענט דאָס נישט באַמערקן? ער האָט געמוזט זײַן זייער פֿאַרטאָן מיט דעם אויפֿזעער און מיט די וועכטערס, פֿדי אַט אַ די דריי נישט צו דערקענען! דעם שטיפֿן ראַבענשטיינער, וואָס וואַרפֿט מיט די הענט, דעם בלאַנדן קוליד מיט די טיף אַרײַנגעזעצטע אויגן און קאַמינער — מיט דעם אומדערטרעגלעכן שמייכלעך, וואָס שפּילט אײַביק אויף זײַן פנים, צוליב דער כראַנישער מוסקול-אויסצערונג זײַנער. „גוט מאַרגן!“ האָט ק. אין אַ רגע אַרום אַ זאָג געטאָן, און האָט דערלאָנגט די דריי הערן די האַנט; זיי האָבן זיך תּיכּף קאַרעקט פֿאַרנייגט. „איך האָב אײַך גאַרנישט דערקענט. נו און איצט וועלן מיר גיין צו דער אַרבעט, נישט אַזוי?“ די הערן האָבן געשאַקלט מיט די קעפּ, פֿאַלנדיק און ווילדיק, אַט אַזוי ווי זיי וואָלטן די גאַנצע צײַט נאָר דערויף געוואַרט. פֿונ-דעסטוועגן ווען ק. האָט זיך אַרומגעזען, אַז ער האָט נישט זײַן הוט, ווײַל ער איז געבליבן ליגן אין זײַן צימער, האָבן זיי אַלע אַ לויף געטאָן, אײַנער הינטער דעם אַנדערן, דעם הוט צו ברענגען. ווי די זאָך זאָר נישט זײַן, איז דאָס געווען אַ סימן פֿון אַ געוויסער מאַס פֿון פֿאַרדעגנהייט. ק. איז שטיף שטיין געבליבן און האָט זיי נאַכגעקוקט דורך די צוויי אָפֿענע טירן, דער פֿעצטער איז, פֿאַרשטייט זיך, געווען דער גלײַכגילטיקער ראַבענשטיינער, וואָס איז געלאָפֿן, ערעגאַנט ווי אַ פֿערד, אין לויפֿשריט. קאַמינער האָט דערלאָנגט דעם הוט. דערביי האָט ק. געמוזט אויסדריקלעך זיך אַרײַן זאָגן, אַז קאַמינערס שמייכל איז נישט געווען בכּוונה, ווײַל בכּוונה האָט ער דאָך בכּלל נישט געקענט שמייכלען. אַט דאָס זיך אַרײַן דאַרפֿן עפעס זאָגן, איז אין דער באַנק אויך נישט איין מאָל נייטיק געווען. אין פֿאַרציימער האָט דאָן די פֿרוי גרובאַך געעפֿנט די ווינונגס-טיר פֿאַר דער

גאנצער געזעלשאַפֿט. זי האָט לחלוטין נישט אויסגעזען ווי זי וואָרט זיך געפֿילט שוודיק. ק. האָט, ווי שוין נישט איין מאָל, אַ קוק געטאָן אויף דעם באַנד פֿון איר פֿאַרטעך, וואָס איז אַן שום נייטיקייט געווען טיף איינגעשניטן אין איר ריוויקן גוף. בעתן אַנקומען אונטן אין קאַרידאָר, האָט זיך ק. אַנטשאַסן — האַלטנדיק דאָס זייגערל אין דער האַנט — צו נעמען אַן אויטאָ, כדי נישט נאָך מער אויס־צוציען די פֿאַרשפּעטיקונג, וואָס האָט שוין סײַ ווי סײַ געדויערט אַ האַלבע שעה. קאַמינער האָט אַ לויף געטאָן צום גאַסן־ווינקל צו ברענגען אַן אויטאָמאָביל. די אַנדערע צוויי האָבן גאַנץ אַפֿן זיך געפֿליסט ק. אויפֿצומונטערן. פֿלוצלינג האָט אַבער קוּדֿיך אַ ווייז געטאָן אויף דעם הויזטויער פֿון אַנטקעגן איבער, וווּ עס האָט זיך גראַד באַוווּזן דער גרויסער מאַן מיט דעם בלאַנדן שפיצבערדל. אין ערשטן אויגנבליק האָט ער זיך דערפֿילט אַ ביסל אומבאַקוועם איבער דעם, וואָס ער באַוווּזט זיך אַט אַ דאָ אין זײַן גאַנצער גרויס, ער איז צוריקגעטראָטן צו דער וואַנט און זיך אַנגעשפּאַרט. די זקנים זענען מסתּמא נאָך געווען אויף די טרעפּ. ק. האָט זיך געבייזערט אויף קוּדֿיכן צוליב זײַן אויפֿמערקזאַם מאַכן אויף דעם מאַן, וואָס ער אַרײַן האָט אים שוין פֿריער געזען, און האָט זיך אַפֿילו געריכט אויף אים. „קוקט נישט אַהין!“ האָט זיך אַרויסגעריסן פֿון זײַן מויל — און ער האָט נישט באַמערקט, אַז אַזאַ אופֿן פֿון רעדן צו זעלבשטענדיקע מענער קען אַרויסרופֿן אַ חשד. עס איז אַבער קײַן שום דערקלערונג נישט נייטיק געווען, ווייל פּונקט איז דער אויטאָ אַנגעקומען; מע האָט זיך אַרײַנגעזעצט און מע איז אַפּגעפֿאַרן. דאָ האָט זיך ק. דערמאַנט, אַז ער האָט נישט באַמערקט דאָס אַוועק־גיין פֿון דעם אויפֿזעער און פֿון די וועכטערס. קודם־פֿל האָט אים דער אויפֿזעער פֿאַרשטעלט די דריי באַאַמטע, און דאָ ווידער די באַאַמטע דעם אויפֿזעער. דאָס איז גראַד נישט געווען קײַן גוטער סימן פֿון אַ סך גײַסטיקער וואַכזאַמקייט און ק. האָט זיך פֿירגענומען פֿון איצט אַן זיך מער צו קאַנטראָלירן. פֿונדעסטוועגן האָט ער זיך פֿאַרט, נישט ווידנדיק, אומגעדרייט. ער האָט זיך איבערגעבויגן איבערן הינטערווענטל פֿון אויטאָמאָביל, וועלנדיק נאָך איין מאָל זען דעם אויפֿ־זעער מיט די וועכטערס. באַד אַבער האָט ער זיך ווידער אויסגעדרייט און האָט זיך באַקוועם אַנגעשפּאַרט אַן אַ ווינקל פֿון אויטאָ. ער האָט אַפֿילו נישט געפרוווט עמעצן פֿון זיי באַזונדער אויפֿצוּוּכן. כאַטש פֿאַנים האָט עס אַזוי נישט אויסגעזען, וואָרט ער דווקא איצט שטאַרק געדאַרפֿט אַ וואָרט צו עמעצן אויסריידן. אַבער די דריי הערן האָבן אויסגעזען שטאַרק מיד. ראַבענשטיינער האָט אַרויס־געקוקט פֿון דער רעכטער זײַט פֿון אויטאָ, קוּדֿיך פֿון דער לינקער — און נאָר קאַמינערן האָט ער איצט געהאַט צו זײַן דיספּאָזיציע, קאַמינערן מיט זײַן שמייכל־גרימאַסע, וואָס צו וויצלען זיך איבער איר האָט מענטשעפֿעקייט פֿיידער נישט דערלאָזט.

אַט אַזוי פֿלעגט ק. אין דעם דאָזיקן פֿרייניג ביז איצט פֿאַרברענגען זײַנע אַונטן: אין ביראָ פֿלעגט ער זיצן ביז אַ זייגער נײַן. נאָך דער אַרבעט האָט ער

פֿראַנץ
קאַפּאָ

— אויף וויפל ס'איז נאָר מעגלעך — געמאכט אַ קליינעם שפּאַציר, אַ מאָל אַליין, אַ מאָל מיט באַאַמטע. שפּעטער פֿלעגט ער אַרײַן אין אַ בירשענק און דאָרט זיצן — פֿרום מיט עלטערע הערן צוזאַמען — געוויינטלעך ביז אַ זייגער עלף. פֿון צײַט צו צײַט פֿלעגן זיך אויך מאַכן אויסנאַמען פֿון אַט דער שטענדיקער רוטיין. דעמשה דעמאַט, ווען דער באַנק־דירעקטאָר — וואָס האָט שטאַרק אָפּגע־שאַצט ק'ס אַרבעט און אים ממש אָן אַ גרענעץ געטרויט — האָט אים פֿאַרבעטן אויף אַן אויטאָ־שפּאַציר און אַן אַוונטברויט אין זײַן ווילע. חוץ דעם איז ק. יעדער וואָך איין מאָל געגאַנגען צו אַ מיידל מיטן נאָמען עלזע. עלזע האָט בײַ נאַכט — ביז אין שפּעטן טאָג אַרײַן — געדינט אין אַ ווײַנשענק, זי איז געווען אַ קעלנערין, און אין משך פֿון טאָג האָט זי נאָר אין בעט אויפֿגענומען געסט.

אַבער אין דעם געגעבענעם אַוונט — דער טאָג איז גיך אַוועק, אי מיט אַב־געשטרענגטער אַרבעט אי מיט פֿכוד־ברענגענדיקע און פֿריינטשאַפֿטלעכע ווונטשן צום געבוירן־טאָג — האָט ק. געוואָלט תּיכּף אַהיימגיין. אין אַזע קלענסטע איבערזײַסן אין דער טאָגאַרבעט האָט ער וועגן דעם געטראַכט. נישט וויסנדיק גענוי, וואָס ער מיינט דערמיט, האָט זיך אים אויסגעדאַכט, אַז צוליב די גע־שעענישן פֿון היינטיקן פֿרימאַרגן איז געוואָרן אַ גרויסע אומאַרדענונג אין דער גאַנצער ווײַנונג פֿון דער פֿרוי גרובאַך. געמיינט האָט ער אויך, אַז דווקא אים פּערזענלעך דאַרף מען דערצו, אַז עס זאָל ווידער אַנגעשטעלט ווערן אַ סדר. און וועט מען נאָר ווידער אַנשטעלן דעם פֿריערדיקן סדר, וועט יעדער סימן פֿון יענע געשעענישן נעלם ווערן און אַלץ וועט ווידער אַוועק מיט דעם אַלטן גאַנג. בעיקר האָט מען נישט געדאַרפֿט מורא האָבן פֿאַר די דרײַ באַאַמטע. ווידער זענען זײ אַנגעווענקען געוואָרן אין דער גרויסער מאַסע פֿון דער באַאַמטנשאַפֿט פֿון דער באַנק און קיין שום שינוי איז אין זײ נישט געווען צו באַמערקן. ק. האָט זײ סײַ איינציקוויזן און סײַ צוזאַמען אַפֿטלעך גערופֿן צו זיך אין ביראָ. ער האָט דערבײַ קיין אַנדערן צוועק נישט געהאַט, ווי נאָר זײ צו באַטראַכטן. יעדער מאָל האָט ער זײ — אַ באַפֿרידיקטער — ווידער אָפּגעלאָזן.

אַז ער איז אַ זייגער האַלב צען אין אַוונט אַנגעקומען פֿאַרן הויז, וווּ ער האָט געוויינט, האָט ער דאָרט אין טויער פֿון בנין אַנגעטראַפֿן אַ יונגן בחור, וואָס איז דאָרט געשטאַנען — די פֿיס צעשפּרייט — רייכערנדיק אַ פֿיולקע. ״ווער זענט איר?״ האָט ק. אים תּיכּף אַ פֿרעג געטאָן און האָט צוגעבוירגן זײַן פנים נאָענט צום בחור. אַ סך זען האָט מען נישט געקענט אינעם האַלב־טונקל פֿון אַרײַנגאַנג צום קאַרידאַר. ״איך בין דער זון פֿון הויזוועכטער, השׁובֿער הער,״ האָט דער בחור געענטפֿערט; האָט אַרויסגענומען די פֿיולקע פֿון מויל און איז אַוועק אין אַ זײַט. ״דער זון פֿון הויזוועכטער?״ האָט ק. געפֿרעגט און האָט מיט אומגעדרוד געקלאַפֿט מיט זײַן שטעקן אָן די שטיינער. ״ווינטשט זיך דער חשׁובֿער הער עפעס וואָס? זאָל איך אַ רופֿ טאָן דעם פֿאַטער?״ ״ניין, ניין,״ האָט ק. געזאָגט. אין זײַן שטימע איז געווען אַ מין מחייה־טאָן, אַן ערך ווי דער בחור וואָלט עפעס שלעכטס

אָפּגעטאָן, אָבער ער איז עס אים מחל. „עס איז שוין אַלץ גוט“, האָט ער געזאָגט, און איז ווייטער געגאַנגען, אָבער איידער ער איז אַרויף אויף די טרעפּ, האָט ער זיך נאָך איין מאָל אויסגעדרייט.

ער האָט געקענט גלייך גיין אין זײַן צימער. אָבער מחמת ער האָט געוואָלט רעדן מיט דער פֿרוי גרובאַך, האָט ער תּיכּף אַ קלאַפּ געטאָן אין איר טיר. זי איז געזעסן ביים טיש, געשטריקט אַ זאַק און אויפֿן טיש איז געלעגן אַ קופּקעלע אַלטע שקאַרפעטן. ק. האָט זיך צעטומלעטערהייט אַנטשוילדיקט, וואָס ער קומט אַזוי שפעט, אָבער פֿרוי גרובאַך איז געווען זייער פֿריינדלעך און האָט נישט געוואָלט הערן און געדענקען פֿון קיין שום אַנטשוילדיקונגען. מיט אים איז זי אַלע מאָל גרייט זיך דורכצושמועסן, ער ווייסט עס גאַנץ גוט, אַז ער איז בײַ איר דער בעסטער און באַליבסטער פֿון אַלע, וואָס דינגען בײַ איר צימערן. ק. האָט זיך אַרומגעקוקט. אַלץ איז דאָ ווידער געווען אין פֿילן אַלטן סדר. דאָס געפֿעט פֿון אַנבניסן, וואָס איז אין דער פֿרי געשטאַנען אויפֿן טישלעך ביים פֿענצטער, איז שוין איצט דאָ נישט געווען. „פֿרויענהענט קענען גאַר אַ סך אין דער גרעסטער שטידקיט אויפֿטאָן“, האָט ק. געטראַכט. ער אַליין וואָלט אפֿשר דאָס געפֿעט אויפֿן אַרט צעבראַכן ; אַרויסטראַגן וואָלט ער עס אַוודאי נישט געקענט. ער האָט געקוקט אויף דער פֿרוי גרובאַך מיט אַ מין דאַנק. „פֿאַר וואָס אַרבעט איר נאָך אַזוי שפעט אין דער נאַכט אַריין?“ האָט ער געפֿרעגט. איצט זענען זיי ביידע געזעסן ביים טיש, און ק. האָט פֿון צײַט צו צײַט אַריינגערוקט זײַן האַנט אין דעם בערגלעך זאַקן. „עס איז דאָ אַ סך אַרבעט“, האָט זי געזאָגט. „דעם גאַנץ גייענדיקן טאָג געהער איך דאָך צו יענע, וואָס דינגען צימערן בײַ מיר. און טאַמער וויל איך עפעס טאָן פֿאַר זיך, בלייבן מיר נאָר די אָונט־שעהען.“ און דערצו האָב איך אַיך היינט נאָך אַנגעמאַכט אַן אויסערגעוויינטלעכע אַרבעט?“ „ווי אַזוי?“ האָט זי אַ פֿרעג געטאָן אַ ביסל מער שוין אַנגעשטרענגט. די אַרבעט איז שטיל געבליבן ליגן אין איר שויס. „איך מייך די מענער, וואָס זענען היינט פֿרי דאָ געווען.“ אַ, דאָס“, האָט זי אַ זאָג געטאָן און האָט תּיכּף צוריקגעקריגן איר פֿריערדיקע רוי. „דאָס האָט מיר קיין שום עקסטערע אַרבעט נישט פֿאַרשאַפֿט.“ ק. האָט שווינגנדיק צוגעקוקט, ווי זי האָט זיך ווידער אַ נעם געטאָן צום גע־שטריקטן זאַק. עס ווייזט אויס, אַז זי איז פֿאַרהיודשט וואָס איך רעד דערפֿון, טראַכט ער. ס'ווייזט אויס, אַז זי האַלט, אַז עס איז נישט־רעכט, וואָס איך רעד דערפֿון. דעריבער איז נאָך וויכטיקער, אַז איך זאָג עס יאָ טאָן. נאָר מיט אַן אַלטער פֿרוי קען איך וועגן דעם רעדן. „פֿאַרט, אַ ביסל אַרבעט האָט עס אַנגע־מאַכט“, האָט ער אַ זאָג געטאָן. „אָבער עס וועט זיך מער נישט איבערהערן.“ „ניין, דאָס קען זיך נישט נאָך אַ מאָל איבערהערן“, האָט זי געזאָגט, ווי אויף צו באַשטעטיקן די ווערטער, און האָט ווייטיקלעך אַ שמיכל געטאָן צו ק. „מיינט איר עס אויף אַן אמת?“ האָט ק. געפֿרעגט. „יאָ“, האָט זי, שטילער שוין אַ זאָג געטאָן. „אָבער קודם־כּל דאַרפֿט איר זיך עס נישט נעמען צום האַרצן. אַ, וואָס פֿאַר אַ זאַכן עס געשעען אַלץ נישט אויף דער וועלט! און אַזוי ווי מיר רעדן שוין.

פֿראַנץ
קאַפּלאַ

הער ק, אזוי האַרץ צו האַרץ, קען איך זיך מודה זײַן, אָן איך האָב זיך אַ ביסל אונטערגעהערט הינטער דער טיר, און אַז ביידע וועכטערס האָבן מיר עפעס וואָס דערציילט. עס גייט דאָך אין אַבער גליק, און דאָס איז מיר אויף אַן אמת נאָענט צום האַרצן. אַפֿשר אַפֿילו מער ווי עס דאַרף זײַן, ווײַל איך בין דאָך נישט מער ווי די באַלעבאַסטע אַבערע, אָבער איך קען נישט זאָגן, אַז עס איז עפעס אויסער-געוויינלעך שלעכטס. ניין, איר זענט, וואָס אַן אמת, אַרעסטירט, אָבער נישט אזוי ווי אַ גנבֿ ווערט אַרעסטירט. איז מען אַרעסטירט ווי אַ גנבֿ, איז ביטער, אָבער אַט דער אַרעסט — די גאַנצע זאָך קומט מיר אויס ווי עפעס זייער אַ הויך געלערנטער ענין — איר וועט מיר אַנטשוודיקן, אויב איך כאָפּ מיך אַרויס מיט אַ נאַרישקייט. יא, עס קומט מיר אויס ווי עפעס זייער אַ הויך געלערנטע זאָך, וואָס איך פֿאַרשטיי טאַקע נישט, אָבער וואָס נישט יעדער מוז עס דווקא פֿאַרשטיין. „עס איז שוין גאַר נישט קיין נאַרישקייט, וואָס איר האָט דאָ געזאָגט, פֿרוי גרובאַך, לכה־הפחות בין איך טיילווייז מסכים מיט אַינער מיינונג. אָבער איך משפט דאָס גאַנצע נאָך שאַרפֿער ווי איר, און איך האָלט עס, אַפֿילו דעם אמת געזאָגט, בשום אופֿן נישט פֿאַר עפעס זייער געלערנטס; איך האָלט עס להלוטין פֿאַר גאַרנישט. מע האָט מיך פֿראַסט־פשוט גענומען אויף זיכער. וואָלט איך תיכף נאָך מײַן איבערוועקן זיך אויפֿגעשטאַנען, און וואָלט איך מיך נישט געלאָזט צעמישן צוליב דעם, וואָס אַנאָ איז נישט אַרײַנגעקומען, און וואָלט איך — נישט נעמענדיק קיינעם און גאַרנישט אין אַכט, טאַקע קיינעם נישט, וואָס וואָלט מיר אין וועג אַנטקעגנגעקומען — און וואָלט איך תיכף גענאַנגען צו אַיך, וואָלט איך בלויז דאָס מאַל, ווי אַן אויסנאַם, אַפֿשר מײַן אַנבײַסן אַפֿגעגעסן אין קיך און דאָס אַדץ. יא, איך וואָלט מיר אויך דורך אַיך געלאָזט ברענגען די קליידער פֿון מײַן שטוב; בקיצור, וואָלט איך מיך באַנומען שכלדיק, וואָלט ווײַטער גאַרנישט געשען און אַדץ, וואָס האָט געוואָלט ווערן, וואָלט פשוט דערשטיקט געוואָרן און נישט געשען. מע איז אָבער אזוי ווייניק צוגעגרייט. אין דער באַנק, דמשל, בין איך צוגעגרייט, דאָרט וואָלט מיר בשום אופֿן אַזאָ זאָך נישט געקענט פֿאַסירן. דאָרט האָב איך אַן אייגענעם באַדינער, דער אַלגעמיינער טעלעפֿאָן און דער ביראָ־טעלעפֿאָן שטייען פֿאַר מיר אויפֿן טיש. כסדר קומען מענטשן, קליענטן און באַ־אַמטע, חוץ דעם בין איך דאָרט שטענדיק פֿאַרבונדן מיט מײַן אַרבעט, און דעריבער כסדר אויף דער וואַך. דאָרט וואָלט עס אַפֿילו גאַר אַ פֿאַרגעניגן געוועזן פֿלוצלינג זיך צו געפֿינען אין אַזאָ מיין סיטואַציע. אָבער סײַ ווי; עס איז שוין אַריבער און איך האָב איינגטלעך גאַר נישט געוואָלט מער רעדן וועגן דעם; אָבער אַינער מיינונג, דעם אורטייל פֿון אַ שכלדיקער פֿרוי, האָב איך געוואָלט הערן און איך בין זייער צופֿרידן, וואָס מיר זענען מסכים איינער מיטן אַנדערן. איצט אָבער מוזט איר מיר דערלאָנגען די האַנט; ווײַל אַזאָ מיין הסכמה מוז באַשטאַרקט ווערן מיט אַ תקיעת־כֶּף.“

צי וועט זי מיר דערלאָנגען די האַנט? דער אויפֿזעער האָט מיר די האַנט נישט דערלאָנגט, האָט ער אַ טראַכט געטאַן און האָט געקוקט אויף דער פֿרוי,

אנדערש ווי פריער, פארשנדיק. זי איז אויפגעשטאנען, מחמת אויך ער איז
אויפגעשטאנען, זי איז אַ ביסל דערשטוינט געווען, וועל זי האט נישט אַרץ
פארשטאנען, וואס ק. האט געזאגט. אבער צוליב דער שטוינונג און קליינער צערן
דערונג האט זי עפעס געזאגט, וואס זי האט גאר נישט געוואלט זאגן, און וואס
איז אפילו גאר נישט געווען אויפן ארט: „נעמט עס נישט אזוי שווער, הער ק.“
האט זי געזאגט; זי האט געהאט טרערן אין איר שטימע און האט, פארשטייט זיך,
פארגעסן דעם תקיעת-כף. „איך ווייס אַליין נישט דערפון, אז איך נעם עס אזוי
שווער“, האט ק. געזאגט; אַ פלוצעמדיקע מידקייט איז אים באַפאַלן און ער
האט אנגעזען אַז ס'איז אייגנטלעך לחלוטין אַן שום באַטנט, צי די דאָזיקע פרוי
איז מסכים מיט אים, אָדער נישט. שוין ביי דער טיר האט ער נאָך אַ פּרעג געטאָן:
„איז פרייליך בירסטנער אין דער היים?“ „ניין“, האט געענטפערט פרוי גרובאך
און האט אַ שמייכל געטאָן ביי אַט דער טרוקענער אינפארמאציע — מיט אַ
פארשפּעטיקטן און שכלדיקן מיטגעפילי. „זי איז אין טעאטער. האט איר עפעס
געוואלט פון איר? זאָר איך איר עפעס איבערגעבן?“ „אָך, איך האָב נאָר געוואלט
אַ שמועס טאָן מיט איר אַ פאַר ווערטער.“ „איך ווייס, צום באַדויערן, נישט ווען
זי קומט; אַז זי איז אין טעאטער, קומט זי לרוב שפעט צוריק.“ „דאָס איז לגמרי
נישט-וויכטיק“, האט ק. געזאגט. ער האט אַ דריי געטאָן דעם שוין אָנגעבויענעם
קאַפּ זינעם צו דער טיר אויף אוועקצוגיין, זאָגנדיק נאָך, „איך האָב זיך נאָר
געוואלט אַנטשוילדיקן פאַר איר צוליב דעם, וואָס איך האָב זיך הַנַּט באַנוצט
מיט איר צימער.“ „דאָס איז גאָר נישט נייטיק, הער ק., איר זענט צו אידל, דאָס
פרייליך ווייסט דאָך דערפון גאַרנישט, זי איז פון גאַנץ פרי אַן הַנַּט נאָך אין דער
היים געווען, חוץ דעם איז אַרץ אויפן בעסטן אופן אויפגערוימט געוואָרן, גיט אַליין
אַ קוק.“ און זי האט אַן עפֿן געטאָן די טיר צום צימער פון פרייליך בירסטנער.
„אַ דאַנק, איך גלייב עס“, האט ק. געזאגט, און איז אָבער פאַרט צוגעגאַנגען
צו דער אָפּענער טיר. די לבנה האט שטיף אַרַינגעלויכטן אין טונקעלן צימער.
אויף וויפל מע האט געקענט זען, איז אויף אַן אמת אַרץ געווען אויף זיין פלאַץ.
אויך די ברוקע איז נישט געהאַנגען אויף דער פֿענצטער-קליאַמקע. מאַדנע
הויך האָבן אויסגעזען די קישנס אויפן בעט, וואָס זענען נאָר טיילווייז באַלויכטן
געווען פון דער לבנה. „דאָס פרייליך קומט אַפֿט שפעט אַהיים“, האט ק. געזאגט
און האט דערביי אזוי אַנגעקוקט די פרוי גרובאך, אזוי ווי זי וואלט געטראָגן
די פאַראַנטוואָרטלעכקייט פאַר דעם. „אַט אזוי ווי די טבע פון יונגע מענטשן!“
האט פרוי גרובאך געזאגט, ווי זי צו אַנטשוילדיקן. „אָודאי, אָודאי“, האט ק.
געזאגט, „דאָס קען אָבער צו ווייט אוועקגיין.“ „עס קען“, האט געזאגט פרוי
גרובאך, „ווי שטאַרק גערעכט איר זענט, הער ק., אפּשר באַזונדער אין דעם
פאַל. עס פאַלט מיר נישט אַינן צו רעדן רכילות אויף פרייליך בירסטנער; זי
איז אַ פּני, גוט, ליב מיידל; פרייליך אַרנטלעך, אַרנטלעך, פינקטלעך, און האט ליב
אַרבעט; דאָס אַרץ שאַץ איך זייער, אָבער איינס איז פאַרט אמת, זי וואלט
געמעגט זיין אַ ביסל שטאַלצער און אַ ביסל מער צוריקגעהאַלטן. איך האָב זי

פֿראַנץ
קאַפּאָ

שוין צוויי מאָל אין משך פֿון דעם חודש געזען אויף אַפגעווייטערטע גאַסן —
 און אַזע מאָל מיט אַן אַנדערן מאַן. עס טוט מיר אויף אַן אמת וויי און — ווי
 גאַט איז מיר ליב — איך דערצייל עס נאָר אַנז, הער ק. אָבער עס וועט זיך
 נישט לאָזן אויסמינדן און איך וועל סוף־פֿל־סוף אויך מוזן מיט דעם פֿרייזין
 בירסטנער אַליין וועגן דעם אַ שמועס טאָן. עס איז, אַגבֿ, נישט דאָס איינציקע,
 מיט וואָס זי רופֿט אַרויס אַ חשד צו זיך. „איר זענט אויף אַ גאַנץ פֿאַרשן
 וועג“, האָט ק. געזאָגט, פֿול מיט כּעס, און כּמעט נישט אין שטאַנד זייענדיק
 דעם כּעס צו באַהאַלטן. „איבעריקנס איז מיר קלאָר, אַז איר האָט אויך מוזן
 באַמערקונג וועגן פֿרייזין בירסטנער שלעכט פֿאַרשטאַנען, אַזוי האָב איך עס
 נישט געמיינט. איך וואָרן אַנז אַפֿילו מיט דער גאַנצער אויפֿריכטיקייט, אַז
 איר זאָלט דעם פֿרייזין בירסטנער גאַרנישט זאָגן. איר זענט דורכויס אין אַ
 טעות. איך קען דאָס פֿרייזין זייער גוט. קיין וואָרט איז נישט־אמת פֿון אַרץ
 וואָס איר האָט דאָ געזאָגט. איבעריקנס, אַפֿשר בין איך צו ווייט אַוועק. איך
 וויל אַנז נישט שטערן. זאָגט איר, וואָס איר ווילט. אַ גוטע נאַכט.“ „הער ק.,
 האָט ווי בעטנדיק זיך פֿרוי גרובאַך געזאָגט און האָט זיך אַ יאָג געטאָן ביז
 צו דער טיר פֿון זיין צימער, וואָס ער האָט שוין געהאַט אויפֿגעעפֿנט. „איך
 וועל דאָך נאָך גאַרנישט רעדן מיט דעם פֿרייזין, אַוודאי. איך וועל זיך פֿרייער
 אַרומקוקן און נאָר אַנז האָב איך פֿאַרטרויט, וואָס איך האָב געוויסט. סוף־פֿל־
 סוף איז עס דאָך אין דער כּוונה פֿון יעדן איינעם, וואָס דינגט אַ צימער, אַז
 דער פֿאַנסיאָן זאָל זיין בכּוודיק. און קיין שום אַנדערע זאַכן ליגן מיר בכּלל
 נישט אין זינען.“ „די בכּוודיקייט!“ האָט ק. אַ געשריי געטאָן, שוין דורכן
 שפּאַלט פֿון דער טיר, „אויב איר ווילט אַפֿהיטן דעם כּווד פֿון אַינער פֿאַנסיאָן,
 מוזט איר קודם־פֿל מיך קינדיקן.“ ער האָט עס געזאָגט און צוגעקלאַפט די
 טיר. אויף דעם שטיין קלאַפֿן אין דער טיר האָט ער מער קיין אַכט נישט
 געלייגט. אַזוי ווי ער האָט גאַר קיין חשק נישט געהאַט צו שלאָפֿן, האָט ער
 דעריבער באַשלאָסן ווייטער אויף צו זיין, און ביי דער געלעגנהייט אויך שוין
 באַמערקן, ווען פֿרייזין בירסטנער וועט צוריקקומען אַהיים. אַפֿשר וועט עס
 דעמאָלט נאָך מעגלעך זיין, אַט ווי נישט־פֿאַסיק עס איז אַפֿילו, דאָך נאָך אַ
 פֿאַר ווערטער מיט איר צו רעדן. זיצנדיק אַזוי אַנגעשפּאַרט אויפֿן פֿענצטער־
 ברעטל, און צומאַכנדיק די מידע אויגן, איז אים אַפֿילו אויף אַ רגע דורך אַ
 געדאַנק צו באַשטראַפֿן פֿרוי גרובאַך און איבערצורעדן פֿרייזין בירסטנער,
 אַז זיי זאָלן ביידע צוזאַמען איר קינדיקן די צימערן. ער האָט אָבער תּיכּף
 אַננגעזען, אַז דאָס איז מוראדיק איבערגעטריבן און ער האָט אַפֿילו זיך אַליין
 חושד געווען, אַז אין תּוך איז ער גאַר אויסן צו בייטן די דירה צוליב די
 געשעענישן פֿון הַנּטֿיקן פֿרימאַרגן. אָבער קיין זאַך וואָלט נישט נאַרישער
 געווען, און בעיקר צוועקלאָזער און מיאוסער.

אַז דאָס אַרויסקוקן אויף דער פּוסטער גאַס איז אים נמאס געוואָרן, האָט ער
 זיך אַוועקגעלייגט אויף דער קאַנאַפֿע; אָבער פֿרייער האָט ער די טיר צום

פֿאָדער־צימער אַ ביסל געעפֿנט, כדי תיכף פֿון דער קאַנאַפּע צו קענען דערזען יעדער איינעם, וואָס וועט אַרײַן אין דער דירה. אָן ערך בײַ אַ זײַגער ערף איז ער רױק געלעגן אויף דער קאַנאַפּע און גערייכערט אַ ציגאַר. אָבער דערנאָך האָט ער שוין מער נישט געקענט אויסהאַלטן, ער איז אַרײַן אויף אַ רגע אין פֿאָדער־צימער, אָט אַזוי ווי ער וואָלט מיט דעם געקענט פֿאַרגיכערן דאָס אַנקומען פֿון פֿרײַלין בירסטנער. ער האָט נישט געהאַט קיין שום ספּעציעלן פֿאַרלאַנג נאָך איר; ער האָט זיך אין דער אמתן נישט געקענט אָפֿילו גענוי דערמאַנען, ווי אַזוי זי זעט אויס, אָבער איצט האָט ער געוואָלט מיט איר רעדן און עס האָט אים אויפֿגעבראַכט, וואָס מיט איר שפּעטן אומקערן זיך אַהיים ברענגט זי אַרײַן נאָך מער אומרו און אומאַרדענונג אין דעם אָפּשלוס פֿון דעם דאָזיקן טאַג. צוליב איר האָט ער דאָך אויך הננט קיין וועטשערע נישט געגעסן, און צוליב איר האָט ער אויפֿגעגעבן דעם געפֿלאַנטן באַזוך בײַ עלזען. עס איז אָפֿילו אמת, אַז די בייִדע זאָכן האָט ער נאָך הננט געקענט פֿאַרגיטיקן, ווען ער וואָלט נאָך איצט אַזעק אין דעם ווּננשענק, וווּ עלזע האָט איר פֿאַסטן. ער וועט עס טאַקע נאָך טאַן אַ ביסל שפּעטער, אַזוי גיך ווי ער וועט נאָר האָבן גערעדט מיט דעם פֿרײַלין בירסטנער.

עס איז שוין געווען נאָך האַלב צוועלף אַ זײַגער בשעת עמעצער האָט זיך פּלוצלינג געלאָזט הערן אויף די טרעפּ. אַרײַנגעטאָן אין זײַנע מחשבות, איז ק. גאַנץ הויך מיט די פֿיס קלאַפּנדיק אַרומגעגאַנגען אַהין און אַהער אין פֿאָדער־צימער, אָט פּונקט אַזוי ווי עס וואָלט זײַן אייגן צימער געווען. איצט האָט ער זיך תיכף אַ באַהאַלט געטאָן הינטער זײַן טיר. עס איז טאַקע געוועזן פֿרײַלין בירסטנער; זי איז אַרײַנגעקומען. פֿאַרשליסנדיק די טיר און ציטערנדיק פֿון קעלט האָט זי אַרױפֿגעוואָרפֿן אַ זנדענעם שאַליק אויף אירע שמאַלע אַקסעלען. אַ רגע שפּעטער וועט זי דאָך זיכער אַרײַן אין איר צימער, און ק. וועט דאָך נישט קענען, צוליב דער שפּעטער שעה, ווײַל עס איז שוין געוועזן אַרום האַלבע נאַכט, אַהין אַרײַנדרײַנגען. מוז ער דעריבער איצט תיכף מיט איר אַ שמועס טאַן, האָט ער אָבער, צום שלימז, פֿאַרוימט אַנצוצינדן דאָס עלעק־טרישע ליכט אין זײַן צימער. אַז ער וועט איצט אַזוי פּלוצלינג געבן אַ קום אַרויס פֿון אַ טונקעלער שטוב, וועט עס האָבן אַ פנים ממש פֿון אַן איבערפֿאַר, אָדער ל־כ־הפחות וועט עס שטאַרק איבערשרעקן. אין דער מאַמענטאַלער פֿאַרלױרנקייט און היפֿלאַזיקייט— און קיין צײַט האָט ער דאָך נישט געטאַרט פֿאַרלירן — האָט ער דורך דעם שפּאַלט אין דער טיר געשעפּטשעט: „פֿרײַלין בירסטנער.“ עס האָט געקלאָנגען ווי אַ בעטן זיך און נישט ווי אַ רוח. „איז עמעץ דאָ פֿאַראַן?“ האָט פֿרײַלין בירסטנער אַ פֿרעג געטאָן און האָט זיך אַרומגעקוקט מיט ברייט צעעפֿנטע אויגן. „איך, איך“, האָט ק. געזאָגט און איז אָפֿירגעקומען. „אַ, הער ק.!“ האָט פֿרײַלין בירסטנער געזאָגט מיט אַ שמייכל. „גוטן אָונט“, און זי האָט אים דערלאָנגט די האַנט. „איך האָב געוואָלט אַ פֿאַר ווערטער מיט אַיך שמועסן, ווײַל איר מיר דאָס איצט דערלויבן?“

פֿראַנץ
קאַפּאַ

„איצט?“ האָט פֿרײַליך בירסטנער געפֿרעגט. „מוז עס זײַן איצט? ס׳איז אַ
 ביסל מאַדנע, נישט אַזוי?“ „איד וואָרט שוין זינט נײַן אַ זייער אויף אַנײַך.“
 „נו, יאָ, איד בין געווען אין טעאָטער, איד האָב דאָך גאָר נישט געוויסט פֿון
 אַנײַך.“ „די סיבה פֿון דעם, וואָס איד וויל אַנײַך זאָגן, איז ערשט הײַנט פֿאַר-
 דאַפֿן.“ „נו, יאָ, איד האָב נישט קיין שום ערנצטן גרונד קעגן דעם, אַחוץ
 נאָר דאַס איינע וואָס איד בין אויף אַן אמת טויט מיד. נו, זאָר זײַן, קומט
 אַרײַן אויף אַ פֿאַר מינוט אין מײַן צימער. דאָ קענען מיר דאָך בשום אופֿן
 נישט אַרומשטיין און שמועסן, מיר וועלן דאָך אַדעמען איבערוועקן. דעם אמת
 געזאָגט, גייט עס מיך נישט אַזוי שטאַרק אַן צוליב די לײַט, ווי צוליב אונדז
 אַליין. איר וועט דאָ אַ רגע צוואַרטן, ביז איד וועל אַנצײַנדן אַ לײַכט אין מײַן
 צימער, און דעמאָלט וועט איר דאָ דאַס לײַכט אויסדרייען.“ ק, האָט אַזוי
 געטאָן, און דאָך האָט ער נאָך צוגעוואָרט ביז דאַס פֿרײַליך בירסטנער האָט אים,
 שוין פֿון איר צימער אױס, שטידערהייט אויפֿגעפֿאַדערט אַרײַנצוקומען. „זעצט
 זיך“, האָט זי געזאָגט און אַנגעוויזן אויף דער אַטאָמאָנקע; זי אַליין איז, נישט
 געקוקט אויף איר מידקייט, וועגן וועלכער זי האָט פֿריער דערמאָנט, שטיין
 געבליבן בײַם קאַפֿווענטל פֿון בעט; אַפֿילו דאַס קליינע היטעלע, איבער-
 געלאָדן מיט בלומען-באַצירונגען, האָט זי פֿון קאַפֿ נישט אַראָפֿגענומען. „איז
 וואָס זשע ווילט איר? איד בין אויף אַן אמת נײַגעריק.“ זי האָט, קױם אַנזעענדיג
 דיק, אַ שטעף געטאָן איין פֿוס פֿאַרן אַנדערן. „איר וועט אַפֿשר זאָגן“, האָט ק,
 אַנגעהויבן, „אַז דער ענין איז נישט געוועזן אַזוי דרינגענדיק, אַז מע זאָר אים
 איצט אַרומרעדן, אָבער . . .“ „אויף הקדמות לאָז איד בײַ נאַכט נישט קיין
 אַרט“, האָט געזאָגט פֿרײַליך בירסטנער. „דאַס פֿאַרגרינגערט מיר די זאָך“,
 האָט ק, געזאָגט. „די אַרדענונג אין אַנזער צימער איז הײַנט פֿרי, אין אַ
 געוויסער מאָס צוליב מײַן שולד, אַ ביסל צערודערט געוואָרן. עס איז געשען
 דורך פֿרעמדע לײַט, קעגן מײַן ווילן; און פֿאַרט, ווי שוין געזאָגט, צוליב
 מײַן שולד; דעריבער וויל איד בעטן, אַז איר זאָרט מיר מוחל זײַן.“ „מײַן
 צימער?“ האָט געפֿרעגט פֿרײַליך בירסטנער, און שטאַט זיך אַרומצוקוקן אין
 צימער, האָט זי אַ פֿרעגנדיקן קוק געטאָן אויף ק, „אַזוי איז עס“, האָט ק,
 געזאָגט, און איצט האָבן זיי זיך ביידע צום ערשטן מאָל גלייכצײטיק אַ קוק
 געטאָן אין די אויגן אַרײַן. „דער אופֿן ווי אַזוי עס איז געשען, איז נישט ווערט,
 אַז מע זאָר אַפֿילו איין וואָרט וועגן דעם פֿאַרירן.“ „אָבער פֿאַרט דאַס וואָס
 איז אייגנטלעך אינטערעסאַנט“, האָט געזאָגט פֿרײַליך בירסטנער. „ניין“, האָט
 ק, געזאָגט. „נר“, האָט געזאָגט פֿרײַליך בירסטנער, „איד וויל זיך נישט אַרײַבן
 רײַסן אין סודות, אויב איר זאָגט אויף זיכער, אַז עס איז נישט אינטערעסאַנט,
 וויל איד גאַרנישט האָבן קעגן דעם. די אַנטשולדיקונג, וואָס איר בעט בײַ מיר,
 גיב איד אַנײַך גערן, נאָך מער צוליב דעם ווײַל איד קען בשום אופֿן נישט
 געפֿינען קיין שפור פֿון וועלכער נישט איז אומאַרדענונג.“ זי האָט טיף אַרײַבן
 געשפּאַרט אירע אַפֿענע האַנטפֿלאַכן אין אירע קליבעס און האָט זיך אַ דריי

געטאן ארום און ארום דעם צימער. בנח רעמל מיט די פֿאָטאָגראַפֿיעס איז זי שטיין געבליבן. "זעט נאר", האָט זי אַ זאָג געטאָן, "מײַנע פֿאָטאָגראַפֿיעס זענען אויף אַן אמת צעוואָרפֿן. דאָס איז אָבער זייער מיאוס. הייסט עס, אַז עמעץ איז אַן שום באַרעכטיקונג אין מײַן צימער געווען". ק. האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ און שטיצער־הייט געשאַלטן דעם באַאַמטן קאַמינער, וואָס האָט קיין מאָל נישט געקענט צוימען זײַן פּוסטע, נאַרישע אומרוקייט. "ס'איז מאַדנע," האָט געזאָגט פֿרײַזן בירסטנער, "וואָס איך מוז אײַך עפעס פֿאַרביטן, וואָס איר אַרײַן וואַרט זיך געדאַרפֿט פֿאַרביטן, און דאָס איז: אַרײַנצוקומען אין מײַן צימער בשעת איר בין נישטאָ." "איר קלער אײַך דאָך אויף, פֿרײַזן", האָט ק. געזאָגט און איז אויך צוגעאַנגען צו די פֿאָטאָגראַפֿיעס, "אַז נישט איר בין עס געווען דער, וואָס האָט זיך פֿאַרשולדיקט לַגבי אײַנערע פֿאָטאָ־גראַפֿיעס; אָבער מחמת דעם וואָס איר גלייבט מיר נישט, מוז איר זיך מודה זײַן, אַז די אויספֿאַרשונגס־קאַמיסיע האָט מיטגעברענגט מיט זיך דריי באַנק־באַאַמטע. דאָס האָט מסתמא אײַנער פֿון זיי די פֿאָטאָגראַפֿיעס אין דער האַנט גענומען; איר וועל אים שוין בײַ דער ערשטער געדעגנהייט משדח זײַן פֿון דער באַנק. יא, עס איז אַן אויספֿאַרשונגס־קאַמיסיע דאָ געווען", האָט ק. צוגעגעבן, מחמת דאָס פֿרײַזן האָט אים אָנגעקוקט מיט אַ פֿרעגנדיקן בליק. "צוליב אײַך?" האָט דאָס פֿרײַזן געפֿרעגט. "יא", האָט ק. געענטפֿערט. "ניין!" האָט דאָס פֿרײַזן אויסגערופֿן און אַ לאַך געטאָן. "פֿאַרט", האָט ק. געזאָגט. "מײַנט איר דען, אַז איר בין אַן שום שולד?" "נו, אַן שום שולד. . .". האָט דאָס פֿרײַזן געזאָגט, איר וויל נישט אַט אַזוי אַ גרינג אַרויסזאָגן אַ שווערן אורטייל, אפֿשר מיט מעגלעכע קאַנסעקווענצן. חוץ דעם קען איר אײַך דאָך נישט. עס מוז דאָך מסתמא זײַן אַ שווערער פֿאַרברעכער, וואָס מע שיקט צו אים תּיכּף אַן אויספֿאַרשונגס־קאַמיסיע. אָבער אַזוי ווי איר זענט אויף דער פֿרײַז — איר בין זיך משער פֿון אײַנער רוקייט, אַז איר זענט דאָך נישט אַנטלאָפֿן פֿון דער תּפֿיסה — קען מען דאָך נישט אָננעמען, אַז איר זענט באַגאַנגען אַזאַ שווער פֿאַרברעכן." "יא", האָט ק. געזאָגט, "אָבער די אויס־פֿאַרשונגס־קאַמיסיע האָט דאָך געקענט אײַנזען, אַז איר בין אומשולדיק, אָדער גאַר פֿאַרט נישט אַזוי שולדיק, ווי עס איז אָנגענומען געוואָרן". "אָודאי, דאָס קען זײַן", האָט געזאָגט פֿרײַזן בירסטנער מיט גרויס באַדאַכט. "זעט איר שוין", האָט ק. געזאָגט. "איר האָט נישט גענוג דערפֿאַרונג אין געריכט־ענינים." "ניין, דאָס האָב איר טאַקע נישט", האָט געזאָגט פֿרײַזן בירסטנער, "און איר האָב עס שוין אָפֿט באַדויערט. וויל איר האָב לײַב צו וויסן, און גראַד געריכטס־ענינים אינטערעסירן מיר גאַר און גאַר. דאָס געריכט האָט עפעס אַ מאַנדע צוצוזונגס־קראַפֿט, נישט אַזוי? אָבער גאַר באַד וועל איר מײַנע קענטענישן אויף דעם געביט אויסברייטערן. פֿון קומענדיקן חודש אַן וועל איר אַרבעטן ווי אַ קאַנצעלאַר־ע־געהילף אין אַ ביראָ פֿון אַן אַדוואַקאַט". "דאָס איז גאַר גוט", האָט ק. געזאָגט, "וועט איר מיר אין מײַן פֿראַצעס קענען אַ ביסל העלפֿן". "דאָס איז

פֿראַנץ
קאַפֿאַ

מעגלעך". האָט געזאָגט פֿרײַלין בירסטנער, "פֿאַר וואָס דען נישט? איך נוצ אױס גערן מײנע ידיעות". איך מײן עס אױך אױף אַן אמת און ערנצט, האָט ק. געזאָגט, "אָדער דאַךּ הפּחות אין יענעם האַלבן ערנצט, אין וועלכן איר מײנט עס. אַז מע זאָל דאַרפֿן אַזש אַן אַדוואַקאַט צוציען צו דעם ענין — אַזױ ווײַט האַלט עס נאָך נישט, דער ענין איז צו קלײנער, אָבער אַן עצה־געבער וואָלט איך גוט געקענט געברױכן". יאָ, אָבער אױב איך דאַרף זײן דער עצה־געבער וואָלט איך דאַךּ קודם־פֿל געמוזט וויסן, אין וואָס עס האַנדלט זיך, אײגטלעך", האָט פֿרײַלין בירסטנער געזאָגט. "דאָס איז דאַךּ טאַקע די מעשה", האָט ק. געזאָגט, "וואָס איך אַרײַן ווייס עס נישט". "אױב אַזױ, האָט איר זיך אַ שפּאַס געמאַכט מיט מיר", האָט געזאָגט פֿרײַלין בירסטנער, נישט באַהאַלטנדיק איר שווערע אַנטווישונג, עס איז זײער און זײער נישט־נייטיק געוועזן פּונקט אַזאַ שעה אױף אַזעלכע שפּאַסן אױסצוקלעבן". און זי איז אַוועקגעגאַנגען פֿון די פֿאַטאַגראַפֿיעס, בײַ וועלכע זײ זענען אַזױ פֿאַנג צוזאַמען געשטאַנען. "אָבער נײַן, פֿרײַלין", האָט ק. געזאָגט, "איך מאַךּ נישט קײן שום שפּאַסן. פֿאַר וואָס זאָלט איר מיר נישט גלײַבן? דאָס וואָס איך ווייס, האָב איך אײך שוין געזאָגט. אַפֿילו מער ווי דאָס, וואָס איך ווייס, ווײַל עס איז גאַר קײן אױספֿאַרשונגס־קאַמיסע נישט געוועזן, איך רוף זי אַזױ אַן, ווײַל איך האָב נישט קײן אַנדערן נאַמען פֿאַר דעם אַרעמען. עס איז גאַרנישט אױסגעפֿאַרשט געוואָרן, איך בין נאָר אַרעסטירט געוואָרן, אָבער פֿון אַ קאַמיסיע". פֿרײַלין בירסטנער איז געזעסן אױף דער אַטאַמאַנקע און האָט ווידער געלעבט. "ווי אַזױ איז עס צוגעגאַנגען?" האָט זי געפֿרעגט. "שרעקלעך", האָט ק. געזאָגט, אָבער ער האָט גאַרנישט געטראַכט אײצט וועגן דעם. ער איז גאַר גאַנץ דורכגענומען געווען פֿון דעם אַנבליק פֿון פֿרײַלין בירסטנער. מיט אײן האַנט האָט זי אונטערגעלעבט איר פנים — דער עלנבױגן האָט זיך אַנגעשפּאַרט אױף אַ קישעלע פֿון דער אַטאַמאַנקע — און מיט דער אַנדערער האַנט האָט זי פֿאַוואַרײע געגלעט אירע קליבעס. "דאָס איז צו אַלגעמײן", האָט פֿרײַלין בירסטנער געזאָגט. "וואָס איז צו אַלגעמײן?" האָט ק. געפֿרעגט. באַד האָט ער זיך דערמאַנט און האָט געפֿרעגט: "זאָל איך אײך ווײַזן ווי אַזױ עס איז פֿאַרגעקומען?" ער האָט געוואָלט אײ זיך אַ ביסל באַוועגן אײ דאַךּ נישט אַוועקגיין. "איך בין שוין מיד", האָט פֿרײַלין בירסטנער געזאָגט. "איר זענט אַזױ שפּעט אַהײמגעקומען", האָט ק. געזאָגט. "אײצט ענדיקט זיך עס גאַר דערמיט, וואָס איר מאַכט מיר אַ פֿאַרווירן. רעכט אַזױ — ווײַל איך האָב אײך נישט געדאַרפֿט אַרײַנלאָזן אין אַזאַ שפּעטער שעה. און עס האָט זיך אַרױסגעוויזן, אַז עס איז גאַרנישט נײטיק געווען". "עס איז יאָ נײטיק געווען, דאָס וועט איר ערשט שפּעטער זען", האָט ק. געזאָגט. "מעג איך אַהעררוקן דאָס נאַכט־טישעלע פֿון אײער בעט?" "וואָס פֿאַלט אײך אײנ?" האָט פֿרײַלין בירסטנער געזאָגט, "אודאײ טאַרט איר עס נישט?" "אױב אַזױ, קען איך עס אײך נישט ווײַזן", האָט ק. אױפֿגערעגט אַ זאַג געטאַן, אַזױ ווי מע וואָלט אים מיט דעם אָפּזאַג דעם שווערסטן שאַדן אַנגעטאַן. "יאָ, אױב איר מוזט עס אומבאַדינגט האָבן צו דער דעמאָנסטראַציע — איז רוקט."

נאָר רויק, אָפּ דאָס טיששעלע, האָט פֿרײַליך בירסטנער געזאָגט, און אַ רגעלע שפעטער האָט זי מיט אַ שוואַכערער שטימע צוגעגעבן: „איך בין אזוי מיד, אַז איך דערלויב אייך מער ווי עס פֿאַסט“. ק. האָט אוועקגעשטעלט דאָס טיששעלע אין דער מיט פֿון צימער און האָט זיך הינטער דעם אוועקגעזעצט. „איר מוזט זיך ריכטיק פֿאַרשטעלן די פֿאַרטיילונג פֿון אַלע פֿאַרשוינען, עס איז ביו גאָר אינטערעסאַנט. איך בין דער אויפֿווער, דאָרט אויפֿן קופֿערט זיצן צוויי וועכטערס, בײַ די פֿאַטאָגראַפֿיעס שטייען דרײַ יונגעלײַט. דרך אַגבֿ, באַמערק איך נאָך, אַז אויף דער קליאַמקע פֿון פֿענצטער הענגט אַ וויסע בלוזקע, און איצט הייבט זיך עס אָן. יא, איך האָב זיך אַליין פֿאַרגעסן. דער וויכטיקסטער פֿאַרשויך, וּבִכֵּן איך, שטייט פֿאַרן טיששעלע. דער אויפֿווער זיצט גאָר און גאָר באַקוועם, איין פֿוס אויפֿן אַנדערן פֿאַרלייגט, דעם אַרעם האַלט ער אַראָפּגעהאַנגען איבערן אַנלעזן פֿון דער שטויף. אַ גראַבער-יונג, וואָס נישט מער זײַנס גלייַכן, און איצט הייבט זיך עס אויף אַן אמת אָן. דער אויפֿווער רופֿט, אזוי ווי ער וואַלט מיך געדאַרפֿט אויפֿוועקן, ער שרײַט ממש. און אויב איר זאָלט עס טאַקע ריכטיק באַנעמען, מוז איך אויך שרײַען, עס איז אָבער נאָר מײַן נאָמען, וואָס ער שרײַט אים אזוי אויס“. פֿרײַליך בירסטנער, וואָס האָט זיך לאַכנדיק צוגעהערט, האָט אַ כאַפּ געטאַן דעם וויזפֿינגער צום מויל, פֿדי אַפּצוהאַלטן ק. פֿון שרײַען, אָבער עס איז שוין געווען צו שפעט. ק. איז צו פֿיל אַרײַנגעטאַן געווען אין דער ראַלע, ער האָט פֿאוואַלדיע אַ רוף געטאַן: „יאָזעף ק!“ איבעריקנס נישט אזוי הויך, ווי ער האָט געסטראַשעט, אָבער פֿאַרט הויך גענוג, אַז דער רוף, וואָס ער האָט אים פֿלוצלינג פֿון זיך אַרויסגעשטויסן, זאָל זיך פֿון זיך אַליין פֿאַמעלעך אין צימער פֿאַרשפּרייטן.

האָט זיך טאַקע תּיכּף דערהערט אַ קלאַפּן אין דער טיר פֿון אַ שכנותדיקן צימער. געקלאַפּט האָט מען עטלעכע מאָל. שטאַרק, קורץ און רעגולער. פֿרײַליך בירסטנער איז בלאָס געוואָרן און האָט זיך אַ כאַפּ געטאַן מיט דער האַנט צום האַרץ. ק. איז נאָך מער דערשראַקן געוואָרן, דער עיקר צוליב דעם, ווייל ער איז אין דער רגע נישט אין שטאַנד געוועזן וועגן עפעס אַנדערש צו טראַכטן ווי נאָר וועגן די געשעענישן פֿון היינטיקן פֿרימאַרגן און וועגן דעם מיידל, פֿאַר וועלכן ער האָט זיי דאָ איבערגעשפּיט. ווי נאָר ער איז צו זיך געקומען, האָט ער אַ שפרונג געטאַן צום פֿרײַליך בירסטנער און האָט זי אַנגעכאַפּט בײַ דער האַנט. „האַט גאָר נישט קיין מורא“, האָט ער געשעפטשעט, „איך וועל אַרץ צוריק אין אַרדענונג ברענגען. ווער אָבער קען עס זײַן? דאָ דערנעבן איז דאָך גאָר דאָס ווינצימער, וווּ קינער שלאַפֿט נישט“. „פֿאַרט“, האָט פֿרײַליך בירסטנער גע-שעפטשעט אין אויער פֿון ק. „פֿון נעכטן אָן שלאַפֿט דאָ פֿרוי גרובאַכס אַ פֿלי-מעניק, אַ קאַפּיטאַן. עס איז גראַד קיין אַנדער צימער נישט פֿרי געווען. אויך איך האָב עס פֿאַרגעסן, וואָס האָט איר געדאַרפֿט אזוי שרײַען! איך בין אומ-גליקלעך צוליב דעם“. „עס איז קיין שום סיבה נישטאַ דערצו“, האָט ק. געזאָגט און האָט זי געקושט אין שטערן, בשעת זי איז צוריקגעזונקען אין קישן אַרײַן.

פֿראַנץ
קאַפּאָ

„אזעקט, אזעקט“, האָט זי געזאָגט און האָט זיך גיך-גיך ווידער אויפֿגעהויבן, „גייט אזעק, גייט אזעק, וואָס ווילט איר דען, ער האָרט דאָך אונטער ביי דער טיר, ער הערט דאָך אַלץ, ווי איר פֿעניקט מיך!“ „איך וועל פֿריער נישט אזעק-גייך“, האָט ק. געזאָגט, „ביז איר וועט נישט אַ ביסל קומען צו זיך. קומט מיט מיר אין ווינקל פֿון צימער, פֿון דאָרט אויס קען ער אונדז נישט הערן.“ זי האָט זיך געזאָגט פֿירן אין ווינקל אַרײַן. „איר נעמט נישט אין אַכט“ האָט ער געזאָגט, „אַז עס האַנדלט זיך טאַקע אין אַן אומבאַקוועמלעכקייט פֿאַר אײַך, אָבער בשום אופֿן נישט אין אַ סבּנה. איר ווייסט דאָך וויפֿל פֿבֿוד פֿרוי גרובאַך גיט מיר אָפֿ. און זי האָט דאָך דאָס לעצטע וואָרט אין די ענינים. נאָך מער צוליב דעם, וואָס דער קאַפּיטאַן איז איר פֿלימעניק, אַלץ וואָס איך זאָג גלייבט זי ממש אַבסאַדוט. אַגב, איז זי אויך אַ ביסל אָפּהענגיק פֿון מיר, וויײַל איך האָב איר געבאַרגט אַ גרעסערע סומע. יעדן פֿאַרשלאַג אַניערן וועגן אַן אויפֿלערונג פֿון אונדזער זײַן צוזאַמען דאָ נעם איך אָן. אויב — נאַטירלעך — עס איז נאָר צוועקמעסיק, און איך גאַראַנטיר אײַך, אַז איך וועל שוין ווי נישט איז פֿרוי גרובאַך איבערצײַגן, אַז זי זאָל די אויפֿלערונג, נישט נאָר פֿאַר דער עפֿנטלעכקייט אָננעמען, נאָר זי זאָל זי אויף אַן אמת און אויפֿריכטיק גלייבן, מיך דאַרפֿט איר דערבײַ בשום אופֿן נישט שווינען, אויב איר ווילט עפֿנטלעך זאָגן, אַז איך האָב געמאַכט אַן איבערפֿאַל אויף אײַך, וועט מען, אַפֿילו אין דעם זינען, עס דערציילן דער פֿרוי גרובאַך און זי וועט עס גלייבן. נישט פֿאַררירנדיק דערבײַ איר פֿאַרטרויען אין מײַן פּערזאָן, אַט אַזוי שטאַרק האַלט זי פֿון מיר.“ פֿרייליך בירסטנער האָט געקוקט גלײַך פֿאַר זיך אויף דער בריק אַראָפּ און זי איז געוועזן אַ ביסל אַנג-געבראַכן אין זיך. „פֿאַר וואָס זאָל דען די פֿרוי גרובאַך נישט גלייבן, אַז איך האָב געמאַכט אַן איבערפֿאַל אויף אײַך?“ האָט ק. צוגעגעבן, ער האָט געקוקט אויף אירע האָר, וואָס זענען געווען צעטיילט מיט אַ שרונט, נידעריק אַנגעוויקלט, האָבן זיך פֿעסט צונויפֿגעהאַלטן און זענען געוועזן רויטלעך. ער האָט געהאַפֿט, אַז זי וועט ווענדן איר בליק צו אים, אָבער זי האָט — נישט רירנדיק זיך פֿון אָרט — געזאָגט: „זײַט מיר מוחל, דאָס בין איך נאָר צוליב דער פֿלוצלינגדיקער קלאַפּערײַ אַזוי איבערגעשראַקן געוואָרן און נישט צוליב די ווירקונגען, וואָס דאָס דאָ-זײַן פֿון קאַפּיטאַן קען האָבן. עס איז געווען אַזוי אימהדיק שטיף נאָך אַנער אויסשרײַ, און דאָ הערט זיך נאָך אַ קלאַפּ אויך; דעריבער בין איך אַזוי מוראדיק דערשראַקן געוואָרן. אויך בין איך געזעסן גאַנץ נאַענט ביי דער טיר, און געקלאַפּט האָט ער כמעט ממש דירעקט צו מיר. פֿאַר אַנערע פֿראַפּאָזיציעס דאַנק איך, אָבער איך נעם זיי נישט אָן. איך קען טראַגן די פֿאַראַנטוואָרטלעכקייט פֿאַר אַלץ, וואָס עס קומט פֿאַר אין מײַן צימער, און טאַקע אויך דגבי יעדער איינעם. עס ווונדערט מיך, וואָס איר פֿילט גאַר נישט, וואָס פֿאַר אַ באַזידיקונג דגבי מיר עס איז דאָ אין אַנערע פֿראַפּאָזיציעס, נישט געקוקט אויף די גוטע פּוונות, וואָס איך אַנערקען נאַטירלעך. אָבער איצט גייט שוין, גייט און לאָזט מיך אַזײַן. איך דאַרף רו, איצט נאָך מער ווי פֿריער. געבעטן האָט איר נאָר

עטלעכע מינוט פֿון מיר, און אַ האַלבע שעה איז שוין פֿון דעם אַרויסגעקומען.
ק. האָט זי אָנגעכאַפט בני דער האַנט און שפּעטער בני געלענק: „איר זענט
דאָך אַבער נישט ביז אויף מיר?“ האָט ער געזאָגט. זי האָט אַראָפּגערוקט זיך
האַנט און האָט געזענט פֿערט: „ניין, ניין, איך בין קיין מאָל און אויף קיינעם
נישט ביזי“. ער האָט זי ווידער אָנגעכאַפט בני געלענק, זי האָט זיך איצט נישט
געווערט און האָט אים אַזוי אַ צוגעפֿירט צו דער טיר. ער האָט פֿעסט בני זיך
באַשלאָסן אוועקצוגיין. אַבער שוין פֿאַר דער טיר — אַט אַזוי ווי ער וואָרט זיך
נישט געריכט דאָ אַ טיר צו טרעפֿן — איז ער פֿלוצלינג שטיין געבליבן. אַט די
רגע האָט דאָס פֿריליך תּיכּף אויסגענוצט, זיך צו באַפֿרענען פֿון אים; זי האָט
געעפֿנט די טיר, האָט זיך אַרויסגעגליטשט אין פֿאַדער־צימער אַרײַן און פֿון
דאָרט האָט זי שטילדערהייט צו ק. געזאָגט: „נו, איצט קומט שוין, איך בעט
איך. איר זעט דאָך“ — זי האָט אָנגעוויזן אויף דער טיר פֿון קאַפּיטאַן. אַ פּאַס
ליכט האָט פֿון אונטער דער טיר אַפֿירגעשניט — „ער האָט ליכטיק געמאַכט
בני זיך אין שטוב און מאַכט שפּאַס פֿון אונדז“. „איך קום שוין“, האָט ק. געזאָגט.
האַט געמאַכט אַ פּאַר גיכע שריט פֿאַרויס; ער האָט זי אַרומגעכאַפט און געקושט
אין די ליפּן און באַלד איבערן גאַנצן פנים, אַט אַזוי ווי אַ דאָרשטיקע חיה יאָגט
זיך מיט דער צונג איבער דער אייבערפֿלאַך פֿון אַ קוועלעכל, וואָס זי האָט סוף־
פֿל־סוף געפֿונען. צום סוף נאָך האָט ער זי געקושט אין האַלדז, און זינע ליפּן
זענען לאַנג געבליבן ליגן אויפֿן אָרט וווּ עס איז דער גאַרגל. צוליב אַ גערויש
פֿון הינטער דער טיר פֿון קאַפּיטאַן האָט ער אויפֿגעהויבן דעם בליק. „איצט וועל
איך גיין“, האָט ער געזאָגט; ער האָט איצט זיך געוואָרט באַנוצן מיט דעם
ערשטן נאַמען פֿון פֿריליך בירסטנער, אַבער ער האָט אים נישט געקענט. מיד
האַט זי אַ שאַקל געטאָן מיט דעם קאַפּ, האַלב אָפּגעווענדט פֿון אים, האָט זי אים
געלאָזן קושן איר האַנט, אַט אַזוי ווי זי וואָרט אַפֿילו נישט געווסט דערפֿון. מיט
אַ געבויגענער פֿלייצע איז זי אַריין אין צימער. באַלד נאָך דעם אַלעמען איז ק.
געלעגן אין זיך בעט. ער איז תּיכּף אַנטדרימלט געוואָרן. פֿאַרן איינשלאָפֿן האָט
ער אַ רגעלע נאָכגעטראַכט וועגן זיך באַנעמען זיך, און איז געווען צופֿרידן דערמיט.
ער האָט זיך נאָר אַריין געוואַנדערט פֿאַר וואָס ער איז נישט נאָך מער צופֿרידן.
ער האָט זיך אַבער ערנצט געוואָרנט פֿאַרן פֿריליך בירסטנער צוליב דעם קאַפּיטאַן.

די ערשטע אויספֿארשונג

מע האָט ק. טעלעפֿאָניש מיטגעטיילט, אַז דעם קומעדיקן זונטיק וועט פֿאַרקומען אַ קליינע אויספֿארשונג מכוח זיין ענין. מע האָט אים אויפֿמערקזאַם געמאַכט, אַז אַט די אויספֿארשונגען וועלן פֿאַרקומען רעגולער, און אויב אַפֿילו נישט יעדער וואָך, איז פֿונדעסטוועגן דאָך אַלע מאָל אַפֿטער און אַפֿטער, איינע נאָך דער אַנדערער. פֿון איין זייט איז עס אין אַלעמענס אַלגעמיינער פֿאַראינטערע-סירונג, אַז דער פֿראַצעס זאָל גיך צוגעפֿירט ווערן צו זיין סוף; פֿון דער אַנדערער זייט אָבער מוזן די אויספֿארשונגען זיין גרינטלעכע, זיי טאָרן אָבער נישט צו פֿאַנג געדויערן, מחמת דער אַנשטרענגונג, וואָס איז מיט זיי פֿאַרבונדן. דעריבער טאָקע האָט מען אויסגעקליבן דעם דאָזיקן אופֿן פֿון שנעלע און קורצע אויס-פֿארשונגען, וואָס זאָלן נאָכפֿאָלגן גיך איינע הינטער דער אַנדערער, און וואָס שייך דעם וואָס מע מאַכט די אויספֿארשונגען דווקא אין די זונטיקן, איז עס צוליב דעם, אַז מע זאָל ק. אין זיין פֿראַפעסיאָנעלער אַרבעט נישט שטערן. מע נעמט אָן, אַז ער איז מסכים דערצו, אויב ער וואָלט זיך געוואונטשן אַן אַנדערן טערמין — וועט מען, אויב מעגלעך, אַנטקעגנקומען, מע וואָלט, לִמְשָׁל, געקענט די אויספֿארשונגען באַשטימען אין די נעכט; אָבער ער וועט נישט זיין פֿריש גענוג דערבײַ. אויף יעדער פֿאַל וועט מען עס דערווייַל פֿאַרן אויף די זונטיקן, אויב, און אַזוי פֿאַנג ק. וועט גאַרנישט טאָן אַנטקעגן דעם. עס איז זעלבפֿאַר-שטענדלעך, אַז ער מוז באַשטימט קומען, עס איז דאָך איבעריק אים ערשט דערויף אויפֿמערקזאַם צו מאַכן, מען האָט אים אַנגערופֿן דעם נומער פֿון דעם הויז, ווהיין ער דאַרף קומען. עס איז געווען אַ הויז אין אַ ווייטער פֿאַרשטאַט-גאַס. ק. איז דאַרטן נאָך קיין מאָל נישט געווען.

אַז ק. האָט די מעלדונג באַקומען, האָט ער נישט געענטפֿערט, און האָט אַזוי, אַן אַן ענטפֿער, אויפֿגעהאַנגען דאָס טעלעפֿאָן-טרייבל, ער האָט תּיכּף בײַ זיך באַשפֿאַסן דעם זונטיק אַהיין צו גיין, אַוודאי איז עס נייטיק געווען, דער פֿראַצעס הייבט זיך אָן, און ער מוז זיך וואָס גיכער אַנטקעגנשטעלן. די דאָזיקע ערשטע אויספֿארשונג מוז אויך זיין די פֿעצטע. נאָך איז ער פֿאַרוונקען אין געדאַנקען געשטאַנען בײַם טעלעפֿאָן ווי ער האָט הינטער זיך דערהערט די שטים פֿון דעם וויצע-דירעקטאָר, יענער האָט פֿונקט געוואָלט טעלעפֿאָנירן, נאָר ק. האָט אים

פֿאַרשטעלט דעם וועג. „שעכטע ניט?“ האָט דער וויצע־דירעקטאָר סתם אַזוי אַ פֿרעג געטאָן. נישט פֿדי עפעס געוואָר צו ווערן, נאָר פֿדי אַוועקצונעמען ק. פֿון טעלעפֿאָן. „ניין, ניין“, האָט ק. געזאָגט; ער איז אָפּגעטראָטן אויף אַ זינט, אָבער נישט אַוועקגעגאַנגען. דער וויצע־דירעקטאָר האָט אויפֿגעהויבן דאָס טרייבֿל און, וואַרטנדיק אַזוי אויף דער טעלעפֿאָנישער פֿאַרבינדונג, האָט ער איבערן טרייבֿל אַריבער אַ זאָג געטאָן: „אַ פֿראַגע, הער ק.: וואָרט איר מיר געוואָרט אַנטאָן דאָס פֿאַרגעניגן און מיטמאַכן דעם זונטיק פֿרי אַ שפּאַציר אויף מיין זעגלשיפֿ? עס וועט זיין אַ גרעסערע געזעלשאַפֿט, און זיכער אויך אַזערע באַקאַנטע. צווישן אַנדערע — דער אַדוואַקאַט האַסטערער. וועט איר קומען? קומט, קומט!“ ק. האָט געפרוווט מיט אַלע כּוחות אויפֿצוכאַפּן וואָס דער וויצע־דירעקטאָר זאָגט. עס איז נישט געווען אַמוויכטיק פֿאַר אים. אַט אַ די פֿאַרבעטונג פֿון דעם וויצע־דירעקטאָר, וואָס ער האָט מיט אים קיין מאָל נישט צו גוט געלעבט, איז געווען אַ סימן, אַז ער וויל זיך מיט אים איבערבעטן. עס איז אויך געווען אַן אַנדייט אויף דעם שטייגנדיקן אַנזען פֿון ק. אין דער באַנק; און אויך ווי ויכטיק עס איז די פֿריינדשאַפֿט זינע צום צווייט העכסטן אַנגעשטעלטן אין דער באַנק. און אויב שוין נישט פֿריינדשאַפֿט, איז כּלל הפּחות נייטראָליטעט לגבי אים. אַט אַ די פֿאַרבעטונג איז, אין אַ געוויסן זינען, געווען אַ מיין אַראַפֿלאָזן זיך מצד דעם וויצע־דירעקטאָר; אַפֿילו אויב ער האָט זי אַרויסגעזאָגט נאָר וואַרטנדיק אויף אַ טעלעפֿאָנישער פֿאַרבינדונג איבערן טרייבֿל אַריבער. אָבער ק. איז דאָד געצווינגען געווען נאָך אַ צווייטע קליינער דערנידעריקונג אַנצוטאָן דעם וויצע־דירעקטאָר. ער האָט געזאָגט: „אַ שיינעם דאַנק! אָבער איך האָב, צום באַדויערן, זונטיק קיין צייט נישט, איך האָב שוין געגעבן אַן אַנדער צוואַג.“ „אַ שאַד“, האָט געזאָגט דער וויצע־דירעקטאָר און האָט אַנגעהויבן זיין טעלע־פֿאַנישן שמועס. ער האָט נאָר וואָס די פֿאַרבינדונג באַקומען. עס איז געווען אַ קורצער שמועס, אָבער ק. איז זיין צערודערונג די גאַנצע צייט שטיין געבליבן ביים טעלעפֿאָנישן אַפּאַראַט. ערשט, אַז דער וויצע־דירעקטאָר האָט אָפּגעקלינגלט נאָכן שמועס, האָט זיך ק. דערשראַקן און — פֿדי כאַטש אַ ביסל זיין שטיין־בלייבן צו פֿאַרענטפֿערן — האָט ער געזאָגט: „מע האָט מיר נאָר וואָס טעלעפֿאָנירט, איך דאַרף ערגעץ וווּ גיין, אָבער מע האָט פֿאַרגעסן מיר אַנצוזאָגן די שעה.“ „איז גיט זשע נאָך אַ מאָל אַ פֿרעג“, האָט געזאָגט דער וויצע־דירעקטאָר. „עס איז נישט אַזוי וויכטיק“, האָט ק. געזאָגט, כאַטש דורך דעם איז זיין פֿריערדיקע, שוין סײַ ווי גענוג שוואַכע, פֿאַרענטפֿערונג נאָך שוואַכערדיקער געוואָרן. שוין אַוועקגייענדיק האָט דער וויצע־דירעקטאָר נאָך אויך וועגן אַנדערע זאַכן גערעדט. ק. האָט זיך געצווינגען ווי ווייט מעגלעך צו ענטפֿערן, בעיקר אָבער האָט ער געטראַכט וועגן דעם, אַז בעסער פֿון אַדץ איז, אויב ער וועט זונטיק אַ זיגער נײַן אין דער פֿרי אַהינגיין. דאָס איז דאָך די שעה, ווען אַלע געריכטן הייבן זיך אָן אין די וואַכנטעג.

פֿראַנץ
קאַפּאָ

דער זונטיק איז געווען אַ פֿאַרכמורעטער. ק. איז זייער מיד געווען. צוליב
עפעס אַ יום־טובֿ ביי זיין שטאַמיש אין דער אַכסניא איז ער דאָרט נעכטן
געבליבן ביי שפעט אין דער נאַכט אַרײַן. שיער־שיער — און ער וואָלט דעם
פֿרימאָרגן אין גאַנצן פֿאַרשלאָפֿן. אין גרויס אַנזעניש האָט ער קיין צײַט נישט
געהאַט איבערצוקלערן און צונויפֿצושטעלן די פֿאַרשידענע פֿלענער, וואָס ער
האַט זיי צוגעטראַכט אין פֿאַרלויף פֿון דער וואַך. ער האָט זיך אָנגעטאָן און איז
אומגעגעסן אַוועקגעלאָפֿן אין דער פֿאַרשטאַט, וואָס איז אים דורך דעם טעלעפֿאָן
אָנגעוויזן געוואָרן. און מאָדנע — כאָטש ער האָט כמעט נישט קיין צײַט געהאַט
זיך אַרומצוקוקן — האָט ער דאָך אָנגעטראַפֿן אויף אַלע די דריי באַנק־באַאַמטע,
וואָס זענען פֿאַרמישט געווען אין זײַן ענין — ראַבענשטינער, קוליד און
קאַמינער. די ערשטע צוויי זענען אין אַ טראַמוװ, אין דער קווער, אַריבערגעפֿאַרן
דעם וועג, אויף וועלכן ק. איז געגאַנגען. קאַמינער אָבער איז געזעסן אויף דער
טעראַסע פֿון אַ קאַפֿע און האָט זיך פֿונקט עפעס זייער נײַגעריק אַריבערגעבוירן
איבערן געלענדער, בשעת ק. איז פֿאַרביגעגאַנגען. אַודאי האָבן זיי אים אַלע דריי
נאַכגעקוקט און זיך געהידושט איבער דעם ווי אַזוי זייער שעף איז געלאָפֿן.
עפעס אָן אינערלעכע עקשנות האָט איצט ק. צוריקגעהאַלטן פֿון פֿאַרן. ער האָט
געפֿילט אַ ווידערווילן אַפֿילו צו דער מינדסטער פֿרעמדער הידף אין אַט דעם
ענין זײַנעם. ער האָט בשום אַפֿן קײַנעם נישט געוואָלט דערבײַ באַמען און
קײַנעם נישט אַרײַנציען אין זײַן סוד דורך אַט דער מי. אַגבֿ, האָט ער אויך
קיין השק נישט געהאַט דורך צו גרויסער פֿינקטלעכקײַט זיך צו דערנידעריקן
בײַ דער אויספֿאַרשונגס־קאַמיסיע. ווי די זאַך זאָר נישט זײַן, איז ער איצט
געלאָפֿן כדי — ווי ווינט מעגלעך — אַ זײַגער נײַן נאָך אָנצוקומען; כאָטש מע
האַט אים דאָך אײַגנטלעך אַפֿילו נישט באַשטעלט אויף אַ באַשטימטער צײַט.
געטראַכט האָט ער, אַז ער וועט דאָס הויז שוין פֿון דער ווינטן דערקענען
צוליב עפעס אַ סימן, וואָס ער האָט אַזײַן נישט געהאַט קיין קלאַרע פֿאַרשטעלונג
וואָס דאָס איז. און אַפֿשר וועט ער עס גאָר דערקענען פֿון ווינטן, שוין צוליב
דער ספעציעלער באַוועגונג אַרום דעם הויז. אָבער די יודיס־גאַס, ווי די
אויספֿאַרשונג האָט געדאַרפֿט פֿאַרקומען (פֿאַרן אַרײַנגיין אין איר איז ק. אַ רגע
שטיין געבליבן), איז באַשטאַנען פֿון לויטער אײַנפֿאַרמיקע הויכע, גרויע הײַזער
פֿון ביידע זײַטן; ווײַנהײַזער, וווּ אַרעמע־לײַט דינגען געוויינטלעך זייערע דירות.
איצט. זונטיק פֿרי, זײַנען די מערסטע פֿענצטער דאָ פֿאַרנומען געווען. מענער
אין די בלויע העמדאַרבע האָבן זיך אָנגעשפּאַרט אָן די פֿאַראַפּעטן און גערייכערט
אָדער האָבן געהאַטן קײַנע קינדער מיט אַ סך פֿאַרזיכטיקײַט און צערטלעכקײַט
איבערן פֿענצטער־ראַנד. אַנדערע פֿענצטער זענען געווען הויך אָנגעשטאַפט מיט
בעטצײַג. דאָ און דאָרט האָט זיך אַ צעקאַלטער פֿרויענקאַפּ באַוויזן איבער
די קישנס. שכנים האָבן זיך איבערגערופֿן אַריבער דער גאַס. און פֿונקט האָט
זאָ אויסגעשריין איבערן פֿאַרבייגענדיקן ק. אַרויסגעבראַכט אַ גרויס געלעכטער.

אין רעגולערע אפשטאנדן האבן זיך אין דער לאנגער גאס געפונען קלייטער
מיט אדערדיי שפינדל-פראדוקטן; זיי זענען אלע געווען צו א פאר טרעפער אראפ
צו פון דעם גאסן-טראטואר. פרויען זענען דארט אריין און ארויס, אדער זענען
געשטאנען אויף די טרעפ און געכאפט א שמועס. א פרוכטן-פארקויפער, וואס
האט אנגעבאטן זינע סחורות ארויף צו די ארומיקע פענצטער, האט ק. — פונקט
אזוי נישט-אויפמערקזאם, ווי ער אליין — שיער נישט אומגעווארפן מיט זיין
שטופועגעלע. און אט האט א גראמאפאן — וואס האט שוין זינס אפגעדינט אין
בעסערע שטאט-קווארטאלן — אנגעהויבן גזניש צו שפילן.

ק. איז איצט טיפער אין דער גאס אריינגעגאנגען. ער האט אנגעהויבן צו גיין,
ווי ער וואלט אצינד שוין צייט באקומען, מחמת דער אויספארשונגס-ריכטער
זעט אים שוין מסתמא פון וועלכן נישט איז פון די פענצטער — און ווייסט בכח,
אז ק. איז אנגעקומען. עס איז געווען א פאר מינוט נאך א זיגער ניין. דאס הויז
איז געווען היפשער ווייט. עס איז געווען אויסערגעוויינטלעך פונאנדערגע-
שפרייט; דער עיקר איז דער אריינפארטויער געווען הויך און ברייט. עס איז
קלאר, אז דאס ברייטע טויער איז געווען באשטימט פאר די לאסטוועגענער,
וואס געהערן צו די אדערדיי סחורות-מאגאזינען, וואס זענען צעשפרייט ארום
און ארום אין הויף און זענען איצט פארמאכט. איבער די טירן פון די מאגאזינען
זענען דא פירמעשיידן. עטלעכע פון די פירמעס קען ק. פון די באנקגעשעפטן
זייערע. עס איז אפילו קעגן דער נאטור פון זינע שטענדיקע געוויינטלעכע פון אים
פארנעמען זיך גענויער מיט אלע די אויסערלעכע פרטים, פונדעסטוועגן איז ק.
פארט שטיין געבליבן א רגע ביים אריינגאנג אין דעם הויף. א שריט פון אים
איז געזעסן א מאן מיט בארוועסע פיס און האט געלייענט א צייטונג. אויף א
שטופועגעלע האבן זיך צוויי יינגלעך געהוידעט. פאר א פלומפ איז געשטאנען
א שוואך, יונג מיידל אנגעטאן אין א נאכטקלייד און האט, בשעת דאס וואסער
האט געכליאפעט אין איר קאן אריין, געקוקט אויף ק. אין א ווינקל פון הויף
האט מען שטיפלער אנגעצויגן א שטריק, וואס אויף אים איז שוין געהאנגען די
וועש צום טריקענען. א מאן איז געשטאנען אונטן און האט מיט אויסגעשרייען
דיריגירט מיט אט דער ארבעט.

ק. האט זיך א ווענד געטאן צו די טרעפ, כדי אנצוקומען צום אויספארשונגס-
צימער. ער איז אבער ווידער א רגע שטיין געבליבן, ווייל אויסער די דאזיקע
טרעפ, האט ער באמערקט, זענען אין הויף דא נאך דריי פארשידענע טרעפ-
ארויפלענג. און חוץ דעם, האט זיך אים אויסגעוויזן, אז אט יענער קליינער
דורכגאנג, ביים סוף פון הויף, פירט נאך אין א צווייטן הויף. ער האט זיך
געערגערט למאי מע האט אים נישט גענויער אנגעגעבן ווו דאס צימער געפינט
זיך. עס איז קלאר, אז מע באהאנדלט אים מיט אן אוסנאמלעכער נאכלאזיקייט,
אדער גלויבליכייט. ער האט געהאט בדעה הויך און דייטלעך דאס פעסטצו-
שטעלן. סוף-כל-סוף איז ער פארט ארויף אויף די טרעפ. ארויפגייענדיק, האט
ער זיך אין געדאנק פארשפילט מיט אן אויסדרוק פון דעם וועכטער ווילעם, אז

פראנץ
קאפא

דאָס געריכט ווערט צוגעצויגן דורך דער שולד. אויב אַזוי קומט דאָך אייגנטלעך אויס, אַז דאָס אויספאַרשונגס־צימער דאַרף זיך געפֿינען האַרט ביי די טרעפּ, וואָס ק, האָט צופֿעדיק אויסגעקליבן.

אַרויפֿגייענדיק, האָט ער געשטערט אַ כאַפטע קינדער, וואָס האָבן זיך געשפּילט אויף די טרעפּ. אַז ער איז דורכגעגאַנגען צווישן זייערע רייען, האָבן זיי אים בייז אָנגעקוקט. „אויב איך וועל דאָ נאָך אַ מאָל דאַרפֿן אַהערקומען“, האָט ער זיך אין געדאַנק געזאָגט, „מוז איך — אָדער מיטנעמען צוקערלעך, כדי זיי אַינצונעמען, אָדער אַ שטעקן, כדי זיי אַנצושלאָגן“. קנאַפּ פֿאַרן ערשטן שטאַק האָט ער אָפֿילו אַ רגעלע געמוזט צוואַרטן, ביז אַ שפּילקנעלע וועט זיין וועג פֿאַרענדיקן. צוויי קליינע יינגלעך מיט ממזרישע פּנימער פֿון דערוואַקסענע לאַבובּעס האָבן אים דערווייל צוגעהאַלטן ביי די הויזן, ווען ער וואָלט זיי אָפּגע־טרייסלט, וואָלט ער זיי וויי געטאָן און ער האָט מורא געהאַט פֿאַר זייער קוויטשען. דאָס אייגנטלעכע זוכן האָט זיך אָנגעהויבן אויפֿן ערשטן שטאַק. מחמת דעם וואָס ער האָט דאָך נישט געקענט פֿרעגן אויף דער אויספֿאַרשונגס־קאָמיסיע, האָט ער צוגעטראַכט צו פֿרעגן אויף אַ סטאַציער מיטן נאָמען לאַנג. דער דאָזיקער נאָמען איז אים אַינגעפֿאַלן, ווייל דער קאַפיטאַן, דער פֿלימעניק פֿון דער פֿרוי גרובּאָן, האָט אַזוי געהייסן. ער האָט געוואָלט אין אַלע דירות אַרומפֿרעגן, צי עס וווינט דאָ אַ סטאַציער מיטן נאָמען לאַנג, און אויף דעם אופֿן באַקומען די מעגלעכקייט אַריינצוקוקן אין די צימערן. ס'האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזן, אַז פֿרובּ איז דאָס סיי ווי אַן שום שוועריקייטן מעגלעך געוועזן, מחמת פּמעט אַלע טירן זענען געשטאַנען אָפֿן, און די קינדער זענען דורך זיי אַריין און אַרויס. פּמעט אַלע די דירות זענען געווען קליינע איינפֿענצטערדיקע צימערן, אין זיי האָט מען אויך געקאַכט. עטלעכע פֿרויען האָבן געהאַלטן זייגקינדער אויף די אַרעמס און האָבן מיט דער פֿרייער האַנט זיך געעסקט ביים אויוון. קליין־געוואַקסענע און משמעות נאָר מיט שערצלעך אָנגעטאַנענע מיידעלעך זענען זייער פֿאַרפֿאַרעט אַרומגעלאָפֿן אַהין און אַהער. אין אַלע צימערן זענען די בעטן נאָך פֿאַרנומען געוועזן, דאָ זענען געלעגן חולאים, דאָרט איז מען נאָך סתּם געשלאָפֿן, אָדער עס זענען גאָר אויף זיי געלעגן מענטשן אין די מלבושים, וואָס ציען אַ ביסל אויס די גלידער. ביי יענע דירות, וואָס זייערע טירן זענען געווען געשלאָסן, האָט ק, אַ קלאַפּ געטאָן און געפֿרעגט, צי וווינט דאָ נישט אַ מאָל דער סטאַציער לאַנג. פֿרובּ האָט אין אַזעלכע פֿאַרן געענטפֿערט אַ פֿרוי, האָט אויסגעהערט די פֿראַגע און זיך אַ קער געטאָן צו עמעצן אין צימער, וואָס האָט זיך אַ הייב געטאָן פֿון אַ בעט. „דער הער פֿרעגט צי עס וווינט דאָ נישט אַ סטאַציער מיטן נאָמען לאַנג?“, „סטאַציער לאַנג?“ האָט מען פֿון בעט אַ פֿרעג געטאָן. „יאָ“, האָט געזאָגט ק, כאַטש עס איז קיין ספֿק נישט געוועזן, אַז דאָ געפֿינט זיך נישט די אויספֿאַרשונגס־קאָמיסיע און זיין נאָכפֿרעגן זיך ביי דער טיר איז געענדיקט. אַ סך האָבן געגלייבט, אַז עס גייט ק, זייער שטאַרק אין דעם דעם סטאַציער לאַנג דאָ פֿאַרט צו געפֿינען. זיי האָבן לאַנג נאָכגעטראַכט, האָבן אָנגערופֿן עפעס אַ סטאַציער.

אָבער ער האָט נישט געהייסן לאַנץ. אַנדערע האָבן אָנגערופֿן אַ נאַמען, וואָס איז קוים־קוים ענדעך געווען צום נאַמען לאַנץ. נאָך אַנדערע האָבן זיך נאָכגעפֿרעגט ביי שכנים, אָדער האָבן באַגלייט ק. ביו צו אַ ווינטערדיקער טיר, ווייל לויט זייער מיינונג דאַרף דאָרט אַזאַ מין מאַן וווינען ביי יענעם. אַנדערע ווידער האָבן אים געפֿירט צו שכנים, ווייל לויט זייער מיינונג דאַרפֿן יענע בעסער וויסן ווי זיי אַליין. דער סוף איז געווען, אַז ק. האָט שוין מער נישט געדאַרפֿט אַליין פֿרעגן, נאָר מע האָט אים אויף דעם אופֿן געצויגן אַהין און אַהער דורך אַלע עטאַזשן פֿון הויז. ער האָט שוין חרטה געהאַט אויף זײַן פֿלאַן, וואָס אין ערשטן אויגנבליק האָט ער אויסגעזען אַזוי פֿראַקטיש. איידער ער איז אָנגעקומען צום פֿינפֿטן עטאַזש, האָט ער באַשפּאַסן אויפֿצוגעבן דאָס דאָזיקע זוכן, האָט זיך אָפּגעזעגנט מיט אַ פֿריינדלעכען יונגן אַרבעטער, וואָס האָט אים דווקא געוואָלט נאָך ווינטער אַרויפֿפֿירן, און ער איז אַראָפּגעגאַנגען. איצט האָט אים ערשט נאָך מער געערגערט די נוצלאָזיקייט פֿון דער גאַנצער אונטערנעמונג. ער איז נאָך אַ מאָל צוריק געגאַנגען און האָט אַ קלאַפּ געטאָן אין דער ערשטער בעסטער טיר פֿון דעם פֿינפֿטן עטאַזש. די ערשטע זאָך, וואָס ער האָט אין קליינעם צימער געזען, איז געווען אַ גרויסער וואַנטזייגער, און די שעה אויף אים — צען. ״ווינט דאָ אַ סטאַדער לאַנץ?״ האָט ער אַ פֿרעג געטאָן. ״ביטע,״ האָט געזאָגט אַ יונגע פֿרוי מיט שוואַרצע, לײַכטנדיקע אויגן — זי האָט פּונקט אין אַן עמער געוואָשן קינדער־וועש — און האָט אַ ווייז געטאָן מיט דער נאַסער האַנט אויף דער אָפּענער טיר פֿון שכנותדיקן צימער.

ק. האָט געהאַט דעם איינדרוק, אַז ער קומט אַרײַן אויף אַ פֿאַרזאַמלונג. אַ געדענג פֿון אַלערליי חבֿרה־לייט האָט אויסגעפֿילט דאָס מיט־גרויסע, צוויי־פֿענצטערדיקע צימער. קיינעם איז דער אַרײַנקומער נישט אָנגעגאַנגען. נאָענט ביי דער סטעליע איז געווען אַ מין גאַדערע אַרום און אַרום פֿון גאַנצן צימער; אויך זי איז געוועזן פֿיל געפּאַקט, אָבער די לייט דאָרט האָבן געמוזט שטיין איינגעבויענערהייט; און אַפֿילו אַזוי האָבן זיי אויך מיט די קעפּ און די רוקנס געמוזט אַנשטויסן זיך אָן דער סטעליע. ק. איז די לופֿט צו דעמפּיק געוועזן; ער איז ווידער אַרויס פֿון צימער און האָט געזאָגט צו דער יונגער פֿרוי, וואָס האָט אים משמעות פֿאַרשטאַנען: ״איך האָב געפֿרעגט אויף אַ סטאַדער, אויף אַ געוויסן לאַנץ?״ ״יאַ,״ האָט געזאָגט די פֿרוי, ״גייט נאָר — זײַט אַזוי גוט — אַרײַן.״ ק. וואָרט זי אַפֿשר נישט געפֿאַלגט, ווען די פֿרוי וואָרט נישט צוגעגאַנגען נאָענט צו אים און וואָרט נישט אָנגעכאַפט די קליאַמקע פֿון דער טיר און וואָרט נישט געזאָגט: ״נאָך איך מוז איך פֿאַרשליסן, קיינער טאָר מער נישט אַרײַן.״ ״זייער שכלדיק.״ האָט געזאָגט ק. ״עס איז שוין אָבער אויך איצט צו פֿיל.״ נאָך דעם איז ער אָבער פֿאַרט ווידער אַרײַנגעגאַנגען.

ער איז דורך צווישן צוויי מענער, וואָס זענען געשטאַנען גלייך ביי דער טיר און האָבן געפֿירט אַ שמועס. איינער פֿון זיי האָט עפעס געמאַכט מיט ביידע זייט אויסגעטרעקטע הענט — ווי ער וואָרט אויסגעצײלט געלט; דער אַנדערער

פֿראַנץ
קאַפּאָ

האַט אים אַ שאַרפֿן קוק געטאַן אין די אויגן אַרײַן — ער האָט אָנגעכאַפּט ק. מיט דער האַנט. דאָס איז געווען אַ קליינער יונג מיט רויטע באַקן. „קומט, קומט“, האָט ער געזאָגט. ק. האָט זיך געלאָזט פֿון אים פֿירן. עס האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז אין דעם געדיכטן עולם, וואָס האָט דאָ געווימלט אַהין און אַהער, איז פֿאַרט פֿרי געווען אַ שמאַצע סטעזשקע. קען זײַן, אַז אַט די סטעזשקע האָט פֿונאַנדער געטיילט צוויי פֿאַרטייען. אַ סימן — אַז ק. האָט אין די ערשטע רײען רעכטס און לײַנס קוים געזען אַ פנים, וואָס זאָל זײַן צו אים געווענדט. דערפֿאַר אָבער האָט ער געזען לײַטער פֿלייצעס פֿון אַלערלײַ לײַט, וואָס ווענדן זײערע רײד און זשעסטי-קולאַציעס נאָר צו די לײַט פֿון זײער פֿאַרטיי. לרויב זענען די לײַט געווען שוואַרץ אָנגעטאַן, אין אַלטע — לאַנג און לײַז אַראָפּהענגענדיקע יום-טובֿ-רעק. נאָר אַט די דאָזיקע מלבושים האָבן ק. אַ ביסל צעטומלט. אַזוינס וואָרט ער די גאַנצע זאַך געקענט האַלטן פֿאַר אַ פֿאַליטישער אַסיפֿה פֿון עפעס אַ שטאַט-קוואַרטאַל. אין אַנדערן עק פֿון זאָל, וווּ מען האָט ק. געפֿירט, איז געווען זײער אַ נידעריקער פֿאַדיום — ער איז אויך געווען איבערגעפֿולט — אויף אים האָט זיך געפֿונען אַ קליינער טיש, געשטעלט אין דער קרום. הינטער אַט דעם טיש, נאָענט צום ראַנד פֿון פֿאַדיום איז געזעסן אַ קליינער, גראַבער, שווער-אַטעמענדיקער מאַן. מיט גרויסע געלעכטערס האָט ער זיך פֿונקט דורכגעשמועסט מיט אַ מאַן, וואָס איז גע- שטאַנען הינטער אים. יענער האָט אָנגעשפֿאַרט די עלנבויגנס אויפֿן אַנלען פֿון שטור, מיט די פֿיס פֿאַררײַגט איינעם אויפֿן אַנדערן. פֿון צײַט צו צײַט האָט ער אַ מאַך געטאַן מיט דער האַנט, ווי ער וואָלט עמעצן נאָכגעקרימט. דער יונג, וואָס האָט ק. געפֿירט, האָט זיך מיט אַלע פּוחות געמיט איבערצוגעבן זײַן מעלדונג. צוויי מאָל האָט ער זיך שוין אויפֿגעשטעלט אויף די שפיצלינגער און האָט געפרוווט עפעס צו זאָגן, אָבער דער מאַן אויבן האָט אים דאָך נישט באַמערקט. ערשט אַז איינער פֿון די לײַט אויבן אויפֿן פֿאַדיום האָט אויפֿמערקזאַם געמאַכט אויפֿן יונג, האָט זיך דער מאַן צו אים אַ קער געטאַן, ער האָט זיך אַראָפּגעבויגן און האָט זיך איינגעהערט צו זײַן שטילער מעלדונג. ערשט דאָן האָט ער אַ צי געטאַן זײַן זיגער און האָט זיך גיך אַרומגעקוקט אויף ק. „איר האָט זיך דאָ געדאַרפֿט צושטעלן שוין צוריק מיט אַ שעה און פֿינף מינוט“, האָט ער אַ זאַג געטאַן. ק. האָט געוואָלט עפעס זאָגן, אָבער ער האָט נישט געהאַט גענוג צײַט, ווייל קוים האָט דער מאַן זײַן וואָרט געזאָגט, האָט זיך אין דער רעכטער העלפֿט פֿון זאָל אויפֿגעהויבן אַן אַלגעמײַנע מורמלער. „איר האָט זיך געדאַרפֿט צושטעלן צוריק מיט אַ שעה און פֿינף מינוט“, האָט איצט דער מאַן מיט אַן אויפֿגעהויבן קול איבערגעזודרט און האָט אויך אַ גיכן קוק אַראָפּ געטאַן אין זאָל אַרײַן. תּיכּף האָט זיך דאָס מורמלען פֿאַרשטאַרקט; נאָר אַזוי ווי דער מאַן האָט מער גאַרנישט געזאָגט, איז דער טומל פֿאַוואַרע פֿון זיך אַלײַן אויסגעאַנגען. איצט איז אַ סך שטילער געווען אין זאָל ווי בשעת ק. איז אַרײַנגעקומען. נאָר די לײַט אויף דער גאַלערע האָבן נישט אויפֿגעהערט צו מאַכן זײערע באַמערקונגען. עס האָט אויס- געזען, אויף וויפֿל מע האָט דאָרט אויבן בכּלל עפעס געקענט זען צוליב דער

האַלבוטונקלייט, דעם נעפל און דעם שטויב, אַז זיי זענען ערגער געקליידט ווי די לייט אונטן, עטלעכע פֿון זיי האָבן מיטגעברענגט קישעלעך, וואָס זיי האָבן אַרױפֿגעלייגט צווישן קאָפּ און סטעליע, כדי זיך נישט אַנצורײַבן קיין ווונדן. ק. האָט אָפּגעמאַכט בײַ זיך וואָס מער צו אָבסטרווירן און וואָס ווייניקער צו רעדן, צוליב דעם טאַקע האָט ער זיך אָפּגעזאָגט פֿון פֿאַרטיידיקן זיך אין שניכות מיט זײַן משמעותדיקער פֿאַרשפּעטיקונג צו די פֿאַרהאַנדלונגען. ער האָט נאָר געזאָגט: „קען זײַך, אַז איך בין טאַקע געקומען צו שפּעט, איצט אָבער בין איך דאָך דאָ“. מען האָט אים אָפֿלאָדירט נאָך די ווערטער, און ווידער אַ מאָל פֿון דער רעכטער העלפֿט פֿון זאָל. מענטשן, וואָס מע קען זיי לייכט אַריבערגעווינען, האָט ק. אַ טראַכט געטאַן. עס האָט אים נאָר גערופּעט די שטייִקייט פֿון דער ליינקער זײַט פֿון זאָל; און פּונקט איז די ליינקע זײַט געווען הינטער אים און פֿון דאָרט האָט מען נאָר צײַטנוויזן געהערט איינציקע בראַוואַ־קלאַפּערענען. ער האָט גע־טראַכט: וואָס וואָלט איך געקענט זאָגן, אַז איך זאָל זיי אַלע אויף איין מאָל געווינען אויף מײַן זײַט, אָדער כאַטש — אויב דאָס איז נישט־מעגלעך — זאָל איך דע־תּע־תּה נאָר צײַטווייזיק אויך די אַנדערע לייט אַריבערגעווינען.

„יאָ,“ האָט געזאָגט דער מאַן, „אָבער איך בין נישט מער מחויב־ אַיך איצט אויסצופֿאַרשן“ — און ווידער האָט זיך אויפֿגעהויבן דאָס מורמלען, דאָס מאָל אָבער ע־פֿי טעות, ווײַל דער מאַן האָט ממשיך געווען, נאָך דעם ווי ער האָט אַ מאָל געטאַן מיט דער האַנט צו די לייט — „איך ווײַל אָבער פֿאַרט, ווי אַ יוצא־מִן־הַכֶּלֶל, הײַנט עס טאָן. אַזאַ מין פֿאַרשפּעטיקונג טאָר זיך אָבער מער נישט איבערהורן, און איצט קומט אָפֿיר!“ עמעץ האָט אַ שפרונג אַראָפּ געטאַן פֿון פֿאַדיום, אַזוי אַז פֿאַר ק. איז פֿרי געוואָרן אַ פֿלאַץ, איז ער אַהין אַרויף, ער איז געשטאַנען ענג צוגעקוועטשט צום טיש. דאָס געדערענג הינטער אים איז אַזוי גרויס געווען, אַז ער האָט זיך געמוזט פּשוט אַנטקעגנשטעלן, אַזײַט וואָלט ער דעם טיש פֿון אויספֿאַרשונג־ריכטער פֿון פֿאַדיום אַראָפּגעשטויסן און אַפֿשר אָפֿילו אים אָליין.

דעם אויספֿאַרשונג־ריכטער איז עס אָבער גאַנץ ווייניק אַנגעגאַנגען. ער האָט זיך דווקא גאַנץ פֿיין באַקוועם געמאַכט אויף זײַן שטול און האָט איצט געזאָגט אַ פֿאַר אָפּשליסנדיקע ווערטער צום מאַן הינטער אים. ער האָט אַ כאַפּ געטאַן דאָס קליינע נאַטיציביכעלע, די איינציקע זאַך, וואָס איז געלעגן אויפֿן טיש. עס איז געווען אַלט און ענלעך צו אַ שוואַרצעלע. צוליבן פּסדרדיקן מישן אין די בלעטער האָט עס שוין אין גאַנצן די פֿאַרעם פֿאַרלוירן. „הַכֶּלֶל“, האָט געזאָגט דער אויספֿאַרשונג־ריכטער. ער האָט געבלעטערט אינעם העלפֿט און האָט זיך אַ קער געטאַן צו ק. מיט אַזאַ טאָן, ווי איינער מאַכט עפעס זוכן. „איר זענט אַ צימער־מאַרער?“ „נײַן“, האָט ק. געזאָגט, „אָבער איך בין דער ערשטער פּראַקטוריסט פֿון אַ גרויסער באַנק“. נאָך אַט דעם ענטפֿער האָט זיך אונטן, בײַ דער רעכטער פֿאַרטיי, אויפֿגעהויבן אַזאַ האַרציק געלעכטער, אַז ק. האָט געמוזט מיטלאַכן, די לייט האָבן זיך אַנגעשפּאַרט מיט די הענט אויף זייערע קניען און האָבן זיך ממש

געטרייסלט, ווי אין אַ שווערן אַנפאַך פֿון אַ הוסט. עס האָבן אַפֿילו אויף דער גאַצעריע יחידים מיטגעזאַכט. דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער איז אַרײַנגעפֿאַלן אין אַ מוראדיקן פעס. עס ווײַזט אָבער אויס, אַז קעגן די לײַט אונטן האָט ער גאַרנישט געקענט אויפֿטאַן; האָט ער דעריבער געזוכט זיך אָפֿצונעמען זײַן קרײַודע בײַ די לײַט אויף דער גאַצעריע. ער איז אויפֿגעשפרונגען און האָט געסטראָשעט דער גאַצעריע. זײַנע ברעמען, וואָס האָבן זיך סתּם אַזוי גאַנץ ווײַניק אָנגעזען און זיך גאַר נישט געוואָרפֿן אין די אויגן, האָבן זיך אײַצט צונויפֿגעקוועטשט און זענען אויפֿגעפּוּישט געוואָרן — שוואַרץ און גרויס.

די לײַקע העלפֿט פֿון זאַך איז אָבער נאָך אַלץ שטײַ געווען. די לײַט זענען דאָרט געשטאַנען אין די שורות און האָבן זײַערע פּנימער צוגעקערט צום פֿאַדיום. זײ האָבן זיך צוגעהערט צו דעם איבערוואָרפֿן זיך מיט ווערטער דאָרט אויבן, געטאַן האָבן זײ עס פּונקט אַזו רויק ווי זײ האָבן זיך צוגעהערט צום טומל פֿון דער אַנדערער פֿאַרטיי. עס איז זײ אַפֿילו נישט אָנגעגאַנגען, וואָס יחידים פֿון זײַערע אײַגענע רײַען זענען דאָ און דאָרט זיך צונויפֿגעקומען מיט דער אַנדערער פֿאַרטיי. די לײַט פֿון דער לײַקער פֿאַרטיי, וואָס זענען — אַגב — קלענער געווען אין צאַל, האָבן אײַנגטלעך אין תּוך געקענט זײַן פּונקט אַזוי אומבאַדײַטנדיק ווי די לײַט פֿון דער רעכטער פֿאַרטיי, אָבער די רויקייט פֿון זײַער באַנעמונג האָט גורם געווען, אַז עס האָט זיך געדאַכט, אַז זײ זענען וויכטיקער. אַז ק. האָט אײַצט אָנגעהויבן צו רעדן, איז ער זיכער געווען, אַז ער רעדט טאַקע אין זײַער גײַסט.

„אַזער פֿראַגע, הער אויספֿאַרשונגס־ריכטער, צי איך בין אַ צימער־מאַדער — אין דער אמתן האָט איר עס דאָך גאַר נישט געפֿרעגט, נאָר איר האָט עס מיר אונטערגערוקט — איז זײַער כאַראַקטעריסטיש פֿאַר דעם גאַנצן אופֿן פֿון די פֿאַרהאַנדלונגען, וואָס ווערן קעגן מיר געפֿירט. איר קענט אַפֿילו זאָגן, אַז עס ווערט בכּלל קײַן ענין קעגן מיר נישט געפֿירט; איר זענט זײַער גערעכט, ווײַל עס איז דאָך נישטאַ קײַן ענין, פֿל זמן איך גיב נישט צו, אַז עס ווערט געפֿירט אַן אויספֿאַרשונג אָבער דאָמיר זאָגן, אַז פֿײַררע אָנערקען איך זי; צוליב רחמנות — אין אַ געוויסן גראַד, מע קען דאָך נישט אַנדערש, ווי נאָר מיט רחמנות זיך צו דער זאַך באַצײען, אויב מע ווײַל בכּלל די גאַנצע זאַך נעמען ערנצט. איך זאָג נישט, אַז די אויספֿאַרשונגס־מעשה איז פֿון אַ נידעריקן סאַרט, אָבער איך וואָלט פֿאַרט וועזן, אַז איר זאַכט זיך איבער דעם וואָרט טײַף אין האַרצן פֿאַרטראַכטן“.

ק. האָט אַלײַן איבערגערײַט זײַנע רײַד און האָט אַ קוק געטאַן אין זאַך אַראַפּ. וואָס ער האָט געזאָגט — איז געווען שאַרף, עס איז געווען שאַרפֿער ווי ער האָט בדעה געהאַט, אַז עס זאַך זײַן, אָבער דאָך ריכטיק, ער האָט אַודאי פֿאַרדינט, אַז דאָ און דאָרט זאַך מען אָפֿפֿאַדירן, אַלץ איז אָבער שטײַ געווען. ווי עס ווײַזט אויס האָט מען מיט שפּאַנונג געוואָרט אויף דעם וואָס עס וועט אַצינד ווײַטער קומען. און אַפֿשר האָט זיך אין דער שטײַ גאַר געגרייט אַן אויסברוך, וואָס וועט

א סוף מאכן פון אַרץ. אַ שטערונג איז אַוודאי אַנטשטאַנען צוליב דעם, וואָס די טיר צום זאַל האָט זיך איצט אָן עפֿן געטאָן און די יונגע וועשערין, וואָס האָט נאָר וואָס מסתמא איר אַרבעט געענדיקט, איז אַרײַנגעקומען. נישט געקוקט אויף דער גאַנצער פֿאַרזיכטיקייט, וואָס זי האָט דאָ אָנגעווענדט, האָבן דאָך עטלעכע בליקן זיך אַ קער געטאָן צו איר. און נאָר פֿון דעם אויספֿאַרשונגס־ריכטער האָט ק. פֿאַרשאַפֿט אַ סך ממשותדיקן נחת, מחמת עס האָט אויסגעזען, אַז די ווערטער האָבן אים דירעקט געטראָפֿן. שטייענדיק האָט ער זיך ביז איצט צוגעהערט, ווייל ק'ס רעדע האָט אים פשוט איבערראַשט. אויפֿגעשטעלט האָט ער זיך צוליב דער גאַרעיע. איצט, אויסנוצנדיק די קורצע פּויע, האָט ער זיך פֿאַוואָ־לינקע צוריק אוועקגעזעצט, אַזוי ווי עס וואָלט זײַן פּוונה געווען, אַז מען זאַל אים נישט באַמערקן. מסתמא — פּדי צו באַרוקן זײַן פּנים־אויסדרוק — האָט ער זיך ווידער אַ נעם געטאָן צום נאַטיצביכל.

„עס העלפֿט גאַרנישט“, האָט ק. ווײַטער גערעדט, „אויך אַזער נאַטיצביכל, הער אויספֿאַרשונגס־ריכטער, באַשטעטיקט דאָס, וואָס איך זאָג“, צופֿרידן דערפֿון, וואָס ער הערט נאָר זנע אײַגענע רוזקע ווערטער אין דער דאָזיקער פֿרעמדער פֿאַרזאַמלונג, האָט ק. אַפֿילו געוואַגט קורץ און שאַרף אוועקצונעמען דאָס ביכעלע פֿונעם אויספֿאַרשונגס־ריכטער. ער האָט עס מיט די שפיצן פֿון די פֿינגער, אַט אַזוי ווי ער וואָלט זיך געמײאוסט דערפֿון, אָנגעכאַפֿט בײַ אַן אײַנציק מיטל־בֿעטל און עס אויפֿגעהויבן, די פֿון ביידע זײַטן פֿאַפּיר געדיכט־באַשריבענע, באַקלעקטע, בײַ די ראַנדן גע־געוואָרענע, בֿעטער זענען איצט בײַ דעם אײַנציקן בֿעטל אַראַפֿגעזאַנגען. „דאָס זענען די אַקטן פֿון דעם אויספֿאַרשונגס־ריכטער“, האָט ער געזאָגט, און האָט געדאָזט פֿאַרן דאָס נאַטיצביכל אויפֿן טיש אַרויף. „לייענט נאָר רוזק ווײַטער אין אַט דעם ביכל, הער אויספֿאַרשונגס־ריכטער. פֿאַר אַט דעם ספֿר פֿון שולדיקייט האָב איך אויף אַן אמת קיין ברעקל מורא נישט, כאַטש עס איז פֿאַר מיר אַ געשלאָסן ספֿר, ווייל קען עס נאָר אָננעמען מיט צוויי פֿינגער — מחמת אין דער האַנט אַרײַן וואָלט איך עס בשום אופֿן נישט גענומען“. נאָר ווי אַ סימן פֿון טיפֿער דערנידערונג האָט מען געקענט אָננעמען — לבל הפחות האָט מען עס אַנדערש נישט געקענט טײַטשן — וואָס דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער האָט איצט אַ כאַפֿ געטאָן דאָס נאַטיצביכל, וואָס איז געפֿאַרן אויפֿן טיש און האָט דערינען אַ ביסל צו רעכט געמאַכט די זײַטלעך און עס ווידער פֿאַר זיך אוועקגעלייגט, פּדי אין דעם ווײַטער צו לייענען.

די פּנימער פֿון די לײַט אין דער ערשטער ריי האָבן מיט אַזאַ שפּאַנונג געקוקט אויף ק., אַז ער האָט אַזש אַ רגע לאַנג צו זיי אַראַפּגעקוקט. עס זענען געווען לויטער עטערע מענער. עטלעכע אירע האָבן געהאַט וויסע בערד. זענען זיי דאָס געווען די, וואָס האָבן דעצידירט, וואָס האָבן משפּיע געווען אויף דער גאַנצער פֿאַרזאַמלונג, אַז זי זאַל זיך נישט לאָזן אַרויספֿירן פֿון איר אומבאַוועג־לעכקייט, וואָס אין איר איז זי אַרײַנגעזונקען, אַפֿילו נאָך דער דערנידעריקונג פֿון דעם אויספֿאַרשונגס־ריכטער?

פֿראַנץ
קאַפֿאַ

„וואָס מיט מיר האָט פּאַסירט“, האָט ק. ווינטער גערעדט, אַ ביסעלע שטייער ווי פֿרײַער, און כּסדר זוכנדיק די פּנימער פֿון דער ערשטער ריי, וואָס דאָס האָט זײַן רעדע אַ ביסלע שלאַבעריק געמאַכט, „וואָס מיט מיר האָט פּאַסירט, איז דאָך נאָר אַן איינציקער פֿאַל, און ווי אַזאַ איז ער נישט זייער וויכטיק. איך אַרײַן נעם עס דאָך נישט אַזוי שווער ערנצט. אַבער דאָס אַרץ איז אַ סימן פֿון אַ פֿירונג פֿון אויספֿאַרשונגס־ענינים, וואָס ווערט פּראַקטיצירט גלײַ אַ סך. אַט פֿאַר זיי נעם איך זיך דאָ אָן, און נישט פֿאַר מיר.“

נישט־ווינדיק האָט ער אויפֿגעהויבן זײַן שטימע. ערגעץ וווּ האָט עמעץ געפֿליעסקעט מיט אויפֿגעהויבענע הענט און גערופֿן: „בראַװאַ! פֿאַר וואָס נישט? בראַװאַ! און ווידער בראַװאַ!“ די פֿון די ערשטע רייען האָבן זיך דאָ און דאָרט אַ כאַפּ געטאַן פֿאַר די בערד. קיינער האָט זיך נישט אומגעדרײט צוליב דעם אויסרוף, אויך ק. האָט אים נישט צוגעשריבן קיין גרויסע באַדײַטונג, פֿונדעסט־וועגן האָט עס אים אויפֿגעהיטערט. איצט האָט ער געהאַלטן, אַז עס איז גאָר נישט נײַטיק, אַז אַלע זאַלן קלאַפּן מיט די הענט. עס איז ענוג, אַז דער עולם דאָ זאָל נאָר אָנהײבן די זאַך איבערצוקלערן, און איינער, אָדער דער אַנדערער זאָל אַריבערגעווענען ווערן דורך דעם, וואָס מע האָט אים איבערגערעדט.

„איך וויל נישט אויסנעמען מיט מײַן רעדן“, האָט ק. געזאָגט — טאַקע צוליב דער מחשבה, „איך וואָלט עס סײַ ווי מסתּמא נישט געקענט דערגרייכן. דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער רעדט אַװדאי אַ סך בעסער, עס געהערט דאָך צו זײַן פּראַפֿעסיע. דאָס וואָס מיר לײַגט אויפֿן האַרצן, איז נאָר עפֿנטלעך אַרומרעדן אַן עפֿנטלעכע אומאַרדענונג. הערט זיך אַײַן: מיט אַן ערך צען טעג צוריק בין איך אַרעסטירט געוואָרן. פֿון דעם פֿאַקט פֿון דעם אַרעסט זאָך איך זיך, אין דער אמתן, אויס. אַבער דאָס געהערט איצט נישט אַהער צום ענין. מע איז מיך גאַנץ פֿרי, נאָך אין בעט לײַגנדיק, באַפֿאַלן. עס קען זײַן, אַז מע האָט געהאַט אַ באַפֿעל צו אַרעסטירן עפעס איינעם אַ צימער־מאַלער, וואָס איז פּונקט אַזוי אומשולדיק ווי איך. עס קוקט אַפֿילו אַזוי אויס, אויב מע דערמאַנט זיך די רײד פֿון דעם אויספֿאַרשונגס־ריכטער. אַבער מע האָט אויסגעקליבן — מיך. אין שכנותדיקן צימער האָט מען אַרײַנגעשטעלט צוויי וועכטער, גרוביאַנעס. ווען איך וואָלט אַפֿילו געווען אַ געפֿערדעכער גזף, וואָלט מען נישט געדאַרפֿט בעסער זיך באַװאַרענען קעגן מיר. אַגב, זענען די דאָזיקע וועכטער געווען אַ דעמאָראַליזירטע כאַפּטע. זיי האָבן מיר אַנגעפֿלאַפֿט פֿולע אויערן, זיי האָבן זיך געוואָלט דאַזן אונטערקויפֿן. זיי האָבן מיר געוואָלט איינרעדן אַרעריי אויסטראַכטענישן און אַרויסנאַרן פֿון מיר מײַנע מלבושים און מײַן וועש. זיי האָבן אַפֿילו פֿון מיר פֿאַרלאַנגט געזט, כּדי מיר אַן אַנבײַסן צו ברענגען. און דאָס האָבן זיי געטאַן נאָך דעם, ווי זיי האָבן מיר אין די אויגן, און אַן שום פּושה, מײַן אייגן אַנבײַסן אויפֿגעגעסן. אַבער דאָס איז נאָך נישט אַרץ, מע האָט מיך געפֿירט אין אַ דריט צימער צום אויפֿווער. עס איז געווען דאָס צימער פֿון אַ דאַמע, וואָס איך האָב זייער בכּװד געהאַלטן. און איך האָב געמוזט צווען, ווי דאָס צימער ווערט פֿאַר־

מיסטיקט אין אַ געוויסער מאָס, פֿון די וועכטער און דעם אויפֿזעער. טאַקע צוליב מיר — אָבער אָן מײַן שולד. עס איז נישט אַזוי גרינג געווען צו בלייבן רויק. עס איז מיר אָבער געלונגען. און איך האָב געפֿרעגט דעם אויפֿזעער מיט אַבסאָל־לוטער רויקייט, פֿאַר וואָס איך ווער אייגנטלעך אַרעסטירט. אויב ער וואָלט דאָ געווען, וואָלט ער עס געמוזט באַשטעטיקן, וואָס זשע האָט דער דאָזיקער אויפֿ־זעער געענטפֿערט? און איך זע אים נאָך איצט פֿאַר מײַנע אויגן ווי ער זיצט אַזוי אויפֿן שטוף פֿון דער דערמאָנטער דאַמע, ווי אַ פֿעבעדיק בילד פֿון גולמעווי־סטער אַנרעדעניש. מײַנע הערן! אין תּוך האָט ער גאַרנישט געענטפֿערט. אפֿשר האָט ער גאַרנישט געוואָסט. ער האָט מיך אַרעסטירט און מיט דעם איז ער געווען באַפֿרידיקט. ער האָט אפֿילו נאָך געטאַן אַן איבעריקס אויך. ער האָט אַרײַנגעפֿירט אין צימער פֿון יענער דאַמע דרײַ נידעריקע אָנגעשטעלטע פֿון מײַן באַנק. מיט וואָס זשע האָבן זיי זיך פֿאַרנומען? זיי האָבן אַרומגעטאַפט און צעוואָרפֿן פֿאַטאַגראַפֿיעס, וואָס זענען געווען דאָס אייגנטום פֿון יענער דאַמע. דאָס בײַזען פֿון די דאָזיקע אָנגעשטעלטע האָט, פֿאַרשטייט זיך, געהאַט נאָך אַן אַנדער צוועק. זיי — פֿונקט ווי מײַן באַלעבאַסטע און איר דינסטמייַדל — האָבן געדאַרפֿט פֿאַרשפּרייטן די ידיעה פֿון מײַן אַרעסט. שעדיקן מײַן אָנווען אין דער עפֿנטלעכקייט, און בעיקר צעטרייסלען מײַן פּאַזיציע אין דער באַנק. און אַט איז גאַרנישט פֿון דעם אַלעמען געלונגען. אָבער טאַקע לחלוטין גאַרנישט. אפֿילו מײַן באַלעבאַסטע, אַ גאַנץ פּשוטע פֿרוי, וואָס איך ווײַל דאָ אַנרופֿן איר נאַמען מיט אַלע פיבּודים, וואָס געהערן איר, זי הייסט פֿרוי גרובאַך, אויך זי האָט געהאַט גענוג פֿאַרשטענדעניש אַינצוזען, אַז אַזאַ מין אַרעסט באַטײַט נישט מער ווי אַן איבערפֿאַל פֿון גאַסניונגען, וואָס קיינער גיט אויף זיי נישט אַכטונג. איך חזר איבער, מיר האָט דאָס אַלץ מיט אַנאַנדער פֿאַרשאַפֿט נאָר אומאַנגענעמעלעכקייטן און ערגערנישן, וואָס גייען פֿאַרביי. האָט עס דען אָבער נישט געקענט אויך האָבן שווערערע קאַנסעקווענצן?

אַ ק. האָט זיך דאָ אַזײַן איבערגעשלאָגן די רייד און האָט אַ קוק געטאַן צום שטיבל אויספֿאַרשונגס־ריכטער, האָט זיך אים געדאַכט, אַז ער באַמערקט, ווי יענער האָט פֿונקט עמעצן אין דער מאַסע געגעבן אַ צייכן מיטן בליק. ק. האָט אַ שמיכל געטאַן און געזאָגט: „פֿונקט דאָ פֿעבן מיר גיט איצט דער אויספֿאַר־שונגס־ריכטער עמעצן פֿון אַיך אַ געהיימען סימן. הייסט דאָס, אַן צווישן אַיך זענען פֿאַראַגען לײַט, וואָס ווערן דיריגירט פֿון דאַנעט. פֿון דאָ אויבן. איך ווייס נישט, צי דער דאָזיקער סימן דאַרף איצט אַרויסרופֿן אַן אויספֿאַרפֿן, אָדער גאַר אפֿלאַדיסמענטן. איך זאָג זיך אַפּ דאָס געוואָר צו ווערן, מחמת איך גיב אַרויס פֿאַר אַיך דעם גאַנצן ענין פֿאַר דער צײַט. איך פֿאַרשטיי זייער גוט, אַז איצט וועל איך שוין דעם באַטײַט פֿון דעם סימן נישט געוואָר ווערן. עס איז מיר לחלוטין אַלץ איינס. און איך באַפֿולמעכטיק דעם הער אויספֿאַרשונגס־ריכטער פֿאַרהיט צו געבן באַפֿעלן זײַנע באַצאַלעטע אָנגעשטעלטע דאַרט אונטן — שטאַט

פֿראַנץ
קאַפֿאַ

מיט געהיימע סימנים, גאַנץ הויך, מיט ווערטער. און זאָל ער גאַנץ פשוט אין מאָל זאָגן: 'איצט פֿלעט!', און דאָס אַנדערע מאָל: 'איצט אַפֿלאָדירט!' צי אין צעמישונג, צי פֿון אומגעדולד, האָט דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער זיך געדרייט אויף זיין שטול אַהין און אַהער. דער מאָן, וואָס איז געשטאַנען הינטער אים, און יענער האָט זיך שוין פֿריער מיט אים דורכגעשמועסט, האָט זיך ווידער צו אים אָנגעבויגן. קען זיין, אָז פֿדי בכלל און סתם אים צו דערמוטיקן, אָדער גאר אים עפעס אַ באַזונדערע עצה צו געבן. די לייט אונטן האָבן גערעדט צווישן זיך שטיל, אָבער רירעוודיק, די צוויי פֿאַרטייען, וואָס פֿריער האָט זיך געדאַכט, אָז זייערע מיינונגען זענען אַזוי שטאַרק היפּוכדיק, האָבן זיך אויסגע־מישט. איינציקע פֿון די לייט האָבן געשטילט מיטן פֿינגער אויף ק. אַנדערע האָבן געשטילט אויפֿן אויספֿאַרשונגס־ריכטער. די נעפֿלדיקע דעמפּקייט אין צימער איז געוואָרן ממש נישט אויסצוהאַלטן. דער נעפל האָט אַפֿילו געשטערט בעסער צו באַטראַכטן די לייט, וואָס זענען געשטאַנען אַ ביסל ווייטער אָפּגערוקט. גאַנץ באַזונדערס האָט דאָ געמוזט שטערן די געסט אויף דער גאַלעריע. זיי זענען געווען געצוונגען — כאַטש אַפֿילו מיט דערשראָקענע זיטיקע בליקן צום אויספֿאַרשונגס־ריכטער — שטילערהייט איבערצופֿרעגן די אַנדערע פֿאַרזאַמלטע, פֿדי פֿינקטלעכער זיך דערוויסן וואָס עס קומט דאָ פֿאַר. די ענטפֿערס זענען אויך געגעבן געוואָרן אין דער שטיל, און דערביי האָט מען מיט די הענט פֿאַרשטעלט די מיינער.

„איך ענדיק תּיכף“, האָט ק. געזאָגט. אַזוי ווי עס איז דאָ קיין גלעקל נישט געשטאַנען, האָט ער געקלאַפט מיט דער פֿויסט איבערן טיש. איבערגעשראַקן האָבן תּיכף־ומיד זיך אָפּגעטיילט די קעפֿ פֿון דעם אויספֿאַרשונגס־ריכטער און זיין עצה־געבער: „איך שטיי דאָ אייגנטלעך ביי דעם ענין אין גאַנצן ווי אַ זיטיקער. איך נעם אַרץ אויף דעריבער זייער רויק, און אויב איך מעג אָננעמען, אָז דאָס דאָזיקע פֿמו־געריכט גייט אַיך אַ ביסל אָן, קענט איר האָבן אַ גרויס נוצן דערפֿון, אויב איר וועט זיך צוהערן צו מיר. אָבער אַזער דורכשמוסן זיך מכוּח דעם אַלעמען, וואָס איך ברענג דאָ פֿיר, בעט איך אַיך אָפֿטייגן אויף שפעטער, מחמת איך האָב קיין צייט נישט און וועל באַד אַוועקגיין פֿון דאַנעס.“ אין דער רגע איז שטייל געוואָרן, אַזוי ווייט האָט שוין ק. באַהערשט די אַסיפּה. מע האָט שוין מער נישט געשריגן אַהין און אַהער ווי אין אַנהייב. מע האָט אַפֿילו מער נישט אַפֿלאָדירט. מען האָט אָבער שוין אויסגעזען איבערצייגט, אָדער כמעט נאַענט דערצו.

„עס איז קיין ספֿק נישט“, האָט ק. זייער שטיל געזאָגט, און אים האָט שטאַרק הנאה געטאָן דאָס וואָס די אַסיפּה הערט זיך צו אים אַזוי אָנגעשרענגט; אין אַט דער שטיקייט האָט זיך דערהערט עפעס אַ מין מורמלען, וואָס איז געווען מער אויפֿרייצנדיק ווי התּהבֿות־דיקסטע אַפֿלאָדיסמענטן. „עס איז קיין ספֿק נישט, אָז הינטער אַלע אַרויסזאָגונגען פֿון דעם דאָזיקן געריכט — און אין מיין

פֿאַל — הינטער דעם אַרעסט און דער הינטיקער אויספֿאַרשונג, שטייט אַ גרויסע אַרגאַניזאַציע. און די דאָזיקע אַרגאַניזאַציע באַשעפֿטיקט ניט נאָר וועכטערס, וואָס מע קען זיי אונטערקויפֿן, אומגעלומפערטע אויפֿזעערס און אויספֿאַרשונגס־ריכטערס, וואָס שוין אין בעסטן פֿאַל זענען זיי באַשיידענע לייט — זי האָט אויך ניערט אַ שיכט פֿון ריכטערס פֿון הויכן און העכסטן גראַד און דערצו אַ מאַסע משרת־מלעך, שרייבערלעך, זשאַנדאַרן און אַנדערע היילפֿס־פֿוחות, וואָס מע קען זיך אָן זיי אין אַזעלכע פֿאַלן נישט באַגייין. יא, די אַרגאַניזאַציע האָט אויך אַפֿשר תּלוינים. איך שרעק מיך נישט איבער אַפֿילו פֿאַר דעם דאָזיקן וואָרט. און דער זינען פֿון דער גרויסער אַרגאַניזאַציע, מנינע הערן? ער באַשטייט אינעם אַרעס־טירן אומשוודיקע מענטשן, אין אַנהייבן קעגן זיי געריכטלעכע אויספֿאַרשונגען — ווי אין מיין פֿאַל — אַן אויספֿאַרשונג, וואָס איז אָן לאַגיק און פֿליכט אָן רעזולטאַטן, ווי וואָלט מען גאָר ביי די באַדינגונגען און אויך ביי דער זינלעזיקייט פֿון אַט דעם אַלעמען — געקענט אויסמיינדן די מוראדיקסטע קאַרופּציע פֿון די אַנגעשטעלטע? דאָס איז אוממעגלעך, דאָס וואָלט אַפֿילו דער העכסטער ריכטער ביי זיך אַליין נישט געקענט אויספֿירן. דערפֿאַר גנבענען די וועכטערס אַראָפּ די קליידער ביי די אַרעסטירטע פֿונעם לייב; דערפֿאַר ריסן זיך די אויפֿזעערס אַרײַן אין פֿרעמדע דירות; דערפֿאַר ווערן אומשוודיקע, שטאַט אויסגעפֿאַרשט צו ווערן, דערנידעריקט פֿנים־אפֿנים פֿון גאַנצע פֿאַרזאַמלונגען. די וועכטערס האָבן נאָר דערציילט וועגן דעפֿאַזיטן־קאַמערן, וואָס מע ברענגט אין זיי דאָס פֿאַרמעגן פֿון די אַרעסטירטע; איך וואָלט זיי אָבער געוואָלט אַ מאַל אַנקוקן — די דאָזיקע דעפֿאַזיטן־קאַמערן, וואָס אין זיי פֿוילט דאָס, מיט מי און גויט דער־וואָרבענע, פֿאַרמעגן פֿון די אַרעסטירטע, אויב נאָר עס איז נאָך נישט צוגע־גנבעט געוואָרן פֿון די גנבישע אַנגעשטעלטע פֿון די דעפֿאַזיטן־קאַמערן.

אַ קרענצל הברה־לייט אין ווינטסטן עק זאָל האָט איבערגעריסן די רייד פֿון ק.; ער האָט מיט דער האַנט פֿאַרשטעלט די אויגן כדי צו קענען אויף זיי אַ קוק טאָן, מחמת דאָס מאַגערע טאַגליכט האָט דעם נעפֿל פֿאַרוויסט און געבלענדט דעם בליק. געהאַנדלט האָט זיך עס דאָרט אין דער וועשערין, וואָס ק. האָט תּיכף פֿאַרשטאַנען וואָס פֿאַר אַ וויכטיקע שטערונג זי שטעלט מיט זיך פֿאַר אין זײַן ענין פֿון דער רגע וואָס זי איז נאָר אַרײַנגעקומען. צי זי איז אויך איצט שוודיק געווען, אָדער נישט, איז שווער געווען צו וויסן. ק. האָט נאָר געזען, אַז אַ מאַן האָט זי אין חִינקה ביי דער טיר עפעס צוגעצויגן און געדריקט צו זיך. אָבער נישט זי האָט געמאַכט קולות, ניערט דער מאַן: ער האָט ברייט אויפֿגעריסן דאָס מויל זינס און געקוקט צו דער סטעליע. אַ קליין געזעמל האָט זיך געשאַפֿן אַרום זיי ביידע; די געסט פֿון דער גאַלעריע האָבן אַרויסגעוויזן באַגניסטערונג, וואָס די ערנצטיקייט, וועלכע ק. האָט אַרײַנגעברענגט אין דער פֿאַרזאַמלונג, איז אויף דעם אָפֿן איבערגעריסן געוואָרן. באַלד לויטן ערשטן אימפּולס האָט ק. געוואָלט אַ לויף טאָן אַהין; עס האָט זיך אים אַפֿילו אויך געדאַכט, אַז אַלע וועלן עס שטאַרק וועלן, אַז מע זאָל דאָרט בכלל מאַכן אַרדענונג, אָדער כאַטש

פֿראַנץ
קאַפּאָ

דאָס פּאַרל אַרויסשיקן פֿון זאָר; זענען אַבער די ערשטע רייען פֿאַר אים געבליבן
פֿעסט צונויפֿגעדריקט. קיינער האָט זיך נישט קיין ריר געטאָן און קיינער האָט ק.
נישט דורכגעלאָזן. פּונקט פֿאַרקערט, מע האָט אים אַפֿילו געשטערט, אַלטע
מענער האָבן אויסגעשטרעקט זייערע אַרעמס, און עפעס אַ האַנט — ער האָט
נישט קיין צייט געהאַט זיך אומצוקוקן — האָט אים אָנגעכאַפט פֿון הינטן ביים
קראַגן. ק. האָט אייגנטלעך מער נישט געטראַכט וועגן דעם פֿאַר, אים האָט זיך
אויסגעוויזן, אַז מע באַגרענעצט זיך פֿרייהייט, אַז מע נעמט טאַקע ערנצט דעם
אַרעסט זינעם; און נישט אַכטנדיק אויף גאַרנישט מער האָט ער אַ שפּרונג
אַראָפֿ געטאָן פֿון פּאַדיום. איצט איז ער געשטאַנען אויג צו אויג מיט דעם
געדערענג. האָט ער די לייט נישט־ריכטיק אָפּגעשאַצט? האָט ער צו זיין רעדע
צו פֿיר השיבוֹת צוגעשריבן? האָט מען זיך נאָר אַזוי פֿאַרשטעלט פֿל־זמן ער
האָט גערעדט, און איצט, אַז ער איז שוין געקומען צו די פּועל־יוצאס, איז מען
שוין זאָט מיטן פֿאַרשטעלן זיך? וואָס פֿאַר אַ פּנימער עס זענען אַרום און אַרום
אים! קליינע, שוואַרצע אייגעלעך האָבן געצאַפּט אַהין און אַהער, די באַקן
זענען אַראָפּגעהאַנגען אַזוי ווי ביי פֿאַרשיכורטע, די לאַנגע בערד זענען געווען
דראַטיק און שיטער; און האָט מען זיי אָנגעכאַפט, איז עפעס אויסגעקומען, ווי
מע וואָלט אָנגעכאַפט שאַרפֿע נעז און נישט קיין בערד. הינטער די בערד —
און דאָס איז געווען די אייגנטלעכע אַנטדעקונג, וואָס ק. האָט געמאַכט — האָבן
אויף די קעלנער פֿון די רעקלעך געשימערט אַפּצייכנס פֿון פֿאַרשידענע גרייסן
און פֿאַרבן, ווי ווייט עס האָט זיך געלאָזט זען, האָבן אַלע לייט די אַ דאָזיקע
סימנים געהאַט. אַלע האָבן זיי אַ שייכות איינער צום אַנדערן, אַט די פּלומרשטע
פֿאַרטייען פֿון רעכטס און פֿון לינקס; און אַז ער האָט זיך איצט פּלוצלינג אומ־
געדרייט, האָט ער געזען די זעלבע סימנים אויך אויפֿן קאַלנער פֿון אויספֿאַר־
שונגס־ריכטער, וואָס האָט אַצינד געהאַלטן די הענט אויף דער שויס און האָט
רויק אַראָפּגעקוקט. „אזוי“, האָט ק. אַ געשריי געטאָן און האָט אַ הייב געטאָן די
הענט אין דער הייך. אַלץ איז אים פּלוצלינג קלאַר געוואָרן און האָט געזוכט אַן
אויסדרוק. „איר זענט דאָך אַלע אָנגעשטעלטע, ווי איך זע שוין, איר זענט די
פֿאַרקויפֿטע באַנדע, וואָס קעגן איר האָב איך גערעדט; איר האָט זיך דאָ
געשטופּט, ווי צוהערערס און האָט דאָ די נעז אַרבינגעשטעקט, איר האָט זיך דאָ
מפּלומרשט גרופּירט אין פֿאַרטייען, און איינע פֿון זיי האָט אַפּדאָירט, כדי מיך
אויסצופּרוּוּן, איר האָט געוואָלט פֿערנען ווי אַזוי צו פֿאַרפֿירן אומשוואַדיקע!
נו, איר זענט נישט אומזיסט דאָ געווען, אַזוי האָף איך. קען זיין אַז איר האָט זיך
דערמיט פֿאַרוויילט, וואָס עמעץ האָט פֿון אַיך דערוואַרט, אַז איינער פֿון אַינערע
וועט פֿאַרטיידיקן דעם אומשוואַדיקן, און אַפּשר גאָר — לאַז מיך, אַזיסט שלאָג איך“,
האָט ק. אַ געשריי געטאָן צו אַ ציטערדיקן אַלטיטשקן, וואָס האָט זיך באַוונדערט
נאָענט צו אים צוגערוקט — „און אַפּשר גאָר האָט איר אויף אַן אמת געלערנט.
און דערמיט ווינטשט איך אַיך גליק אין אַינער פֿאַך.“ ער האָט גיך אַ כאַפּ געטאָן
זיין הוט, וואָס איז געלעגן אויפֿן ראַנד פֿון טיש, און האָט זיך אין דער אַלגעמיינער

שטידקייט, דער שטידקייט פֿון פֿולשטענדיקער איבערראַשונג, גענומען אַרויסרוקן צום אַרויסגאַנג. דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער — וויזנט אויס — איז אָבער נאָך פֿלינקער געוועזן ווי ק. ווייז ער האָט שוין געוואָרט אויף אים בני דער טיר. „איין רגע“, האָט ער געזאָגט. ק. איז שטיין געבליבן, ער האָט אָבער נישט געקוקט אויף דעם אויספֿאַרשונגס־ריכטער, נאָר אויף דער טיר, וואָס איר קליאַמקע האָט ער שוין געהאַט אָנגעכאַפט. „איך האָב אַנך נאָר דערויף געוואָלט אויפֿ־ מערקזאַם מאַכן“, האָט געזאָגט דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער, „אַז איר האָט זיך הינט אפֿשר נאָך נישט אָפֿגעגעבן קיין חשבון דערפֿון און זיך אַליין באַרויבט אַ שאַנס פֿאַר אַייער טובֿה וועגן, וואָס אַן אויספֿאַרשונג קען באַטייטן, אויף יעדן פֿאַל, פֿאַר יעדן אַרעסטירטן“. ק. האָט געלאַכט אויף דער טיר אַרויף. „איר — כּנִּוּפִּיה“, האָט ער אויסגערופֿן, „איך שענק אַנך אַלע אויספֿאַרשונגען“, ער האָט געעפֿנט די טיר און האָט זיך אַראָפֿגעיאָגט פֿון די טרעפּ. הינטער אים האָט זיך אויפֿגע־ הויבן דער טומל פֿון דער פֿאַרזאַמלונג, וואָס איז ווידער געוואָרן אויפֿגעלעבט, און האָט מסתּמא אָנגעהויבן אַרומרעדן די געשעענישן, לויט דעם שטייגער ווי עס טוען עס שטודירנדיקע מענטשן.

אין פוסטן זיצונגאל

דער סטודענט

די קאנצעלאַריעס

ק. האָט געוואָרט די גאַנצע קומעדיקע וואָך טאָג-אַינן און טאָג-אַויס אויף אַ
 נײַער מיטטיילונג. ער האָט ניט געקענט גלייבן, אַז מע האָט גענומען ווערטערלעך
 זײַן אָפּזאָגן זיך פֿון אויספֿאַרשונגען און — אַז די דערוואַרטע מיטטיילונג איז
 טאַקע ביז שבת אין אַוונט נישט געקומען, האָט ער אָנגענומען, אַז ס'איז פֿון זיך
 אַזײַן פֿאַרשטענדלעך אַז ער איז אויפֿגעפֿאַדערט צו קומען ווידער אין זעלבן
 הויז אַרײַן און טאַקע אויף דער זעלבער צײַט. ער איז דעריבער זונטיק ווידער
 אַהינגעגאַנגען און דאָס מאַל געגאַנגען אויפֿן גלייכן וועג איבער טרעפּ און איבער
 דורכגענג. עטלעכע צײַט, וואָס האָבן זיך דערמאַנט אָן אים, האָבן אים געגריסט
 בײַ זייערע טירן, אָבער ער האָט קיינעם נישט געדאַרפֿט מער פֿרעגן און איז
 באַלד געקומען צו דער ריכטיקער טיר. ווי נאָר ער האָט אָנגעקלאַפט, האָט מען
 אים תיכף אויפֿגעמאַכט און — נישט אומקוקנדיק זיך מער אויף דער באַקאַנטער
 פֿרוי, וואָס איז בײַ דער טיר שטיין געבליבן — האָט ער געוואָלט אַרײַנגיין אין
 שכנותדיקן צימער. „הײַנט איז נישטאָ קיין זיצונג?“ האָט ער געפֿרעגט און האָט
 עס נישט געוואָלט גלייבן. אָבער די פֿרוי האָט עס אים באַוויזן, עפֿענענדיק די
 טיר פֿון שכנותדיקן צימער. עס איז אויף אַן אמת געווען פוסט און האָט אין דער
 פוסטקייט נאָך עלנטער אויסגעזען ווי אין פֿאַרגאַנגענעם זונטיק. אויף דעם טיש,
 וואָס איז נישט געביטן געשטאַנען אויף דעם פֿאַדיום, זײַנען געלעגן עטלעכע
 ביכער. „קען איך מיר די ביכער אָנקוקן?“ האָט ק. געפֿרעגט, נישט ווייל ער איז
 אַזוי שטאַרק נײַגעריק געווען, נאָר פֿדי נישט צו האָבן געווען דאָ אין גאַנצן אַן
 שום נוצן, „ניין“, האָט געזאָגט די פֿרוי, און האָט ווידער די טיר צוגעשלאָסן,
 „דאָס איז נישט דערלויבט. די ביכער געהערן צום אויספֿאַרשונגס-ריכטער.“
 „אַך, אַזוי“, האָט ק. געזאָגט און אַ שאַקל געטאַן מיטן קאַפּ, „די ביכער זענען
 מסתמא געזעצביכער, און די דאָזיקע יוסטיץ איז פֿון אזאָ מין, וואָס נישט נאָר
 ווערט אומשולדיק פֿאַרמשפּט, נאָר אויך אומוויסנדיק.“ „עס איז אַודאי אַזוי“,
 האָט געזאָגט די פֿרוי, וואָס האָט אים נישט-אַקוראַט פֿאַרשטאַנען. „נו, אויב אַזוי,
 וועל איך ווידער גיין“, האָט געזאָגט ק. „זאָל איך דעם אויספֿאַרשונגס-ריכטער

עפעס מע'דן? האָט די פֿרוי געפֿרעגט. „איר קענט אים?“ האָט ק. געפֿרעגט. „אָודאיי“, האָט די פֿרוי געזאָגט, „מזן מאַן איז דאָך אַ געריכטס־דינער“. ערשט איצט האָט ק. באַמערקט, אַז דאָס צימער, אין וועלכן עס איז לעצטנס נאָר אַ באַליע געשטאַנען, איז איצט אַ פֿולשטענדיק אַינגעאַרדנט ווינצימער. די פֿרוי האָט באַמערקט זיין שטוינונג און האָט געזאָגט: יאָ, מיר האָבן אַ פֿרייע ווינונג, מיר מוזן אָבער דאָס צימער אַפֿרוימען אין זיצונגס־טעג. דער פּאַסטן פֿון מזן מאַן האָט געוויסע חסרונות“. „איך בין נישט אַזוי דערשטוינט צוליב דעם צימער“, האָט ק. געזאָגט און זי ביז אַנגעקוקט, „נאָר אַ סך מער צוליב דעם, וואָס איר זענט אַ חתונה־געהאַטע“. „איז דאָס אַפֿשר אַן אַנווינק אויף דער פּאַסירונג בעת דער לעצטער זיצונג. וואָס צוליב איר איז אַינער רעדע געשטערט געוואָרן?“ האָט די פֿרוי געפֿרעגט. „אָודאיי“, האָט ק. געזאָגט, „הינט איז עס שוין פֿאַרביי און כמעט פֿאַרגעסן, אָבער דעמאָלט האָט ער מיך שיער נישט משוגע געמאַכט. און איצט זאָגט איר אַליין, אַז איר זענט אַ חתונה־געהאַטע פֿרוי“. „עס איז נישט געווען קיין שאַדן פֿאַר אַיך, וואָס אַינער רעדע איז איבערגעריסן געוואָרן. מע האָט זי נאָך שפּעטער זיער אומגיניציק באַרעדט“. „קען זיין“, האָט ק. אַוועק־מאַכנדיק מיט דער האַנט געזאָגט, „אָבער אַיך אַנטשולדיקט עס נישט“. „פֿאַר אַלע, וואָס קענען מיך, בין איך אַנטשולדיקט“, האָט געזאָגט די פֿרוי, „דער, וואָס האָט מיך דעמאָלט אַרומגענומען, פֿאַרפֿאַלגט מיך שוין פֿון פֿאַנג. קען זיין, אַז אין אַלגעמיין בין איך נישט־צוציענדיק, אָבער פֿאַר אים בין איך עס יאָ. נישטאַ פֿאַר דעם קיין באַשיצונג. אויך מזן מאַן האָט שוין דערמיט שרום געמאַכט; וויל ער בלייבן ביי זיין פּאַסטן, מוז ער עס פֿאַרטראַגן, וויל יענער מאַן איז אַ סטודענט און וועט מסתמא באַקומען מער מאַכט. ער פֿאַרפֿאַלגט מיך כסדר; פונקט איידער איר זענט געקומען, איז ער אַוועקגעגאַנגען“. „עס פּאַסט צו אַלץ דאָ אַרום און אַרום“, האָט ק. געזאָגט, „עס איבערראַשט מיך נישט“. „איר ווילט, ווייזט אויס, דאָ אַ פֿאַר זאַכן אויסבעסערן?“ האָט די פֿרוי פּאַוואָליע און פֿאַרשנדיק געפֿרעגט, אַזוי ווי זי וואָלט עפעס אַזוינס געזאָגט, וואָס איז אַ ספּנה סײַ פֿאַר איר און סײַ פֿאַר ק. „שוין לויט אַינער רעדע בין איך צו דעם באַשלוס געקומען; מיר פּערזענדלעך איז די רעדע גאַנץ גוט געפֿעלן. ס׳איז אַפֿילו אמת, אַז איך האָב נאָר איין טײל פֿון איר געהערט. דעם אַנהייב האָב איך פֿאַרשפּעטיקט און בשעת דעם שלום בין איך מיט דעם סטודענט אויף דער בריק געלעגן. — דאָ איז אַזוי אַפּשטויסנדיק“, האָט זי אַ זאָג געטאָן אין אַ רגע אַרום און האָט אַ כאַפּ געטאָן ק.׳ס האַנט. „מײַנט איר, אַז עס וועט אַיך דאָ זיך אַיך אַינגעבן אַ וועלכע ס׳נייט איז פֿאַרבעסערונגען דאָ צו דערגרייכן?“ ק. האָט געשמיכלט און האָט זיין האַנט אַ ביסל געדרייט אין אירע ווייכע הענט. „דעם אמת געזאָגט“, האָט ער זיך אַנגערופֿן, „בין איך נישט צו דעם באַשטימט, פֿאַרבעסערונגען דאָ צו דער־גרייכן, ווי איר האָט זיך אויסגעדריקט, און אויב איר וואָלט עס, למשל, געזאָגט דעם אויספֿאַרשונגס־ריכטער, וואָלט מען אַיך אויסגעלאַכט אַדער באַשטראַפֿט. פּאַקטיש וואָלט איך זיך בשום אַפֿן, לויט מזן פֿרייען ווילן, אין די ענינים

פֿראַנץ
 קאַפּלאַ

גאר נישט אַרײַנגעמישט; און מײַן שלאָף וואָלט דער פֿאַרבעסערונגס־חשק פֿון אַט דער יוסטיץ קיין מאָל אין לעבן נישט געשטערט. איך בין אָבער צוליב דעם, וואָס איך בין מִפֿלומרשט אַרעסטירט געוואָרן — איך בין נעמלעך אַרעסטירט — געצווונגען געוואָרן, דאָ צו אינטערווענירן, און טאַקע צוליב זיך. נאָר אויב איך קען דערבײַ אויך אויף וואָס פֿאַר אַ נישט איז אַפֿן צו נוץ קומען, וועל איך עס אַוודאי זייער גערן טאָן. נישט נאָר מחמת ליבע צו מיטמענטשן, נאָר חוץ דעם אויך דערפֿאַר, ווייל אויך איר קענט מיר באַהיפֿיק זײַן. „ווי אַזוי וואָלט איך עס געקענט?“ האָט די פֿרוי געפֿרעגט. „אַט, דמשׁ, דערמיט, אַז איר זאָלט מיר די ביכער דאָרט אויפֿן טיש וויזן.“ „אַוודאי“, האָט די פֿרוי זיך אָנגערופֿן און האָט אים מיט גרויס אַנזעניש אַ צי געטאָן הינטער זיך. דאָס זענען געווען אַלטע אויסגעטאַפטע, אַרומגעפֿליקטע ביכער, איין אַינבונד־טאַוול איז געווען אין דער מיט כמעט צעבראַכן, די שטיקער האָבן זיך צונויפֿגעהאַלטן נאָר נאָך אויף אַ פֿאַר צײַטן. ק. האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ און געזאָגט „ווי שמוציק אַרץ איז דאָ“; און איידער ק. האָט נאָך באַוויזן אָנצורירן די ביכער, האָט די פֿרוי מיט איר פֿאַרטעך כאָטש פֿון אויבן אויף דעם שטויב פֿון זיי אָפּגעווישט. ק. האָט אויפֿ־געמאַכט דאָס בוך, וואָס איז געלעגן פֿון אויבן. אַן אומאַנשטענדיק בילד האָט זיך באַוויזן. אַ מאַן און אַ פֿרוי זענען געזעסן נאַקעטע אויף אַ קאַנאַפּע. די געמיינע כוונה פֿון דעם צײַכענער האָט מען תיכּף דײַטלעך געקענט דערקענען, אָבער זײַן מאַלערישע אומגעלומפּערטקײט איז אַזוי גרויס געווען, אַז סוף־כֿל־סוף האָט מען אויפֿן בילד נאָר געקענט זען אַ מאַן און אַ פֿרוי, וואָס שטאַרצן אַרויס צו פֿײַל קערפּערלעך פֿון דער צײַכענונג. זיי זיצן אומנאַטירלעך שטײַף אויסגעשטרעקט; און צוליב דער פֿאַלשער פּערספּעקטיוו ווענדן זיי זיך מיט גרויסע שוועריקײטן איינער צום אַנדערן. ק. האָט ווייטער נישט געבילדעטערט, נײַערט ער האָט בלויז אויפֿגעמאַכט דאָס פֿאַדערבאַט פֿון דעם צווייטן בוך; געוועזן איז עס אַ ראַמאַן מיט דעם טײַטל: „די מאַטערנישן, וואָס גרעטע האָט געמוזט אויסשטיין פֿון האַנסן, איר מאַן.“ דאָס זענען די געזעץ־ביכער, וואָס ווערן דאָ שטודירט“, האָט ק. געזאָגט, „פֿון אַזעלכע מענטשן זאָל איך געמשפּט ווערן.“ „איך וויל אַינך העלפֿן“, האָט געזאָגט די פֿרוי. „וויילט איר?“ „קענט איר עס דען אויף אַן אמת, נישט ברענגענדיק זיך אַרײַן אין אַ ספּנה? איר האָט דאָך פֿריער געזאָגט, אַז אַינער מאַן איז זייער אָפּהענגיק פֿון די העכערע באַאַמטע.“ „נישט געקוקט דערויף וויל איך אַינך העלפֿן“, האָט געזאָגט די פֿרוי. „קומט, מיר מוזן זיך וועגן דעם אַדורכשמועסן, וועגן מײַן ספּנה רעדט נישט מער, איך האָב מורא פֿאַר דער ספּנה נאָר דאָרט, וווּ איך וויל פֿאַר איר מורא האָבן. קומט.“ זי האָט אָנגעוויזן אויף דעם פּאַדיום און האָט אים געבעטן זיך מיט איר אַוועקצוזעצן אויף די טרעפּ. „איר האָט שײַנע, טונקלע אויגן“, האָט זי געזאָגט, באַרד ווי זיי האָבן זיך אַוועקגעזעצט, און האָט געקוקט — פֿון אונטן אַרויף איר ק.׳ס פנים; „מע זאָגט מיר, אַז איך האָב אויך שײַנע אויגן, אָבער אַינערע זענען אַ סך שענער. דער אמת איז, אַז זיי האָבן אויף מיר תיכּף געמאַכט אַן אַינדרוק, ווי נאָר איר

זענט דאָס ערשטע מאָל דאָ אַרײַנגעקומען. צוליב אײַך טאַקע בין איך דעמאָלט שפּעטער אַהער, אין פֿאַרזאַמלונגס־צײַמער, אַרײַנגעקומען; איך טו דאָס קײן מאָל נישט און ס'איז מיר אַפֿילו אין אַ געוויסער מאָס פֿאַרווערט. „דאָס איז משמעות אַרײַ“, האָט ק. אַ טראַכט געטאָן, „זי באַט זיך מיר אָן, זי איז קאַלדע ווי אַלע דאָ אַרום און אַרום, זי איז שוין זאָט מיט די באַאַמטע פֿון געריכט, דאָס קען מען דאָך פֿאַרשטיין, און דערפֿאַר פֿאַרטשעפעט זי מיט אַ קאַמפּלימענט וועגן די אויגן יעדן צופֿעליקן פֿרעמדן“. און ק. איז שטיל־שוויגנדיק אויפֿגעשטאַנען, אַט אַזוי ווי ער וואָלט זענע געדאַנקען אַרויסגעזאָגט אין דער הייך און דערמיט דער פֿרוי קלאָר געמאַכט זײַן באַנעמונג. „איך גלייב נישט, אַז איר קענט מיר העלפֿן, האָט ער געזאָגט, „כדי מיר אויף אַן אמת צו העלפֿן, וואָלט מען געמוזט האָבן פֿאַרבינדונג מיט הויכע באַאַמטע. איר אָבער קענט נאָר די נידעריקע אָנגע־שטעלטע, וואָס שלאַנדערן זיך דאָ אַרום אין גרויסע מאָסן. אַט אַ די קענט איר אַודאי זייער גוט און בײַ זיי וואָלט איר געקענט נישט איין זאָך אויספּוּעלן, איך ספּק נישט אין דעם. אָבער דאָס גרעסטע אַפֿילו וואָס מע וואָלט שוין געקענט בײַ זיי אויספּוּעלן, וואָלט געווען אַן שום באַטײַט פֿאַרן לעצטגילטיקן אויסגאַנג פֿון פּראָצעס. איר אָבער וואָלט צוליב דעם פֿאַרט עטלעכע פֿרײַנד צעפּטרט. דאָס ווײַל איך נישט. האָלט ווײַטער אַן אַנערע באַצײַונגען מיט די דאָזיקע לײַט, איך מײַן אַפֿילו, אַז איר קענט זיך נישט אָן דעם באַגײַן. איך זאָג עס נישט אָן באַדויערן, ווײַל כדי צוריקצוצאָלן כאַטש אויף וואָס פֿאַר אַ נישט איז אופֿן פֿאַר אַנער קאַמפּלימענט, אויך איר געפֿעלט מיר גאַנץ פֿײַן, דער עיקר ווען איר קוקט מיך אָן ווי איצט מיט אַזױפֿל טרויער, וואָס צו דעם האָט איר גאָר קײן סיבה נישט. איר געהערט צו דער געזעלשאַפֿט, וואָס איך מוז זי באַקעמפֿן; איר אָבער פֿילט זיך אין איר זייער גוט, איר האָט אַפֿילו לײַב דעם סטודענט, און אויב איר האָט אים נישט לײַב, האָט איר אים לֵכֵל הפּחות לײַבער ווי אַנער מאָן. דאָס האָט מען גרינג געקענט דערקענען פֿון אַנערע ווערטער“. „ניין!“ האָט זי אויסגערופֿן, זי איז געבליבן זיצן און האָט אָנגעכאַפּט ק'ס האַנט. ק. האָט די האַנט נישט אַזוי גיך אַרויסגעצויגן. „איר טאָרט איצט נישט אַוועקגיין, איר טאָרט נישט אַוועקגיין מיט אַ פֿאַלשן אַנדרוק וועגן מיר! קענט איר עס אויף אַן אמת בײַ זיך פּוּעלן און איצט אַוועקגיין? בין איך אויף אַן אמת אַזוי ווײַט גאַרנישט ווערט, אַז איר קענט מיר אַפֿילו נישט טאָן די טובֿה נאָך אַ רגעלע דאָ צו בלייבן?“ „איר פֿאַרשטייט מיך שלעכט“, האָט ק. געזאָגט און האָט זיך אַוועקגעזעצט, „אויב עס גײַט אײַך אויף אַן אמת אין דעם, אַז איך זאָל דאָ נאָך בלייבן, וועל איך עס גערן טאָן, איך האָב דאָך צײַט, איך בין דאָך אַהער געקומען דערוואַרטנ־דיק, אַז הײַנט וועט דאָ פֿאַרקומען אַ געריכט־פֿאַרהאַנדלונג. מיט דעם, וואָס איך האָב פֿרייער געזאָגט, האָב איך אײַך נאָר געוואָלט בעטן, גאַרנישט צו טאָן אין שניכות מיט מײַן פּראָצעס. אָבער דאָס מוז אײַך נישט ווײַ טאָן, אויב איר וועט נעמען אין אַכט, אַז מיך גײַט אײַגנטלעך גאַרנישט אָן דער אויסגאַנג פֿון מײַן פּראָצעס; און אויב איך וועל פֿאַרמשפּט ווערן, וועל איך מיך נאָר אויסלאַכן

פֿראַנץ
קאַפּאָ

פון דעם. אָננעמענדיק, אַז עס וועט בכלל קומען צו אַן אמתן סוף פֿון פּראָצעס, ווײַל אײך האָב ספּקוט וועגן דעם. גיכער גלייב אײך, אַז די פֿאַרהאַנדלונגען זענען צוליב פֿוילדיקייט אָדער פֿאַרגעסערישקייט, אָדער גאַר צוליב מורא מצד די באַאַמטע שוין איבערגעריסן, אָדער זיי וועלן אין דער נאָענטסטער צײַט איבערגעריסן ווערן. אמת איז, אַז עס איז אײך מעגלעך, אַז אין דער האַפֿענונג צו באַקומען עפעס אַ גרעסערע סומע אַלס שוחד, וועט מען דעם פּראָצעס מכלומרשט ווײַטער פֿירן. אָבער עס איז סײַ ווי אומזיסט, ווי אײך קען שוין הנײַט אויף זיכער זאָגן, ווײַל אײך קױף קײנעם נישט אונטער, ווי די זאַך זאָל נישט זײַן, וואָלט איר מיר פֿאַרט געקענט די טובה טאָן, אויב איר וואָלט דעם אויספֿאַרשונגס־ריכטער, אָדער עמעצן, וואָס האָט ליב צו פֿאַרשפּרייטן וויכטיקע ידיעות, מיטגעטיילט, אַז זיי וועלן מײַך קײן מאָל נישט און מיט קײן שום קונצשטיקלעך — און די פֿאַרשוניגען קענען דאָך אַ סך אַזעלכע זאַכעלעך — דערצו דערברענגען, אַז אײך זאָל אונטער־קױפֿן. עס איז נישטאַ קײן ברעקל אױסזען, איר קענט זיי דאָס גאַנץ אָפֿן זאָגן. איבעריקנס האָבן זיי עס שוין אַפֿשר אַרײַן באַמערקט; און אויב דאָס וואָלט אַזוי נישט געווען, גײט עס מיר נישט אַזוי שטאַרק אין לֵעבן, אַז מע זאָל שוין איצט דערפֿון געוואָר ווערן, אויף דעם אױפֿן וואָלט מען דאָך נאָר די דאָזיקע הערן פֿאַרשפּאַרט אַרבעט. אמת, אַז אײך מיר — עטלעכע אומאַנגענעמעלעכקייטן, אָבער אײך נעם זיי אַן פֿאַר ליב, וויסנדיק, אַז יעדע אומאַנגענעמעלעכקייט איז אין דער אײַגענער צײַט אַ קלאַפּ פֿאַר יענע לײַט. און — אַז עס זאָל טאַקע אַזוי זײַן — פֿאַרלאָזט זיך שוין אויף מיר. קענט איר דען אײַגנטלעך דעם אויספֿאַרשונגס־ריכטער? „אָודאי“, האָט געזאָגט די פֿרוי, „וועגן אים האָט אײך טאַקע קודם־פֿל געקלערט, בשעת אײך האָב אײַך אָנגעבאַטן הײַף. אײך האָב נישט געוואוסט, אַז ער איז נאָר אַ נידעריקער באַאַמטער, אָבער אַז איר זאָגט עס, מסתמא איז עס אַזוי. פֿונדעסטוועגן מײַן אײך, אַז די באַריכטן, וואָס ער דערלאָנגט זיי פּסוד העכער אַרױף, האָבן פֿאַרט אַ שטיקל השפּעה. און ער שרײַבט אַן אַ שיער באַריכטן, איר זאָגט, אַז די באַאַמטע זענען פֿויל; אַלע זענען עס זיכער נישט, דער עיקר אַט דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער, ער שרײַבט זייער אַ סך. פֿאַר אַכט טאָגן זונטיק, למשל, האָט די זיצונג געדויערט פּמעט ביז צום אַוונט. אַלע לײַט זענען שוין געהאַט אַוועקגעאַנגען, דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער איז אָבער גע־בליבן אין זאָל; אײך האָב אים געמוזט ברענגען אַ לאַמפּ און אײך האָב נאָר געהאַט אַ קליין קיכלעמפּל, ער איז אָבער צופֿרידן געווען דערמיט און האָט תּיכּף אָנגעהויבן צו שרײַבן. דערווײַל איז אײך מײַן מאַן געקומען; יענעם זונטיק איז ער פּונקט געווען פֿריי פֿון זײַן אַרבעט; מיר האָבן געבראַכט די מעבל, האָבן ווידער אײַנגעשטעלט אונדזער צימער, שכנים זענען נאָך שפּעטער אַרײַנגעקומען, מיר האָבן זיך נאָך אַ ביסל פֿאַרווײַלט מיט זיי בײַ אַ ליכט, הקיצור, מיר האָבן פֿאַרגעסן דעם אויספֿאַרשונגס־ריכטער און זענען געאַנגען שלאָפֿן. פּרױצלינג איז מיטן דער נאַכט, עס האָט שוין געמוזט זײַן טאַקע טיף אין דער נאַכט, כאַפּ אײך מײַך אויף, לֵעבן דעם בעט שטייט דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער און פֿאַר־

שטעלט די שנין פֿון לאַמפּ מיט דער האַנט, אַזוי אַז אויף מײַן מאַן זאָל קײַן לײַכט נישט פֿאַרן; עס איז אַבער געוועזן אַ נישט־נייטיקע פֿאַרזיכטיקייט; מײַן מאַן האָט אַזאַ שפּאַץ, אַז דאָס לײַכט וואָלט אים נישט אויפֿגעוועקט. איך האָב זיך אַזוי דערשראַקן, אַז איך האָב שײַער נישט געשריגן, אַבער דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער איז געווען זײַער פֿרײַנדלעך, ער האָט געוואָרנט, אַז איך זאָל זײַן פֿאַרזיכטיק, ער האָט געשעפּטשעט, אַז ער האָט ביז איצט געשריבן, אַז ער ברענגט מיר איצט דעם לאַמפּ צוריק און אַז ער וועט קײַן מאַל נישט פֿאַרגעסן דעם אַנבליק פֿון מיר ווי אַזוי ער האָט מיך געפֿונען אַ שפּאַנדיקע, מיט דעם אַלעמען האָב איך אײַך נאָר געוואָלט זאָגן, אַז דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער שרײַבט טאַקע זײַער אַ סך רעפּאַרטן, דער עיקר וועגן אײַך, ווייל דאָס אויס־פֿרעגן אײַך איז זיכער געווען אײַנער פֿון די וויכטיקסטע ענינים אויף דער זונטיקדיקער זיצונג. אַזעלכע לאַנגע באַריכטן קענען אַבער פֿאַרט נישט זײַן אַן קײַן שום באַטייט. אויסער דעם קענט איר דאָך אויך פֿון דער טרעפֿונג אַרויסזען, אַז דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער האָט געוואָרפֿן אַן אויג אויף מיר, און אַז גראַד איצט אין דער ערשטער צײַט — ער האָט מיר, וויזנט אויס, בכלל ערשט איצט באַמערקט — קען איך האָבן אַ גרויסע השפּעה אויף אים. אַז עס איז אים שטאַרק נוגע צו האָבן מײַן פֿרײַנדשאַפֿט, דערויף האָב איך איצט אויך נאָך אַנדערע סימנים, ער האָט מיר נעכטן אויך געשיקט אַ מתנה אַ פֿאַר זינדענע זאַקן, דורך דעם סטודענט, וואָס ער האָט צו אים זײַער אַ סך פֿאַרטויען און וואָס איז זײַן מיטאַרבעטער; מכלומרשט האָט ער די מתנה געשיקט מיט דעם אויסרייך דערפֿאַר וואָס איך רויים אויף דעם זיצונגס־צײַמער, אַבער דאָס איז נאָר אַן אויסרייך, ווייל די אַרבעט איז דאָך מײַן פֿליכט און פֿאַר איר ווערט מײַן מאַן באַצײונג. דאָס זענען שײַנע זאַקן, זעט איר — זי האָט אויסגעשטרעקט די פֿיס, אַ הייב געטאָן די קײַדלעך ביז צו דער קני אַרויף און האָט אַלײַן באַקוקט די זאַקן — „עס זענען שײַנע זאַקן, אַבער דאָך אײַגנטלעך צו אײַדל און פֿאַר מיר נישט צוגעפֿאַסט“.

פֿרוצײַנג אַבער האָט זי זיך אַלײַן איבערגעריסן די רײַד, האָט אַרויפֿגעצײַגט איר האַנט אויף ק׳ס האַנט, אַזוי ווי זי וואָלט אים געוואָלט באַרויזן, און האָט געשעפּטשעט: „שטיל, בערטאַד קוקט זיך צו צו אונדז“. ק. האָט פֿאַוואָזיע אויפֿגעהויבן דעם בליק, אין דער טיר פֿון זיצונגס־צײַמער איז געשטאַנען אַ יונגער מאַן, ער איז געווען קײַן, האָט נישט געהאַט קײַן גאַנץ גלייכע פֿיס און ס׳איז געווען קלאַר, אַז מיט דער קורצער, שײַטערער, רויטלעכער באַרד, וואָס ער פֿאַרעט זיך אין איר כסדר אַרום מיט זײַנע פֿינגער, באַמײַט ער זיך צוצוגעבן אַ ביסל חשיבות צו זײַן געשטאַלט. ק. האָט אים נײַגעריק אַנגעקוקט. דאָס איז דאָך געווען דער ערשטער סטודענט פֿון דער אומבאַקאַנטער יוריסטישער וויסנ־שאַפֿט, וואָס ער האָט אים — אין אַ געוויסער מאָס — אויף אַ מענטשלעכן אופן באַגעגנט, אַ מאַן וואָס מסתמא וועט ער אויך אַ מאַל דערלאַנגען אַ העכערן שטאַפֿל אויף דעם באַאַמטן־רײַטער. דער סטודענט האָט זיך משמעות מיט ק.

פֿראַנץ
קאַפּאָ

לחלוטין נישט פאַראינטערעסירט, ער האָט נאָר אַ ווונק געטאָן מיט אַ פֿינגער, וואָס ער האָט אים אויף אַ רגע אַרויסגעצויגן פֿון דער באַרד, צו דער פֿרוי און איז צוגעגאַנגען צום פֿענצטער; די פֿרוי האָט זיך פֿאַרנייגט צו ק. און געשעפֿט־טשעט: „זינט נישט ביז אויף מיר, איך בעט אַיך זייער, טראַכט אויך נישט קיין שלעכטס וועגן מיר, איך מוז איצט גיין צו אים, צו אָט דעם אָפּשטויסנדיקן מענטש, קוקט נאָר אָן זינע קרומע פֿיס. אָבער איך קום באַלד צוריק, און דעמאָלט וועל איך גיין מיט אַיך, אויב איר וועט מיך מיטנעמען; איך וועל גיין, וווּ איר וועט וועלן, איר קענט מיט מיר טאָן, וואָס נאָר איר וויילט, איך וועל גליקלעך זיין, אַז איך וועל אַוועק פֿון דאַנעט אויף וואָס פֿענגער, און בעסער פֿון אַרץ, פֿאַרשטייט זיך, אויף אייביק.“ זי האָט נאָך אַ גלעט געטאָן די האַנט פֿון ק., האָט אַ שפרונג אויף געטאָן און איז צוגעדאַפֿן צום פֿענצטער. נישט ווילנדיק האָט נאָך ק. ווי געוואָלט אַ כאַפּ טאָן אין דער ליידיקייט איר האַנט. די פֿרוי האָט אים אויף אַן אמת געדאַקט, ער האָט, נישט געקוקט אויף אַלע טראַכטענישן, נישט געקענט געפֿינען קיין וואַגיקע סיבה, פֿאַר וואָס ער זאָל אירע פֿאַקונגען נישט נאַכגעבן. דעם אויבנאויפֿיקן חשד, אַז די פֿרוי כאַפּט אים אַפֿשר אַריין אין געריכט, האָט ער אָן שוועריקייט אָפּגעוואָרפֿן. אויף וואָס פֿאַר אַן אַפֿן וואָלט זי אים געקענט כאַפּן אין אַ נעץ? איז ער דען נישט אַלע מאָל אַזוי פֿרײַ געבליבן, אַז ער וואָלט געקענט דאָס גאַנצע געריכט, כֿלל הפּחות וואָס שײַך צו אים, תּיכּף צעקלאַפֿן? און איר אַנבאַט אים צו העלפֿן האָט געקלונגען אויפֿריכטיק און איז אַפֿשר אויף אַן אמת עפעס ווערט, און עס איז טאַקע אַפֿשר נישטאַ קיין בעסערע נקמה אין דעם אויספֿאַרשונגס־ריכטער און זײַן גאַנצן אַרום און אַרום, ווי אַוועקצונעמען פֿון זיי די דאָזיקע פֿרוי און זי צוצונעמען פֿאַר זיך. עס וואָלט דאָן געקענט אַ מאָל געשען, אַז דער אויספֿאַרשונגס־ריכטער זאָל, נאָך מי יודע וויפֿל אַרבעט איבער די לייגנערישע פֿראַטאַקאַלן וועגן ק., שפעט אין דער נאַכט געפֿינען דאָס בעט פֿון דער פֿרוי ליידיק. און ליידיק דערפֿאַר, ווײַל זי געהערט צו ק., ווײַל די דאָזיקע פֿרוי בײַם פֿענצטער, דער דאָזיקער פֿוללעביקער, פֿוללעדיערדיקער וואַרעמער גוף אין טונקלען קלייד פֿון שווערן, גראַבן שטאַף, געהערט לחלוטין נאָר צו ק. ווי נאָר ער האָט אויף דעם אַפֿן באַזײטיקט די חשדים לַגבי דער פֿרוי, איז אים דער שטילער שמועס בײַם פֿענצטער צו לאַנג אויסגעקומען; ער האָט גענומען קלאַפֿן מיט די פֿינגער־ביינדלעך און שפעטער מיט דער גאַנצער פֿויסט אויף דעם פֿאַדיום, דער סטודענט האָט אַ קורצן קוק געטאָן צו ק., אַריבער דעם אַקסל פֿון דער פֿרוי, ער האָט זיך אָבער נישט געדאַזט שטערן; ער האָט זיך אַפֿילו נאָך ענגער צוגערוקט צו דער פֿרוי און האָט זי אַרומגענומען. זי האָט אַראַפּגעלאָזט טיף דעם קאַפּ, אַזוי ווי זי וואָלט זיך שטאַרק אויפֿמערקזאַם צוגע־הערט; ווי נאָר זי האָט זיך אַנגעבויגן, האָט ער זי הויך געקושט אין האַרד, אָבער ער האָט דערבײַ נישט איבערגעריסן דעם שמועס. ק. האָט דערין געזען די טיראַנני פֿון דעם סטודענט איבער דער פֿרוי, איבער וואָס זי האָט זיך נאָר וואָס אַזוי געקלאַגט; ער איז אויפֿגעשטאַנען און איז געגאַנגען אַהין און צוריק איבערן

צימער. וואָרפֿנדיק זיטיקע בליקן אויף דעם סטודענט, האָט ער זיך געיישױבט, ווי אַזוי וואָס גיכער פטור צו ווערן פֿון אים. עס איז אים דעריבער געווען צו דער האַנט וואָס דער סטודענט, ווי עס זעט אויס, געשטערט פֿון ק׳ס אַרױנגיין וואָס איז שוין פֿאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַ מין טופּען מיט די פֿיס, האָט אַ זאָג געטאָן: „אויב איר זענט אומגעדולדיק, קענט איר אַוועקגיין, איר האָט אויך שוין פֿריער געקענט אַוועקגיין, איר וואָלט קיינעם דאָ ניט אויסגעפֿעלט. יאָ, איר האָט, אייגנטלעך, געדאַרפֿט אַוועקגיין, און אַפֿילו תיבֿף, אַזוי גיך ווי איך בין נאָר אַרױנגעקומען, און טאַקע גיך-גיך“. אין די באַמערקונגען האָבן געקענט קומען צום אויסבראַך אַלערליי רציחות, אויף יעדער פֿאַר איז אַבער קלאָר, אַז עס איז אויך אין זיי געוועזן די גאווה פֿון אַ קומעדיקן באַאַמטן פֿון אַ געריכט, וואָס רעדט צו אַן אַנגעקלאָגטן, וואָס מע האָט אים פֿינט, ק, איז גאַנץ נאָענט לעבן אים שטיין געבליבן און האָט מיט אַ שמיכעלע אַ זאָג געטאָן: „איך בין אומגעדולדיק, דאָס איז אמת, אַבער צום גרינגסטן וואָלט מען זייער גיך געקענט באַזיטיקן די דאָזיקע אומגעדולדיקייט, אַז איר וועט זיך גלייך אַפּטראַגן פֿון דאַנען, און אויב איר זענט אַהערגעקומען צו שטודירן — איך האָב געהערט, אַז איר זענט אַ סטודענט — וועל איך אַיך גערן אַפּטרעטן דעם פֿאַך און אַוועקגיין מיט דער פֿרוי, איר וועט נאָך אַ היפש ביסל מוזן שטודירן, איידער איר וועט ווערן אַ ריכטער, אמת איז, אַז איך קען נאָך נישט גרינטלעך גענוג אַיזער יוריספּרודענץ איך בין מיך אַבער משער, אַז בלויז מיט גרוביאַנישע רעדעס, וואָס — מע מוז צוגעבן — איר באַהערשט שוין גאַנץ נישקשה און אומפֿאַרשעמט, וועט איר אַיזער ציל אַזוי גיך נישט דערגרייכן“. מע וואָלט אים נישט געדאַרפֿט דאָזן אַרומלויפֿן אַזוי פֿראַנק און פֿריי, האָט געזאָגט דער סטודענט, אַזוי ווי וועלנדיק געבן אַן אויפֿקלערונג דער פֿרוי אין שניכות מיט ק׳ס באַליי-דיקנדיקער רעדע. „עס איז געווען אַ טעות, איך האָב עס דעם אויספֿאַרשונגס-ריכטער געזאָגט, מע וואָלט אים געדאַרפֿט לכֿך הפּחות האַלטן פֿאַרשפּאַרט אין זײַן צימער צווישן איין אויספֿאַרשונג און דער אַנדערער, אַ מאָל קען מען דעם אויספֿאַרשונגס-ריכטער אין גאַנצן נישט באַנעמען“. „סתּם גערעדט“, האָט ק, אַ זאָג געטאָן און אויסגעשטרעקט די האַנט נאָך דער פֿרוי, „קומט“, „אַ, אַזוי“, האָט געזאָגט דער סטודענט, „ניין, ניין, די דאָזיקע וועט איר נישט אַנקריגן“, און מיט אַ כּוה, וואָס מע וואָלט אים בשום אופֿן נישט צוגעשריבן, האָט ער זי אַ הייב געטאָן מיט איין אַרעם, און מיט אַ געבויגענעם רוקן איז ער געלאָפֿן צו דער טיר — כּסדר צערטלעך צו איר אַרױפֿקוקנדיק, עס איז קלאָר געווען, אַז ער האָט אַ היפש ביסל פּחד פֿאַר ק, פֿונדעסטוועגן האָט ער זיך דערוועגט מיט ק, צו רייצן דורך צוטלײען און גלעטן דעם אַרעם פֿון דער פֿרוי מיט זײַן פֿרייער האַנט, ק, איז מיטגעלאָפֿן לעבן אים אַ פּאַר שריט, גרייט אים אַנצוכאַפּן און אַפֿילו — אויב עס וואָלט נייטיק געווען — צו וואַרגן; דאָ האָט זיך אַבער די פֿרוי אַנגערופֿן: „עס העלפֿט גאַרנישט, דער אויספֿאַרשונגס-ריכטער האָט געשיקט נאָך מיר, איך טאָר מיט אַיך נישט גיין, דאָס דאָזיקע קליינע אַפּשטויסן-

פֿראַנץ
 קאַפּאַ

דיקע בריה", דערביי איז זי מיט דער האנט אריינגעפארן דעם סטודענט אין פנים אריין, "דאס דאזיקע באשעפעניש דאזט מיך נישט". "און איר ווילט נישט באפרייט ווערן?" האט ק. געשריגן און אַ לייג געטאָן זיין האנט אויפֿן סטודענטס אַקסל. יענער האָט מיט די ציינער אַ כאַפּ געטאָן. "ניין", האָט די פֿרוי גע- שריגן און מיט ביידע הענט ק. צוריקגעשטויסן, "ניין, ניין, נאָר דאָס נישט, וואָס מיינט איר זיך עפעס! דאָס וואָלט געווען מײַן סוף! דאָזט אים אַפּ, אַ, איך בעט אײַך, דאָזט אים אַפּ! ער פֿאַלגט נאָר אויס דעם אָנזאָג פֿון אויספֿאַרשונגס־ריכטער און טראַגט מיך צו אים". "אויב יאָ אַזוי, זאָל ער לויפֿן און אײַך וויל אײַך מער נישט זען", האָט ק. רציחהדיק, אָן אַנטוישטער, אַ זאָג געטאָן און האָט געגעבן אַ זעץ דעם סטודענט אין רוקן אַריין, אַז ער האָט זיך אַזש אַ קורצן וואַקל געטאָן, אָבער נאָר פֿדי תּיכּף, צוליבן נחת, וואָס ער איז נישט אומגעפֿאַלן, נאָך העכער צו שפּרינגען מיט זײַן פֿאַסט. ק. איז זיי פֿאַוואָליע נאָכגעגאַנגען; ער האָט אײַנגעזען, אַז דאָס איז אָן שום ספֿק געווען די ערשטע מופֿת, וואָס ער האָט געכאַפט בײַ די דאָזיקע לײַט. אַודאי איז קיין סיבה נישט געווען צוליב דעם אַרייַנצופֿאַלן אין פּחדים, מחמת באַקומען האָט ער די מופֿת נאָר דערפֿאַר, ווײַל ער האָט אַליין זיך געריסן צו אַ קאַמף, וואָלט ער געבליבן אין דער היים און ווײַטער געפֿירט זײַן טעגלעך לעבן ווי שטענדיק, וואָלט ער מיט טויזנט קעפּ געשטאַנען העכער פֿון יעדן אײַנעם פֿון די דאָזיקע לײַט, און ער וואָלט יעדן פֿון זיי גרינג געקענט מיט אַן אײַנציקן קאַפע פֿון זײַן פֿוס אַפֿרוימען פֿון זײַן וועג. ער האָט זיך אײַצט פֿאַרגעשטעלט די סאַמע קאַמישטע סצענע אין דער וועלט, וואָס וואָלט, למשל, פֿאַרגעקומען, ווען אַט דער קבצנישער סטודענט, אַט דאָס אויפֿגעבלאָזענע קינד, אַט דער קרומער באַבערדלשער חברה־ מאַן, וואָלט קניענדיק געשטאַנען פֿאַר עלזעס בעט און געבעטן זיך רחמים מיט ציוניפֿלעגלייגטע הענט. ק. איז אַט די פֿאַנטאַזיע־פֿאַרשטעלונג אַזוי שטאַרק געפֿעלן געוואָרן, אַז ער האָט באַשלאָסן, בײַ דער סאַמע ערשטער געדעגנהייט, מיטצונעמען אַ מאָל טאַקע דעם סטודענט צו עלזען.

פֿון נייגערייקייט האָט ק. זיך נאָך פֿונדעסטוועגן אַ יאָג געטאָן צו דער טיר; ער האָט פֿאַרט געוואָלט זען ווײַהין די פֿרוי ווערט אײַגנטלעך געטראַגן; עס איז דאָך נישט מעגלעך, אַז דער סטודענט וועט זי אַט אַזוי אַ טראַגן איבער די גאַסן אויף זײַנע אַרעמס. עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער וועג איז אַ סך קירצער געווען. תּיכּף אַנטקעגן איבער דער ווײַנונג זענען געווען שמאַלע הילצערנע טרעפּ, מסתּמא צום בוידעם אַרויף; אַט די טרעפּ האָבן זיך זייער באַלד אַ דריי געטאָן, און מע האָט נישט געקענט זען וווּ זיי ענדיקן זיך. איבער אַט די טרעפּ האָט דער סטודענט די פֿרוי אַרויפֿגעטראַגן; געטראַגן פֿאַמעלעך און האָט שוין אַפֿילו געסאַפעט, ווײַל דאָס לויפֿן ביז איצט האָט אים אַפּגעשוואַכט. די פֿרוי האָט מיט דער האַנט אַראַפּגעפֿאַכעט אַ גרוס צו ק. און האָט זיך באַמיט דורך אַראַפֿן און אַרויף־ציען די אַקסלען אים קלאָר צו מאַכן, אַז זי איז נישט שולדיק אין דעם אַוועקלאַפּן און פֿאַרפֿירן זי; קיין סך צער איז פֿונדעסטוועגן אין דעם צוקן פֿון

די אקסלען אירע נישט געווען. ק. האט זי אנגעקוקט מיט א בליק אן שום אויסדרוק ווי מע קוקט אויף א פרעמדער, ער האט נישט געוואלט אויסגעבן, און ער איז אנטוישט; אבער אויך נישט, און ער וועט די אנטוישונג גרינג איבער-קומען.

ביידע זענען שוין נעלם געווארן, ק. איז אבער נאך אלץ געשטאנען אין דער טיר. ער האט געמוזט באנעמען, און די פרוי האט אים נישט נאר פארראטן, נאר און זי האט אים אויך געזאגט א שקר — אנגעבנדיק, און מע טראגט זי צום אויספארשונגס-ריכטער. דער אויספארשונגס-ריכטער וועט דאך נישט זיצן אויפן בוידעם און ווארטן. און די היצערנע טרעפ האבן גאר נישט קלאר געמאכט, ווי לאנג מע זאל אויף זיי נישט קוקן. דא האט ק. באמערקט א קליין צעטעלע לעבן דעם ארויפגאנג, ער איז אריבערגעגאנגען און האט געלייענט די קינדערישע, נישט-אויסגעארבעטע שריפט: „ארויפגאנג צו די קאנצעלאריעס פון געריכט.“ הייסט עס, און דא אויף דעם בוידעם פון דעם דאזיקן בליקן ווינהויז זענען געווען די קאנצעלאריעס פון דעם געריכט? דאס איז נישט געווען קיין סדר, וואס קען דערוועקן א סך פכוד-געפילן; און פארט איז געווען אין דעם א געוויסע בארויקונג פאר אן אנגעקלאגטן, ווען ער האט זיך פארגעשטעלט, ווי וויניק געלטימטען אזא געריכט קען שוין האבן צו זיין דיספאזיציע, אויב ער מוז זינען קאנצעלאריעס דארט אינגארדענען, ווי די שכנים פון דעם הויז, וואס געהערן שוין אליין צו די ארעמסטע פון די ארעמע, ווארפן אוועק זייערע אומ-נייטיקע זאכענישן. אמת איז, און עס איז גאר נישט אויסגעשלאסן, און געלט האט מען דווקא יא גענוג, אבער די באאמטע כאפן זיך צו צו דעם, נאך איידער מע קען עס פאררענדן פאר די צוועקן פון געריכט. לויט די ביז-איצטיקע דער-פארונגען פון ק. איז דאס אפילו גאנץ זיכער טאקע אזוי געווען. אזא דורכגע-פויטקייט פון געריכט איז טאקע זייער דערנידעריקנדיק פאר אן אנגעקלאגטן, עס איז אבער פארט דא אין דעם א ביסל מער בארויקונג, ווי ווען דאס געריכט וואלט געווען אין א פשוטן דלותדיקן מצב. איצט איז עס ק. אויך שוין קלאר געווארן, און מע האט זיך געשעמט ביי דער סאמע ערשטער אויספארשונג ארויס-צופאדערן אים אויף א בוידעם און מע האט אים דעריבער שוין גיכער באפעסטיקט אין זיין ווינונג. וואס פאר א חילוק צווישן דער פאזיציע פון דעם ריכטער, וואס זיצט אויף א בוידעם און זיין אייגענער פאזיציע, וואס ער האט אין דער באנק; א גרויס צימער מיט א פאדערצימער און פון דארט קען מען דורך א ריזיקער פענצטער-שוויב ארונטערקוקן אויף דעם באפעטן שטאפל-אין! אמת איז, און ער האט טאקע נישט קיין זיטיקע הכנסות פון אונטערקויפענישן און פון אמט-גניבות און ער וואלט זיך אויך נישט געקענט דערלויבן, און די דיער זאל אים אין זיין בירוא אריינטראגן א פרוי אויף אן אקסלען פון דעם אלעמען ווי ער אבער גערן זיך אפזאגן, כלל הפחות אין דעם דאזיקן לעבן.

ק. איז נאך געשטאנען פארן אנגעקלאפטן צעטל, און אט זעט ער, קומט א מאן ארויף דורך די טרעפ, קוקט דורך דער אפענער טיר אין ווינצימער ארנין — וואס

פראני
קאפא

דורך דאָרט קען מען אויך זען דאָס זיצונגען-צימער, און סוף-פֿל-סוף פֿרעגט ער
 בײַ ק. „זי האָט ער אפֿשר דאָ מיט אַ קורצער צײַט צוריק געזען אַ פֿרוי.“ זענט
 איר נישט אָפֿט מאָל דער געריכטס-דינער, נישט אַזוי?“ האָט ק. געפֿרעגט. „יאָ“,
 האָט געזאָגט דער מאָן, „אַ, אַזוי, און איר זענט דאָך דער אָנגעקלאָגטער ק.“ איצט
 דערקען איר אַזך אויך, זײַט באַגריסט.“ און ער האָט ק. וואָס האָט זיך אין
 מינדסטן דערויף נישט געריכט, דערלאָנגט די האַנט. אַז ק. האָט געשוויגן, האָט
 דער געריכטס-דינער אַ זאָג געטאָן: „אויף הײַנט איז אָבער קיין זיצונג נישט
 באַשטימט.“ „איך ווײַס“, האָט ק. זיך אָפּגערופֿן, און דערווײַל באַטראַכט די
 ציווילע מאַרינאַרקע פֿון דעם געריכטס-דינער, וואָס ווי דער איינציקער
 סימן פֿון אַמטלעכקײַט זענען אויף איר — אין איין שורה מיט עטלעכע פשוטע
 קנעפּלעך — געווען צוויי גאַלד-געדייטשע קנעפּ, וועלכע זענען קענטיק אַראָפֿ-
 געטרענט געוואָרן פֿון אַן אַלטן אָפּיצירישן שינעל. „איך האָב מיט אַ רגע צוריק
 גערעדט מיט אַינער פֿרוי. זי איז דאָ מער נישטאַ. דער סטודענט האָט זי אַרויפֿ-
 געטראָגן צום אויספֿאַרשונגס-ריכטער.“ „זעט איר“, האָט געזאָגט דער געריכטס-
 דינער, „כסדר טראָגט מען זי מיר אַוועק, הײַנט איז דאָך זונטיק און איר בין צו
 קיין אַרבעט נישט מחויב. אָבער נאָר, כדי מיר פֿון דאַנעט אַרויספֿטרן, שיקט
 מען מיר כסדר אַרום מיט עפעס אַן אומנייטיקער שליחות; און שיקן שיקט מען
 מיר נישט-ווייט אַוועק; אַזוי, אַז טאַמער וועל איר זיך שטאַרק צואַנלן, זאָל איר
 נאָך האָבן אַ האַפּענונג, אַז איר וועל זײַן צוריק אין דער רעכטער צײַט. לויף איר
 דעריבער, אַזוי גיך ווי איר קען נאָר, קום צו צום אַמט, ווײַזן מע שיקט מיר און
 שריי אַרײַן די מעלדונג דורך דעם שפּאַרט פֿון דער טיר; איר טו עס ממש אַן
 אַטעם, מע קען מיר קוים פֿאַרשטיין; און לויף תּיכּף ווידער צוריק; אָבער דער
 סטודענט האָט זיך נאָך מער געאַנלעט ווי איר. אמת איז, אַז ער האָט אַ סך אַ
 קירצערן וועג געהאַט, ער האָט נאָר געדאַרפֿט אַראָפּוויפֿן פֿון די בוידעמטרעפּ.
 וואָלט איר נישט אַזוי אָפּהענגיק געווען, וואָלט איר דעם סטודענט שוין לאָנג בײַ
 אַט דער וואַנט צעקוועשט. אַט אַדאָ נעבן דעם דאָזיקן צוגעקלאָפּטן צעטלעלע.
 פֿון דעם חלום איר אַלע מאָל. אַט אַדאָ אַ, אַ ביסל איבערן דיר, זע איר ווי ער איז
 פֿעסט צוגעדרייט, די אַרעמס אויסגעשטרעקט, די פֿינגער צעשפּרייט, די קרומע
 פֿיס אַינגעדרייט אין אַ בייגל, און אַרום טראָפּנס פֿון געשפּריצטן בלוט. ביז
 איצט איז עס אָבער נאָר אַ חלום מײַנער געווען.“ „איז דען קיין אַנדער הייל
 נישטאַ?“ האָט ק. מיט אַ שמייכל געפֿרעגט. „איך ווײַס נישט פֿון קיין שום
 אַנדערער.“ האָט געזאָגט דער געריכטס-דינער. „און איצט ווערט עס נאָך ערגער;
 ביז אַצינד האָט ער זי נאָר צו זיך געטראָגן, איצט טראָגט ער זי, און איר מוז
 צוגעבן אַז איר האָב מיר שוין לאָנג געריכט דערויף אַז אַזוי וועט געשען, אויך
 צום אויספֿאַרשונגס-ריכטער.“ „איז דען אַינער פֿרוי אין גאַנצן אומשוילדיק
 דערבײַ?“ האָט ק. געפֿרעגט, און ער האָט זיך בײַ אַט דער פֿראַגע געמוזט אַ כּוח
 אַנטאָן; אַזוי שטאַרק האָט ער איצט געפֿילט די אייפֿערזוכט. „אָודאיי“, האָט
 געזאָגט דער געריכטס-דינער, „דער גרעסטער טײַל פֿון דער שולד איז אירער.“

זי האָט זיך דאָך ממש אָנגעהאַנגען אָן אים. וואָס שייך אים — לויפֿט ער נאָך נאָך אַלע ווייבער. אין דעם הויז אַליין האָט מען אים שוין פֿון פֿינף דירות — וואָס אין זיי האָט ער זיך אַריינגעשלינגט — אַרויסגעשלינדערט. אמת אין, אָז מײַן פֿרוי איז די שענסטע אין גאַנצן הויז, און פֿונקט איך מוז האָבן אַזאַ מזל נישט צו טאָרן זיך אַנטקעגנשטעלן. „אויב עס איז יאָ אַזוי, איז טאַקע אויף אַן אמת קיין הייף נישטאַ“, האָט ק. געזאָגט. „פֿאַר וואָס נישט?“ האָט געפֿרעגט דער געריכטס־דינער. „מע וואָלט געדאַרפֿט דעם סטודענט, וואָס איז נאָך אַ פּחדן אויך, איין מאָל בשעת עס גלוסט זיך אים מײַן פֿרוי אַנצורירן, אַזוי דורכברעכן די ביינער, אָז ער זאָל זיך עס פֿון דעמאַלט אָן קיין מאָל מער נישט דערוועגן. אָבער איך טאָר עס נישט מאַכן, און קיינער וויל מיר די טובֿה נישט טאָן, ווייל אַלע האָבן מורא פֿאַר זײַן מאַכט. נאָר איין מענטש, אַט אַזוי ווי איר, קענט עס טאָן.“ „וואָס עפעס איך?“ האָט ק. געפֿרעגט אַ פֿאַרוואַנדערטער. „איר זענט דאָך אַנגעקלאַגט“, האָט געזאָגט דער געריכטס־דינער. „יאָ“, האָט ק. געזאָגט. „דעריבער דאַרף איך דאָך טאַקע נאָך מער מורא האָבן, אָז ער — אויב ער קען אַפֿילו נישט האָבן קיין השפּעה אויפֿן לַעצטן אויסגאַנג פֿון פּראָצעס — קען ער אָבער מסתּמא פֿאַרט האָבן אָן אַינפֿלוס אויף דער ערשטער אויספֿאַרשונג.“ „נו, יאָ, אַוודאי“, האָט געזאָגט דער געריכטס־דינער, אַזוי ווי קלאָר צו מאַכן, אָז זײַן אייגענע מיינונג איז פֿונקט די זעלבע ווי ק.ס. „עס ווערן אָבער בײַ אונדז בדרך־פּליל נישט געמאַכט קיין פּראָצעסן, וואָס פֿירן אין ערגעץ נישט.“ „איך בין נישט מסכים מיט אײַך“, האָט ק. געזאָגט. „דאָס זאָל און וועט מיך אָבער נישט אָפּהאַלטן פֿון אַרייַנצונעמען דעם דאָזיקן סטודענט אין מײַנע הענט, אויב עס וועט זיך נאָר מאַכן אַ פּאַסיקע געלעגנהייט.“ „איך וואָלט זייער דאַנקבאַר געווען“, האָט געזאָגט דער געריכטס־דינער שוין אַ ביסעלע אַפֿיציעל. עס איז קלאָר געווען, אָז ער גלייבט נישט צו שטאַרק, אָז זײַן העכסטער ווונטש וועט ווערן אַ ווירקלעכקייט. „עס וואָלטן אפֿשר“, האָט ק. ווינטער גערעדט, „אויך נאָך אַנדערע פֿון אײַנערע באַאַמטע — און אפֿשר גאָר אַלע — געדאַרפֿט די זעלבע באַהאַנדלונג באַקומען.“ „יאָ, יאָ“, האָט געזאָגט דער געריכטס־דינער, אַט אַזוי ווי עס וואָלט געווען אַ זאָך, וואָס איז פֿאַרשטענדלעך פֿון זיך אַליין. איצט האָט ער אַנגעקוקט ק. מיט אַ בליק פֿול מיט אמונה, אַ זאָך, וואָס ער האָט עס ביז דער רגע נישט געטאָן, נישט געקוקט אויף דער גאַנצער פֿריינדלעכקייט; און ער האָט צוגעגעבן: „מע האָלט אין איין רעוואָלטירן, אַזוי איז עס שוין.“ אָבער דער שמועס איז אים פֿאַרט עפעס אומבאַקוועם געוואָרן, אַ סימן — ער האָט אים איבערגעריסן מיט אַט אַ די ווער־טער: „איצט מוז איך זיך שוין מעלדן אין דער קאַנצעלאַריע. ווילט איר אפֿשר מיט מיר מיטגיין?“ „איך האָב דאָרט גאָר נישט וואָס צו טאָן“, האָט ק. געזאָגט. „איר קענט אַנקוקן די קאַנצעלאַריעס. עס וועט זיך דאָרט קיינער אויף אײַך נישט אומקוקן.“ „לוינט זיך עס דען זיי אַנצוקוקן?“ האָט ק. מיט אַ נישט־אַנטשלאַנסקייט געפֿרעגט; ער האָט אָבער געהאַט אַ גרויסן חשק מיטצוגיין. „נו“, האָט געזאָגט דער געריכטס־דינער, „איך האָב געמיינט, אָז עס וואָלט אײַך געדאַרפֿט אינטע־

פֿראַנץ
קאַפּאָ

רעסירן". "גוט", האָט ק. סוף־פֿל־סוף געזאָגט, "איך גיי מיט". און ער איז אַרויפֿגעלאָפֿן אויף די טרעפּ נאָך גיכער ווי דער געריכטס־דינער.

ביים אַרבייט־קומען איז ער שוין שוין נישט אומגעפֿאָלן, ווייל הינטער דער טיר איז געווען נאָך אַ טרעפֿל. "דאָ שענקט מען נישט צו פֿיל אויפֿמערקזאַמקייט דעם פּובליקום", האָט ער אַ זאָג געטאָן. "דאָ שענקט מען בכלל נישט קיין שום אויפֿמערקזאַמקייט נישט", האָט געזאָגט דער געריכטס־דינער, "גיט נאָר אַ קוק — זינט אַזוי גוט — אויף דעם וואַרט־ציימער". עס איז געווען אַ לאַנגער קאָרידאָר מיט אומגעוויבֿלעכע טירן, וואָס האָבן געפֿירט אין די באַזונדערע אָפּטיילונגען פֿון דער בוי־דעם־שטוב. קיין פֿיכט איז דאָ דירעקט פֿון ערגעץ נישט אַרבייט־קומען, פֿונדעסטוועגן איז דאָ נישט גאַנץ טונקל געווען; עטלעכע פֿון די אָפּטיילונגען האָבן דאָ נישט געהאַט די געוויינטלעכע ברעטער־ווענטלעך, נאָר הויכע הייצערנע קראַטעס, הויכע ביז צו דער סטעליע; דורך אַט די קראַטעס איז דאָ אַרבייט־קומען אַ ביסל פֿיכט און דורך זיי האָט מען געקענט זען די באַאָמטע, וואָס אייניקע פֿון זיי זענען געזעסן ביי די טישן און געשריבן, און אַנדערע זענען פּונקט געשטאַנען ביי די שטאַנגען און באַטראַכט די פֿיכט אין קאָרידאָר. מסתּמא זענען דערפֿאַר ווייניק פֿיכט געווען אין קאָרידאָר, מחמת עס איז געווען זונטיק. זיי האָבן אַלע געמאַכט זייער אַ באַשיידענעם רושם. גלייך אָפּגערוקט איינער פֿון אַנדערן זענען זיי געזעסן אויף די צוויי שורות פֿון די פֿאַנגע האַלצערנע בענק, וואָס זענען געווען באַפֿעסטיקט ביי ביידע זייטן פֿון קאָרידאָר. אַלע זענען געווען אָפּגעלאָזן אין דער הלבשה, כאַטש אָן די מערסטע פֿון זיי האָט מען — לויט דעם אויסדרוק פֿון פנים, דער באַנעמונג, דעם אָפֿן פֿון שערן די באַרד און נאָך אַנדערע אַזעלכע קליינע סימנים, וואָס מע קען זיי גענוי נישט באַצייכענען — פֿיכט געקענט דערקענען, אַז זיי קען זיך אָן צו די העכערע קלאַסן. אַזוי ווי עס זענען דאָ קיין קליידער־הענגערס אויף די ווענט נישט געווען, האָבן די פֿיכט געשטעלט די קאַפּעלישן זייערע, מסתּמא קוקנדיק איינער אויפֿן ביישפּיל פֿון אַנדערן, אונטער די בענק אַרונטער. אַזוי גיך ווי די פֿיכט, וואָס זענען געזעסן די ערשטע ביי דער טיר, האָבן דערזען ק. און דעם געריכטס־דינער, האָבן זיי זיך אויפֿגעשטעלט זיי צו באַגריסן; און אַזוי גיך ווי אַלע אַנדערע פֿיכט האָבן עס באַמערקט, האָבן זיי געמיינט, אַז אויך זיי מוזן די צוויי פֿיכט באַגריסן, און אַזוי האָבן זיך אַלע אויפֿגעהויבן בשעת ק. און דער געריכטס־דינער זענען פֿאַרבייגעגאַנגען. זיי זענען אָבער קיין מאָד נישט געשטאַנען אין גאַנצן אויסגעגלייכט; די רוקנס זענען ביי זיי געווען אָנגעבויגן, די קניען שלאַבעריק, זיי זענען געשטאַנען ווי גאַסן־בעטלערס. ק. האָט צוגעוואַרט אויף דעם געריכט־דינער, וואָס איז געגאַנגען אַ שריטלעך הינטער אים, און האָט געזאָגט: "ווי הכנעהדיק זיי מוזן מסתּמא זיך" "יא", האָט געזאָגט דער געריכטס־דינער, "דאָס זענען אָנגעקלאַגטע; אַלע, וואָס איר זעט זיי דאָ, זענען אָנגע־קלאַגטע". "אויף אַן אמת?!" האָט ק. געזאָגט, "אויב אַזוי, זענען זיי דאָך מיינע קאַלעגן". און ער האָט זיך אַ קער געטאָן צו דעם ערשטן נאַענטסטן — אַ גרויסן,

אויסגעצויגענעם, שוין כמעט גרוי־האַריקן מאַן. „אויף וואָס וואָרט איר דאָ?“
 האָט ק. איידל אַ פֿרעג געטאָן. די אומדערוואַרטעטע ווענדונג האָט אָבער דעם
 מאַן אַ ביסל צעטומלט; דאָס האָט נאָך פֿינלעכער אויסגעזען ווייל עס איז געווען
 קלאַר, אַז דאָס איז אַ מענטש מיט וועלט־דערפֿאַרונג, אַ מענטש, וואָס וואָלט
 ערגעץ אַנדערש אַוודאי פֿאַרשטאַנען ווי אַזוי זיך צו באַהערשן און ער וואָלט
 די העכערקייט זינע — דערוואָרבן איבער אַ סך, אַ סך מענטשן — נישט אַזוי
 גרינג אויפֿגעגעבן. דאָ האָט ער אָבער אַפֿילו אויף אַזאַ פשוטער פֿראַגע נישט
 געקענט ענטפֿערן און ער האָט זיך אַרומגעקוקט אויף די אַנדערע לײַט לעבן
 אים, אַט אַזוי ווי זיי וואָלטן געווען מחויבֿ אים צו העלפֿן; און קיינער קען דאָך
 פֿון אים אַליין נישט פֿאַרפֿאַנגען קיין ענטפֿער, אויב די דאָזיקע הילף וועט פֿון
 ערגעץ נישט קומען. דאָ האָט דער געריכטס־דינער געגעבן אַ גיי צו און האָט
 געזאָגט — משמעות אויף צו באַרויִקן און אַ ביסל אויפֿצולעבן דעם מאַן: „דער
 דאָזיקער הער דאָ פֿרעגט דאָך נאָר, אויף וואָס איר וואָרט, גיט זשע אים אַן
 ענטפֿער.“ ווייזט אויס, אַז די שטים פֿון דער געריכטס־דינער, וואָס איז דעם הער
 אַוודאי געווען באַקאַנט, האָט געהאַט אַ בעסערע ווירקונג: „איך וואָרט“, האָט
 ער אָנגעהויבן און איז שטעקן געבליבן, עס איז קלאַר געווען, אַז ער האָט מיט
 אַט די ווערטער אָנגעהויבן, כּדי גאַנץ גענוי אויף דער פֿראַגע צו ענטפֿערן; ער
 האָט אָבער נישט געפֿונען קיין ווייטערדיקע ווערטער. עטלעכע פֿון די וואַרטנדיקע
 זענען צוגעקומען נענטער און האָבן זיך אַרומגעשטעלט אין אַ רעדל אַרום דער
 גרופּע, און דער געריכטס־דינער האָט צו זיי געזאָגט: „אזעק, אזעק, מאַכט
 פֿרײַ דעם קאַרידאָר.“ זענען זיי אַ ביסל אָפּגעטראָטן, אָבער נישט ביז צו די
 פֿריערדיקע פֿעצער זייערע. אין דער צווישנצייט האָט זיך דער געפֿרעגטער דאָך
 אַ ביסל צונויפֿגענומען און האָט געענטפֿערט — מיט אַ קליין שמייעלע אַפֿילו:
 „מיט אַ חודש צוריק האָב איך געמאַכט עטלעכע פֿאַרשלאָגן וועגן ווייטערדיקע
 באַוויזן אין מײַן ענין און איך וואָרט אויף דעם סך־הכֿל.“ עס איז קלאַר, אַז
 איר באַמיט זיך שטאַרק, האָט ק. געזאָגט. „נו, יאָ“, האָט געזאָגט דער מאַן,
 „ס'איז דאָך מײַן ענין.“ נישט יעדער טראַכט אַזוי ווי איר, האָט ק. געזאָגט,
 „איר, למשל, בין אויך פֿאַרקלאַנט, איך האָב אָבער, אַט אַזוי ווי איר זעט מיך דאָ
 אַ לעבעדיקן, נישט געמאַכט קיין שום פֿאַרשלאָגן וועגן באַוויזן, און בכלל נישט
 אונטערגענומען קיין שום אַזעלכע זאַכן. האָלט איר דען בכלל, אַז דאָס אַלץ איז
 אַזוי נייטיק?“ „איך ווייס נישט אויף גענוי“, האָט געזאָגט דער מאַן — ווידער
 אין גאַנצן אין אַן אומזיכערקייט אַרײַנפֿאַנדליק. עס איז קלאַר געווען, אַז ער
 מיינט, אַז ק. מאַכט זיך אַ שפּאַס מיט אים, בעסער פֿון אַלץ וואָלט ער איצט
 מסתּמא — אויס מורא ווידער עפעס אַ נײַעם טעות צו מאַכן — דעם פֿריערדיקן
 ענטפֿער וואָרט אין וואָרט איבערגעזאָרט. קוקנדיק אָבער אויף ק.׳ס אומגעדוילדיקן
 בליק האָט ער נאָר אַ זאָג געטאָן: „וואָס שייך צו מיר, האָב איך יאָ געמאַכט
 פֿאַרשלאָגן וועגן באַוויזן.“ ווייזט אויס, אַז איר גלייבט זיך נישט, אַז איך בין
 דאָ פֿאַרקלאַנט?“ האָט ק. געפֿרעגט. „אַ, איך בעט אײַך, אַוודאי“, האָט געזאָגט

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

דער מאָן און איז אָפּגעטראָטן אַ שריט אָן אַ זינט; אָבער אין זײַן ענטפֿער איז נישט געווען קיין גלייבן, נאָר פּחד. „הייסט עס, אַז איר גלייבט מיר נישט?“ האָט ק. געפֿרעגט און האָט אָנגעכאַפּט דעם מאָן ביים אַרעם — אַזײַן נישט וויסנדיק אַז ער איז דערצו פּראָוואַצירט געוואָרן דורך דעם מאָנס הכּנהדיק באַנעמען זיך — אַט אַזוי ווי ער וואָלט אים ממש געוואָלט צווינגען צום גלייבן. דאָך האָט ער בשום אופֿן נישט געוואָלט וויי טאָן, און האָט אים נאָר גאַנץ גרינג אָנגעכאַפּט. פֿונדעסטוועגן האָט דער מאָן אַזאַ געשריי געטאָן, אַט אַזוי ווי ק. וואָלט אים נישט נאָר מיט איינציקע צוויי פֿינגער אָנגערירט, ניערט אים אַ כאַפּ געטאָן מיט אַ גליענדיקער צוואַנג. דאָס דאָזיקע פֿעכערלעכע געשריי האָט דעם מאָן אין ק.׳ס אויגן דערוואַרטן; אויב מע גלייבט אים נישט, אַז ער איז פֿאַרקלאַגט, איז דאָך אַוודאי גוט; אפֿשר האָט ער אים גאָר געהאַלטן פֿאַר אַ ריכטער. און ער האָט דעם מאָן, צום געזעגענען זיך, איצט טאַקע אַ ביסל שטאַרקער אָנגעכאַפּט; האָט אים אַ שטויס געטאָן צו דער באַנק צוריק און איז וויטער געגאַנגען. „די מיינסטע אָנגעקלאַגטע זענען אַזוי סענסיטיוו“, האָט געזאָגט דער געריכטס־דינער. הינטער זיי האָבן זיך אַצינד אַלע וואַרטנדיקע אָנגעהויבן צו זאַמלען אַרום דעם מאָן, וואָס האָט שוין אויפֿגעהערט צו שרייען, און עס איז קלאַר געווען, אַז זיי פֿרעגן אים אויס גאַנץ גענוי וועגן דעם גאַנצן פֿאַרלויף. אַן אויפֿזעער איז איצט ק. אַנטקעגנגעקומען; אַז ער איז דאָס טאַקע, איז דער עיקר קענטיק געווען פֿון זײַן שווערט, וואָס איר שייד איז, משפּטנדיק לויט דעם קאָדעקס, געווען געמאַכט פֿון אַלומיניום. ק. האָט דאָס אויף אַזוי ווייט דערשטויבט, אַז ער האָט זי אַזש אָנגעכאַפּט מיט דער האַנט. דער אויפֿזעער, וואָס איז אַרײַנגעקומען צוליב דעם געשריי, האָט גענומען אויספֿרעגן פרטים וועגן דער געשעעניש. דער געריכטס־דינער האָט זיך באַמיט מיט עטלעכע ווערטער אים צו באַרוקן, אָבער דער אויפֿזעער האָט פֿאַרט דערקלערט, אַז ער מוז פֿונדעסטוועגן אַזײַן אויסגעפֿינען; ער האָט סאַדוטירט און איז ווייטער געגאַנגען מיט זייער אַינלדיקע אָבער זייער קורצע שריטלעך, מסתּמא צוליב זײַן געלענקס־פּאַדאַגרע.

ק. האָט זיך לאַנג מיט אים נישט פֿאַרנומען און אויך נישט מיט דער גאַנצער חבֿרה אין קאָרידאָר; נאָך מער צוליב דעם, ווייז אָן ערך אין דער העלפֿט פֿון קאָרידאָר האָט ער באַמערקט אַ מעגלעכקייט זיך אַרײַנצודרייען אין דער רעכטער זײַט דורך אַ וואַנט־עפֿענונג, וואָס האָט קיין טיר נישט געהאַט. ער איז ביים געריכטס־דינער געוואָרן געוואָרן צי דאָס איז טאַקע דער ריכטיקער וועג. דער געריכטס־דינער האָט צוגעשאַקלט מיטן קאַפּ אויף יאָ, און ק. האָט זיך טאַקע אַרײַנגעדרייט אַהין. עס איז אים פּריקרע געוואָרן, וואָס ער מוז פּסדן איין אַדער צוויי שריט גיין פֿאַרויס פֿאַרן געריכטס־דינער; אויף אַט דעם אַרט אַדאָ האָט דאָס געקענט אויסזען, ווי ער וואָלט אַרעסטירט געווען און מע פֿירט אים ערגעץ פֿאַר אַ ריכטער. האָט ער טאַקע אַלע מאָל אַ ביסל צוגעוואַרט אויפֿן געריכטס־דינער, אָבער יענער איז תּיכּף ווידער אַ מאָל געבליבן הינטערשטעליק הינטער

אים. סוף־כּסוף, און כּדי פּטור צו ווערן פֿון דעם נישט־גוטן טעם, האָט ק. אַ זאָג געטאָן: „נו, איך האָב שוין געזען ווי עס זעט דאָ אויס און איך וויל איצט אוועקגיין.“ „איר האָט נאָך נישט אַלץ געזען“, האָט געזאָגט דער געריכטס־דינער אָן שום הינטער־געדאַנקען. „איך וויל נישט אַלץ זען“, האָט ק. געזאָגט, און ער האָט זיך טאַקע שוין געפֿילט אַ ביסל אויסגעמאַטערט, „איך וויל גיין; ווי אַזוי קומט מען צום אַרויסגאַנג?“ „איר האָט זיך דאָך נאָך נישט פֿאַרבאַנדזשעט!“ האָט דער געריכטס־דינער, אַ דערשטוינטער אַ זאָג געטאָן, „איר דאַרפֿט גיין אַט אַדאָ אַרום ביז צום ווינקל, און שפעטער רעכטס מיט דעם דורכגאַנג אַראָפּ, גלײַך־גלײַך ביז צו דער טיר.“ „קומט מיט מיט מיר“, האָט ק. געזאָגט, „ווינט מיר דעם וועג, איך וועל אים אַליין גייענדיק אויסמנדן, דאָ זענען עפעס אַזויפֿל וועגן פֿאַראַן.“ „דאָס איז דער איינציקער וועג“, האָט געזאָגט דער געריכטס־דינער, שוין אַ ביסל מיט אַ טענה, „איך קען מיט אַנך נישט ווידער צוריקגיין, איך מוז דאָך איבערגעבן מײַן שפּיחיות און איך האָב שוין צוליב אַנך גענוג ציט פֿאַרלירן.“ „קומט מיט!“ האָט ק. איבערגעזאָרט, איצט שוין אַ ביסל שאַרפֿער, אַט אַזוי ווי ער וואָלט דעם געריכטס־דינער געכאַפט בײַ אַ פּיגן, „שרײַט נישט אַזוי“, האָט דער געריכטס־דינער געשעפּטשעט, „דאָ זענען דאָך אומעטום קאַנצעלאַריעס, אויב איר ווילט אַליין נישט צוריקגיין, איז קומט נאָך אַ שטיקל וועגס מיט מיט, אַדער גאָר וואָרט דאָ צו אַ רגעלע, ביז איך וועל פּטור ווערן פֿון מײַן מעלדונג, און דעמאָלט וועל איך גערן מיט אַנך צוריקגיין.“ ק. האָט זיך איינגעשפּעך נאָך גאָר נישט אַרומגעקוקט אין דעם אָרט וווּ ער האָט זיך געפֿונען, און ערשט איצט, אַז איינע פֿון דער גרויסער צאַל האַלצטירן, וואָס זענען דאָ געווען, האָט זיך געעפֿנט, האָט ער אַהין אַ בליק געטאָן, אַ מיידל, וואָס ק״ס הויך רעדן האָט צוגעצויגן איר אויפֿמערקזאַמקייט, איז אַרויסגעקומען און האָט אַ פֿרעג געטאָן: „וואָס וויל דער הער?“ הינטער איר, פֿון ווינטן האַלב טונקל אַרויס האָט מען אויך געזען ווי אַ מאַן דערנענטערט זיך, ק. האָט אָנגעקוקט דעם געריכטס־דינער, דער געריכטס־דינער האָט אים דאָך געזאָגט, אַז קיינער וועט זיך דאָ אויף אים נישט אומקוקן און אַט אַ זענען עס שוין צוויי, וואָס קומען צו; נאָך אַ ביסל און די גאַנצע באַאַמטשאַפֿט פֿון געריכט וועט אים באַמערקן און וועט פֿאַדערן אַן אויפֿקלערונג וועגן דער סיבה פֿאַר וואָס ער דרייט זיך דאָ אַרום. די איינציקע אויפֿקלערונג, וואָס וואָלט געווען פֿאַרשטענדלעך און וואָלט זיך אויך געפֿייגט אויפֿן שכל — איז אַודאיי צו זאָגן, אַז ער איז אַן אָנגעקלאַגטער און ער וויל געוואָרן ווערן די דאַטע פֿון דער נאַענטסטער אויספֿאַרשונג, אָבער פֿונקט די אויפֿקלערונג האָט ער דווקא נישט געוואָלט געבן; נאָך מער צוליב דעם, וויפֿל דאָס איז גאָר נישט געווען דער אמת, געקומען איז ער גאָר דאָ אַהער צוליב נײַגעריקייט און אויך צוליב דעם פֿאַרלאַנג זיך פֿעסט צו איבער־צינגן, אַז דאָס אינעווייניקסטע פֿון דעם דאָזיקן יוסטיץ־וועזן איז פֿונקט אַזוי אַפּשטויסנדיק ווי דאָס אויסנווייניקסטע — אָבער דאָס האָט ער דאָך אַודאיי נישט געקענט געבן ווי אַן אויפֿקלערונג, און עס איז שוין איצט געווען גאַנץ

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

קלאָר, אַז זײַן השׁערה איז טאַקע ריכטיק געווען; ער האָט אַבער נישט געוואָלט טיפֿער אין דעם אַרײַנדרײַנגען; עס איז אים גאַנץ גענוג ביטער געווען פֿון דעם, וואָס ער האָט שוין בײַ אַהער געזען, און ער איז גאַר נישט געשטימט גראַד אײַצט אױפֿצוטערעטן פֿאַר אַ העכערן באַאַמטן; אַבער אַזאַ אײַנער האָט דאָך אַצינד פֿון יעדער טיר פֿרױלײַנג געקענט אַרױסשווימען. אײַנס האָט ער געוואַסט, אַז ער װײַל אַװעקגיין, און דאָס תּיכּף — מיט דעם געריכטס־דינער, אַדער אַלײַן, אױב עס קען אַנדערש נישט זײַן.

אַבער דאָס שטומע אַרומשטיין זײַנס אַדאָ האָט זיך אַװדאי געמוזט װאַרפֿן אין די אױגן, און דאָס מײַדל און דער געריכטס־דינער האָבן אים טאַקע אַזױ אַנגעקוקט, אַזױ װי אין דער נאַענטסטער רגע װאָלט מיט אים געדאַרפֿט געשען עפעס אױסערגעװײַנטלעכס, עפעס אַזאַ מײַן אײַבערבײַט, װאָס זײ װײַלן עס נישט דורכלאָזן. און אין דער עפֿענונג פֿון דער טיר איז געשטאַנען דער מאַן, װאָס ק. האָט אים פֿרײַער פֿון דער װײַטנס באַמערקט; ער האָט זיך פֿעסט אַנגעהאַלטן אָן דעם אײַבערשטן באַדקן פֿון דער נידעריקער טיר און האָט זיך אַ ביסל צוגעשאַקלט אױף די שפּיצפֿינגער פֿון די פֿיס; אַט אַזױ אָן ערך װי אַן אומגעװײַנדליקער צוקוקער. דאָס מײַדל האָט אַבער פֿאַרט די ערשטע באַמערקט, אַז ק.ס באַנעמונג איז דערפֿאַר אַזױ מאַדע, װײַל ער פֿילט זיך אַ ביסל נישט מיט אַלעמען; זי האָט צוגעטראָגן אַ שטול און געפֿרעגט: „װײַלט איר זיך נישט אַ ביסל אַװעק־זעצן?“ ק. האָט זיך תּיכּף אַנידערגעזעצט און האָט זיך מיט די ענבױנגס אַנגע־שפּאַרט אױף די אַנלענען פֿון שטול פֿדי זיך צו פֿילן זיכערער. „איר האָט אַ קלײַנעם קאַפּשוײַנדל, נישט אַזױ?“ האָט זי אים געפֿרעגט. ער האָט אײַצט גאַנץ נאַענט דערזען איר פנים אַנטקעגן זיך; עס האָט געהאַט יענעם שטרענגן אױסדרוק, װאָס עס האָבן אים געװיסע פֿרױען דױקא אין זײַער שענסטער יוגנט. „טראַכט גאַר נישט אײַבער װעגן דעם“, האָט זי געזאָגט, „דאָ איז עס נישט עפעס אױסערגעװײַנטלעכס; כּמעט יעדער, װאָס קומט אַהער צום ערשטן מאַל, באַקומט אַזאַ מײַן אַנפֿאַל, איר זענט דאָ צום ערשטן מאַל? נו, יאָ, עס איז שוין קלאָר, קײן שום אױסערגעװײַנטלעכע זאַך. די זון ברענט דאָ אַזױ שטאַרק די בעלזקעס פֿון דאָך, און דאָס הייסע האַרץ מאַכט די לופֿט אַזױ דעמפּיק און אַזױ שװער. דער פֿלאַץ איז דעריבער פֿאַר קאַנצעלאַריעס נישט זײַער צוגעפּאַסט, כאַטש ער האָט אין אַלגעמײַן אַ סך גרויסע מעצות. אַבער װאָס אַנבאַלאַנגט די לופֿט, איז זי אין די טעג װען עס איז דאָ אַ גרויסער אַרײַן און אַרױס פֿון קלײַנען — און דאָס איז דאָך כּמעט יעדער טאָג — פּשוט נישט־מעגלעך צו אַטעמען, און אױב איר װעט נאָך דערצו נעמען אין אַכט, אַז מע הענגט דאָ אױך װעש צום טריקענען — און מע קען עס דאָך די שכנים פֿון הויז אין גאַנצן נישט פֿאַרביטן — װעט איר זיך שװין בשום אפֿן מער נישט װונדערן, װאָס עס איז אײַך אַ ביסל נישט־גוט געװאַרן. אַבער סױף־פּל־סױף געװײַנט מען זיך זײַער גוט צו צו אַט דער לופֿט. אַז איר װעט צום צװײטן, אַדער דריטן מאַל אַהערקומען, װעט איר שװין אַפֿילו קױם שפּירן דעם שװערן לופֿט־דרוק. פֿילט איר זיך שװין אַ ביסל בעסער?“

ק. האט נישט געענטפערט, עס איז אים צו ביטער געווען דאס געמיט, אז צוליב זיין פלוצעמדיקן אַנפאַר פֿון שוואַכקייט איז ער ממש איבערגעענטפערט געוואָרן אין די הענט פֿון די דאָזיקע לײַט אַדאַ; הוץ דעם איז אים נישט בעסער געוואָרן, כאַטש ער האָט שוין געוויסט די סיבה פֿון זײַן חולשות. נאָר דווקא איז אים אַפֿילו נאָך אַ ביסל ערגער געוואָרן. דאָס מיידל האָט עס תיכף באַמערקט, און פֿדי ק. אַ קאַפּעטשקע צו דערפֿרישן, האָט זי אַ נעם געטאָן די האַקנשטאַנג מיט אַ האַטשיק, וואָס איז געשטאַנען אַנגעלעבט אָן דער וואַנט, און האָט מיט איר געעפֿנט אַ קלײַנעם לופֿטשיק, וואָס איז גראַד געווען פֿונקט איבער ק.׳ס קאַפּ און האָט געפֿירט צו דער פֿרײַ. עס איז אַבער אַזויפֿל סאַזשע אַרײַנגעפֿאַרן, אז דאָס מיידל האָט תיכף דעם לופֿטשיק געמוזט צוריק צוציען און נאָך דערצו מיט אַ טיכעלע אַפֿרײַניקן ק.׳ס הענט פֿון דער סאַזשע — ווייל ק. איז צו מיד געווען, אַפֿילו בלויז די הענט זיך אַלײַן אַפֿצורײַניקן. ער וואָלט דאָ זייער גערן זיצן געבליבן, ביז ער וועט זיך פֿירן גענוג בני די פֿוזות — אַוועקצוגיין; און וואָס ווייניקער מע וואָלט זיך דאָ מיט אים פֿאַרנומען, אַלץ גיכער וואָלט דאָס טאַקע געשען. אַבער גראַד איצט האָט דאָס מיידל אַ זאַג געטאָן: „דאָ קענט איר נישט בלייבן, דאָ שטערן מיר די באַוועגונג —“ ק. האָט מיט זײַן בליק אַ פֿרעג געטאָן, וואָס פֿאַר אַ באַוועגונג ער שטערט דאָ. — „איך וועל אַנד, אויב איר ווילט נאָר, אַרײַנפֿירן אין קראַנקן־צימער. העלפֿט מיר, זינט אַזוי גוט“, האָט זי אַ זאַג געטאָן צום מאַן, וואָס איז געשטאַנען אין דער טיר, און ער איז טאַקע תיכף צוגעקומען. אַבער ק. האָט נישט געוואָלט אַרײַן אין קראַנקן־צימער; טאַקע דאָס האָט ער געוואָלט אויסמײַדן, אז מע זאָל אים ווייטער פֿירן, ווייל וואָס ווייטער ער איז דאָ אַרײַן, אַלץ ערגער האָט עס געמוזט ווערן. „איך קען שוין גיין“, האָט ער דעריבער אַ זאַג געטאָן, און איז ציטערנדיק אויפֿגעשטאַנען, ווייל דאָס באַקוועמע זיצן האָט אים אַ ביסל פֿויל געמאַכט. ערשט איצט האָט ער אַבער נישט געקענט אַינשטיין אויף די פֿיס. „עס גייט פֿאַרט נישט“, האָט ער געשאַקלט מיטן קאַפּ און זיך ווידער מיט אַ זיפֿך אַוועקגעזעצט. ער האָט זיך דערמאַנט אָן דעם געריכטס־דינער, וואָס וואָלט אים דאָך גרינג, נישט געקוקט אויף גאַרנישט, געקענט אַרויספֿירן, אַבער יענער איז שוין, ווייזט אויס, לאַנג געהאַט אַוועק; ק. האָט אַרײַנגעקוקט צווישן דעם מיידל און דעם מאַן, וואָס זענען פֿאַר אים געשטאַנען, ער האָט אַבער דעם געריכטס־דינער נישט געקענט געפֿינען.

„איך מײַן“, האָט געזאָגט דער מאַן (ער איז געווען גאַר עלעגאַנט אַנגעטאָן און גאַנץ באַזונדערס איז געווען אַנזעעוודיק זײַן גרוי וועסטל, וואָס האָט זיך אונטן פֿאַרענדיקט מיט צוויי לאַנגע שאַרף געשניטענע שפיצן), „אז די איבקיט פֿון דעם הער האָט אַ שניכות צו דער היגער אַטמאַספֿערע דאָ. עס וועט דעריבער פֿאַר אים צום בעסטן זײַן, אויב מיר וועלן אים דווקא נישט אַרײַננעמען אין קראַנקן־צימער און נאָר אים בעסער אין גאַנצן אַרויספֿירן פֿון די קאַנצעלאַריעס.“

„דאָס איז עס“, האָט ק. אַ געשריי געטאָן, און פֿאַר גרויס פֿרייד איז ער ממש

פֿראַנץ
קאַפּאַ

אַרײַנגעפֿאַרן דעם מאַן אין דער מיט פֿון זײַנע רײד, „מיר וועט בײַ שום ספֿק
 תּיכּף בעסער ווערן; איך בין דאָך גאָר נישט אַזוי שוואַך, איך דאַרף נאָר מע זאָר
 מיך אַ ביסל אונטערפֿאַרן אונטער די אַרעמס, קיין גרויסע טירחה וועל איך אײַך
 נישט מאַכן, עס איז דאָך נישט קיין פֿאַנגער גאַנג; פֿירט מיך נאָר צו צו דער
 טיר און איך וועל מיך דאַרט נאָר אויף אַ רגעלע אַוועקזעצן אויף די טרעפֿלעך
 און וועל תּיכּף צו זיך קומען; איך לײַד דאָך גאָר נישט פֿון אַזעלכע איבלקײט־
 אַנפֿאַרן, איך ווונדער מיך באמת אַלײן, אַגבֿ, בין איך דאָך אויך אַ באַאַמטער
 און בין צוגעוויינט צו קאַנצעלאַר־ע־לופֿט; אָבער דאָ איז עס פֿאַרט אַ ביסל צו
 דעמפּיק, איר האָט דאָך אַלײן געזאָגט, ווילט איר דערײַבער זײַן אַזוי גוט און
 פֿרײַנדלעך און מיך נאָר צופֿירן אַ ביסל, עס דרײַט זיך מיר טאַקע דער קאַפּ און
 עס הייבט אָן נודען ווי נאָר איך שטיי אויף אַלײן. און ער האָט אַ הייב געטאָן די
 אַקסלען, פֿדי די צוויי זאָרן אים גרינגער קענען אַ כאַפּ טאָן אונטער די אַרעמס.
 אָבער דער מאַן האָט זיך גאַרנישט צוגעהערט צו דער בקשה, נאָר ער האָט
 רוּק ווײַטער געהאַלטן בײַדע הענט אין די הויזן־קעשענעס און האָט אַ הויכן
 פֿאַך געטאָן, „זעט איר“, האָט ער אַ זאָג געטאָן צום מײַדל, „איך האָב דאָך פֿאַרט
 דעם אמת געטראָפֿן, דעם הער איבלט עס בלויז דאָ; בכלל אָבער איז ער נישט
 פֿאַרחשט“, דאָס מײַדל האָט אויך אונטערגעשמײכלט, זי האָט דעם מאַן געגעבן
 אַ פֿאַר גרינגע פעטשעלעך מיט די שפּיצן פֿון די פֿינגער, אַט אַזוי ווי אים צו
 זאָגן, אַז ער האָט שוין אַ ביסל צו פֿיר חוזק געמאַכט פֿון ק, „אָבער וואָס טראַכט
 איר זיך“, האָט געזאָגט דער מאַן, לֶאַכנדיק נאָך אַלץ, „איך וויל דאָך דעם הער
 אויף אַן אמת אַרויספֿירן“, „אויב אַזוי איז שוין גוט“, האָט געזאָגט דאָס מײַדל,
 אָנבײַגנדיק אויף אַ רגעלע דאָס שײַנע קעפעלע אירס. „גיט נישט צו קיין צו
 גרויסע באַדײַטונג דעם דאָזיקן געלעכטער“, האָט דאָס מײַדל געזאָגט צו ק.
 ער אָבער איז שוין ווידער אומעטיק געוואָרן, האָט געגלעצט פֿאַר זיך מיט די
 אויגן, און האָט, ווײַט אױס, נישט געדאַרפֿט קיין שום אויפֿקלערונגען, „אַט אַ
 דער הער, מעג איך אײַך פֿאַרשטעלן?“ (דער הער האָט אַ מאַך געטאָן מיט דער
 האַנט, ווי אײַנער זאָגט: פֿאַר וואָס נישט?) — „איז אַט דאָ דער הער, וואָס
 גיט בײַ אונדז אינפֿאַרמאַציעס, אַלע קלײַנעס, וואָס וואָרטן דאָ, גיט ער יעדע
 מעגלעכע אינפֿאַרמאַציע, וואָס זיי דאַרפֿן, און מהמת אונדזער געריכט איז בײַ
 דער באַפֿעלקערונג נישט זײַער באַקאַנט — זענען דאָ אַ סך אַנפֿראַגעס, וואָס
 מע דאַרף אויף זיי ענטפֿערן, און אויף יעדער פֿראַגע האָט ער אַן ענטפֿער; איר
 קענט אים, אויב איר וועט אַ מאָל האָבן חשק דערצו, אויספרובירן אויף דעם געביט.
 אָבער דאָס איז נישט דאָס אײַנציקע, מיט וואָס ער צײַכנט זיך דאָ אויס, דאָס
 אַנדערע, מיט וואָס ער צײַכנט זיך אויס, איז זײַן עלעגאַנטער אױפֿן פֿון אַנטאָן זיך.
 מיר, דאָס הייסט די באַאַמטע פֿון דאַנעט, האָבן אַ מאָל באַשפּאַסן, אַז דער וואָס
 גיט בײַ אונדז די אינפֿאַרמאַציעס, און וואָס צולײַב דעם איז ער דער ערשטער,
 וואָס האָט דאָ צו טאָן מיט קלײַנעס, מוז זײַן עלעגאַנט אָנגעטאָן, פֿדי דער

ערשטער רושם פֿון דאָנעט זאָל זײַן אַ ווערדיקער. מיר, אַזע איבעריקע, און איר
 קענט עס תּיכּף אָן מיר אַזײַן דערקענען, זענען צום באַדויערן זייער שלעכט און
 אַלטמאָדיש געקלײַדט; עס איז אויך נישטאַ קײַן גרויסער שלכּל אין דעם —
 נישטאַ אויף מבּוּשים געזט אויסצוגעבן; מיר זיצן דאָ כּמעט אָן אַן איבער-
 רײַס אין די קאַנצעלאַריעס, מיר שלאַפֿן דאָך דאָ אַפֿילו. נאָר ווי געזאַגט, וואָס
 שײַך דעם, וואָס גײט די אינפֿאַרמאַציעס, האָבן מיר געהאַט, אַז ער מוז האָבן
 שײַנע קלײַדער. אָבער אונדזער פֿאַרוואַרטונג איז אַ ביסל מאַדנע אויף דעם
 געבײט, און זי האָט נישט געוואָלט צושטעלן די קלײַדער; האָבן מיר דעריבער
 געמאַכט אַ זאַמלונג צווישן זיך — און אַפֿילו די קלײַנטן דאָ האָבן צוגעטראָגן
 אַ חלק — און מיר האָבן אים געקויפֿט אַט דעם שײַנעם אַנצוג און נאָך אַנדערע
 קלײַדער. און אַזוי וואָלט דאָך שוין אַלץ געווען צוגעגרייט, דאַכט זיך, אַז ער
 זאָל מאַכן אַ גוטן רושם, אָבער מיט זײַן געלעכטער מאַכט ער ווידער אַלץ קאַליע
 און וואַרפֿט אַרויף אַ פּחד אויף די מענטשן. „אַט אַזוי איז עס“, האָט געזאַגט
 דער הער מיט אַ שפּאַט־שמײַעלע, „אָבער אײך קען בשׂום אױפֿן נישט פֿאַרשטיין,
 פֿרײַליך, פֿאַר וואָס איר מוחט דעם דאָזיקן הער אַזע אונדזערע אינטימע מעשׂיות
 דערציילן, און נישט נאָר דערציילן, נאָר ממש אַרויפֿצווײַנגען; ווײַל ער ווײַל
 דאָס אַלץ גאַר נישט געוואָר ווערן, גײט נאָר אַ קוק אויף אים, ווי אַזוי ער זיצט דאָ;
 עס איז דאָך קלאַר, אַז ער איז מער ווי גענוג פֿאַרנומען מיט זײַנע אײַגענע
 ענינים“. ק. האָט אַפֿילו נישט געהאַט קײַן חשק אַפּצוענטפֿערן; די פּוּנה פֿון
 מײַדל איז אַודאי געווען אַ גוטע, זי האָט אים געוואַרט אַ ביסל אויפֿמוטערן,
 אָדער אים געבן די מעגלעכקײַט צונויפֿצונעמען די מחשׂבות, אָבער ווי אַזוי זי
 האָט עס געטאַן — דאָס האָט נישט געטויגט. „אײך האָב אים געמוזט אויפֿקלערן
 דאָס געלעכטער אַנפֿערס“, האָט געזאַגט דאָס מײַדל. „עס איז דאָך געווען
 באַלײַדיקנדיק“. „אײך מײַן, אַז ער וואָלט נאָך ערגערע באַלײַדיקונגען מוחל געווען,
 אויב אײך וואָלט אים נאָר סוף־פּל־סוף פֿון דאָנעט אַרויסגעפֿירט“. ק. האָט גאַר-
 נישט געזאַגט, ער האָט אַפֿילו דעם בליק נישט אויפֿגעהויבן; ער האָט געדולדיק
 פֿאַרטראָגן, וואָס די צוויי חברה פֿירן אַ שמועס וועגן אים, אַט אַזוי ווי ער וואָלט
 געווען אַ זאָך; און זאַגן דעם אמת, איז עס אים אַפֿילו אַזוי געווען צום האַרצן.
 אָבער גאַנץ פּרױצעם האָט ער דערפֿילט די האַנט פֿון דעם אינפֿאַרמאַציע־געבער
 אויף אײַן אַרעם און די האַנט פֿון דעם מײַדל אויפֿן אַנדערן אַרעם. „אַ סוף, הײַבט
 זיך אויף, איר שוואַכער מאַן“, האָט געזאַגט דער אינפֿאַרמאַציע־געבער. „אײך
 דאַנק אײַך, דאַנק אײַך בײַדע אַ סך מאַל“, האָט ק. פֿרײַדיק איבעראַשט אַ זאַג
 געטאַן. ער האָט זיך פּאַוואַציע אויפֿגעהויבן און האָט אַפֿילו אַזײַן גענומען פֿירן
 די פֿרעמדע צוויי הענט צו יענע ערטער אין זײַן גוף, וואָס האָבן זיך צום מײַסטן
 גענייטיקט אין אַן אַנשפּאַר. „עס קען אַזוי אויסזען“, האָט דאָס מײַדל שטײַלערהײַט
 גערעדט אין ק.׳ס אויער — בשעת זיי האָבן זיך דערנענטערט צום קאַרידאַר, „אַז
 עס גײט מיר איר לעבן אַוועקצושטעלן דעם אינפֿאַרמאַציע־געבער אין אַ גינציק

ליכט; אבער מע מעג עס מיר גלייבן, אז איך וויל דאך זאגן דעם אמת. ער האט
 נישט קיין שטיינערן הארץ. ער איז גאר נישט מחויב קראנקע קליענטן ארויס-
 צופירן, און ער טוט עס פארט, איר זעט דאך. אפשר האבן מיר גאר אלע נישט
 קיין שטיינערנע הערצער, אפשר זענען מיר גאר אלע גרייט צו העלפן, אבער
 אזוי ווי מיר זענען געריכטס-באאמטע — באקומט זיך גרינג דער רושם, אז מיר
 האבן הארטע הערצער און ווילן קיינעם נישט העלפן. דאס טוט מיר אויף אן
 אמת זייער וויי. „ווילט איר זיך נישט אט א דא א ביסל אוועקזעצן, האט
 געפרעגט דער אינפארמאציע-געבער; זיי זענען שוין געווען אין קארידאר און
 זענען פונקט געשטאנען פאר יענעם אָנגעקלאַגטן, וואָס ק. האָט פֿריער געהאַט
 צו אים גערעדט. ק. האָט זיך ממש געשעמט פֿאַר דעם מאָן; ערשט נאָר וואָס איז
 ער אַזאַ גליַך אויסגעשטרעקטער פֿאַר אים געשטאַנען און איצט האָבן אים אַזש
 צוויי געמוזט אונטערהאַלטן; זיין הוט האָט זיך געוויגט אויף די אויסגעשפּרייטע
 פֿינגער פֿון דעם אינפֿאַרמאָציע-געבער, זיין פֿריזור איז געווען צעשוּיבערט, די
 האָר זענען אים אַראָפּגעהאַנגען אויף דעם שווייס באַדעקטן שטערן. אָבער דער
 אָנגעקלאַגטער האָט, ווי עס ווּזנט אויס, דאָס אַלץ נישט באַמערקט; הכּנעדיק
 איז ער געשטאַנען פֿאַרן אינפֿאַרמאָציע-באָאָמטן, וואָס האָט איבער אים אַריבער-
 געקוקט, און עס איז אים נאָר געאַנגען אין איין זאַך, זיך צו אַנטשוּלדיקן וואָס
 ער געפֿינט זיך דאָ. „איך ווייס“, האָט ער געזאָגט, „אַז מײַנע באַווייזן-פֿאַרשלאָגן
 קענען נאָך הַנּט נישט דורכגעפֿירט ווערן. איך בין אָבער פֿאַרט געקומען; איך
 האָב געטראַכט, אַז אַלץ איינס מוז איך דאָך וואַרטן, איז זונטיק וועל איך
 שוין דאָ וואַרטן; צינט האָב איך דאָך און שטערן שטער איך דאָ קיינעם נישט.“
 „איר מוזט זיך נישט אזוי שטאַרק פֿאַרענטפֿערן“, האָט געזאָגט דער אינפֿאַרמאָציע-
 באָאָמטער, „אזיער זאָרגוודיקייט קען מען נאָר לויבן; עס איז אָפֿיר אמת, אַז
 איר פֿאַרנעמט דאָ אַ פֿלאַץ אומזיסט און אומנישט, אָבער איך וויל אַיך אין דעם
 פֿונדעסטוועגן נישט שטערן, אויב איר ווילט גענוי פֿון דער נאַנט נאָכפֿאַלגן דעם
 גאַנג פֿון אַזיער ענין; פֿאַרשטייט זיך, אַז נאָר אַזוי לאָנג, ווי דאָס וועט מיך
 נישט באַדעסטיקן, אַז איינער זעט זיך אָן מיט אַזוילפֿע לייט, וואָס פֿאַרנאָכדעסיקן
 זייערע פֿליכטן ממש אויף אַ שענדלעכּן אופֿן, לערנט מען זיך אויס צו האָבן
 געדולד און אַינזעעניש מיט לייט ווי איר זענט. זעצט זיך.“ „זעט, זעט ווי פֿיין
 ער פֿאַרשטייט עס צו רעדן מיט די קליענטן“, האָט דאָס מיידל געשעפטשעט.
 ק. האָט אַ שאַקל געטאָן מיט דעם קאַפּ, איז אָבער באַלד אויפֿגעשפרונגען, ווי נאָר
 דער אינפֿאַרמאָציע-באָאָמטער האָט אים ווידער אַ פֿרעג געטאָן: „ווילט איר
 זיך נישט דאָ אַנידערזעצן?“ „ניין“, האָט ק. געענטפֿערט, „איך וויל זיך נישט
 אויסרוען“. ער האָט עס געזאָגט אזוי פֿעסט און באַשטימט ווי נאָר מעגלעך. דער
 אמת אָבער איז, אַז ער וואָלט זייער צופֿרידן געווען, ווען ער וואָלט זיך יאָ אַנידער-
 געזעצט. ער האָט געהאַט אַ געפֿיל, אַז ער האָט די ים-קרענק. עס האָט זיך אים
 געדאַכט, אַז ער איז אויף אַ שיף, וואָס טראַגט זיך אויף אַ שטורמישן ים. עס האָט

זיך אים אויסגעוויזן, אז וואסער זעצט מיט פוח אין די היצערנע ווענט, אז אַ
 געברום קומט פֿון די ווינטקייטן פֿון דעם קאַרידאַר, אזוי ווי פֿון כוואַליעס, וואָס
 וואַרפֿן זיך איינע איבער דער אַנדערער, אז דער גאַנצער קאַרידאַר שאַקלט זיך
 אין דער ברייט און אַז די לַנט, וואָס וואַרטן דאָ פֿון ביידע זַנטן — אַט אַ הייבן
 זיי זיך און אַט אַ זינקען זיי, אַ ריי אַראַפּ און אַ ריי אַרויף. איז טאַקע נאָך
 שווערער געווען צו באַנעמען די רונד פֿון דעם מיידל און דעם מאַן, וואָס האַבן
 אים געפֿירט. ער איז געווען איבערגענטפֿערט אין זייערע הענט; וואַלטן זיי
 אים אַפּגעלאָזט, וואַלט ער געמוזט אַוועקפֿאַרן אַט אזוי ווי אַ ברעט. פֿון זייערע
 קליינע אייגענע אַפֿיר האַבן געבליצט שאַרפֿע בליקן אַהין און אַהער. ק. האַט
 געפֿילט זייערע רעגולערע שריט, ער האָט זיי אַבער נישט מיטגעמאַכט, וויל ער
 איז דאָך כמעט — שריט־אַינן און שריט־אויס — געטראָגן געוואָרן. סוף־סוף
 האָט ער באַמערקט, אז זיי רעדן צו אים עפעס, אַבער ער האָט זיי בשום אַופן
 נישט פֿאַרשטאַנען; ער האָט נאָר געהערט דעם פֿיאַרעם, וואָס האָט אַרץ מיט
 אַנאַנדער דאָ אויסגעפֿילט, און דורך אַט דעם פֿיאַרעם האָט ער געהערט אַ שאַרפֿן
 פֿאַנג אויסגעצויגענעם טאָן, אזוי ווי ער וואַלט געקומען פֿון אַ סירענע. «העכער
 אַ ביסל», האָט ער געשעפטשעט מיט אַן אַראַפּגעלאָזטן קאַפּ און האָט זיך געשעמט,
 וויל ער האָט דאָך געוויסט, אז זיי רעדן הויך גענוג, כאַטש פֿאַר אים איז עס נישט
 פֿאַרשטענדלעך. און אַט אזוי ווי אַ וואַנט וואַלט זיך פֿלוצלינג אַ צעשפּאַלט געטאָן
 פֿאַר אים, אזוי איז אים סוף־כ־סוף אַ פֿרישער שטראַם לופֿט אַנטקעגנגעקומען;
 און געהערט האָט ער ווי לַעבן אים זאָגט עמעץ: «צו ערשט וויל ער אַוועק, און
 אַט אַ זאָגט מען אים שוין הונדערט מאַל, אז דאָ איז דער אַרויסגאַנג, און ער —
 נישט פֿון אַרט». ק. האָט באַמערקט, אז ער שטייט פֿאַר דער אַרויסגאַנג־טיר,
 וואָס דאָס מיידל האָט אויפֿגעפֿונט. עס האָט זיך אים אויסגעוויזן, אז אַלע זַנע
 כוחות זענען אים מיט איין מאַל צוריקגעקומען, און כדי ווידער צו געווינען אַ
 פֿאַרגעפֿיל פֿון דער פֿרעיהייט, איז ער תּיכּף אַרויף אַ טרעפּל און האָט זיך אַפּגע־
 זענגט מיט זַנע באַגלייטערס, וואָס האַבן זיך צו אים אַראַפּגעבויגן. «אַ שיינעם
 דאַנק», האָט ער עטלעכע מאַל איבערגעזאָרט און נאָך אַ מאַל און נאָך אַ מאַל
 געדריקט ביידנס הענט; ער האָט צו ערשט אַפּגעלאָזט ווען עס האָט זיך אים
 געדאַכט, אז ער זעט, אז די צוויי לַנט קענען נישט פֿאַרטראָגן די מער־ווייניקער
 פֿרישערע לופֿט, וואָס קומט פֿון די טרעפּ — וויל אזוי זענען זיי שוין צוגעוויינט
 צו דער דעמפּקייט פֿון די קאַנצעלאַריעס. קוים וואָס זיי האַבן געקענט אים
 אַפּענטפֿערן, און דאָס מיידל וואַלט אַפּשר גאָר אַפֿילו אַ פֿאַל געטאָן, אויב ק.
 וואַלט נישט בליץ שנעל די טיר פֿאַרקלאַפט. ק. איז דאָן נאָך אַ רגע שטייל
 געשטאַנען; מיט דער היף פֿון קעשענע־שפיגעלע האָט ער זיך אַ ביסל צו רעכט
 געמאַכט די האַר, האָט אויפֿגעהויבן דעם הוט, וואָס איז געלעגן אויף דעם טרעפּל
 פֿאַר אים — דער אינפֿאַרמאַציע־באַזמטער האָט אים מסתּמא אַהין אַ וואַרף
 געטאָן — און האָט גענומען לויפֿן טרעפּ־אַראַפּ מיט אַזאַ פֿריש־פֿריילעכקייט און

פֿראַנץ
 קאַפּאַ

מיט אַזעלכע פֿאַנגע שפּרונגען. אַז ער האָט זיך אַזש אַיינ דערשראָקן פֿאַר זײַן
אייגענער ענדערונג אין אים. אַזעלכע איבערראַשונגען האָט אים זײַן, בדרך כּלל
געזונטער, גוף נאָך קיין מאָל פֿריער נישט צוגעגרייט. זאָר דאָס אפֿשר זײַן אַ
סימן, אַז זײַן גוף ווײַל רעוואָלטירן און אַוועקשטעלן אים פֿאַר עפעס אַ נײַעם
פּראָצעס, אַ נײַעם גאַנג, אפֿשר דערפֿאַר ווײַל ער האָט דעם ביז-אייצטיקן אַזוי
גרינג פֿאַרטראַגן? און ער האָט דעם געדאַנק נישט אין גאַנצן אָפּגעוואָרפֿן, אַז
בײַ דער ערשטער, בעסטער געלעגנהייט זאָר ער צוגיין צו אַ דאַקטאָר; נאָר ווי
די זאָך זאָר נישט זײַן — און צו דעם האָט ער קיין פֿרעמדע עצות נישט געדאַרפֿט
— אַלע קומענדיקע זונטיק-פֿרימאַרגנס וועט ער שוין וויסן בעסער צו פֿאַר-
ברענגען ווי דעם דאָזיקן.

פֿרײלין בירסטנערס חֵבֶרְטע

אין די קומעדיקע עטלעכע טעג האָט ק. בשום אופן נישט געקענט באַזינן
 כאַטש אַ פּאַר ווערטער אויסצורעדן מיט פֿרײַנדן בירסטנער. אויף פֿאַרשיידענע
 אופנים האָט ער שוין פֿרובירט זיך צו איר צו דערנענטערן. זי האָט אָבער אַלע
 מאָל געפֿונען אַן אויסוועג זיך אַרויסצודרייען. ער פֿלעגט אַהיימקומען תּיכּף נאָך די
 אַמט־שעהען, איז געבליבן אין זײַן צימער, האָט נישט אויפֿגעדרייט דאָס לײַכט;
 ער איז געזעסן אויף דער קאַנאַפּע און האָט זיך פֿאַרנומען נאָר מיט איין זאַך —
 ער האָט פֿסדר געקוקט אין דעם פֿאָדער־צימער. אַז דאָס דינסטמיידל איז פֿאַרבליבן
 געגאַנגען און צוגעמאַכט די טיר פֿון זײַן צימער, ווײַל עס האָט דאָך אויסגעזען,
 אַז עס איז לײַדיק, איז ער אין אַ רגע אַרום אויפֿגעשטאַנען און ווידער די טיר
 געעפֿנט. אין די פֿרימאַרגנס איז ער אויפֿגעשטאַנען אַ גאַנצע שעה פֿרײַער ווי
 געוויינטלעך, אפֿשר וועט ער אַזוי אַרום אַנטרעפֿן פֿרײַלין בירסטנער פֿנים־אָר־
 פנים, בשעת זי גייט צו איר ביוראָ־אַרבעט. אָבער אַלע די קונצן זענען נישט
 געלונגען. האָט ער איר געשריבן אַ בריוו, איינעם אויפֿן אַדרעס פֿון ביוראָ, און
 דעם אַנדערן אַהיים; אינעם בריוו האָט ער נאָך אַ מאָל פֿרובירט צו פֿאַרענטפֿערן
 זײַן באַנעמען זיך. ער האָט אָנגעבאַטן יעדע פֿאַרגיטיקונג און צוגעזאַגט קיין מאָל
 מער נישט אַריבער איבער די גרענעצן, לויט ווי זי אַליין וועט באַשטימען; ער
 האָט נאָר געבעטן צו געבן אים די געלעגנהייט און די מעגלעכקייט נאָך איין מאָל
 מיט איר צו רעדן — דער עיקר אויך צוליב דעם, ווײַל ער קען דאָך וועגן
 גאַרנישט אַפֿרעדן מיט דער פֿרוי גרובאַך, איידער ער וועט זיך מיט איר נישט
 מיישב זײַן. ענדלעך האָט ער אויך מיטגעטיילט, אַז קומעדיקן זונטיק וועט ער
 דעם גאַנצן טאַג לאַנג וואַרטן אין זײַן צימער אויף אַ סימן פֿון איר, אַז זי איז
 גרייט צו באַווייליקן זײַן בקשה; און אויב נישט — זאַל זי אים כאַטש דערקלערן
 פֿאַר וואָס זי קען זײַן ביטע נישט דערפֿילן, כאַטש ער האָט איר צוגעזאַגט, אַז
 ער וועט איר דורכויס אין אַלץ נאַכגעבן. די בריוו זענען נישט צוריקגעקומען,
 אָבער קיין ענטפֿער אויך נישט. דאַקעגן איז זונטיק געקומען אַ סימן, וואָס איז
 געווען גענוג דײַטלעך. תּיכּף אין דער פֿרי האָט ק. דורכן שליסל־לאַך באַמערקט
 עפעס אַן אויסערגעוויינטלעכע באַוועגונג אין פֿאָדער־צימער, אַ באַוועגונג, וואָס

האָט זיך גאַר באַלד אויפֿגעקלערט. אַ פֿראַנצייזיש־לערערין, וואָס איז איבעריקנס געווען אַ דײַטשקע, געהייסן האָט זי מאַנטאַג, אַ שוואַך, בלאַס, אַ ביסל אַ הינקעדיק מיידל, און וואָס האָט ביז איצט געוויינט אין אַ באַזונדער צימער, האָט זיך אַריבער־געצויגן אין צימער פֿון פֿרײַלין בירסטנער. שעהען נאָך אַנאָנד האָט זי זיך געשלעפט דורך דעם פֿאָדער־צימער. אַן אַ סוף איז פֿסדר אַלץ נאָך עפעס און נאָך עפעס פֿאַרגעסן געוואָרן — דאָ אַ שטיקל וועט, דאָ אַ דעקלע, דאָ אַ בוך; און מע האָט געמוזט אַלץ איינציקווייז נעמען און אַריבערטראָגן אין דער נײַער וווינונג.

אַז די פֿרוי גרובאַך האָט אַריינגעטראָגן דאָס אָנבײַסן צו ק. — זינט ק. האָט זי אין יענעם טאָג אַזוי דערצערנט, האָט זי דאָס באַדינען אים אין גאַנצן, אָבער טאַקע ביז צו דער קלענסטער קליניקייט אַפֿילו, אַוועקגענומען פֿון די הענט פֿון דינסטמיידל — האָט ער זיך נישט געקענט אַינהאַלטן, צום ערשטן מאָל זינט פֿינף טעג צו איר אַ וואָרט צו רעדן. „וואָס איז די סיבה, וואָס עס רודערט זיך היינט אַזוי אין פֿאָדער־צימער?“ האָט ער געפֿרעגט, אַריינגיסנדיק די קאַווע, „קען מען דאָס נישט אָפֿשטעלן? מוז מען דען פֿונקט אין אַ זונטיק אויפֿרוימען?“ כאַטש ק. האָט נישט אַרויפֿגעקוקט צו פֿרוי גרובאַך, האָט ער דאָך באַמערקט, אַז זי האָט אַזש אָפֿגעזיפֿצט, אַזוי איז איר עפעס גרינגער געוואָרן. אַפֿילו די דאָזיקע שטרענגע קשיות פֿון ק. האָט זי שוין אָנגענומען ווי אַ סימן פֿון מהלצה אַדער כאַטש אַ סימן פֿון אַן אָנהייב פֿון איר מוחל זען. „מע רוימט נישט אויף, הער ק.“, האָט זי געזאָגט, „פֿרײַלין מאַנטאַג ציט זיך אַריבער צום פֿרײַלין בירסטנער און דאָס טראָגט זי אַריבער די זאַכן אירע.“ זי האָט מער גאַרנישט געזאָגט, נאָר זי האָט געוואָרט, צו זען ווי אַזוי ק. וועט די ווערטער אירע אויפֿ־נעמען און צי וועט ער איר דערלויבן ווייטער צו רעדן. ק. האָט זי אָבער געוואָלט אויספרובירן, ער האָט — פֿאַרטראַכטערהייט — געמישט מיטן לֶפֶפֿעצע די קאַווע און האָט געשוויגן. נאָך דעם האָט ער אַ קוק אַרויף געטאָן צו איר און געזאָגט: „האַט איר שוין אַנצער פֿרײַעדיקן חשד וועגן פֿרײַלין בירסטנער אויפֿגעגעבן?“ „הער ק.“, האָט די פֿרוי גרובאַך אַזש אַ געשריי געטאָן; טאַקע אויף דער פֿראַגע האָט זי דאָך געוואָרט. זי האָט אויסגעשטרעקט צו ק. אירע צונויפֿגעפרעסטע הענט. „אַזוי ערנצט האָט איר גענומען מײַנע אַ פֿאַרבײַגענדיקע באַמערקונג פֿון דאָ אַנומלזט? איך האָב דאָך בשום אופֿן קיין שאַטן פֿון אַ געדאַנק נישט געהאַט — נישט אַנך און נישט וועמען עס איז צו קרענקען. קענט איר מיך דען נישט שוין לֶאַנג גענוג, הער ק.“, אַז איך זאָל אַנך דאַרפֿן ערשט איבערצייגן דערין? איר ווייסט גאַרנישט ווי אַזוי איך האָב אין די לעצטע טעג צוליב דעם געליטן! איך — און רעדן רכילות אויף מײַנע קוואַרטיראַנטן! און איר, הער ק., האָט עס געגלייבט! און איר האָט געזאָגט, אַז איך זאָל אַנך קינדיקן! אַנך קינדיקן די דירה!“ דער לעצטער אויסגעשריי איז שוין דערשטיקט געווען פֿון טרערן; זי האָט אויפֿגעהויבן איר שערצל צום פנים און האָט אַ העשע געטאָן אויף אַ קול.

„הערט דאך אויף צו וויינען, פֿרוי גרובאך“, האָט ק. געזאָגט, אַרויסקוקנדיק דורך דעם פֿענצטער; ער האָט געהאַט נאָר איין געדאַנק — פֿרייליך בירסטנער — און, דאָס וואָס זי האָט אַרײַנגענומען אַ פֿרעמד מיידל אין איר צימער אַרײַן. „הערט דאך אויף צו וויינען“, האָט ער נאָך אַ מאָל אַ זאָג געטאָן, אויסדרייענדיק זיך צוריק אין צימער. אַרײַן און זעענדיק, אַז די פֿרוי גרובאך וויינט נאָך אַלץ. „איך האָב דאָך דעמאָלט גאָר קיין שלעכטס נישט אין זינען געהאַט. מיר האָבן זיך גאַנץ פשוט קעגנזייטיק שלעכט פֿאַרשטאַנען. אַפֿילו צווישן אַלטע פֿריינד קען עס אויך אַ מאָל פֿאַרקומען“. פֿרוי גרובאך האָט אַראָפּגערוקט דאָס שערצל ביז אונטער די אויגן, כּדי צו זען, צי ק. איז שוין אויף אַן אמת און איבער-געבעטענער. „נױ, יאָ, אַזוי איז עס“, האָט ק. געזאָגט, און האָט אַצינד באַקומען מוט נאָך עפעס צוצוגעבן; ווייל ער האָט, לויט דער באַנעמונג פֿון דער פֿרוי גרובאך געדוּנגען, אַז דער קאַפּיטאַן האָט גאַרנישט אויסגעגעבן; „מיינט איר דען אויף אַן אמת, אַז צוליב אַ פֿרעמד מיידל וועלן מיר ביידע ווערן שוואַים?“ „דאָס איז עס דאָך טאַקע, הער ק.“, האָט געזאָגט די פֿרוי גרובאך; עס איז געווען איר אומגליק, וואָס אַזוי גיך ווי זי האָט זיך נאָר אַ ביסל פֿרייער דערפֿילט, האָט זי זיך תּיכּף אַרויסגעכאַפט מיט אַן אומגעוּמפּערטקייט. „איך האָב זיך אַלע מאָל אַרײַן געפֿרעגט: וואָס איז די סיבה, וואָס הער ק. נעמט זיך אַזוי כּסדר און פֿאַרן פֿרייליך בירסטנער? פֿאַר וואָס קריגט ער זיך צוליב איר מיט מיר, וויסנדיק ווױל, אַז יעדעס ביז וואָרט זינט נעמט מיר צו דעם שלאַף פֿון די אויגן? איך האָב דאָך וועגן דעם פֿרייליך קיין וואָרט מער נישט געזאָגט, ווי נאָר דאָס וואָס מײַנע אײַגענע אויגן האָבן געזען“. ק. האָט אויף דעם גאַרנישט געענטפֿערט, ער וואָלט דאָך זי כּינים סאַמע ערשטן וואָרט געדאַרפֿט פֿון צימער אַרויסיאָגן, אָבער דאָס האָט ער נישט געוואָלט. ער האָט זיך צופֿרידנגעשטעלט מיט דעם, וואָס ער האָט ווייטער געטרונקען די קאַווע און געלאָזט די פֿרוי גרובאך פֿילן איר איבער-ריקייט אין צימער. פֿון יענער זייט טיר האָט מען ווידער געהערט די שלעפּנדיקע טריט פֿון דעם פֿרייליך מאַנטאַג דורך דעם גאַנצן פֿאַדער-צימער. „הערט איר עס?“ האָט ק. אַ פֿרעג געטאָן און געוויזן מיט דער האַנט צו דער טיר. „יאָ“, האָט געזאָגט די פֿרוי גרובאך און געזיפֿצט. „איך האָב איר געוואָלט העלפֿן און אויך דעם דינסטמיידל באַפֿוילן, אַז זי זאָל איר העלפֿן, אָבער זי איז אַן אינגעשפּאַרטע, נאָר איינע אַרײַן ווױל זי אַלץ אַריבערטראָגן. עס ווונדערט מיך אויפֿן פֿרייליך בירסטנער. מיר איז עס אַפֿט אַפֿילו אַ ביסל לעסטיק, וואָס פֿרייליך מאַנטאַג וויינט כּכּלל בײַ מיר, אָבער פֿרייליך בירסטנער נעמט זי גאָר צו זיך אין צימער אַרײַן“. „דאָס מוז אײַך אין דער אמתן גאַרנישט אָנגיין“, האָט ק. געזאָגט און צעדריקט די רעשטלעך פֿון צוקער אין זײַן קאַווע-טעפּעלע. „ליינט איר דען צוליב דעם אַ שאַדן?“ „ניין“, האָט געזאָגט די פֿרוי גרובאך, „דער ריינסטער אמת איז, אַז עס איז מיר גאָר צו דער האַנט; עס ווערט מיר צוליב דעם אַ צימער פֿריי און איך קען דאָרט איינקוואַרטירן מײַן פֿלימעניק, דעם קאַפּיטאַן. איך האָב

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

מיך שוין לאנג פאר דעם געשראקן, אז ער האט אנך אפשר געשטערט אין די
 לעצטע פאר טעג, ווען איך האב אים געמוזט לאזן ווינען אין דעם דערבניקן
 צימער. ער איז נישט אזא מענטש, וואס רעכנט זיך מיט אנדערע. „וואס פאר אן
 אינפלאן?״ האט ק. געזאגט און איז אויפגעשטאנען, „פון דעם איז גאר קיין רייד
 נישט. איר מיינט, אודאי, אז איך בין שוין א ביסל צו פילבאך נאר דערפאר
 וויל איך קען נישט פארטראגן דאס דאזיקע ארומשפרייזן פון דעם פרייליך
 מאנטאג — און אט איצט גייט זי שוין ווידער צוריק. פרוי גרובאך האט זיך
 דערפילט עפעס נישט אהין און נישט אהער. „זאל איך, הער ק., באפעלן, אז מע
 זאל דעם רעשט פון דעם דאזיקן אריבערציען זיך איבערלאזן אויף שפעטער?
 אויב איר ווילט נאר — טו איך עס תיכף.״ „אבער זי דארף זיך דאך אריבערציען
 אין צימער פון פרייליך בירסטנער?״ האט ק. א זאג געטאן. „יא, האט געזאגט
 פרוי גרובאך; זי האט גענוי נישט פארשטאנען, וואס ק. האט אין זינען. „נו,
 אויב אזוי, האט ק. געזאגט, „דעמאלט מוז זי דאך אירע זאכן אריבערטראגן.״
 פרוי גרובאך האט נאר א שאקל געטאן מיט דעם קאפ. די דאזיקע שטומע אומ-
 באהאלפנקייט, וואס האט פנים אבער אויסגעזען נישט אנדערש ווי עפעס א
 קידער-ווידער, האט ק. נאך מער צערייצט. ער האט אנגעהויבן שפאנען אהין
 און אהער איבערן צימער, פון פענצטער צו דער טיר, און פרוי גרובאך האט
 מחמת דעם זיך נישט געקענט אפטרעגן, ווי זי וואלט עס אודאי געטאן.
 פונקט איז ק. ווידער א מאל צוגעקומען צו דער טיר, ווען עס האט זיך דער-
 הערט א קלאפ. געזען איז עס דאס דינסטמיידל, זי האט געמאלדן, אז פרייליך
 מאנטאג וואלט גערן געוואלט א פאר ווערטער רעדן מיט הער ק. און זי בעט אים
 דערבער ארינצוקומען אין עסצימער; זי ווארט דארט אויף אים. ק. האט א
 פארטראכטער זיך צוגעהערט צום דינסטמיידל, נאך דעם האט ער זיך א קער
 געטאן צו דער דערשראקענער פרוי גרובאך און האט זי אנגעקוקט מיט א כמעט
 שפאטישן בליק. דער דאזיקער בליק האט ווי געזאגט, אז ק. האט שוין לאנג
 פארויסגעזען אט א די פארבעטונג פון פרייליך מאנטאג, און אז דאס אלץ מיט
 אנאנדער פאסט זיך זייער גוט אריין אין דעם גאנצן מאטערניש, וואס ער האט
 געמוזט דעם הילפטיקן זונטיק-פרימארגן אויסשטיין מצד די קווארטיראנטן פון
 דער פרוי גרובאך. ער האט געענטפערט דורכן דינסטמיידל, אז ער קומט גלייך.
 ער איז צוגעגאנגען צו דער קליידער-שאפע איבערצובליטן דאס רעקל; און דאס
 איינציקע, וואס ער האט געהאט צו ענטפערן דער פרוי גרובאך, וואס האט זיך
 שטידערהייט געקלאגט אויף דער צודרינגלעכער פארשוניטע, איז געווען נאר
 די ביטע, אז זי זאל תיכף ארויסטראגן דאס געפעס פונעם אנטשן. „איר האט
 דאך כמעט גארנישט אנגעריירט,״ האט געזאגט די פרוי גרובאך. „אך, טראגט עס
 שוין אוועק!״ האט ק. א געשריי געטאן. עס האט זיך אים אויסגעוויזן, אז פרייליך
 מאנטאג איז אין דעם אלעמען אריינגעמישט און דאס מאכט אלץ אפשטויסנדיק.
 גייענדיק דורך דעם פאדער-צימער, האט ער געקוקט אויף דער געשאסענער

טיר פֿון פֿרײַלין בירסטנערס צימער. אָבער אַהין האָט מען אים נישט פֿאַרבעטן, און נאָר אין עסציימער אַרײַן; האָט ער דעריבער — נישט אָנקלאַפּנדיק — אַ רײַס אויף געטאָן די טיר.

עס איז געווען אַ זייער פֿאַנג, און זייער שמאַץ, איינפֿענצטערדיק צימער. עס איז דאָרט אַזוי ווייניק פֿלאַץ געווען, אַז מע האָט דאָרט געקענט נאָר דאָרט וווּ די טיר איז געווען צוויי שאַפֿקעלעך אויפֿשטעלן, און דאָס נאָר אין דער קרום. דער גאַנצער איבעריקער פֿלאַץ איז געווען אין גאַנצן פֿאַרנומען מיט דעם פֿאַנגן עסטיש, וואָס האָט זיך אָנגעהויבן באַלד בײַ דער טיר און האָט זיך געענדיקט פֿמעט בײַם פֿענצטער; פֿון ענגשאַפֿט איז דאָס צוגיין צום פֿענצטער אוממעגלעך געווען. דער טיש איז שוין געווען געגרייט; געגרייט פֿאַר אַ סך מענטשן, ווייל אין די זונטיקן האָבן פֿמעט אַרע קוואַרטיראַנטן דאָ געגעסן.

ווען ק. איז אַרײַנגעקומען, איז אים פֿרײַלין מאַנטאַג אַנטקעגנגעגאַנגען פֿונעם פֿענצטער, פֿענג־אויס פֿון איין זײַט פֿון טיש. זײ האָבן זיך שטומערהייט באַגריסט. דאָן האָט פֿרײַלין מאַנטאַג אַ זאָג געטאָן, האַלטנדיק, ווי אַרע מאַל, דעם קאַפּ אומגעוויינטלעך הויך: „איך ווייס נישט, צי איר קענט מײַך“. ק. האָט זי אָנגע־קוקט מיט צונויפֿגעצויגענע אויגן. „אָוודאי“, האָט ער געזאָגט, „איר וווינט דאָך שוין אַ פֿענגערע צײַט בײַ דער פֿרוי גרובאַך“. „ווי איך פֿאַרשטיי, פֿאַרנעמט איר זיך אָבער נישט קיין סך מיט דעם גאַנצן פֿאַנסיאָן“, האָט געזאָגט פֿרײַלין מאַנטאַג. „ניין“, האָט ק. געענטפֿערט. „וויילט איר זיך אַפֿשר אַנידערזעצן?“ האָט געזאָגט פֿרײַלין מאַנטאַג. שווינגנדיק האָבן זײ ביידע אַרויסגעצויגן צוויי בענקלעך בײַם סאַמע ווינטסטן עק פֿון טיש און האָבן זיך אַוועקגעזעצט איינער אַנטקעגן דעם אַנדערן. אָבער פֿרײַלין מאַנטאַג איז תּיכּף צוריק אויפֿגעשטאַנען, ווייל זי האָט דאָס האַנטטעשל אירס פֿאַרגעסן אויפֿן פֿאַראַפֿעט פֿון פֿענצטער, און איז אַוועק עס נעמען. זי איז פֿאַוואַרע געגאַנגען, טריטל בײַ טריטל פֿענג־אויס פֿון גאַנצן צימער. אַז זי איז ווידער צוריקגעקומען, האָט זי גרינג צוגעשאַקלט מיט דעם האַנטבײַטעלע און געזאָגט: „לויטן אַנזאָג פֿון מײַן פֿרײַנדין וואָלט איך וועלן נאָר אַ פֿאַר איינציקע ווערטער מיט אײַך איבערשמועסן. געוואָלט האָט זי אַפֿילו קומען אַלײַן, אָבער זי פֿילט זיך עפעס הײַנט מיט אַרעמען. איז דעריבער זײַט איר מוחל און הערט מײַך אויס שטאַט איר. זי וואָלט אײַך אַלײַן אויך מער נישט געקענט זאָגן, ווי דאָס וואָס איך וועל אײַך זאָגן. אַדרבא, איך גלייב, אַז איך קען אײַך אַפֿילו זאָגן מער, ווייל איך בין דאָך פֿלי ערך פֿערווענדלעך נישט פֿאַראַינ־טערעסירט. מײַנט איר נישט אויך אַזוי?“

„וואָס וואָלט דען דאָ געווען צו זאָגן?“ האָט ק. געענטפֿערט. וואָס איז שוין מיד געווען פֿון זען פֿסדר ווי די אויגן פֿון פֿרײַלין מאַנטאַג זענען אָנגעהאַנגען אָן זײַנע לײַפּן. מיט אַט דער גלאַצעניש האָט זי פֿכתחילה שוין געהאַט די אייבער־האַנט איבער דעם וואָס ער האָט ערשט געוואָלט זאָגן. „עס ווײַזט אויס, אַז פֿרײַלין בירסטנער וויל מיר נישט באַוויליקן דעם פֿנים־א־פֿנים־שמועס, וואָס איך האָב בײַ איר געבעטן“. „דאָס איז עס“, האָט געזאָגט פֿרײַלין מאַנטאַג, „אָדער

פֿראַנץ
קאַפּאָ

אייגנטלעך, אזוי ווייט גייט עס גארנישט, נאָר איר ברענגט עס אַרויס מיט אַזאַ מאַדנער שאַרפֿקייט. בכלל ווערן אַזעלכע דורכשמועסן נישט באַויליקט און אויך נישט — פֿאַרקערט. אַבער עס קען געשען, אַז מע האַלט אַזאַ דורכשמועס פֿאַר איבעריק, און דאָס איז עס טאַקע אין דעם פֿאַל. אַצינד — נאָך אַזער באַמערקונג, קען איד דאָך שוין רעדן גאַנץ אַפֿן. איר האָט מײַן פֿריינדין געבעטן וועגן אַדורכ־רעדן זיך — מעג זײַן אַפֿילו שריפטלעך, אויב נישט פּערזענלעך. נו, ווייסט אַבער מײַן פֿריינדין, אזוי שטויס איד מיך צום ווינציקסטן אָן, וועגן וואָס איר ווילט זיך דורכריידן. מײַן פֿריינדין איז דעריבער, צוליב סיבות, וואָס זענען מיר נישט באַקאַנט, זיכער, אַז דער שמועס וועט קיינעם קיין נוצן נישט ברענגען, אויב ער וועט אַפֿילו יאָ פֿאַרקומען. איבעריקנס, האָט זי מיר ערשט נעכטן, און נאָר אַגבֿ־אורחאדיק, וועגן דעם גאַנצן ענין דערציילט. דערבײַ האָט זי געזאָגט, אַז אויך אַנך קען נישט צו שטאַרק אַנגיין אַט אַ דער דורכשמועס, ווייל נאָר דורך אַ צופֿאַל איז אַנך אַזאַ מין געדאַנק אינגעלפֿאַלן, און עס קען זײַן, אַז איר אַליין האָט שוין אַפֿילו איצט, אַן שום ספּעציעלע אויפֿקלערונגען, אינגעזען דעם אומזין פֿון דער גאַנצער זאַך. איד האָב איר דערויף געענטפֿערט, אַז דאָס איז אַלשער ריכטיק, אַבער איד האַלט, אַז עס וואַלט געווען געווינטשן. צוליב דורכויסקער קלאַריקייט, אַנך פֿאַרט אַבסאָלוט דייטלעך צו ענטפֿערן. איד האָב מיך אַנגעבאַטן, די דאָזיקע שליחות צו נעמען אויף זיך; מײַן פֿריינדין האָט זיך אַ ביסל געיישוּבט, אַבער צום סוף האָט זי מיר געגעבן גערעכט. איד האָף, אַז דערמיט האָב איד אויך געהאַנדלט לטובֿת אַנך. ווייל די קלענסטע אומזיכערקייט אין די סאַמע אומבאַדייטיקסטע ענינים קען איינעם פֿאַרשאַפֿן עגמת נפֿש; און אויב נאָר מען קען אַזאַ צושטאַנד — ווי אין דעם דאָזיקן פֿאַל — לײַכט באַזייטיקן, טאָ זאָל עס צום בעסטן תּיבֿה געשען. „איד דאַנק אַנך,“ האָט ק. מאַמענטאַן אַ זאַג געטאָן, ער איז פֿאַוואַרע אויפֿגע־שטאַנען, האָט אַנגעקוקט פֿרייליך מאַנטאַג, דערנאָך האָט ער געקוקט איבערן טיש אַריבער, און דערנאָך האָט ער אַרויסגעקוקט דורכן פֿענצטער — דאָס הויז אַנטקעגן איז געוועזן באַגאַסן מיט זון — און איז אַוועק צו דער טיר. פֿרייליך מאַנטאַג איז אים נאָכגעגאַנגען אין אַ שטח פֿון עטלעכע טריט, אַט אזוי ווי זי וואַלט אים נישט געקענט אין גאַנצן געטרויען. אַבער פֿאַר דער טיר האָבן זיי ביידע געמוזט מאַכן אַ שריט צוריק, ווייל די טיר האָט זיך אַן עפֿן געטאָן, און דער קאַפיטאַן לאַנץ האָט אַרייַנמאַרשירט. ק. האָט אים דאָס ערשטע מאָל געזען פֿון דער נאַענט, ער איז געווען גרויס געוואַקסן, אַן ערך פֿערציק יאָר אַלט, מיט אַן אַפּגעברענט, פֿאַרברוינט און פֿלישיק פנים. ער האָט זיך קוים־קוים אַ נייג געטאָן און האָט שוין אויך אינגעשלאָסן אַ באַגריסונג פֿאַר ק. ער איז צוגע־גאַנגען צו פֿרייליך מאַנטאַג און האָט איר מיט גרויס פֿבֿוד אַ קוש געטאָן די האַנט. ער איז געווען זייער געשיקט אין זײַנע באַוועגונגען. זײַן העפֿלעכקייט לגבי דעם פֿרייליך מאַנטאַג איז געווען אין אַ שאַרפֿער סתירה צו דער באַהאַנדלונג, וואָס זי האָט נאָר וואָס באַקומען פֿון ק. פֿונדעסטוועגן האָט עס אויסגעזען, אַז פֿרייליך מאַנטאַג איז נישט ברוגז ווייל זי האָט אַפֿילו בדעה געהאַט, ווי עס האָט זיך ק.

אויסגעוויזן, אים פֿאַרזושטעלן פֿאַרן קאַפּיטאַן. אָבער ק. האָט נישט געהאַט קיין חשק, אַז מען זאָל אים פֿאַרשטעלן; ער וואָלט איצט נישט אין שטאַנד געווען אַרויסצווייזן, קיין שום העפֿלעכקייט, נישט דעם קאַפּיטאַן און נאָך ווייניקער דעם פֿרײַן מאַנטאַג. דער קוש אין האַנט האָט זיי ביידע וואָס שייך אים אַזעק־געשטעלט אין אַ גרופּע, וואָס ווײַל אים האַלטן פֿון ווייטנס פֿון פֿרײַן בירסטנער, און דאָס אַלץ אַנטקעגן אַנשטעל פֿון אַבסאָלוטער גוטמוטיקייט און ווייט פֿון יעדן מין עגאָיזם. ק. איז געווען זיכער, אַז ער האָט נישט נאָר דאָס אויפֿגעכאַפט, נאָר אַז ער האָט אויך פֿאַרשטאַנען, אַז פֿרײַן מאַנטאַג האָט אויסגעקליבן אַ גוט מיטל, אָבער אַ טאַפֿל שניינדנדיקס. זי האָט איבערגעטריבן די וויכטיקייט פֿון די באַציונגען צווישן דעם פֿרײַן בירסטנער און ק. קודם־פֿל האָט זי איבערגעטריבן די באַדײַטונג פֿון דעם שמועס, וואָס ק. האָט געבעטן ביים פֿרײַן בירסטנער; פֿון דער אַנדערער זײט האָט זי אָבער פֿרוּבירט צו קירעווען דעם ענין אַזוי, אַז עס זאָל אויסזען, אַז ער, ק., איז דער, וואָס איז אַלץ מגוּם. זי וועט זיך אָפּפאַרן; ק. האָט גאַרנישט געוואָלט איבערטרייבן, ער האָט געוואָלט, אַז פֿרײַן בירסטנער איז אַן אומבאַדײַטנדיק שרייבמאַשין־מיידל, וואָס וועט זיך אים לאַנג נישט אַנטקעגנ־שטעלן, דערביי האָט ער בפּיוֹן חלוטין זיך נישט גערעכנט מיט דעם, וואָס ער איז נישט לאַנג צוריק געוואָר געוואָרן פֿון פֿרוי גרובאַך וועגן פֿרײַן בירסטנער. וועגן דעם אַדעם האָט ער געטראַכט בשעת ער האָט, קוים־קוים גריסנדיק, פֿאַר־לאַזט דאָס צימער. ער האָט אַפֿילו געוואָלט תּיכּף אַרײַנגיין צו זיך, אָבער דאָ האָט ער דערהערט פֿון עסציימער אַ קליין געלעכטער פֿון פֿרײַן מאַנטאַג. דאָס האָט אים געבראַכט אויפֿן געדאַנק, אַז ער קען זיי ביידע, אי דעם קאַפּיטאַן און אי דעם פֿרײַן מאַנטאַג, אָפּטאָן אַ קליין שפּיצל, ער האָט זיך אַרומגעקוקט און זיך איינגעהערט, צי קען מען נישט אַפֿשר דערוואַרטן עפעס אַ שטערונג פֿון איינעם פֿון די אַרומיקע ציימערן; עס איז אָבער אומעטום געווען שטיי, געהערט האָט זיך נאָר דער שמועס אין עסציימער — און פֿון קאַרידאַר, וואָס פֿירט צו דער קיך, די שטימע פֿון דער פֿרוי גרובאַך. עס האָט אויסגעזען, אַז די געלעגנהייט איז אַ גינציקע. ק. איז צוגעגאַנגען צו דער טיר פֿון פֿרײַן בירסטנערס ציימער און האָט שטיי אַנגעקלאַפט. אַזוי ווי קיין זאָך האָט זיך הינטער דער טיר נישט קיין ריר געטאָן, האָט ער נאָך אַ מאָל אַנגעקלאַפט, אָבער ווידער איז קיין שום ענטפֿער נישט געקומען, איז זי געשלאָפֿן? אָדער איז זי אויף אַן אמת נישט־געוונט? אָדער זי מאַכט אַן אַנשטעל, אַז קיינער איז אין ציימער נישטאַ, און דאָס דערפֿאַר, ווײַל זי אַנט, אַז עס קען זײַן נאָר ק., וואָס קלאַפט אַזוי שטיי? ק. האָט אַנגענומען, אַז זי מאַכט אַן אַנשטעל; ער האָט אַ שטאַרקערן קלאַפּ געטאָן און סוף־פֿל־סוף האָט ער אַן עפֿן געטאָן די טיר, ווײַל פֿון קלאַפּן איז דאָך גאַרנישט אַרויסגעקומען; ער האָט עס געטאָן זייער פֿאַרויכטיק און נישט אַן דעם געפֿיל, אַז ער טוט עפעס, וואָס איז נישט־רעכט און דערצו נוצלאָז, אין ציימער איז קיינער נישט געווען. סײַ ווי האָט עס קוים דערמאַנט דאָס ציימער, ווי ק. האָט עס געקענט. בײַ דער וואַנט זענען אין דער לענג געשטאַנען צוויי בעטן, דריי שטולן נאָענט לעבן דער טיר

פֿראַני
קאַפּאַ

זענען געווען פֿאַרוואַרפֿן מיט מדבושים און מיט וועש, אַ שאַפֿע איז געשטאַנען אָפֿן. פֿריידין בירסטנער איז מסתמא אַוועקגעגאַנגען, בשעת פֿריידין מאַנטאַג האָט אַרײַנגערעדט אין ק, בײַ זייער שמועס אין עסצימער. ק. האָט זיך נישט צו פֿיר גענומען צום האַרצן דערפֿון, ער האָט זיך סײַ ווי קוים פֿאַרגעשטעלט, אַז עס וועט אים אַזוי גרינג אַנקומען צו טרעפֿן פֿריידין בירסטנער; ער האָט זײַן איצטיקן פֿרוו אַנגעשטעלט סתם, מער צו־ריב קידער-ווידער קעגן פֿריידין מאַנטאַג. דערי-בער האָט אים טאַקע נאָך מער געאַרט, ווען ער האָט, פֿאַרמאַכנדיק די טיר פֿון פֿריידין בירסטנערס צימער, געזען דורך דער אָפֿענער טיר פֿון עסצימער ווי פֿריידין מאַנטאַג און דער קאַפיטאַן זײַנען פֿאַרטיִלט אין אַ שמועס. זײ זענען שוין דאָרט אַפֿשר אַזוי געשטאַנען פֿון זײַנט יענער רגע אָן ווען ק. האָט די טיר געעפֿנט; זײ האָבן אָבער אויסגעמיטן יעדן אַנדייט, אַז זײ אָבסערווירן ק., זײ האָבן גערעדט שטיצער־הײט און האָבן טאַקע נאַכגעפֿאַלגט יעדן קער און ווענד פֿון ק., אַט אַזוי ווי מען קוקט סתם אַזוי, אַ ביסל צעטראָגן אַרום זיך בשעת אַ שמועס. אָבער אויף ק. האָבן זיך די דאָזיקע בליקן געלייגט היפשֿלעך שווער; ער האָט זיך באַמיט, רוקנדיק זיך בײַ דער וואַנט, וואָס גיכער שוין צו זײַן בײַ זיך אין צימער.

דער שלעגער

אז ק. איז אין איינעם פֿון די נאָענטסטע אַוונטן פֿאַרבייגעגאַנגען דעם קאַרי־
דאַר, וואָס האָט אָפּגעטיילט זײַן קאַנצעלאַריע פֿון די הויפטטרעפּ — ער איז גראָד
געווען כמעט דער פֿעצטער וואָס איז אַהיימגעגאַנגען, נאָר נאָך צוויי באַנקדינערס
האַבן געאַרבעט אין אַ קליינעם פֿיכטקרייז פֿון אַן עזעקטריש לעמפל אין דער
עקספעדיציע־אָפּטיילונג — האָט ער פֿון הינטער אַ טיר אַרויס, וואָס ער האָט
אַלע מאָל געמיינט, אַז דאָרט הינטער איר איז נאָר אַן אַלטוואַרג־קעמערל (אַליין
דאָרט אַרײַנגעקוקט האָט ער קיין מאָל נישט), געהערט שווערע זיפֿצן. אַ דער־
שטוינטער איז ער שטיין געבליבן און האָט זיך נאָך אַ מאָל אַנגעהערט, כדי
זיכער צו מאַכן, צי איז ער זיך נישט טועה — אַ רגעלע איז געווען שטיי, אָבער
באַד האָבן זיך ווידער געהערט זיפֿצן. — קודם־כֿל האָט ער געוואָלט אַ רוף טאָן
אַ באַנקדינער, עס קען דאָך זײַן, אַז מען וועט דאַרפֿן אַן עדות; פֿלוצלינג אָבער
האַט אים אַנגעכאַפט אַזאַ נישט־קאַנטראַלירטע נײַגעריקייט, אַז ער האָט די טיר
ממש אויפֿגעריסן. געווען איז עס טאַקע, ווי ער האָט ריכטיק אַנגענומען, אַן אַלט־
וואַרג־קעמערל. אומניצלעכע אַלטע צירקולאַרן, פֿידיקע ערדענע טינטפֿלעשער
האַבן זיך אַרומגעוואַלגערט הינטער דער שוועל. אָבער אין דער קאַמער גופֿא,
אונטער דעם נידעריקן סופֿיט, זענען געשטאַנען דריי אַנגעבויענע מענער. אַ
הילף ליכט איז געווען צוגעשמאַצן צו אַ פֿאַליצע און האָט באַלויכטן דעם קליי־
נעם הילף. ״וואָס טוט זיך דאָ?״ האָט ק. אַן אויפֿגעציטערטער פֿון אויפֿרעגונג,
אָבער נישט אויף אַ הויך קול, אַ פֿרעג געטאַן. איינער פֿון די דריי מענער, און עס
איז געווען קלאַר, אַז ער איז אַנגעשטעלט איבער די אַנדערע צוויי (און דער בליק
איז טאַקע קודם־כֿל געפֿאַלן אויף אים), האָט געהאַט אויף זיך עפעס אַ מין טונקעלן
לעדער־זשאַקעט, וואָס האָט אָבער געלאָזט איר גאַנצן נאַקעט, אי זײַן האַלדז בײַ
צו דער ברוסט אַראָפּ, און אי זײַנע ביידע הענט בײַ צו די אַקסעלן אַרויף, ער האָט
גאַרנישט געענטפֿערט. דערפֿאַר אָבער האָבן די אַנדערע צוויי אויסגעשריגן: ״הער,
מיר דאַרפֿן געשמײסן און געשלאָגן ווערן, ווייל דו האָסט זיך בײַם אויספֿאַרשונגס־
ריכטער אויף אונדז באַקלאָגט.״ און ערשט אַצינד האָט ק. דערקענט, אַז די צוויי
זענען טאַקע געווען די וועכטערס פֿראַנץ און ווילעם, און אַז דער דריטער האָט
אין דער האַנט געהאַלטן אַ נאַהיקע זיי צו שלאָגן. ״אָבער,״ האָט ק. געזאָגט, ״איך

האָב זיך נישט באַקלאַגט, איך האָב נאָר דערציילט ווי אַזוי עס איז צוגעגאַנגען
בני מיר אין דער דירה. און איר האָט זיך דאָך טאַקע נישט באַנומען ווי עס
געהער צו זיין. "הער, האָט ווילעם געזאָגט, בשעת פֿראַנץ האָט הינטער אים,
אַן שום אַנשטעל, געזוכט אַ באַהעלטעניש פֿאַרן דריטן, "ווען איר וואָלט געוויסט,
ווי קליין עס איז אונדזער לוי, וואָלט איר מיט מער אַינזעעניש איבער אונדז
געמשפּט. איך, למשל, האָב אַ משפּחה מִפֿרנס צו זיין און דער אַ פֿראַנץ האָט
געוואָלט חתונה האָבן; מע זוכט צו פֿאַרדינען אַן איבעריקן גראַשן, ווי נאָר
עס לאָזט זיך, פֿון דער הוילער אַרבעט קען מען נישט גענוג פֿאַרדינען, אַפֿילו
פֿון דער שווערסטער אַרבעט — נישט. אַינער פֿינע וועש האָט מיר דעם קאַפּ
פֿאַרדרייט, עס איז, פֿאַרשטייט זיך, פֿאַרבאַטן, אַז די וועכטערס זאָלן אַזוי האַנדלען,
עס איז נישט געווען ישרדיק, אָבער עס איז שוין אַזאַ טראַדיציע, אַז די וועש
געהערט צו די וועכטערס, עס איז אַלע מאַל אַזוי געווען, איר מעגט עס מיר גלייבן;
און מע קען עס אויך פֿאַרשטיין; וואָס באַטיטן שוין אַזעלכע זאַכעלעך פֿאַר איינעם,
וואָס זיין פֿינצטער מזל איז צו ווערן אַרעסטירט? טאַמער אָבער רעדט יענער
אַרויס אין דער אַפֿן וועגן דעם, מוז קומען די שטראַף. "דאָס וואָס איר זאָגט איצט,
דאָס האָב איך פשוט נישט געוויסט, איך האָב אויך בשום אופֿן נישט פֿאַרלאַנגט,
אַז איר זאָלט באַשטראַפֿט ווערן, מיר איז נאָר געגאַנגען אין דעם, אַז דער פֿרינציפּ
זאָל איינגעהאַלטן ווערן. "פֿראַנץ, האָט זיך ווילעם אַ קער געטאָן צום אַנדערן
וועכטער, "האָב איך דיר נישט געזאָגט, אַז דער הער פֿאַדערט נישט, אַז מיר זאָלן
באַשטראַפֿט ווערן? איצט הערסטו שוין, אַז ער האָט אַפֿילו נישט געוויסט, אַז
מיר מוזן באַקומען אַ שטראַף. "לאַז זיך נישט נעמען אויף זיכער מיט אַזעלכע
רייד, האָט דער דריטער געזאָגט צו ק., "די שטראַף איז פונקט אַזוי גערעכט ווי
אומפֿאַרמיינדלעך. "הער זיך נישט צו צו אים, האָט ווילעם געזאָגט און האָט זיך
נאָר אויף אַ רגע אָפּגעהאַלטן, פֿדי די האַנט, וואָס האָט נאָר וואָס אַ פֿעסטן שמייך
באַקומען, אַ כאַפּ צו טאָן צום מויל, "מיר ווערן נאָר דערפֿאַר געשטראַפֿט, ווייל
דו האָסט אונדז געמערט. אַן דעם וואָלט אונדז גאַרנישט געשען, אַפֿילו ווען מען
וואָלט געוואָר געוואָרן, וואָס מיר האָבן געטאָן. קען מען דען דאָס אַנרופֿן גערעכט
טיקייט? מיר צוויי, דער עיקר אָבער איך, האָבן זיך זייער אויסגעצייכנט ווי וועכט
טערס שוין אַ לאַנגע צייט. דו אַליין מוזסט צוגעבן, אַז פֿון שטאַנדפונקט פֿון אַמט
האָבן מיר גוט געוואַכט. מיר האָבן געהאַט גוטע מעגלעכקייטן ווייטער צו קומען
אויף די פּאַסטנס, און מיר וואָלטן זיכער גאָר באַלד אויך אַזעלכע שטעגערס געוואָרן
ווי דער דאָ, וואָס האָט צופֿעליק געהאַט מזל און קיינער האָט אויף אים נישט
אַנגעמערט; ווייל וויסן מוזסטו, אַז אַזאַ מין מסירה קומט אויף אַן אמת פֿאַר זייער
זעלטן, און אַצינד, הער, איז אַלץ פֿאַרלוירן, אונדזערע קאַריערעס זענען געענ-
דיקט; איצט וועלן מיר טאָן אַרבעטן פֿון אַ נאָך מער גידעריקערער מדרגה, ווי עס
איז געווען די אַרבעט פֿון וועכטערס, און חוץ דעם באַקומען מיר נאָך די דאָזיקע
מוראדיקע שמייך. "קענען דען די שמייך פֿון אַט אַ דער נאָהינקע אַנטאָן אַזעלכע
יסורים?" האָט ק. געפֿרעגט און האָט אַ טאַפּ געטאָן די בניטש, וואָס דער שטעגער

האָט מיט איר געפֿאַכעט פֿאַר זײַן פֿנים. „מיר וועלן זיך דאָ מוזן אויסטאָן אַדום-נאַקעט.“ האָט געזאָגט ווילעם. „אַ, אַזוי.“ האָט ק. געזאָגט, און האָט גאַנץ גענוי אַנגעקוקט דעם שלעגער; ער איז געווען ברויך־אַפּגעברענט ווי אַ מאַטראַס און האָט געהאַט אַ פֿריש און ווילד פֿנים. „איז נישטאָ קיין אויסוועג, אַז זיי, די דאָזיקע צוויי לײַט, זאָלן די שמיץ פֿאַרמיטן ווערן?“ האָט אים ק. געפֿרעגט. „ניין.“ האָט געזאָגט דער שלעגער, און האָט מיט אַ שמיכל געשאַקלט מיטן קאַפּ אין דער ברייט. „טוט זיך אויס!“ האָט ער באַפֿוילן די וועכטערס. און צו ק. האָט ער גע־זאָגט: „דו מוזסט זיי נישט אַליין גלייבן; די שרעק פֿאַר די שמיץ האָט זיי שוין אַ ביסל פֿאַרנאַרישט. וואָס דער דאָזיקער דאַ, לַמשלָׁה — ער האָט געוווּזן אויף ווילעם — האָט אַנדערצייט וועגן דער מעגלעכקייט פֿון זײַן קאַרירערע, איז לַכלּ הפּחות צום לַאָכן. גיב נאָר אַ קוק ווי פֿעט ער איז — די ערשטע נאַהיקע־שמיץ וועלן בכלל אין זײַן פֿעטס פֿאַרזינקען. — און ווייסטו פֿון וואָס ער איז אַזוי פֿעט גע־וואָרן? ער האָט אַ טבע ביי אַלע אַרעסטירטע אויפֿצופֿרעסן דעם אַנבאַסן. האָט ער דען נישט אויך דײַן אַנבאַסן אויפֿגעגעסן? נו, איך האָב עס דאָך געזאָגט. אַבער אַ מאָן מיט אַזאַ מין בויך קען קיין מאָל נישט ווערן קיין שלעגער, דאָס איז אויסגעשדאַסן.“ פֿאַראַנען אויך אַזעלכע שלעגערס.“ האָט ווילעם זיך אַרײַנגע־מישט, לויטער מאַכנדיק דעם הויזן־פּאַסיק. „ניין.“ האָט אַ זאָג געטאָן דער שלעגער, און האָט אים מיט דער נאַהיקע אַזאַ מין שמיץ געגעבן איבערן האַלדן, אַז יענער איז אַזש אַפּגעשפּרונגען אָן אַ זײַט, „דו זאָלסט זיך נישט אונטערהערן, נאָר זיך אויסטאָן.“ איך וואָלט דיך גוט באַלוינט, אויב דו וואָלסט אים אַפּגעלאָזט.“ האָט ק. אַ זאָג געטאָן, און האָט, נישט וואַרפֿנדיק מער קיין צווייטן בליק אויפֿן שלעגער, אַרויסגעצויגן זײַן געלטטעשעל פֿון דער קעשענע; אַזעלכע עסקים ווערן צום בעסטן אַזוי אַפּגעמאַכט, אַז ביידע צדדים קוקן זיך נישט גלייך אין די אויגן. „דו ווילסט מסתמא אויך מײַך נאָך דעם פֿאַרמסרן.“ האָט געזאָגט דער שלעגער, „און איך זאָל נאָך אויך באַקומען שמיץ. ניין און ניין!“ „האַב זשע שכל“, האָט ק. געזאָגט, „ווען איך וואָלט געוואָלט, אַז די דאָזיקע צוויי זאָלן באַשטראַפֿט ווערן, וואָלט איך דאָך זיי נישט געוואָלט איצטער אויסקויפֿן. איך וואָלט דאָך גאַנץ פשוט געקענט פֿאַר־קלאַפֿן דאָ די טיר, גאַרנישט מער זען און גאַרנישט מער הערן און פשוט אַהיימגיין. נו טו איך עס אַבער נישט, און דווקא גייט עס מיר ערנצט אין דעם, זיי צו באַ־פֿרייען; וואָלט עס מיר אויפֿן געדאַנג געקומען, אַז זיי וועלן טאַקע באַשטראַפֿט ווערן, אַדער קענען בלויז באַשטראַפֿט ווערן, וואָלט איך זייערע נעמען בשום־אופן נישט געווען אַנגערופֿן. דעם אמת געזאָגט, האָלט איך זיי גאַרנישט פֿאַר שולדיק, שולדיק איז די אַרגאַניזאַציע, שולדיק זענען די הויכע באַאַמטע.“ „אַזוי איז עס!“ האָבן אויסגערופֿן ביידע וועכטערס און האָבן תיכף באַקומען שמיץ איבער זייערע שוין נאַקעטע פֿלייצעס. „וואָלסטו דאָ אונטער דײַן נאַהיקע געהאַט אַ הויכן ריכטער“, האָט ק. געזאָגט און האָט, רעדנדיק, אַראַפּגעדריקט די נאַהיקע, וואָס האָט זיך שוין ווידער געוואָלט אַ הייב טאָן, „איך שווער דיר, אַז איך וואָלט דיך נישט צוריקגעהאַלטן — שמיס וויפֿל דו ווילסט — אַדרבא, איך וואָלט דיר נאָך

פֿראַנץ
קאַפּלאַ

געלט געגעבן, אָ דו זאָסט אין דיר פֿילן מער פּוּחות פֿאַר דעם גוטן אויפֿטוּן.
 „דאַס וואָס דו זאָגסט, קלינגט ווי אַן אמת,“ האָט געזאָגט דער שלעגער, „אַבער
 איך וועל זין נישט לאָזן אונטערקויפֿן. איך בין אָנגעשטעצט צום שמניסן, ובכן
 שלאָג איד.“ דער וועכטער פֿראַגן, וואָס האָט זיך ביו אַצינד באַנומען זייער צוריק־
 האַלטעווידיק, האַפֿנדיק מסתּמא אויף אַ גוטן סוף צוליב דעם אַרניגמישן זיך פֿון
 ק. איז איצט צוגעגאַנגען צו דער טיר; בלויז די הויזן האָט ער אויפֿן לניב געהאַט.
 ער האָט אַנידערגעקניט און האָט זיך אָנגעהאַנגען אַן דער האַנט פֿון ק. און האָט
 גענומען שעפטשען; „אויב דו קענסט שוין נישט אויספּוועלן, אָ מען זאָל אונדז
 ביידע צו רו לאָזן און נישט שלאָגן, איז אפֿשר וועט דיר געלינגען כאַטש מיך צו
 באַפֿרענען. ווירעם איז עזטער פֿון מיר, ער איז אויך אין יעדן פרט ווייניקער פֿיר־
 באַר ווי איד; ער האָט אויך שוין מיט אַ פֿאַר יאָר צוריק באַקומען אַ גרינגע פֿאַרציע
 שמיץ; איך אָבער האָב נאָך אַזאַ בושא נישט איבערגעזעכט. און הויך דעם —
 ווירעם האָט מיך דערפֿירט צו דער מעשה, וואָס איך האָב אָפּגעטאָן; סני צום
 גוטנס, סני צום שלעכטנס איז ער מנין דערער. און אונטן פֿאַר דעם בנין פֿון דער
 באַנק וואָרט מנין אַרעמע פֿלה אויפֿן סוף פֿון דער מעשה, און איך שעם זיך פשוט,
 אוי, ווי איך שעם זיך.“ מיט די פֿאַזעס פֿון ק.׳ס רעקל האָט ער געווישט זיין פנים,
 וואָס איז אין גאַנצן פֿאַרלאָפֿן געווען פֿון טרערן. „איך וואָרט נישט מער,“ האָט
 געזאָגט דער שלעגער, ער האָט אַ כאַפּ געטאָן די נאַהיקע אין ביידע הענט און
 האָט אַרנינגעשמיסן אין פֿראַנצן. בשעת מעשה איז ווירעם געזעסן אַינגעקאַרטשעט
 אין זיין ווינקל און האָט זיך זיטיק צוגעקוקט, נישט האַבנדיק דעם מוט אַוועקצור־
 דרייען דעם קאַפּ. אין אַט דער רגע האָט זיך דערהערט דער קוויטש, וואָס פֿראַגן
 האָט אַרויסגעלאָזט פֿון האַלדז, אַ קול אַן אַן אַפּשטעל און אין איין טאָן, עפעס
 גאַרנישט ווי אַ מענטשלעך קול, נייערט פֿון עפעס אַ געמוטשעטער מאַשיך; דער
 קוויטש האָט אַרויסגערופֿן אַן עכאַ אין גאַנצן קאַרידאָר; דאַס גאַנצע הויז האָט אים
 געמוזט הערן. „שריי נישט,“ האָט ק. אויסגערופֿן, ער האָט זיך נישט געקענט
 אַינגעהאַלטן, און בעת ער האָט שטאַרק געקוקט אין דער זייט, פֿון וואַנען עס האָבן
 געדאַרפֿט אַרנינקומען די באַנקדינערס, האָט ער פֿראַנצן אַ שטופּ געטאָן, אמת
 נישט צו שטאַרק, און פֿאַרט שטאַרק גענוג, אָ יענער איז, שוין אַ האַרב פֿאַר־
 חלשטער, אַנידערגעפֿאַלן און האָט אין קראַמפֿן אַרומגעטאַפט דעם דיל מיט ביידע
 הענט. דאַס האָט אים אָבער נישט געראַטעוועט פֿון די שמיץ; די נאַהיקע האָט
 אים אויף דער בריק אויך געפֿונען; בשעת ער האָט זיך אונטער אירע שמיץ
 געקאַרטשעט, האָט איר שפיץ רעגולער, אַרויף און אַראַפּ, איבער אים געפֿאַכעט.
 און אַט זעט זיך שוין פֿון דער ווייטן איין באַנקדינער און אַ פֿאַר שריט הינטער
 אים נאָך איינער. ק. האָט בלייבן שנעל צוגעקלאַפט די טיר, איז צוגעדאַפֿן צו
 איינעם פֿון די פֿענצטער, וואָס גייען צום הויף צו, און האָט עס אַן עפֿן געטאָן.
 דער קוויטש האָט דחלוטין זיך אָפּגעשטעלט. כּדי אויסצומינדן, אָ די דינערס
 זאָלן נענטער ניט צוקומען, האָט ער אַ רוף געטאָן פֿון דער ווייטן; „דאַס בין איד!“
 „אַ גוטן אַוונט, הער פֿראַקוריסט!“ איז געקומען אַן ענטפֿער. „איז עפעס געשעזי?“

„ביינדיין“ האָט ק. זיך אָפּגערוּפֿן. „נאָר עפעס אַ הונט האָט זיך צעבייט אויפֿן הויף.“ אַז די דינער האָבן זיך אַרײַן געריט פֿון אַרט, האָט ער צוגעגעבן: „איר קענט רוּיך ווייטער בלייבן בײַ אַבער אַרבעט.“ און פֿדי נישט צו דאַרפֿן זיך אַרײַנגאַזן אין אַ שמועס מיט די דינער, האָט ער זיך שטאַרקער אַרויסגעבויגן פֿון פֿענצטער. אַז ער האָט אַ רגעלע שפעטער ווידער אַ קוק געטאָן אין קאַרידאָר, זענען די צוויי שוין געהאַט אַוועקגעאַנגען. ק. איז אַבער געבליבן בײַם פֿענצטער, צוצוגיין נאָך אַמאָל צו דער אַטוואַרג־קאַמער האָט ער זיך נישט דערוועגט, און אַהיימיגין איצט האָט ער אויך נישט געוואָלט. דער הויף, אין וועלכן ער האָט אַראַפּגעקוקט, איז געווען אַ קליינער און אַ פֿירעקעדיקער, אַרום און אַרום זענען געווען קאַנצעלאַריעס; אַלע פֿענצטער זענען איצט שוין פֿינצטער געווען, און נאָר די אונטערשטע שוויבן האָבן אַפּגעשפּיגלט אַן אַפּשײַן פֿון דער לבנה. ק. האָט זיך באַמיט מיט די בליקן דורכדוררינגען די פֿינצטערניש פֿון איינעם פֿון די ווינקלען פֿון הויף, וווּ עס זענען געשטאַנען עטלעכע האַנט־וועגעלעך צונויפּגעפֿירטע איינס אין אַנדערן מיט די דישעס. סע האָט אים געפֿיניקט די מחשבה, פֿאַר וואָס עס איז אים נישט געלונגען אַפּצושטעלן די שמײַסערײַ; אַבער עס איז נישט געווען זײַן שויד, וואָס עס איז אים נישט געלונגען, וואָלט פֿראַנץ נישט געוואַדעוועט — נו, אַוודאי עס האָט אים מסתּמא זייער וויי געטאָן, אַבער אין אַנטשיידנדיקע רגעס מוז מען זיך באַהערשן — יא, וואָלט ער נישט געמאַכט די געוואַלדן, וואָלט ק. — לכה הפּחות איז עס זייער מעגלעך, אַז עס וואָלט טאַקע אַזוי געווען — שוין געפֿונען אַ פֿאַרט אַיבערצורעדן דעם שלעגער, אויב די גאַנצע אונטערשטע שיכט פֿון יענער געריכטס־באַאַמטנשאַפֿט איז איין באַנדיע, פֿאַר וואָס זשע זאָל פּונקט דער שלעגער, וואָס פֿאַרנעמט נאָך דערצו דעם אוממענטשלעכסטן אַמט, זײַן אַן אויסנאַם. אַגבֿ האָט ק. גאַנץ גוט באַמערקט, ווי די אייגעלעך האָבן אים אַ בליץ געטאָן בײַם אַנבליק פֿון דער פּאַפּיר־מטבע; ער האָט משמעות דאָס געבן די שמיץ אַזוי ערנצט באַהאַנדלט, פֿדי די סומע פֿון שוחד־געלט אַ ביסל אויפֿצוהייבן. און ק. וואָלט נישט געשפּאַרט, עס איז אים אין דער אמתן געגאַנגען אין באַפֿרייען די וועכטערס; קוים האָט ער שוין אַנגעהויבן צו באַקעמפֿן די פֿאַרדאַרבנקייט פֿון דעם דאָזיקן גאַנצן געריכטס־וועזן, איז עס פּשוט געווען נאַטירלעך, אַז ער זאָל אויך פֿון דער דאָזיקער זײַט זיך אַרײַנמישן. אַבער אין דער רגע, ווען פֿראַנץ האָט אַנגעהויבן צו גוואַלדעווען, האָט צו אַרײַן, פֿאַרשטייט זיך, גענומען אַ סוף. ק. האָט נישט געקענט צוּלאַזן, אַז די באַנקדינערס — און ווער ווייסט וואָס פֿאַר אַ נאָך פֿאַרשווינען — זאָלן צוקומען און זאָלן אים כּאַפּן בעת ער האָט מחזקות מיט יענע לײַט אין דער אַטוואַרג־קאַמער. אַזאַ מין קרבן האָט באמת קיין מענטש נישט געקענט פֿאַדערן פֿון ק. וואָלט ער אויף אַן אמת אין זינען געהאַט אַ קרבן צו ברענגען, וואָלט די זאך געקענט צוגיין אַ סך פּשוטער; ק. וואָלט זיך געקענט פּשוט אויסטאָן און אַנבאַטן דעם שלעגער אים צו שמײַסן אויפֿן אַרט פֿון די וועכ־טערס. אַגבֿ, וואָלט דער שלעגער אַט אַ דאָס פֿאַרטערען זײַנס די וועכטערס אַוודאי אויך נישט אַנגענומען. יענער וואָלט דאָך דורך דעם — נישט געווינענדיק דערבײַ

פֿראַנץ
 קאַפּלאַ

גארנישט — שווער עובר געווען אויף זינע פליכטן. ער וואלט אין דעם פאל אפילו טאפלט עובר געווען, ווייל כל-זמן ק. איז אריין געשטאנען אין מיטן פון אן אויספארשונג, האט ער דאך אַוודאי און אַוודאי נישט געטאַרט באַזעסטיקט ווערן דורך די באַזאַמטע פֿון דעם געריכט. אמת איז, אַז דאָ אַ האַבן אַפֿשר גאָר געגאַלטן אַנדערע מיני געזעץ-כּללים. אויף יעדן פֿאַל האָט ק. נישט געקענט טאָן עפעס אַנדערש, ווי נאָר פֿאַרקלאָפֿן די טיר, כאָטש עס איז דערמיט נאָך אַזוי נישט באַזיטיקט יעדע ספּנה וואָס שייך אים אַריין, און דאָס וואָס ער האָט נאָך צום סאַמע סוף פֿראַנצן אַ שטופּ געטאָן, איז צום באַדויערן, אָבער אויך צום מוחל זיין אין זיין אויפֿגערעגטן מצב.

פֿון דער ווייטנס האָט ער געהערט די שריט פֿון די באַנקדינערס; בכדי ניט צו ציען קיין חשד ביי זיי, האָט ער צוגעמאַכט דאָס פֿענצטער און איז אַוועק אין דער ריכטונג פֿון די הויפטטורעפּ. ביי דער טיר פֿון דער אַלטוואַרג-קאַמער איז ער אַ רגע צו שטיין געבליבן און האָט זיך אַנגעהערט. עס איז דאָרט געווען אין גאַנצן שטיל. קען זיין, אַז דער מאַן האָט די וועכטערס דאָרט דערשלאָגן צום טויט, זיי זענען דאָך אין גאַנצן איבערגענטפֿערט געווען אין זינע הענט. שוין האָט ק. די האַנט זינע אויסגעשטרעקט צו דער קליאַמקע, ער האָט זי אָבער פֿאַרט צוריק געצויגן. העלפֿן האָט ער דאָך קיינעם מער נישט געקענט, און אַ ליאַדע רגע וועלן די באַנקדינער אַנקומען; ער האָט זיך אָבער געגעבן אַ נדר, דעם ענין נאָך אַ מאָל אויפֿצומישן, און די באַמת שוידיקע, די הויכע באַזאַמטע — אַט אַ די, וואָס קיינער פֿון זיי האָט זיך דערווייל נאָך נישט דערוועגט דאָס פנים פֿאַר אים צו באַווייזן — לויט זינע כוחות און מעגלעכקייט צו באַשטראַפֿן, און טאַקע אַזוי ווי עס קומט זיי. אַראַפּגייענדיק פֿון די טויערטעפֿלעך פֿון דער באַנק, האָט ער זייער גענוי אַבסערווירט די פֿאַרבלייבערס, אָבער אַפֿילו אין ווייטסטן שטח — ווי נאָר זיין בליק האָט געקענט גרייכן — איז נישט געווען צו זען אַ מיידל, וואָס זאָל דאָ אויף וועמען עס איז וואַרטן. פֿראַנצס מעשה, אַז זיין פֿלה וואַרט אונטן אויף אים, האָט זיך אַרויסגעוויזן, איז שקר; אמת, אַזאָ שקר קען מען מוחל זיין, ווייל ער האָט דאָך נאָר איין צוועק געהאַט, מער רחמנות אַרויסצורופֿן.

אויך אויף צו מאַרגנס האָט ק. נישט געקענט פֿאַרגעסן די וועכטערס; ער איז געווען צערודערט ביי דער אַרבעט, און געצווינגען היינט נאָך אַפֿילו פֿענגער ווי נעכטן צו בלייבן אין ביראָ, אַנדערש וואָלט ער נישט פֿאַרטיק געוואָרן מיט זינע פֿליכטן. אַהיימגייענדיק איז ער ווידער פֿאַרבלייגעאַנגען פֿאַר דער אַלטוואַרג-קאַמער און — ער האָט זי אַן עפֿן געטאָן, אַט אַזוי ווי פֿון אַטער געוויינשאַפֿט. דאָס וואָס זינע אויגן האָבן דאָ דערזען, שטאַט דער פֿינצטערניש וואָס ער האָט זיך אויף איר געריכט, האָט אים אין גאַנצן צעמישט. אַזוי איז געווען פּונקט אַזוי, ווי ער האָט עס נעכטן אין אַוונט דערזען, בשעת ער האָט אַן עפֿן געטאָן די אייגענע טיר. די אַטע דרוקאַכן און די טינטפֿלעשער האָבן זיך אַרומגעוואַלאָערט גלייך לעבן דער שוועל, דער שלעגער מיט דער נאַהיקע, די וועכטערס — ביידע נאָך אין גאַנצן אויסגעטאָן, דאָס ליכט אויף דער פֿאַליצע ברענט, און די וועכ-

טערס האָבן אָנגעהויבן צו יאָמערן: „הערן! תיכף האָט ק. די טיר פֿאַרקלאַפּט און האָט זי נאָך מיט די פֿויסטן צוגעהאַמערט, עפעס אזוי ווי זי בעסער צו פֿאַרמאַכן. פּמעט וויינענדיק איז ער אַוועקגעלאָפֿן צו די באַנקדינערס, וואָס האָבן רויק געאַר-בעט ביי די קאַפּיר-מאַשינען; דערשטוינטע זענען זיי פֿלוצלינג שטיל געבליבן. „ווען וועט איר שוין אַ מאָל אויסרוימען די אַלטוואַרג-קאַמערן? האָט ער אויס-גערופֿן. „מיר ווערן דאָך אַינגעזונקען אין מיסט!“ די באַנקדינערס זענען גרייט געווען עס צו טאָן, אָבער ערשט אויף צומאַרגנס; מיט אַ שאַקל פֿון קאַפּ האָט ק. מספּים געווען; איצט, שפעט אין אָונט, האָט ער זיי נישט געקענט צווינגען צו טאָן אַרבעט ווי ער האָט עס מכוון געווען. ער האָט זיך צוגעזעצט אויף אַ מינוט, כדי צו האָבן די דינערס אַ קורצע וויל גאַענט אַרום זיך; ער האָט אַ צעוואַרף געטאָן עטלעכע קאַפּירטע בריוו, מיינענדיק, אַז דערמיט מאַכט ער דעם אַנשטעל, אַז ער קאַנטראַלירט דאָ עפעס. פֿאַרשטייענדיק, אַז די דינערס וועלן זיך ניט דערוועגן גלייכצייטיק מיט אים אַוועקצוגיין, האָט ער זיך אויפֿגעהויבן און איז אַוועק אַהיים אַ מידער און אַן אַן איינציקן געדאַנק אין קאַפּ.

דער פֿעטער. לעני.

אין איין שיינעם נאכמיטאג — ק. איז פונקט געווען זייער פֿארנומען, ווייל גראד אַט־אַט פֿאַרן שליסן די באַנקפֿאַסט — האָט זיך צווישן צוויי באַנקדיגעס, וואָס האָבן אַרײַנגעטראָגן דאָקומענטן, דורכגעשליכט אין צימער אַרײַן ק.׳ס פֿעטער קאַר, אַ קליינער דאָרפֿישער ערד־באַזיצער. ק. האָט זיך בײַ דעם אַנבליק פֿון זײַן פֿעטער ווייניקער דערשראַקן, ווי ער האָט זיך שוין פֿריער מיט אַ צײַט צוריק דערשראַקן פֿון דעם בלויון פֿאַרשטעלן זיך דאָס דאָזיקע קומען זײַנס. דער פֿעטער האָט געמוזט קומען, שוין אַ חודש אָן ערך ווי ק. איז געווען איבערצײַגט אין דעם. נאָך פֿריער, בײַם בלויון פֿאַרשטעלן זיך, האָט אים ממש געזען; געזען ווי ער קומט אַרײַן, אַ ביסל געבויגן, דער צונויפֿגעדריקטער פֿאַנאַמאַ־הוט אין דער לינקער האַנט, די רעכטע שטרעקט ער שוין פֿון גאַנץ ווייט פֿאַרויס; מיט אומברחמנותדיקער אַינזעניש דערפֿאַנגט ער זי צו ק. איבערן ״ײַבטיש אַריבער און וואַרפֿט דערבײַ אַלץ אום, וואָס עס שטעלט זיך אים נאָר אין וועג. דער פֿעטער האָט זיך אַלע מאָל געאַינזט; אָן אומגליקלעכער געדאַנק האָט אים פֿאַרפֿאַנגט, אָן ער קען בשעת זײַן — תמיד נאָר אײַנטאַגיקן באַזוך אין דער הויפטשטאַט — אַלץ אויפֿטאַן, וואָס נאָר ער האָט זיך פֿירגענומען. חוץ דעם טאָר ער אויך נישט פֿאַרפֿעלן בײַ דער געלעגנהייט עפעס אַ שמועס, אויך אַ געשעפֿט, וואָס קומט אונטער דער האַנט, אָדער אַפֿילו אַ פֿאַרגעניגן. דערבײַ האָט אים ק. געמוזט אין אַלע זאַכן אַרויסהעלפֿן, און עס איז געווען אַ באַזונדערע סיבה דערצו; דער פֿעטער איז ק.׳ס געוועזענער אַפּוטרופּוס. און דערצו נאָך מוז אים ק. אַלע מאָל לאָזן איבער־נעכטיקן בײַ זיך. ״דער דיבוק פֿון דאָרף״, האָט ער אים אַ צונאַמען געגעבן. תיכף נאָך דער באַגריסונג — ק. האָט דעם פֿעטער פֿאַרבעטן אַרײַנצוזעצן זיך אין פֿאַטעל, אָבער יענער האָט קיין צײַט נישט געהאַט צו זיצן — האָט ער אויפֿ־געפֿאַדערט ק. צו האָבן מיט אים אַ קורצן שמועס אונטער פֿיר אויגן. ״עס איז זייער נײַטיק,״ האָט ער געזאָגט און שווער געסאַפֿעט, ״פֿאַר מײַן באַרויקונג איז עס נײַטיק,״ ק. האָט מאַמענטאָן די באַנקדינערס אַרויסגעשיקט פֿון צימער, און האָט זײַ אַנגעזאָגט קײַנעם נישט אַרײַנצולאָזן. ״וואָס האָב איך געהערט, יאָזעף?״ האָט דער פֿעטער תיכף אַ זאַג געטאַן, אַזוי גיך ווי זײַ זענען נאָר אַליין געבליבן. ער האָט זיך אַ זעץ געטאַן אויפֿן טיש אַרויף און האָט, נישט קוקנדיק, גערוקט

אָפּערֿליי פּאַפּירן אונטער זיך פּדי בעסער צו זיצן. ק. האָט געשוויגן, ער האָט
געוואוסט, וואָס עס גרייט זיך דאָ. אָבער פּלוצלינג האָט ער זיך אויסגעשפּאַנט
אויף אַ רגע פֿון דער אָנגעשטרענגטער אַרבעט, האָט זיך אַריינגעלעבט אין אַן
אָנגענעמע שטימונג פֿון זאָרגלֿאָזיקייט. ער האָט אַרויסגעקוקט דורך דעם פֿענצ־
טער אויף צו דער צווייטער זיט גאַס; פֿון זיין זיצאַרט האָט מען נאָר געקענט
באַמערקן אַ קליינעם דרי־עקעכדיקן גאַס־אויסשניט, אַ שטיק פּוסטע געמויערטע
וואַנט פֿון אַ הויז צווישן צוויי שויפֿענצטער פֿון קראַמען. „דו קוקסט אַרויס דורכן
פֿענצטער!“ האָט דער פֿעטער כמעט געשריגן און אויפֿגעהויבן ביידע הענט. „ווי
גאַט איז דיר ליב, יאָזעף, ענטפֿער מיר. איז עס אמת, קען עס אמת זיין?“ „מין
ליבער פֿעטער,“ האָט ק. געענטפֿערט, ווי אויפֿגעוועקט פֿון זיין פֿאַרחלומטקייט,
„איך ווייס דאָך גאַרנישט וואָס דו ווילסט פֿון מיר.“ „יאָזעף,“ האָט געזאָגט דער
פֿעטער מיט אַ וואַרענענדיק קול, „דעם אמת האָסטו אַלע מאָל געזאָגט, אויף וויפֿל
איך ווייס, זאָל איך דינע לעצטע ווערטער אָננעמען ווי אַ בייזן סימן?“ „איך הייב
אַן צו טרעפֿן וואָס דו ווילסט,“ האָט איצט ק. געזאָגט, ווי איינער וואָס וויל יענעם
צוליב טאָן, „מסתמא האָסטו געהערט וועגן מין פּראַצעס.“ „אַט דאָס איז עס
טאַקע,“ האָט געענטפֿערט דער פֿעטער, און פּאַוואַליע צוגעשאַקלט מיט דעם קאַפּ,
„איך האָב געהערט וועגן דיין פּראַצעס.“ „אָבער פֿון וועמען?“ האָט ק. געפֿרעגט.
„ערנאָ האָט עס מיר געשריבן,“ האָט געזאָגט דער פֿעטער, „עס איז אמת, אָז זי
האָט אַ קנאַפע פֿאַרבינדונג מיט דיר, דו פֿאַרנעמסט דיר, ליידער, מיט איר גאַנץ
ווייניק, פֿונדעסטוועגן איז זי געוואָר געוואָרן, הינט האָב איך אַט דעם בריוו
באַקומען און איך בין, פֿאַרשטייט זיך, תיכף אַהער געקומען. עס איז קיין שום
אַנדערע סיבה נישט געווען; אָבער איך מיינ, אָז דאָס איז גאַנץ גענוג אַ סיבה, איך
קען דיר יענע שורות אין בריוו, וואָס האָט אַ שייכות צו דיר, פֿירלייענען.“ ער
האָט אַרויסגעצויגן דעם בריוו פֿון דער בוזעם־קעשענע. „אַט דאָ איז עס. זי
שריבט: „יאָזעפֿן האָב איך שוין לֿאַנג נישט געזען, יענע וואָך בין איך איין מאָל
אין באַנק געווען, אָבער געטראַפֿן אים אַזאַ פֿאַרנומענעם, אָז מען האָט מיך צו
אים נישט צוגעלאָזן; איך האָב געוואַרט אַ גאַנצע שעה, סוף־פֿל־סוף האָב איך
אָבער געמוזט אַוועק אַהיים מיט גאַרנישט, ווייל איך האָב געהאַט אַ קלאַוויר־
לעקציע. איך וואָלט זיך גערן מיט אים דורכגעשמועסט; אפֿשר וועט זיך בקרובֿ
מאָכן אַ געלעגנהייט. צו מין געבוירן־טאָג האָט ער מיר געשיקט אַ גרויסע שאַכטל
מיט שאַקאַלאַד, מיר איז זייער ליב געווען זיין אויפֿמערקזאַמקייט. דעמאָלט האָב
איך אין גאַנצן פֿאַרגעסן עס אַיך מיטצוטיילן, ערשט איצט, און נאָר ווייל איר
פֿרעגט, דערמאַן איך זיך. שאַקאַלאַד האָט שוין אַזאַ טבע, מוזט איר וויסן, דער
עיקר אין אַ פּאַנסיאָן, אָז זי ווערט תיכף פֿאַרשווינדן. נאָך איידער דו אַליין באַ־
נעמסט עס, אָז מע האָט דיר געגעבן אַ מתנה אין דער פֿאַרעם פֿון שאַקאַלאַד, איז זי
שוין לֿאַנג נישטאַ. אָבער וואָס אָנבאַלאַנגט יאָזעפֿן, וויל איך אַיך נאָך עפעס זאָגן.
ווי שוין דערמאַנט, האָט מען מיך אין דער באַנק צו אים נישט צוגעלאָזן, ווייל ער
האָט פּונקט קאַנפֿערירט מיט עפעס אַ הער. אָבער אַזוי ווי איך האָב שוין אַ גאַנץ

פֿראַנץ
קאַפּאָ

דאָנגע צייט רויק געוואָרט, האָב איך ענדלעך בײַ אַ באַנקדינער געפֿרעגט, צי די קאָנפֿערענץ וועט נאָך דאַנג דויערן. ער האָט געזאָגט, אַז אַזוי וועט עס זײַן, ווײַל עס האַנדלט זיך, מסתּמא, וועגן דעם פּראָצעס, וואָס ווערט געפֿירט קעגן דעם הער פּראָקוריסט. איך האָב געפֿרעגט, וואָס פֿאַר אַ פּראָצעס דאָס איז איינגיטלעך, און צי האָט ער נישט אַפֿשר אַ טעות; דער דינער האָט אָבער געזאָגט, אַז ער האָט נישט קיין שום טעות; עס איז אַ פּראָצעס, און אַפֿילו אַ שווערער פּראָצעס; מער אָבער ווייסט ער נישט. ער אַרײַן וואָלט גערן דעם הער פּראָקוריסט געוואָלט העלפֿן, ווײַל דער הער איז אַ גוטער און אַ גערעכטער, אָבער ער ווייסט נישט ווי אַזוי זיך צו נעמען דערצו, ער ווינטשט זיך נאָר, אַז לײַט וואָס האָבן אַ השפּעה זאָלן זיך אָננעמען פֿאַר אים. דאָס וועט זיכער אַזוי זײַן, און סוף־כּל־סוף וועט זיך דער פּראָצעס גוט פֿאַרענדיקן; דערווײַל אָבער איז נישט־גוט, גאָר נישט־גוט, וועדלײַג דער הער פּראָקוריסט איז לעצטנס שלעכט אויפֿגעלייגט. איך האָב, פֿאַר־שטייט זיך, נישט שטאַרק ערנצט גענומען דאָס דאָזיקע גערעדערײַ, איך האָב זיך באַמיט צו באַרויקן דעם נאַוון באַנקדינער, איך האָב אים פֿאַרבאַטן מיט וועמען עס איז וועגן דעם צו רעדן, און איך האָלט בכלל דאָס גאַנצע פֿאַר אַ פּליאַטקע. פֿונדעסטוועגן וואָלט עס נישט געשאַדט, טייערער פֿאַטער, אַז דו זאָלסט, בשעת דײַן נאַענטסטן באַזוך, דעם ענין אויספֿאַרשן. עס וועט דיר נישט שווער אַנקומען גענויערע דעטאַלן געוואָר צו ווערן, און אויב עס וועט אויף אַן אמת גייטיק זײַן, וועסטו דאָך, דורך דײַנע איינפֿלוסריכטע באַקאַנטע, זיך לײַכט קענען אַרײַנמישן צום גוטן אין דעם ענין. און אויב עס וועט זיך אַרויסווייזן, אַז עס איז נישט גייטיק, און דאָס איז דאָך כּמעט ווי זיכער, וועט דאָס לכּל־פּחות געבן דײַן טאַכטער די גוטע געלעגנהייט, דיך האַרציק אַרומצונעמען, און דאָס וועט זי זייער דערפֿרייען. אַ גוט קינד, האָט געזאָגט דער פֿעטער, פֿאַרענדיקנדיק דאָס לײַענען, און האָט אַ וויש געטאָן עטלעכע טרערן פֿון די אויגן. ק. האָט אַ שאַקל געטאָן מיט דעם קאַפּ, ער האָט צוּרײַב אַלערלײַ סיבות און איבערשאַגן אין דער לעצטער צײַט אַן ערנאַ לחלוטין פֿאַרגעסן. ער האָט אַפֿילו איר געבוירן־טאַג אויך פֿאַרגעסן, און די מעשה מיט דער שאַקאַלאַד האָט זי משמעות נאָר צו דעם צוועק אַרײַן אויסגעטראַכט, כּדי אים פֿאַרן פֿעטער און פֿאַר דער מומע אין פֿאַרויס צו באַשיצן. עס איז געווען אויף אַן אמת זייער רירנדיק, און ער האָט באַשלאָסן, אַז ער וועט ערנאַן פֿון איצט אַן רעגולער שיקן טעאַטער־בידעטן; אָבער דאָס וועט דאָך נישט גענוגנדיק באַלוינען איר באַנעמונג. נאָר צו רעגולערע באַזוכן אין אַ פּאַנסיאָן, און צו שמועסן מיט אַן אַכצן־יעריקער קלײַנער גימנאַזיסטקע, האָט ער געפֿילט, איז ער איצט נישט דער ריכטיקער מענטש. „און וואָס זאָגסטו אַצינד?“ האָט געפֿרעגט דער פֿעטער, וואָס האָט צוּרײַב דעם בריוו פֿאַרגעסן סײַ אין זײַן איינלײַט און סײַ אין זײַן אויפֿרעגונג. און עס האָט אַפֿילו אויסגעזען, אַז ער לײַענט דעם בריוו נאָך אַ מאָל. „יאַ, אַנקל,“ האָט ק. געזאָגט, „עס איז אמת.“ „אמת?“ האָט דער פֿעטער אויסגערופֿן. „וואָס איז אמת? ווי קען עס דען זײַן אמת? וואָס פֿאַר אַ פּראָצעס? און אַפֿשר אַ קרימינעלער פּראָצעס אויך נאָך דערצו?“

„א קרימינעלער פראצעס.“ האט געענטפערט ק. „און דו זיצסט רויק אט א דאָ. און האָסט אויף זיך א קרימינעלען פראצעס?“ האָט געשריגן דער פֿעטער, און אַדע מאַס העכער און העכער. „וואָס מער רויק איך בין, אַלץ בעסער איז עס פֿאַרן אויסגאַנג פֿון פראַצעס.“ האָט ק. מיִדערהייט אַ זאַג געטאָן, „האַב גאַר נישט קיין מוראַ.“ „דאָס קען מיך נישט באַרוינען!“ האָט דער פֿעטער געשריגן, „יאָזעף, דיבער יאָזעף, געדענק אַן דיר, געדענק אַן דינע קרובֿים, געדענק אַן דיין גוטן נאָמען! דו ביסט ביז איצט געווען אונדזער שטאַדק, דו דאַרפֿסט נישט ווערן אונדזער שאַנד. דיין באַנעמונג.“ ער האָט אַ קוק געטאָן אויף ק. מיט אַ קרומלעך געבויענעם קאַפּ, „געפֿעלט מיר נישט, אַזוי באַנעמט זיך נישט איינער, וואָס איז אַן אומשולדיק פֿאַרקלאַגטער, און וואָס איז נאָך דערווייַל ביי זינע פּוּחות. זאַג מיר אויף גיך, אין וואָס גייט עס אייגנטלעך, כדי איך זאָל דיר קענען העלפֿן. עס האָט אַוודאי אַ שניכות צו דער באַנק?“ „ניין“, האָט ק. געזאָגט און איז אויפֿגעשטאַנען, „אַבער דו רעדסט צו הויך, דיבער אַנקל, דער דינער שטייט אַוודאי הינטער דער טיר און הערט אונטער. דאָס איז מיר זייער נישט צום האַרצן, לאַמיר בעסער אַוועקגיין. איך וועל דיר נאָך דעם ענטפֿערן אויף אַדע דינע פֿראַגעס ווי ווייט נאָר מעגלעך. איך ווייס עס צו גוט, אַז איך בין שולדיק אַ דיין־חשבון דער־משפּחה.“ „שטימט!“ האָט דער פֿעטער געשריגן, „אַזוי איז עס, אַיזל זיך אַ ביסל צו.“ יאָזעף, אַיזל זיך צו!“ „איך מוז אַבער נאָך אַנזאָגן אַ פֿאַר זאַכן.“ האָט ק. געענטפֿערט און האָט טעלעפֿאָניש אויפֿגעפֿאָדערט זיין פֿאַרטערטער צו אים אַרייַנצוקומען; עס האָט געדויערט אַ פֿאַר רגעס, און ער איז באַלד אַרייַנגעקומען. אין זיין צערודערונג האָט דער פֿעטער געוויזן מיט דער האַנט, אַז דאָס איז ק. געווען, וואָס האָט אים צו זיך גערופֿן; עס איז אויך סײַ ווי אַן שום ספֿק קלאַר געווען, אַז אַזוי איז דאָס. ק. איז געשטאַנען פֿאַרן שרייבטיש און האָט אַנגעזאָגט דעם יונגמאַן, וואָס האָט זיך קיל, אַבער אויפֿמערקזאַם צוגעהערט, וואָס ער דאַרף אַלץ נאָך היינט אין זיין אַפּוועזנהייט אויפֿטאָן. ער האָט גערעדט מיט אַ שטילער שטים און האָט זיך אַדע מאַל אַרויסגעהאַלפֿן מיט עפעס אַן אַנדערן דאַקומענט אויפֿן טיש. דער פֿעטער האָט צו ערשט געשטערט מיט זיין גלאַצן מיט גרויסע אויגן און נערוועזן בייסן די ליפֿן. אמת, אַז ער האָט זיך גאַנץ גענוג געשטערט. שפעטער האָט דער פֿעטער נאָך דערצו אַנגעהויבן אויף און אַפּ צו שפּאַנען אין צימער. פֿון צייט צו צייט איז ער שטיין געבליבן ביים פֿענצטער, אַדער ביי עפעס אַ בילד, און דערביי יעדע רגע עפעס אַרויסגערופֿן, ווי למשל: „איך קען דאָס בשום אויפֿן נישט פֿאַר־שטיין.“ אַדער „איצט זאַג מיר נאָר, וואָס קען פֿון דעם אַדעמען אַרויסקומען!“ דער יונגערמאַן האָט געמאַכט דעם אַנשטעל, אַז ער באַמערקט גאַרנישט; ער האָט זיך רויק ביזן סוף צוגעהערט צו ק.׳ס אינסטרקציעס, אַ פֿאַר זאַכן האָט ער זיך פֿאַרנאַטירט און איז אַוועק; אַבער אַוועקגייענדיק האָט ער זיך פֿאַרנייגט אי פֿאַר ק. אי פֿאַרן פֿעטער, וואָס האָט זיך פּונקט אין דער רגע אויסגעדרייט צו אים מיט דעם רוקן, אַרויסקעקוקט דורכן פֿענצטער און אַנגעכאַפט די פֿאַרהאַנגען מיט

פֿראַנץ
 קאַפּלאַ

אויסגעשטרעקטע הענט. ווי נאָר די טיר האָט זיך פֿאַרמאַכט, האָט דער פֿעטער
 אויסגעשריגן: „ענדלעך איז דער פיפערנאָטער אַוועקגעגאַנגען, איצט קענען אויך
 מיר גיין. ענדלעך.“ און עס איז קיין עצה דערויף נישט געווען צו ווירקן אויף
 דעם פֿעטער, אַז ער זאָג אינעם פֿאַדער־צימער נישט רעדן וועגן דעם פּראָצעס.
 דערצו זענען פונקט דאָרט אַרומגעשטאַנען עטלעכע באַנקדינערס און באַאַמטע,
 און גראָד איז אַפֿילו דער וויצע־דירעקטאָר דאָרט דורכגעגאַנגען. „הייסט עס,
 יאַזעף,“ האָט דער פֿעטער אָנגעהויבן, ענטפֿערנדיק גלײַכצײטיק אויף די פֿאַרביי־
 גונגען פֿון די אַרומשטייענדיקע מיט אַ מין גרינג סאַלוטירן מיט אַן איינציקן
 פֿינגער, „איצט זאָג מיר אַפֿן אַרויס, וואָס פֿאַר אַ מין פּראָצעס איז עס.“ ק. האָט
 געמאַכט עטלעכע גאַרנישט זאָגנדיקע באַמערקונגען, אַ ביסל האָט ער אונטערגע־
 לאַכט, און ערשט אויף די טרעפּ האָט ער אויפֿגעקלערט דעם פֿעטער, אַז פֿאַר
 אַלעמענס אויגן און אויערן האָט ער נישט געוואָלט רעדן אַפֿן. „גערעכט,“ האָט
 געזאָגט דער פֿעטער, „אַבער איצט רעד.“ מיט אַן איינגעבויענעם קאַפּ, רייכערנ־
 דיק אַ ציגאַר און פֿאַרצײענדיק קורץ און אַנליק, האָט ער זיך צוגעהערט. „קודם־כֿל
 פֿעטער, האַנדל־ט זיך עס דאָ נישט אין אַ פּראָצעס פֿאַר דעם פּשוטן געריכט.“
 „דאָס איז נישט־גוט,“ האָט זיך אָנגערופֿן דער פֿעטער. „האַ?“ האָט ק. אַ זאָג געטאָן
 און האָט אָנגעקוקט דעם פֿעטער. „אַז דאָס טויג נישט, מיין איך,“ האָט דער פֿעטער
 איבערגעחזרט נאָך אַ מאָל. זיי זענען געשטאַנען אויף די טויער־טרעפֿלעך, וואָס
 פֿירן צו דער גאַס צו; אַזוי ווי עס האָט אויסגעזען, אַז דער פֿאַרטייער הערט זיך
 אונטער, האָט ק. דעם פֿעטער אַ צי געטאָן אַראָפּ; דער הויז־האַ פֿון דער גאַס האָט זיי
 פֿאַרשונגען. דער פֿעטער, וואָס האָט באַלד אַ נעם געטאָן ק. אונטערן אַרעם, האָט
 מער נישט אַזוי דרינגענדיק געפֿרעגט וועגען דעם פּראָצעס; אַ שטיקל צײַט זענען
 זיי אַפֿילו געגאַנגען און געשוויגן. „ווי אַזוי איז עס אַבער דערצו געקומען?“ האָט
 ענדלעך דער פֿעטער אַ פֿרעג געטאָן, און האָט זיך דערביי אַזוי פּלוצלינג אַפּגע־
 שטעלט, אַז די מענטשן, וואָס זענען געגאַנגען הינטער אים, האָבן אים ממש מיט
 שרעק אויסגעמיטן. „אַזעלכע זאַכן קומען דאָך נישט פּלוצלינג, זיי גרייטן זיך צו
 פֿון אַ דאַנגער האַנט; עס האָבן געמוזט זײַן סימנים, אַז עפעס רוקט זיך אָן; פֿאַר
 וואָס האַסטו מיר נישט געשריבן? דו ווייסט דאָך, אַז איך טו פֿאַר דיר אַלצדינג;
 אין אַ געוויסן זינען בין איך נאָך אַלץ דיין אַפּוטרופּוס, און בין היינט בין איך
 שטאַף געווען דערמיט. עס איז קלאָר, אַז איך וועל דיר איצט אויך נאָך העלפֿן,
 אַבער אַצינד, אַז דער פּראָצעס איז שוין אין גאַנג, איז עס נישט אַזוי גרינג צום
 בעסטן וואָלט עס אויף יעדן פֿאַל געווען, אַז דו זאָסט זיך אַצינדער נעמען אַ
 קליינע וואַקאַציע און זאָסט אַרויסקומען צו אונדז אויפֿן דאָרף. אויך ביסטו אַ
 ביסל אויסגעמאַגערט, ערשט אַ באַמערק איך עס, אויפֿן דאָרף וועסטו קומען צו
 די פּוּחות, דאָס קען קיינעם קיין מאָל נישט שאַטן, זיכער דאַרפֿסטו דאָך בקרובֿ
 אַ סך אַנשטרענגונגען דורכמאַכן אין שייכות מיטן פּראָצעס. חוץ דעם וועסטו,
 זײַענדיק פֿון דער ווינטן, אין אַ געוויסער מאָס, זײַן אַ ביסל פֿרייער פֿון די בינד־
 שטריק פֿון דעם געריכט. דאָ אויפֿן אַרט האָבן זיי אַלע מעגלעכע מיטלען פֿון זייער

מאכט, און עס איז קלאר, אז אויטאמאטיש ווערן זיי אויף דיר אנגעווענדט; אבער אז דו וועסט זיין אויפן דארף, וועלן זיי מוזן ערשט אלערדיי שליחים דעדעגירן צו דיר, אדער גאר באמיען זיך צו באווינקן אויף אנדערע אופנים; און אין דעם פאל גאר דורך בריוו, דעפעשן, טעלעפאָנען, דאָס שוואַכט אָפּ די השפעה; אמת, אז עס באַפֿרייט דיך נישט, נאָר דערווייַל קענסטו דעם אָטעם אַפּפּאַפּן. „אַבער זיי וואָלטן מיר דאָך געקענט פֿאַרביטן, אז איך זאָל אוועקפֿאַרן,“ האָט ק. געזאָגט; די רייך פֿונעם פֿעטער האָבן אים שוין אַ ביסל אַרײַנגעצויגן אין יענעמס געדאַנקען גאַנג. „איך גלייב נישט, אז זיי וועלן עס טאָן,“ האָט דער פֿעטער, אַ טיף פֿאַרטראַכטער, געזאָגט, „אַזאָ שאַדן וועט זייער פּוּח צוֹליב דיין אוועקפֿאַרן נישט לײַדן,“ „איך האָב געמיינט,“ האָט ק. געזאָגט, און האָט אַ נעם געטאָן דעם פֿעטער אונטערן אַרעם, כדי יענער זאָל זיך נישט קענען אַפּשטעלן, „אַז דו וועסט דעם גאַנצן ענין נאָך ווייניקער ערנצט נעמען, ווי איך; דערווייַל אָבער נעמסטו עס גאַר אַזוי שווער,“ יאַזעף,“ האָט דער פֿעטער אַ געשריי געטאָן און האָט זיך געוואָלט אַרויסדרייען פֿון ק׳ס אַרעם, כדי פֿאַרט צו קענען שטיין בלײַבן, נאָר ק. האָט אים בשום אופֿן נישט געלאָזט, „דו ביסט אַן איבערגעביטענער, דו האַסט אַלע מאָל אַזאָ קלאָרן קאָפּ געהאַט, און פּונקט איצט האַסטו אים פֿאַרלאָרן, ווילסטו פֿאַרלירן דעם פּראַצעס? צי ווייסטו, וואָס דאָס באַטייט? דאָס באַטייט, אַז דו וועסט גאַנץ פּשוט ווי אַ מענטש אויסגעשטראַכן ווערן, און דיין גאַנצע משפּחה וועט דערצו, אַדער אויך אין גאַנצן מיטגעריסן ווערן, אַדער זי וועט לֶכֶּל הפּחות אַראָפּגעדריקט ווערן ביז צו דער ערד, יאַזעף — נעם זיך צונויף, דיין גלײַכגילטיקייט מאַכט מיך פּשוט משוגע, אַז מען קוקט דיך אַז, קען מען שוין גרינג גלייבן דאָס ווערט: יאַזעפּע פּראַצעסן קען מען נאָך פֿאַרלירן.“

„ליבער אַנקל,“ האָט ק. געזאָגט, „די אויפֿרעגונג ברענגט דאָך גאַר קיין נוצן נישט; נישט דיר, ווען דו רעגסט זיך אויף, און וואָלט אויך מיר קיין שום נוצן נישט געבראַכט. מיט אויפֿרעגונגען געווינט מען נישט קיין פּראַצעסן; דערלויב מיר צו גלייבן, אַז מײַנע פּראַקטישע דערפֿאַרונגען האָבן אויך אַ שטיקל באַטייט; איך רעספּעקטיר דאָך דייןע פּראַקטישע דערפֿאַרונגען, אַלע מאָל און אויך איצט, אַפֿילו דעמאָלט, ווען זיי איבערראַשן מיך. אָבער אַזוי ווי דו זאָגסט, אַז די פֿאַמיליע וועט צוֹליב דעם פּראַצעס שווער לײַדן, קען איך דאָס אַבסאָלוט נישט באַנעמען; נאָר דאָמיר דאָס איצט פֿאַזן אָן אַ זינט — וויל איך דיך גערן און אין אַלץ פֿאַלגן. נאָר וואָס שייך דעם פֿלאַן פֿון דער רײַזע אויפֿן דארף אַרויס, האַלט איך, אַז אַפֿילו לויט דיין שכל, וועט עס קיין שום נוצן נישט ברענגען, מחמת דאָס וואָלט באַטייט אַנטרינונג פֿון איין זינט און צוגעבן מײַן שויד פֿון דער אַנדערער זינט. חוץ דעם; אמת איז, אַז זײַענדיק אויפֿן אָרט ווער איך טאַקע פֿון איין זינט מער פֿאַרפֿאַרט, פֿון דער אַנדערער זינט קען איך אָבער מער זיך פֿאַרנעמען מיט דעם גאַנצן ענין,“ גערעכט,“ האָט דער פֿעטער אַ זאָג געטאָן אין אַזאָ טאָן, ווי איינער רעדט; ענדלעך קומען מיר זיך אַ ביסל נענטער צוזאַמען, „איך האָב נאָר די זאָך פֿאַרגע-“

פֿראַנץ
קאַפּאָ

שלאגן, ווייל דזין גלייכגילטיקייט, בני דזין דאָ בלייבן אויפֿן אַרט, האָט מיר אויס־
 געזען געפֿערלעך פֿאַר דזין פּראָצעס, און איך האָב געהאַלטן, אז עס וועט בעסער
 זיין פֿאַר דיר, און איך וועל דעם ענין אַרבייטעמען אין מינע הענט, שטאַט אים צו
 פֿאַרן אין דזינע. אויב אָבער דו ווילסט אַליין צוזען צום ענין — און מיט אַלע
 דזינע כּוחות — איז עס, פֿאַרשטייט זיך, אַ סך בעסער. „אין איין זאַך זענען מיר
 שוין, הייסט עס, ביידע מסכים, האָט געזאָגט ק. „און איצט האָסטו אַפֿשר עפעס
 אַן עצה, וואָס איך זאָל אַצינד קודם־פֿל טאָן?“ „איך מוז, פֿאַרשטייט זיך, איבער
 דעם ענין זיך פֿאַרטראַכטן, האָט געזאָגט דער פֿעטער, „דו מוזסט געדענקען, אַז
 שוין צוואַנציק יאָר אַן אַן איבערריסס וווּין איך אויפֿן דאָרף, נו איז שוין מנין קוק
 צו די דאָזיקע זאַכן אַ ביסל שטומפיק געוואָרן. אַלערליי וויכטיקע פֿאַרבינדונגען
 מיט פּערזענלעכקייטן, וואָס קענען זיך אַפֿשר בעסער אויס אין די ענינים, זענען
 פֿון זיך אַליין אָפּגעשוואַכט געאַרן. אויפֿן דאָרף בין איך אַ ביסל פֿאַראיינזאַמט,
 דאָס דאָרף איך דיר נישט זאָגן. מען באַמערקט עס ערשט אַליין טאַקע בני אַזעלכע
 געפֿעגנהייטן. אַגב, איז מיר טיילווייז דזין זאַך געקומען אין גאַנצן אומגעריכט.
 כאָטש דעם אמת געזאָגט, האָב איך נאָך ערנאָס בריוו שוין עפעס אַזוינס פֿאַרויס־
 געפֿילט; און אַז איך האָב היינט דעם ערשטן קוק געטאָן אויף דיר, בין איך שוין
 זיכער געווען, אַז טאַקע דאָס איז עס. אָבער דאָס אַרץ קען אונדז אַצינד נישט אַנגיין,
 די סאַמע וויכטיקסטע זאַך, אין איצטיקן מאַמענט, איז נישט צו פֿאַרלירן קיין
 צייט. „און שוין אין מיטן פֿון זזנע רייד, האָט ער, שטייענדיק אויף די שפיץ־
 פֿינגער, אַ וונק געטאָן צו אַן אויטאָמאַביל, און געבנדיק גלייכצייטיק דעם שאַפֿער
 אַן אַרעס, האָט ער הינטער זיך נאַכגעצויגן ק. אין אויטאָמאַביל אַרנין. „מיר פֿאַרן
 איצט צום אַדוואָקאַט הוידד, האָט ער געזאָגט, „ער איז מנין שויל־חבר געווען.
 זיכער קענסטו אים אויך. ניין? דאָס איז מאַדנע. ער האָט דאָך, ווי אַ פֿאַרטיידיקער
 בכּלל און אַדוואָקאַט פֿון די אַרעמע זייט בפֿרט, אַ גאַנץ היפּשן נאַמען. איך אָבער
 האָב צו אים גאָר באַזונדערס אַ גרויס פֿאַרטרויען ווי צו אַ מענטש. „וואָס דו
 זאָלסט נישט טאָן, איז מיר אַרץ רעכט, האָט ק. געזאָגט, כאָטש דער צודרינגלעכער
 און אַינליקער אופֿן, ווי אַזוי דער פֿעטער האָט דעם ענין באַהאַנדלט, איז אים שוין
 גאָר נישט צום האַרצן געווען. עס איז נישט געווען פֿון די סאַמע אַנגענעמסטע
 זאַכן צו פֿאַרן ווי אַן אַנגעקאָגטער, צו אַן אַדוואָקאַט פֿאַר אַרעמע־זייט. „איך האָב
 נישט געוואָלט, האָט ער געזאָגט, „אַז מען קען אין אַזאַ מין ענין נעמען אַן
 אַדוואָקאַט. „אודאי, האָט געזאָגט דער פֿעטער, „דאָס איז דאָך זייער פֿאַרשטענד־
 לעך. און פֿאַר וואָס נישט? און איצט דערצייל מיר אַרץ, כּדי איך זאָל זיין גענוי
 אינפֿאַרמירט, וועגען דעם גאַנג פֿון גאַנצן ענין; אַרץ וואָס עס איז ביז איצט געשען.“
 ק. האָט תּיכּף אַנגעהויבן אַרץ צו דערציילן, נישט פֿאַרשוויגנדיק קיין איין פּרט;
 זיין פֿרילשטענדיקע אַפֿנהאַרציקייט איז געווען דער איינציקער פּראָטעסט, וואָס
 ער האָט זיך געקענט פֿאַרגינען קעגן דעם פֿעטערס מיינונג, אַז דער פּראָצעס איז
 אַ גרויסע בושע. דעם נאַמען פֿון פֿרייליך בירסטנער האָט ער נאָר איין מאָל, און

נאָר אויבנאויפֿיק, דערמאָנט, אָבער דאָס האָט נישט משפיע געווען די אָפֿנהאַר־
צייקייט, ווננץ פֿרײַנדליך בירסטנער האָט דאָך אין דער אמתן נישט געהאַט קיין
שום שניכות צום פֿראַצעס. דערצײלנדיק האָט ער געקוקט דורכן פֿענצטערל און
האַט באַמערקט, אז זיי דערנענטערן זיך פֿונקט צו יענער פֿאַרשטאַט, וווּ עס זענען
די קאַנצעלאַריעס פֿון געריכט; ער האָט דעם פֿעטער דערויף אויפֿמערקזאַם גע־
מאַכט. יענער האָט אָבער פֿון דעם צונויפֿטרעף נישט געמאַכט קיין וועזן. דער
אויטאָמאָביל האָט זיך פֿאַרהאַלטן פֿאַר אַ טונקל הייז. דער פֿעטער האָט תיכף אַ
צי געטאָן אַ גלעקל ביי דער ערשטער פֿאַרטער־טיר; בשעת זיי האָבן געוואַרט,
האַט ער שמייכלענדיק באַוווּן זינע גרויסע צײַן און געשעפטשעט: „אַכט אַ זײַגער,
אַ מאָדנע צײַט אַ ביסל פֿאַר באַזוכן פֿון קלײַנענטן. הוילד וועט אָבער נישט האָבן
קיין פֿאַראַיב אױף מיר.“ אין קוקערל פֿון דער טיר האָבן זיך באַוווּן צוויי
גרויסע, שוואַרצע אויגן, האָבן געקוקט אַ רגע לאַנג אויף די צוויי געסט און זענען
נעלם געוואָרן; די טיר האָט זיך אָבער נישט געעפֿנט. דער פֿעטער און ק. האָבן
אײַנער דעם אַנדערן פֿאַרזיכערט, אז זיי האָבן די צוויי אויגן געזען. „אַ נײַ דינסט־
מײַדל, וואָס האָט מורא פֿאַר פֿרעמדע“, האָט געזאָגט דער פֿעטער און האָט נאָך אַ
מאָל אַ קלאַפֿ געטאָן. נאָך אַ מאָל האָבן זיך די אויגן באַוווּן, איצט האָט מען זיי
כמעט געקענט אָננעמען פֿאַר טרויעריקע; און אפֿשר האָט מען זיך נאָר אַזוי
גענאַרט, צוליבן אָפֿענעם גאַנצעמל, וואָס האָט נאָענט איבער די קעפֿ, צישענדיק
שטאַרק, געברענט, אָבער געגעבן זייער ווייניק לײַכט. „עפֿנט אויף“ האָט דער
פֿעטער אויסגעשריגן און מיטן פֿויסט אַ קלאַפֿ געטאָן אין דער טיר, „עס זענען
פֿרײַנד פֿון דעם הער אַדוואָקאַט!“ „דער הער אַדוואָקאַט איז קראַנק“, איז געקומען
אַ שעפטשענדיקער ענטפֿער, און געקומען פֿון הינטער זיי. אין אַ טיר, אין אַנדערן
עק פֿון קלײַנעם קאַרידאָר, איז געשטאַנען אַ הער אין אַ שלאַפֿראַק און האָט מיט אַן
אויסערגעוויינטלעך שטילער שטים דאָס געמאַלדן. דער פֿעטער, וואָס איז שוין
געווען מלא רציחה צוליב דעם לאַנגן וואַרטן, האָט זיך מיט אײַן קער אַ ווענד
געטאָן און האָט געשריגן: „קראַנק? איר זאָגט, ער איז קראַנק?“ און כמעט דראַענ־
דיק האָט ער אָנגעהויבן צו גיין צו דעם הער, אַזוי ווי יענער וואַלט דאָס געווען
די קרענק אַזײַן. „מען האָט שוין געעפֿנט“, האָט דער הער אַ זאָג געטאָן, האָט אַ
וויזן געטאָן אויף דער טיר פֿון אַדוואָקאַט, האָט פֿאַרנומען אַרום זיך דעם שלאַפֿראַק
און איז נעלם געוואָרן. די טיר האָט זיך אויף אַן אמת געעפֿנט, אַ יונג מײַדל —
ק. האָט דערקענט די טונקלע, אַ ביסל אַרויסגעשטאַרצטע אויגן — איז געשטאַנען
אין אַ לאַנגן וויסן פֿאַרטעך אין פֿאַדער־צימער און האָט געהאַלטן אַ לײַכט אין דער
האַנט. „אַ צווייט מאָל זאָלט איר אַ ביסל גיכער עפֿענען?“ האָט דער פֿעטער, שטאַט
אַ גוטן אָונט, אַ זאָג געטאָן בשעת דאָס מײַדל האָט געמאַכט אַ קלײַנעם קניקס.
„קום, יאַזעף“, האָט ער באַד געזאָגט צו ק., וואָס האָט זיך פֿאַוואַליע פֿאַרבינגע־
רוקט פֿאַרן מײַדל. „דער הער אַדוואָקאַט איז קראַנק“, האָט דאָס מײַדל געזאָגט, בעת
דער פֿעטער האָט זיך אויף קיין רגע נישט פֿאַרהאַלטן, נאָר זיך געלאָזט גלייך צו

פֿראַנץ
קאַפֿאָ

א טיר. ק. האָט נאָך אַרץ געגלאַצט אויפֿן מיידל, בשעת יענע האָט זיך שוין אויס־
געדרייט און איז אַוועק צו דער ווינונגס־טיר פֿדי זי ווידער צו פֿאַרשליסן; דאָס
מיידל האָט געהאַט אַן אויסגעקלעכדיקט ליאַלקע־פנים, נישט נאָר די בלייכע
באַקן און די גאַמבע זענען געווען קלייכדיק, ננערט אויך די שליפֿן און די
שטערן־ווינקלען. „יאָזעף! האָט דער פֿעטער ווידער אַ רוף געטאָן, און דאָס מיידל
האַט ער געפֿרעגט: „איז עס דאָס האַרץ?“ „איך מיינ אַזוי.“ האָט געזאָגט דאָס מיידל,
וואָס האָט פֿונדעסטוועגן נאָך באַוווּזן פֿאַרויסצוגיין מיטן ליכט און צו עפֿענען די
צימער־טיר. אין אַ ווינקל פֿון יענעם צימער, וווּ די שנין פֿונעם ליכט איז נאָך נישט
אַרינגעדורנגען, האָט זיך אין בעט אַ הייב געטאָן אַ פנים מיט אַ פֿאַנגער באַרד.
„רעני, ווער איז עס דאָרט?“ האָט געפֿרעגט דער אַדוואָקאַט, וואָס האָט נישט דער־
קענט די געסט צוליב דעם ברענד פֿונעם ליכט. „אַרבערט, דאָס בין איך, דיין
אַרטער פֿריינד.“ האָט געזאָגט דער פֿעטער. „אַר, אַרבערט.“ האָט געענטפֿערט דער
אַדוואָקאַט און האָט זיך צוריק אַראָפּגעלאָזט אויף די קישנס, ווי איינער זאָגט:
בני דעם ווייזט דאָרף איך נישט מאַכן קיין אַנשטעל. „איז עס אויף אַן אמת אַזוי
ביטער?“ האָט דער פֿעטער געפֿרעגט און האָט זיך געזעצט אויפֿן ראַנד פֿון בעט.
„איך גלייב עס נישט. עס איז נישט מער ווי נאָך אַן אַנפֿאַל פֿון דיין האַרץ־קרענק
און וועט אַריבערגיין פֿונקט ווי די פֿריערדיקע.“ „קען זיין.“ האָט דער אַדוואָקאַט
געשעפֿטשעט. „עס איז אָבער ערגער ווי עס איז ווען נישט איז פֿריער געווען. איך
אַטעם קוים, איך שלאָף אין גאַנצן נישט און טאַג־אַינן טאַג־אויס פֿאַרליר איך
מער כוחות.“ „אַזוי.“ האָט געזאָגט דער פֿעטער, און האָט מיט זיין גרויסער האַנט
פֿעסט געדריקט דעם פֿאַנאַמאָ־הוט אויף זיינע קני. „דאָס זענען שלעכטע ניסס. אַגבֿ,
זעט מען דיך צו ווי ס'געהער צו זיין? ס'איז דאָ עפעס אַזוי אומעטיק בני דיר, אַזוי
טונקל. אמת, אַז עס איז שוין אַ שטיקל צייט אַוועק זינט איך בין דאָ דאָס פֿעצטע
מאַל געווען; דעמאָלט האָט זיך מיר אויסגעדאַכט, אַז עס איז דאָ אַ ביסל היימישער.
אויך דאָס קליינע פֿריינד־דינס זעט נישט אויס אַזוי פֿרייליך, אַדער זי מאַכט
זיך נאָר אַזוי.“ דאָס מיידל איז נאָך אַרץ געשטאַנען מיט דעם ליכט האַרט בני דער
טיר; אויף ווי ווייזט מען האָט געקענט דערקענען פֿון איר אומבאַשטימטן בליק,
האַט זי גיכער געקוקט אויף ק. ווי אויפֿן פֿעטער; אַפֿילו איצט, ווען ער האָט
גערעדט וועגן איר. ק. האָט זיך אַנגעשפּאַרט אַן אַ שויל, וואָס ער האָט צוגערוקט
נאָענט צום מיידל. „אַז מען איז אַזוי קראַנק ווי איך,“ האָט געזאָגט דער אַדוואָקאַט,
„מוז מען קודם־כֿל האָבן רו. מיר איז נישט אומעטיק.“ אין אַ רגע אַרום האָט ער
צוגעגעבן; „און רעני גיט אויף מיר גוט אַכטונג, אַ וויל מיידל.“ דעם פֿעטער האָט
דאָס אָבער נאָך אַרץ נישט געקענט איבערצינגן; עס איז געווען קלאַר, אַז ער האָט
עפעס אַ בייז האַרץ אויף דער קראַנק־שוועסטער, און כאָטש ער האָט אַפֿילו דעם
קראַנקן גאַרנישט געענטפֿערט, האָט ער פֿונדעסטוועגן מיט שטרענגע בליקן נאָכ־
געקוקט דער שוועסטער, ווי אַזוי זי גייט צו צום בעט, ווי אַזוי זי שטעלט דאָס
ליכט אויפֿן נאַכטטיש, ווי אַזוי זי בייגט זיך איבער איבערן קראַנקן און ווי אַזוי זי

שעפטשעט עפעס אין אים אַרײַן, בשעת זי מאַכט צו רעכט די קישנס. ער האָט
כמעט פֿאַרגעסן אינעם קראַנקן, איז אויפֿגעשטאַנען, נאָכגעגאַנגען דער שוועסטער
שריט בײַ שריט, אַהין און אַהער; און ק. וואָרט זיך אָפֿילו נישט פֿאַרזיידושט, ווען
דער פֿעטער וואָרט זי פֿון הינטן אַנגעכאַפט בײַ די קײדער און אַוועקגעשלעפט
פֿון בעט. ק. אָבער, האָט זיך צו דעם אַלעמען רויק צוגעקוקט ווי אַ זײַטיקער.
און מען קען נישט זאָגן, אַז די קרענק פֿונעם אַדוואָקאַט איז אים אין גאַנצן נישט
געווען צום האַרצן. אמת איז, אַז ער האָט זיך נישט געקענט נאַטירלעך אַנטקעגן-
שטעלן דעם אימפעט, מיט וועלכן דער פֿעטער האָט זיך פֿאַראַינטערעסירט מיט זײַן
ענין; דערפֿאַר אָבער האָט ער איצט גערן פֿאַר לײַב אַנגענומען אַט דעם שטער,
וואָס האָט אָן זײַן אַרײַנמישונג זיך אַנטקעגנגעשטעלט דעם אימפעט פֿון זײַן פֿעטער.
דאָ האָט דער פֿעטער אַ זאָג געטאַן; און קען זײַן, אַז אויסשליסלעך מיט דער כוונה
צו באַלײדיקן די קראַנקן־שוועסטער: „פֿרײַליך, זײַט אַזוי גוט און פֿאַזט אונדז איבער
אַרײַן אויף אַ רגעלע, איך דאַרף מיט מײַן פֿרײַנד אַרומרעדן עפעס אַ פֿריוואַטן
ענין.“ די שוועסטער, וואָס איז נאָך געווען טיף איבערגעבויגן איבערן קראַנקן,
און האָט פֿונקט אויסגעלעט דאָס לײַלעך בײַ דער וואַנט, האָט נאָר אויסגעדרייט
דעם קאַפּ און זײער רויק געזאָגט: „איר זעט דאָך, דער הער איז קראַנק, ער קען
נישט אַרומרעדן קײן שום פֿריוואַטע ענינים.“ אירע רויקע ווערטער זענען געווען
אין אַ גרויסן קאָנטראַסט צו די רײד פֿון פֿעטער, רײד מיט פֿעס און רציחה, זי האָט
די ווערטער פֿון פֿעטער מסתמא נאָר צו לײַב פשוטער באַקוועמלעכקייט איבערגע-
חזרט, פֿונדעסטוועגן האָט עס אָפֿילו אַ זײַטיקער געקענט אויפֿנעמען ווי אַ ביסל
אַ חווק; דער פֿעטער איז, פֿאַרשטייט זיך, תיכף אויפֿגעשפרונגען ווי אַ געביסענער.
„דו אויסוורף,“ האָט ער אַרויסגעשיפעט. צו לײַב זײַן גרויסן פֿעס איז זײַן זאָג געווען
היפשעך אומפֿאַרשטענדלעך. קײן איז באַפֿאַלן אַ פחד, כאַטש ער האָט דערוואַרט
עפעס אַן ענדלעכן אויסברוך; ער איז צוגעלאָפֿן צום פֿעטער מיט דער פֿעסטער
כוונה, מיט בײדע הענט אים צו פֿאַרשטאַפֿן דאָס מויל. צום גליק האָט זיך דער
קראַנקער פֿונקט אַ הייב געטאַן הינטער דעם מײדל; דער פֿעטער האָט פֿאַרצויגן
דאָס פנים מיט אַ פֿינצטערער מינע, ווי אײנער וואָס שלינגט אַראָפּ אַ שרעקלעכן
שריק, און האָט געזאָגט שוין אַ ביסל רויקער: „מיר האָבן אַרײַן, פֿאַרשטייט זיך,
אויך נאָך נישט פֿאַרדוירן דעם שלכל אונדזערן; וואָרט דאָס, וואָס איך פֿאַדער, נישט
מעגלעך געווען, וואָרט איך עס אַוודאי נישט געפֿאַדערט. זײַט אַזוי גוט און גײט
איצט אַוועק!“ די קראַנקן־שוועסטער איז געשטאַנען אויסגעשטרעקט בײַם בעט,
פנים־אַל־פנים צום פֿעטער, מיט אײן האַנט האָט זי געגלעט די האַנט פֿון אַדוואָ-
קאַט; כֿל־הפחות האָט זיך עס ק. געדאַכט, אַז ער באַמערקט עס. „דו קענסט אין
לענים אַנוועזנהייט אַלץ דערצײלן,“ האָט געזאָגט דער קראַנקער; און עס איז
קײן ספֿל נישט געווען, אַז דאָס איז אָפֿילו זײַן דרינגענדיקע בקשה. „עס האָט
נישט קײן שניכות צו מיר,“ האָט געענטפֿערט דער פֿעטער, „עס איז נישט מײַן
סוד.“ און ער האָט זיך אַ דריי געטאַן, ווי אײנער רעדט; קײן וואַרט מער; אָבער

פֿראַנץ
קאַפֿקא

פֿונדעסטוועגן גיט ער נאך פֿאַרט איין איינציקן שאַנס. „אין וועמען זשע גייט עס,“ האָט געפֿרעגט דער אַדוואָקאַט מיט אַ שטים ווי אַ גוסס, און האָט זיך צוריקגע-
 לייגט. „מיין פֿלימעניק,“ האָט געזאָגט דער פֿעטער, „אַט איז ער, איך האָב אים
 מיטגעברענגט.“ און ער האָט פֿאַרגעשטעלט: „פֿראַקוריסט יאַזעף ק.“ „אַ“ האָט
 געזאָגט דער קראַנקער, אַ ביסל אויפֿגעלעבט, און האָט אויסגעשטרעקט די האַנט
 צו ק. „אַנטשולדיקט, איך האָב אַיך אין גאַנצן נישט באַמערקט. גיי, לֵעני,“ האָט ער
 באַלד געזאָגט צו דער קראַנקן־שוועסטער; וועלכע האָט זיך לֵחלוטין נישט גע-
 ווערט; ער האָט איר דערלאָנגט די האַנט, וואָס דאָס האָט געדאַרפֿט מיינען, אַז ער
 געזענגט זיך אויף אַ שטיקל צינט. „דו ביסט, הייסט עס,“ האָט ער ענדלעך געזאָגט
 צום פֿעטער, וואָס איז, אַן איבערגעבעטענער, אַ ביסל נענטער צוגעקומען, „נישט
 געקומען כדי מיר צו מאַכן אַ קראַנקן־באַזוך, נאָר גאָר צוליב געשעפֿטן.“ ס'איז
 אויסגעקומען, אַז דער געדאַנק פֿון אַ קראַנקן־באַזוך האָט דעם אַדוואָקאַט ביז איצט
 ממש געליימט געמאַכט; אַזוי שטאַרק בײַ די כוחות האָט ער איצט אויסגעזען; ער
 איז געבליבן פֿסדר אַנגעשפּאַרט אויף אַן עלנבוִיגן, וואָס דאָס איז אים, משמעות,
 נישט גאַנץ גרינג אַנגעקומען; דערצו האָט ער פֿסדר געצויגן אַ פּאַסמע האָר פֿון
 דער סאַמע מיט פֿון זײַן באַרד. „דו זעסט שוין אַ סך בעסער אויס,“ האָט געזאָגט
 דער פֿעטער, „זינט די דאָזיקע מכשפּה איז אַרויסגעגאַנגען.“ און ער האָט זיך
 אַליין איבערגעשלאָגן די רייד און אַ שעפטשע געטאַן; „איך גיי אין אַ געוועט,
 אַז זי הערט זיך אונטער!“ און ער האָט געגעבן אַ שפרונג צו דער טיר. אָבער
 הינטער דער טיר איז נישט געווען קיין נפֿש. דער פֿעטער איז צוריקגעקומען
 לֵחלוטין נישט אַנטוישט, ווײַל איר נישט־אונטערהערן זיך איז אים פֿאַרגעקומען
 ווי אַ נאָך גרעסערע רשעות. פֿאַרביטערט איז ער אָבער יאָ געווען. „דו קענסט
 זי פשוט נישט,“ האָט געזאָגט דער אַדוואָקאַט, און קיין וואָרט מער נישט צוגעגעבן
 די שוועסטער צו פֿאַרטיידיקן, אפֿשר האָט ער דערמיט געוואָלט אַרויסברענגען, אַז
 זי נייטיקט זיך נישט מען זאָר זי באַשיצן. און מיט מער פֿריינדלעכקייט אין טאַן
 האָט ער איצט ווײַטער גערעדט: „וואָס שייך דעם ענין פֿון דײַן פֿלימעניק, וועל
 איך אויף אַן אמת גליקלעך זײַן, אויב מײַנע כוחות וועלן מיר דינען אַזוי ווײַט,
 אַז איך זאָר זיך מיט דער דאָזיקער אויסערגעוויינטלעך שווערער אויפֿגאַבע פֿאַר-
 נעמען; איך האָב אָבער מורא, אַז זיי זענען נישט־גרויס גענוג, מײַנע כוחות; נאָר
 ווי די זאך זאָר נישט זײַן וועל איך טאַן אַלץ; און אויב איך וועל אַליין נישט זײַן
 בכוח קען מען נאָך עמעצן אַנדערש צוציען. זאָגן דיר דעם אמת, אינטערעסירט מיך
 דער ענין צו שטאַרק, אַז איך זאָר מיר קענען פֿאַרגינען אין גאַנצן זיך אַפּצוהאַנגן
 פֿון וועלכער נישט איז באַטייליקונג אין אים. וועט עס מײַן האַרץ נישט אויסהאַלטן
 — וועט דאָס כאַטש זײַן אַ ווערדיקע געלעגנהייט אין גאַנצן זיך אַפּצושטעלן.“
 ק. איז געווען זיכער, אַז ער פֿאַרשטייט נישט קיין איינציק וואָרט פֿון דער גאַנצער
 דרשה. ער האָט אַנגעקוקט דעם פֿעטער, ווי איינער רעדט; גיב מיר צו פֿאַרשטיין
 — אָבער דער פֿעטער איז רויק געזעסן; עפעס האָט ער דאָס ליכט, וואָס איז

געשטאנען אויפן נאכטטיש, צוגעהאלטן מיט דער האנט און פונעם נאכטטיש האָט זיך שוין איין מעדיצין־פֿלעש צו אַראָפּגעקויפֿערט אויפֿן טעפּעכל; דער פֿעטער שווינגט און שאַקלט צו מיטן קאָפּ צו אַרץ, וואָס דער אַדוואַקאַט זאָגט; נישט נאָר איז ער, הייסט עס, אַזיין מסכים צו אַרץ, נאָר ער קוקט פֿון צייט צו צייט אויף ק. ווי מיט אַ פֿאַרלאַנג, אַז אויך ער זאָל מסכים זיין. צי האָט נישט אַפֿשר דער פֿעטער שוין פֿריער דערציילט דעם אַדוואַקאַט וועגן דעם פּראָצעס? אָבער דאָס איז דאָך אוממעגלעך; אַרץ, וואָס איז ביז איצט געשען, האָט גערעדט קעגן דעם. „איך פֿאַרשטיי נישט —“, האָט ער דעריבער געזאָגט. „יא, האָב איך אַיך אַפֿשר שלעכט פֿאַרשטאַנען?“ האָט דער אַדוואַקאַט אַ פֿרעג געטאָן מיט דער זעלבער שטוינונג און פֿאַרלעגנהייט ווי ק. „אַפֿשר האָב איך זיך צוגעאַזלט, וועגן וואָס האָט איר געוואָלט רעדן מיט מיר? איך האָב געמיינט, אַז עס האַנדלט זיך אין אַינער פּראָ־צעס?“ „אודאי,“ האָט געזאָגט דער פֿעטער און האָט געשטעלט ק. אַ פֿראַגע: „וואָס וויססטו אייגנטלעך?“ „יא, אָבער פֿון וואָנעט ווייסט איר דען בכלל עפעס וועגן מיר און וועגן מיין פּראָצעס?“ האָט ק. געפֿרעגט. „אַ, אַזוי,“ האָט דער אַדוואַ־קאַט אַ זאָג געטאָן מיט אַ שמייכל, „איך בין דאָך אַן אַדוואַקאַט, איך דריי זיך אַרום צווישן די געריכטן; מען דערציילט זיך וועגן אַלערליי פּראָצעסן, און די מער אויפֿפֿאַלנדיקע, דער עיקר ווען עס האַנדלט זיך וועגן אַ פֿלימעניק פֿון אַ פֿריינד, בלויזן שטעקן אין זפרון. דאָס איז דאָך נישט קיין אויסערגעוויינטלעכע זאָך.“ „וואָס וויססטו אייגנטלעך?“ האָט דער פֿעטער נאָך אַ מאָל אַ פֿרעג געטאָן. „דו ביסט אַזוי אומרוי־ק,“ איר דרייט זיך אַרום אין די דאָזיקע געריכטסקרייזן?“ האָט ק. געפֿרעגט. „יא,“ האָט געזאָגט דער אַדוואַקאַט. „דו פֿרעגסט ווי אַ קינד,“ האָט געזאָגט דער פֿעטער. „מיט וועמען דען זאָל איך זיך חֲבֵרוֹן, אויב נישט מיט מענטשן פֿון מיין פֿאַר־?“ האָט צוגעגעבן דער אַדוואַקאַט. עס האָט געקלונגען אַזוי נאַטירלעך, אַז ק. האָט זיך מיט קיין וואָרט מער נישט אַנגערופֿן. איר אַרבעט דאָך ביים געריכט אין יוסטיץ־פֿאַאַרץ, און נישט דאָרט אין יענעם, אויפֿן בוידעם,“ האָט זיך אים געגלויבט צו זאָגן; ער האָט זיך אָבער נישט געקענט גוֹבֵר זיין עס אויף אַן אמת אַרויסצוברענגען. „איר דאַרפֿט אויך נעמען אין אַכט,“ האָט דער אַדוואַקאַט ווייטער געצויגן אין אַ טאָן, ווי מען קלערט עפעס אויף, וואָס מען קען פֿאַרשטיין פֿון זיך אַזיין און וואָס עס איז איבעריק אויפֿצוקלערן און מען זאָגט עס נאָר אַזוי זיך, פֿלאַחר־יִד; „איר דאַרפֿט דאָך אויך נעמען אין אַכט, אַז פֿון זאָל חֲבֵרוֹן זיך קומט נישט אין מאָל אַרויס אַ גרויסע טובה פֿאַר מינע קליענטן, און דאָס אַפֿילו אויף גאָר פֿאַרשידענערליי אופֿנים און — נישט נייטיק אין דער אמתן אַ סך וועגן דעם צו רעדן. אַודאי בין איך איצט צוליב מיין קרענק אַ ביסל הינטערשטעלעך, פֿונדעסטוועגן קומט מען צו מיר אַהיים, בעיקר גוטע פֿריינד פֿון געריכט, און מען ווערט שוין געוואָר וואָס מען דאַרף, דאָ אַ ביסל, דאָרט אַ ביסל, מען ווערט אַפֿילו געוואָר מער ווי אַנדערע, וואָס זענען ביים בעסטן געזונט און ליגן אַפּ גאַנצע טעג אין געריכט, אַט האָב איך, דִמְשֵׁל, פּונקט איצט אַ זיבן באַזוך.“ און ער האָט אַ ווייז געטאָן אין דער ריכטונג פֿון אַ פֿינצטער ווינקלעך

פֿראַנץ
קאַפּאָ

אין צימער. „ווי איז עס?“ האָט ק. אין דער ערשטער איבערראַשונג, כמעט גראַב אַ פֿרעג געטאָן. ער האָט זיך גערוועזן אַרומגעקוקט; דאָס לײַכט פֿון דעם קלײַנעם פֿעכטער איז אַבער בשום אופֿן נישט אַרײַנגעדױנגען אַזוי ווייט, אַזש בײַ צו דער אַנטקעגנדיקער וואַנט. און אויף אַן אמת האָט זיך דאָרט אין ווינקל תּיכּף עפעס אָנגעהויבן צו רירן. אינעם שיין פֿון דעם לײַכט, וואָס דער פֿעטער האָט איצט שטאַרק אויפֿגעהויבן, האָט מען דאָרט בײַ אַ קלײַן טישעלע, געזען זיצן אַן עלטערן מאַן. עס האָט אויסגעוויזן ווי ער וואָלט פֿחלוטין בײַז איצט נישט געאַטעמט, אויב מען האָט אים אַזוי לאַנג געקענט נישט באַמערקן. איצט איז ער אַבער זייער פֿאַרנעמיק אויפֿגעשטאַנען פֿון אָרט, און עס איז געווען קלאַר, אַז ער איז זייער נישט־צופֿרידן דערמיט, וואָס מען האָט אויף אים אָנגעוויזן. עס האָט אויסגעזען, ווי ער ווערט שוין תּיכּף אַפּ מיט די הענט אַלע מעגלעכע באַגריסעכצער און פֿאַרשטעלעכצער, ווייל ער וויל בשום אופֿן נישט וועמען עס איז שטערן מיט זײַן אַנוועזנהייט, און בכלל בעט ער און פֿאַדערט, אַז מען זאל אים ווידער לאַזן זיך אַרײַנזעצן אין זײַן פֿינצטער ווינקעלע און מען זאל פֿאַרגעסן, אַז ער איז דאָ גאַר פֿאַראַן. אַבער דאָס האָט מען אים איצט נישט געקענט נאָכגעבן. „איר האָט אונדז — ווייסט איר — איבערראַשט,“ האָט אויפֿלערנדיק געזאָגט דער אַדוואָקאָט און האָט צוגעווינקען צו דעם הער אין ווינקל, כּדי אים אַ ביסל צו קוראַשירן צוצוקומען נענטער; יענער האָט עס געטאָן, אַבער זייער פּאַואַזליע, טריט בײַ טריט; ער האָט זיך כּסדר אַרומגעקוקט און דאָך נישט פֿאַרדירן זײַן חשיבֿות. „דאָס איז דער הער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר. אוי, אַנטשוילדיקט, איך האָב דאָך פֿאַרגעסן פֿאַרזושטעלן; דאָס איז מײַן פֿרײַנד אַלבערט ק., דאָס איז זײַן פֿלימעניק, דער פּראָקוריסט יאַזעף ק. און דאָס איז דער הער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר — דער הער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר — יאַ, ער איז געווען אַזוי פֿרײַנדלעך און האָט מיר אַפּגעשטאַט אַ ווייזט, און וואָס עס מײַנט אַזאַ באַזוך, דאָס קען נאָר דער אַפּשאַצן, וואָס איז אַן אינעווייניקסטיקער מענטש, און ווייסט ווי אַזוי דער הער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר איז איבערגעלאָדן מיט אַרבעט. און דאָך איז ער געקומען מיך באַזוכן און מיר האָבן געהאַט אַ שטיל־רויקן שמועס, אויף ווי ווייט מײַן שוואַכער געזונט האָט עס נאָר צוגעלאָזן, אמת איז, אַז מיר האָבן לענין נישט פֿאַרבאַטן אַרײַנצולאָזן באַזוכער, ווייל מיר האָבן, גאַנץ פּשוט, קיינעם נישט דער־וואַרט; פֿונדעסטוועגן האָבן מיר פֿאַרט געטראַכט, אַז מיר דאַרפֿן בלייבן אונטער פֿיר אויגן; און דאָ זענען געקומען דינע קלעפּ מיט די פֿויסטן, אַלבערט, דער הער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר האָט אַ רוק געטאָן די שטול מיטן טישעלע אין ווינקל אַרײַן, איצט אַבער ווייזט זיך אַרויס, אַז עס איז פֿאַראַגען אַ מעגלעכקייט — דאָס הייסט, אויב עס איז פֿאַראַגען אַזאַ ווינטש — אַז מיר זאָלן האָבן אַ שותפֿותדיקן ענין אַרומצורעדן, און ממילאָ קענען מיר זייער גוט זיך ווידער צוזאַמענרוקן נענטער. — הער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר,“ האָט ער געזאָגט מיט אַ שאַקל פֿון קאַפּ און מיט אַ הכּנעהדיק שמייעלע און האָט אָנגעוויזן אויף אַ פֿאַטערשטול נאָענט פֿון בעט. „צום באַדויערן קען איך נאָר עטלעכע געציילטע

מינוטן נאך דאָ בײַנבן, האָט פֿרײַנדלעך געזאָגט דער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר. ער האָט זיך ברייט אַוועקגעזעצט אין דער פֿאַטערשטול און האָט אַ קוק געטאָן אויפֿן זייגער, „די עסקים רופֿן מיך. נאָר ווי די זאַך זאָל נישט זײַן, ווײַל איך נישט דורכלאָזן די געלעגנהייט צו באַקענען זיך מיט אַ פֿרײַנד פֿון מײַן פֿרײַנד.“ ער האָט אַ גרינגן נייג געטאָן דעם קאַפּ אין דעם פֿעטערס זײַט; יענער איז, ווי עס ווײַזט אויס, זייער צופֿרידן געווען פֿון דער נײַער באַקאַנטשאַפֿט; דאָך האָט ער, צוליב זײַן נאַטור, קײן מאָל נישט געקענט אויסדריקן קײן געפֿינן פֿון איבערגע־געבנקייט; האָט ער דעריבער גאָר באַגלייט די ווערטער פֿון קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר מיט אַן אַ ביסל פֿאַרלירענעם און דאָך העלן געלעכטער. אַ שוידערלעך בילד! ק. האָט רויק אַלץ געקענט אַבסערווירן, ווײַל קײנער האָט זיך מיט אים נישט פֿאַרנומען. דער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר האָט תּיכּף באַהערשט דעם שמועס — סײַ ווי האָט מען אים דאָך שוין אַרויסגעצויגן פֿון באַהעלטעניש — און עס איז, ווײַזט אויס, אַלע מאָל זײַן טײַע געווען אַזוי זיך צו באַנעמען אין אַ געזעל־שאַפֿט. דער אַדוואָקאַט, ווידער, וואָס זײַן פֿרײַערדיקער אַנפֿאַל פֿון שוואַכקייט האָט משמעות נאָר געדאַרפֿט זײַן אַן אויסרייך צו פֿאַרטרייבן די נײַע געסט, האָט איצט געהאַטן די האַנט ביים אויער און האָט זיך זייער אויפֿמערקזאַם צוגעהערט. און דער פֿעטער, וואָס האָט געהאַטן דעם לײַכטער, האָט זיך כּסדר געשפּילט מיטן לײַכט, וואָס האָט זיך אַהין און אַהער געשאַקלט אויף זײַן פֿוס, העכער פֿון קני (דער אַדוואָקאַט האָט טאַקע פֿור מיט שרעק און זאָרג אַלע מאָל אַהין געקוקט). יאָ, דער פֿעטער האָט זיך באַד באַפֿרײַט פֿון זײַן פֿאַרלעגנהייט און איז געווען פֿור מיט התלהבות, סײַ פֿון דעם אופֿן ווי אַזוי דער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר האָט גערעדט, און סײַ פֿון זײַנע ווייכע, כּוואַליעדיקע האַנט־באַוועגונגען ביים אַרויס־ברענגען זײַנע ווערטער. ק., וואָס איז געשטאַנען אַן אַנגעשפּאַרטער אַן בעט־ווענטל, און ווי עס ווײַזט אויס, האָט אים דער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר בכּוונה אין גאַנצן אַזוי פֿאַרזען — האָט דעריבער געהאַט נאָר אײַן זאַך צו טאָן; צו זײַן דער צוהערער פֿון די בײַדע אַלטע הערן. אַגבֿ האָט ער קוים געקענט כאַפֿן וועגן וואָס מען רעדט דאָ; איז ער געשטאַנען און געטראַכט — דאָ וועגן דער קראַנקן־שוועסטער און וועגן דעם ווי אַזוי דער פֿעטער האָט זי שלעכט באַהאַנדלט, און דאָ וועגן דעם, צי האָט ער נישט אפשר דעם קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר שוין אַ מאָל געזען, אפשר גאָר צווישן עוידם פֿון דער פֿאַרזאַמלונג בײַ זײַן ערשטער אויספֿאַר־שונג. און אויב עס איז אַפֿילו אַ טעות פֿון זײַן זײַט און עס דאַכט זיך אים נאָר אַזוי, וואָרט זיך דער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר סײַ ווי אויסגעצײכנט אַרײַנגע־פּאַסט אין דער ערשטער רײַ פֿון די אַנטיידינעמערס פֿון יענער אסיפּה, בעיקר צווישן די אַלטע הערן מיט די שיטערע בערדלעך.

פלוצלינג האָט זיך דערהערט פֿון פֿאַדער־צימער אַ לײַארעם ווי מע וואָרט דאָרט געבראַכן פֿאַרצעלאַן־געשיר; אַלע האָבן אַנגעשפּיצט די אויערן. „איך וועל נאַכקוקן, וואָס עס איז דאָרט געשען.“ האָט ק. אַ זאָג געטאָן און איז פּאַוואָליע אַרויס, אַבער אַזוי ווי אײַנער וואָס ווײַל עמעצן געבן אַ געלעגנהייט, אַז מען זאָל

פֿראַנץ
קאַפּאַ

אים צוריקהאָלטן. אין דער רגע, ווי נאָר ער איז אין פֿאָדער־צימער אַרײַן און זיך געוואָרט אַ ביסל אַריענטירן אין דער פֿינצטערניש, האָט זיך אויף דער האַנט פֿון ק. מיט וועלכער ער האָט צוגעהאָלטן די טיר, אַרויפֿגעלייגט אַ קליינע האַנט, אַ סך קלענער ווי זײַנע, און האָט שטילערהייט פֿאַרשלאָסן די קליאַמקע. עס איז געווען די האַנט פֿון דער שוועסטער, וואָס האָט דאָ געוואָרט. „עס איז גאַרנישט געשען.“ האָט זי געשעפטשעט, „דאָס האָב איך נאָר אַ טעלער אויף דער וואַנט אַ שמיץ געטאָן, כדי אײַך אַרויסצובאַקומען.“ אין זײַן פֿאַרלעגנהייט האָט ק. אַ זאָג געטאָן: „אויך איך האָב וועגן אײַך געטראַכט.“ „איז נאָך בעסער,“ האָט געענטפֿערט די קראַנקן־שוועסטער, „איז קומט.“ אָפּגעגאַנגען אַ פֿאַר שריט, זענען זיי צוגעקומען צו אַ טיר מיט אַ שויב פֿון מאַטן גלאַז, און די שוועסטער האָט די טיר געעפֿנט. גיט נאָר אַ גיי אַרײַן,“ האָט זי געזאָגט. עס איז קלאָר געווען, אַז דאָס איז דאָס אַרבעט־צימער פֿון אַדוואָקאַט; ווי ווייט עס איז מעגלעך געווען אין לִבְנֵה־שׁוּבָן צו זען — און דאָס ווייטע ליכט איז געפֿאַרן אין דריי קליינע פֿירעקעכ־דיקע שטיקלעך אויף דער בריק, בײַ יעדן פֿון די דריי גרויסע פֿענצטער — איז דאָס צימער געווען אויסגעשטאַפֿירט מיט אַלטע, שווערע מעבלשטיקער. „דאָ אַהער,“ האָט די שוועסטער געזאָגט און האָט אָנגעוויזן אויף אַ טונקלען קופֿערט מיט אַן אַנלעך פֿון האַלץ־שניצערײַען. שוין זעצנדיק זיך, האָט זיך ק. אַרומגעקוקט אין צימער. עס איז געווען אַ הויך, גרויס צימער; די קליינע פֿון דעם אַדוואָקאַט פֿון אַרעמע לייט מוזן זיך דאָ אין גאַנצן פֿילן פֿאַררויך. ק. האָט זיך אָפֿילו געדאַכט, אַז ער זעט די קליינע אַרעמע שריטעלעך זייערע, מיט וועלכע זיי דער־נענטערן זיך פֿאַוואַליע צו דעם ריזיקן שרייבטיש. אָבער באַד האָבן אים די דאָזיקע געדאַנקען פֿאַרלאָזט און זײַנע אויגן זענען נאָר געווען געווענדט צו דער קראַנקן־שוועסטער, וואָס איז געזעסן גאַנץ נאָענט נעבן אים, אַזוי נאָענט, אַזש שטויסנדיק אים כמעט צו דער צווייטער זײַט פֿון אַנלעך. „איך האָב געטראַכט,“ האָט זי געזאָגט, „אַז איר וועט פֿון זיך אַליין צו מיר אַרויסקומען, און נישט, אַז איך וועל אײַך ערשט דאַרפֿן רופֿן. עס איז דאָך מאַדנע געווען. קודם־כֵּל האָט איר מיך כסדר אָנגעקוקט, ממש פֿון דער רגע אַז ווי איר זענט נאָר אַרײַנגעקומען, און שפעטער האָט איר מיך געלאָזט וואָרטן, איבעריקנס — רופֿט מיך לעני,“ האָט זי גיך און גלייך צוגעגעבן, ווי איינער רעדט — לאַמיר נישט פֿאַרלירן קיין איין רגע פֿון אונדזער דורכשמועס. „פֿאַר וואָס נישט?“ האָט ק. געזאָגט, „און דאָס וואָס עס איז אײַך אַזוי מאַדנע פֿאַרגעקומען, לעני, דאָס לאָזט זיך גאַנץ גרינג דערקלערן. ערשטנס, האָב איך זיך דאָך געמוזט צוהערן צום געפֿלאַפֿל פֿון די אַלטע הערן; אַן אַ סיבה האָב איך נישט געקענט אַוועקדויפֿן; צווייטנס, בין איך נישט קיין עזות־פֿנים, גיכער בין איך אַ ביסל אַ שעמעוודיקער, און אויך איר, לעני, האָט בשום אופֿן נישט אויסגעזען ווי אַזאַ, וואָס מען קען כאַפֿן מיט איין שפרונג.“ „נישט דאָס מיין איד,“ האָט לעני געזאָגט. זי האָט אַרויפֿגעלייגט די האַנט אויפֿן אַנלעך און האָט געקוקט אויף ק. „אָבער איך בין אײַך נישט געפֿעלן און געפֿעל אײַך מסתמא אויך איצט נישט.“ „געפֿעלן, דאָס אין גאַנצן,“ האָט ק.

אויסמזנדנדיק געזאגט. „אז“ האָט זי מיט אַ שמייעכע אַ זאָג געטאָן, און האָט, סײַ דורך דער באַמערקונג פֿון ק. און סײַ דורך דעם קליינעם אויסרוף, געוואָנען צו ביסלעך די אייבערהאַנט. דעריבער טאַקע איז ק. אויף אַ רגע אַנטשוויגן געוואָרן. אַזוי ווי ער האָט זיך דערווייַל צוגעוויינט צו דער טונקלייט פֿון צימער, האָט ער איצט שוין גרינג געקענט גענויער דערקענען געוויסע איינצלהייטן פֿון דער מעבלירונג. בעיקר איז אים אויפֿגעפֿאַרן אַ גרויס בילד, וואָס איז געהאַנגען אין דער רעכטער זײַט פֿון דער טיר; ער האָט זיך אַ שטרעק געטאָן פֿאַרויס, כדי עס בעסער צו זען. עס איז געווען אַ בילד פֿון אַ מאַן אין אַ טאַגע פֿון אַ ריכטער. ער איז געזעסן אויף אַ הויכן טראַנשטול, וואָס האָט דײַטלעך געשימערט מיט אַן אַ שיעור גאַלד. ביז גאַר מאַדנע איז געווען דאָס, וואָס אַט דער ריכטער איז אין אַט דעם בילד דווקא נישט געזעסן ווי געוויינטלעך אין בכבודיקער ר; מיט דעם לײַנקן אַרעם האָט ער פֿעסט געדריקט די הינטערשטע און אויך די זײַטיקע אַנגענען פֿון שטול; זײַן רעכטער אַרעם איז געווען אין גאַנצן פֿריי און גאַר מיט דער האַנטפֿלאַך האָט ער ווי אַנגעכאַפט דעם זײַטיקן אַנלען, און עס האָט אויסגעזען ווי אַט-אַט וועט ער מיט אַ האַסטיקן, און אַפֿשר כּעסדיקן קער און ווענד אַ שפּרונג טאָן, כדי צו זאָגן עפעס אַ וואָרט אַזאַ, וואָס פֿון אים איז אַפּהענגיק אַ סך. אַדער אַפֿשר וועט ער גאַר אַנזאָגן דעם אורטייל. מען האָט זיך אַפֿילו גרײַלעך געקענט פֿאַרשטעלן, אַז דער באַשוואַדערטער לײַגט דאָרט ערגעץ צופֿוסנס פֿון די דאָזיקע טרעפּ, וואָס די אייבערשטע פֿון זיי — באַדעקט מיט אַ גלעזן טעפּעך — זעט מען נאָך פֿונקט אויף דעם בילד. „אַפֿשר איז דאָס מײַן ריכטער,“ האָט ק. אַ זאָג געטאָן און געוויזן מיטן פינגער אויפֿן בילד. „איך קען אים.“ האָט לעני געזאָגט און האָט אויך אַ קוק אַרויף געטאָן צום בילד, „ער קומט גאַנץ אַפֿט אַהער. דאָס בילד איז נאָך פֿון זײַנע יונגע יאָרן. עס איז אַבער נישט-מעגלעך, אַז ער איז ווען עס איז אַפֿילו ענלעך געווען צו אַט דער געשטאַלט, ער איז בפֿירוש אַ פּיצניקער. פֿונ- דעסטוועגן האָט ער זיך אויף אַט דעם בילד געלאָזט אַזוי אויסציען אין דער לענג; ער איז נאַריש אַינגעגלייבט אין זיך, איבעריקנס זענען זיי דאָ אַלע אַזוי. אַבער אויך איך האָב אַינרעדענישן און בין זייער נישט-צופֿרידן דערמיט, וואָס איך געפֿעל אײַך נישט.“ אויף אַט דער לעצטער באַמערקונג האָט ק. געענטפֿערט אויף דעם אופֿן, וואָס ער האָט לענין אַרומגענומען און זי אַ צי געטאָן צו זיך; זי האָט שטילערהייט אַרויפֿגעלייגט דעם קאַפּ אויף זײַן אַקסל. אַבער וואָס שייך אירע אַנדערע באַמערקונגען, האָט ער געזאָגט: „וואָס פֿאַר אַ ראַנג האָט ער?“ „ער איז אַן אויספֿאַרשונגס-ריכטער,“ האָט זי געזאָגט, האָט אַנגענומען די האַנט פֿון ק. וואָס האָט זי געהאַלטן אַרומגענומען, און האָט זיך געשפּילט מיט זײַנע פּינגער. „ווידער אַ מאָל בלויז אַן אויספֿאַרשונגס-ריכטער,“ האָט ק. געזאָגט אַן אַנטויש- טער, „די הויכע באַאַמטע באַהאַלטן זיך. אַבער ער זיצט דאָך פֿאַרט אויף אַ טראַנ- שטול.“ „דאָס איז אַלץ אַן אויסדוכטעניש,“ האָט לעני געזאָגט, אַנבייגנדיק איר פנים צו דער האַנט פֿון ק. „אין דער אמתן זיצט ער אויף אַ קיכענעקל, באַדעקט מיט אַן אַטער, צוואַמענגעלייגטער פֿערדן-דעקע. אַבער איר מוזט דען אַלע מאָל

נאך קלערן וועגן אנער פראצעס?״ האט זי פאוואַליע צוגעגעבן. ״ניין, בשום אופן
 נישט.״ האט ק. געזאָגט. ״אין דער אמתן קלער איך מסתמא אפילו צו ווייניק וועגן
 אים.״ ״דאָס איז נישט דער טעות, וואָס איר מאַכט,״ האָט לעני געזאָגט. ״איר
 זענט צו אינגעשפאָרט און נישט נאָכגעביק, אזוי האָב איך געהערט.״ ״ווער האָט
 עס געזאָגט?״ האָט ק. געפֿרעגט; ער האָט איצט געפֿידט איר גוף בנז זיין האַרץ
 און האָט אַראָפּגעקוקט אויף אירע געדיכטע, טונקעלע, פֿעסט געקניפטע האַר.
 ״איך וואָרט שוין צו פֿיל פֿאַרראַטן, ווען איך וואָרט אַנז דאָס געזאָגט,״ האָט לעני
 געענטפֿערט. ״פֿרעגט בעסער נישט אויף נעמען און מאַכט נישט דעם טעות, זינט
 נישט מער אזוי אינגעשפאָרט; קעגן אַט דעם געריכט קען מען זיך נישט פֿאַר-
 טיידיקן, מען מוז זיך מודה זיין. די בעסטע זאָך: זינט זיך מודה בנז דער סאַמע
 ערשטער געלעגנהייט. און ערשט דעמאָלט וועט איר באַקומען די מעגלעכקייט
 זיך אַרויסצודרייען — ערשט דעמאָלט. אָבער אפילו דאָס איז נישט מעגלעך אָן
 פֿרעמדער הילף, נאָר וואָס שייך אַט דעם, דאַרפֿט איר נישט מורא האָבן; איך וועל
 אַיך געבן אַט די הילף.״ ״איר פֿאַרשטייט אַ סך וועגן דעם דאָזיקן געריכט, און
 וועגן די אַפּנאַרערינען, וואָס מען קען זיך דאָ אָן זיי נישט באַגייך,״ האָט ק. געזאָגט,
 און אזוי ווי זי האָט זיך שוין צו שטאַרק צו אים געטוילעט, האָט ער זי אויפֿגע-
 הויבן און אַרויפֿגעזעצט אויף זינע קני. ״אזוי איז בעסער,״ האָט זי געזאָגט און
 האָט זיך באַקוועם געמאַכט אויף זיין שויס, האָט אויסגעגלעט איר קלייד און
 אויסגעצויגן די בלוֹקע. מיט ביידע הענט האָט זי זיך אַצינד אַרומגעהאַנגען אַרום
 זיין האַלד; אַוועקגעזענט זיך וואָס ווייטער פֿון אים, נישט אַפֿאַזנדיק די הענט
 און האָט אים לאַנג אַריינגעקוקט אין די אויגן. ״און אויב איך וועל זיך נישט
 מודה זיין, קענט איר מיר נישט העלפֿן?״ האָט ער, אויספרוּוּנדיק, געפֿרעגט.
 איך געוויין מיר העלפֿערינס, האָט ק. געטראַכט, און זיך אַליין געוונדערט. קודם-
 כּל פֿרייליך בירסטנער, שפעטער די פֿרוי פֿונעם געריכטס-דינער, און צום סוף אַט
 אַ די קלייניקע קראַנקן-שוועסטער, וואָס האָט עפעס אַ מין תּאָווה צו מיר —
 אוממעגלעך צו באַנעמען. ווי זי זיצט דאָס אויף מנינע קני, ווי דאָס וואָרט געווען
 דער איינציקער ריכטיקער פֿלאַץ פֿאַר איר! ״ניין,״ האָט לעני געענטפֿערט, און
 האָט פּאַוואַליע געשאַקלט דעם קאַפּ אין דער ברייט, ״דאָן קען איך אַנז נישט
 העלפֿן. אָבער איר ווילט דאָך גאַרנישט מנין הילף. עס גייט אַנז גאַרנישט אין
 דעם, איר זענט אָן אינגעשפאָרטער און איר לאָזט זיך נישט איבערצייגן.״ האָט
 איר אַ געליבטע?״ האָט זי אַ רגע שפעטער אַ פֿרעג געטאָן. ״ניין,״ האָט ק. געזאָגט.
 ״אַ, פֿאַרטו?״ האָט זי געזאָגט. ״יא, אמת,״ האָט ק. געענטפֿערט. ״שמעלט זיך פֿאַר,
 איך האָב זי פֿאַרלייגט און איך טראַג דאָך אפילו איר פֿאַטאַגראַפֿיע מיט זיך.״
 זי האָט נישט אַפּגעלאָזט, און ער האָט איר געוויזן עלזאַס בייד. אינגעטוילעט אויף
 די קני פֿון ק. האָט זי זיך אינגעקוקט אין דער פֿאַטאַ. עס איז געווען אַ מאַמענט-
 אויפֿנאַמע; עלזאַ איז דאָ פֿאַטאַגראַפֿירט געוואָרן בנים פֿאַרענדיקן אַ ווידן דריי-
 טאַג; זי האָט אַזעלכע טעגן גערן געהאַט צו טאַנצן אין די וויינדיקאַפֿן. די פֿאַרשן
 פֿון עלזאַס קלייד זענען נאָך פֿון לעצטן שנעלן דריי געווען פֿאַרוואַרפֿן אַרום איר.

אירע הענט האָט זי געהאַלטן אויף אירע היפשע קליבעס; מיט אַן אויסגעשטרעקטן האַלדזן האָט זי פֿאַכנדיק געקוקט אַן אַ זינט צו עמעצן — וועמען — איז נישט גרינג געווען צו דערקענען פֿון דעם בילד. „זי איז שטאַרק געשנורעוועט,“ האָט זעני געזאָגט און האָט אַנגעוויזן אויף יענעם אַרט, וווּ דאָס האָט זיך, לויט איר מיינונג, שטאַרק אַנגעזען. „זי געפֿעלט מיר נישט, זי איז אַ בלייערנער פֿריגל און זי איז אַ גראַבער נפֿש. קען זיין, אַז צו אַיך איז זי מילד און פֿרינדלעך; דאָס זעט זיך אַפֿילו אַרויס פֿון בילד. אַזעלכע גרויסע, שטאַרקע מיידלעך ווייסן אַפֿט נישט פֿון עפעס בעסערס ווי נאָר צו זיין פֿרינדלעך און מילד. וואָרט זי זיך אַבער געקענט מקריב זיין צוליב אַיך?“ „גיין,“ האָט ק. געזאָגט. „זי איז נישט מילד, נאָך ווייניקער איז זי פֿרינדלעך, און פֿון מקריב זיין זיך פֿאַר מיר קען בכלל קיין רייד נישט זיין. איך האָב אויך ביז איצט נישט דאָס ערשטע און נישט דאָס אַנדערע פֿון איר פֿאַרלאַנגט. יא, איך האָב אַפֿילו דאָס בילד קיין מאָל נישט אַזוי גענוי ווי איר אַנגעקוקט.“ „הייסט עס, אַז זי גייט אַיך קיין סך נישט אָן,“ האָט זעני געזאָגט. „און דאָס הייסט, אַז זי איז גאַרנישט אַבער געליבטע.“ „אַ, יא,“ האָט ק. געזאָגט. „איך נעם מנין וואָרט נישט צוריק.“ „נה, זאָל זיין אַז זי איז אַבער געליבטע,“ האָט זעני געזאָגט. „זי וואָרט אַיך פֿונדעסטוועגן שטאַרק נישט אַפּגעאַנגען אויב איר וואָרט זי פֿאַרלוירן, אַדער איר וואָרט זי גאָר פֿאַרביטן אויף עמעץ אַנדערש, למשל אויף מיר.“ „אודא,“ האָט ק. אַ זאָג געטאָן מיט אַ שמיכל, „עס איז מעגלעך, אַבער זי פֿאַרמאָגט עפעס וויכטיקס, עפעס אַזוינס, וואָס איר פֿאַרמאָגט נישט; זי ווייסט גאַרנישט וועגן מנין פּראַצעס, און אַפֿילו ווען זי וואָרט יאַ עפעס געוויסט, וואָרט זי וועגן דעם קיין רגע נישט געטראַכט. זי וואָרט מיך אויך נישט צוגערעדט, אַז איך זאָל זיך אונטערגעבן.“ „דאָס איז נישט אַזאַ מציאות,“ האָט זעני געזאָגט. „אויב זי פֿאַרמאָגט נישט נאָך עפעס חוץ דעם, פֿאַרזיר איך נישט דעם מוט. האָט זי נישט עפעס אַ מום?“ „אַ מום?“ האָט ק. געפֿרעגט. „יא,“ האָט זעני געזאָגט. „איך, זעט איר, האָב יאַ אַזאַ קליינעם מום. זי האָט פֿונאַנדער־שפּרייט דעם מיטל־פֿינגער און דעם רינג־פֿינגער פֿון איר רעכטער האַנט און באַ־וויזן, אַז דאָס פֿאַרבינדונגס־הינטל דאַרט גרייכט כּמעט אַזש ביז צום אייבערשטן געדענק פֿון די קורצע פֿינגער. ק. האָט אין דער פֿינצטער נישט באַלד באַנומען, וואָס אייגנטלעך זי ווייט אים וויזן; האָט זי דעריבער אַנגענומען זיין האַנט און זי צוגעדייגט צו יענעם אַרט, אַז ער זאָל עס אַליין אַנטאָפּן. וואָס פֿאַר אַ נאַטור־שפּילער־זי,“ האָט ק. געזאָגט, און באַקוקנדיק די האַנט, האָט ער צוגעגעבן; וואָס פֿאַר אַ שיינע אַפּען? נישט אַן שטאַרץ האָט זיך זעני צוגעקוקט ווי ק. ווונדערט זיך ווידער און אַבער אַ מאָל, ווי ער ציט צונויף און פֿאַרט פֿונאַנדער אירע צוויי פֿינגער, ביז ער האָט זיי סוף־כל־סוף אַ כאַפּנדיקן קוש געטאָן און — אַפּגעלאָזט. „אַז,“ האָט זי אַבער תּיכּף אַ לייכטן קוויטש געגעבן. „איר האָט מיך געקושט?“ „גיך־גיד, מיט אַן אַפֿן מויל,“ האָט זי זיך אַרויפֿגעדראַפּעט מיט די קני אויף זיין שוים אַרויף. ק. האָט אַ פֿאַרביפֿטער כּמעט צו איר אַרויפֿגעקוקט; איצט, אַז זי איז געווען אַזוי נאָענט צו אים, האָט ער דערשפּירט אַ ביטערן, אויפֿריצנדיקן ריח.

וואס זי האָט אַרויסגעגעבן פֿון זיך, אַ ריח ווי פֿון פֿעפֿער; זי האָט אַ שדעפֿ געטאָן זיין קאַפּ צו זיך, האָט זיך אַריבערגעבויגן איבער אים, געביסן און געקושט זיין האַלדז, אַפֿילו אין זיניע האָר האָט זי אַרטינגעביסן. „איר האָט זי פֿאַרביטן אויף מיר“ האָט זי אויסגערופֿן איין מאָל און ווידער אַ מאָל. „נו זעט איר, איצט האָט איר זי פֿאַרביטן!“ און דאָ האָט זיך איר קני אַ גליטש אויס געטאָן, און מיט אַ קליינעם קוויטש איז זי כמעט אַראָפּגעפֿאַן אויפֿן טעפּער; ק. האָט זי אַרומגענומען, פֿדי זי נאָך צוצוהאַטן, ער איז אָבער מיטגעצויגן געוואָרן מיט איר. „איצט באַזאַנגסטו צו מיר“, האָט זי געזאָגט.

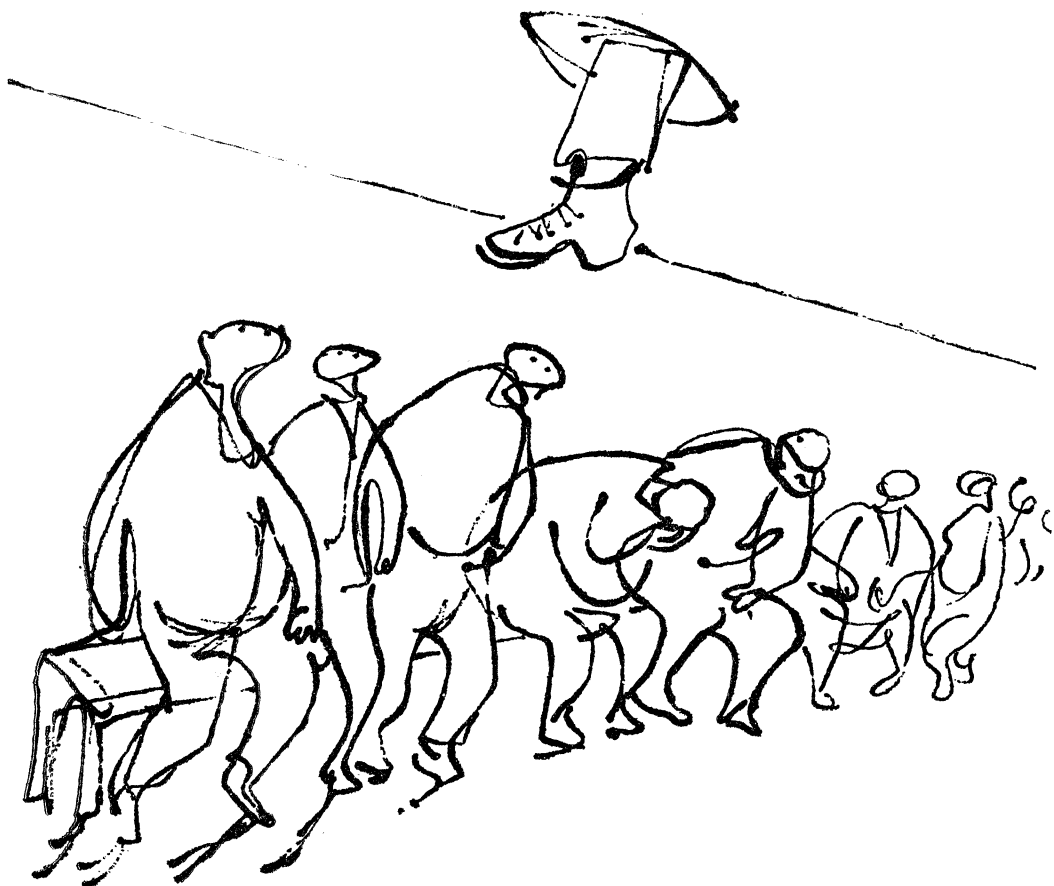
„אַט אַדאָ האָסטו דעם הויזשפּיטל, קום, ווען עס גלויבט זיך דיר“, זענען געווען אירע פֿעצטע ווערטער, און אַ קוש אָן אַ ציף האָט דעם אַוועקגייענדיקן געטראָפֿן אין דער פֿלייצע. אַז ער איז אַרויס פֿונעם טויער פֿון הויז, איז געפֿאַן אַ פֿיכטער רעגן; ער האָט געוואָלט אַראָפּגיין פֿון טראַטואַר און אַריין אין דער מיט פֿון דער גאַס, פֿדי אַפֿשר פֿון דאָרט אויס נאָך איין מאָל פֿענין ביים פֿענצטער זען; דאָ האָט פֿרוצלינג פֿון אַן אויטאָמאָביל, וואָס האָט געוואַרט פֿאַרן הויז, און וואָס ק. האָט אין זיין צערודערונג גאָר נישט באַמערקט, אַ שפרונג אַרויס געטאָן דער פֿעטער — ער האָט אים אַ כאַפּ געטאָן ביי ביידע הענט און אים מיט אַזאַ פּוח געשטופּט צום טויער צו, אַט אַזוי ווי ער וואָרט אים דאָרט געוואָרט צושפּאַנגן מיט טשוועקעס. „דו יונג, דו“, האָט ער געשריגן, „ווי האָסטו גאָר געקאַנט אַזוינס אַפּטאָן! דו האָסט דין ענין, וואָס איז שוין געווען אויף אַ שטיקל וועג, אַ מוראדיקן שאַדן אָפּגעטאָן. גייסט און פֿאַרקריכט ערגעץ מיט אַ קליינער פּאַסקודסטווע; וואָס צו די אַלע צרות איז נאָך קלאָר, אַז זי איז די געליבטע פֿון אַדוואַקאַט; און שעהען לאַנג זעט מען דין נישט. דו זוכסט אַפֿילו נישט קיין אויסרייד, באַהאַטסט גאַרנישט, ניין, ביסט אין גאַנצן אַפֿנהאַרציק, דו לויפֿסט צו איר און דו פֿליכטסט ביי איר. און פּונקט דעמאָלט זיצן מיר צוזאַמען, דער פֿעטער, וואָס לייגט אויף דין זינט, און קודם־פֿל דער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר; אַט דער גרויסער הער, וואָס באַהערשט ממש דין ענין אין דין איצטיקער סטאַדיע. מיר ווילן זיך דאָ אַן עצה האַלטן, ווי אַזוי מע קען דיר העלפֿן, איך מוּ דעם אַדוואַקאַט באַהאַנדלען זייער פֿאַרזיכטיק. ער ווידער, פֿון זיין זינט, דאָס גלייכן דער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר, און דו — ער־פֿל פֿנים האָסטו דאָך גענוג סיבות מיך כאַטש צו אונטערשטיצן. שטאַט דעם אָבער ווערטו נעם. סוף־פֿל־סוף פֿאַן זיך אַזעלכע זאַכן נישט באַ־האַלטן; נו, עס זענען טאַקע העפֿלעכע, אָבער דאָך געבילטע מענער; זיי רעדן נישט דערפֿון; זיי שווינען מיך, סוף־פֿל־סוף קענען אָבער אויך זיי זיך נישט מער באַ־הערשן; און אַזוי ווי רעדן וועגן דער זאַך קענען זיי נישט, ווערן זיי אין גאַנצן אַנטשטומט. מינוטן לאַנג זענען מיר געזעסן און געשוויגן און זיך אַנינגעהערט, אַפֿשר וועסטו פֿאַרט ענדלעך אַריינקומען, אַלץ אומזיסט. סוף־סוף שטייט דער קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר אויף, סיי ווי סיי איז ער שוין פֿענענער געבליבן, ווי ער האָט כּתחילה בּדעה געהאַט; ער געזענגט זיך; מע זעט ממש אויף זיין פֿנים, אַז ער פֿידט מיט מיט מיר, אָבער העלפֿן קען ער מיר נישט; מיט אַ פֿרינדלעכקייט,

וואָס איז באַמט נישט צו באַנעמען, וואָרט ער נאָך אַ שטיקל צייט אין דער טיר
און גייט נאָך דעם אַוועק. פֿאַרשטייט זיך, אַז אין אַזאַ פֿאַר בין איך שוין פשוט
גליקלעך געווען, וואָס ער איז אַוועק. מיר האָט שוין פֿאַרפֿעדט לופֿט צום אַטעמען.
אַבער נאָך אַ שטאַרקערן רושם האָט דאָס אַלץ געמאַכט אויף דעם קראַנקן אַדוואַ-
קאַט; דער דאָזיקער גוטער מענטש האָט קיין וואָרט מער נישט געקענט אַרויס-
ברענגען, אַז איך האָב זיך מיט אים געזעגנט. האָסט מסתמא דײַן חלק צוגעטראָגן,
אַז דער מאַן זאָל שוין אין גאַנצן צוזאַמענברעכן; האָסט אונטערגעאַנידט דעם טויט
פֿון איינעם, וואָס דײַן גורל איז אין זײַנע הענט. און מיך, דײַן פֿעטער, לאָזסט דו
אַט אַדאָ אין רעגן — גיב נאָר אַ טאַפּ, ווי פֿיטש-נאַס איך בין — שעהען לאַנג
לאָזסטו מיך דאָ וואָרטן אין פֿיין און אין זאַרג.

אָדוואַקאַט. פֿאַבריקאַנט. מאַלער.

אין איין שיינעם ווינטער-פֿאַרמיטאָג — אין דרויסן איז אין אומעטיקן ליכט געגאַנגען אַ שניי — איז ק. געזעסן אין זיין ביוראָ אַ מוראדיק מידער, נישט גע- קוקט אויף דער פֿריער שעה. כּדי די נידעריקערע באַאָמטע זאָלן אים לאָזן געמאָך, האָט ער אָנגעזאָגט דעם באַנקדינער זינעם קיינעם צו אים נישט אַרײַנצולאָזן, ווייל ער איז פֿאַרנומען מיט אַ גרעסערער אַרבעט. אָבער שטאַט צו אַרבעטן, האָט ער זיך געדרייט אין זיין שטול, אַהיין און אַהער, גערוקט אַלערליי זאַכן אויפֿן טיש; פֿלוצלינג האָט ער — נישט וויסנדיק אַזיין וואָס ער טוט — אויסגעשטרעקט דעם גאַנצן אַרעם אויף דער פֿלאַך פֿון טיש, האָט אַרונטערגעלאָזט דעם קאַפּ און אַזוי געבליבן זיצן — נישט-באוועגלעך.

דער געדאַנק וועגן דעם פֿראַצעס האָט אים לעצטנס מער נישט אָפּגעלאָזט. שוין נישט איין מאָל האָט ער געטראַכט אויסצואַרבעטן אַ פֿאַרטיידיקונגס-שריפֿט און דערלאָנגען אין געריכט. ער האָט בדעה געהאַט אין אַט דער שריפֿט איינצושליסן אַ קורצע לעבנס-באַשרײַבונג זינע; ביי יעדער מער-ווייניקער וויכ- טיקער געשעעניש האָט ער דאָרט געוואָלט אויפֿקלערן פֿאַר וואָס ער האָט אַזוי און נישט אַנדערש געהאַנדלט, און אויב ער פֿאַרוואַרפט, אָדער הייסט גוט, לויט זיין איצטיקער השׂערה, די דאָזיקע טאַטן זינע, און וואָס פֿאַר אַן אַרגומענטן ער האָט אַצינד פֿאַר דער, אָדער יענער האַנדלונג פֿון יעמאַלט. די פֿלוסן פֿון אַזאַ מין פֿאַרטיידיקונגס-שריפֿט לגבי דער בלוזער פֿאַרטיידיקונג דורך אַן אַדוואַקאַט, וואָס איז, אַגב, נישט געווען ריין פֿון זינד, האָבן נישט געלאָזן קיין שום ספֿק, אויך האָט ק. לחלוטין נישט געוואָסט וואָס דער אַדוואַקאַט זינער טוט אייגנטלעך אין זיין ענין; קיין סך האָט עס אַוודאי סײַ ווי סײַ נישט געמוזט זיין; שוין אַ חודש צינט ווי ער האָט אים צו זיך נישט גערופֿן, אויך האָט ער ביי די פֿריערדיקע שמועסן מיט אים נישט געהאַט דעם איינדרוק, אַז אַט דער מאַן קען פֿאַר אים אַ סך אויפֿטאַן. קודם-כּל האָט ער אים כּמעט נישט אויסגעפֿרעגט. און דאָ איז דאָך אַזוי פֿיל געווען צום פֿרעגן. פֿרעגן, פֿרעגן איז געווען דער עיקר. ק. האָט געהאַט דאָס געפֿיל, אַז ער אַזיין וואָלט די אַלע נייטיקע פֿראַגעס געקענט שטעלן. אַקעגן האָט דער אַדוואַקאַט — שטאַט צו פֿרעגן, גאָר אַפֿט אַזיין דערציילט, אָדער שטומערהייט אויף אים געגלאָצט, אַ ביסל אַריבערגעבויגן איבערן טיש, מסתמא צוליב דעם שוואַכן געהער זינעם; אַן אַנדערש מאָל האָט ער סתם געצויגן און געצויגן אַ פּאַסמע האָר פֿון דער מיטן באַרד, געקוקט אויפֿן טעפּעך, אפֿשר פּונקט

... פֶּאַרְטִישְעֶפֶט, אײַז זײַן פֿוס געבליבן הענגען

אויף יענעם אַרט, וווּ ק. איז געהאַט געלעגן מיט לענין. דאָ און דאָרט האָט ער קיין געגעבן אַ פאַר פּוסטע וואַרענונגען, אַט אזוי ווי מע וואַרנט קינדער. אויך אומנייטיקע און פאַנגווייליקע דרשות, פאַר וועלכע ק. האָט באַשלאָסן בנים לעצטן חשבון קיין צעבראַכענעם העלער פאַר זיי נישט צו באַצאָלן. און אז דער אַדוואַקאַט האָט ביי די באַזוכן געהאַלטן, אז ער האָט אים שוין גענוג דערנידעריקט, האָט ער געוויינטלעך ווידער אַנגעהויבן אַ ביסל אים אויפצוהיטערן. ער האָט שוין, פלעגט ער דעמאָלט זאָגן, אַ סך אַזעלכע ענלעכע פּראַצעסן — גאַנץ, אַדער טיילווייז — געוועזן. פּראַצעסן, האָט ער צוגעגעבן, וואָס אין דער אמתן זענען זיי טאַקע נישט אזוי שווער געווען ווי דער דאָזיקער, וואָס זענען אָבער פֿון אויבן אויף געווען נאָך האַפּענונגסגאַזער. אַ רשימה און נאָטיצן פֿון די אַלע פּראַצעסן האָט ער אַדאָ אַ אין אַט אַ דעם שופּטאָד — ביי די ווערטער האָט ער אַ קלאַפּ געטאָן אין וועלכער נישט איז פֿון די טישקעסטלעך — די דאָקומענטן קען ער אָבער צום באַדויערן נישט ווייזן, מחמת עס האַנדלט זיך דאָ אין אַמטלעכע סודות. פֿונדעסטוועגן קומט אים, פֿאַרשטייט זיך, אַצינד שוין גאָר און גאָר צו נוץ די גרויסע פּראַקטיק, וואָס ער האָט זיך דערוואַרבן אין יענע פּראַצעסן. אַוודאי האָט ער תּיכף אַנגעהויבן בנים פּראַצעס צו אַרבעטן, און די ערשטע אַפּעלאַציע איז שוין כמעט פֿאַרטיק. אַט אַ די שריפּט איז זייער וויכטיק, מחמת דער ערשטער רושם, וואָס עס מאַכט די פֿאַרטיידיקונג, גיט אַפּט די ריכטונג דעם גאַנצן ווייטערדיקן גאַנג פֿון פּראַצעס. צום טיפֿן באַדויערן, און דערויף מוז ער פֿונדעסטוועגן ק. אויפּמערקזאַם מאַכן, געשעט עס אַ מאָל, אז די ערשטע אַפּעלאַציעס צו אַ געריכט ווערן דאָרט לחלוטין נישט געדייענט. מען לייגט זיי גאַנץ פשוט צו צו די אַקטן און מען ווייזט אָן דערויף, אַז לעת־עתה איז דאָס אויספֿרעגן און דאָס אָבסערווירן פֿון דעם פֿאַר־קלאַגט אַ סך וויכטיקער ווי אַלע שרייבענישן. מע גיט צו — אויב נאָר דער בקשה־שרייבער באַשטייט דערויף — וועט מען ביי צייטנס פֿאַר דער לעצטער אַנטשיידונג, און אזוי גיך ווי אַלע מאַטעריאַלן וועלן זיין אַנגעזאַמלט, און עס וועט זיך אַרויס־ווייזן אַ פּאַסיקע שניכות דערצו, איבערקוקן אַלע אַקטן און ממיאַ אויך די דאָזיקע ערשטע פעטיציע. צום באַדויערן געשעט עס נישט אזוי אין רוה פֿאַלן; די ערשטע צושריפּט ווערט געוויינטלעך ערגעץ וואו פֿאַרלייגט, אַדער לחלוטין פֿאַרלוירן; און אויב זי וואַרט זיך אַפֿילו דורך אַ נס דערהאַלטן ביזן סוף, ווערט זי שוין דעמאָלט זעלטן־זעלטן געדייענט; אָבער דאָס אַלץ איז דער אַדוואַקאַט דערגאַנגען נאָך דורך ליידער נישט־זיכערע קלאַנגען. אַוודאי איז דאָס אַלץ זייער צום באַ־דויערן, אָבער עס האָט אַ געוויסע באַרעכטיקונג. ק. דאַרף נעמען אין אַכט, אז די פֿאַרהאַנדלונג איז נישט קיין עפֿנטלעכע; זי קען דאָך פֿאַרט. אויב דאָס געריכט האָלט עס פֿאַר נייטיק, יאָ ווערן עפֿנטלעך; דאָס געזעץ צווינגט אָבער די עפֿנט־לעכקייט נישט אַרויף. צוליב אַט דער סיבה זענען אויך די שריפּטן פֿון געריכט, און קודם־פֿך די באַשודדיקונגס־שריפּט, נישט דערגרייכבאַר — נישט פֿאַרן אַנ־געקלאַגטן און נישט פֿאַרן פֿאַרטיידיקער זינעם; און אין אַזאַ פֿאַל קען מען דאָך בכפֿל נישט וויסן קעגן וואָס אייגנטלעך צו ציילן די ערשטע פעטיציע; פֿון וויסן

עפעס בפרט איז שוין אפגעערעדט; די דאזיקע ערשטע פעטיציע קען נאר בדרך
 צופאך האבן אין זיך א ווארט, א פרט, וואס האט א שייכות און א באטייט פארן
 ענין. אמת ציבאווסטע און ארגומענטירטע פעטיציעס קען מען אויסארבעטן
 ערשט א סך שפעטער; ערשט דעמאלט, ווען עס ווערן קלערער, אין לויף פון די
 אויספארשונגען פון אנגעקאגטן, איינצלנע פונקטן פון דער באשולדיקונג; און
 אויך פון דער באגרינדונג פון די דאזיקע פונקטן קען מען שוין עפעס וואס
 דייטלעכער זיך משער זיין, אונטער אזעלכע אומשטאנדן געפינט זיך, פארשטייט
 זיך, די פארטיידיקונג אין זייער אן אומגינציקער און שווערער סיטואציע. אבער
 אויך דאס געשעט מיט א כוונה. אייגנטלעך איז דאך די פארטיידיקונג בכלל דורך
 אט דעם געזעץ נישט דערלויבט; נאר וואס דען — זי איז טאדערירט, זי ווערט
 געדולדעט; נאר אפילו דאס אריין איז נישט קלאר פון דעם באטרעפנדיקן געזעץ,
 און עס גייט אן אן אלטער וויכוח צי קען מען יענע שטעלע אין פאראגראף טייטשן
 אזוי, אדער אזוי. נעמענדיק די ענינים פינקטליך אין אכט, זענען גאר נישטא קיין
 אדוואקאטן, וואס זאלן זיין פון דעם געריכט אנערקענט; אלע וואס טרעטן דארט
 אויף די מכלומרשט-אדוואקאטן, זענען ביי אט דעם געריכט אין תוך נישט מער
 ווי ווינקל-אדוואקאטן. די גאנצע אדוואקאטן-פראפעסיע ווערט דורך די אלע
 זאכן זייער דערנידעריקט, און אז ק. וועט ווידער א מאך בקרוב זיין אין די גע-
 ריכטס-קאנצעלאריעס, זאל ער זיך פאר א טשיקאוועס — עס וועט אים גאר נישט
 שאטן — אנקוקן דעם אדוואקאטן-צימער אין יענעם געריכט. ער וועט זיך מסתמא
 פשוט דערשרעקן פאר דער געזעלשאפט, וואס ער וועט דארטן אנטרעפן. שוין דאס
 אריין, וואס מען האט פאר די אדוואקאטן באשטימט אזא נידעריקע און ענגע
 קאמער, וויזנט ווי אזוי מע האלט זיי דארט בכבוד. דאס ליכט קומט אין יענעם
 קעמער אריין נאר דורך איין שפארונע, וואס שטעקט ערגעץ גאנץ הויך, אויבן.
 אז מען וויל א ביסל כאטש ארויסקוקן, מוז מען קודם-כל געפינען א קאלעגע-
 אדוואקאט, וואס זאל איינעם לאזן ארויפזעצן זיך אויף זיין פלייצע; און ערשט
 דעמאלט, אז דו קוקסט שוין ארויס, גיט דיר א זעץ אין דער נאז דער רויך פון
 א קוימען, וואס שטייט פונקט אנטקעגן דער שפארונע, און דיין פנים ווערט
 שווארץ פון סאזשע. אין דער בריק פון יענעם קעמער — פדי נאך איין משל צו
 געבן ווי אזוי עס זעט דארט אויס — איז שוין זינט מער ווי א גאנץ יאר דא א
 דאך; אמת, אז עס איז נישט אזוי גרויס, אז א מענטש זאל דורך אים קענען דורכ-
 פאלן, אבער א פוס ווערט דארט גאנץ גרינג פארזונקען ביז צו דער קני. דאס
 אדוואקאטן-צימער שטעקט דערצו ערגעץ אין צווייטן, דעם העכסטן בוידעם, און
 ווערט איינעם א פוס אינגעזונקען, הענגט ער באדי ארויס אין סופיט פון ערשטן
 בוידעם ארונטער — און דערצו פונקט אין יענעם קארידאר, ווו עס ווארטן די אינ-
 טערעסאנטן. און אז מע רופט אין די אדוואקאטן-קרייזן אזעלכע באדינגונגען
 „שענדלעך!“ האט מען אויף אן אמת נישט צו פיר מגוים געווען. דאס באקלאגן
 זיך ביי דער פארוואלטונג האט קיין מאל קיין מינדסטן רעזולטאט נישט געגעבן;
 און איז דאס נאך ווייניק, האט מען ארויסגעגעבן דעם שטרענגסטן פארבאט, אז די

פראנץ
 קאפקא

אדוואקאטן זאָן כאַטש אַפֿילו אויף זייער אייגענעם חשבון קענען עפעס פֿאַר-
ענדערן אין זייער צימער. אָבער אויך אַט אַזא באַנעמען זיך לגבי די אַדוואַקאטן
האַט זינע סיבות. מען וויל, ווי וויזט מעגלעך, די פֿאַרטיידיקונג עלימינירן; אַלץ
זאָר אַרויפֿגעלייגט ווערן אויפֿן אַנגעקלאַגטן אַליין. אין תּוֹך איז דאָס נישט קיין
שלעכטער שטאַנדפּונקט; פֿונדעסטוועגן, אויב מען וואָלט געוואָלט פֿון דעם דרינגען,
אַז דער באַשולדיקטער קען זיך ביי דעם דאָזיקן געריכט באַגיין אַן אַדוואַקאט,
וואָלט דאָס געווען אַ גרויסער טעות. אַדרבא — ביי קיין שום אַנדער געריכט
זענען די אַדוואַקאטן נישט אַזוי נייטיק, ווי דווקא ביי אַט דעם געריכט. נישט נאָר
האַלט מען אין דעם געריכט בכלל דעם גאַנג פֿון די פּראָצעסן בסוד פֿאַר דער
עפֿנטלעכקייט, נאָר מען האָלט אַט דעם גאַנג בסוד אַפֿילו פֿאַר דעם, וואָס ווערט
געמשפּט. עס פֿאַרשטייט זיך, אַז נאָר אויף אַזוי וויזט, אויף ווי וויזט עס איז בכלל
מעגלעך, דאָך אַט די מעגלעכקייט קען גיין זייער וויזט. אָבער אויך דער אַנגע-
קלאַגטער קען נישט אַרנייקן אין די געריכטס־דאָקומענטן, און עס איז זייער
שווער זיך אַנצושטויסן פֿון די אויספֿאַרשונגען אויף די דאָקומענטן, וואָס אויף
זייער יסוד ווערן די אויספֿאַרשונגען דורכגעפֿירט; דער עיקר באַשטייט אַט די
שוועריקייט פֿאַרן באַשולדיקטן אַליין, וואָס איז דאָך אַ נוגע־בדבֿר, האָט אַלערזיי
זאָרן, וואָס טראָגן צו צו זיין צערודערונג. אַט אַ דאָ, זעט איר, קומט אַרניין די
פֿאַרטיידיקונג. בדרך כּלל דאָרפֿן דערצו די פֿאַרטיידיקער נישט בייזיין ביי די אויס-
פֿאַרשונגען; מוזן זיי דעריבער תּיכּף נאָך די אויספֿאַרשונגען אַפֿילו שוין ביי דער
טיר פֿון אויספֿאַרשונגס־צימער, אַפּוואַרטן דעם אַנגעקלאַגטן און אים אויף דער
שטעל אויספֿרעגן וועגן דער אויספֿאַרשונג; און פֿון די באַריכטן זינען, וואָס זענען
אַפֿט זייער מטושטש, מוזן זיי אַרויסבאַקומען יענעם פרטים, וואָס קענען ווי נישט
איז טויגן דער פֿאַרטיידיקונג. דאָס סאַמע וויכטיקסטע איז עס אָבער נישט, מחמת
צו פֿיר קען מען אויף דעם אופֿן נישט דערגיין; כאַטש עס איז קלאַר, אַז דער מער
פֿעיקער מענטש ווערט אויך דאָ, ווי אומעטום, מער געוואָר ווי אַן אַנדערער. דאָס
סאַמע וויכטיקסטע זענען דערפֿאַר און דעריבער די פּערזענלעכע באַציונגען פֿון
די אַדוואַקאטן; אַט אין דעם איז דער עיקרדיקער ווערט פֿון דער פֿאַרטיידיקונג.
נו, ק. האָט דאָך שוין פֿון זינע אייגענע איבערלעבענישן אַוודאי לאַנג זיך אַנגע-
שטויסן, אַז די סאַמע אונטערשטע שיכטן פֿון דער אַרגאַניזאַציע פֿון דעם דאָזיקן
געריכט זענען נישט זייער פֿעסט און פּערפֿעקט; דאָרט שוויבלט און גריבלט
מיט אַנגעשטעלטע, וואָס מען קען אונטערקויפֿן, און דורך דעם באַקומען זיך
שפּאַלטן און לעכער אין דער שטרענגער אַפּגעשלאַסנקייט פֿון דעם געריכט.
אין אַט אַ די שפּאַלטן און לעכער שטופן זיך אַרניין די מיינסטע אַדוואַקאטן, דאָ
ווערט עס אונטערגעקויפֿט און גערכילוחט; און עס זענען אַפֿילו מיט אַ צייט צוריק
פֿאַרגעקומען פֿאַרן פֿון אַרויסגעבענען געריכטס־אַקטן. מען קען נישט פֿייקענען,
אַז אויף דעם אופֿן דערגרייכט מען, לפֿי שעה, שטוינענדיק גינציקע רעזולטאַטן
פֿאַרן באַשולדיקטן, און מיט דעם שטאַצירן טאַקע די דאָזיקע קליינע אַדוואַקאט-
לעך; אויף דעם אופֿן ציען זיי צו נייע קליינע פֿאַר זיך, אָבער דער סך־הכּף

פארן ווייטערדיקן גאנג פון דעם פראצעס איז אדער נול, אדער נישט קיין גוטער. אן אמתן ווערט האבן נאָר ערלעכע, דירעקטע פּערזענלעכע באַצונגען, און דאָס — נאָר מיט העכערע באַאָמטע פֿון נידעריקערן ראַנג. נאָר אויף דעם אָפֿן קען דער גאָנג פֿון פּראָצעס באַאַננפֿלוסט ווערן; אין אָנהייב זעט זיך עס אָפֿילו קוים אָן, דערפֿאַר אָבער וואָס ווייטער אין גאָנג, אַרץ מער און מער. דאָס דאָזיקע קענען, פֿאַרשטייט זיך, נאָר יחידי־סגוּה צווישן די אַדוואָקאַטן באַווייזן, און אין דעם זינען האָט ק. זייער גינציק אויסגעקליבן. העכסטנס, איינער, אָדער צוויי אַדוואָקאַטן קענען אַפֿשר זיך באַרימען מיט אַזעלכע באַקאַנטשאַפֿטן ווי ד״ר הולד. אַט אַ די יחידים פֿאַרנעמען זיך גאַנץ ווייניק מיט דער חברה אין אַדוואָקאַטן־צימער, זיי האָבן נישט קיין מגע־ומשאַ מיט זיי. וואָס לויזער די פֿאַרבינדונג מיט זיי, אַרץ ענגער איז די פֿאַרבינדונג מיט די באַאָמטע פֿון געריכט. עס איז אָפֿילו נישט־נייטיק, אַז ד״ד הולד זאָל אַרײַנקומען אין געריכט, ער זאָל דאָרט אַרומ־שטיין וואַרטנדיק אין די פֿאַדער־צימערן פֿון די אויספֿאַרשונגס־ריכטערס, אַז זיי זאָלן זיך אַ מאָל צופֿעליק באַווייזן, און אַז ער, ד״ר הולד, זאָל אָפהענגיק פֿון דער אויפֿגעלייגטקייט פֿון די ריכטערס, האָבן עפעס אַ שטיקל דערפֿאַר; לרוֹב נאָר פֿנים, און אַ מאָל דאָס אויך נישט. ניין, די געריכטס־ווייזן זענען נישט־נייטיק. ק. האָט עס דאָך אַרײַן געזען מיט די אייגענע אויגן, ווי די באַאָמטע, און צווישן זיי אָפֿילו גאַנץ הויך שטייענדיקע, קומען צו גיין, גיבן גערנוויליק אינפֿאַר־מאַציע, אַ מאָל אָפֿענע און אַ מאָל מיט רמזים; זיי רעדן אַרום די נאָענטסטע שריט אין גאָנג פֿון די פּראָצעסן. און נישט נאָר דאָס, אין געוויסע פֿאַלן לאָזן זיי זיך אָפֿילו איבערריידן, און נעמען גערן אָן יענעמס אַ מיינונג. דער אמת איז אָבער, אַז מען דאַרף, גראַד אין דעם לעצטן פרט, נישט זייער שטאַרק זיך פֿאַרלאָזן אויף זיי; מחמת ווי דעפֿיניטיוו זיי ברענגען אַרויס זייער נעע אינשטעלונג, וואָס איז מפרומרשט גינציק פֿאַר דער פֿאַרטיידיקונג. קען אַ מאָל פּאַסירן, אַז זיי גייען תּיכּף און גלייך אַוועק אין זייערע קאַנצעלאַריעס און גיבן דאָרט איבער באַשלוסן פֿאַרן מאַרגנדיקן טאָג אין געריכט, וואָס אַנטהאַלטן פּונקט דעם היפּך אין שייכות מיט דעם אָנגעקלאַגטן, עפעס, וואָס איז נאָך שטרענגער ווי זייער סאַמע ערשטע מיינונג, וואָס זיי האָבן פֿאַרזיכערט, אַז זיי האָבן זי לחלוטין אויפֿגעגעבן. קעגן דעם קען מען, פֿאַרשטייט זיך, גאַרנישט טאָן, מחמת דאָס, וואָס זיי האָבן אונטער פֿיר אויגן געזאָגט איז טאַקע נאָר אונטער פֿיר אויגן געזאָגט, און עפֿנטלעכע רעזולטאַטן קען די פֿאַרטיידיקונג פֿון דעם נישט פֿאַדערן, אָפֿילו ווען זי וואַרט נישט פּסדר געמוזט אין זינען האָבן נישט צו פֿאַרירן איר חן אין די אויגן פֿון די דאָזיקע הערן. פֿון דער אַנדערער זײַט שטימט עס אָבער אויך, אַז נישט נאָר צווייב מענטשן־ליבע און נישט נאָר צווייב פֿריינדשאַפֿטלעכע געפֿילן קניפּן די דאָזיקע הערן אָן פֿאַרבינדונגען מיט דער פֿאַרטיידיקונג — און איבעריקע צוצו־געבן, אַז עס מוז זײַן אַ פֿאַכמענישע און דערפֿאַרענע פֿאַרטיידיקונג — ניין; אויך זיי זענען אין אַ געוויסער מאָס אָפהענגיק פֿון דער פֿאַרטיידיקונג. אַט אַ דאָ זעט מען די פֿעלער־האַפֿטיקייט פֿון אַ געריכטס־אַרגאַניזאַציע, וואָס איידער וואָס און ווען

פֿראַנץ
קאַפּאָ

באשטימט זי שוין די געהיימע געריכטס־פראצעדור. די דאזיקע געריכטס־באאמטע פֿעלט די שייכות מיט דער באַפֿעלקערונג; פֿאַר די געוויינטלעכע, מיט וויכטיקע, פראַצעסן זענען זיי גוט צוגעגרייט; אַזאַ מין פראַצעס וויקלט זיך אָפּ אויף זינע באַשטימטע רעלסן פּמעט ווי פֿון זיך אַליין, און מען דאַרף אים נאָר דאָ, אָדער דאַרט, אַ קליינעם שטופּ טאָן; דערפֿאַר אָבער זענען זיי סײַ לגבי די סאַמע פשוטסטע געריכטס־ענינים, און אויך לגבי די באַזונדערע שווערע, אין גאַנצן נישט צוגע־גרייט, קענען זיך מיט זיי פשוט קיין עצה נישט געבן; און דאָס איז צוליב דעם, ווייַל אַן איבעררייס, טאָג און נאַכט, טאָג און נאַכט, שטעקן זיי אין די צוואַנגען פֿון זייער געזעץ; און אַז מען איז אַזוי אַינגעקלעמט, פֿאַרדירט מען שוין דעם זינען פֿאַר מענטשלעכע באַציונגען — און דאָס פֿעלט איינעם אין אַזעלכע פֿאַזן זייער שטאַרק. און אַז עס פֿעלט, דעמאָלט קומען זיי זוכן אַן עצה ביים אַדוואָקאַט; און אַז זיי קומען, טראַגט הינטער זיי אַ געריכטס־דינער די אַקטן, וואָס זענען אַלע מאָל אַזוי געהיים אָפּגעהיט. אַט בײַ דעם פֿענצטער האָט מען שוין נישט איינעם פֿון די הערן געזען, און דווקא אַפֿט אַזעלכן, פֿון וועלכן מע וואָלט עס צום ווינציקסטן געקענט דערוואַרטן, ווי אַזוי ער קוקט אַ פֿאַרצווייפֿלטער אַרויס אויף דער גאַס, בשעת דער אַדוואָקאַט זיצט ביים טיש און שטודירט די אַקטן און זוכט אַן עצה פֿאַר אים. אַגב, קען מען גראַד בײַ אַזעלכע געלעגנהייטן אָבסערווירן, ווי מוראדיק ערנצט די דאָזיקע הערן באַציען זיך צו זייער פראַפֿעסיע, און ווי אַזוי עס באַ־פֿאַלט זיי יאוש, אויב זיי טרעפֿן זיך אַן אויף מכשודים, וואָס זיי קענען איבער זיי צוליב זייער נאַטור נישט אַריבער. סײַ ווי סײַ איז זייער פֿאַזיציע נישט קיין גרינגע; עס איז נישט יושרדיק, אַז מען נעמט אַן, אַז זייער פֿאַזיציע איז אַ גרינגע. דער סדר פֿון די געריכטס־ראַנגען און דער ענין פֿון אַוואָנסירן אין די אַמטן האָט גאָר קיין שיעור נישט און אַפֿיר אַן איבערווייניקסטיקער געפֿינט דאָ נישט אַינן און נישט אויס, דער גאַנג פֿון די געריכטס־אינסטאַנצן איז בדרך־פֿלס פֿאַר די אונ־טערשטע באַאמטע געהיים; קענען זיי דעריבער די ענינים, וואָס זיי אַליין באַאַר־בעטן, נישט נאָכשפירן אין זייער ווייטערדיקן גאַנג; פֿון נאָכשפירן אַן ענין ביזן סוף איז בכפֿל קיין רייד נישט; אַן ענין באַווייזט זיך פֿאַר זייערע אויגן — און זיי ווייסן נישט פֿון וואַנען ער קומט און זיי ווייסן נישט וואָהין ער וועט דאַרפֿן גיין; און ער גייט טאַקע ווייטער און זיי ווערן קיין מאָל נישט געוואָר וווּ ער איז נעלם געוואָרן. קענען דעריבער די דאָזיקע באַאמטע, פֿון בלויוז שטודירן די איינצלענע עטאַפֿן פֿון פראַצעס, קיין מאָל נישט דערגיין די אַרגומענטן און יסודות פֿון דעם ענדגילטיקן משפֿט. זיי מעגן זיך נאָר מיט יענעם טייל פֿון אַ געגעבענעם פראַצעס פֿאַרנעמען, וואָס דאָס געזעץ האָט פֿאַר זיי אָפּגעגרענעצט; וואָס ווייטער — פֿון דעם ווייסן זיי אַפֿט מאָל אַ סך ווייניקער ווי די פֿאַרטיידיקונג; וואָרעם די פֿאַר־טיידיקונג בלייבט דאָך בדרך־פֿלס ביזן סוף פֿון פראַצעס אין קאָנטאַקט מיט דעם באַשודיקטן, אויך אין דער דאָזיקער ריכטונג קענט איר פֿון דער פֿאַרטיידיקונג נישט איין ווערטלעך נאָך געוואָר ווערן. נו ווינדערט זיך ק, אויב ער נעמט דאָס אַפֿן אין אַכט, וואָס די באַאמטע זענען אַזוי גערייצט לגבי די קליענטן, וואָס זיי

דריקן זיך אַפֿט אויס אויף אַזאַ באַליידיקנדיקן אופֿן, און טרעפֿן טרעפֿט עס יעדן
 איינעם, וואָס האָט נאָר צו טאָן מיט זיי. אַפֿילו אַז זיי זעען אויס רויק — זענען זיי
 אויך גערייט; און דאָס איז חלֿ אויף אַלע באַאָמטע. פֿאַרשטייט זיך, אַז צוליב דעם
 לַיַדן די קליינע אַדוואָקאַטן גאָר אָן אַ שיעור. מען דערציילט, לַמשֵׁל, אַזאַ מין
 מעשה, און עס זעט אויס, אַז עס איז אָן אַמתע מעשה. אָן אַלטער באַאָמטער, אַ
 גוטינקער און אַ שטידער אַלטער הער, האָט אַ מאָל געהאַט צו טאָן מיט אַ פֿאַר-
 וויקלטן געריכט־ענין, וואָס איז נאָך מער פֿאַרוויקלט געוואָרן צוליב די אַפּעל־
 ציעס פֿון אַדוואָקאַט; ער האָט שוין אַ טאַג מיט אַ נאַכט אָן אַן איבעררניס שטודירט
 די אַקטן — און מען מוז צוגעבן, אַז די דאָזיקע באַאָמטע זענען ביז גאַר פֿליסיק,
 ממש אָן אַ פֿאַרגלײַך. — הקיצור, אַנטקעגן טאַג, אַז ער האָט זיך שוין פֿיר און
 צוואַנציק שעה אָפּגעמאַטערט בײַ די דאָזיקע אַקטן און דערצו נאָך מסתּמא אָן
 שום רעזולטאַטן, איז ער צוגעגאַנגען צו דער אַרײַנגאַנג־טיר, האָט זיך דאָרטן
 ערגעץ פֿאַרבאַהאַלטן, און אַזוי גיך ווי נאָר אָן אַדוואָקאַט איז צוגעקומען און
 געוואָלט אַרײַנגיין, האָט ער אים אַרונטערגעוואָרפֿן פֿון אַלע טרעפֿ. האָבן זיך די
 אַדוואָקאַטן, איינער נאָכן אַנדערן, דאָרט אונטן אַלע צונויפֿגעקליבן בײַם געלענדער
 פֿון די טרעפֿ, און האָבן זיך מיישב געווען, וואָס זיי זאָלן איצט טאָן; פֿון איין זײַט,
 האָבן זיי דאָך גאָר קיין רעכט נישט צו פֿאַדערן, אַז מען זאָל זיי בכלל אַרײַנגאַזן;
 קען דעריבער קיין רייד דערפֿון נישט זײַן, אַז זיי זאָלן, ווי יורדיש אַרויסטרעטן
 קעגן דעם באַאָמטן, פֿון דער אַנדערער זײַט, מוזן זיי זיך היטן — איך האָב עס
 שוין אַ מאָל דערמאַנט — אַינצורײַסן מיט דער באַאָמטנשאַפֿט. און נאָך אַ זאָך:
 נישט צו זײַן אַ טאַג אין געריכט היסט אין גאַנצן פֿאַרלירן אַ טבערן טאַג; איז
 זיי דעריבער ממש אין לַעבן געגאַנגען פֿאַרט אַרײַנצודרינגען אין געריכט אַרײַן.
 זענען זיי סוף־כֿל־סוף געקומען צו דער מסקנאַ — גאַנץ פשוט מיד צו מאַכן דעם
 אַלטן הער. פֿון מאָל צו מאָל האָט מען דעריבער אַרויסגעשיקט אָן אַדוואָקאַט.
 ער האָט געטאָן אַ לויף אַרויף אויף די טרעפֿ — אָנגעקומען אויבן, האָט ער גע-
 שטעלט ווי ווייט מעגלעך נאָר אַ פּאַסיוון ווידערשטאַנד און האָט זיך געלאַזט
 אַראַפּוואַרפֿן; אונטן האָבן אים, פֿאַרשטייט זיך, די קאַלעגן אונטערגעכאַפּט. דאָס
 אַלץ האָט געדויערט אַזוי לאַנג ווי אַ שעה צײַט; און דעמאַלט איז דער אַלטער
 הער, וואָס איז שוין סײַ ווי אַרויסגעשלאָגן געווען פֿון זײַנע כוחות נאָך אַ נאַכט
 אַרבעט, טאַקע אויף אָן אַמת מיד געוואָרן און איז צוריקגעגאַנגען אין זײַן
 קאַנצעלאַריע. די אַדוואָקאַטן אונטן האָבן זיך עס קודם־כֿל פשוט נישט געוואָלט
 גלייבן און האָבן צום אַלעם ערשטן אַרויסגעשיקט איינעם פֿון זיי נאָכצוקוקן הינ-
 טער דער טיר, צי איז דאָרט טאַקע ליידיק. דעמאַלט ערשט זענען זיי אַלע אַרײַן,
 און האָבן מסתּמא נישט געוואָגט קיין פיפּס צו טאָן. מחמת די אַדוואָקאַטן — און
 אַפֿילו דער קלענסטער צווישן זיי קען דאָך די באַדינגונגען, אויב נישט דורכײַס,
 איז כּאָטש טיילווייז — האָבן נישט דעם מינדסטן חשק דורכצופֿירן אַ וועלכע
 נישט איז פֿאַרבעסערונג בײַ דעם געריכט. אַנטקעגן אָבער — און דאָס איז זיער
 באַראַקטעריסטיש — הייבט אָן כּמעט יעדער אָנגעקלאַגטער, אַפֿילו דער סאַמע

פֿראַנץ
 קאַפּלאַ

פשוטסטער, תיכף ביים ערשטן שריט אין זיין פראצעס, מיט מחשבות און פלאַר-
 שלאָגן וועגן איינפירן פֿאַרבעסערונגען; דערביי פֿאַרלירט ער און פֿאַרשווענדט
 אָפֿט אַ סך צייט און כוחות, וואָס וואָלטן געקענט בעסער אויסגענוצט ווערן אויף
 אַלערליי אַנדערע אָפֿנים. דער איינציקער און ריכטיקסטער אויסוועג איז —
 שלום צו מאַכן מיט די עקסיסטרנדיקע פֿאַרהעלטענישן. און אַפֿילו אויב עס
 וואָלט שוין יאָ מעגלעך געווען דאָ און דאָרט אַ פרט צו פֿאַרבעסערן — וואָס דאָס
 איז אַ נאַרישער איבערגלויבן און נישט מער — וואָלט מען אין בעסטן פֿאַל נאָר
 פֿאַר די קומענדיקע פֿראַצעסן עפעס דערגרייכט; זיך אַליין וואָלט מען אָבער גע-
 ברענגט אַ מוראדיקן שאַדן, שוין מיט דעם אַליין, וואָס מען וואָלט געצויגן אויף
 זיך די גרעסטע אויפֿמערקזאַמייט פֿון דער — אַלע מאָל נקמה-דאַרשטיקער —
 באַאַמטששאַפֿט. נאָר נישט ווענדן די אויפֿמערקזאַמקייט אויף זיך! רויק זיך באַנע-
 מען, אַפֿילו ווען דער מוח דרייט זיך אין דיר איבער! מען מוז זיך אַרניגלעבן אין
 דעם געדאַנק, אַז דער דאָזיקער גרויסער אַרגאַניזירטער געריכטס-גוף איז, אין אַ
 געוויסער מאָס, אייביק אין אַ שוועבנדיקן צושטאַנד. ענדערסטו עפעס אַרום זיך
 אויף אַ זעלבשטענדיקן אָפֿן, נעמסטו אַוועק די ערד פֿון אונטער דינע אייגענע
 פֿיס און קענסט נאָך אַליין אַראָפֿפֿאַלן אין תהום. דער גרויסער אַרגאַניזם וועט
 אָבער גאַנץ גיך זיך קאַמפּענסירן אויף אַן אַנדער אָרט פֿאַר דער קליינער שטערונג
 און ענדערונג — אַלץ איז דאָך דאָ געקנופט און געבונדן — און ער וועט ווייטער
 בלייבן אַזוי ווי ער איז געווען; ניין; עס קען אויך טרעפֿן, און דאָס איז אַפֿילו צו
 דערוואַרטן, אַז ער וועט אַרויסקומען אַ נאָך מער צונויפֿגעקנופטער, אַ נאָך מער
 אויפֿמערקזאַמער, אַ נאָך מער שטרענגער און אַ נאָך מער בייזער. בעסער שוין
 זיך צו פֿאַרלאָזן אויפֿן אַדוואָקאַט מיט דער דאָזיקער אַרבעט, איידער צו שטערן.
 מוסר האָט, דעם אמת געזאַגט, נישט קיין גרויסע פעולה; דער עיקר אַז מען קען
 זינע סיבות איינעם נישט אויפֿקלערן אַזוי ווי עס געהער צו זיין; אָבער זאָגן עס
 מוז מען, אַז ק. ווייסט גאָר אַליין נישט, וויפֿל שאַדן ער האָט זיך געברענגט מיט
 זיין באַנעמונג לגבי דעם קאַנצעלאַריע-דירעקטאָר. אַט אַ די דאָזיקע איינפֿלוסריכטע
 פּערזענלעכקייט, וואָס ביי איר האָט מען גרינלעך געקענט עפעס פּועלן אין ענין
 פֿון ק. מוז מען איצט שוין כּמעט אין גאַנצן אויסשטרייכן פֿון אַט אַ דעם צעטל.
 אַפֿילו צו דער ווייטסטער אַנצוהערעניש וועגן דעם פֿראַצעס, מאַכט ער זיך איצט
 נישט מער וויסנדיק, און ער טוט עס מיט אַ גאַנץ דינטלעכער כּוונה. אין אַ סך
 זאַכן באַנעמען זיך די דאָזיקע באַאַמטע ממש ווי קינדער. אַפֿט ווערן זיי צוליב
 אובאַדייטנדיקע נישטיקייטן, וואָס דעם אמת זאָגנדיק, ק.ס באַנעמונג געהערט
 ליידער נישט צו זיי, אַזוי באַליידיקט, אַז אַפֿילו מיט די בעסטע פֿריינד הערן זיי
 אויף צוליב דעם צו רעדן, קערן זיך אָפֿ אווון נאָר זיי באַגעגענען זיך מיט זיי, און
 טוען זיי דערצו נאָך אָן אַלע מעגלעכע צרות. און פֿונדעסטוועגן, פֿוצציינג, גאָר
 אַן שום צוגרייטונג און ספּעציעלער סיבה, הייבן זיי אָן צו לאַכן צוליב עפעס אַ
 שפּאַס, וואָס דו דערוועגסט זיך צו מאַכן מיט זיי נאָר צוליב דעם, ווייז עס דאַכט
 זיך דיר, אַז אַלץ איז שוין סײַ ווי פֿאַרלוירן; און אַט האָבן זיי זיך שוין איבערגע-

בעטן. אזוי זענען זיי, עס איז אין דער זעלבער צייט שווער און ליכט מיט זיי אויסצוקומען; קיין פרינציפן אין דעם געביט זענען נישטאָ. אַ מאָל איז מען אַליין פֿאַרחידושט, וואָס איין מיטלמעסיק מענטשדעך לעבן סטייעט אזוי פֿיל צו באַנעמען, אַז מען זאָל קענען מיט דערפֿאַלג אַרבעטן און דערגרייכן רעזולטאַטן. ווי די זאָך זאָל נישט זײַן, קומען נישט איין מאָל פֿינצטערע שעהען איבער איינעם, ווער האָט זיי דען נישט? שעהען, וואָס דו מיינסט, אַז דו האָסט נישט קיין פינטל אַפֿילו דערגרייכט, שעהען, ווען דו מיינסט, אַז נאָך די — זכתילה צו אַ גוטן סוף באַשטימטע פֿראַצעסן — האָבן זיך גוט געענדיקט; אַז דאָס וואָלט סײַ ווי סײַ אזוי געשען אָן שום אַדוואַקאַטישער הילף, בשעת אַלע אַנדערע פֿראַצעסן זענען פֿאַר־שפֿילט געוואָרן, נישט געקוקט אויף אַלע אַרומלויפֿערניצען אַרום זיי, אַלע באַ־מיונגען, אַלע קליינע אויסדוכטענישן פֿון מכדומרשטן דערפֿאַלג, וואָס האָבן איינעם אזוי אומזיסט דאָס האַרץ דערפֿרייט. דעמאָלט פֿאַרלירט מען יעדער לעצט ברעקעלע זיכערקייט. און אויב עמעץ וואָלט איינעם אין אַזעלכע שעהען אַ דירעקטן פֿרעג געטאָן, וואָלט מען זיך נישט דערוועגט צו פֿאַרלייקענען, אַז אַפֿילו פֿראַצעסן, וואָס וואָלטן פֿון זיך אַליין אַוועק אויף אַ גוטן גאַנג, האָט מען, דווקא דורך אַט דער מיטהילף, פֿאַרשדעפט אין פֿה־הקלע, אויך דאָס איז אַזאָ מין פֿאַרטרויען אין זיך, אָבער עס איז דאָס איינציקע, וואָס בלייבט איינעם נאָך איבער. אַזעלכע שטימונגען — עס זענען נאָטירלעך נאָר אָנפֿאַלן, און קיין זאָך מער — טשעפען זיך גאַנץ באַזונדערס צו יענע אַדוואַקאַטן, וואָס עס ווערט בײַ זיי פֿלוצלינג אַ פֿראַצעס פֿון די הענט אַרויסגעכאַפט, אַ פֿראַצעס, וואָס זיי האָבן אים שוין היפּשלעך וויינט און צופֿרידנשטעלנדיק געפֿירט. דאָס איז שוין באמת דאָס סאַמע ערגסטע, וואָס עס קען אונדזער איינעם געשען, און, נעמט אין אַכט, נישט דורך דעם באַשולדיקטן ווערט פֿון איינעם פֿון אונדז דער פֿראַצעס צוריקגעצויגן, אַזאָ זאָך פֿאַסירט קיין מאָל נישט; אָן אָנגעקלאָגטער, וואָס האָט זײַן פֿראַצעס איבערגעגעבן אַ געוויסן אַדוואַקאַט, מוז שוין בײַ אים בלייבן, זאָל אַפֿילו דונערן און בליצן. ווי אזוי וואָלט ער זיך בכפֿל גאָר געקענט אָן עצה געבן, אויב ער האָט זיך שוין איין מאָל פֿאַר־לאָזט אויף יענעם היף? פֿון דעם איז אָפּגערעדט, אַזאָ פֿאַר געשעט נישט; געשען געשעט אָבער יאָ אַ מאָל, אַז אַ פֿראַצעס נעמט אָן אַזאָ מין ווענדונג, אַז דער אַדוואַקאַט קען און טאָר מער דאָ נישט ווייטער מיטגיין, אין אַזאָ פֿאַר ווערט פֿונעם אַדוואַקאַט אַלץ צוריקגעצויגן — אי דער פֿראַצעס, אי דער באַשולדיקטער און פשוט אַלץ מיט אַנאַנדער; און דעמאָלט קענען אַפֿילו די בעסטע באַציונגען מיט די באַאַמטע מער גאַרנישט העלפֿן, ווייץ זיי אַליין ווייסן דעמאָלט אויך גאַר־נישט, אַזאָ פֿראַצעס גייט דעמאָלט אַרײַן אין אַזאָ מין מצב, וווּ קיין שום הילף טאָר מער נישט געגעבן ווערן; אַזאָ פֿראַצעס ווערט דעמאָלט באַאַרבעט דורך אַזעלכע געריכט־אינסטאַנצן, וואָס מען קען בשום אָפֿן בכפֿל צו זיי מער נישט צוקומען; וואָס דאַרף מען מער — אַז דער אַדוואַקאַט אַפֿילו קען אין אַזאָ פֿאַר מער נישט צוקומען צו קיינעם; אַפֿילו נישט צום באַשולדיקטן. קומסט, אַז אַזאָ זאָך פֿאַסירט, אין איין שיינעם טאַג, אַהיים און געפֿינסט אויף דײַן טיש דעם גאַנצן

פֿראַנץ
 קאַפֿאַ

פאך אפגעציעט און פעטיציעס, וואָס דו האָסט זיי צונויפֿגעשטעלט און אַרײַנגע-
 טראָגן אין געריכט מיט אזוי פֿיל מי און מאַטער און מיט די שענסטע האָפֿענונגען
 אין דעם באַטרעפֿנדיקן ענין; מען האָט זיי דיר אומגעקערט, מחמת אין דער נײַער
 מדרגה פֿון פּראָצעס דאַרף מען זיי מער נישט אַריבערנעמען; זיי זענען געוואָרן
 פּאַפּירענע שמאַטעס. דערבײַ אָבער איז לאַוו דווקא, אַז דער פּראָצעס איז שוין
 פֿאַרדוירן, בשום אָפֿן נישט, עס איז לכּל הפּחות נישטאַ קיין דעפֿיניטיווע סיבה
 אזוי צו טראַכטן; נאָר וואָס דען — מען ווייסט פֿון איצט אָן גאַרנישט מער וועגן
 דעם פּראָצעס און מען וועט וועגן אים מער גאַרנישט געוואָרן ווערן. זענען אָבער
 צום גליק אַזעלכע פֿאַרן — אויסנאַמען, און אויב אַפֿילו דער פּראָצעס פֿון ק.
 זאָל אויך באַלאַנגען צו זיי, איז ער נאָך דערווייַל זייער ווינט פֿון אַט אַ דער
 מדרגה. אין זײַן פֿאַר איז נאָך דאָ היפּשעך אַ סך מעגלעכקייטן פֿאַר אַן אַדוואָקאַט
 עפעס אויפֿצוטאָן, און זאָל ק. גאַנץ רויק זײַן; די געזעגנהייט וועט ווי געהעריק
 אויסגענוצט ווערן. די פעטיציע איז טאַקע נאָך נישט דערלאַנגט, וועגן דעם האָט
 מען שוין פֿריער דערמאַנט, נישטאַ זיך אָבער וואָס צו אַזײַן; אַ סך וויכטיקער
 זענען די אַרײַנפֿיר־שמועסן מיט די מאַסגעבנדיקע באַאַמטע, און אַט אַ די שמועסן
 זענען שוין געפֿירט געוואָרן. דער דערפֿאַלג איז געווען אַ מאַל אזוי און אַ מאַל
 אַנדערש — דאָס מוז מען אַפֿן צוגעבן. עס איז אַ סך בעסער, לֶעֶת־עֵתָהּ, נישט צו
 פֿיל אויסצוואַגן פֿון חדר קיינע פרטים; דאָס וואָלט ק. נאָר אומגיניציק משפּיע
 געווען; איין פרט וואָלט אים צו פֿיל האָפֿערדיק געמאַכט און דער אַנדערער ווידער
 וואָלט אים צו פֿיל פּחד פֿאַרשאַפֿט; אַזויפֿל מעג פֿאַרט געזאַגט ווערן, אַז איינצלנע
 באַאַמטע האָבן זיך זייער גיניציק אַרויסגעזאַגט און זענען אויך זייער גערן גרייט
 געווען צו העלפֿן. בשעת אַנדערע האָבן זיך ווייניקער גיניציק אויסגעדריקט, אָבער
 פֿאַרט האָבן אויך זיי זיך אין גאַנצן נישט אָפּגעזאַגט פֿון מיטהילף, בשום אָפֿן
 נישט. דער סך־הפֿל איז דעריבער דווקא זייער האָפֿערדיק; אָבער פֿאַרט דאַרף מען
 זיך נישט צו שטאַרק דערמיט איבערנעמען, מחמת אַזע אַרײַנפֿירנדיקע פֿאַרהאַנד-
 לונגען הייבן זיך ענלעך אָן — און ערשט די ווינטערדיקע פֿונאַנדערוויקלונג
 באַווייזט זייער אמתן באַטייט. ווי די זאַך זאָל נישט זײַן — דערווייַל איז נאָך
 גאַרנישט פֿאַרדוירן געוואָרן, און אויב עס וועט נאָר געראַטן, נישט געקוקט אויף
 אַזײַן, דעם קאַנצעלאַריע־דירעקטאָר דאָך צו געווינען — אַ סך איז שוין צו דעם
 דאָזיקן לֶעֶצטן צוועק אַנגעפֿעדעמט געוואָרן — דעמאָלט, יאָ, דעמאָלט איז דאָס
 גאַנצע, לויט ווי די כּירורגן דריקן זיך אויס, אַ ריינע ווונד, און מען קען מיט גוטער
 האָפֿענונג דעם מאַרגן דערוואַרטן.

אַזעלכע און ענלעכע רייד האָבן זיך ביים אַדוואָקאַט גאַרנישט אויסגעשעפּט.
 זיי האָבן זיך איבערגעחזרט רעגולער בײַ יעדער וויזיט. אַזע מאַל האָט זיך עס
 גערעדט וועגן געוויסע דערגרייכונגען, אָבער פֿון וואָס פֿאַר אַ מין עס זענען די
 דערגרייכונגען, דאָס האָט מען קיין מאַל נישט מיטגעטיילט. אַן אַ סוף און אַן עק
 איז געאַרבעט געוואָרן אַרום דער ערשטער פעטיציע, דאָך איז זי קיין מאַל נישט
 פֿאַרטיק געוואָרן; אָבער ביים נאַענטסטן מאַל האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דווקא

דאָס איז גאָר די גרעסטע טובה, מחמת די לעצטע צייט איז ביים געריכט זייער אומגיניציק געווען פֿאַרן איבערגעבן אַזעלכע מיני פעטיציעס; און ווער האָט דאָס געקענט פֿאַרזינען? און אַז ק. האָט — אַן אויסגעמוטשעטער פֿון די דרשות — אַ מאָל באַמערקט, אַז אַפֿילו ווען מען נעמט אין אַכט אַלע שוועריקייטן, גייט דער ענין פֿאַרט אַ ביסל צו פֿאַוואַליע פֿאַרויס, האָט מען אים געענטפֿערט, אַז ערשטנס, גייט עס גאָר נישט פֿאַוואַליע פֿאַרויס; צווייטנס וואָלט עס אָבער מסתמא שוין אַ סך ווינטער געווען, אויב ק. וואָלט זיך אין דער רעכטער צייט געווענדט צום אַדוואַקאַט. צום טיפֿן באַדויערן האָט ער דאָס אָבער פֿאַרזוימט, און אַט אַ די פֿאַר- שפעטיקונג וועט נאָך אַנדערע שאַדנס אַנטאָן, נישט נאָר וואָס שייך צייט.

דער איינציקער מחיהדיקער איבעררעיס אין די דאָזיקע וויזיטן איז געווען לעני, וואָס האָט שוין אַלע מאָל אַזוי אויסשפעקולירט, אַז זי זאָל אַרענברענגען אַ גלעזל טיי צום אַדוואַקאַט פֿונקט דעמאָלט ווען ק. איז דאָרט געווען. און נאָך דעם איז זי געשטאַנען הינטער ק. האָט זיך מַפֿלומרשט צוגעקוקט ווי אַזוי דער אַדוואַקאַט קאַט בייגט זיך אַנן מיט עפעס אַ מין תּאווה צום שעלעכע, ווי ער גיסט אַרענן די טיי, ווי ער טרינקט זי; דערווייל האָט זי בסוד-סודות געזאָגט, אַז ק. זאָל זי אַנכאַפֿן בני דער האַנט. און דערביי איז געווען שטיי; אַן אַבסאַזוט שטיי-שווינגן. דער אַדוואַקאַט האָט געטרונקען, ק. האָט געדריקט לענים האַנט, און לעני האָט זיך ווען נישט ווען אַפֿילו דערוועקט אַ מילדן גלעט צו טאָן די האָר פֿון ק. „דו ביסט נאָך דאָ?" האָט דער אַדוואַקאַט געפֿרעגט, פֿאַרטיק ווערנדיק מיט דער טיי. „איך האָב געוואָלט אַוועקנעמען דאָס געשיר", האָט לעני געזאָגט; און נאָך אַ לעצטער דריק פֿון די הענט; דער אַדוואַקאַט האָט זיך געווישט די ליפֿן און האָט מיט באַננטע כּוחות אַנגעהויבן אַרענצורעדן אין ק.

איז עס געווען טרייסטונג אַדער יאוש, וואָס דער אַדוואַקאַט האָט געוואָלט דערגרייכן? ק. האָט עס קיין מאָל נישט געקענט דערגיין; וואָס ער איז אָבער יאָ דערגאַנגען אויף זיכער איז — אַז זיין פֿאַרטיידיקונג איז נישט אין די ריכטיקע הענט. קען זיין, אַז אַלץ, וואָס דער אַדוואַקאַט דרשונט איז טאַקע ריכטיק, עס איז אָבער אויך צו דורכזיכטיק, אַז ער טוט אַלץ מעגלעכע, כדי זיך אַליין כּסדר אַרויסצושטעלן; און מסתמא האָט ער נאָך קיין מאָל נישט געפֿירט אַזאַ גרויסן פֿראַצעס, ווי עס איז דער פֿראַצעס פֿון ק. לויט זיין דעה, אונטער אַ חשד זענען אָבער געבליבן די כּסדר און אַן אַן אויפֿהער אונטערגעשטראַכענע פּערזענלעכע באַציונגען פֿון דעם אַדוואַקאַט צו די באַאַמטע, האָט מען דען זיי געמוט נאָר אויסשליסלעך לטובֿת ק. עקספּלואַטירן? דער אַדוואַקאַט האָט קיין איין מאָל נישט פֿאַרגעסן צו באַמערקן, אַז עס האַנדלט זיך דאָ אין באַאַמטע פֿון נידעריקע מדרגות, ובכן אין אַפהענגיקע אַנגעשטעלטע, וואָס געוויסע ווענדונגען פֿון די פֿראַצעסן האָבן זיך געקענט אַפּרופֿן אויף זייערע אַוואַנסן אין די אַמטן. באַנוצן זיי נישט אַפֿילו טאַקע דעם אַדוואַקאַט דערצו, כדי צו דערגרייכן אַט אַ די ווענדונגען, וואָס זענען, פֿאַרשטייט זיך, אַלע מאָל אומגיניציק לגבי דעם געמשפּטן? אַפּשר פֿירן זיי זיך נישט אין יעדן פֿראַצעס אַזוי. אַוודאי, דאָס איז מעגלעך. עס זענען מסתמא

פֿראַנץ
קאַפּלאַ

געווען פראצעסן, וואס אין זייער פארלויה האבן זיי דעם אדוואקאט צוגעשאנצט זייערע געוויסע טובות פאר זינע טובות, ווייל זיי האבן דאך געמוזט זיין פאר- אינטערעסירט אין אויסהאלטן זיין גוטן שם; ער זאל נישט געשעדיקט ווערן. און אויב עס איז טאקע אויף אן אמת אזוי; פֿרעגט זיך עס — אויף וועלכן אופן וועלן זיי זיך אריינמישן אין פראצעס פֿון ק. וואָס, לויט דער דעה פֿון אדוואקאט, איז ער זייער אַ שווערער, ובכן וויכטיקער פראצעס, און ער האָט שוין בײַם סאַמע אָנהייב אַרויסגערופֿן אַ גרויסע אויפֿמערקזאַמקײט בײַם געריכט? עס האָט נישט געקענט זײַן קײן גרויסער ספֿק אין דעם, ווי אזוי זײ וועלן זיך באַנעמען. סימנים דערפֿון האָט מען שוין אין דעם אַלײן געקענט זען, וואָס די ערשטע פעטיציע איז נאָך אַרץ נישט דערלאָנגט געוואָרן, כאָטש דער פראצעס געדויערט שוין חדשים — און אז אַרץ געפֿינט זיך, לויט ווי עס דרשנט דער אדוואקאט, אין די סאַמע אָנהייב; און דאָס איז, פֿאַרשטייט זיך, זייער צוגעפֿאַסט דערצו, אַז מען זאָל אַזנשדעפֿן דעם אָנגעקלאָגטן און אים כּסדר האַלטן אין אַ צושטאַנד פֿון הידלפֿאַזי- קײט; און דאָס אַרץ נאָר פּדי אים גרינגער, און פֿלוצלינג, צו קענען באַפֿאַרן מיט דער אַנטשיידונג, אָדער כּכּ הפּחות מיט דער ידיעה, אַז די אויספֿאַרשונג, וואָס איז אויסגעפֿאַרן אים פֿרעה, איז שוין איבערגעגעבן געוואָרן צו די העכערע געריכטס-אינסטאַנצן. עס איז דורכײַס נײַטיק געווען, אַז ק. זאָל זיך אַלײן אָנהײבן אַרײַנמישן. דווקא בשעת דער גרויסער אויסגעמאַטערטקײט, ווי אין דעם דאָזיקן ווינטער-פֿאַרמיטאָג, ווען אַרץ האָט זיך אים אָן שום חשק אין קאַפּ געמישט, האָט ער דערפֿילט, אַז אזוי און נישט אַנדערש מוז עס זײַן, פֿרײער האָט ער געהאַט אַ פּשוטע פֿאַראַכטונג צום גאַנצן פראצעס; אָבער דאָס האָט מער נישט געגאַלט, וואָלט ער אַלײן אין דער וועלט געווען, וואָלט ער לײַכט געקענט גאַנץ פּשוט גרינגשאַצן דעם גאַנצן פראצעס; אָגב, האָט ער אויך מיט זיכערקײט געפֿילט, אַז אין אַזאַ פֿאַר וואָלט דער פראצעס בכּכּ נישט געבוירן געוואָרן. איצט אָבער האָט אים שוין דער פֿעטער פֿאַרשדעפּט צום אדוואקאט, ער האָט זיך שוין געמוזט רעכענען מיט משפּחה; זײַן פּאַזיציע איז נישט מער לחלוטין אומאַפּהענגיק געווען פֿונעם גאַנג פֿון פראצעס; ער אַלײן האָט שוין, מיט אַ געוויסער סאַטיספֿאַקציע, וואָס ער קען זי אַלײן נישט פֿאַרשטיין, אומפֿאַרזיכטיקערהייט דערמאַנט דעם פראצעס אין אַ שמועס מיט באַקאַנטע; אַנדערע ווידער זענען אַלײן געוואָר געוואָרן, און ער ווייסט בשום אופן נישט ווי אזוי; די באַצײונגען מיט דעם פֿרײַזן בירסטנער וואַקלען זיך, ווינזט אויס, צוזאַמען מיט די וואַקלונגען פֿון פראצעס — מיט אײן וואָרט, די ברירה איז שוין נישט מער געווען זײַנע, אַנצונעמען, אָדער אַפּצוואַרפֿן דעם פראצעס. ער איז געשטאַנען אין מיטן דערינען און ער האָט זיך געמוזט פֿאַר- טײַדיקן. און אויב ער וועט אַרויסווייזן סמנים פֿון מידיקײט — איז ביטער.

דערווייַל איז נאָך קײן סיבה צו איבערגעטריבענע זאַרגן נישט געווען. האָט ער דאָך גענוג שכל געהאַט, אין אַ לִפֿי ערך קורצער צײַט, זיך אַרויפֿצוואַרבעטן אין דער באַנק, און דאָס צו אַ גאַנץ הויכער פּאַזיציע, וואָס אַלע אַנערקענען עס; און ער האָט אויך גענוג שכל זיך צו האַלטן אין זײַן מדרגה; מוז ער דעריבער איצט

די זעלבע פעיקייטן, וואָס האָבן אים געפֿירט צו זינע דערגרייכונגען אין דער באַנק, כאַטש צו ביסלעך אַנווענדן אין זײַן פּראָצעס; און דעמאָלט איז קיין ספֿק נישט, אַז דער סוף וועט זײַן אַ גוטער. קודם־כּל אײַז, כּדי עפעס צו דערגרייכן, אומבאַדינגט נײַטיק מלכתחילה אָפּצוואַרפֿן יעדן אײַנציקן געדאַנק פֿון וועלכער נישט איז מעגלעכער שולד. נישטאָ קיין שום פֿאַרשוילדיקונג! דער פּראָצעס איז נישט עפעס אַנדערש ווי אַ גרויס געשעפֿט, וואָס אַזעלכע האָט ער שוין נישט איין מאָל אָפּגעשלאָסן אין זײַן באַנק, און דערצו מיט גרויסע רווחים פֿאַר אײַר; און עס איז שוין אַזוי, אַז אין יעדן געשעפֿט פֿאַקערן בדרך כּלל אַזערדיי סכּנות; און קעגן סכּנות איז דאָ איין וועג: מע מוז זיך פשוט אַנטקעגנשטעלן. נאָר כּדי דאָס אַלץ צו דערגרייכן דאַרף מען זיך נישט אַרומשפּילן מיט דעם שולד־געדאַנק. פֿאַרקערט — מען דאַרף זיך פֿעסט אָנהאַלטן אָן דעם געדאַנק פֿון אָן אײַגענעם נוצן. פֿון דעם דאָזיקן שטאַנדפּונקט איז אָבער נישט אויסצומײַדן דאָס אַרױסנעמען די פֿאַרטיידיקונג פֿון די הענט פֿון דעם אַדוואַקאַט; און טאָן דאַרף מען עס תּיכּף, צום בעסטן טאַקע הינט אַוונט. אמת אײַז, אַז לױט זײַנע מעשיות וואָרט דאָס געווען אַן אומדערהערטע זאַך און דערצו מסתּמא, ווער ווייסט וואָס פֿאַר אַ באַליידיקונג; אָבער ק. האָט נישט געקענט פֿאַרטראַגן דעם געדאַנק, אַז זײַנע באַמױנגען אין פּראָצעס זאָלן זיך אַנשטויסן אויף מכשולים, וואָס זענען גאַר אפֿשר אויפֿגעשטעלט געוואָרן פֿון זײַן אײַגענעם אַדוואַקאַט. האָט מען זיך אָבער איין מאָל פֿאַר אַלע מאָל אָפּגעשאַקלט פֿונעם דאָזיקן אַדוואַקאַט, מוז מען אין אַזאָ פֿאַל די פעטיציע תּיכּף דערפֿאַנגען; און טאַג־אַײַן און טאַג־אויס דרינגען, אַז מען זאָל זי טאַקע נעמען אין אַכט. און כּדי דאָס צו דערגרייכן, אײַז, פֿאַרשטייט זיך, נישט גענוג, אַז ק. זאָל, ווי אַלע אַנדערע פֿאַרקלאַגטע, זיצן אין קאַרידאָר אַרונטערשטעלנדיק דעם הוט אונטער דער באַנק. ער אַזײַן אַדער די פֿרויען אַדער אַנדערע שליחים מוזן טאַג אין טאַג דױפֿן צו די באַאמטע און זיי ממש צווינגען, שטאַט צו גלאַצן דורך די קראַטעס אױפֿן קאַרידאָר אַרויס, בעסער צו זיצן בײַ זייערע טישן און צו שטױ־דירן ק.׳ס פעטיציע. פֿון די דאָזיקע באַמױנגען טאַר מען אַ רגע נישט אָפּלאָזן, אַלץ מוז אַרגאַניזירט ווערן און ווי געהעריק איבערוואַכט; און זאָל דאָס געריכט איין מאָל פֿאַר אַלע מאָל זיך אַנשטויסן אויף אַן אָנגעקלאַגטן, וואָס פֿאַרשטייט ווי אַזוי צו היטן זײַן רעכט.

כאַטש ק. האָט אין זיך גענוג אמונה געהאַט דאָס אַלץ דורכצופֿירן, זענען אָבער די שוועריקייטן צונויפֿצושטעלן די פעטיציע געווען אַן אַ שיעור. פֿריער, מיט אָן ערך אַ וואָך צוריק, האָט ער נאָר מיט אַ געפֿיל פֿון בושא געקענט וועגן דעם טראַכטן, אַז ער וועט אַ מאָל זײַן געצווינגען אַזאָ מין פעטיציע אַליין צו פֿאַרפֿאַסן; אָבער אַז דאָס איז אַזוי שווער, דאָס איז אים גאַר קיין מאָל נישט אַינגעפֿאַלן. עס האָט זיך אים דערמאַנט, ווי אַזוי ער האָט אין אים איין שיינעם פֿאַרמיטאַג, אַן איבערגעלאָדענער מיט אַרבעט, פּלוצלינג אַלע פּאַפּירן אַ רוק געטאָן אויף אַ זיט, צוגערוקט דעם גרויסן שרייב־פּאַפּיר־בלאַק, כּדי סתּם אויף אַ פּראָבע אַנצו־הייבן צו פֿאַרצייכענען דעם מעגלעכן געדאַנקען־גאַנג פֿון אַזאָ מין פעטיציע, וואָס

פֿראַנץ
קאַפּאָ

ער וועט עס אפֿשר שטעלן צו דער דיספּאָזיציע פֿונעם אומגעלומפּערטן אַדוואַקאַט; און — ווי אזוי עס האָט זיך פּונקט אין יענעם מאָמענט אַן עפֿן געטאָן די טיר פֿונעם דירעקציע-צימער און עס איז — מיט אַ הילפּיק געלעכטער — דורך איר אַריינגעפֿאַלן דער דירעקטאָר-אַסיסטענט. אַ מוראדיק פּינלעכער מאָמענט פֿאַר ק., כאָטש דער דירעקטאָר-אַסיסטענט האָט דאָך, פֿאַרשטייט זיך, נישט חוּזק געמאַכט פֿון דער פעטיציע, ער האָט דאָך פֿון איר גאַרנישט געוויסט; געלאַכט האָט ער גאַר איבער אַ פֿרישן וויץ פֿון דער בערוזע, וואָס ער האָט אים נאָר וואָס געהערט; אָבער פּדי קלאָר צו מאַכן דעם דאָזיקן וויץ, האָט מען געמוזט עפעס אַנצייכענען; און נישט געטראַכט אַ רגע, האָט זיך דער דירעקטאָר-אַסיסטענט אַריבערגעבויגן איבערן טיש פֿון ק., האָט אַרויסגענומען די בלעך פֿון זײַן האַנט, און אויף דעם זעלבן פּאַפּיר-בלאַק, וואָס איז באַשטימט געווען פֿאַר די פּונקטן פֿון דער פעטיציע, האָט ער אַנגעוואַרפֿן די צייכענונג, און מיט איר קלאָר געמאַכט דעם פֿרישן בערוזע-וויץ.

הלבנט האָט ק. מער נישט געוויסט פֿון קיין בוש, די פעטיציע מוז געמאַכט ווערן, און אויב ער קען נישט געפֿינען די נייטיקע צייט אין דער קאַנצעלאַריע, און דאָס איז טאַקע אַדוואַי אזוי געווען, מוז ער די געהעריקע צייט געפֿינען אין די נעכט, אין דער היים, און אויב די נעכט וועלן נישט זײַן גענוג, וועט ער דעמאַסט אויף אַ צייט באַפֿרייען זיך פֿון דער אַרבעט. נאָר נישט שטיין בלייבן אין מיטן וועג; נישט נאָר אין געשעפֿטן, ניערט תּמיד און אומעטום איז אַט אַ דאָס בלייבן שטיין אין מיטן דאָס גרעסטע טיפּשות. מאַכן אַזאַ פעטיציע איז גרייפֿעך געווען אַן אַרבעט ממש אַן אַ סוף, אַפֿילו אויב איינער האָט נישט קיין זייער שרעקעוודיקן כאַראַקטער, האָט ער גרינג געקענט אָנהייבן גלייבן, אַז עס איז פשוט איבער דער מענטשעכער מעגלעכקייט אַזאַ פעטיציע ווען עס איז פֿאַרטיק צו מאַכן. נישט צוליב פֿוילקייט אָדער ביזע פּוונות, וואָס נאָר דעם אַדוואַקאַט האָבן זיי געקענט זיך שטעלן ווי אַן אַבֿן-גוף אין וועג אויף נישט פֿאַרטיק צו מאַכן די פעטיציע, נאָר ווייל נישט קענענדיק די פֿאַראַנענע באַשולדיקונג, און דערצו נאָך די מעגלעכע אויסבריי-טערונגען, האָט מען געמוזט דאָס גאַנצע לעבן ביז צו די קלענסטע טועכצן און אַלערליי געשעענישן צוריקברענגען אין זכרון; באַשרייבן זיי פֿון אַלע מעגלעכע זייטן און דערצו נאָך גרינטלעך קאַנטראַלירן זייער ריכטיקייט. און חוץ אַלץ דאָס, ווי אומעטיק עס איז אַזאַ מין אַרבעט. זי איז אין בעסטן פֿאַר צוגעפּאַסט, אַ מאָל, אַ מאָל, אַז מען איז שוין פענסיאָנירט, צו פֿאַרנעמען מיט איר דעם ווידער פֿאַר-קינדישט געוואַרענעם קאַפּ, אַבי אַפּצושטופּן ווי נישט איז די לאַנגע טעג. אָבער איצט, בשעת ער דאַרף אַלע זיינע געדאַנקען צו זײַן אַרבעט, בשעת ער שטינגט אַלץ העכער און העכער און איז שוין אַפֿילו פֿאַרן דירעקטאָר-אַסיסטענט אַ ספּנה אין דער באַנק-קאַריערע, איצט, ווען יעדע שעה פֿליט אַוועק ווי אַ פֿייל פֿון בויגן, איצט, ווען די קורצע אַוונטן און נעכט דאַרפֿן פֿיר אַויסגענוצט און גענאַסן ווערן דורך אַ יונגן מענטש; פּונקט איצט זאָל ער אָנהייבן זיך פֿאַרנעמען מיט אַ דער אַ פעטיציע, ווידער האָבן זיינע מחשבות גענומען קלאָגן אויף זיינע יאָרן, און כּמעט

ווי נישט-וויילנדיק, און נאָר כּדי אַ סוף צו מאַכן צו דעם אַלעמען, האָט ער מיט
 דער האַנט אַ טאַפּ געטאַן דאָס קנעפּל פֿון דעם עלעקטרישן גלעקל, וואָס האָט
 געפֿירט אין פֿאָדער-צימער אַרײַן. קוועטשנדיק דאָס קנעפּל האָט ער אַרויפֿגע-
 קוקט צום זײַגער. עס איז שוין זײַגער עלף, צוויי שעה; אַ לאַנגע, טײַערע צײַט;
 ער האָט זי פֿאַרפּטרט חלומנדיק און — עס פֿאַרשטייט זיך פֿון זיך אַליין — אַז
 ער איז איצט געווען נאָך מער אויסגעמאַטערט ווי פֿריער. ווי די זאָך זאָל אָבער
 נישט זײַן, די צײַט איז פֿאַרט נישט געאַנגען אין גאַנצן לאַיבּוד; ער האָט אַנגע-
 נומען באַשלוסן, וואָס האָבן געקענט זײַן ווערטפֿול. די באַנקדינערס האָבן אַרײַן-
 געטראָגן, חוץ די פֿאַרשידענע פּאַסט-שיקונגען, אויך צוויי ווייטקאַרטן פֿון הערן,
 וואָס האָבן אין דרויסן שוין אַ לענגערע צײַט אויף ק. געוואַרט, און דווקא זענען
 עס פּונקט געווען זײער וויכטיקע קליענטן פֿון דער באַנק, וואָס מען האָט זיי אין
 דער אמתן בשום אופֿן נישט געטאַרט לאָזן וואַרטן. פֿאַר וואָס זענען זיי געקומען
 אין אַזאַ נישט-צוגעפּאַסטער צײַט; און פֿאַר וואָס, אַזוי האָט זיך עס געדאַכט, אַז
 די הערן פֿרעגן הינטער דער געשלאָסענער טיר, פֿאַרטאַקלעוועט דער אַלע מאַל
 פֿרייטיקער ק. די בעסטע געשעפּטס-צײַט אויף פּרוּוואַט-ענינים? מיד פֿון דעם,
 וואָס איז נאָר וואָס פֿאַרגעקומען און מיט מידקייט דערוואַרטנדיק דאָס, וואָס דאַרף
 איצט קומען, איז ק. אויפֿגעשטאַנען, כּדי דעם ערשטן פֿון די קליענטן אויפֿצונעמען.
 עס איז געווען אַ קליינער, רירעוודיקער הער, אַ פֿאַבריקאַנט, וואָס ק. האָט
 אים גוט געקענט. ער האָט באַדויערט, וואָס ער האָט געשטערט ק. אין זײַן וויכטי-
 קער אַרבעט, און ק. פֿון זײַן זײַט, האָט אויסגעדריקט עגמת-נפֿש, וואָס ער האָט
 דעם פֿאַבריקאַנט געלאָזט וואַרטן אַזוי לאַנג. שוין דעם דאָזיקן עגמת-נפֿש האָט
 ק. אַרויסגעברענגט אויף אַזאַ מעכאַנישן אופֿן — און כּמעט מיט אַזאַ פֿאַלשן טאָן
 — אַז וואָרט דער פֿאַבריקאַנט נישט געווען אַזוי דורכױס פֿאַרנומען מיט דעם
 געשעפּטס-ענין, וואָרט ער עס, פֿאַרשטייט זיך, באַמערקט. שטאַט דעם האָט ער
 אָבער אין אַלעניש געשעפּט פֿון אַלע קעשענעס חשבונות און טאַבעלעס, האָט
 זיי אויסגעשפּרייט פֿאַר ק. אויפֿן טיש, האָט פֿאַרריכט אַ קליינעם טעות אין חשבון,
 וואָס ער האָט, אַפֿילו בײַ דעם כאַפּנדיקן איבערבליק, באַמערקט; האָט צוריקגע-
 ברענגט אין זכרון פֿון ק. אַן ענדלעך געשעפּט, וואָס ער האָט מיט אים מיט אַן ערך
 אַ יאָר צוריק אָפּגעשלאָסן; דערבײַ האָט ער דרך אַגבַּ באַמערקט, אַז דאָס מאַל
 באַמיט זיך אויך אַן אַנדערע באַנק — ברענגענדיק די גרעסטע קרבנות — דאָס
 דאָזיקע געשעפּט אין אירע הענט אַרײַנצוקריגן; סוף-כּל-סוף איז ער אַנטשטומט
 געוואָרן און געוואַרט אויף דער מײנונג און באַשלוס פֿון ק. אין אַנהייב האָט ק.
 טאַקע גוט נאַכגעפֿאָלגט די רײד פֿון דעם פֿאַבריקאַנט, דער געדאַנק וועגן דעם
 וויכטיקן געשעפּט האָט אויך אים אַרומגעכאַפט, צום באַדויערן אָבער נישט אויף
 לאַנג; גאָר גיך האָט דאָס צוהערן זיך נאַכגעלאָזט; פֿונדעסטוועגן האָט ער נאָך
 אַלץ דאָ און דאָרט אַ רגע לאַנג צוגעשאַקלט מיטן קאַפּ צו די העכערע אויסגע-
 שרייען פֿון דעם פֿאַבריקאַנט; נאָר סוף-כּל-סוף האָט ער דאָס אויך אויפֿגעגעבן, און
 זיך כּלויז קאַנצענטרירט אויף באַטראַכטן דעם פֿיסע קאַפּ פֿון דעם פֿאַבריקאַנט.

פֿראַנץ
 קאַפּאַ

וואָס איז געווען איבערגעבויגן איבער די פּאַפּירן; און אויך אויף כּסדר זיך אַרײַן
פּרעגן אין געדאַנק, ווען וועט שוין דער דאָזיקער פּאַבריקאַנט צון אַל די גוטע יאָר
אַינזען, אַז זײַן גאַנצע רעדע וועט קיין שום נוצן נישט ברענגען. אַז דער פּאַבריק-
קאַנט איז ענדלעך טאַקע אַנטשוויגן געוואָרן, האָט ק. אין דער ערשטער רגע אויף
אַן אמת געגלייבט, אַז עס איז געשען נאָר צוליב דעם, אַז ער זאָל האָבן אַ מעגלעכ-
קײט זיך מודה צו זײַן, אַז ער איז פשוט נישט פֿעיק מער זיך אַינצוהערן. נאָר מיט
באַדויערן האָט ער אין געשפּאַנטן בליק פֿון פּאַבריקאַנט דערקענט, אַז ער איז
איצט גרייט אויף אַרעריי תּשובּות פֿון ק. און אַז דער געשעפּטלעכער שמועס
מוז ווײַטער געפֿירט ווערן. ק. האָט אָנגעבויגן דעם קאַפּ, ווי אײנער, וואָס האָט
נאָר וואָס אויסגעהערט אַ באַפֿעל, און האָט פּאַראַליע אָנגעהויבן אַרומצופּאַרן מיט
דער בליז איבער די פּאַפּירן; דאָ און דאָרט האָט ער זיך פֿלוצלינג אַ שטעל אַפּ
געטאָן און געגלאַצט אויף אײנער פֿון די ציפֿערן. דער פּאַבריקאַנט האָט זיך אַוודאי
געריכט אויף באַמערקונגען, אפֿשר זענען די ציפֿערן טאַקע נישט געווען ריכטיק
גענוג, אפֿשר זענען זיי בכּלל נישט געווען דאָס סאַמע פֿעצטע, דאָס אָנטיידינדיקע;
ווי די זאך זאָל נישט זײַן, האָט דער פּאַבריקאַנט אויף יעדן פּאַרדעקט די
פּאַפּירן מיט דער האַנט, האָט זיך גאַנץ נאָענט צוגערוקט צו ק., און האָט פֿון דאָס
נײַ אָנגעהויבן פֿונאַנדערצויליגן דעם גאַנצן ענין פֿון דעם געשעפּט. „עס איז נישט
גרינג,“ האָט ק. געזאָגט, האָט צונויפֿגעצויגן די ליפּן און אַזוי ווי די פּאַפּירן, דאָס
אײנציקע. אַז וואָס ער האָט זיך געקענט אָנכאַפּן, זענען געווען פּאַרדעקט — האָט
ער אַ זינק געטאָן, ווי אײנער וואָס האָט קיין אָנהאַלט נישט, קעגן דעם זײַטיקן
אַנדען פֿון שטור. ער האָט נאָר אַ שוואַכן הייב געטאָן דעם בליק בשעת די טיר
פֿון דירעקטאָרן-צײַמער האָט זיך אַן עפֿן געטאָן און ער האָט זיך דאָרט, נישט
גאַנץ זײַטלעך, אַן ערך ווי הינטער אַ שײַער פֿון גאַזע, באַוויזן דער דירעקטאָר-
אַסיסטענט. ק. האָט אַן געדאַנקען אויפֿגענומען דאָס אַרײַנקומען; פֿאַרנומען האָט
אײַם די דירעטע ווירקונג פֿון דער דאָזיקער דערשײַנונג, און אַט די ווירקונג
איז געווען זײַער דערפֿרייענדיק, ווײַל תּיכּף האָט דער פּאַבריקאַנט אַ שפּרונג
געטאָן פֿון זײַן שטור און האָט אָנטקעגנגעטאַנצט דעם דירעקטאָר-אַסיסטענט;
אַבער ק. האָט זיך איצט געווינטשן, אַז ער זאָל עס נאָר צען מאָל פֿלינקער מאַכן,
ווײַל ער האָט מורא געהאַט, אַז דער דירעקטאָר-אַסיסטענט זאָל נישט ווידער
נעלם ווערן. עס איז אַבער געווען אַ מורא אַן אַ סיבה, ווײַל די צוויי הערן האָבן
זיך באַגריסט, האָבן זיך דערפֿאַנגט די הענט, און זענען ביידע צוזאַמען צוגעגאַנגען
צו ק.׳ס שרײַבטיש. דער פּאַבריקאַנט האָט זיך תּיכּף באַקלאָגט, אַז ער האָט בײַם
פּראָקוריסט נאָר קיין פֿאַרשטענדעניש נישט אַרויסגערופֿן צום געשעפּט, און האָט
מיטן פֿינגער געטייט אויף ק.; דער ווידער האָט זיך, אונטערן בליק פֿון דירעקטאָר-
אַסיסטענט, זיך אַ בייג געטאָן איבער די פּאַפּירן. און אַז ביידע האָבן זיך באַלד
אַנגעלענט אַן דעם שרײַבטיש, און דער פּאַבריקאַנט האָט זיך גענומען גרייטן צו
געווינען דעם דירעקטאָר-אַסיסטענט אויף זײַן זײַט, איז עס ק.׳ן פֿאַרגעקומען, אַז
צוויי מענער — וואָס זײַער גרייס איז אײַם איצט אויסגעקומען מוראדיק ביז נאָר

— פֿאַרהאַנדלען אי איבער זיין קאַפּ אַריבער און טאַקע וועגן אים אַליין. פּאַוואַרע האָט ער זיך איצט באַמיט — ווענדנדיק פֿאַרויכטיק די אויגן אַרויף — געוואָר צו ווערן, וואָס אייגנטלעך קומט דאָרט אויבן פֿאַר; ער האָט אַ נעם געטאָן איינס פֿון די פּאַפּירן, האָט עס, נישט קוקנדיק דערויף, אַרויפגעלייגט אויף זיין פֿלאַכער האַנט, האָט עס פּאַמעלעך — אַליין אויפֿשטייענדיק — אויפֿגעהויבן צו די צוויי הערן. טוענדיק, וואָס ער האָט געטאָן, האָט ער קיין שום פֿעסטע מחשבות אין קאַפּ נישט געהאַט, נאָר געטאָן האָט ער עס מיט אַ געפֿיל, אַז אַזוי וועט ער זיך באַנעמען, בשעת ער וועט אַ מאָל פֿאַרטיק ווערן מיט דער גרויסער פעטיציע, וואָס וועט אים צוהילפֿען באַפֿרעיען פֿון יעדן ברעקל שולד. דער דירעקטאָר־אַסיסטענט, וואָס האָט זיך מיט דער גרעסטער אויפֿמערקזאַמקייט אין שמועס באַטייל־ליקט, האָט נאָר אַ כאַפּנדיקן בליק געטאָן אויפֿן פּאַפּיר, ער האָט אין גאַנצן ניט געלייענט, וואָס דאָרט איז געשטאַנען, ווייל וואָס דער פּראָקוריסט האָט באַטראַכט פֿאַר וויכטיק, האָט ער סײַ ווי סײַ וועגן דעם געהאַט אַ פֿאַרקערטע מיינונג; ער האָט עס אַרויסגענומען פֿון דער האַנט פֿון ק. און געזאָגט: „אַ דאַנק, איך ווייס שוין אַלץ“ און האָט עס רויק צוריק אַנידערגעלייגט אויפֿן טיש. ק. האָט מיט ביטערניש אויף אים געקוקט פֿון אַ זייט. דער דירעקטאָר־אַסיסטענט האָט עס אָבער אַבסאָלוט נישט באַמערקט, און אויב ער האָט עס יאָ באַמערקט, האָט עס אים נאָר אויפֿגעהייטערט; ער האָט גאַנץ אָפֿט אַ הויכן פֿאַך געטאָן, איין מאָל האָט ער אָפֿילו דעם פֿאַבריקאַנט מיט אַ שאַרפֿער, כיטערער באַמערקונג אַרײַנגעפֿירט אין אַ פֿאַרלעגענהייט; ער האָט אים אָבער תּיכּף־ומיד פֿון דער דאָזיקער פֿאַרלעגענ־הייט אַרויסגעפֿירט און דורך דעם געשאַפֿן אַן אַרגומענט קעגן זיך אַליין; צום סוף האָט ער פֿאַרבעטן דעם פֿאַבריקאַנט אין זיין קאַנצעלאַריע, כדי דאָרט דעם ענין ענדגילטיק דורכצופֿירן. „עס איז זייער אַ וויכטיקער ענין“, האָט ער געזאָגט דעם פֿאַבריקאַנט, „איך בין פֿולשטענדיק מסכים. און וואָס שייך דעם הער פּראָ־קוריסט“, — אָפֿילו בײַ אַט דער באַמערקונג האָט ער, אייגנטלעך, נאָר צום פֿאַבריקאַנט גערעדט — „וועט ער עס זיכער פֿאַר ליב נעמען, אויב מיר וועלן אים פֿון דעם ענין באַפֿרײַען. די זאַך פֿאַדערט אַ רויקן ייִשובֿ־הדעת. ער אָבער איז, ווינט אויס, הײַנט זייער איבערגעלאָדן מיט אַרבעט, אויך וואָרטן שוין עטלעכע קליענטן שעהען לאַנג אין פֿאַדער־צימער אויף אים.“ ק. האָט נאָר נאָך אויף אַזויפֿיל זיך געקענט צוזאַמעננעמען, אַז ער זאָל זיך פֿון דירעקטאָר־אַסיסטענט אַוועקדרייען און ווענדן דאָס גאַנצע פֿרינדלעכע, פֿאַרשטאַרטע שמיכעלע זיינס צום פֿאַבריקאַנט; חוץ דעם האָט ער זיך מיט אַ וואָרט אָפֿילו מער נישט אַרײַנגעמישט; ער האָט זיך אַנגעשפּאַרט, פֿאַרויסגעבויגן אַ ביסל, מיט ביידע הענט אַן דעם שרײַבטיש, ווי אַ פּריקאַשטישק הינטער אַ געשעפֿטס־לאָדן, און האָט צוגעזען ווי די צוויי הערן שמועסן געשמאַק, און שמועסנדיק נעמען זיי די פּאַפּירן אַוועק פֿון טיש און פֿאַרשווינדן אין דירעקציע־צימער. שוין שטייענדיק אין דער טיר, האָט זיך דער פֿאַבריקאַנט אומגעדרייט; געזאָגט, אַז ער געזעגנט זיך נאָך נישט, אַז ער וועט.

קאַפּאַ
פֿראַנץ

פֿאַרשטייט זיך, דעם הער פֿראַקאָריסט תיכף מיטטיילן וועגן דעם אויסגאַנג פֿון שמועס; אַגבֿ האָט ער אויך נאָך אַן אַנדערן קליינעם ענין צום פֿראַקאָריסט. ענדלעך איז ק. געווען אַליין. ער האָט אַפֿילו נישט בדעה געהאַט אַנדערע קליינען איצט אַרײַנצולאָזן; גאַנץ מוטושטש איז אים אַינגעפֿאַלן דער געדאַנק, ווי גוט עס איז, אַז די לײַט דאָרט אין דרויסן מיינען, אַז ער פֿירט נאָך אַרײַ אונטערהאַנדלונגען מיט דעם פֿאַבריקאַנט, און אַז צוליב דעם וועט קיינער זיך נישט דערוועגן צו אים אַרײַנצוקומען, אַפֿילו נישט דער דינער. ער איז צוגע־גאַנגען צום פֿענצטער, האָט זיך אַרויפֿגעזעצט אויפֿן פֿאַראַפֿעט, מיט זײַן האָנט זיך אַנגעהאַלטן אַן דער פֿענצטער־קליאַמקע און אַרויסגעקוקט אויפֿן פֿלאַך. דער שניי איז אַרײַ געפֿאַלן און געפֿאַלן, די טונקלקייט אין דרויסן איז נישט פֿיכטיקער געוואָרן.

פֿאַנג איז ער אַזוי געזעסן, נישט וויסנדיק, וואָס איז עס אייגנטלעך, וואָס פֿאַרשאַפֿט אים אַזעלכע זאַרגן; פֿון מאַל צו מאַל האָט ער מיט אַ ביסל פֿחד אַ בליק געטאָן, איבערן אייגענעם אַקסל אַריבער, צום פֿאַדער־צימער; עס האָט זיך אים אַפֿילו טעותדיק איין מאַל אויסגעוויזן, אַז ער הערט דאָרט אַ טומל. אַזוי ווי עס איז אָבער קיינער נישט אַרײַנגעקומען, איז ער רויקער געוואָרן, איז צוגע־גאַנגען צום וואַטשיש, האָט זיך אַ ביסל אַרומגעוואַשן מיט קאַלט וואַסער, און מיט אַ פֿרייערן קאַפּ איז ער איצט ווידער צוריקגעגאַנגען צום פֿריערדיקן פֿלאַך ביים פֿענצטער. דער באַשלוס אַרײַנצונעמען די פֿאַרטיידיקונג אין זײַנע אייגענע הענט האָט זיך אים אַצינד אויסגעוויזן אַ סך, אַ סך שווערער ווי ער האָט כֿתחילה געמיינט. אַזוי פֿאַנג ווי ער האָט די שווערדיקייט פֿון דער פֿאַרטיידיקונג געהאַט איבערגעגעבן דעם אַדוואָקאַט איז ער דאָך, אין תּוך, פֿון דעם פֿראַצעס ווייניק אַנגערירט געווען; ער האָט אים אָבסערווירט פֿון דער ווינטנס, און דער פֿראַצעס האָט אים נישט געקענט דירעקט אַרײַנציען; ער האָט געקענט צו יעדער צײַט, ווען עס האָט זיך אים נאָר געגלוסט, נאָכקוקן ווי עס האַלט, און ווען עס וואַרט אים נאָר אַינגעפֿאַלן, האָט ער זיך באַד געקענט ווידער צוריקציען. דאָקעגן אָבער איצט, אַז ער וועט זײַן פֿאַרטיידיקונג אַליין פֿירן, מוז ער זיך דאָך — כֿל הפּחות דערווייז — אין גאַנצן עקספּאַנירן צום געריכט; אַוודאי וועט דער סך־הפּל פֿון דעם אַלעמען זײַן די אָבסאַרטע און באַשטימטע באַפֿריינג; אָבער כּדי דאָס צו דערגרייכן, מוז ער זיך לֶפֿי שעה אין אַ סך גרעסערע סכּנות אַרײַנלאָזן ווי ביז אַצינד. און אויב ער האָט נאָך ספּקות אין דעם, זאָל ער זיך נאָר דערמאַנען די הַנּטניקע באַגעגענישט זײַנע מיט דעם דירעקטאָר־אַסיסטענט און דעם פֿאַבריק־קאַנט; דאָס אַליין איז אַ גענוגנדיקער באַווייז, אַז עס איז טאַקע אַזוי. וויי, ווי האָט אויסגעזען שוין דאָס זיצן זײַנס; און דאָס נאָר בלוין נאָך דעם באַשלוס זיך אַליין צו פֿאַרטיידיקן; ער איז דאָך פּשוט נישט ער געווען? און אויב עס הייבט זיך אַזוי אָן — ווי זשע וועט עס ערשט שפּעטער אויסזען? וואָס פֿאַר אַ טעג וואַרטן דאָס אויף אים! וועט ער אַליין קענען געפֿינען די אַלע שטעגן און וועגן, וואָס וועלן אים פֿירן צו אַ גוטן סוף? מיינט און באַטײַט דען נישט אַ זאַרגעוודיק פּינקטלעכע

פֿאַרטיידיקונג — און אַלץ אַנדערע איז דאָך טיפּשות — באַטייט און מיינט נישט אַ זאָרגעוודיק פּינקטלעכע פֿאַרטיידיקונג אין דער זעלבער צייט אויך די נויט־ווענדיקייט אָפּצושליסן זיך, לויט מעגלעכקייט, פֿון אַלץ, באַמת פֿון אַלץ אַרום? וועט ער בשלום דאָ אַריבער? און ווי זשע קען אים בכלל דאָס אַלץ געלינגען אַרבעטנדיק גלייכצייטיק אין דער באַנק? עס גייט דאָך נישט נאָר אין אַ פעטיציע, וואָס אויסאַרבעטן זי קען מען סוף־פֿל־סוף אין דער צייט פֿון אַן אורלויב; כאַטש אויך אַן אורלויב איצט צו בעטן איז אַ גרויסע אינושטעלעניש; און דאָ האַנדלט זיך עס וועגן אַ גאַנצן פּראָצעס, וואָס — ווער קען דען וויסן ווי לאַנג ער קען געדויערן, וואָס פֿאַר אַ מכשול איז דאָס פּלוצלינג אויסגעוואַקסן אינעם גלייכן וועג פֿון ק׳ס קאַריערע!

און פֿון דער אַנדערער זייט — ווי קען ער אַלץ נאָך איצט אין דער באַנק ווייטער רויק אַרבעטן? — ער האָט אַ קוק געטאָן אויפֿן שרעקליש. איצט זאָר ער אַרבעטנאָן קליינע און זיי אויפֿנעמען? איצט — בשעת דער פּראָצעס קוילערט זיך דאָרט ערגעץ ווייטער, דאָרט ערגעץ אויבן אויפֿן בוידעם, ווי עס זיצן די באַאַמטע פֿון געריכט און שטודירן די דאָקומענטן פֿון זיין פּראָצעס, זאָר ער רויק זיצן און זיך פֿאַרנעמען מיט די באַנקגעשעפֿטן? האָט דען דאָס אַלץ נישט אויס־געזען ווי אַ פּיניקונג, וואָס איז אַפֿיציעל אַנערקענט דורך דעם געריכט, און וואָס האָט אַ גאַנצע שניכות צום פּראָצעס און גייט אים כּסדר נאָך? און וועלן זיי דען אין דער באַנק ביים אָפּשאַצן זיין אַרבעט, אין אַכט נעמען זיין אויסערגעוויינטלעך כּע סיטואַציע? קיינער נישט און קיין מאָל נישט. אין גאַנצן אומבאַקאַנט איז דאָך זיין פּראָצעס אין דער באַנק נישט, כאַטש עס איז נישט אין גאַנצן קלאָר ווער עס ווייט יאָ עפעס וועגן דעם און וויפֿל לייט ווייסן. ביזן דירעקטאָר־אַסיסטענט איז נאָך די מעשה, ווייזט אויס, נישט דערגאַנגען; אַזויסט וואָלט מען עס שוין זיכער גאַנץ דייטלעך דערקענט אַן זיין אויסניצן די ריכיות קעגן ק׳, אַן יעדער קאַצעגיאַליטעט און אַן יעדער מענטשלעכקייט. און דער דירעקטאָר? אַוודאי, ער איז פֿריינדלעך גבוי ק׳, און ער וואָלט מסתּמא — אויב ער וואָלט וועגן פּראָצעס עפעס געוואָר געוואָרן — לויט זיינע מעגלעכקייטן, אויסגעפּוועלט געוויסע פֿאַר־לייכטערונגען פֿאַר ק׳, אין דער אַרבעט; אָבער צו פֿיר וואָלט ער דערמיט ס׳ ווי נישט דערגרייכט, ווייז ער איז איצט אַזע מאָל שטאַרקער און שטאַרקער אַרונ־טערגעפֿאַרן אונטער דער השּפּעה פֿון דעם דירעקטאָר־אַסיסטענט. און געשען איז עס דער עיקר צוליב דעם, ווייז דאָס ביז־איצטיקע קעגנעוויכט פֿון ק׳. האָט אַנגע־הויבן שוואַכער און שוואַכער צו ווערן, און דער דירעקטאָר־אַסיסטענט האָט נאָך דערצו אויסגענוצט די קרענקלעכקייט פֿון דעם דירעקטאָר פּדי זיין אייגענע מאַכט צו פֿאַרשטאַרקן, אויף וואָס זשע האָט דאָ ק׳, געהאַט צו האַפֿן? עס קען אַפֿילו זיין, אַז מיט אַזעלכע גריבלערייען שוואַכט ער אַליין אָפּ דעם כּוח פֿון זיין ווידערשטאַנד; אמת, אָבער פֿון דער אַנדערער זייט איז עס אויך שוין גאָר און גאָר נייטיק זיך אַליין נישט צו נאָרן, און אַלץ צו זען אַזוי קלאָר ווי נאָר מעגלעך אין דער געגעבענער רגע.

פֿראַנץ

קאַפּאָ

אן א באזונדערער סיבה, און נאָר כּדי לַעֲת־עֵתָהּ נאָך נישט צו מוזן זיך צוריקקערן צום שרייבטיש, האָט ער אַן עפֿן געטאָן דאָס פֿענצטער. די פֿענצטער־קליאַמקע האָט נישט־גרינג נאָכגעגעבן, ער האָט זי געמוזט דרייען מיט ביידע הענט. אזוי גיך ווי דאָס פֿענצטער איז אָבער אָפֿן געווען, האָט פֿון זיין פֿולער ברייט און הייך אַ שפּאַר געטאָן אַ נעפֿל געמישט מיט רויך און האָט אָנגעפֿלישט דאָס גאַנצע צימער מיט אַ לִיכטן ריח פֿון אַ שריפֿה. אויך עטלעכע שניי־פֿליטער־לעך זענען אַרײַנגעבלאָזן געוואָרן. „אַן עקל־האַפֿטיקער האַרבסט.“ האָט דער פֿאַבריי־קאַנט, שטייענדיק הינטער ק., אַ זאָג געטאָן; ער איז אומבאַמערקטערהייט אַרײַנגע־קומען אין צימער אזוי גיך ווי ער האָט נאָך פֿאַרענדיקט דעם שמועס מיטן דירעקטאָר־אַסיסטענט. ק. האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ און האָט אַן אומרוי־קן בליק געוואָרפֿן אויף דער אַקטן־טעקע פֿונעם פֿאַבריקאַנט, וואָס אַט־אַט וועט ער פֿון איר אַרויסזיען אַלערליי פּאַפֿירן, כּדי ק. צו אינפֿאַרמירן וועגן די רעזולטאַטן פֿון זײַנע פֿאַרהאַנדלונגען מיט דעם דירעקטאָר־אַסיסטענט. האָט אָבער דער פֿאַבריקאַנט אויסגעפֿאַלגט דעם בליק פֿון ק., האָט נאָר אַ קלאַפּ געטאָן אויף דער טאַש, און — נישט עפֿענענדיק זי — האָט ער געזאָגט: „איר ווילט הערן, ווי אזוי עס האָט זיך געענדיקט. איך טראָג שוין כּמעט דאָס אָפּגעשלאַסענע מסחר אין דער טאַש. אַ מחזיק־דיקער מענטש, אַזער דירעקטאָר־אַסיסטענט, אָבער אין גאַנצן אומגעפֿערלעך איז ער נישט.“ ער האָט געלאַכט, שטאַרק געטרייסלט די האַנט פֿון ק. און האָט געוואָלט, אַז אויך ער זאָר אַ לאַך טאָן. אָבער ק. איז באַפֿאַלן אַ חשד לַמַּאי דער פֿאַבריקאַנט וויל אים נישט ווײַזן די פּאַפֿירן; און וואָס שייך דער באַמערקונג פֿון דעם פֿאַבריקאַנט — וואָס איז דאָ געווען צום לאַכן? „הער פּראָ־קוריסט“, האָט געזאָגט דער פֿאַבריקאַנט, „איר קענט משמעות נישט פֿאַרטראָגן דעם וועטער? איר זעט אויס, ווי עפעס וואָלט אַיך געדריקט אויף דער נשמה.“ יאָ, האָט ק. געזאָגט, און האָט זיך מיט דער האַנט אַ כאַפּ געטאָן בײַ די שׂליפֿן, „קאַפּווייטיקן, משפּחה־זאָרגן.“ „אזוי איז עס“, האָט געזאָגט דער פֿאַבריקאַנט; ער איז געווען אַ מענטש, וואָס האָט זיך שטענדיק געאַלשט און האָט קיין מאָל קיינעם נישט געקענט רויקן אויסהערן, „יעדער מענטש האָט זיך זײַן פּעקל צרות צום טראָגן.“ נישט־וויילנדיק האָט ק. מיט איין שריט זיך אַ לאָז געטאָן צו דער טיר, אַט אזוי ווי ער וואָלט געוואָלט אַרויסבאַגלייטן דעם פֿאַבריקאַנט; דער האָט אָבער פּרוּצלינג אַ זאָג געטאָן: „אייגנטלעך, האָב איך, הער פּראָקוריסט, נאָך איין קליי־ניקייט אַיך מיטצוטיילן, איך האָב שטאַרק מורא, אַז פּונקט הײַנט וועל איך אַיך אפֿשר דערמיט אַ ביסל באַלעסטיקן, אָבער איך בין לעצטנס שוין צוויי מאָל בײַ אַיך געווען און יעדעס מאָל האָב איך אַט דעם ענין פֿאַרגעסן. טאַמער וועל איך אָבער דעם ענין נאָך איין מאָל אָפּזיען, וועט ער אין גאַנצן מסתּמא פֿאַרלירן זײַן צוועק און זײַנען. נאָר עס וואָלט אַ שאַד געווען, ווײַל אין תּוך איז מײַן מיטטיילונג אפֿשר פֿאַרט נישט אין גאַנצן מיט דער האַנט אַוועקצומאַכן.“ און נאָך אידער ק. האָט צײַט געהאַט צו ענטפֿערן, איז דער פֿאַבריקאַנט גאַנץ נאָענט צו אים צוגע־געשטאַנען, האָט אַ לִיכטן קלאַפּ געטאָן מיט אַ פֿינגער אויף ק.׳ס ברוסט און האָט

שטיף א זאג געטאן; „איר זענט פֿאַרוויקלט אין אַ פּראָצעס, נישט אמת?“ ק. האָט
 געמאַכט אַ שריט אויף צוריק און האָט תּיכּף אַ געשריי געטאָן; „דאָס האָט אַיך
 דער דירעקטאָר־אַסיסטענט געזאָגט!“ „גאָט באַהיט“, האָט געענטפֿערט דער
 פֿאַבריקאַנט, „פֿון וואָנעט זאָר עס דער דירעקטאָר־אַסיסטענט וויסן?“ „און איר?“
 האָט ק. געפֿרעגט, קומענדיק שוין אַ ביסל צו זיך. „פֿון צייט צו צייט ווער איך
 עפעס געוואָר פֿון דעם געריכט,“ האָט געזאָגט דער פֿאַבריקאַנט, „אַט דאָס איז עס
 טאַקע, וואָס איך האָב אַיך געוואָלט מיטטיילן.“ „אזויפֿל מענטשן זענען פֿאַרבונדן
 מיט דעם דאָזיקן געריכט!“ האָט ק. געזאָגט מיט אַן אַראָפּגעלאָזטן קאַפּ פֿירנדיק
 דעם פֿאַבריקאַנט צום שרייבטיש. „די האָבן זיך ווידער אַנידערגעזעצט, פּונקט ווי
 פֿרער, און דער פֿאַבריקאַנט האָט געזאָגט: „עס איז צום באַדויערן נישט קיין סוד, וואָס
 איך קען אַיך מיטטיילן. אָבער אין אַזעלכע זאַכן טאָר מען גאָרנישט נישט
 פֿאַרנאַכלעסיקן, אַפֿילו נישט דעם קלענסטן פרט. חוץ דעם פֿיל איך אַ דראַנג
 אַיך אויף וואָס פֿאַר אַ נישט איז אופֿן צו העלפֿן, אַפֿילו ווען מײַן הילף קען נאָר
 זײַן זיער און זיער אַ נישטיקע. מיר זענען דאָך ביז אַצינד געווען גוטע געשעפֿטס־
 פֿרײַנד, נישט אמת? ובכן.“ ק. האָט זיך געוואָלט אַנטשוילדיקן פֿאַר זײַן באַנעמונג
 בשעת דעם הײַנטיקן שמועס, אָבער דער פֿאַבריקאַנט האָט נישט געקענט פֿאַר־
 טראָגן קיין שום איבעררײַסן, ער האָט אַ רוק געטאָן זײַן אַקטױטעקע גאַנץ הויך,
 ממש ביז צום סאַמע אַקסל, אַ סימן, אַז ער יאָגט זיך שטאַרק, און האָט ווײַטער
 גערעדט: „וועגן אַזעלכע פּראָצעס בין איך געוואָר געוואָרן דורך איינעם אַ טיטאַרעלי.
 עס איז אַ קונסטמאַדער; טיטאַרעלי איז זײַן קינסטלעך־נאַמען, זײַן אמתן נאַמען
 קען איך אַפֿילו נישט. שוין יאָרן און יאָרן ווי ער קומט פֿון צייט צו צייט אין מײַן
 ביוראָ און ברענגט מיט יעדעס מאָל אַ פֿאַר קליינע בילדער; איך גיב אים פֿאַר
 אַט די בילדער — ער איז כמעט אַ בעטלער — אַזעלכע מאָל אַ מין נדבֿה. איבעריקנס
 זענען עס גאָר נישט קיין מיאוסע בילדער, עס זענען פֿאַנדשאַפֿטן מיט ווײַלדן
 געפֿלאַנץ און ענלעכע אַזעלכע. אַט אַ די בילדער־קוילערייען — וואָס מיר האָבן
 זיך שוין ביידע צו זיי צוגעוויינט — זענען אַזעלכע מאָל גאַנץ גלאַטיק אַפּגעגאַנגען.
 האָט אָבער פּאַסירט, אַז די דאָזיקע באַזוכן האָבן זיך אַנגעהויבן שוין אַ ביסל צו
 אַפֿט איבערצוחזן, נו, האָב איך אים פֿירגעוואָרפֿן; האָבן מיר זיך פֿאַרוויקלט אין
 אַ לענגערן שמועס, עס האָט מיך אינטערעסירט צו וויסן, ווי אזוי קען זיך אַזאָ
 מענטש אויסהאַלטן בלויז פֿון זײַן מאָלן, און דאָ בין איך דערשטוינט געבליבן
 געוואָר ווערנדיק, אַז די הויפּט־פּרנסה זײַנע ציט ער גאָר פֿון מאָלן פּאַרטרעטן.
 ער אַרבעט פֿאַרן געריכט, זאָגט ער. פֿאַר וועלכן געריכט? — פֿרעג איך אים. און
 אזוי האָט ער מיר דערציילט וועגן אַט דעם געריכט. איר אַליין וועט צום בעסטן
 באַנעמען מײַן דערשטוינונג איבער די דאָזיקע מעשיות. זינט דעמאָלט הער איך
 בײַ יעדן באַזוך זײַנעם אַזעלכע מאָל עפעס נײַעס וועגן דעם געריכט; און פּאַוואָליע־
 פּאַוואָליע שאַפֿט זיך בײַ מיר אַ געוויסער באַגריף פֿון דעם גאַנצן ענין. אַז טיטאַ־
 רעלי איז אַ פּלאַפֿלער איז אַיך קלאָר, און איך מוז אַפֿט אַפּוואַרפֿן זײַנע רײַד; נישט
 נאָר צוליב דעם ווײַלד ער איז מסתּמא אַ שקרן אויך, נאָר קודם־כּל צוליב דעם, ווײַל

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

א סוחר ווי איך, וואָס ברעכט זיך ממש אינן אונטער דער לאַסט פֿון די אייגענע געשעפטסזאָרגן, קען נישט צו פֿיל מיט ענינים פֿון אַנדערע זיך צו פֿאַרנעמען. אָבער דאָס זאָג איך נאָר סתם אַזוי. אַפֿשר — איז מיר פונקט איצט אינגעפֿאַרן — קען אייך טיטאַרעלי אין עפעס וואָס העלפֿן; ער קען זיך מיט אַ סך ריכטערס, און אויב ער אַליין האָט אַפֿילו נישט קיין גרויסע השפּעה, קען ער אָבער געבן גוטע עצות, ווי אַזוי צו געווינען אַרעריי פֿאַרשוינען, וואָס האָבן יאָ די געהעריקע השפּעות. און אויב עס זאָרן אַפֿילו די דאָזיקע עצות, אַליין און פֿאַר זיך, נישט זיין קיין דעצידירנדיקע, וועלן זיי אָבער פֿאַרט, אַזוי טראַכט איך לִכּדּ הפּחות, ביי אייך אין די הענט, שוין ווי נישט איז האָבן אַ וויכטיקן באַטייט. איר זענט דאָך כּמעט אַן אַדוואָקאַט. איך האָב אַלע מאָל געזאָגט וועגן אייך: פֿראַקוריסט ק. איז כּמעט אַן אַדוואָקאַט. אַ, איך מאַך מיר שוין גאָר קיין זאָרגן נישט צו ליב איינער פֿראַצעס. איז ווילט איר גיין צו דעם טיטאַרעלי? אַז איך וועל אייך רעקאָמענדירן — איז קיין ספּק נישט, אַז ער וועט אַרץ טאָן, וואָס נאָר ער וועט קענען. איך מיינ עס אויף אַן אמת, אַז איר דאַרפֿט צו אים גיין. עס מוז, פֿאַרשטייט זיך, נישט זיין פונקט היינט; אַ מאָל, אַז די געלעגנהייט וועט זיך מאַכן. אָבער ווי די זאָך זאָר נישט זיין — דאָס וויל איך נאָך צוגעבן — זענט איר אין מינדסטן נישט מחויב צו טיטאַרעלי צו גיין, נאָר דערפֿאַר וויל איך האָב אייך די עצה געגעבן. ניין, אויב איר מיינט, אַז איר קענט זיך באַגיין אַן טיטאַרעלי, איז עס אַודאי בעסער אין גאַנצן אים צו לאָזן אַן אַ זיט. אַפֿשר האָט איר שוין אַפֿילו אַ גאַנץ גענויעם פֿלאַן און טיטאַרעלי וואָלט גאָר איינער פֿלאַן צערודערט. ניין, אויב אַזוי, גייט בשום אופֿן נישט אַהין! אַודאי דאַרף מען זיך אַ פּוח אַנטאָן צו נעמען עצות פֿון אַזאַ מין פֿאַרשוין. נו, טוט ווי איר ווילט. דאָ איז דער רעקאָמענדאַציע־בריוו און אַט אַ דאָ איז דער אַדרעס."

אַן אַנטוישטער האָט ק. אַ נעם געטאָן דעם בריוו און האָט אים אַרנינגעשטעקט אין קעשענע. אַפֿילו אין בעסטן פֿאַר איז דער נוצן, וואָס אַט אַ די רעקאָמענדאַציע האָט געקענט ברענגען, נישט אין ערך קלענער געווען, ווי דער שאַדן, וואָס איז געלעגן אין דעם פֿאַקט, וואָס דער פֿאַבריקאַנט ווייסט וועגן זיין פֿראַצעס און דער מאַלער פֿאַרשפּרייט ידיעות וועגן דעם גאַנצן ענין. קוים־קוים האָט ער זיך גע־צווינגען אַפּצודאַנקען מיט אַ פֿאַר ווערטער דעם פֿאַבריקאַנט, וואָס האָט זיך שוין געהאַט פֿאַרמאַסטן צו דער טיר. „איך וועל גיין אַהין“, האָט ער געזאָגט ביי געזעגענען זיך ביי דער טיר מיט דעם פֿאַבריקאַנט, „אָדער גאָר, וויל איך בין איצט זייער פֿאַרנומען, אים שרייבן, ער זאָר אַ מאָל אַרנינגומען צו מיר אין ביראָ.“ „איך האָב געוויסט“, האָט געזאָגט דער פֿאַבריקאַנט, „אַז איר וועט שוין געפֿינען דעם בעסטן אויסוועג. פֿונדעסטוועגן אָבער, מיינ איך, אַז איר זאָרט עס ליבערשט אויסמיידן, אַזעלכע לייט ווי מיטאַרעלי אין דער באַנק צו פֿאַרבעטן, און דאָ מיט אים זיך אַדורכשמועסן וועגן דעם פֿראַצעס. עס איז אויך נישט אַלע מאָל געוויונטשן, אַז אַזעלכע לייט זאָרן האָבן בריוו פֿון איינעם האָנט. אָבער איך בין מער ווי זיכער, אַז איר האָט אַרץ דורכגעטראַכט און איר ווייסט, וואָס איר האָט יאָ און

וואָס איר האָט נישט צו טאָן. ק. האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ און האָט באַגלייט דעם פֿאַבריקאַנט אויך דורך דעם פֿאַדער־צימער. נישט געקוקט אויף דער אויסער־לעכער רויקייט איז ער עפעס איבער זיך אַליין דערשראַקן געווען; וואָס שייך דעם שרייבן צו טיטאַרעלי, דאָס איז נאָר אַזוי זיך געזאָגט געווען, כדי אויף וואָס פֿאַר אַ נישט איז אָפֿן צו ווייזן דעם פֿאַבריקאַנט, אַז ער ווייסט ווי אַזוי אָפּשוואַצן זײַן רעקאַמענדאַציע. און וואָס שייך די מעגלעכקייטן פֿון צונויפֿטרעף מיט טיטאַרעלי, לייגט ער זיך דאָס נאָך איבער; אַז ער וועט אַנזען, אַז זײַן הידף איז טאַקע ווערט־פֿול און נייטיק, וועט ער זיך נישט אָפּשטעלן אים אויף אַן אמת צו שרייבן. די סכּנות וואָס דאָס האָט געקענט ברענגען מיט זיך, האָט ער ערשט פֿאַרשטאַנען דורך דער באַמערקונג פֿון דעם פֿאַבריקאַנט. הייסט עס, אַז ער קען זיך שוין אין דער אמתן אַזוי ווייניק פֿאַרלאָזן אויף זײַן אייגענעם שכל? אויב עס איז מעגלעך אַז ער זאָל טראַכטן אַזאַ מין מסופּקדיקן פֿאַרשוין צו פֿאַרבעטן אין דער באַנק אַרײַן דורך אַן אויסגעשפּראַכענעם בריוו, און זיך מיט אים וועלן אַן עצה האַלטן וועגן דעם פּראַצעס; און דאָס אַלץ נאָר מיט איין טיר אָפּגעטייט פֿון דעם דירעקט־טאַר־אַסיסטענט; איז עס דאָך מעגלעך — און אַפֿילו זייער — אַז ער האָט שוין אַנדערע ענדלעכע סכּנות פֿאַרזען, אָדער פשוט מיטן קאַפּ אין זײַ אַרײַן אַרײַנגעיאָגט? נישט אַלע מאָל איז עמעץ בײַ דער זײַט געשטאַנען און אים געוואָרנט. און פּונקט איצט, איצט ווען ער האָט באַשלאָסן אַרויסצוקומען מיט אַלע זײַנע קאַנצענטרירטע כוחות, האָבן געמוזט אויפֿקומען אַזעלכע ספּקות אין זײַן אייגענער וואַכזאַמקייט; ספּקות, וואָס זענען אים ביז איצט אין גאַנצן פֿרעמד געווען! זאָל דאָס מעגלעך זײַן, אַז די שוועריקייטן, וואָס ער הייבט זײַ אַן צו שפּירן בײַם אויספֿירן די אַרבעטן אין דער באַנק, רײסן זיך שוין אויך אַרײַן אין זײַן פּראַצעס? אין דער רגע האָט ער עס בכלל מער נישט געקענט באַנעמען, ווי אַזוי דאָס איז מעגלעך געווען, אַז ער האָט בדעה געהאַט צו שרייבן אַליין אַ בריוו צו טיטאַרעלי און אים פֿאַרבעטן אין דער באַנק אַרײַן.

ער האָט נאָך געשאַקלט מיטן קאַפּ בײַ אַט דעם געדאַנק, בשעת דער דינער איז שוין געשטאַנען בײַ זײַן זײַט און האָט אים אויפֿמערקזאַם געמאַכט אויף דרײַ הערן, וואָס זיצן אין פֿאַדער־צימער אויף דער באַנק. שוין היפּשעלעך לאַנג וואַרטן זײ, אַז מען זאָל זײַ אַרײַנלאָזן צו ק. און איצט, אַז דער דינער האָט נאָך גערעדט מיט ק., זענען אַלע דרײַ אויפֿגעשטאַנען, יעדער איינער מיט דער כּוונה אויסצוגיין אַ גינציקן מאָמענט, כדי צו קענען זיך פֿרייער ווי די אַנדערע צוויי אַרײַנכאַפּן צו ק. מחמת מען איז דאָ אין דער באַנק אַזוי אַן שום אַנזענעניש געווען גבײַ זײ, און מען האָט זײַ געלאָזן אַזוי לאַנג וואַרטן און פֿאַרלירן טייערע צײַט, האָבן זײַ אויך געוואָלט זײַן אַן אַנזענעניש צו די מענטשן פֿון דער באַנק. „הער פּראָקוריסט,“ האָט שוין אַפֿילו איינער אויסגערופֿן. אָבער ק. האָט דערווײַל באַפֿוילן דעם דינער, אַז ער זאָל אים ברענגען זעם ווינטער־מאַנטל, און האָט אויף איין מאָל צו אַלע דרײַ אַ זאַג געטאָן, אַרויפֿציענדיק דעם ראַק מיט דער הידף פֿון דעם דינער: „זײַט מיר מוחל, מײַנע הערן, איך האָב אין דער רגע, צום

פֿראַנץ
קאַפּאַ

באדויערן, קיין ציט נישט אינך אויפצונעמען. איך בעט איך אויפריכטיק מיר מוח' צו זיך, אבער איך האב א דרינגענדיקן געשעפטלעכן ענין דורכצופירן און איך מוז תיכף אוועקגיין. איר האט דאך אַזיין געזען ווי לאנג איך בין נאָר וואָס אויפגעהאַלטן געוואָרן. קענט איר נישט זיין אזוי פּרענדלעך און מאָרגן, אָדער ווען איר ווילט אַזיין, ווידער קומען? אָדער זאָלן מיר אפּשר די ענינים טעלעפּאָניש אַרומרעדן? אָדער ווילט איר מיר אפּשר קורץ און שאַרף זאָגן, אין וואָס עס האַנדלט זיך, און איך וועל איך אויספירעך ענטפערן אין בריוו. אָבער צום בעסטן — קומט אַן אַנדערש מאַל." די דאָזיקע אַלע פּאַרשלאָגן פֿון ק. האָבן אַרענגעבראַכט די דריי הערן, וואָס האָבן אַן שום נוצן פּאַרדוירן אויפֿן וואַרטן אזויפֿל ציט, אין אַזאַ מין דערשטוינונג, אַז זיי האָבן זיך נאָר שטום אַלע דריי אַנגעקוקט. "זענען מיר, הייסט עס, מסכים?" — האָט ק. אַ פּרעג געטאָן; האָט זיך בשעת־מעשה אומגע־קערט צום דינער, וואָס האָט אים איצט אויך דעם הוט דערלאָנגט. דורך דער אַפּענער טיר פֿון ק'ס צימער האָט מען געזען, ווי דער שניי אין דרויסן פּאַר־שטאַרקט זיך און פּאַלט האַסטיקער און האַסטיקער. ק. האָט דעריבער אויפֿגע־הויבן דעם קאַלנער פֿון מאַנטל און האָט אים דאָרט גאַנץ הויך ביים האַרדז פּאַרקנעפֿט.

אין דער זעלבער רגע איז פונקט דער דירעקטאָר־אַסיסטענט פֿון דערבניקן צימער אַרויסגעקומען, האָט געקוקט מיט אַ שמייכלעך אויף ק., וואָס שטייט דאָ אין ווינטער־מאַנטל אַנגעטאָן און פֿירט אַ שמועס מיט די דריי קליענטן; ער האָט אַ פּרעג געטאָן: "איצט גייט איר אוועק, הער פּראָקוריסט?" "יאַ" האָט ק. געזאָגט און האָט זיך אַ שטרעק געטאָן, "איך האָב אַ געשעפֿטס־גאַנג צו מאַכן." אָבער דער דירעקטאָר־אַסיסטענט האָט זיך דערוויל שוין אומגעווענדט צו די דריי הערן. "און די הערן?" האָט ער געפּרעגט, "מיר דאַכט, אַז זיי וואַרטן שוין גאַנץ לאַנג." "מיר האָבן זיך שוין צונויפֿגערעדט." האָט ק. געזאָגט. אָבער איצט זענען די דריי הערן כמעט אַרויס פֿון די פֿים; זיי האָבן אַרומגערינגלט ק. און דערקלערט, אַז זיי וואַלטן מסתּמא נישט שעהען לאַנג געוואַרט, אויב זייערע ענינים וואַלטן נישט געווען פֿון דער גרעסטער וויכטיקייט און וואַלטן נישט געמוזט טאַקע איצט, און טאַקע אויספירעך און טאַקע אונטער פֿיר אויגן ווערן אַרומגערעדט. דער דירעקט־טאָר־אַסיסטענט האָט זיך אַ רגע לאַנג צו זיי צוגעהערט, האָט אויך באַטראַכט ק'ן, וואָס האָט געהאַלטן זיין הוט אין דער האַנט און האָט אים דאָ און דאָרט געשטויבט מיט אַ פֿינגער, און ער האָט אַ זאָג געטאָן: "מיינע הערן, עס איז דאָך דאָ אַ גאַנץ פשוטער אויסזעג. אויב איר ווילט פּאַר ליב נעמען, וועל איך גערן דורכפירן מיט איך די פּאַרהאַנדלונגען אויפֿן אַרט פֿון הער פּראָקוריסט. אַזערע ענינים מוזן פּאַרשטייט זיך, תיכף אַרומגערעדט ווערן. מיר זענען אויך געשעפֿטסליט, פונקט ווי איר זענט עס, און מיר ווייסן ווי מע דאַרף שאַצן די ווערטפּולע ציט פֿון געשעפֿטסליט. ווילט איר אזוי גוט זיין און דאָ אַהער אַרענגיין?" און ער האָט אַן עפֿן געטאָן די טיר, וואָס האָט געפֿירט צו דעם פּאַדער־צימער פֿון זיין ביוראָ.

ווי אזוי דער דאזיקער דירעקטאר־אסיסטענט האט דאס איצט פֿארשטאנען תיכף אלץ צו זיך אַרײַנכאַפּן, וואָס ק. איז אַצינד געצווונגען געווען אויפֿצוגעבן; האָט אָבער ק. אַפֿשר נישט מער אויפֿגעגעבן, ווי עס איז אומבאַדינגט נייטיק? אַט דױפֿט ער איצט מיט אומבאַשטימטע — און דער שלכֿ זאָגט אים אונטער, אַז אויך גאַנץ קײנע — האָפֿענונגען צו אַן אומבאַקאַנטן מאַלער, און אין דער זעלבער צײַט קײגט זײַן חשיבֿות אין דער באַנק אַן אומהײבֿאַרן קלאַפֿ. עס וואָרט אַוודאי איצט אַ סך בעסער געווען, דעם ווינטער־מאַנטל צוריק אויסצוטאָן, און לכֿל הפֿחות יענע צוויי הערן, וואָס זיצן דאָרט דערבײַ און וואָרטן אַוודאי, צוריק־געווינען פֿאַר זיך? ק. וואָרט עס אַפֿשר טאַקע אויך געפרוווט צו טאָן, אַט האָט ער אָבער אין זײַן צימער באַמערקט דעם דירעקטאר־אסיסטענט, ווי ער זוכט עפעס אינעם ביכער־געשטעל, אַט פֿונקט אזוי ווי עס וואָרט זײַן אייגענער געווען. אַז ק. האָט זיך אַן אויפֿגערעגטער דערנענטערט צו דער טיר, האָט יענער אויסגערופֿן: „אַ, איר זענט נאָך נישט אוועקגעגאַנגען?“ ער האָט זיך אויסגעדרייט מיטן פנים צו ק. — אויף זײַן פנים זענען אַנוועווודיק געווען אַ סך גלײכע קניישטן, אין דעם פֿאַל אָבער נישט סימנים פֿון עלטער, און נאָר פֿון שטאַרקייט — און ער האָט תיכף ווידער אַנגעהויבן צו זוכן. „איך זוך אַ קאַפּיע פֿון אַ קאַנטראַקט“, האָט ער געזאָגט, „וואָס געפֿינט זיך משמעות בײַ אײַך, אזוי זאָגט דער פֿאַרטערטער פֿון דער פֿירמע. אַפֿשר ווילט איר אַ זוך טאָן צוזאַמען מיט מיר?“ ק. האָט געמאַכט אַ שריט פֿאַרויס, אָבער דער דירעקטאר־אסיסטענט האָט אַ זאָג געטאָן: „אַ דאַנק, איך האָב עס שוין געפֿונען“, און — אוועקטראַגנדיק אַ גרויסן פּאַק מיט דאַק־מענטן — וואָס האָט אַנטהאַלטן נישט נאָר די קאַפּיע פֿון דעם אָפּמאַך, נײַערט אויך אַ סך אַנדערע אַקטן, איז ער צוריקגעגאַנגען אין זײַן צימער.

„איצט קען איך זיך מיט אים נישט אויסגלײכן“, האָט ק. צו זיך אַזײַן געזאָגט, „אָבער אַז איך וועל אַ מאַל פֿטור ווערן פֿון מײַנע פּערזענלעכע פּלאַנטערנישן, וועט ער שוין זײַן דער סאַמע ערשטער, וואָס וועט אויף זײַן הויט דערפֿילן, און דערפֿילן אזוי ביטער ווי נאָר מעגלעך.“ באַרויקט אַ ביסל פֿון דעם דאָזיקן געדאַנק, האָט ק. באַפֿילן דעם דינער, וואָס האָט שוין פֿאַנג פֿאַר אים אָפֿן געהאַלטן די טיר צום קאַרידאָר צו, ער זאָל אַ געלעגנהייט מעלדן דעם דירעקטאר, אַז ער געפֿינט זיך אויף אַ געשעפֿטס־גאַנג; און ק. האָט פֿאַרלאָזן די באַנק — שיער נישט אַ באַגליקטער פֿון דעם געדאַנק, אַז ער וועט זיך איצט אַ שטיקל צײַט קענען אין גאַנצן אָפּגעבן בֿרױז מיט זײַן עינין.

תיכף־ומיד איז ער געפֿאַרן צום מאַלער; יענער האָט געוווינט אין אַ פֿאַר־שטאַט, וואָס איז געלעגן פֿונקט אין אַ פֿאַרקערטער ריכטונג פֿון דער פֿאַרשטאַט וווּ עס געפֿינען זיך די קאַנצעלאַריעס פֿון דעם געריכט. די געגנט איז געווען נאָך אַרעמער, די הײַזער נאָך טונקלער, די גאַסן פֿול מיט קויט, וואָס איז פּאַוואָליע אַרומגעשווימען אַהין און אַהער אויפֿן צעשמאַלצענעם, צעוירענעם שניי. אין הויז, וווּ דער מאַלער האָט געוווינט, איז נאָר איין פֿליגל פֿון גרויסן טויער געשטאַ־נען אָפֿן; אינעם אַנדערן טויער־פֿליגל איז אונטן, אין דער מויער, געווען אַ פֿאַך, און

פֿראַנץ
קאַפּאָ

פֿון דאָרטן האָט פֿונקט — ווען ק. האָט זיך דערנענטערט — אַ שאַס אַרויס געטאָן אַן עיפּושדיקע, געזע, רויכערדיקע פֿליסיקייט; פֿונעם פֿלוצלינגן גאָס האָבן עט-לעכע שטשורעס זיך דערשראָקן און זענען אַנטלאָפֿן אין גאַענטסטן קאַנאַל-לאַך אַרײַן. אונטן, האָרט בײַם טרעפּ-גאַנג, איז געלעגן אַ קליין קינד אויף דער ערד, מיטן בײַכץ אַראָפּ, און האָט געהעשעט; אָבער ווער האָט דאָ געקענט הערן דאָס געוויי, אָז פֿון דער אַנדערער זײַט פֿון טויער-גאַנג איז געקומען אַזא געפֿילדער און געקלאָפּערט פֿון אַ בלעכער-וואַרשטאַט, וואָס האָט אַלע קולות אַנגעשלאָנגען. די טיר פֿון וואַרשטאַט איז געשטאַנען אָפֿן, דריי געזעלן זענען דאָרט געשטאַנען, אין אַ האַלבן ראָד, אַרום עפעס אַ שטיק אַרבעט, און האָבן געזעצט דערויף מיט די האַמערס. אַ גרויסער בויגן וויסבילעך, וואָס איז געהאַנגען בײַ דער וואַנט, האָט געוואַרפֿן אַ בלייכן ווידערשײַן; דער ווידערשײַן איז געפֿאַן צווישן צוויי לערניונג-גען און האָט באַזיכטן פֿנימער און אַרבעטס-פֿאַרטעכער. ק. האָט אויף אַלץ נאָר אַן אויבנאויפֿליקן בליק געוואַרפֿן; ער האָט געוואַלט אַזוי גיך ווי מעגלעך דאָ פֿאַרטיק ווערן, אויספֿאַרשן מיט אַ פֿאַר ווערטער דעם מאַלער, און תּיכף צוריקגיין אין דער באַנק. וועט ער דאָ אַפֿילו דאָס מינדסטע דערגרייכן, וועט דאָס אויך שוין האָבן אַ גוטע פעולה אויף זײַן אַרבעט אין דער באַנק — טאַקע נאָר הײַנט. שוין אויפֿן דריטן שטאַק האָט ער געמוזט אַ ביסל פֿאַרלאַנגזאַמען דעם גאַנג זײַנעם, ער האָט זיך שטאַרק אַרויסגעשטאַגן פֿון אַטעם; די טרעפּ, און אַזוי אויך די שטאַקן, זענען געווען אויסער יעדער מאָס הויך, און דערצו דאַרף דער מאַלער וווינען גאַנץ אויבן אין אַ דאַכשטיב. אויך די לופֿט איז זייער שטיקנדיק, די ענגע טרעפּ זענען נישט געווען אַנגעשטעצט, ווי געוויינטלעך, אין אַן אַרויפֿגאַנגס-הייַל; זיי זענען געווען אַרײַנגעקוועשט פֿון ביידע זײַטן פֿון די מויערן, און אין די מויערן זענען דאָ און דאָרט, און אומעטום גאַנץ אויבן, געווען אַרײַנגעזעצטע קליינע פֿענצטערלעך. פֿונקט אין דער רגע, ווען ק. איז אַ ביסל שטיין געבליבן, זענען עטלעכע קליינע מיידעלעך פֿון אַ וווינונג אַרויסגעלאָפֿן און זענען אין גרויס אַנזעניש און מיט אַ געזעכטער געשפּרונגען אַ טרעפּ העכער אַרויף. ק. איז פֿאַוואַליע נאָך די קינדער נאַכגעגאַנגען; פֿונקט האָט זיך איינע פֿון די מיידעלעך מיט אַ פֿיסל פֿאַרטשעפעט און איז געבליבן הינטערשטעליק פֿון די אַנדערע, האָט ער זיך אַנגעהאַלטן און האָט זי געפֿרעגט, בשעת זיי זענען צוזאַמען טרעפּ-אַרויף ווייטער געגאַנגען: „וויינט דאָ נישט צופֿעליק אַ מאַלער טיטאַרעלי?“ דאָס מיידעלעך, קוים אַפֿשר אַ דרייצן-יעריקע, און דערצו מיט אַ קליינעם הויקער, האָט אים מיט אַן עלנבויגן אַ שטויס געגעבן און אַ קוק געטאָן אויף אים פֿון דער זײַט און פֿון אונטן אַרויף. נישט איר יונגשאַפֿט און נישט איר קערפּערלעכער מום האָבן, ווייזט אויס, זי נישט פֿאַרהיטן פֿון פֿולשטענדיקער פֿאַרדאַרבנקייט. זי האָט אַפֿילו נישט געשמייכלט, נאָר האָט אַנגעקוקט ק. מיט ערנצטע, שאַרפֿע און אַרויספֿאַדערנדיקע בליקן. ק. האָט געמאַכט דעם אַנשטעל, אַז ער באַמערקט נישט איר באַנעמונג און נאָך אַ מאַל געפֿרעגט: „קענסטו דעם מאַלער טיטאַרעלי?“ זי האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ און אַליין געשטעלט אַ פֿראַגע: „וואָס ווילט איר פֿון אים?“ ק. האָט אַנגעזען, אַז

עס איז בעסער פֿאר אים נאָך גיך-גיך דאָ עפעס וועגן טיטאַרעלי געוואָר צו ווערן;
 „איך וויל, אַז ער זאָל מיך מאַלן,“ האָט ער געזאָגט. „ער זאָל אַיך מאַלן?“ האָט
 זי געפֿרעגט, האָט שטאַרק אויפֿגעריסן איר מויל, האָט אַ מאַך געטאַן מיט דער
 האַנט אַנטקעגן ק. אַזוי ווי ער זאָל האָבן געזאָגט, אָדער עפעס אַן אויסערגעוויינט-
 פֿעך איבערראַשנדיקע זאַך, אָדער עפעס שרײַמוזדיקס; זי האָט אַ הייב געטאַן מיט
 ביידע הענט איר קליידל, וואָס איז שוין אויך גענוג קורץ געווען, און איז געדאַפֿן
 אַזוי גיך ווי זי האָט געקענט, הינטער די אַנדערע מיידלעך; זייער געשריי האָט
 זיך שוין דערווייַל פֿאַרלוירן אין דער הייך און מע האָט עס נאָר אומדײַטלעך
 געהערט. אָבער שוין בײַ דער נאַענטסטער ווענדונג פֿון די טרעפֿ האָט ק. ווידער
 זיך אַנגעשטויסן אויף אַלע מיידלעך. עס ווײַזט אויס, אַז דאָס הויקערל האָט דער-
 ווייַל שוין געהאַט באַוויזן זיי מיטצוטיילן, וואָס ק. זוכט דאָ אַרום, און זיי האָבן
 אים אָפֿגעוואָרט. זיי זענען געשטאַנען פֿון ביידע זײַטן טרעפֿ, צוגעקוועטשט צו דער
 מויער, אַז ק. זאָל גאַנץ באַקוועם קענען דורכגיין צווישן זיי, און האָבן אַלע מיט
 דער האַנט געגלעט די פֿאַרטעכלעך. אַלע זייערע פֿנימער, און אויך דאָס דאָזיקע
 אויסשטעלן זיך אין אַ ריי האָבן געהאַט אין זיך אַ געמיש פֿון קינדערישקייט און
 פֿאַרדאַרבנקייט. אויבן, העכער פֿון אַלע מיידלעך, וואָס האָבן זיך איצט פֿאַכנדיקע
 הינטער ק. צונויפֿגעשראַסן, איז געווען דאָס הויקערל, וואָס האָט איבערגענומען די
 קאַמאַנדע. איר האָט עס ק. געהאַט צו פֿאַרדאַנקען, וואָס ער האָט תּיכּף דעם ריכטיקן
 וועג געפֿונען. געוואָלט האָט ער גיין גלייך פֿאַרויס און אַרויף, זי אָבער האָט אים
 אַנגעוויזן, אַז ער דאַרף אויסקלייבן איינע פֿון די אָפֿצוויינגגען פֿון די טרעפֿ, כדי
 אַנצוקומען צו טיטאַרעלי. דער טרעפֿן-גאַנג, וואָס האָט צו אים געפֿירט, איז געווען
 שמעלער נאָך ווי אַלע אַנדערע גענג, זייער פֿאַנג און אָן קיין שום אויסבייג. מע
 האָט געקענט מיט איין בליק אַריבערקוקן איבער דער גאַנצער פֿענג פֿון די טרעפֿ,
 וואָס האָבן זיך געענדיקט ממש בײַ דער סאַמער טיר פֿון טיטאַרעלי. די דאָזיקע
 טיר, וואָס איז געווען פֿלי ערד העלער באַזויכטן ווי דער גאַנצער טרעפֿן-גאַנג,
 האָט געהאַט איבער זיך אַ קרומלעך אַרײַנגעזעצט דאַכפֿענצטערל; זי איז געווען
 צונויפֿגעשטעלט פֿון נישט-געטינקעוועטע פֿלאַנקעס און אויף איר איז דער נאַמען
 טיטאַרעלי געווען אויסגעמאַקט מיט רויטער פֿאַרב און מיט אַ ברייטן פענדזל.
 קוים איז ק. מיט דער גאַנצער כאַפטע הינטער אים, דערגאַנגען ביז צו דער מיט
 פֿון דעם טרעפֿן-גאַנג, האָט זיך די טיר תּיכּף אויבן אַ ביסל אַן עפֿן געטאַן, מסתּמא
 צוליב דעם געטומל פֿון אַזויפֿל פֿיס; אַ מאַן, וואָס האָט, ווי עס זעט אויס, נאָר אַ
 נאַכטהעמד אויף זיך געטראָגן, האָט זיך באַוויזן אין שפּאַלט פֿון דער טיר. „אהאַ!“
 האָט ער אויסגערופֿן, זעענדיק די גאַנצע כאַפטע אַנקומען, און איז פֿאַרשווונדן.
 דאָס הויקערל האָט געפֿליעסקעט אין די הענט פֿאַר שמחה, און די אַנדערע מיידלעך
 האָבן זיך געשטופּט הינטער ק. כדי אים וואָס גיכער אונטערצוטרייבן אויף פֿאַרויס.
 אָבער נאָך איידער זיי זענען אַרויפֿגעקומען, האָט דער מאַלער דאַרט אויבן
 די גאַנצע טיר אַ רײַס אויף געטאַן און טיף זיך פֿאַרבייגנדיק האָט ער ק. פֿאַר-
 בעטן אַרײַנצוקומען, דאַקעגן אָבער די מיידלעך האָט ער צוריקגעשטופּט; קיין

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

איינע פֿון זיי האָט ער נישט געוואָלט אַרײַנגאַזן; וויפֿל זיי האָבן זיך נישט געבעטן
 בײַ אים, וויפֿל זיי האָבן נישט פרובירט, זאָל שוין זײַן אָן אַ דערלויבעניש, זאָל שוין
 זײַן אָפֿילו קעגן זײַן ווילן, אַרײַנצודרינגען, און נאָר דעם הויקערל איז עס געלונגען
 דורכצוגלייטשן זיך אונטער דעם אויסגעשטרעקטן אַרעם פֿונעם מאָלער; ער האָט
 זיך אָבער תיכף נאָכגעיאָגט נאָך איר, האָט זי אָנגעכאַפּט בײַ די קליידלעך, האָט
 זי ווירבלדיק איין מאָל אַ דריי געטאָן אַרום זיך, און האָט זי אין דער רגע אוועק־
 געזעצט פֿאַר דער טיר צו די אַנדערע מיידלעך צו; אָפֿילו בשעת דער מאָלער האָט
 זײַן פֿאַסטן בײַ דער טיר פֿאַרזאָן, האָבן די איבעריקע מיידלעך דאָך זיך נישט
 דערוועגט אַריבער די שוועל. ק. האָט נישט געוויסט ווי אזוי ער זאָל דאָס אַלץ
 פֿאַרשטיין; אויסגעזען האָט עס, אַז דאָס אַלץ געשעט לויט עפעס אַ פֿריינדשאַפֿט־
 לעכן אָפּמאַך. די מיידלעך בײַ דער טיר האָבן, שטייענדיק איינע הינטער דער
 אַנדערער, געשטרעקט און געצויגן די העלדזער אין דער הייך, האָבן זיך דורכגע־
 ווערטלט מיט דעם מאָלער מיט אַלערליי שפּאַסיקע רייזלעך, וואָס ק. האָט בשום
 אויפֿן נישט געקענט באַנעמען, און אויך דער מאָלער האָט מיטגעלאַכט; ער האָט
 אויך געלאַכט ווען דאָס הויקערל איז פֿריער כמעט געפֿלויגן אין זײַן האַנט. נאָך
 דעם האָט ער אָבער פֿאַרשלאָסן די טיר, האָט זיך נאָך איין מאָל אַ נייג געטאָן פֿאַר
 ק., האָט אים דערלאָנגט די האַנט און — פֿאַרשטעלנדיק זיך — האָט ער געזאָגט:
 „קונסטמאָלער טיטאַרעלי“. ק. האָט מיט אַ פֿינגער אַ ווייז געטאָן אויף דער טיר,
 הינטער וועלכער די מיידלעך האָבן זיך געסודעט, און האָט געזאָגט: „עס ווײַנט
 אויס, אַז איר זענט שטאַרק באַליבט אין דעם דאָזיקן הויז.“ אַ, די מאָלפּעס!
 האָט געזאָגט דער מאָלער, און האָט בשום אויפֿן נישט געקענט צוקנעפלען דאָס
 נאַכטהעמד אויבן בײַם האַלדז. ער איז, אַגב, געווען באַרוועט, און האָט נאָר געהאַט
 אויף זיך אַ פֿאַר געבלעכע, ברייטע, לײַוונטענע הויזן, פֿאַרצויגן מיט אַ רימען,
 וואָס דער לאַנגער, פֿרייער עק זײַנער האָט זיך געבאַמבלט אַהיין־אַהער. „די דאָזיקע
 מאָלפּעס זענען אָן אמת אַנשיקעניש אויף מיר“, האָט ער ווײַטער גערעדט, און
 האָט סוף־פֿליסוף דאָס נאַכטהעמד צו רו געלאָזן, ווײַל דאָס קנעפל בײַם האַלדז
 האָט זיך נאָר וואָס אָפּגעריסן; ער האָט געבראַכט אַ שטול און האָט געצווונגען ק.
 זיך אַנידערצוזעצן. „איך האָב אַ מאָל איינע פֿון זיי — זי איז פונקט הײַנט צווישן
 זיי נישט געווען — געמאַלט, נו, נו, זינט דעמאָלט פֿאַרפֿאַלגן זיי מיך אַלע. אַז איך
 בין דאָ אַליין אין הויז, קומען זיי נאָר דעמאָלט אַרײַן, אַז איך דערלויב עס; גיי
 איך אָבער אוועק, איז אַלע מאָל כאַטש איינע פֿון זיי דאָ בײַ מיר. זיי האָבן זיך
 געלאָזט מאַכן אַ נאַכשליסל צו מײַן טיר, און זיי אַנטפֿלען אים פֿסדר איינע דער
 אַנדערע, מע קען זיך קוים פֿאַרשטעלן, וואָס פֿאַר אַן אַנשיקעניש דאָס איז. אַט קום
 איך, למשׁל, אַרײַן מיט אַ דאַמע, וואָס איך דאַרף זי מאַלן, איך עפֿן די טיר פֿון
 מײַן היים מיט מײַן שליסל און געפֿין דאָרט, לאַמיר זאָגן, דאָס הויקערל, אַט
 אַ דאָרט בײַם טישלע; זי זיצט און פֿאַרבט זיך די לײַפֿן אויף רויט מיטן פענדזל;
 דערווײַל יאָגן זיך אירע ברידערלעך און שוועסטערלעך, וואָס זי דאַרף אַכטונג
 געבן אויף זיי, אַרום אין מײַן צימער און פֿאַרפאַטשקען עס, ווי דו גיסט נאָר אַ

קוק. אדער אזא זאך: איך קום, און דאָס איז מיר פונקט נעכטן פֿאַרדאַפֿן, שפעט אין אַוונט אַהיים — דאָס איז טאַקע די סיבה פֿון מײַן איצטיקן צושטאַנד און פֿון דעם צושטאַנד אין מײַן צימער, אַנטשוידיקט מיר — בקיצור, איך קום שפעט אין אַוונט אַהיים און וויל אַרײַן אין מײַן בעט, פֿיל איך אַ קניפּ אין פֿוס, קוק איך אַרונטער אונטערן בעט און — צי פֿון דאָרט אַרויס אָט אַזאָ מין באַשעפֿעניש. פֿאַר וואָס זיי שטופן זיך אַזוי צו מיר, קען איך גשום אופֿן נישט וויסן; אַז איך אַרײַן זוך זיי נישט און פֿאַז זיי נישט צו זיך, האָט איר שוין מסתמא נאָר וואָס גע- דאַרפֿט באַמערקן. איבעריק צו זאָגן, אַז איך בין אויך צוליב זיי היפשדעך גע- שטערט אין מײַן אַרבעט. וואָלט מען מיר נישט די דאָזיקע אַטעליע געשטעלט אומזיסט צו דיספּאָזיציע, וואָלט איך זיך שוין פֿאַנג פֿון דאַנעט אַרויסגעצויגן. פֿונקט אין דער רגע האָט הינטער דער טיר אַ קולעכֿ צאָרט און שרעקעווודיק אַ רוף געטאַן: „טיטאַרעלי, מעגן מיר שוין אַרײַנקומען?“ „ניין,“ האָט געענטפֿערט דער מאַלער. „איך אַרײַן אויך נישט?“ האָט עס ווינטער געפֿרעגט. „אויך נישט.“ האָט געזאָגט דער מאַלער, ער איז צוגעגאַנגען צו דער טיר און האָט זי פֿאַר- שלאַסן מיט אַ שליסל.

דערווייז האָט זיך ק. אַרומגעקוקט אין צימער; אים אַרײַן וואָלט עס קיין מאַל אופֿן געדאַנק נישט געקומען, אַז מע קען דאָס דאָזיקע קליינע, עֿלנטע שטיבל רופֿן אַטעליע. מער ווי צוויי גרויסע שפּאַן האָט מען דאָ, אין דער פֿענג און אין דער ברייט, נישט געקענט מאַכן. אַפֿי, די בריק, די ווענט, דער סופֿיט, איז געווען פֿון האַפֿי, צווישן די בעדקעס האָבן דורכגעלויכטן שמאַצע שפעֿטעלעך. אַנטקעגן ק., צו דער וואַנט צו, איז געשטאַנען דאָס בעט, וואָס איז געווען איבערגעפֿאַדן מיט פֿלעצריי בעטצייג אין אַלערליי קאַלירן. אין דער מיט פֿון צימער איז אויף אַ בילדער-געשטעל געשטאַנען אַ בילד, פֿאַרהילט מיט אַ העמד, וואָס זינע אַרבל האָבן זיך געבאַמבלט ביז צו דער בריק אַראָפּ. הינטער ק. איז געווען דאָס פֿענצטער; אין נעפל האָט מען דורך אַט דעם פֿענצטער נישט געקענט זען אַ סך ווינטער ווי דעם שניי-באָדעקטן דאָך פֿונעם שכנישן הויז.

דאָס איבערדרייען פֿון שליסל אין שלאַס האָט ק. דערמאַנט, אַז ער האָט באַד געוואָלט אַוועקגיין. האָט ער דעריבער אַרויסגעצויגן פֿון קעשענע דעם בריוו פֿונעם פֿאַבריקאַנט, האָט אים דערפֿאַנגט דעם מאַלער און געזאָגט: „איך בין דורך אַט דעם הער, אַניערס אַ באַקאַנטן, וועגן אייך געוואָר געוואָרן, און לויט זײַן עצה בין איך אַהער געקומען.“ דער מאַלער האָט אַ כאַפּנדיקן פֿייען געטאַן דעם בריוו און האָט אים אַ וואָרף געטאַן אויפֿן בעט אַרויף. וואָלט דער פֿאַבריקאַנט נישט געהאַט גערעדט וועגן טיטאַרעלי אויף אַ באַשטימטן אופֿן ווי וועגן זינעם אַ באַ- קאַנטן, ווי וועגן אַן אַרעמען מענטש, וואָס איז אַפֿילו אַנגעוויזן אויף זינע נדבות, וואָלט מען איצט אויף אַן אמת געקענט גלייבן, אַז טיטאַרעלי קען דעם פֿאַבריק- קאַנט אין גאַנצן נישט; אַדער ער קען זיך, כֿלל הפחות, אַן אים נישט דערמאַנען. „אַגבֿ,“ האָט דער מאַלער געפֿרעגט: „וויִלט איר בילדער קויפֿן, אַדער וויִלט איר זיך אַרײַן פֿאַרטרעטירן?“ ק. האָט אַ דערשטוינטער אַנגעקוקט דעם מאַלער.

וואָס איז דען אייגנטלעך געשטאַנען אין דעם בריוו? ק. האָט אָנגענומען, אַז עס פֿאַרשטייט זיך פֿון זיך אַליין, אַז אין בריוו טיילט דער פֿאַבריקאַנט מיט דעם מאַלער, אַז ק. זוכט דאָ נישט עפעס אַנדערש, ווי נאָך אינפֿאַרמאַציע וועגן זיין פֿראַצעס. עס ווילזט אויס, אַז ער האָט זיך דעם גאַנצן ענין נישט־ריכטיק איבער־געלייגט, און אַז ער האָט זיך צו שטאַרק צוגעאַנלעט מיט דעם יאָגן זיך אַהער! ער האָט אַבער איצט געמוזט שוין ווי נישט איז דעם מאַלער ענטפֿערן; האָט ער אַ זאָג געטאָן מיטן בליק אויפֿן געשטעל: „איר אַרבעט דאָך פֿונקט איצט אויף אַ בייד?“, „יאָ,“ האָט געזאָגט דער מאַלער און האָט נאָכגעוואָרפֿן צום בריוו אויפֿן בעט דאָס העמד, וואָס איז געהאַנגען אויפֿן געשטעל. „עס איז אַ פֿאַרטערט. אַ גוט שטיקל אַרבעט, אַבער נאָך נישט אין גאַנצן פֿאַרטיק.“ דער גליקלעכער צופֿאַל האָט ק'ן צוגעשפּילט, די מעגלעכקייט צו רעדן וועגן דעם געריכט האָט זיך ממש אַליין אויסגעשפּרייט פֿאַר אים, מחמת עס איז קלאַר געווען, אַז דאָס בייד איז אַ פֿאַרטערט פֿון אַ ריכטער. אַגב, איז עס געווען אויף אַ האָר ענלעך צום בייד אינעם אַרבעטס־צימער פֿונעם אַדוואָקאַט. אמת איז אַפֿילו, אַז דאָס דאָזיקע איז געווען אַ בייד פֿון אַ גאַנץ אַנדערן ריכטער, אַ דיקן מענטש מיט אַ שוואַרצער, קאָלעטענעוואַטער באַרד, וואָס זינע באַקן האָבן זיטיק אַרויסגעשטאַרצט; אויך איז דאָס בייד נישט געווען קיין איירבייד און ניערט געצייכנט שוואַך און נישט־דייטלעך מיט פֿאַסטע־פֿאַרבן. דאָס איבעריקע איז אַבער אַפֿי געווען ענדלעך, ווייל אויך אויף דעם בייד איז דער ריכטער אויף זיין טראַן־שטויף געזעסן פֿונקט אַזוי, און פֿונקט אַזוי זיך אָנגעהאַלטן אָן די זינטן־אַנלענען, אַט אַזוי ווי ער וויל זיך דראַענדיק אַ הייב טאָן. „דאָס איז אַ ריכטער,“ האָט ק. תּיכף געוואָלט אַ זאָג טאָן, ער האָט זיך אַבער אַ רגע נאָך צוריקגעהאַלטן דערווייַל, און האָט זיך פֿריער דער־נענטערט צום בייד, אַט אַזוי ווי ער וויל עס פֿרטימדיק באַטראַכטן. ער האָט איצט באַמערקט אַ גרויסע פֿיגור, וואָס הייבט זיך פֿון דער מיט פֿון רוקן־אַנלעך פֿון דער טראַן־שטויף — האָט ער זיך די דאָזיקע פֿיגור נישט געקענט דערקלערן און האָט געפֿרעגט דעם מאַלער, וואָס זי באַטייט. אַט אַ די פֿיגור דאַרף נאָך אַ ביסל דייט־לעכער אויסגעאַרבעט ווערן, האָט דער מאַלער געענטפֿערט, האָט אַראַפֿגענומען אַ פֿאַסטע־שטיפֿט פֿון טישל און האָט אָנגעהויבן דערמיט אַ ביסל צו צייכענען שטריכעלעך און פֿאַסיקלעך אַרום די ראַנדן פֿון דער פֿיגור; אַבער מיט אַט אַ די פֿאַסיקלעך און שטריכעלעך איז די פֿיגור אין די אויגן פֿון ק. לחלוטין נישט דייט־לעכער געוואָרן. „דאָס איז די גערעכטיקייט,“ האָט סוף־כֿל־סוף דער מאַלער אַ זאָג געטאָן. „אַט איצט דערקען איך זי,“ האָט ק. געזאָגט, אַט אַ דאָ איז דאָס טיכל איבער די אויגן און אַט אַדאָ איז די וואָג. אַבער, צי זע איך נישט פֿליגלען אַרום די קנעכל אירע און האָלט זי נישט אין מיטן פֿלעזען?“, „יאָ,“ האָט געזאָגט דער מאַלער, „אַזוי האָט מען מיר זי באַפֿוילן צו מאַלן, פֿאַקטיש איז עס די גערעכטיקייט און די געטיץ פֿון זיג אין איינעם.“ „דאָס איז נישט־גוט צונויפֿלעפֿאַרט,“ האָט ק. געזאָגט מיט אַ שמייכלעך, „די גערעכטיקייט מוז שטיין שטיי, אַזיסט וואַקלט זיך די וואָג, און עס איז נישט מעגלעך קיין גערעכטער משפט.“ „איך גיב זיך

אונטער, אין דעם זינען, צו די פערזאָנען, וואָס האָבן ביי מיר דאָס בילד באַ-
שטעלט, האָט געזאָגט דער מאַלער. „יא, אַוודאי,“ האָט ק. געזאָגט, נישט האָבנדיק
בדעה וועמען עס איז מיט זײַן באַמערקונג וויי צו טאָן. „איר האָט די פֿיגור אַזוי
געמאַלן, אַזוי ווי זי שטייט אין דער אמתן אויף דער טראַן-שטופֿ.“ „ניין,“ האָט
געזאָגט דער מאַלער, „נישט איך האָב געזען אַ פֿיגור און נישט איך האָב געזען
אַ טראַן-שטופֿ, דאָס איז אַלץ אַן אויסטראַכטעניש; אַבער מע האָט מיר אָנגעזאָגט,
וואָס איך האָב צו מאַלן.“ „האַ?“ האָט ק. געפֿרעגט, ער האָט געמאַכט דעם אַנשטעל,
אַז ער פֿאַרשטייט נישט אין גאַנצן, וואָס דער מאַלער זאָגט, „עס איז דאָך אַ ריכ-
טער, וואָס זיצט אויפֿן ריכטער-שטופֿ?“ „יא,“ האָט געזאָגט דער מאַלער, „אַבער
עס איז נישט קיין הויך געשטעלטער ריכטער און ער איז קיין מאַל אין לעבן
אויף אַזאַ טראַן-שטופֿ נישט געזען.“ „און ער לאָזט זיך פֿונדעסטוועגן מאַלן אין
אַזאַ מין דערהויבענער פֿאַזע? ער זיך דאָך דאָ אַט אַזוי ווי ער וואָלט געווען דער
געריכטס-פֿרעזידענט אַליין.“ „יא,“ איינרעדעניש פֿעלט זיי נישט, די הערן,“ האָט
געזאָגט דער מאַלער. „זיי האָבן אַבער די דערלויבעניש מצד זייערע עלטסטע,
אַזוי זיך צו לאָזן מאַלן. יעדער פֿון זיי האָט אַ גענויעם אָנזאָג, אַז אַזוי און אַזוי
מעג ער זיך לאָזן מאַלן. אַבער פֿונקט לויט דעם דאָזיקן בילד קען מען נישט משפטן
גענוי מכוּח די פרטים פֿון דער הלבשה און דעם אויסזען פֿון שטופֿ; די פֿאַסטע-
פֿאַרבן זענען אין גאַנצן נישט צוגעפֿאַסט צו דעם מין פֿאַרטערט-מאַלערזען.“
„יא,“ האָט ק. געזאָגט, „עס איז מאַדנע, וואָס דאָס בילד איז בכלל געמאַלן מיט
פֿאַסטע-פֿאַרבן.“ „אַזוי האָט דער ריכטער געוואָלט,“ האָט געזאָגט דער מאַלער.
„דאָס בילד איז באַשטימט פֿאַר אַ דאַמע.“ דער אַנבליק פֿון בילד האָט דעם מאַלער,
וויזנט אויס, געגעבן חשק צו אַרבעט; ער האָט אַרויפֿגעשאַרצט די אַרבל פֿונעם
העמד, האָט אַ נעם געטאָן עטלעכע קרינדלעך אין דער האַנט אַרײַן, און ק. האָט
צוגעזען, ווי עס שאַפט זיך באַד אונטער די ציטערנדיקע שפיצן פֿון די קרינדלעך
אַ רויטלעכער שאַטן גאַנץ נאָענט אַרום דעם קאָפּ פֿון דעם ריכטער; דערנאָך
צעייט זיך דער שאַטן, אַט אַזוי ווי אַ שטראַלן-קרוין, ביז צו די סאַמע ראַנדן פֿון
דעם בילד. פֿאַוואַרע-פֿאַוואַרע האָט די דאָזיקע שפּיץ מיט שאַטנס אַרומגענומען
דעם ריכטערס קאָפּ ווי אַ צירונג, אַדער עפעס אַ גאַר הויכע אויסצייכענונג. אַבער
אַרום דער פֿיגור פֿון דער גערעכטיקייט איז געבליבן אַ ליכטיקייט; הויך אַפֿשר אַ
כמעט נישט-באַמערקבאַרן שאַטן פֿון אַ שאַטן; און פֿון אַט דער ליכטיקייט האָט
זיך די פֿיגור גאַנץ אַנזעעוודיק אַרויסגערוקט, זי האָט שוין בשום אָפֿן מער נישט
דערמאַנט די געטיין פֿון דער גערעכטיקייט, זי האָט אויך מער נישט דערמאַנט
מיט איר אויסזען די געטיין פֿון נצחון, זי האָט גאַר איצט אין גאַנצן אויסגעזען ווי
די געטיין פֿון חיות-געיעג. די אַרבעט פֿונעם מאַלער האָט ק. אַ סך מער צוגעצויגן
ווי ער האָט זיך עס געווינטשן; סוף-פֿל-סוף האָט ער זיך אַליין גענומען מוסרן,
פֿאַר וואָס ער זיצט שוין דאָ אַזוי לאַנג און אין דער אמתן האָט ער פֿאַר זיך און
זײַן אייגענעם עינין נאָך גאַרנישט אויפֿגעטאָן. „ווי הייסט דער דאָזיקער ריכטער?“
האָט ער פֿלוצלינג אַ פֿרעג געטאָן. „דאָס טאָר איך נישט זאָגן,“ האָט געענטפֿערט

דער מאַלער; ער איז געשטאַנען אַ טיף אַראָפּגעבויגענער צום בילד צו און האָט זיך איצט גאַנץ ווייניק אומגעקוקט אויף דעם גאַסט, וואָס ער האָט אים נאָר וואָס מיט אַזויפֿל דרײַ-אַרץ אויפֿגענומען. ק. האָט געהאַלטן, אַז דאָס איז אַ קאַפּריז אַזאַ מצד אים, און עס האָט אים זייער פֿאַרדראָסן, וויל דורך דעם איז אַ סך צינט פֿאַר-לויפֿן געגאַנגען. „איר זענט אַן אייגענער מענטש פֿון דעם געריכט — נישט אַזוי?“ האָט ער געפֿרעגט. דער מאַלער האָט איצט תּיכּף אַוועקגעזיגט אויף אַ זינט די קרינדלעך, האָט זיך אַ הייב געטאָן, אַ רייב די הענט איינע אין דער אַנדערער, און האָט אַנגעקוקט ק. מיט אַ שמייכלע. „נאָר תּיכּף מיט דעם אמת אַרויס“, האָט ער געזאָגט, „איר ווילט דאָך פֿון מיר עפעס אַרויסבאַקומען וועגן דעם געריכט, אַזוי איז עס דאָך געשטאַנען שוואַרץ אויף ווייס אין דעם רעקאַמענדאַציע-בריוו, דערי-בער האָט איר קודם-פֿל גערעדט וועגן מײַנע בילדער, כדי מײַך אַריבערצוגעווינען אויף איינער זינט. אָבער איך האָב נישט קיין פֿאַראיבאָר אויף אייך דערפֿאַר; פֿון וואַנעט האָט איר דען געקענט וויסן, אַז בײַ מיר גייען אַזעלכע זאַכעלעך נישט אָן. אַ זינט אַזוי גוט!“ האָט ער געזאָגט שאַרף, אַזוי גיך ווי ק. האָט אים געוואָלט אַפּווענדן מיט אַ וואָרט. און האָט באַד ווייטער גערעדט: „אַגב, זענט איר אַבסאַלוט גערעכט מיט איינער באַמערקונג, אַז איך בין אַן אייגענער מענטש אין דעם דאָזיקן געריכט.“ דאָ האָט ער זיך אַפּגעשטעלט אַ רגע, אַט אַזוי ווי ער וואָלט וועלן דערמיט געבן ק. אַ ביסל צייט, צוצוגעוויינען זיך צו דעם דאָזיקן פֿאַקט. מע האָט אַצינד ווידער געהערט די מיידלעך הינטער דער טיר. מסתּמא האָבן זיי זיך געשטופּט אַרום דעם שליסל-דאָך, און אַפּשר האָט מען אויך געקענט אַרײַנקוקן אין צימער אַרײַן דורך די שפּאַלטן אין די ווענט. ק. האָט זיך נישט אַנטשוילדיקט, וויל ער האָט נישט געוואָלט אַפּווענדן דעם שמועס; ער האָט אָבער אויך נישט געוואָלט, אַז דער מאַלער זאָל זיך צו פֿיל איבערנעמען און זאָל זיך אויף דעם אַופֿן, אין אַ געוויסן זינען, אויפֿהייבן צו אַזאַ הייד, וווּ מע וועט אים נישט קענען מער דער-גרייכן; האָט ק. דעריבער געפֿרעגט: „איז איינער פּאַזיציע אַן עפֿנטלעך אַנערקענטע?“ „ניין“, האָט דער מאַלער קורץ און שאַרף אַ זאָג געטאָן, אַט אַזוי ווי די דאָזיקע פֿעצטע פֿראַגע וואָלט די ווינטערדיקע רייד אַפּגעשניטן. אַזוי ווי ק. האָט אָבער נישט געוואָלט, אַז דער מאַלער זאָל אַנטשוויגן ווערן, האָט ער געזאָגט: „נ, עס מאַכט זיך אָפֿט, אַז אַזעלכע נישט-אַנערקענטע פּאַזיציעס האָבן מער השפּעה-פּוח ווי די אַנערקענטע.“ „אַזוי איז עס טאַקע אין מײַן פֿאַר“, האָט געזאָגט דער מאַלער; ער האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ, און דער שטערן איז בײַ אים געווען צונויפֿ-געצויגן. „איך האָב נעכטן גערעדט מיט דעם פֿאַבריקאַנט וועגן איינער ענין, ער האָט מײַך געפֿרעגט, צי בין איך צו מאַך נישט וויליק אייך צו העלפֿן, האָב איך אים געענטפֿערט 'איך האָב גאַרנישט קעגן דעם, אַז דער מאַן זאָל אַ מאַל אַרײַנקומען צו מיר, און עס פֿרייט מײַך זייער, וואָס איר האָט זיך אַזוי גיך דאָ באַוויזן. דער ענין לײַגט אייך, ווײַזט אויס, שווער אויף דער נשמה; איך בין, פֿאַרשטייט זיך, דעריבער גאַרנישט פֿאַרווונדערט. ווילט איר נישט אַפּשר קודם-פֿל איינער מאַנטל אויסטאַן?“ כאַטש ק. האָט בדעה געהאַט נאָר אַ גאַנץ קורצע צייט דאָ צו בלײַבן,

איז די דאזיקע אויפפאדערונג פונעם מאַלער אים געווען שטאַרק צום האַרצן. די לופט אין צימער האָט אים פּאַוואַליע אָנגעהויבן צו שטיקן, ער האָט שוין אַ סך מאָל מיט פּאַרווונדערונג געהאַט געקוקט אויף דעם קליינעם אינזערנעם איי-וועלע אין עק שטוב, און עס איז קיין ספּק נישט געווען, אַז מע האָט עס שוין לאַנג נישט געהאַט אינגעהייצט; איז טאַקע די דושנע לופט אין צימער פשוט נישט געווען צו פּאַרשטיין. בשעת ער האָט אַראָפּגענומען דעם ווינטער-מאַנטל און האָט נאָך דערצו אויפגעקנעפּלט דאָס רעקל, האָט דער מאַלער אין אַ טאָן פֿון אַנטשולדיקונג געזאָגט: „איך מוז האָבן אַ סך וואַרעמקייט. עס איז דאָ זייער היימלעך אין צימער, נישט אמת? אין דעם זינען איז דאָס צימער גאָר באַקוועם.“ ק. האָט דערויף קיין וואָרט נישט געענטפּערט; אין דער אמתן איז עס נישט געווען די וואַרעמקייט, וואָס האָט אַזאַ שרעכט געפיל ביי אים אַרויסגערופֿן, גיכער איז עס געווען די דומפיקייט פֿון דער לופט, וואָס האָט ממש פּאַרהאַקט דעם אַטעם; ווער ווייסט ווען מע האָט דאָס צימער צום לעצטן מאָל אויסגעלופּטערט. דאָס שרעכטע געפיל איז נאָך מער פּאַרשטאַרקט געוואָרן, ווען דער מאַלער האָט אים געבעטן, ער זאָל זיך זעצן אויפֿן בעט און ק. האָט זיך פֿריער אַליין געהאַט אַוועק-געזעצט אויף דעם איינציקן בענקל אין צימער, וואָס איז געשטאַנען אַנטקעגן דעם מאַל-געשטעל. חוץ דעם האָט דער מאַלער, ווייזט אויס, גאָר נישט פּאַרשטאַנען פֿאַר וואָס ק. איז געברייבן זיצן ביים סאַמע ראַנד פֿון בעט; ער האָט געבעטן, אַז ק. זאָל זיך אַוועקזעצן אין גאַנצן באַקוועם; און אַז ק. האָט נישט תּיכּף געפּאַלגט, איז ער אַליין צו אים צוגעגאַנגען און האָט אים אַריינגעשטופּט טיף אין די איבער-בעטן און אין די קישנס. אָפּגעטאַן דאָס — האָט ער זיך אומגעקערט צו זיין בענקל און האָט ענדלעך אַ פֿרעג געטאַן אַזאַ פּראַקטישע פּראַגע, אַז ק. האָט אין איין רגע אַלץ דאָס איבעריקע פּאַרגעסן. „איר זענט אומשולדיק!“ האָט ער גע-פֿרעגט. „יאָ,“ האָט ק. געזאָגט. דאָס ענטפֿערן אויף אַט דער פּראַגע האָט ממש אַרויסגערופֿן אַ פֿרייד אין אים, דער עיקר ווייז דער ענטפֿער איז געגעבן געוואָרן אַ פּריוואַטן מענטש — ובכן אַן שום פּאַרפֿליכטונג. קיין מאָל האָט אים קיינער ביז איצט אַזוי אָפֿן נישט געפֿרעגט. און פּדי אין גאַנצן צו געניסן פֿון אַט אַ דער פֿרייד, האָט ער ווינטער געזאָגט: „איך בין אַבסאַלוט אומשולדיק.“ „אַזוי,“ האָט געזאָגט דער מאַלער, האָט אַראָפּגעלאָזט דעם קאַפּ און, ווי עס ווייזט אויס, האָט ער זיך פּאַרטראַכט. פּלוצלינג האָט ער ווידער אַ הייב געטאַן דעם קאַפּ און האָט געזאָגט: „אויב איר זענט אומשולדיק, איז דאָך דער ענין זייער פשוט.“ דער בליק פֿון ק. איז פּאַרנעפּלט געוואָרן; דער דאָזיקער מכלומרשט אייגענער מענטש פֿון דעם געריכט האָט דאָך גערעדט ווי אַ קינד, וואָס ווייסט נישט פֿון דאַנעט אַהין. „מיין אומשולדיקייט מאַכט דעם ענין נישט זייער פשוט.“ האָט ק. געזאָגט. פֿונ-דעסטוועגן האָט ער נאָך געמוזט שמייכלען און האָט פּאַוואַליע געשאַקלט מיטן קאַפּ. „עס איז אָפּהענגיק פֿון אַלערליי דעליקאַטע פּרטים, און דאָס געריכט פּאַר-פֿירט זיך פשוט אין זיי. צום סוף אָבער שרעפט דאָס געריכט אַרויס פֿון ווער ווייסט פֿון וואַנעט, פֿון אַן אַרט וווּ עס איז פֿריער לַחלוּטין גאַרנישט געווען, אַ גרויסע

שווידיקייט. "יאָ-יאָ, אַוודאי," האָט געזאָגט דער מאַלער, אַט אַזוי ווי ק. וואָרט אים אָן שום נייטיקייט און נוצן געשטערט אין זײַנע מחשבות. "איר זענט דאָך אַבער פֿאַרט אומשווידיק?" "בו יאָ," האָט ק. געזאָגט. "דאָס איז דער עיקר," האָט געזאָגט דער מאַלער. מע האָט אים נישט געקענט משפיע זײַן מיט קעגן-אַרגו-מענטן; און דאָך איז — נישט געקוקט אויף זײַן אויסדריקלעכקייט — ניט געווען קלאָר, צי רעדט פֿון אים אַרויס זײַן איבערצײַגונג, אָדער בלויז זײַן גלעכגילטיקייט. ק. האָט געוואָלט קודם-כֿל דאָס זיכער מאַכן און דעריבער האָט ער געזאָגט: "איר קענט דאָך דאָס געריכט בעסער ווי איר; איך אַבער ווייס נישט אַ סך מער, ווי דאָס וואָס איר האָב וועגן דעם געהערט; כאַטש — דעם אמת געזאָגט — אַלע מאַל פֿון גאַנץ פֿאַרשידענע לײַט. דאָך אַלע, ווי איינער, קומען זיך אין איין מיינונג צונויף: אַז מע באַשווידיקט דאָרט נישט לײַכטזיניק, און אַז דאָס געריכט פֿאַר-קלאָרט שוין יאָ עמעצן, איז עס טאַקע פֿעסט איבערצײַגט אין דער שווידיקייט פֿון דעם אַנגעקלאָגטן און עס איז זייער שווער שפּעטער דאָס געריכט אין אַן אַנדערער ריכטונג משפיע צו זײַן." "שווער?" האָט געפֿרעגט דער מאַלער און האָט אַ שטרעק געטאָן אַ האַנט אין דער הייך. "קײן מאַל וועט איר דאָס געריכט אין אַן אַנדערער ריכטונג נישט באַוועגן. אַבער אַז איך וועל דאָ אַלע ריכטערס, איינעם לעבן דעם אַנדערן אויף אַט דעם לײַוונט אויפֿמאַל; און אַז איר וועט זיך פֿאַר אַט דעם לײַוונט פֿאַרטיידיקן, וועט איר אַ סך מער דערגרייכן ווי פֿאַרן אמתדיקן געריכט." "יאָ," האָט ק. געזאָגט צו זיך אַליין און אין דער רגע האָט ער פֿאַרגעסן, אַז געקומען איז ער אייגנטלעך אַהער נאָר פֿדי דעם מאַלער אויס-צופֿאַרשן.

וידער האָט אַ מיידל הינטער דער טיר אָנגעהויבן צו פֿרעגן: "טיטאַרעדי, אַפֿשר וועט ער שוין פֿאַרט באַד אַוועקגיין?" "שוויגט!" האָט דער מאַלער געשריגן צו דער טיר, "זעט איר דען נישט, אַז איך דאַרף עפעס אַרומרעדן מיט דעם הער?" אַבער דאָס מיידל איז מיט די ווערטער נישט צופֿרידן געווען, נאָר האָט ווייטער געפֿרעגט: "דו וועסט אים מאַלן?" און אַז דער מאַלער האָט נישט געענט-פֿערט, האָט זי נאָך צוגעגעבן: "איך בעט דיך, מאַל אים נישט, אַזאַ מיאוסן מענטש." אַ געמיש פֿון אומפֿאַרשטענדלעכע צושטימענדיקע אויסרופֿן האָט זיך איצט געלאָזט הערן. דער מאַלער האָט אַ שפּרונג געטאָן צו דער טיר, האָט זי אויפֿגעשלאָסן, אַבער נאָר אַ שפּאַלט אויפֿגעעפֿנט — באַד האָבן זיך אַ ווייז געטאָן בעטנדיקע, אויסגעשטרעקטע, צוזאַמענגעצײַגטע הענט פֿון די מיידלעך — און ער האָט געזאָגט: "אַז איר וועט נישט תיכף אַנטשוויגן ווערן, וועל איך אַיך אַלע פֿון די טרעפֿ אַראָפֿשלינדערן. זעצט זיך דאָ אַוועק אויף די טרעפֿ און שטיף זאָל זײַן." מסתּמא האָבן זיי תיכף נישט געפֿאַדגט, און ער איז געצוונגען געווען צו באַפֿעל: "געזעצט זיך אויף די טרעפֿ!" ערשט דעמאָלט איז שטיף געוואָרן.

"זײַט מיר מוחל," האָט געזאָגט דער מאַלער, אומקערנדיק זיך צו ק. ק. האָט זיך קוים-קוים אַ קער געטאָן צו דער טיר; ער האָט זיך אין גאַנצן פֿאַרלאָזט אויף דעם מאַלער — צי און ווי אַזוי ער וועט אים באַהיטן פֿאַר די מיידלעך. ער האָט

אויך אפילו איצט זיך קוים-קוים אַ ריר געטאָן, בשעת דער מאַלער האָט זיך צו אים אָנגעבויגן, און האָט — זייער שטיף, כדי מע זאָל אים פֿון יענער זיטט טיר נישט הערן — אַרבינגעשעפטשעט אין זיין אויער אַרביין: „אויך די דאָזיקע מיידלעך באַלאַנגען צום געריכט.“ „האָט“ האָט ק. געפֿרעגט, האָט זיך זיטיק אַ קער געטאָן מיט דעם קאָפּ און געגלאַצט אויפֿן מאַלער. דער מאַלער האָט זיך ווידער אַוועק-געזעצט אויף זיין בענקל און האָט געזאָגט, האַלב אין שפּאַס און האַלב ערנצט אויפֿקלערנדיק: „אַלץ מיט אַן אַנדער באַלאַנגט דאָך צום געריכט.“ „דאָס האָב איך נאָך נישט באַוווּזן צו באַמערקן.“ האָט ק. קורץ צוריקגעענטפֿערט; די פּולסדיקע באַמערקונג פֿונעם מאַלער האָט אַוועקגענומען דאָס אומהיימלעכע פֿון דעם פֿריער-דיקן זאָג וועגן די מיידלעך. פֿונדעסטוועגן האָט ק. אַ לאַנגע רגע געקוקט צו דער טיר, וואָס הינטער איר זענען די מיידלעך איצט שטיף געזעסן אויף די טרעפּ. און נאָר איין מיידל האָט אַרבינגעשטופּט אַ לאַנגע שטרוי דורך אַ שפּאַרט צווישן די באַלקנס און האָט זי פּאַוואַרע באַוועגט אַרויף און אַראָפּ, אַרויף און אַראָפּ. „עס ווּזנט אויס, אַז איר האָט נאָך אַלץ נישט קיין קלאַרן באַגריף וועגן דעם געריכט.“ האָט געזאָגט דער מאַלער, ער האָט ברייט פֿונאַנדערגעשפּרייט זינע פּיס און געפּיקלט מיט די שפּיצן פֿון די שיך אויפֿן דיל פֿון זיין צימער. „אַבער אַזוי ווי איר זענט אומשוודיק, וועט איר עס גאַרנישט דאַרפֿן. איך אַליין וועל אַיך אַרויסבאַקומען.“ „ווי אַזוי ווידט איר עס מאַכן?“ האָט ק. געפֿרעגט, „איר האָט דאָך נאָר וואָס אַליין געזאָגט, אַז דאָס געריכט איז אַבסאָלוט אומצוטריטלעך פֿאַר אַרגומענטן און פֿאַר באַוווּזן.“ „אומצוטריטלעך נאָר פֿאַר יענע אַרגומענטן און באַוווּזן, וואָס אַנדערע ברענגען צו אים.“ האָט געזאָגט דער מאַלער און האָט אַ הייב געטאָן דעם טיפּפֿינגער, אַט אַזוי ווי ק. וואָלט נישט באַגריפֿן דעם זייער דעליקאַטן, וויכטיקן חידוק. „עס איז אַבער גאַר עפּעס אַנדערש אויב מע טוט וואָס נישט איז אויף דעם דאָזיקן געביט הינטער די אויגן פֿון דעם עפֿנטלעכן געריכט; אויך אין אַלערדיי באַראַטונגס-שטיבלעך, אַדער גאַר אין די קאַרידאָרן, צי אַפֿילו, למשׁא, דאָ אין אַט דער אַטעליע.“ דאָס וואָס דער מאַלער האָט איצט געזאָגט, האָט אין די אויערן פֿון ק. נישט מער געקלונגען אַזוי אומגלייבלעך; אַגבֿ האָט עס אויך היפשלעך געשטימט מיט דעם, וואָס ק. האָט וועגן דעם ענין פֿון אַנדערע לייט געהערט. עס האָט אַפֿילו געקלונגען שטאַרק האַפֿערדיק. אויב מע קען דורך פּערזענלעכע קאָנטאַקטן אויף אַן אמת אַזוי גרינג קירעווען מיט די ריכטער, ווי דער אַדוואָקאַט האָט דאָס אין זינע רייד פֿאַרגעשטעלט, זענען די באַצונגען פֿון דעם מאַלער צו די פּוסטע און אינגערעדטע ריכטערס שוין איין מאָל וויכטיק — און, ווי די זאך זאָל נישט זיין, אונטערשאַצן דאַרף מען זיי אַוודאי נישט. אויב אַזוי, האָט זיך דער מאַלער זייער גוט אַרבינגעפּאַסט אין דער חבֿרה פֿון די העלפֿערס, וואָס ק. האָט פּאַמעלעך-פּאַמעלעך אַרום זיך געזאַמלט. מע האָט אַ מאָל אין דער באַנק שטאַרק גערימט זיין טאַלענט צום אַרגאַניזירן; און אַט אַ דאָ. אין זיין איצטיקן פֿאַל, ווי ער איז אין גאַנצן אויסגעשטעלט נאָר אויף זיך אַליין, ווּזנט זיך אַן אויסגעצייכנטע געלעגנהייט דעם דאָזיקן טאַלענט דורכויס

אויסצופרווון. דער מאַלער האָט זיך גוט אַנגעקוקט אין דער ווירקונג, וואָס זײַן
 דערקלערונג האָט אויף ק. געמאַכט און האָט נאָך דעם אַ זאָג געטאָן מיט אַ
 געוויסער מאָס פֿון פּחד: „צי פֿאַלט עס אײַך נישט אויף, אָז איך רעד כּמעט ווי אַ
 יוריסט? דאָס איז טאַקע דער פּועל־יוצא פֿון דעם כּסדרדיקן זיך באַגעגענען מיט
 די הערן פֿון געריכט, דאָס האָט אויף מיר אַ גרויסע השּפּעה. פֿאַרשטייט זיך, אָז
 איך געניס אַ היפש ביסל פֿון דעם, אָבער דער קינסטלערישער שוונג גייט דערבײַ
 אין אַ גרויסער מאָס פֿאַיבוד.“ ווי אַזוי, זאָגט מיר, זענט איר דאָס ערשטע מאָל
 געקומען אין אַ קאָנטאַקט מיט די ריכטערס? האָט ק. געפֿרעגט; ער האָט געוואָלט
 קודם־פֿל געווינען דעם צוטרוי פֿון דעם מאַלער, איידער ער וועט אים טאַקע אַזײַ-
 שפּאַנען אין דעם קרייז פֿון די, וואָס דינען אים. „דאָס איז געווען ביז גאַר פּשוט,“
 האָט געזאָגט דער מאַלער, „איך האָב די קאָנטאַקטן געירשנט. שוין דער פֿאַטער
 מײַנער איז געווען אַ געריכטס־מאַלער. דאָס איז אַ פּאַזיציע, וואָס מע באַקומט
 אַדע מאָל בירושע. מען קען דעריבער קיין נײַע מענטשן נישט געברויכן. וואָס
 שייך דאָס מאַלן פֿאַרשידענע קאַטעגאָריעס פֿון די באַזאַמטע פֿון געריכט, זענען
 אויפֿגעשטעלט געוואָרן אי שטאַרק דיפֿערענצירטע, און אי בעיקר געהיימע פֿלדים,
 אַז זיי קענען און טאַרן גאַרנישט באַקאַנט ווערן אויסער די קרייזן פֿון געוויסע
 באַשטימטע משפּחות. דאַרט אין אַט אַ דעם שופֿפֿאַד, דמשל, האָב איך די נאַטיצן
 פֿון מײַן טאַטן, וואָס איך ווײַז זיי נישט קיין פֿעבעדיקן מענטש. אָבער נאָר ווער
 עס קען די דאָזיקע פֿלדים, דער איז באַרעכטיקט און פֿעיק צו מאַלן די ריכטערס.
 און דאָך, אויב אַפֿילו איך וואָלט זיי פֿאַרלוירן, וואָלטן נאָך אַרץ אַזײַל פֿלדים
 געבליבן אין מײַן זכּרון, אַז קיינער וואָלט נאָך אַרץ נישט געקענט אַ וואַקס טאַן
 די פֿעסטקייט פֿון מײַן פּאַזיציע ביים געריכט. יעדער ריכטער ווײַל דאָך אַזײַ
 געמאַלן ווערן, אַזײַ ווי די אַדטע, גרויסע ריכטערס זענען געמאַלן געוואָרן, און
 דאָס דאָזיקע קען נאָר איך אַליין.“ איך זאָג אײַך, אַז מע קען אײַך פּשוט מקנא
 זײַן,“ האָט ק. געזאָגט, טראַכטנדיק דערבײַ וועגן זײַן פּאַזיציע אין דער באַנק.
 „אַבער פּאַזיציע קען זיך, הייסט עס, קיין מאָל נישט קיין וואַקס טאַן?“ „יא, זי קען
 זיך קיין מאָל נישט קיין וואַקס טאַן,“ האָט געזאָגט דער מאַלער און געהויבן די
 אַקסדען מיט אַ גרויסן שטאַרץ. „און טאַקע דעריבער מעג איך זיך דערוועגן, פֿון
 צײַט צו צײַט, צו העלפֿן אַן אַרעמען מענטש, וואָס האָט אַ פּראָצעס.“ און ווי אַזײַ
 טוט איר עס?“ האָט ק. געפֿרעגט, אַט אַזײַ ווי נישט ער וואָלט דאָס געווען יענער,
 וואָס דער מאַלער האָט אים ערשט אַנגערופֿן אַן אַרעמער מענטש. דער מאַלער
 האָט זיך אָבער נישט געלאָזט אָפּנייגן אין אַ זײַט און ער האָט געזאָגט: „אין אַינער
 פֿאַל, דאָגמא, און אַזײַ ווי איר זענט אַבסאָלוט אומשוּלדיק, וועל איך טאַן אַט וואָס.“
 דאָס כּסדרדיקע דערמאַנען זײַן אומשוּלד איז שוין ק. אַן אַ ביסל פֿעסטיק געוואָרן.
 אים האָט זיך שוין דאָ און דאַרט געדאַכט, אַז דורך אַזעלכע באַמערקונגען וועגן
 גוטן סוף פֿון פּראָצעס ווײַל דער מאַלער קלאַר מאַכן, אַז אַן זײַן הילף וועט מען זיך
 נישט באַגיין; אָבער אונטער אַזעלכע באַדינגונגען האָט די גאַנצע הילף שוין סײַ
 ווי איר זינען פֿאַרלוירן. דאָך נישט געקוקט אויף די ספֿיקות, האָט זיך ק. גע-

שטארקט און האָט נישט איבערגעריסן די רייד פֿון דעם מאַלער. אַפּזאָגן זיך פֿון דער הידף פֿון דעם מאַלער האָט ער בשום אופֿן נישט געוואָלט. דאָס האָט ער בני זיך פֿעסט אָפּגעמאַכט; די דאָזיקע הידף איז דאָך לכּף הדעות נישט געווען ווייניקער ווערט ווי די הידף פֿון דעם אַדוואָקאַט. ק. האָט איר אַפֿילו מער חשיבות צוגע- שריבן ווי יענער הידף, אַ סך מער אַפֿילו, ווייל זי האָט אויסגעזען ווייניקער שעד- לעך, און זי איז מיט מער אָפּנהאַרציקייט אָנגעבאַטן געוואָרן.

דער מאַלער האָט נענטער צוגערוקט זיין בענקל צום בעט און מיט אַן אַראַפֿ- געלאָזטן קול האָט ער ווינטער גערעדט: „אייגנטלעך האָב איך פֿאַרגעסן אַניך צו פֿרעגן, וואָס פֿאַר אַ סאַרט באַפֿריונג איר וואָלט זיך געווינטשן. עס זענען פֿאַראַגען דריי סאַרטן מעגלעכקייטן, און אַט זענען זיי: די אמתע באַפֿריונג איז, פֿאַרשטייט זיך, דאָס בעסטע; האָב איך אָבער נישט די קלענסטע השפּעה אויף אַזאַ סאַרט אויסאַנגב. לויט ווי איר פֿאַרשטייט איז בכלל נישטאַ אַזאַ יחיד-מענטש, וואָס זאָל האָבן אַ השפּעה אויף אַזאַ מין אמתדיקער באַפֿריונג. דאָ דעציטירט מסתמא טאַקע נאָר די אומשוילד פֿון דעם געמשפּטן, אַזוי ווי איר זענט אומשוילדיק, וואָרט עס אויף אַן אמת מעגלעך געווען, אַז איר זאָלט זיך פֿאַרלאָזן אויסשליסלעך אויף אַנער אומשוילד. אין אַזאַ פֿאַל דאַרפֿט איר נישט מין, און בכלל קיין שום אַנדערע הידף נישט.“

אין אָנהייב איז ק. ממש נשתומם געוואָרן פֿון דעם דאָזיקן געסדרטן בייד פֿון זיין פּראָצעס, באַלד אָבער האָט ער געזאָגט מיט פּונקט אַזאַ אַראַפּגעלאָזטן קול ווי דער מאַלער: „מיר דאַכט זיך, אַז איר זענט זיך סותר.“ „אדרבא, ווי אַזוי?“ האָט געדוילדיק געפֿרעגט דער מאַלער, און מיט אַ שמייכל זיך אַ בייג געטאָן אויף צוריק. דאָס דאָזיקע שמיכלעך האָט אין ק. אויפֿגערודערט אַ געפֿיל, אַז אַט-אַט וועט ער איצט אויסגעפֿינען סתירות — נישט נאָר אין די ווערטער פֿון מאַלער, נאָר אויך אין דער סאַמע פּראָצעדור פֿון געריכט. פֿונדעסטוועגן איז ער אָבער נישט אָפּגעטראָטן, נאָר ער האָט געזאָגט: ערשט נישט-פֿאַנג האָט איר געמאַכט אַ באַמערקונג און געזאָגט, אַז צום געריכט קען מען מיט קיין שום אַרגומענטן און באַווייזן נישט צוקומען; אַ רגע שפעטער האָט איר געזאָגט, אַז דאָס האָט נאָר אַ שייכות צו די עפֿנטלעכע געריכט-זיצונגען; און אַצינד זאָגט איר גאָר, אַז דער אומשוילדיקער דאַרף ביי דעם דאָזיקן געריכט בכלל קיין שום אַרויסהעלפֿונג נישט. דאָס האָט איר שוין די סתירה. און חוץ דעם. פֿריער האָט איר געזאָגט, אַז פֿון קיין פּערוזעלעכער השפּעה אויף די ריכטער קען קיין רייד נישט זיין; איצט אָבער ציט איר דאָס צוריק און איר זאָגט, אַז די אמתדיקע באַפֿריונג, ווי איר רופֿט זי, קען בכלל קיין מאַל נישט דערגרייכט ווערן דורך פּנים-אל-פּנים-השפּעות. און דאָ האָט איר שוין די צווייטע סתירה.“ „אַט אַ די סתירות קען מען זייער לייכט קלאַר מאַכן.“ האָט געזאָגט דער מאַלער. „עס רעדט זיך דאָ וועגן צוויי פֿאַרשיידענע זאַכן: איינס, וואָס עס שטייט געשריבן אין געזעץ, און צוויי, מוזן אייגענע פּראַקטיק; די צוויי מינים טאָר מען נישט פֿאַרבייטן, אין דעם געזעץ — און צוגעבן מוח אידן, אַז איר האָב עס נישט געלייענט — שטייט געשריבן פֿון

פֿראַנץ
קאַפּאָ

איין זינט, אַז דער אומשוּדיקער ווערט באַפֿרײַט; פֿון דער אַנדערער זינט איז אַבער דאָרט נישטאַ קיין איין וואָרט וועגן דעם, אַז מע קען משפּיע זײַן די ריכט טערס. נו ווייס איך אַבער פֿון דער פּראַקטיק מײַנער, אַז דער אמת איז פֿונקט דער היפּוך. איך ווייס נישט פֿון קיין איינציקער אמתדיקער באַפֿרײַונג, איך ווייס אַבער יאָ פֿון אַ סך פֿאַרן פֿון משפּיע זײַן די ריכטערס. עס איז, פֿאַרשטייט זיך, נישט אויסגעשטאַסן, אַז אין אַלע פֿאַרן, וואָס זענען מיר באַקאַנט איז קיין אומשוּדיקייט פשוט ניט געווען. אַבער איז דאָס נישט אומגלייבליכע און ממש אוממעגליכע? אין אַזוי פֿיל פֿאַרן — קיין איינציקער פֿאַר פֿון אומשוּלד? שוין זײַענדיק אַ קינד נאָך, האָב איך זיך גענוי צוגעהערט ווי מײַן טאַטע האָט אין דער היים דערציילט וועגן די פּראַצעסן; אויך די ריכטערס, וואָס פֿלעגן קומען אין זײַן אַטעליע, האָבן דער ציילט מעשיות פֿון געריכט; איר מוזט וויסן, אַז אין אונדזער סביבֿה רעדט מען בכפֿל נישט וועגן עפעס אַנדערש; אַזוי גיך מען האָט מיר די מעגלעכקייט געגעבן אַרײַן צו גיין צו די געריכטן, האָב איך אַט אַ די מעגלעכקייט אַלע מאָל אויסגענוצט; איך האָב זיך צוגעהערט צו פּראַצעסן און אַ צאָל, וואָס זענען שוין דערגאַנגען צו וויכטיקע מדרגות, און — אויף ווי ווייט זיי קענען בכפֿל קלאָר געזען ווערן, בין איך זיי נאָכגעאַנגען און האָב זיי אַבסערווירט, אַבער — איך מוז עדות זאָגן — אַז איך האָב נישט דערלעבט צו זען אַפֿילו אַן איינציקע אמתדיקע באַפֿרײַונג. „הכפֿל, קיין איינציקער באַפֿרײַונגס־משפט,“ האָט ק. געזאָגט, אַט אַזוי ווי ער וואָלט גערעדט צו זיך אַרײַן און צו זײַנע האַפֿענונגען. „דאָס באַשטעטיקט אַבער די מיינונג, וואָס איר האָט שוין סײַ ווי פֿון דעם געריכט געהאַט. עס האָט אויך פֿון דער דאָזיקער זינט קיין זינען נישט. מע וואָלט דאָך געקענט האַלטן איין איינציקן תּלֿין אויפֿן אַרט פֿון דעם גאַנצן געריכט. „איר דאַרפֿט נישט גענעראַל־לייזרן,“ האָט געזאָגט דער מאַדער, אַן אומצופֿרידענער, „איך האָב דאָך נאָך פֿון מײַן אייגענער פּראַקטיק גערעדט. „און דאָס איז דאָך גענוג.“ האָט ק. געזאָגט. „אָדער האָט איר אפֿשר פֿון פֿריערדיקע צײַטן יאָ געהערט פֿון באַפֿרײַונגען?“ „מע זאָגט.“ האָט געענטפֿערט דער מאַדער, „אַז אַזעלכע באַפֿרײַונגען זענען יאָ אַ מאָל פֿאַרגעקומען. עס איז אַבער נישט אַזוי גרינג דאָס צו באַווייזן. די פֿעצט גיטיקע החלטות פֿון געריכט ברענגט מען בכפֿל נישט צו דער עפֿנטלעכקייט, אַפֿילו די ריכטערס אַרײַן קענען צו זיי נישט צוקומען; איז שוין קלאָר, אַז פֿון אַלע געריכטס־ענינים זענען געבליבן נאָר פֿעגענדעס. אין אַט אַ די פֿעגענדעס זענען דווקא די אמתדיקע באַפֿרײַונגען אַפֿילו די מאַיאָריטעט; גלייבן קען מען עס, אַבער באַווייזן עס — דאָס נישט. פֿונדעסטוועגן דאַרף מען זיי נישט פֿאַר־וואַרפֿן, אַ טראַפֿעלע אמת איז בלי שום ספֿק דאָ אין זיי, זיי זענען, אַגבֿ, אויך זייער שייַן; אַט ווי איר קוקט מיך אָן, האָב איך עטלעכע אַזעלכע בילדער אויך דער טעמע פֿון אַט אַ די פֿעגענדעס געמאַרן. „סתם בלויז פֿעגענדעס קענען מײַנונג נישט בײַטן,“ געזאָגט, „און בכפֿל קען מען זיך בײַם געריכט דען אַנשפּאַרן אויף פֿעגענדעס?“ דער מאַדער האָט געלאַכט. „בייך, דאָס קען מען נישט.“ האָט ק. געענטפֿערט; דערווייַז ווי ער אַלע מיינונגען פֿון מאַדער אַנעמען אַט אַזוי ווי

זיי זענען; אפילו אויב ער האלט, אז זיי האבן נישט קיין ממשות און זענען א סתירה צו די אלע אנדערע באריכטן, וואס ער האט. ער האט גראד איצט נישט די צייט צו איבערצינגן זיך מכוּח דער אמתדיקייט פון אלץ, וואס דער מאַלער האט דאָ געזאָגט; און נישט נאָר זיך איבערצינגן, נוצערט אפילו זיך טייל מאַל אַנטקעגנשטעלן; ער האט שוין גאָר אַ סך דערגרייכט, אויב ער האט דעם מאַלער משפיע געווען אים מיט עפעס וואָס צו העלפֿן, מעג זיין אפילו אויף אַ נישט־אַנטישיידנדיקן אופֿן. דעריבער האט ער געזאָגט: „ראַמיר זשע, הייסט עס, אַפּלאָזן דערווייַל די אמתדיקע באַפֿרונג; איר האט דאָן אַבער נאָך צוויי אַנדערע מעגלעכ־קייטן דערמאָנט.“ די לפּנימדיקע באַפֿרונג און די פֿאַרשעפּונג. נאָר וועגן זיי קען זיין די רייד,“ האט דער מאַלער געזאָגט. „וואַרט איר אַבער נישט וועלן, איידער מיר הייבן אָן דערפֿון צו רעדן, דאָס רעקל אַראַפּנעמען? עס איז אַנזך מסתּמא גאַנץ הייס,“ יאָ“ האט ק. געזאָגט; ער האט ביז אַהער זיין גאַנצע אויפֿ־מערקזאַמקייט קאָנצענטרירט אויף די דערקלערונגען פֿון דעם מאַלער; אַבער אז מע האט אים אַצינד דערמאָנט די היץ, האט אַ שטאַרקער שווייס פּלוצלינג אַרויס־געזעצט פֿון זיין שטערן. ס'איז פשוט נישט אויסצוהאַלטן.“ דער מאַלער האט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ, ווי איינער רעדט; איך פֿאַרשטיי גאַנץ גוט ווי דו פֿילסט זיך. „קען מען נישט דאָס פֿענצטער אויפֿמאַכן?“ האט ק. געפֿרעגט. „ניין,“ האט געזאָגט דער מאַלער. „עס איז בלויז אַ פֿעסט אַרנינגעזעצטע שויב, דאָס קען מען נישט עפֿענען.“ איצט איז ק. געקומען אין זינען, אַז אייגנטלעך האט ער די גאַנצע צייט דערויף געהאַלט, אַז אַדער דער מאַלער, אַדער ער אַליין, וועלן פּלוצלינג צולויפֿן צום פֿענצטער און עס אויפֿרייסן. ער איז איצט גרייט געווען אפילו דעם נעפֿל אַרנינצואַטעמען מיט אָן אויפֿגערײַסן אָפֿן מויל. פֿון דעם געפֿיר, אַז ער איז דאָ אַבסאָלוט אַפּגעשטאַסן פֿון דער לופֿט האט זיך אים שטאַרק דער קאַפּ פֿאַר־דרייט. ער האט אַ לייכטן קלאַפּ געטאָן מיט דער האַנט אויף דעם איבערבעט און האט מיט אַ שוואַכער שטים אַ זאַג געטאָן: „דאָס איז דאָך אי נישט באַקוועם און אי נישט געזונט.“ אַ, ניין,“ האט געזאָגט דער מאַלער, אויף צו באַשיצן דאָס פֿענצטער זינס, „צוליב דעם, וואָס עס קען נישט אויפֿגעמאַכט ווערן, פֿאַרהאַלט עס די וואַרעמקייט אַ סך בעסער אפילו ווי אַ טאַפֿל־פֿענצטער; און דאָס נישט גע־קוקט דערויף וואָס עס איז נאָר אַן איינציקע פשוטע שויב. און אויב איך וויל אַ מאַל אויסלופֿטערן — כאַטש נייטיק איז עס נישט, ווייל דורך די באַלקן־שפּאַלטן קומט אַריין אומעטום גענוג פֿרישע לופֿט — קען איך דאָך עפֿענען אייניקע פֿון מנינע טירן, און אפילו ביידע טירן.“ אַ קאַפּיטשקע געטרייסט דורך דער דאָזיקער דערקלערונג, האט זיך ק. אַרומגעקוקט, וועלנדיק געפֿינען די דאָזיקע צווייטע טיר. דער מאַלער האט עס באַמערקט און האט געזאָגט: „די טיר איז הינטער אַניך; צוליבן בעט האַב איך זי געמוזט אַ ביסל פֿאַרשטעלן.“ ערשט איצט האט ק. דערזען די קליינע טיר אין דער וואַנט. „אלץ מיט אַנאַנדער איז דאָ אויף אַן אמת צו קליין ווי פֿאַר אַן אַטעליע.“ האט געזאָגט דער מאַלער, אַט אַזוי ווי ער וואַרט וועלן אויסכאַפֿן די קריטישע ווערטער פֿון ק. „איך מוז זיך דאָ אַינאַרדענען אַט

פֿראַנץ
קאַפּאָ

אזוי גוט, אָדער שלעכט, ווי עס קאָזט זיך. דאָס בעט דאָ פֿאַר דער טיר שטייט, פֿאַרשטייט זיך, אויף זייער אַ שלעכטן אָרט. דער ריכטער, לַמשלָה, וואָס איך האָלט אים איצט אין מאַלן, קומט אַלע מאָל אַרײַן דווקא דורך אַט דער טיר ביים בעט; און איך האָב אים אַפֿילו געגעבן אַ שליסל צו דער דאָזיקער טיר, כדי ער זאָל דאָ קענען אַרײַנקומען און וואַרטן אויף מיר אין מײַן אַטעליע, אַפֿילו דעמאָלט, ווען ער טרעפט מיך צופֿעליק נישט אין דער היים. קומט ער אָבער געוויינטלעך דווקא גאַנץ פֿרי, אין די פֿרימאַרגנס, ווען איך שלאָף נאָך. עס גיט מיך אַלע מאָל, פֿאַרשטייט זיך, אַ ריס אויף פֿון טיפֿסטן שלאָף, אזוי גיך ווי די טיר לעבן דעם בעט גיט זיך אָן עפֿן. איר וואָלט יעדער ברעקל יראת־הפּבוד צו די ריכטערס פֿאַרלירן, ווען איר וואָלט אַ מאָל געהערט די קללות, מיט וועלכע איך נעם אים אויף, בשעת ער קריכט אין דער פֿרי איבער מײַן בעט אַריבער. פֿאַרשטייט זיך, אַז איך וואָלט גאַנץ גרינג געקענט דעם שליסל בני אים צוריק צונעמען, דערפֿון וואָלט אָבער די זאך נאָך ערגער געוואָרן. מיט דער קלענסטער אַנשטרענגונג קען מען אין דעם דאָזיקן הויז אַלע טירן פֿון די זאוועסעס אַרויסרײַסן. אין דער גאַנצער צײַט פֿון דער דאָזיקער רעדע האָט זיך ק. פּסדר אין געדאַנק איבערגע־לייגט, צי זאָל ער אויסטאָן דאָס רעקל זײַנס; סוף־פֿל סוף האָט ער אַנגעזען, אַז אויב ער וועט עס נישט באַד טאָן, וועט ער בשום אופֿן דאָ נישט קענען לענגער בלייבן; האָט ער דעריבער אויסגעטאָן דאָס רעקל; ער האָט עס אָבער אַנידערגע־לייגט בני זיך אויף די קני, כדי ער זאָל עס — אזוי גיך ווי דער שמועס וועט זיך ענדיקן — תּיכף ווידער קענען אַנטאָן. און ווי נאָר ער האָט דאָס רעקל אויסגע־טאָן, אזוי האָט איינע פֿון די מיידלעך אויסגעשריגן: „ער האָט שוין אויסגעטאָן דאָס רעקל!“ און מע האָט געהערט ווי אַלע שטופֿן זיך צו די שפּאַלטן אין האַלץ, כדי די פֿאַרשטעלונג אַרײַן צו זען. „דאָס נעמט זיך דערפֿון“, האָט דער מאַלער געזאָגט, ווייל זיי מיינען, אַז איך גיי אײַך מאַלן, און דעריבער טוט איר זיך אויס.“ „אזוי“, האָט ק. געזאָגט, גאַנץ ווייניק אויפֿגעהייטערט, מחמת ער האָט זיך איצט נישט קיין סך בעסער געפֿילט ווי פֿריער, כאַטש ער איז שוין געזעסן אין די בלויזע העמדאַרבֿל. כּמעט אַן אַנגעכמורעטער האָט ער אַ פֿרעג געטאָן: „ווי אזוי האָט איר אַנגערופֿן די צוויי אַנדערע מעגלעכקייטן?“ ער האָט די באַצייכענונגען שוין ווידער אַ מאָל פֿאַרגעסן. „די פֿנימדיקע באַפֿרײַונג און די פֿאַרשעפּונג,“ האָט געזאָגט דער מאַלער. „עס איז אַן אײַך געווענדט וועלכע פֿון זיי איר קלויבט זיך אויס. ביידע מעגלעכקייטן קענט איר מיט מײַן הירף אויספֿירן, פֿאַרשטייט זיך, נישט אַן מי־און־מאַטער; דער חילוק אין דעם שייכות איז אַט אַזא. אַז די פֿנימדי־קע באַפֿרײַונג פֿאָדערט אַ קאַנצענטרירטע, אָבער צײַטוועלדיקע אַנשטרענגונג, אַנטקעגן, די פֿאַרשעפּונג, פֿאָדערט שוין אַ סך אַ גרינגער, דערפֿאַר אָבער פּסדר־דיקע אַנשטרענגונג. לאַמיר זשע קודם־פֿל נעמען אין אַכט די פֿנימדיקע באַפֿרײַונג. עס גייט אזוי צו: אויב איר ווילט זיך אויף אַזא מין באַפֿרײַונג באַשליסן, נעם איך אַ בויגן פּאַפּיר און איך שרייב אויף אים אַ באַשטעטיקונג פֿון אַנער אומשוּלד. דעם טעקסט פֿון אַזא מין באַשטעטיקונג האָב איך באַקומען בירושה פֿון מײַן

טאטן, און דאָ קען מען קיין אות נישט ענדערן. מיט אַט דער באַשטעטיקונג גיי איך פֿון ריכטער צו ריכטער — צו די וואָס איך קען, פֿאַרשטייט זיך. און אָנהייבן וועל איך אַט אַזוי: איך וועל דעם ריכטער, וואָס איך האָט איצט אין מאַכן, און וואָס ער דאַרף היינט בני נאָכט קומען צום פּאַזירן, דעם ערשטן פֿאַרלייגן די באַשטעטיקונג. איך דערלאַנג אים די באַשטעטיקונג, איך דערקלער אים, אַז איר זענט אומשוואַדיק, און איך זאָג אים, אַז איך בין ערב פֿאַר אַזער אומשוואַד. דאָס איז אַבער, מיינט נישט, אַזאַ מין אויבנאויפֿיק ערב זײַן; דאָס איז אַן ערבות, וואָס איז ממשותדיק, וואָס פֿאַרבינדט אויף אַן אמת. אין די בליקן פֿון דעם מאַלער האָט מען איצט געקענט זען אַ מין שווערע טענה, פֿאַר וואָס ק. לייגט אויף אים אַרױף די לאַסט פֿון אַזאַ מין ערבות. „דאָס וואָלט געווען גאַר פֿריינדלעך פֿון אַזער זײַט,“ האָט ק. געזאָגט. „און דער ריכטער וועט אַיך גלייבן און וועט מיך פֿונדעסטוועגן נישט אויף אַן אמת באַפֿרייען?“ „אַזוי ווי איך האָב שוין געזאָגט,“ האָט דער מאַלער געענטפֿערט. „אַגבֿ, איז עס נישט אַבסאָלױט זיכער, אַז יעדער וועט מיר גלייבן; דער אַדער יענער ריכטער וועט, למשלֵ, פֿאַדערן, אַז איך זאָל אַיך אַייין צו אים אַריבערפֿירן. אין אַזאַ פֿאַל מוזט איר, פֿאַרשטייט זיך, מיטקומען מיט מיר. צוגעבן מוז מען אַבער, אַז אין אַזאַ פֿאַל איז דער ענין שוין האַלב אַ געוונענער; דער עיקר דערפֿאַר ווײַל איר וועט, ווי דאָס איז נאַטירלעך, פֿרייער באַקומען פֿון מיר גאַנץ גענויע אינסטרוקציעס, ווי אַזוי זיך צו באַנעמען בײַ דעם באַטרעפֿנדיקן ריכטער. ערגער איז עס בײַ יענע ריכטערס, וואָס וועלן מיך — און אויך דאָס וועט פֿאַרקומען — זכתיחֵה צוריקשטויסן. פֿון די דאָזיקע ריכטערס מוזן מיר — כאַטש איך וועל זײ נישט אַזוי גרינג אָפֿאַזן און עטלעכע מאָל צו זײ אונטערקומען — גאַנץ פשוט רעזיגנירן; און מיר קענען זיך עס פֿאַרגייען, ווײַל עטלעכע איינציקע ריכטערס קענען דאָ גאַרנישט דעצידירן, און אַזוי גיך ווי איך וועל אויף אַט דער באַשטעטיקונג האַבן אַן אַנזעעוודיקע צאָל אונטער־שריפֿטן פֿון די ריכטערס, וועל איך מיט דעם דאָזיקן דאָקומענט גיין צו יענעם ריכטער, וואָס גראַד ער פֿירט דאָס אַזער פּראָצעס. עס איז נישט אויסגעשלאָסן, אַז איך וועל האַבן אויפֿן פּאַפֿיר אויך זײַן אונטערשריפֿט, און דעמאָלט גייט די זאַך אַפֿילו נאָך אַ ביסל גיכער ווי געוויינטלעך. בכזלֵ האָט דער אָנגעקלאַגטער פֿון דעמאָלט אַן נישט קיין סך שוועריקייטן מער און ער געניסט זײַנט דעמאָלט די גרעסטע מאָס פֿון צוטרוי. עס איז מאַדנע, אַבער פֿאַרט אמת, די זײַט האַבן אין אַט דער צײַט אַ סך מער אמונה, ווי אַפֿילו נאָך דער באַפֿרינונג. און פֿון איצט אַן איז קיין גרויסע מי און אָנשטרענגונג מער נישט נייטיק. אין דער אונטערגע־שריבענער באַשטעטיקונג האָט דער ריכטער דאָס ערבות פֿון אַ גאַנצער ריי פֿון אַנדערע ריכטערס, קען ער אַיך בכך מיט אַ גרינג געמיט באַפֿרייען און ער וועט עס טאַקע טאָן; אמת, אַז פֿרייער וועט ער נאָך דורכפֿירן אַדערזײ פֿאַרשידענע פֿאַרמאָליטעטן; אַבער טאָן וועט ער עס אַן שום ספֿק — מיר צוליב און אויך צוליב אַנדערע באַקאַנטע. איר, אַבער, גייט אַרויס פֿון געריכט און איר זענט פֿריי. „בין איך דעמאָלט — הייסט עס — פֿריי,“ האָט ק. געזאָגט מיט אַ ביסל ספֿקות.

פֿראַנץ
קאַפּאָ

„יא“ האָט געזאָגט דער מאַלער, „אַבער נאָר פֿאַרני פֿאַרני — בעסער געזאָגט
 — פֿאַרני פֿאַרני. מחמת דעם, וואָס די נידעריקערע ריכטערס, וואָס צו זיי
 באַפֿאַנגען מײַנע באַקאַנטע, האָבן נישט דאָס רעכט אויף אַן אמת און אויף שטענדיק
 צו באַפֿאַרען; דאָס דאָזיקע רעכט האָט נאָר דאָס אייבערשטע געריכט, און צו דעם
 געריכט צוצוקומען — איז נישט פֿאַר אַיך, און נישט פֿאַר מיר, און נישט פֿאַר
 קיינעמען פֿון אונדז אַלע. ווי אַזוי עס זעט דאָרט אויס — נישט מיר ווייסן און,
 דרך אַגבֿ, נישט מיר ווילן אַפֿילו ווייסן. דאָס גרויסע רעכט, צו באַפֿאַרען פֿון דער
 באַשולדיקונג, האָבן, הייסט עס, אונדזערע ריכטערס נישט; וואָס זיי האָבן אַבער
 יאָ — איז: אַפֿצובינדן אַיך אַ ביסל פֿון דער באַשולדיקונג. וואָס זשע הייסט עס?
 עס הייסט, אַז ווען איר ווערט אויף דעם אַפֿן באַפֿאַרניט, זענט איר דערוויל אַפֿגע-
 טיילט פֿון דער באַשולדיקונג; זי בלייבט אַבער אויך ווילטער הענגען איבער אַיבער
 קאַפֿ, און זי קען — אַזוי גיך ווי עס קומט נאָר אַ העכערער באַפֿאַרען — ווידער
 ווערן ווירקלעך און אַקטועל. נאָר אַזוי ווי אַיך שטיי מיט דעם געריכט אין אַזעלכע
 גוטע פֿאַרבינדונגען, קען אַיך אַיך זאָגן, ווי אַזוי עס זעט אויס, פֿאַרני חוץ,
 לויט די פֿאַרשריפטן פֿאַר די געריכטס־קאַנצעלאַריעס, דער חילוק צווישן דער
 אמתדיקער און דער פֿאַרנימדיקער באַפֿאַרניט. בײַ אַן אמתדיקער, אַבסאָלוטער
 באַפֿאַרניט ווערן די פֿראַצעס־אַקטן אין גאַנצן ערגעץ וווּ אַוועקגעפֿאַרניט, זיי ווערן
 אין גאַנצן נעמט פֿון דער פֿראַצעדור; נישט נאָר די באַשולדיקונג, ניערט אויך
 דער גאַנצער פֿראַצעס און אַפֿילו די באַפֿאַרניט ווערט אַפֿגערוימט, אַרץ ווערט
 אַפֿגעווישט. גאַר עפעס אַנדערש איז בײַ דער פֿאַרנימדיקער באַפֿאַרניט. מיט דעם
 פֿראַצעס־אַקט גופֿא קומט אין דעם פֿאַרני קיין שום שינוי נישט פֿאַר, עס קומט אים
 נאָר צו די באַשטעטיקונג פֿון דער אומשולדיקייט, די באַפֿאַרניט, אַזוי צו זאָגן,
 און אויך די אַרנומענען אַרום דער באַפֿאַרניט. חוץ די פֿאַרני קייניקייט אַבער
 בלייבט דער פֿראַצעס אין גאַנג. און — ווי עס פֿאַדערט דער כסדרדיקער אַהין־און־
 אַהער פֿון די קאַנצעלאַריעס פֿון געריכט — ער ווערט געשיקט צו די העכערע
 געריכט־אינסטאַנצן; פֿון דאָרט קומט ער ווידער צוריק צו די נידעריקערע אינ-
 סטאַנצן, און אַט אַזוי אַ וויגט ער זיך ווי אַן אומרו, אַ מאַל מיט אַ שטאַרקערן אַרויף־
 און־אַראָפֿ און אַ מאַל מיט אַ שוואַכערן אַרויף־און־אַראָפֿ, אַ מאַל מיט גרעסערע
 פֿאַרהאַלטענישן און אַ מאַל מיט קלענערע פֿאַרהאַלטענישן — אַהין און אַהער. נישט
 צו באַרעכענען זענען די דאָזיקע דרכים. פֿאַרני חוץ, און פֿון דרויסן געזען, קען דאָס
 אַ מאַל מאַכן אַן אַינדרוק, אַז אַרץ איז שוין פֿון פֿאַנג אַן פֿאַרגעסן, אַז דער
 פֿראַצעס־אַקט איז פֿאַרלירן געוואָרן און אַז די באַפֿאַרניט איז אַן אמתדיקע און
 אַן אַבסאָלוטע, אַן אינעווייניקסטער מענטש וועט אַבער אַזעלכע זאַכן נישט גלייבן.
 נישטאַ בײַ דעם געריכט קיין פֿאַרלירן פֿראַצעס־אַקטן, נישטאַ בײַ דעם געריכט
 קיין שפּחה, אין איין שיינעם טאַג — קיין לעבעדיקער מענטש דערוואַרט עס שוין
 נישט מער — נעמט וועלכער נישט איז פֿון די ריכטערס דעם פֿראַצעס־אַקט אין
 דער האַנט אַרנין, באַקוקט אים אַ ביסל אויפֿמערקזאַמער, דערקענט תּיכּף, אַז אין
 דעם דאָזיקן געריכט־ענין איז די באַשולדיקונג נאָך לעבעדיק, און ער באַפֿאַרען

זיך באהאלטן אונטער דער טיר און אראפגעשליידערט יעדן איינעם . . .

דעם תיפּדיקן אַרעסט. איך האָב אָבער דאָ דלוגמא אָנגענומען, אַז צווישן דער
 לפּנימדיקער באַפּרינונג און דעם פּרישן אַרעסט איז אַ לאַנגע צייט אַוועק; מעגלעך
 איז עס, און איך ווייס פֿון אַזעלכע פֿאַזן, עס איז אָבער פּונקט אַזוי מעגלעך, אַז
 דער באַפּריטער איז נאָר וואָס די רגע אַהיימגעקומען — און ער טרעפּט שוין
 דאָרטן די לייט פֿון געריכט, וואָס האָבן דעם באַפֿעל אים ווידער צו אַרעסטירן.
 דעמאָלט איז, פֿאַרשטייט זיך, אַ סוף צום פֿרייען לעבן. „און דער פּראָצעס הייבט
 זיך ווידער אָן איבער אַ נייט?“ האָט ק. שטאַרק פֿאַרווונדערט געפּרעגט. „קלאָר
 ווי דער טאַג“ האָט געזאָגט דער מאַלער, „דער פּראָצעס הייבט זיך ווידער אָן
 איבער אַ נייט, עס איז אָבער ווידער פֿאַראַנען די מעגלעכקייט, פּונקט ווי פֿריער,
 אויסצופּועלן אַ לפּנימדיקע באַפּרינונג. און מע מוז שוין ווידער אַלע כּוחות צונויפֿ-
 נעמען, און בעיקר זיך נישט אונטערגעבן.“ די לעצטע ווערטער האָט דער מאַלער
 אפֿשר געזאָגט צוליב דעם רושם זינעם, אַז ק. האָט שוין אַ ביסל צוזאַמענגעבראַכן.
 „און איז נישט“ האָט ק. געפּרעגט, וועלנדיק פֿאַרלויפֿן דעם וועג פֿון פֿלערדיי
 מעגלעכע נייע אַנטפּלעקונגען פֿון דעם מאַלער, „דאָס אויספּועלן פֿון אַ צווייטער
 באַפּרינונג אַ סך שווערער ווי דאָס אויספּועלן די ערשטע באַפּרינונג?“ „מע קען,
 האָט דער מאַלער געענטפּערט, „אין די ענינים קיין שום זיכערע זאַכן נישט
 פֿאַרוויסען, איר מיינט דאָך מסתּמא צו זאָגן, אַז דער צווייטער אַרעסט איז משפּיע
 דעם משפּט פֿון די ריכטער לרעה לגבי דעם אָנגעקלאָגטן? נין, דאָס נישט. מחמת
 שוין ביי דער באַפּרינונג האָבן די ריכטערס פֿאַרוויסגעזען די מעגלעכקייט פֿון אַט
 אַ דעם אַרעסט. ובכן האָט אַט דער פּרט קיין שום השפּעה נישט. דערפֿאַר אָבער
 איז יאָ מעגלעך, אַז צוליב אומצאָליקע אַנדערע סיבות איז די שטימונג פֿון די
 ריכטער געוואָרן אַן אַנדערע; אויך די ריין יוריסטישע אפּשאַצונג פֿון דעם געגע-
 בענעם ענין האָט זיך ביי זיי געענדערט; און דעריבער מוזן זיך די באַמיינונג אַרום
 דער צווייטער באַפּרינונג צופאַסן צו די געענדערטע באַדינגונגען, און מע מוז
 ווידער אַלע כּוחות אָנשטרענגען, פּונקט ווי ביי דער ערשטער באַפּרינונג.“ אָבער
 אַט די צווייטע באַפּרינונג איז דאָך ווידער נישט קיין לעצטיגילטיקע,“ האָט ק.
 געזאָגט און געשאַקלט מיטן קאָפּ אין דער ברייט. „פֿאַרשטייט זיך, נישט,“ האָט
 געזאָגט דער מאַלער, „נאָך דער צווייטער באַפּרינונג קומט דער דריטער אַרעסט,
 נאָך דער דריטער באַפּרינונג קומט דער פֿערטער אַרעסט און אַזוי פּסדר. דאָס איז
 שוין אַינגעשטאַסן אין דעם גאַנצן באַגריף פֿון דער לפּנימדיקער באַפּרינונג.“
 ק. האָט געשוויגן. „עס איז מיר שוין קלאָר, אַז די לפּנימדיקע באַפּרינונג איז פֿאַר
 אַיך קיין תּכּלית נישט,“ האָט דער מאַלער געזאָגט, „אפֿשר איז פֿאַר אַיך די
 פֿאַרשעפּונג מער צוגעפּאַסט. זאָל איך אַיך אפֿשר בעסער מסבּיר זיין דעם מהות
 פֿון דער פֿאַרשעפּונג?“ ק. האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאָפּ אויף יאָ. דער מאַלער
 האָט זיך ברייט און באַקוועם צוריקגעלענט אין זיין בענקל, זיין נאָכטעמד איז
 געווען צעכראַסטעט, ער האָט אַרײַנגערוקט אַ האַנט אונטערן העמד און האָט זיך
 פּסדר געגלעט די ברוסט און די זייטן. „די פֿאַרשעפּונג,“ האָט געזאָגט דער
 מאַלער, און האָט אַ לאַנגע רגע געגלאַצט פֿאַרויס פֿאַר זיך, אַט אַזוי ווי ער וואָלט

געזוכט אַ פּערפֿעקטע און צוגעטראָפּענע דערקלערונג, „די פֿאַרשפּעפּונג באַשטייט קודם־כּל דערין, וואָס מע האַלט דעם פּראָצעס כּסדר און כּסדר אין זײַן נידעריק־סטער פּראָצעס־מדרגה. פּדי דאָס צו דערגרייכן, איז נייטיק, אַז דער באַשולדיקטער און זײַן אַרויסהעלפּער, דער עיקר אָבער דער אַרויסהעלפּער, זאָלן כּסדרדיק און אָן איבערריס האַבן אַ פּערווענדלעכן קאָנטאַקט מיט דעם געריכט. איך חזר איבער, אַז דערבײַ איז נישט נייטיק אַזאַ אַנשטרענגונג, ווי בײַם אַרויסבאַקומען אַ פּאַנימ־דיקע באַפּריינג; נייטיק איז אָבער יאָ אַ סך אַ גרעסערע אויפּמערקזאַמקייט. מע טאָר דעם פּראָצעס אויף קיין איין רגע נישט אַרויסלאָזן פֿון אויג; מע מוז רעגולער, פֿון צײַט צו צײַט, גיין צו דעם באַטרעפּנדיקן ריכטער; חוץ דעם דאָרף מען בײַ ספּעציעלע געלעגנהייטן אים באַזונדערס אין זײַנען וואָבן, און אויף אַלערליי אופּנים אויפּהאַלטן זײַן פּריינדלעכקייט; און אויב מען איז מיט דעם ריכטער נישט פּער־זענלעך באַקאַנט, מוז מען דורך אַנדערע, פּערווענדלעך, יאָ באַקאַנטע ריכטער, האַבן אַ השפּעה אויף אים; מע טאָר אָבער אויך אין אַזאַ פּלאַץ נישט אויפּגעבן די דירעקטע, פּערזענדלעכע דורכשמועסן. און אויב מע פֿאַרקוקט נישט קיין זאַך אויף דעם דאָזיקן געביט, אַזוי קען מען מיט אַ געהעריקער מאָס זיכערקייט אָננעמען, אַז דער פּראָצעס וועט נישט אַריבער איבער דער גרענעץ פֿון דער ערשטער פּראָצעס־מדרגה, אמת איז, אַז דער פּראָצעס הערט זיך טאַקע נישט אויף, אָבער דער באַ־שולדיקטער איז אין דעם פּלאַץ פּונקט אַזוי זיכער פֿאַר אַ פּסק־דין און פֿאַר ווערן פֿאַרמשפּט, ווי ווען ער וואַלט גאַמרי פֿריי געווען. לגבי דער פּאַנימדיקער באַ־פּריינג איז די פֿאַרשפּעפּונג אַ סך גינצליקער און אַט מיט וואָס; ערשטנס, איז דער מאַרגנדיקער טאָג פֿון דעם באַשולדיקטן נישט אַזוי אומזיכער; צווייטנס, איז ער פֿריי פֿון די פּחדים פֿון די פּלוצלינגע אַרעסטן; דריטנס, מוז ער נישט מורא האַבן, אַז פּונקט אין אַזאַ צײַט, ווען אַלע אַנדערע באַדינגונגען אין זײַן לעבן וועלן צום ווינציקסטן זײַן צוגעפּאַסט דערצו, וועט ער פּונקט מוזן אויף זיך נעמען די אַג־שטרענגונגען און די אויפּרודערונגען, וואָס זענען פֿאַרבונדן מיט אַ פּאַנימדיקער באַפּריינג. צוגעבן מוז מען אָבער, אַז די פֿאַרשפּעפּונג האַט אויך אַ גאַנצע ריי שלעכטע זײַטן פֿאַר דעם באַשולדיקטן, און מע טאָר זיי נישט צו גרינג נעמען. דערבײַ טראַכט איך גאַר נישט וועגן דעם, אַז אין דעם פּלאַץ איז דער באַשולדיקטער קיין באַפּריינג נישט פֿריי; אין דער אמתן איז ער דאָך אויך נישט פֿריי בײַ דער פּאַנימ־דיקער באַפּריינג. עס איז אָבער דאָ נאָך אַן אַנדערע צרה. דער פּראָצעס קען נישט שטיין בלייבן, אויב עס זענען נישט אַ דערצו געהעריקע סיבות — זאָל זײַן אַפּילו פּאַנימדיקע. עס מוז דעריבער אין פּראָצעס, כּלפי חוץ, כּסדר עפּעס געשען. עס מוזן בכּן פֿון צײַט צו צײַט געגעבן ווערן אַלערליי פֿאַראַרדענונגען; דער באַשולדיק־טער מוז אויסגעפֿאַרשט ווערן, גבית־עדות מוזן אויפּגענומען ווערן — און אַזוי ווייטער און ווייטער. דער פּראָצעס מוז זיך כּסדר דרייען אין דעם קליינעם קרייז אין וועלכן מע האַט אים אויף אַ קינסטלעכן אופּן צונויפּגעצויגן. עס איז, פֿאַרשטייט זיך, אַז דאָס ברענגט מיט זיך ווידער אַלערליי אומאַנגענעמלעכקייטן פֿאַר דעם באַשולדיקטן; אָבער ווידער אַ מאָל דאַרפֿט איר זיך נישט פֿאַרשטעלן, אַז דאָס איז

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

מי יודע ווי ש'עכט. עס איז דאך אלץ נאָר כ'פּי חוץ; די דאָזיקע אויספֿאַרשונגען, כּמשל, זענען גאַנץ קורצע; און האָט מען אַ מאָל נישט קיין ציט, אָדער גאָר קיין חשק נישט אַהין צו גיין, מעג מען זיך גאַנץ פשוט אַנטשולדיקן; מע קען אַפֿילו מיט געוויסע פֿון די ריכטערס אויף אַ פֿאַנגער ציט פֿאַרויס שותפותדיק אַפּמאַכן דעם סדר פֿון די פֿאַררעדענונגען; בעיקר האַנדל'ט זיך עס אין דעם, אַז מע איז אַ באַשולדיקטער, און מע דאַרף זיך דעריבער פֿון ציט צו ציט באַווייזן פֿאַרן ריכטער. שוין ב'ז די דאָזיקע לעצטע ווערטער האָט ק. אַריבערגעלייגט זיין רעקל איבערן אָרעם און איז אויפֿגעשטאַנען. „ער שטייט שוין אויף!“ האָבן זיך תּיכף דעהערט קולות הינטער דער טיר. „איר ווילט שוין אַוועקגיין?“ האָט געפֿרעגט דער מאָלער; אויך ער איז שוין געהאַט אויפֿגעשטאַנען. „עס איז אַוודאי די לופֿט, וואָס טרייבט אַיך אַרויס פֿון דאַנעט. איך באַדויער זייער שטאַרק. איך האָב אַיך נאָך אַ סך צו זאָגן. איך האָב מסתּמא געדאַרפֿט ריידן ניט אַזוי צעצויגן. איך האָף אָבער, אַז איר האָט מיך פֿאַרשטאַנען.“ „יאָ, יאָ, האָט ק. געזאָגט, כאַטש דער קאַפּ האָט אים שוין גוט וויי געטאָן פֿון דער אַנשטרענגונג, מיט וועלכער ער האָט זיך די גאַנצע ציט געצווינגען צוצוהערן זיך. נישט געקוקט אויף דעם „יאָ“ פֿון ק. האָט דער מאָלער אַלץ ביז איצט געזאָגט קורץ צונויפֿגעפּרעסט, אַט אַזוי ווי ער וואָלט געוואָלט ק. מיטגעבן אַ טרייסטוואָרט צום אַהיימגיין, און געזאָגט האָט ער אין צוויי-דריי ווערטער: „ביידע מעטאָדן האָבן איין זאַך בשותפות, זיי דערלאָזן נישט, אַז דער באַשולדיקטער זאָל פֿאַרמשפּט ווערן.“ „זיי דערלאָזן אָבער אויך נישט די אמתדיקע באַפֿרייונג,“ האָט ק. שטילערהייט אַ זאָג געטאָן, אַט אַזוי ווי ער וואָלט זיך געשעמט, אַז ער האָט דאָס אויסגעפֿונען. „איר האָט געכאַפט דעם עיקר פֿון גאַנצן ענין,“ האָט דער מאָלער אויף גיך אַ זאָג געטאָן. ק. האָט אַוועק-געלייגט די האַנט זינע אויפֿן ווינטער-מאַנטל, ער האָט ב'ז זיך אָבער נישט געקענט באַשליסן אַפֿילו דאָס רעקל אַנצוטאָן. צום לייבסטן וואָלט ער איצט אַלץ מיט אַנאַ-דער צונויפֿגענומען אין אַ פעקל און וואָלט מיט אַט דעם פעקל אַרויסגעלאָפֿן אויף דער פֿרישער לופֿט. אויך די מיידעלעך פֿון פֿאַר דער טיר האָבן אים נישט געקענט באַוועגן דערצו. אַז ער זאָל זיך וואָס גיכער אַנטאָן, כאַטש זיי האָבן שוין, נאָך אַ ביסל צו פֿרי, איינע צו דער אַנדערער אַריבערגערופֿן, אַז ער טוט זיך שוין אָן. דער מאָלער האָט שטאַרק געוואָלט אויסטייטשן פֿאַר זיך אַליין די שטימונג פֿון ק. האָט ער דעריבער אַ זאָג געטאָן: „איך זע שוין, אַז איר האָט ב'ז זיך דערווייל נישט געקענט באַשליסן וואָס צו טאָן; איך מיינ אין שייכות מיט מינע פּראָפּאָזיציעס. איך קען עס גאַנץ גוט פֿאַרשטיין. אויך איך אַליין וואָלט אַיך אַפֿילו אַן עצה געגעבן נישט תּיכף זיך צו באַשליסן, דיין און שאַרף ווי אַ האָר איז אין דעם פֿאַר דער חילוק צווישן די נוצן און די שאַדנס פֿון די ביידע מעטאָדן. מע מוז אַלץ גענוי וועגן און מעסטן. ווי די זאָך זאָל אָבער נישט זיין, צו פֿיל ציט פֿאַרלירן טאָר מען אויך נישט.“ „איך וועל אין גיכן צוריקקומען,“ האָט ק. אַ זאָג געטאָן; פֿרוצ-לינג אַנטשלאָסן האָט ער אַרויפֿגעצויגן דאָס רעקל, אַ וואַרף געטאָן דעם מאַנטל אויף די אַקסעלען, און האָט זיך געיאָגט צו דער טיר; הינטער דער טיר האָבן די

מיידעך אַזש אָנגעהויבן צו שרײַען. ק. האָט זיך געדאַכט, אַז ער זעט די שרײַענ-
דיקע מיידעלעך דורך די דרענגלעך פֿון דער טיר אַדורך. „איר מוזט אָבער האַלטן
אַבער וואָרט,“ האָט געזאָגט דער מאַלער, נישט נאַכגייענדיק נאָך ק. „אַזיסט
וועל איך קומען אין דער באַנק אַרײַן און אַרײַן איבערפֿרעגן.“ „נו, מאַכט שוין
אויף די טיר,“ האָט ק. געזאָגט און האָט געריסן די קליאַמקע, וואָס האָט זיך נישט
געוואָלט נאַכגעבן, ווייל די מיידעלעך אין דרויסן האָבן זי צוגעהאַלטן. „וויילט
איר, אַז די מיידעלעך זאָלן זיך טשעפען צו אַנזך?“ האָט דער מאַלער געפֿרעגט.
„פֿאַר וואָס ווילט איר זיך נישט ליבערשט מיט דעם דאָזיקן אַרויסגאַנג באַנוצן?“ און
ער האָט אָנגעוויזן אויף דער טיר הינטער דעם בעט. ק. איז מספּים געווען און האָט
אַ שפרונג געטאָן צוריק צום בעט. אָבער שטאַט צו פֿענען די טיר איז דער
מאַלער אַרונטערגעקראַכן אונטערן בעט און האָט געפֿרעגט פֿון דאָרט: „וואָרט
נאָך צו אַ רגעלע; וואָרט איר נישט וועלן אַ קוק טאָן אויף אַ בילד, וואָס איך וואָלט
עס אַנזך געקענט פֿאַרקויפֿן?“ ק. האָט נישט געוואָלט אַרויסווייזן קיין אומהעפֿ-
לעכקייט; דער מאַלער האָט זיך דאָך אויף אַן אמת פֿאַר אים אָנגענומען און ער
האָט דאָך אַפֿילו צוגעזאָגט אויך ווייטער אים צו העלפֿן; אַגבֿ, האָט מען צוליב ק.׳ס
טבע זיך כּסדר זיך צו פֿאַרגעסן, נאָך קיין וואָרט נישט גערעדט וועגן דער באַרײַ-
נונג פֿאַר דער מיטהילף; און שוין צוליב דעם אַרײַן האָט ק. איצט נישט געקענט
אַפּזאָגן; האָט ער זיך געלאָזט ווייזן דאָס בילד, כאַטש, דעם אמת געזאָגט, האָט ער
שוין ממש געציטערט פֿון אומגעדולד פֿטור צו ווערן פֿון דער אַטעזיע. דער
מאַלער האָט פֿון אונטערן בעט אַפֿיר אַרויסגעצויגן אַ גאַנצע קופּע מיט נישט-
אַנינגערעמעטע בילדער; זיי זענען אַזוי פֿאַרשטויבט געווען, אַז ווען דער מאַלער
האָט נאָר איין באַזאָ געטאָן דעם שטויב פֿון אייבערשטן בילד, האָט זיך ממש אַ
וואַלקן אויפֿגעהויבן און האָט אַ לענגערע ווייל אַזוי זיך געדרייט און געווירבלט
פֿאַר די אויגן פֿון ק. אַז עס האָט אים ממש דעם אַטעם פֿאַרהאַקט. „אַ ווידערניש-
לאַנדשאַפֿט,“ האָט געזאָגט דער מאַלער און ק. דערלאַנגט דאָס בילד. אויפֿן בילד
זענען געווען צוויי שוואַכע ביימעלעך, וואָס זענען געשטאַנען ווייט אַוועק איינס
פֿון אַנדערן אויף אַ מין טונקל גראַז. אין הינטערגרונט איז געווען אַ פֿילפֿאַרביקע
זון־שקיעה. „שיין,“ האָט ק. אַ זאַג געטאָן, „איך קויף עס.“ ק. האָט זיך נאָר דערפֿאַר
אַזוי קורץ אויסגעדריקט, ווייל ער האָט זיך מיט זײַן ענטפֿער אַרויסגעכאַפט גאָר
נישט טראַכטנדיק, איז ער טאַקע דעריבער איצט זייער צופֿרידן געווען ווען דער
מאַלער האָט, שטאַט פֿאַראַיבל צו האָבן, גאָר אַ צווייט בילד פֿונעם דיר אויפֿגע-
הויבן. „און אַט איז אַ בילד צו דער פֿאַר פֿון דער“ אַ לאַנדשאַפֿט,“ האָט געזאָגט
דער מאַלער. קען זײַן, אַז די כּוונה איז טאַקע געווען, אַז עס זאָל זײַן אַ בילד צו
דער פֿאַר; עס איז אָבער קיין מינדסטער הייליק נישט געווען צווישן דעם צווייטן
בילד און דעם ערשטן; אַט אַ זענען דאָ דערויף די צוויי ביימער, און אַט אַ דאָ
איז דאָס גראַז און אַט דאָרט איז די זון־שקיעה. אָבער ק.׳ן איז עס גאַנץ ווייניק
אַנגעגאַנגען. „עס זענען שיינע לאַנדשאַפֿט,“ האָט ער געזאָגט, „איך קויף ביידע
און וועל זיי אין מיין ביראָ אויפֿהענגען.“ דער מאַטיוו איז אַנזך, ווייזט אויס, צום

פֿראַנץ
קאַפּאָ

הארצות, האט דער מאַלער געזאָגט, און האָט נאָך אַ דריט בילד אַרויסגעהויבן, „עס איז ממש אַ גליקלעכער טראַף, וואָס איך האָב פונקט נאָך איין ענדלעך בילד.“ עס איז אָבער נישט געווען סתם ענדלעך, עס איז אין דער אמתן געווען פונקט די זעלבע ווידערניש-לאַנדשאַפֿט. דער מאַלער האָט גוט אויסגענוצט די געלעגנהייט פֿטור צו ווערן פֿון זינע אַלטע בילדער. „איך וועל דאָס אויך נעמען,“ האָט ק. געזאָגט. „וויפֿל קאָסטן זיי, די דריי בילדער?“ „וועגן דעם וועלן מיר רעדן בנאָ אַ צווייטער געלעגנהייט,“ האָט געזאָגט דער מאַלער. „איר יאָגט זיך דאָך אַצינד, און מיר בלעבן דאָך אין קאָנטאַקט. איבעריקנס פֿרייט עס מיך אויף אַן אמת, וואָס די בילדער געפֿעלן אַיך. איך וועל אַיך גאָר מיטגעבן אַלע די בילדער, וואָס איך האָב דאָ אונטן. עס זענען לויטער ווידערניש-לאַנדשאַפֿטן, איך האָב שוין גאָר אַ סך ווידערניש-לאַנדשאַפֿטן געמאַכט. פֿאַראַנען לייט, וואָס שטופן אוועק אַזעלכע בילדער; זיי זאָגן, אַז זיי זענען צו אומעטיק, צו פֿיניצטער פֿאַר זיי; עס זענען אָבער דאָ אַנדערע לייט, און איר געהערט טאַקע צו די אַנדערע, וואָס האָבן דווקא לייב דאָס אומעטיקע.“ אָבער ק. האָט איצט נישט געהאַט די געדולד זיך צוצוהערן צו די מעשיות וועגן די פֿראַפֿעסיאָנעלע דערפֿאַרונגען פֿון דעם מאַלער-בעטלער. „פֿאַקט אַיך אַלע בילדער!“ האָט ער אַ געשריי געטאָן, אַריינפֿאַלנדיק דעם מאַלער אין די רייד אַריין, „מאַרגן וועט דאָ קומען מײַן דינער און וועט זיי אָפֿ-נעמען.“ „עס איז נישט נייטיק,“ האָט געזאָגט דער מאַלער. „איך האָף, אַז מיר וועט געלינגען דאָ ערגעץ אויפֿן אַרט צו געפֿינען אַ טרעגער, וועט ער תּיכּף מיט אַיך מיטגיין.“ און ער האָט זיך סוף-פֿל־סוף אַריבערגעבויגן איבערן בעט און האָט אויפֿגעמאַכט די טיר. „גיט נאָר אַן מורא אַ שפּאַן אַרויף אויפֿן בעט,“ האָט געזאָגט דער מאַלער, „יעדער וואָס קומט דאָ אַריין טוט עס.“ ק. וואָלט אויך אַן דער דאָזי-קער אויפֿפֿאַדערונג פֿון דעם מאַלער דאָס בעט נישט געשאַנעוועט, ער איז אַפֿילו שוין מיט איין פֿוס אַרויף אויף דער סאַמע מיט פֿונעם איבערבעט; האָט ער אָבער אַ קוק געטאָן דורך דער אָפֿענער טיר, און האָט תּיכּף אַ צי געטאָן דעם פֿוס אויף צוריק, „וואָס איז דאָרט?“ האָט געפֿרעגט דער מאַלער. „איבער וואָס זענט איר פֿאַרהידושט?“ האָט ק. צוריקגעפֿרעגט, אַליין אַ פֿאַרהידושטער. „דאָס זענען די קאַנצעלאַריעס פֿונעם געריכט. האָט איר דען נישט געוואָסט, אַז דאָ זענען די קאַנצעלאַריעס פֿונעם געריכט? קאַנצעלאַריעס פֿון געריכט זענען דאָך דאָ כּמעט אויף יעדן בוידעם, פֿאַר וואָס זאָלן זיי פונקט דאָ אויספֿעלן? אויך מײַן אַטעליע געהערט אין דער אמתן צו די קאַנצעלאַריעס פֿונעם געריכט; דאָס געריכט האָט עס אָבער געשטעלט צו מײַן דיספּאָזיציע.“ ק. האָט זיך נישט אַזוי צורייב דעם דערשראָקן, וואָס ער האָט אויך דאָ געפֿונען די קאַנצעלאַריעס פֿונעם געריכט; דער עיקר האָט ער זיך דערשראָקן פֿאַר זיך אַליין און פֿאַר זײַן עם-הארצות אין גע-ריכטס-ענינים, אַ פֿונדאַמענטאַלער פֿלֿ פֿאַר דער באַנעמונג פֿון אַ באַשולדיקטן, האָט ער געטראַכט, איז: זײַ אַלע מאַל גרייט, לאָז זיך קיין מאַל נישט איבערראַשן, קוק נישט קיין מאַל סתם אין דער וועלט אַריין אויף רעכטס, בשעת דער ריכטער דינער שטייט לעבן דיר אויף דער לינקער זײַט, און פונקט קעגן אַט דעם יסודות-

דיקן כּלל פּאַרזינדיקט ער זיך ווידער אַ מאַל און אָבער אַ מאַל. פּאַר זײַן בליק האָט זיך איצט געצויגן אַ פּאַנגער קאַרידאָר; און אַן אַוויר האָט פֿון דאָרט געשפּאַרט אַזאַ, וואָס פּאַרגלײַכנדיק מיט אים, איז שוין די דולפֿט פֿון דער אַטעליע געווען ממש אַ דערפֿרישונג. פֿון ביידע זײַטן קאַרידאָר זענען געשטאַנען בענק, פּונקט ווי אינעם וואָרט־צימער פֿון יענער קאַנצעלאַריע, וואָס צו איר איז געווען צוגע־שריבן דער ענין פֿון ק. וויזנט אויס, אַז סע זענען דאָ גענויע פּאַרשריפֿטן ווי אַזוי אַנינצושטעלן די מעבל פֿון די געריכט־קאַנצעלאַריעס. פּונקט אין דער רגע איז קיין גרויסע באַוועגונג פֿון קליענטן דאָ נישט געווען. איינער אַ מאַנספּאַרשויך איז דאָ געזעסן — איז ער גיכער האָלב געלעגן; זײַן פנים האָט ער, אויף דער באַנק, פּאַרגראָבן אין די אַרעמס זינע און עס האָט אויסגעזען, אַז ער שראַפֿט; אַן אַנדערער מאַנספּאַרשויך איז געשטאַנען אין דער האָלב פֿינצטערניש בײַם סוף קאַרידאָר. ק. איז איצט תּיכּף אַרויף מיט די פֿיס אויפֿן בעט, דער מאַלער איז אים נאָכגע־גאַנגען מיט די בילדער. באַלד האָבן זיי זיך אַנגעשטויסן אויף אַ געריכט־דינער — ק. האָט שוין איצט אַלע די געריכט־דינער באַלד דערקענט אַן דעם גאַלדענעם קנאַפּ, וואָס זיי האָבן אים געהאַט אַנגענייט אויף דעם ציווילן רעקל אונטער די געוויינדעכע קנעפּ — און דער מאַלער האָט אים באַפֿוילן, אַז ער זאָל גיין באַגלייטן ק. מיט די בילדער. ק. האָט זיך מער געוואַקלט ווי געגאַנגען, דאָס טיכל האָט ער געהאַלטן פּאַרקוועטשט בײַם מויל, אַז זיי זענען אַנגעקומען שוין גאַנץ נאָענט צום אַרויסגאַנג, זענען זיי פֿלוצלינג די מיידעלעך ווי אַ שטורעם אַנטקעגנגעלאָפֿן; די באַגעגעניש האָט, הייסט עס, ק. פּאַרט נישט אויסגעמיטן. עס וויזנט אויס, אַז זיי האָבן באַמערקט, אַז די צווייטע טיר פֿון אַטעליע איז געעפֿנט געוואָרן — האָבן זיי אַ לויף געטאָן אַרום און אַרום, און האָבן פֿון דער אַנדערער זײַט זיך אַרײַנגעשפּאַרט. „איך קען אייך מער נישט באַגלייטן!“ האָט דער מאַלער זאָכנדיק אויס־גערופֿן — אַן אַרומגערינגלטער מיט די מיידעלעך. „אויף ווידערזען; און קלערט נישט איבער צו פּאַנג!“ ק. האָט זיך אַפֿילו נישט אומגעקוקט אויף אים. ווען ער איז אַראַפּגעקומען אויף דער גאַס, האָט ער אַ כאַפּ געטאָן דעם ערשטן בעסטן וואַגן, וואָס איז אים אַנטקעגן געפּאַרן. עס איז אים געגאַנגען אין לעבן וואָס גיכער פּטור צו ווערן פֿונעם דינער, וואָס זײַן גאַלדענער קנאַפּ האָט אים אַן אויפהער געשטאַכן אין די אויגן, כאַטש קיין אַנדערער וואָרט דאָס אַפֿילו נישט באַמערקט. אין זײַן דינענדיקער הכּנעה האָט זיך דער דינער נאָך אַפֿילו געוואַלט צוזעצן צום קוטשער אויף דער קעלניע, אָבער ק. האָט אים אַרונטערגעיאַגט. די מיטאַג־צײַט איז שוין לאַנג פּאַרביי געווען, ווען ק. איז אַנגעקומען לעבן דער באַנק. ער וואַלט גערן איבערגעלאָזן די בילדער אין דער דראָזשקע; ער האָט אָבער מורא געהאַט, אַז עס וועט זיך אפֿשר מאַכן אַ געלעגנהייט און ער וועט זײַן געצווינגען אַפּצוגעבן אַ דיך־וחשבון דעם מאַלער וועגן זיי. האָט ער געלאָזט דעם פּאַק אַרײַנטראַגן אין זײַן ביוּראַ, האָט אים פּאַרשלאָסן אין אַן אונטערשטן שופּלאַד פֿון אַ טיש; אויף דעם אופֿן זענען די בילדער לכל הפּחות אין די סאַמע נאָענטסטע פּאַר טעג באַוואָרנט געווען פֿון די בליקן פֿון דעם וויצע־דירעקטאָר.

אַפגעזאָגט דעם אַדוואָקאַט

סוף-כֹּסֶף האָט ק. פֿאַרט ביי זיך באַשלאָסן אַרויסצונעמען זײַן פֿאַרטיידי-
 קונג פֿון דעם אַדוואָקאַטס הענט. די ספֿקות וועגן דעם, צי איז די דאָזיקע האַנדלונג
 אַ ריכטיקע, האָט מען טאַקע פֿון איינעםס האַרץ נישט געקענט אַרויסרײַסן, עס
 האָט אָבער דאָך איבערגעווויגן די איבערצײַגונג, אַז אַזוי מוז געטאָן ווערן. דאָס
 פועלן ביי זיך אַזײַן האָט ביי ק. אין יענעם טאָג, ווען ער האָט געוואָלט גיין צום
 אַדוואָקאַט, זייער אַ סך אַרבעטס־ענערגיע אויסגעזויגן; ער האָט אין יענעם טאָג
 גאָר און גאָר פֿאַוואָליע געאַרבעט, ער האָט געמוזט זייער פֿאַנג בלײַבן זיצן אין
 ביראָ; דער זייער האָט שוין פֿאַנג אויסגעקלונגען צען, ווען ער איז סוף־כֹּסֶף־סוף
 שטיין געבליבן פֿאַר דער טיר פֿון אַדוואָקאַט. אַפֿילו איין רגע איידער ער האָט אַ
 צי געטאָן דאָס גלעקל, האָט ער נאָך אַפֿי ביי זיך געטראַכט, צי עס וואָלט אָפֿער
 נישט בעסער געווען צו אַפּזאָגן אים טעלעפֿאָניש, און אָפֿער גאָר דורך אַ בריוו;
 דער פֿנים־אל־פֿנים־שמועס וועט אַוודאי זײַן מוראדיק פֿריקרע. נאָר נישט געקוקט
 אויף אַפֿי, האָט ק. פֿאַרט נישט געוואָלט רעזיגנירן פֿון אַ שמועס פֿנים־אל־פֿנים;
 ביי אַ יעדן אַנדערן מין אַפּזאָגן, וואָלט עס אַדער שטיששווינגנדיק אַנגענומען
 געוואָרן, אין בעסטן פֿאַל מיט אַ פֿאַר אַפֿיציעלע ווערטער, און ק. וואָלט — אויב
 פֿעני וועט נישט אויספֿאַרשן אַזערײַ פֿרטים — קיין מאָל נישט געוואָרן געוואָרן
 ווי אַזוי דער אַדוואָקאַט האָט אויפֿגענומען דאָס אַפּזאָגן און וואָס פֿאַר אַ רעזולטאַטן
 דאָס אַפּזאָגן וועט האָבן נאָך דעם אַדוואָקאַטס מחשבה, און דאָס איז גאַרנישט
 אַזוי אומוויכטיק. אויב אָבער דער אַדוואָקאַט וועט זיצן פֿנים־אל־פֿנים און וועט
 איבערראַשט ווערן פֿונעם אַפּזאָגן, וועט דעמאָלט ק. אַפֿילו ווען דער אַדוואָקאַט
 וועט זיך שטאַרק היטן, אַז מע זאָל וואָס נישט איז פֿון אים אַרויסבאַקומען, דאָך גאַנץ
 גרינג קענען אַרויסלייענען אַפֿי וואָס ער וויל — סײַ פֿון דעם אַדוואָקאַטס פֿנים
 און סײַ פֿון אַדוואָקאַטס באַנעמונג. עס איז אַפֿילו נישט אויסגעשלאָסן, אַז ער
 וואָלט פֿלוצלינג געקומען צו דער מסקנא, אַז עס איז פֿאַרט גוט איבערצולאָזן די
 פֿאַרטיידיקונג אין די הענט פֿון דעם אַדוואָקאַט, און אים ניט אַפּזאָגן.
 דער ערשטער קלונג ביי דער טיר פֿון אַדוואָקאַט, ווי געוויינטלעך, האָט קיין
 פעולה נישט געהאַט. „פֿעני וואָלט געמעגט זײַן אַ ביסל רירעוודיקער,“ האָט ק.

א טראכט געטאָן. מע האָט אָבער שוין עפעס דערמיט געוונען, אַז פֿונעם אַנדערן
שכן, ווי עס איז רױב געשען, האָט מען זיך דערווײַל נישט אַרײַנגעמישט, און דער
מאָן אין שדאַפֿראַק איז נישט אַרויסגעקומען, ער — אָדער גאָר עפעס אַן אַנדער
באַשעפֿעניש, וואָס קרומט זיך. אַז ק. האָט דאָס צווייטע מאָל אַ דריק געטאָן דאָס
עלעקטרישע קנעפֿל, האָט ער זיך דערבײַ אויף דער אַנדערער טיר אומגעקוקט,
אָבער אויך די דאָזיקע טיר איז דאָס מאָל געבליבן פֿאַרמאַכט. סוף־פֿל־סוף האָט
זיך בײַם קוק־פֿענצטער פֿון אַדוואַקאַט באַווײַן אַ פֿאַר אויגן; עס זענען אָבער
נישט געווען פֿעניס אויגן. עמעצער האָט די טיר אויפֿגעמאַכט, האָט זי אָבער דער־
ווײַל נאָך פֿעסט מיטן אייגענעם גוף צוגעהאַלטן, און האָט אַ רוף געטאָן אַהינטער
זיך אין שטוב אַרײַן: „דאָס איז ער!“ און ערשט אַצינד האָט ער אויפֿגעפֿראַלט די
טיר. ק. האָט זיך איצט שטאַרק געשטופֿט אין דער טיר אַרײַן, מחמת ער האָט
שוין דערווײַל דערהערט, ווי עמעצער האָט גיך־גיך זיך געפֿאַרקעט מיטן שליסל
אין שלאַס פֿון דער שכנישער טיר. אַז די טיר האָט זיך סוף־סוף פֿאַר אים אַן
עפֿן געטאָן, איז ער ממש ווי אַ ווינט אין פֿאַדער־צימער אַרײַנגעפֿאַלן, און ער
האָט נאָך באַווײַן מיטן אויג צו דערכאַפֿן, ווי אַזוי פֿעני (דער וואָס האָט די טיר
געעפֿנט האָט משמעות צו איר פֿריער גערעדט) פֿילט אין בלוין העמד אַוועק
און פֿליט דורך דורך דעם קאַרידאַר, וואָס פֿירט פֿון אײַן צימער אין אַנדערן אַרײַן.
אַ רגע לאַנג האָט ק. איר נאָך נאַכגעפֿאַלגט מיטן אויג און האָט זיך שפעטער
אומגעקוקט אויף דעם פֿאַרשוין, וואָס האָט די טיר געעפֿנט. געווען איז עס אַ
קליינער מאָן, דאַר ווי אַ שפּאַן, מיט אַ גרויסער באַרד, אין האַנט האָט ער געהאַלטן
אַ פֿיכט. „איר זענט דאָ אַן אַנגעשטעלטער?“ האָט ק. געפֿרעגט. „נײַן, האָט דער
פֿאַרשוין געענטפֿערט. „אײך בין דאָ אַ פֿרעמדער; זיער אַדוואַקאַט איז מײַן פֿאַר־
טיידיקער, אײך בין אַהער געקומען וועגן אַ יורײַדישן ענין.“ אַן אַ רעקל?“
האָט ק. געפֿרעגט, און האָט מיט אַ מאַך פֿון דער האַנט אַנגעוויזן אויף דער
מאָדנער הכּבּשה פֿונעם פֿאַרשוין. „אַ, זײַט מיר מוחל!“ האָט דער מענטש געזאָגט,
און האָט זיך אַרײַן אַרומגעלויכטן מיטן פֿיכטער, אַט אַזוי ווי ער וואָלט אַרײַן
ערשט צום ערשטן מאָל באַמערקט דעם מאָדנעם צושטאַנד זײַנעם. „איז פֿעני
אַבער געדיבּטע?“ האָט ק. קורץ און שאַרף אַ פֿרעג געטאָן. די פֿיס האָט ער גראָד
געהאַט אַ ביסל פֿונאַדערגעשפּרייט און די הענט, וואָס אין זײַ האָט ער געהאַלטן
דעם הוט, פֿאַרפֿינגט אויף הינטן. שוין דורך דעם אַרײַן, וואָס ער באַזיצט אַ פֿעסטן
אײבערמאַנטל, האָט ער געפֿילט זײַן העכערקײט איבער דעם מאַגער־קליינעם
מענטשל. „אַ, גאָט, האָט יענער אַ זאַג געטאָן און האָט אויפֿגעהויבן אײַן האַנט,
פֿאַרשטעלט מיט איר דאָס פנים, אַט אַזוי ווי ער וואָלט זיך מיט פּחד געווערט
קעגן עמעצן, „נײַן־נײַן, וואָס פֿאַלט אײַך אײַן?“ „אויסקוקן קוקט איר אויס ווי
אײנער, וואָס מע דאַרף אים גלייבן,“ האָט ק. אַ זאַג געטאָן מיט אַ שמיכל, „פֿונ־
דעסטוועגן — קומט מיט מיר.“ ער האָט אים געגעבן אַ וונק מיטן הוט און האָט
אים געפֿאַזט פֿאַרויסגיין פֿאַר זיך. „אַגב, ווי הייסט איר?“ האָט ק. געפֿרעגט
גייענדיק. „בלאַק, סוחר בלאַק,“ האָט געזאָגט דער קליינער זיך פֿאַרשטעלנדיק

פֿראַנץ
קאַפּלאַ

און האָט זיך אומגעדרייט מיטן פנים צו ק. אָבער ק. האָט אים נישט געלאָזט שטיין בלייבן. „איז דאָס אַמער אמתער נאָמען?“ האָט ק. געפֿרעגט. „אָוודאי.“ האָט דער קליינער געענטפֿערט, „פֿאַר וואָס האָט איר דען אַ ספֿק?“ „איך האָב געמיינט, אַז איר קענט האָבן אַ סיבה, אַינער נאָמען צו באַהאַלטן.“ האָט ק. געזאָגט. ער האָט זיך געפֿילט מאָדנע פֿריי, אַזוי פֿריי, וואָס אַזוי איז מען נאָר, ווען מע שמועסט אין דער ווינטער פֿרעמד מיט גידעריקערע לייט; אַלץ, וואָס עס האָט אַ שייכות צו דיר אַליין, באַהאַלטסטו אין אַזאַ פֿאַל ביי זיך אין געדאַנק, וועגן די ענינים פֿון די דאָזיקע אַנדערע, מיט וועלכע דו שמועסט, רעדסטו מיט אַ סך גלייכגילטיקייט; דורך דעם הייבסט זיי אַ ביסל אויף פֿאַר זיך אַליין, אָבער אַז עס גלויבט זיך דיר, קענסטו זיי צו יעדער צייט ווידער לאָזן פֿאַרן, ביי דער טיר פֿון אַרבעטס-צימער פֿונעם אַדוואַקאַט איז ק. שטיין געבליבן, האָט די טיר אַן עפֿן געטאָן, און האָט נאָכגערופֿן דעם סוחר, וואָס איז, אַ רויק פֿאַגגנדיקער, שוין געהאַט אַ ביסל ווינטער געזאַנגען; „אַנלעט זיך נישט צו שטאַרק! קומט אַהער און לייכט דאָ אַ ביסל צו.“ ק. האָט געמיינט, אַז לעני האָט זיך דאָ ערגעץ מסתמא באַהאַלטן, האָט ער געזאָגט דעם סוחר אַרומזוכן אין אַלע ווינקלעך, אָבער דאָס צימער איז געווען פּוּסט. אַנגעקומען פֿאַרן בילד פֿון דעם ריכטער, האָט ק. דעם סוחר אַ שלעפֿ געטאָן אויף צוריק ביי די שרייקעס זינע. „קענט איר דעם דאָזיקן?“ האָט ק. געפֿרעגט און געוויזן מיט טייט-פֿינגער אין דער הייך. דער סוחר האָט אויפֿגעהויבן דאָס ליכט, פינטלענדיק מיט די אויגן האָט ער אַ קוק אַרויף געטאָן און געזאָגט: „עס איז אַ ריכטער.“ „אַ הויכער ריכטער?“ האָט ק. געפֿרעגט און זיך זייטיק אַ שטעל געטאָן נעבן דעם סוחר, פֿדי צו אָבסערווירן דעם רושם, וואָס דאָס בילד מאַכט אויף אים. דער סוחר האָט אַרויפֿגעקוקט און באַוונדערט. „עס איז אַ הויכער ריכטער“, האָט ער געזאָגט. „איר האָט נישט קיין גרויסע השגה.“ האָט ק. געזאָגט. „צווישן די גידעריקע אויספֿאַרשונגס-ריכטערס איז ער דער גידעריקסטער.“ „איצט דערמאַן איך זיך“, האָט געזאָגט דער סוחר און האָט טיפֿער אַראַפֿגעלאָזט דאָס ליכט, „איך האָב עס אויך שוין אַ מאָל געהערט.“ „אָבער פֿאַר-שטייט זיך“, האָט ק. אויסגערופֿן, „איך האָב עס דאָך פֿאַרגעסן. פֿאַרשטייט זיך, אַז איר האָט עס שוין געמוזט האָבן געהערט.“ „אָבער פֿאַר וואָס זשע, פֿאַר וואָס זשע?“ האָט געפֿרעגט דער סוחר, בשעת ק. האָט אים אַלץ אַנגעטריבן מיט די הענט און ער האָט זיך פּסדר באַוועגט און געקירעוועט צו דער טיר. אַרויס פֿונעם אַרבעטס-צימער און שוין אין קאַרידאָר האָט ק. געזאָגט: „איר ווייסט דאָך, וווּ לעני האָט זיך אויסבאַהאַלטן?“ „אויסבאַהאַלטן?“ האָט דער סוחר געזאָגט, „ניין, אָבער זי מוז אָוודאי זיין אין דער קיך, וווּ זי קאַכט אַ זופֿ פֿאַרן אַדוואַקאַט.“ „פֿאַר וואָס האָט איר עס נישט תּיפֿה געזאָגט?“ האָט ק. געפֿרעגט. „איך האָב דאָך אַנזך געוואָלט אַהין פֿירן, נו, האָט איר מיך ווידער צוריקגערופֿן.“ האָט געענטפֿערט דער סוחר, אַזוי ווי צעטומלט פֿון די סתירותדיקע באַפֿעלן. „עס דאַכט זיך אַנזך מסתמא, אַז איר זענט זייער כּיטערע“, האָט ק. געזאָגט. „איז פֿירט זשע מיך אַהין!“ אין דער קיך איז ק. נאָך קיין מאָל נישט געווען, זי איז געווען איבעראַשנדיק גרויס און

רינג אויסגעשטאפירט. שוין דער קאכאויוון אליין איז געווען דריי מאָס אזוי גרויס ווי געוויינטלעכע קאכאויוונס; פֿון די אַלע אַנדערע זאָכן האָט מען איצט קיין דינטלעכע פֿרטים נישט געזען, ווייל די קיך איז איצט באַלויכטן געווען פֿון אַ קליין לעמפלעך, וואָס איז געהאַנגען ביים אַרבינגאַנג. ביים קאכאויוון איז געשטאַ-
 נען לעני, אַנגעטאַן אין אַ ווייסן פֿאַרטעך, ווי תמיד, און האָט איבערגעגאַסן אויס-
 געלאָזטע אייער אין אַ טאַפ אַריין, וואָס איז געשטאַנען אויף אַ ברענענדיקער
 ספירט-מאַשינקע. „גוטן אַונט, יאַזעף,“ האָט זי אַ זאַג געטאַן מיט אַ זימיקן קוק.
 „גוטן אַונט,“ האָט ק. געענטפֿערט, און האָט מיט דער האַנט אַ ווייז געטאַן אויף
 אַ בענקל, וואָס איז געשטאַנען אַן אַ זייט, אַז דער סוחר זאַל זיך דאַרט אַוועקזעצן;
 און ער האָט עס טאַקע תיכף געטאַן. ק. איז אָבער צוגעגאַנגען גאַנץ נאַענט צו
 לעני, ער האָט זיך אַריבערגעבויגן איבער איר אַקסל און האָט געפֿרעגט: „ווער איז
 ער, דער דאָזיקער מאַן?“ לעני האָט מיט דער פֿרייער האַנט אַרומגענומען ק.,
 מיט דער אַנדערער האָט זי געמישט די זופ, זי האָט ק. אַן אַ צי געטאַן אזוי, אַז ער
 זאַל אויסקומען פֿון פֿאַרנט פֿון איר, און האָט געזאָגט: „עס איז אַ נעבענדיקער
 מענטש, אַן אַרעמער סוחר, אייער אַ בלאַק, קוק אים נאָר אָן.“ ביידע האָבן אַ קוק
 געטאַן הינטער זיך. דער סוחר איז געזעסן אויפֿן זעלבן בענקל, אויף וועלכן ק.
 האָט אים געהייסן זיך זעצן, דאָס ברענענדיקע ליכט, וואָס זיין שניין איז איצט מער
 נישט נייטיק געווען, האָט ער אויסגעבליאָזן און האָט געקוועטשט מיט די פֿינגער
 דאָס קנייטל, אַז עס זאַל נישט רויכערן. „דו ביסט געווען אין בלויון העמד,“ האָט
 ק. געזאָגט און האָט מיט דער האַנט ווידער אַ קער געטאַן לעניס קאַפ צום קאַכ-
 אויוון צו. זי האָט אָפּגעשוויגן. „ער איז דיין געליבטער?“ האָט ק. געפֿרעגט. זי
 האָט געוואָלט אַננעמען דעם טאַפ מיט דער זופ, אָבער ק. האָט אַנגעכאַפט אירע
 ביידע הענט און האָט געזאָגט: „ענטפֿער!“ זי האָט געזאָגט: „קום אַריין אין אַרבעטס-
 צימער, און איך וועל דיר דאַרט אַלצדינג קלאָר מאַכן.“ „ניין,“ האָט ק. געזאָגט,
 „איך וויל, אַז דו זאָלסט עס מיר תיכף דאָ אויפֿן אַרט קלאָר מאַכן.“ זי האָט זיך
 אַנגעהאַנגען אַן אים און האָט אים געוואָלט אַ קוש געבן. ק. האָט זיך אָבער געווערט
 און האָט געזאָגט: „איך וויל נישט, אַז דו זאָלסט מיך אַצינד קושן.“ „יאַזעף,“ האָט
 לעני געזאָגט און האָט בעטנדיק, אָבער דאָך פֿריי און אַפֿן, געקוקט אין ק. אַס אויגן,
 „ווי קענסטו דען אייפֿערזיכטיק זיין אויף הער בלאַק? רודי,“ האָט זי געזאָגט און
 האָט זיך אַ קער געטאַן צום סוחר, „קום און העלף מיר, דו זעסט דאָך, אַז מען איז
 מיך חושד, לאָז שוין אַפּ דאָס ליכט דאַרטן.“ מען וואָלט געקענט מיינען אַז דער
 גאַנצער ענין איז דעם סוחר גאָר נישט אַנגעגאַנגען, אָבער ער האָט געוויסט אַלע
 סודות. „דעם אמת געזאָגט, ווייס איך אויך נישט פֿאַר וואָס, אייגנטלעך, איר
 דאַרפֿט זיין אייפֿערזיכטיק,“ האָט ער געזאָגט, נישט ווי קיין איבעריקער חכם.
 „דעם אמת אַיך צו זאָגן, ווייס איך עס אויך נישט,“ האָט ק. געזאָגט און אַנגעקוקט
 דעם סוחר מיט אַ שמייכל. לעני האָט געלאַכט הויך אויף אַ קול, האָט אָבער אויס-
 גענוצט דעם מאַמענט פֿון ק. אַס נישט-אויפֿמערקזאַמקייט, זיך צוגעטויליעט צו זיין
 אַקסל, און געשעפטשעט: „לאָז אים אַפּ אַצינדערט, דו זעסט דאָך אליין, וואָס פֿאַר

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

א מין מענטש דאָס איז. איך האָב זיך אַ ביסל אַנגענומען פֿאַר אים, ווייל ער איז
איינער פֿון די בעסטע קליענטן פֿון אַדוואַקאַט; קיין שום אַנדערע סיבות האָב
איך נישט. און דו? וויססטו נאָך היינט אַ שמועס טאָן מיט דעם אַדוואַקאַט? ער
איז היינט זייער קראַנק, אָבער אויב עס גייט דיר שטאַרק אין דעם, וועל איך דיך
היינט נאָך פֿאַרמעלדן ביי אים. אויף איבער דער נאַכט וועסטו אָבער בלייבן ביי
מיר, אויף זיכער, אויף זיכער. דו ביסט דאָך שוין אַזוי פֿאַנג ביי אונדז נישט
געווען, אפילו דער אַדוואַקאַט האָט זיך שוין אויף דיר נאַכגעפֿרעגט. פֿאַרלאָז נאָר
נישט דעם פֿראַצעס! אויך איך האָב דיר אַפֿערליי זאָכן מיטצוטיילן, וואָס איך בין
נישט־פֿאַנג צוריק געוואָר געוואָרן. נו, קודם־פֿל טו אויס דעם מאַנטל דינעם!
זי האָט אים געהאַפֿן ביים אויסטאָן, האָט אים אַראָפּגענומען דעם הוט פֿון קאַפּ,
האָט אַ לויף געטאָן מיט די זאָכן אין פֿאַדער־צימער, האָט זיי דאָרט אויפֿגעאַנגען;
זי איז לויפֿנדיק צוריקגעקומען און האָט צוגעזען די זוף זאָל זיך קאַכן. „זאָל איך
פֿריער דיך פֿאַרמעלדן, אָדער אים פֿריער דערפֿאַנגען די זוף?“ „קודם־פֿל פֿאַרמעלד
מיר,“ האָט ק. געזאָגט. ער איז געווען שלעכט אויפֿגעלייגט, ער האָט כֿתחילה
אין זינען געהאַט מיט לענין דעם ענין זינעם גענוי אַרומצושמועסן, דער עיקר
די פֿראַבלעם פֿון אַפּוואַגן, אָבער דאָס בייזשן פֿון דעם סוחר האָט אים דעם גאַנצן
חשק דערצו צוגענומען. איצט איז אָבער דער ענין זינער צו וויכטיק געווען פֿאַר
אים, און עס וואָרט געווען אַ נאַרישקייט צו לאָזן דאָס דאָזיקע קליינע סוחר
משפּיע צו זיין דעם לויף פֿון זיין פֿראַצעס; כאַטש לעני איז שוין אין קאַרידאָר
געווען, האָט ער זי אַ רוף געטאָן אויף צוריק. „איך האָב זיך באַטראַכט, ברענג אים
קודם־פֿל די זוף,“ האָט ער געזאָגט, „זאָל ער זיך אָננעמען מיט פּוּחות, איידער
ער וועט האָבן דעם שמועס מיט מיר, עס וועט אים שטאַרק צו נוץ קומען.“ איר
זענט אויך דעם אַדוואַקאַט אַ קליענט. „האָט דער סוחר געזאָגט פֿון זיין ווינקל
אַרויס, אַט אַזוי ווי צו קאַנסטאַטירן עפעס. עס איז אָבער נישט־גוט אויפֿגענומען
געוואָרן. וואָס גייט עס אַיך אָן?“ האָט ק. געזאָגט, און לעני האָט צוגעוואָרפֿן:
„וועסט דאָרט שטיין זיין, דו. — אויב אַזוי, וועל איך אים קודם־פֿל ברענגען די
זוף,“ האָט לעני אַ זאָג געטאָן צו ק. און אָנגעגאָסן די זוף אין אַ טעלער אַריין.
„עס איז אָבער אַ מורא, אַז ער וועט באַד אַינשלאָפֿן; נאָכן עסן שלאָפֿט ער אַדע
מאַל תּיכּף אַיין.“ דאָס, וואָס איך וועל אים זאָגן, וועט אים שוין וואָך האַלטן.“
האָט ק. געזאָגט; ער האָט פּסדר געוואָרט געבן אַן אַנצוהערעניש, אַז זיין פּוּחה
איז היינט אַרומצורעדן מיטן אַדוואַקאַט עפעס גאַר וויכטיק; עס איז אים ממש
געגאַנגען אין לעבן, אַז לעני זאָל אים אַ פֿרעג טאָן, וואָס איז עס אַזוינס, און ערשט
שפעטער זאָל ער ביי איר פֿרעגן אַן עצה. אָבער לעני האָט נאָר פינקטלעך אויס־
געפֿירט אַרץ, אַלץ, וואָס ער האָט איר באַפֿוילן, אַז זי איז מיט דער טאָץ אין די
הענט לעבן אים פֿאַרבייגעגאַנגען, האָט זי מיט אַ בפֿירושער פּוּחה אים אַ שוואַכיקן
שטויס געגעבן און געשעפטשעט; „אַזוי גיך ווי ער וועט נאָר די זוף האָבן געגעסן,
וועל איך דיך תּיכּף פֿאַרמעלדן, פּדי איך זאָל דיך אַזוי גיך ווי נאָר מעגלעך ווידער
צוריק אַרויסבאַקומען.“ „גי נאָר, גיי,“ האָט ק. געזאָגט, „גי.“ „קענסט זיין אַ

ביסל פֿרינדלעכער, האָט זי געזאָגט און — שוין אין דער טיר מיט דער טאָץ — האָט זי זיך נאָך אַ מאָל אין גאַנצן אומגעדרייט.

ק. האָט איר נאָכגעקוקט; נו, איצט האָט ער שוין אויף זיכער באַשלאָסן, אַז ער וועט דעם אַדוואָקאַט אָפּזאָגן; עס איז סוף־פֿל־סוף בעסער, וואָס ער האָט פֿריער וועגן דעם נישט געקענט אַ שמועס טאָן מיט דענין; זי האָט נישט דעם געהעריקן באַגריף וועגן דעם גאַנצן ענין און וואָרט אים אַוודאי פֿאַרקערט געעצהט; און עס קען אַפֿילו זיין, אַז זי וואָרט אים אַזוי ווייטט משפיע געווען, אַז ער וואָרט זיך דאָס מאָל אָפּגעהאַלטן דעם אַדוואָקאַט אָפּצוזאָגן; ער וואָרט אין אַזאַ פֿאַל ווידער געבליבן אין זיין אומרו און אין זינע ספֿקות, און סוף־פֿל־סוף וואָרט ער דאָך פֿאַרט זיין באַשלוס אין אַ צייט אַרום אויסגעפֿירט, ווייל דער באַשלוס איז און בלייבט אַזאַ, וואָס מע קען זיך פֿון אים נישט אַרויסדרייען. און וואָס פֿריער מע פֿירט אויס אַזאַ באַשלוס, אַדל מער שאָדן מיינט מען אויס, אַגב, אפֿשר ווייסט גאָר דער סוחר פֿון אַ גוטער עצה וועגן דעם גאַנצן ענין.

ק. האָט זיך אויסגעדרייט, און אַזוי ווי דער סוחר האָט עס נאָר באַמערקט, האָט ער שוין געוואָרט אויפֿשטיין. „בלייבט זיין, וווּ איר זיצט,“ האָט ק. געזאָגט און האָט אַ צי געטאָן אַ בענקל נענטער צום סוחר. „זענט איר שוין אַן אַרטער קליענט פֿון דעם אַדוואָקאַט?“ האָט ק. געפֿרעגט. „יא,“ האָט געזאָגט דער סוחר, „זייער אַן אַרטער קליענט.“ „וויפֿל יאָר איז ער שוין אַינער פֿאַרטרעטער ביי די געריכטן?“ האָט ק. געפֿרעגט. „איך ווייס נישט גענוי, וואָס איר מיינט דערמיט,“ האָט דער סוחר געזאָגט, „וואָס שייך ריין סוחרישע יורידישע ענינים — איך פֿיר אַ תּבֿואה־האַנדל — איז דער אַדוואָקאַט מײַן פֿאַרטרעטער, פֿון זײַנט איך האָב דאָס געשעפֿט איבערגענומען, אַן ערך צוואַנציק יאָר צײַט; אָבער וואָס שײַך מײַן אײַגע־נעם פּראָצעס, און דאָס האָט איר דאָך מסתמא אין זײַנען געהאַט מיט אײַנער פּראָצעס, איז ער מײַן פֿאַרטרעטער פֿון זײַנט דעם טאָג, וואָס דער פּראָצעס האָט זיך אָנגע־הויבן, און דאָס איז שוין אויך מער ווי פֿינף יאָר צײַט. יא, יא, שוין אַ סך לענגער ווי פֿינף יאָר צײַט,“ האָט דער סוחר געזאָגט און אַרויסגעצויגן אַן אַלטן פּאַרטפֿעל פֿון קעשענע, „אַט אַ דאָ האָב איך אַדל שוואַרץ אויף ווייט; אויב איר ווילט, קען איר אַיך אָנגעבן אַלע דאַטעס גאַנץ גענוי. עס איז נישט־גרינג אַדל צו האַלטן אין זפרון. דעם אמת זאָגנדיק, געדויערט מײַן פּראָצעס מסתמא שוין אַ סך לענגער; ער האָט זיך אָנגעהויבן אַ קורצע צײַט נאָכן טײַט פֿון מײַן פֿרוי, און דאָס איז שוין אַוודאי מער ווי זעקסהאַלבן יאָר.“ ק. האָט זיך צוגערוקט נענטער צו אים. „הײַסט עס, אַז דער אַדוואָקאַט נעמט איבער אויך גאַנץ פּשוטע יוריטישע ענינים?“ האָט ער געפֿרעגט. די דאָזיקע פֿאַרבינדונג פֿון יענע געריכטן מיט די יוריטישע וויסנשאַפֿטן האָבן אין ק. אַרויסגערופֿן אַן אויסערגעוויינטלעכע באַ־רויקונג. „פֿאַרשטייט זיך,“ האָט געענטפֿערט דער סוחר און באַלד האָט ער שעפֿ־טשענדיק געזאָגט צו ק. „מען זאָגט אַפֿילו, אַז אין די דאָזיקע יוריטישע ענינים איז ער אַ סך מער באַזאָונט ווי אין אַלע אַנדערע געריכט־זאַכן.“ אָבער אַזוי גיך ווי ער האָט דאָס אַרויסגעברענגט, האָט ער חרטה באַקומען; ער האָט אַרויפ־

פֿראַנץ
קאַפּלאַ

געדייגט אַ האַנט אויפֿן אַקסל פֿון ק. און געזאָגט: „איך בעט אייך זייער — גיט מיך נישט אויס“. כדי אים צו באַרויקן האָט ק. אים געגעבן אַ פּאַר מיידע קלעפּלעך מיט די פֿינגער־שפיצן אין דער לייטקע און געזאָגט: „ניין, ניין, אַ מסור בין איך נישט.“ „ער איז, מוזט איר וויסן, אַ נוקם ונוטר“, האָט געזאָגט דער סוחר. „קעגן אַזאַ געטרייעם קליענט וועט ער אָן שום ספֿל גאַרנישט טאָן“, האָט ק. געזאָגט. „און פֿאַרט“, האָט געזאָגט דער סוחר, „אַז ער פֿאַלט אַרײַן אין פעס, איז אים קיין שום חילוק נישט, און, אַגב, בין איך אים גאַרנישט אַזוי געטרעט.“ „ווי קומט עס?“ האָט ק. געפֿרעגט. „זאָל איך אייך אויסזאָגן דעם סוד?“ האָט דער סוחר געזאָגט מיט אַ סך ספֿיקות. „איך מײַן, אַז איר זאָלט עס טאָן“, האָט ק. געזאָגט. „אויב אַזוי“, האָט געזאָגט דער סוחר, „וועל איך אייך טיילווייז דעם סוד איבערגעבן, איר אָבער מוזט מיר אויך עפעס אַ סוד אויסזאָגן, כדי מיר זאָלן אויף דעם אויפֿן זיין איינער מיטן אַנדערן שטאַרק געבונדן לִגְבִי דעם אַדוואַקאַט.“ „איר זענט זייער געהיט“, האָט ק. געזאָגט, „אָבער איך וועל אייך אַזאַ סוד געטרויען, וואָס דאָס וועט אייך אַבסאָלוט באַרויקן. איז זאָגט זשע מיר אין וואָס עס באַשטייט אַינער אומגעטריישאַפֿט לִגְבִי דעם אַדוואַקאַט?“ „איך האָב“, האָט אין אײַן טאָן און זייער צוריקהאַלטעוודיק געזאָגט דער סוחר, „אַזוי ווי מע איז זיך מודה אין עפעס אַ זייער נישט־בכבֿודיקער זאַך, „איך האָב, חוץ אים, נאָך אַנדערע אַדוואַקאַטן.“ „דאָס איז עס אין גאַנצן? עס איז גאַרנישט אַזאַ עוויל“, האָט ק. געזאָגט, ווי איינער, וואָס איז אַ ביסל אַנטווישט. „דאָס, יאָ“, האָט געזאָגט דער סוחר, וואָס האָט נאָך אַ ביסל שווערעך געאַטעמט, נאָך דעם ווי ער האָט זיך מודה געווען; אָבער די באַמערקונג פֿון ק. האָט אים ווידער אַ טראָפֿן גלויבן צוריקגעגעבן. „עס איז נישט דערלויבט. און צום ווינציקסטן איז דערלויבט צו האָבן, לעבן אָן אַזוי גערופֿענעם אַדוואַקאַט, איך נאָך ווינקל־אַדוואַקאַטן. און פונקט דאָס האָב איך געטאָן, איך האָב, חוץ אים, נאָך פֿינף ווינקל־אַדוואַקאַטן.“ „פֿינף!“ האָט ק. אַזש אַ געשריי געטאָן, ערשט די דאָזיקע ציפֿער האָט אים שוין אין גאַנצן פֿאַר־חידושט. „פֿינף אַדוואַקאַטן חוץ דעם דאָזיקן?“ דער סוחר האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ: „און דערצו פֿיר איך פונקט איצט פֿאַרהאַנדלונגען נאָך מיט אַ זעקסטן.“ „אָבער צו וואָס דאַרפֿט איר אַזויפֿל אַדוואַקאַטן?“ האָט ק. געפֿרעגט. „איך דאַרף זיי אַלע האָט געזאָגט דער סוחר. „קענט איר מיר אַפֿשר אויפֿקלערן דעם שכל דערפֿון?“ האָט ק. געפֿרעגט. „פֿאַר וואָס נישט“, האָט געזאָגט דער סוחר. „קודם־כּל ווײַ איך דאָך נישט פֿאַרלירן מײַן פּראָצעס, דאָס פֿאַרשטייט זיך פֿון זיך אַרײַן, און דעריבער טאָר איך גאַרנישט דורכלאָזן, וואָס וואָלט מיר געקענט ברענגען אַ וועלכן נישט איז נוצן; און אַפֿילו אויב די האַפֿענונג אויף נוצן, אין אַ געגעבענעם פֿאַל, איז קוים־קוים, טאָר איך זי אויך אין מינדסטן נישט פֿאַרוואַרפֿן. האָב איך דעריבער אַפֿיק, וואָס איך פֿאַרמאָג, אַרײַנגעלייגט אין דעם פּראָצעס. און אַזוי האָב איך, צו געבן אייך אַ משל, אַרויסגעצויגן דאָס גאַנצע געלט פֿון מײַן געשעפֿט; פֿריער האָבן די קאַנצעלאַריעס פֿון מײַן געשעפֿט פֿאַרנומען כּמעט אַ גאַנצן שטאַק, הײַנט נעם איך פֿאַר לײַב אַ קליין קעמערל אין הינטערשטן טײַל פֿון הויז, דאַרט

פֿיר איך מיט איין דערן־יינגל אלע געשעפטן. די געפֿאלקלייט האָט זיך גענומען
נישט נאָר צוליב דעם, וואָס איך האָב דאָס געלֿט אַרויסגעצויגן פֿון געשעפט,
נייערע נאָך מער צוליב דעם, ווייל מײַנע אַרבעטס־כּוחות זענען פֿון מיר אַרויס־
געצויגן געוואָרן. אויב איינער וויל אויף אַן אמת עפעס אויפֿטאָן לטובת זײַן
פּראָצעס, קען ער זיך שוין מיט אַנדערע ענינים גאַנץ ווייניק פֿאַרנעמען. ״הייסט
עס, אַז איר אַליין אַרבעט אויך פֿאַרן געריכט?״ האָט ק. געפֿרעגט. ״גראַד וועגן
דעם וואָלט איך גערן וועלן עפעס געוואָר ווערן.״ זעט איר — און גראַד וועגן
דעם האָב איך גאַנץ ווייניק צו דערציילן, האָט געזאָגט דער סוחר, ״לכתחילה
האָב איך אויך טאַקע פרובירט צו טאָן, אָבער איך האָב עס גאָר באַלד געלאָזט
פֿאַר. עס ציט איינעם אַרויס די קליי פֿון די ביינער און די רעזולטאַטן זענען זיך
ווייניק אָן. אַליין דאַרט צו אַרבעטן און צו פֿירן אונטערהאַנדלונגען איז ממש
אוממעגלעך, אַזוי, לכֿל הפּחות, לערנט מיך מײַן דערפֿאַרונג. שוין דאָס זיצן און
דאָס וואַרטן דאַרטן איז אַ מוראדיקע אַנשטרענגונג. נאָר וואָס דאַרף איך אַיך
אַ סך דערציילן, איר קענט דאָך אַליין גאַנץ גוט די שווערע לופֿט אין די קאַנצע־
לֿאָריעס.״ ווי אַזוי ווייסט איר דען, אַז איך בין דאַרט געווען?״ האָט ק. געפֿרעגט.
״גאַנץ פשוט, איך בין פונקט געזעסן אין וואַרטצימער, ווען איר זענט דאַרט
פֿאַרבנגעגאַנגען.״ וואָס פֿאַר אַ מאַדנער צופֿאַל דאָס איז!״ האָט ק. אויסגערופֿן
מיט התלהבות און אויף אַ האָר מער נישט געדענקט ווי קאַמיש דער סוחר האָט
ערשט נאָר וואָס אויסגעזען אין זײַנע אויגן. ״הייסט עס, אַז איר האָט מיך געזען?
איר זענט געווען אין וואַרטצימער, בשעת איך בין דורכגעגאַנגען. יאָ, אַזוי איז
עס, איך בין דאַרט איין מאָל טאַקע פֿאַרבנגעגאַנגען.״ עס איז שוין גאַרנישט
אַזאַ מאַדנער צופֿאַל, האָט געזאָגט דער סוחר, ״מען קען מיך דאַרט זען כמעט
יעדן טאָג.״ אויך איך וועל מסתמא פֿון איצט אַן מוזן אַ סך אָפֿטער גיין אַהין,״
האָט ק. געזאָגט, ״נאָר מע וועט מיך איצט מער נישט אויפֿנעמען מיט אַזויפֿל
פּיבודים ווי דעמאָלט. אלע זענען אויפֿגעשטאַנען. מסתמא האָט מען געמיינט,
אַז איך בין אַ ריכטער.״ ״ניין,״ האָט געזאָגט דער סוחר, ״מיר האָבן דעמאָלט
באַגריסט דעם געריכטס־דינער. אַז איר זענט אַ באַשוודיקטער — דאָס האָבן מיר
געוויסט. אַזעלכע בשורות פֿאַרשפּרייטן זיך זייער גיך.״ דאָס האָט איר, הייסט עס,
שוין געוויסט, האָט ק. געזאָגט, ״אויב אַזוי, האָט איר זיך אַוודאי געטראַכט, אַז
מײַן באַנעמונג איז אַ גדלותדיקע. האָט מען זיך נישט דורכגעשמועסט וועגן דעם?״
״ניין,״ האָט געזאָגט דער סוחר, ״פונקט פֿאַרקערט. אָבער דאָס זענען נישט מער
ווי נאַרישקייטן.״ וואָס פֿאַר אַ נאַרישקייטן זענען עס?״ האָט ק. געפֿרעגט. ״פֿאַר
וואָס פֿרעגט איר זיך נאָך אויף דעם?״ האָט דער סוחר געזאָגט, שוין אַ ביסל מיט
כעס. ״עס ווײַזט אויס, אַז איר קענט נאָך נישט גוט גענוג די דאַרטיקע לײַט
און איר וועט עס אפֿשר פֿאַרש אויפֿנעמען. איר מוזט נעמען אין אַכט, אַז בײַ די
דאָזיקע פּראָצעסן שווימען אלע מאָל אַרויף אַ סך זאַכן וואָס דער שכל־הישר קען
זיי נישט באַנעמען; איז מען שוין גאַנץ פשוט מיד און צו פֿאַרנומען און דער מוח
אַרבעט שוין נישט מער; און פֿאַר צופֿאַג הייבט מען זיך אַן צו פֿאַרלאָזן אויף

פֿראַנץ
קאַפֿאַ

אָדערדיי איבערגלויבנס. נאָר וואָס רעד איך דאָ וועגן אַנדערע, אַז איך בין אין דער אמתן אַליין אויך נישט בעסער. צו אַזאַ מין איבערגלויבן, למשל, באַלאַנגט די מיינונג פֿון אַ סך אירע, אַז מע קען פֿונעם פנים פֿון באַשולדיקטן, און גאָר באַזונג־דערס פֿון די פֿיניעס פֿון זינע לייפן, דערקענען ווי אַזוי זיין פראַצעס וועט זיך אויסלאָזן. אַט אַ די דאָזיקע לייט האָבן אויסגעדריקט די מיינונג, אַז קוקנדיק אויף אַניערע לייפן, וועט איר אַוודאי גאָר בקרובֿ ווערן פֿאַרמשפט. איך חזר איבער, אַז דאָס איז אַ קאָמישער גלייבן אין זאַבאַבאַנעס און אין די מיינסטע פֿאַלן זאַגט די ווירקעכקייט גאָר עפעס אַנדערש, זי וואַרפֿט עס פשוט אָפּ; אָבער אַז איינער לעבט צווישן יענער חברה, פֿאַלט שווער זיך צו האַלטן פֿון דער ווייטנס פֿון אַזעלכע אייגערענישן. טראַכט זיך נאָר אַרנען ווי שטאַרק עס קען זיין איבער איינעם די פעולה פֿון אַזאַ מין איבערגלויבן. איר האַט דאָך, זייענדיק דאָרט, פֿאַרפֿירט אַ שמועס מיט איינעם פֿון זיי, נישט אַזוי? נו, האַט ער אַנך קוים אַ וואָרט געקענט ענטפֿערן. עס איז דאָ, פֿאַרשטייט זיך, נישט איין סיבה, אַז עמעצן זאָגט זיך דאָרט דער קאַפּ פֿאַרדרייען; אָבער איינע פֿון די סיבות איז אַוודאי געווען דער קוק אויף דעם פֿאַרעם פֿון אַניערע לייפן. שפעטער האַט ער אונדז דערציילט, אַז ער גלייבט, אַז ער האַט פֿון אַניערע לייפן נאָך עפעס אַראַפּגעזייענט; דעם סימן פֿונעם אויסגאַנג פֿון זיין אייגענעם משפט. „מיינע לייפן?״ האַט ק. געפֿרעגט, האַט אַרױסגעצויגן אַ קעשענע־שפיגלע און האַט זיך אַליין אָנגעקוקט. „איך קען אויף מיינע לייפן קיין שום באַזונדערע סימנים נישט זען. און איר?״ „איך אויך נישט,״ האַט געזאָגט דער סוחר, „אָבער טאַקע בשום אופֿן גאַרנישט.״ ווי איבערגלויביש לייט קענען זײַן?״ האַט ק. אויסגערופֿן. „האַב איך עס אַנך נישט געזאָגט?״ האַט דער סוחר געפֿרעגט. „באַגעגנט איר זיך און זעט איר זיך דען צווישן זיך אַזוי אָפֿט? גיט איר זיך איבער איינער דעם אַנדערן אַניערע געדאַנקען און מיינונגען?״ האַט ק. געזאָגט. „איך האָב זיך בױ אַצינד געהאַלטן אין גאַנצן אָן אַ זינט.״ „בדרך פֿלע באַגעגנט מען זיך נישט,״ האַט געזאָגט דער סוחר, „עס וואַלט גאַרנישט מעגלעך געווען, עס איז דאָך דאָ אַזאַ גרויסער המון באַשולדיקטע. און אין דער אמתן זענען גאָר נישטאָ קיין שותפֿותדיקע פֿאַראינטערעסירונגען. עס מאַכט זיך אַ מאָל, אַז אַ געוויסע גרופע מיינט, אַז עס איז אויפֿגעקומען אַ שותפֿותדיקער ענין, אָבער גאָר באַלד איבערצינגט מען זיך, אַז עס איז געווען נאָר אַ טעות און נישט מער. אין אַ שותפֿות לֵאזוט זיך קעגן דעם דאָזיקן געריכט שוין אַוודאי גאָר־נישט אויפֿטאַן. יעדער ענין ווערט דאָרט פֿאַר זיך אַליין אויסגעפֿאַרשט; דאָס דאָזיקע געריכט איז דאָס פֿאַראַנטוואָרטלעכסטע און זאָרגעוודיקסטע פֿון אַלע געריכטן. אין אַ שותפֿות קען מען גאַרנישט אויספֿירן; אַנטקעגן אַ יחיד קען מען אַ מאָל יאָ עפעס דערגרייכן, אָבער נאָר בסוד סודות; און ערשט נאָר דעמאָלט, אַז עס איז שוין דערגרייכט געוואָרן — דערגרייכט די ידיעה צו די אַנדערע; און קיינער ווייסט נישט, און וועט קיין מאָל נישט וויסן, ווי אַזוי עס איז צו שטאַנד געקומען. מיט איין וואָרט, עס איז נישטאָ קיין שותפֿותדיקע צווישן די באַשולדיקטע; אמת, אַז מע קומט זיך אַ מאָל צונויף אין די פֿאַדער־צימערן, אָבער דאָרט רעדט מען

זיך גאַנץ ווייניק צונויף. די איבערגלויבישע מיינונגען עקסיסטירן שוין פֿון ווער
ווייסט ווי פֿאַנג — און דערצו פֿאַרמערן זיי זיך אַט אַזוי ווי פֿון זיך אַליין. „איך
האַב די מענער דאָרט אינעם וואַרטציער געזען.“ האָט ק. געזאָגט, „און זייער
וואַרטן איז אין מײַנע אויגן געווען אין גאַנצן אַן אַ זינען.“ דאָס וואַרטן איז נישט
אַן אַ זינען און אַן נוצן. האָט געזאָגט דער סוחר, „אַן שום נוצן איז נאָר דאָס
פּערזענלעכע זיך אַרײַנמישן. איך האָב שוין געזאָגט, אַז חוץ אַט אַ דעם דאָזיקן.
האַב איך אַצינד נאָך פֿינף אַדוואַקאַטן. וואַלט מען דאָך געקענט גלייבן — און
איך אַליין האָב עס צו ערשט אויך געגלייבט — אַז אַצינד קען איך זיך מיט דעם
ענין מײַנעם אין גאַנצן אויף זיי פֿאַרלאָזן. דאָס וואַלט אָבער געווען אין גאַנצן אַ
פֿאַרשער באַגריף. אויף זיי אַלע צוזאַמען קען איך זיך ווייניקער פֿאַרלאָזן. ווי ווען
איך וואַלט נאָר איין־אינציקן געהאַט. איך זע שוין, אַז איר פֿאַרשטייט עס נישט,
נישט אַזוי?“ „ניין,“ האָט ק. געזאָגט, און פֿדי דער סוחר זאָל נישט רעדן אַזוי גיך־
גיך, האָט ער אַרויפֿגעלייגט זײַן האַנט אויף יענעם האַנט. פֿדי אים צו באַרויקן
אַ ביסל, „איר וועט מיר טאָן אַ גרויסע טובֿה, אויב איר וועט רעדן אַ ביסעלע
פֿאַנגזאַמער, די אַלע זאַכן זענען פֿאַר מיר גאָר און גאָר וויכטיק, און איך קען
אַיך אַזוי גיך נישט נאָכקומען.“ אַ דאַנק פֿאַר אַינער דערמאָנען מיר דאָס, האָט
געזאָגט דער סוחר, „איר זענט דאָך אַ נייער, אַ יונגער צווישן אונדז. אַינער
פֿראַצעס ציט זיך ערשט אַ האַלב יאָר, נישט אַזוי? יאָ, איך האָב וועגן דעם
געהערט. אַזאַ יונגער פֿראַצעס! איך אָבער האָב די דאָזיקע ענינים שוין אַן אַ
שיעור מאַל איבערגעטראַכט; פֿאַר מיר זענען זיי די סאַמע זעלבֿפֿאַרשטענדלעכסטע
זאַכן אויף גאָטס וועלט.“ „מוזט איר דאָך זײַן צופֿרידן, וואָס אַינער פֿראַצעס איז
שוין אַזוי ווייט פֿאַרגאַנגען?“ האָט ק. געזאָגט, נישט וועלנדיק דירעקט אַ פֿרעג
טאָן. ווי עס האָלט מיט די פֿראַצעס־ענינים פֿונעם סוחר. ער האָט אָבער אויך נישט
באַקומען קיין קלאַרן ענטפֿער. „יאָ, שוין פֿינף יאָר ווי איך שטופֿ אים אַזוי פֿסדר
פֿאַרויס, דעם פֿראַצעס מײַנעם.“ האָט דער סוחר געזאָגט און אַראַפֿגעלאָזט דעם
קאַפֿ, „דאָס איז נישט קיין קליינער אויפֿטון.“ איצט איז ק. אויף אַ רגעלע אַנטשוויגן
געוואָרן און האָט זיך אַנגעהערט, צי לעני קומט שוין נישט צוריק. פֿון איין
זײַט האָט ער נישט געוואַלט, אַז זי זאָל שוין קומען, ער האָט דאָך נאָך געהאַט
אַזויפֿל צו פֿרעגן, און עס האָט זיך אים נישט געגלויסט, אַז לעני זאָל אים אַנטרעפֿן
בײַ דעם דאָזיקן שמועס פֿנים־אַל־פֿנים מיט דעם סוחר; פֿון דער אַנדערער זײַט
האַט ער זיך געערגערט, וואָס זי זוימט זיך אַזוי פֿאַנג בײַם אַדוואַקאַט, נישט
געקוקט דערויף, וואָס ער איז דאָ; דערצו זוימט זי זיך שוין אַ סך לענגער, ווי עס
איז נייטיק צום דערפֿאַנגען די זופֿ. „איך דערמאָן זיך נאָך גאַנץ גענוי אַן יענער
צײַט,“ האָט דער סוחר ווידער אַנגעהויבן צו רעדן, און ק. האָט זיך תיכף מיט
דער גאַנצער אויפֿמערקזאַמקייט צוגעהערט, „ווען מײַן פֿראַצעס איז אַזוי אַלט
געווען, ווי אַינער פֿראַצעס איצט. דעמאָלט האָב איך געהאַט נאָר דעם דאָזיקן
אַדוואַקאַט, איך בין אָבער נישט שטאַרק צופֿרידן געווען פֿון אים.“ דאָ ווער איך
דאָך אַרײַן געוואָר, האָט ק. אַ טראַכט געטאָן, און האָט ענערגיש אַ שאַקל געטאָן

פֿראַנץ
קאַפֿקא

מיטן קאפ, אט אזוי ווי ער וואָלט מיט דעם געוואָלט אויפֿטרייסען דעם סוחר, אַז ער זאָל אַרויסברענגען אַלץ, אַלץ, וואָס ער דאַרף וויסן. „מזן פּראָצעס.“ האָט דער סוחר ווייטער געצויגן, „האָט זיך נישט אַ ריר געטאָן פֿון אַרט; אויספֿאַרשונגען זענען פֿאַרגעקומען, איך האָב קיין איינציקע נישט פֿאַרפֿעלט, איך האָב געזאַמלט מאַטעריאַל, איך האָב אַלע מנינע געשעפֿטסביכער אַרנינגעגעבן אין געריכט. אַ זאָך, וואָס איך בין שפּעטער געוואָר געוואָרן, איז גאַרנישט נייטיק געווען; איך בין פּסדר געלאָפֿן צום אַדוואָקאַט, איך האָב געבראַכט אַלערליי פעטיציעס — „אַלערליי פעטיציעס?“ האָט ק. אַ פֿרעג געטאָן. „וואָס דען, אַוואָדאי.“ האָט געזאָגט דער סוחר. „דאָס איז פֿון דער גרעסטער וויכטיקייט פֿאַר מיר.“ האָט ק. געזאָגט. „אין מזן פּראָצעס אַרבעט ער נאָך אַלץ איבער דער ערשטער פעטיציע. ער האָט נאָך אַלץ גאַרנישט געטאָן. איך זע שוין אַצינד, אַז ער פֿאַרוואַרלאָזט מזן פּראָצעס אויף אַ שענדלעכן אופֿן.“ דאָס וואָס די פעטיציע איז נאָך נישט פֿאַרטיק, זעט איר, דאָס קען דווקא אַ מאַל האָבן גאַנץ באַרעכטיקטע סיבות.“ האָט געזאָגט דער סוחר. „אַגבֿ. האָט זיך עס בני מנינע פעטיציעס אַרויסגעוויזן, אַז זיי זענען סני ווי גאַרנישט ווערט געווען. איינע פֿון די דאָזיקע פעטיציעס האָב איך, אַ דאַנק אַ פֿריינדלעכן באַאַמטן פֿון געריכט, אַליין געלייענט. די פעטיציע איז געווען זייער וויסנשאַפֿטלעך, אָבער אַן אַ ברעקל פֿעסטן אינהאַלט. קודם־פֿל אַן אַ שיעור פֿאַטיינישע ווערטער, וואָס איך פֿאַרשטיי זיי נישט, דערנאָך סתם אַלערליי פּוסטע אַפּעלן צום געריכט, וואָס האָבן זיך געצויגן אויף גאַנצע זייטן; דערנאָך חניפֿות צו איינצילנע, גאַנץ גענוי באַשטימטע יחידים־באַאַמטע, וואָס זייערע נעמען זענען טאַקע נישט אַנגערופֿן געוואָרן, אָבער אַן אייגענער מענטש האָט גאַנץ גענוי און אַפֿילו גרינג געקענט טרעפֿן וועמען מע מיינט; דערנאָך ערשט לויבן פֿון אַדוואָקאַט צו זיך אַליין, דערבני האָט ער אַרויסגעוויזן ממש הינטישע חכמה פֿאַרן געריכט; און גאַר צום סוף פֿלערליי מעשיות וועגן אַלטע יוריסטישע פֿאַלן, וואָס ער האָט פֿעלומרשט אַנאַליזירט, מחמת זיי זענען פֿעלומרשט ענלעך צו מזן פֿאַל. און דווקא אַט די אַנאַליזן און פֿאַרשונגען זענען, דעם אמת זאָגנדיק, און אויף וויפֿל איך קען זיי באַנעמען, זייער זאָרגעוודיק און פינקטלעך געמאַכט געוואָרן. אמת איז אויך, אַז פֿון אַט דעם איינציקן פרט קען מען נישט תּיכּף משפטן די גאַנצע אַרבעט פֿון דעם אַדוואָקאַט; אויך מוז איך באַמערקן, אַז די פעטיציע, וואָס מיר איז געלונגען צו לייענען, איז דאָך נאָר געווען איינע פֿון אַ סך; ווי די זאָך זאָל אָבער נישט זיין, און נאָר דאָס וויל איך אונטערשטרעכן, האָב איך דעמאָלט אין דעם קיין שריט פֿאַרויס אין מזן פּראָצעס נישט געקענט באַמערקן.“ וואָס פֿאַר אַ שריט פֿאַרויס האָט איר דען געוואָלט זען?“ האָט ק. געפֿרעגט. „איר פֿרעגט ווי אַ חכם.“ האָט דער סוחר אַ זאָג געטאָן מיט אַ שמייכלעך, „מען קען אין דער דאָזיקער געריכטס־פּראָצעדור נאָר זעלטן ווען זען אַ שריט פֿאַרויס. אָבער דעמאָלט האָב איך עס נאָך נישט געוויסט. אַ סוחר בין איך, און דעמאָלט בין איך עס נאָך אַ סך מער געווען ווי איך בין עס היינט; האָב איך געוואָלט האָבן אַנזעעוודיקע דערפֿאַלן; אַ שריט פֿאַרויס זאָל זיין אַ שריט פֿאַרויס; און אויך דאָס גאַנצע זאָל אַנזעעוודיק

גיין אין דער ריכטונג פֿון אַ סוף; אָדער עס זאָל כאַטש זיין אַ רעגולערער גאַנג פֿון מדרגה צו מדרגה. אָבער שטאַט דעם זענען פֿאַרגעקומען כּסדרדיקע אויס־פֿאַרשונגען, פֿאַרהערן, איינע ענדעך צו די אַנדערע ווי צוויי טראַפּנס וואַסער; די ענטפֿערס האָבן איך שוין כּסדר געהאַט גרייט אויף די לייפֿן, אַזוי ווי די שורות פֿון דעם פּאַטער־נאַסטער; דערצו זענען עטלעכע מאָל אין דער וואַך די געריכטס־שליחים געקומען אין מיין געשעפֿט, געקומען אין מיין פּריוואַטער וווינונג, און וווּ דען נישט — אַזוי זיי האָבן מיך נאָר געקענט אַנטרעפֿן; דאָס פֿאַרשטערט איינעם פֿאַרשטייט זיך, דעם טאָג מיט דער נאַכט (היינט איז שוין אַ ביסל בעסער אויף דעם געביט; אַ רוף דורכן טעלעפֿאָן שטערט אַ סך ווייניקער); אויך האָבן זיך צווישן מיין קונים און געשעפֿטס־אַגענטן, און דער עיקר צווישן מיין קרובֿים, אַנגעהויבן צו פֿאַרשפּרייטן פֿליאַטקעס וועגן מיין פּראָצעס; צרות און שאַדונגעס האָבן איך, פֿאַרשטייט איר שוין אַליין, געהאַט פֿון אַלע זייטן, אָבער אַפֿילו נישט דעם מינדסטן סימן, אַז אַפֿילו דער סאַמע ערשטער טערמין אין מיין פּראָצעס וועט כאַטש בקרובֿ פֿאַרקומען, וואָס זשע האָבן איך געטאָן — בין איך געגאַנגען צו מיין אַדוואַקאַט און איך האָבן זיך באַקלאַגט. לאַנגע אויפֿקלערונגען האָט ער מיר יאָ געגעבן, אָבער ער האָט זיך בפֿירוש אָפּגעזאָגט עפעס פֿון דעם סאַרט וואָס איך האָבן געבעטן צו טאָן; קיינער, זאָגט ער, האָט נישט קיין שום השפּעה אויף דער באַשטימונג פֿון אַ פּראָצעס־טערמין; צואַפֿילן דאָס דורך אַ פעטיציע, אַזוי ווי איך פֿאָדער עס, איז פשוט אַן אומדערהערטע זאַך, וואָס קען ווערן אי מיין סוף און אי זיין סוף. האָבן איך מיר גאַנץ פשוט געטראַכט: אַט דאָס וואָס דער דאָזיקער אַדוואַקאַט וויל נישט, אָדער קען נישט, וועט אַן אַנדער אַדוואַקאַט יאָ וועלן און יאָ קענען. האָבן איך זיך אַרומגעקוקט מבוּח אַן אַנדערן אַדוואַקאַט. איך וויל אָבער באַדן בייַם סאַמע אַנהייב זאָגן: קיינער האָט טאַקע די באַשטימונג פֿון דעם הויפּט־טערמין אינעם פּראָצעס נישט פֿאַרלאַנגט און קיינער האָט דאָס נישט דורכגעפֿירט; עס איז טאַקע — מיט איין־איינציקן קליינעם אויסנעם, וועגן וועלכן איך וועל נאָך שפּעטער אַרעגנוואַרפֿן אַ וואָרט — אויף אַן אמת נישט־מעגלעך דאָס צו טאָן; וואָס שייך דעם דאָזיקן פונקט האָט מיך דער אַדוואַקאַט נישט גע־נאַרט; אין אַלגעמיין האָבן איך אָבער נישט וואָס צו באַדויערן, וואָס איך האָבן זיך געווענדט נאָך צו אַנדערע אַדוואַקאַטן. מסתּמא האָט אַנזן שוין ד״ר הולד עפעס געזאָגט וועגן די ווינקל־אַדוואַקאַטן, און זיכער האָט ער זיי פֿאַר אַנזן געמאַכן אין אַ פּינצטער לייב, און פּינצטערע פֿאַרשויען זענען זיי טאַקע. ער מאַכט אָבער אַלע מאָל איין קליינעם טעות, ווען ער רעדט וועגן די ווינקל־אַדוואַקאַטן און פֿאַרגלייבט זיי מיט זיך און מיט זיינע קאַלעגן; אויף דעם דאָזיקן קליינעם טעות וויל איך אַנזן, אַב אורחא, אויפֿמערקזאַם מאַכן. רעדנדיק וועגן די ווינקל־אַדוואַקאַטן רופֿט ער אַ מאָל די קאַלעגן פֿון זיין סביבֿה די „גרויסע אַדוואַקאַטן“, כּדי עס זאָל זיין אַ דייטלעכע צווישנשייד צווישן די צוויי גרופּעס. דאָס איז לחלוטין פֿאַלש; יעדער איינער האָט, פֿאַרשטייט זיך, דאָס רעכט זיך אַליין צו רופֿן „גרויס“, ווען נאָר עס פֿאַרגלוסט זיך אים; אין דעם פֿאַל אָבער באַשטימט דער מנהג און

פֿראַנץ
קאַפּאָ

די פֿירונג פֿון די געריכטן. לויט זייער גאנג זענען פֿאַראַנען אויסער די ווינקל־ אַדוואַקאַטן נאָך צוויי מינים און נישט איינער: קליינע און גרויסע אַדוואַקאַטן. און דער דאָזיקער אַדוואַקאַט אונדזערער, און זינע קאַלעגן, באַלאַנגען בלויז צו די קליינע אַדוואַקאַטן; וואָס שייך די גרויסע אַדוואַקאַטן, האָב איך וועגן זיי נאָר געהערט, געזען האָב איך זיי קיין מאָל נישט; איך ווייס נאָר, אַז לויט זייער ראַנג, שטייען זיי אָן אַ שיעור העכער איבער די קליינע אַדוואַקאַטן, אַ סך, אַ סך העכער ווי עס שטייען די דאָזיקע מַפְלֹמַרשט „גרויסע אַדוואַקאַטן“ איבער די ווינקל־ אַדוואַקאַטן, וואָס זיי קוקן אויף זיי פֿון אויבן אַראָפּ מיט אַזויפֿל פֿאַראַכטונג. „די גרויסע אַדוואַקאַטן,“ האָט ק. געפֿרעגט, „ווער זענען זיי, די דאָזיקע, ווי אַזוי קומט מען צו צו זיי?“ „הייסט עס, אַז איר האָט קיין מאָל וועגן זיי נישט געהערט.“ האָט געזאָגט דער סוחר. „און עס איז דאָך כמעט נישטאָ קיין איין באַ־ שוודיקטער, וואָס טאַמער ווערט ער איין מאָל געוואַר וועגן זיי, זאָלן זיי אים שוין שפּעטער אַ לאַנגע צייט פּסדר נישט קומען צו חלום. לאָזט זיך בעסער נישט אַרײַן אין דעם. ווער עס זענען די גרויסע אַדוואַקאַטן — ווייס איך נישט, און צוקומען צו זיי קען מען סײַ ווי סײַ בכפֿל נישט. איך ווייס נישט פֿון קיין איינציקן פּראַצעס, וואָס מע קען וועגן אים גאַנץ באַשטימט זאָגן, אַז די גרויסע אַדוואַקאַטן האָבן זיך דאָרטן אַרײַנגעמישט. עס מאַכן זיך זעלטענע פֿאַלן, אַז זיי פֿאַרטיידיקן דעם אַדער יענעם; אָבער קיינער האָט דאָס מיט זײַן אייגענעם ווילן קיין מאָל נישט דערגרייכט; זיי פֿאַרטיידיקן נאָר דעם, וואָס זיי אַליין ווילן אים פֿאַרטיידיקן. און אויב זיי מישן זיך אַרײַן אין אַ פּראַצעס, מוז עס זײַן אַזאַ, וואָס איז שוין פֿריער געהאַט דורכגעאַנגען די נידעריקע געריכט־אינסטאַנץ. אַגבֿ, גיב איך אײַך אַן עצה בעסער בכפֿל וועגן זיי נישט צו קלערן; ווילט טאַמער לאָזט איר זיך אַרײַן אין די געדאַנקען וועגן זיי, הייבט איר אָן צו קוקן סײַ אויף די אונטערהאַנד־לונגען מיט די אַנדערע אַדוואַקאַטן, סײַ אויף זייערע עצות און סײַ אויף זייער הילף ווי אויף עפעס אַן עקלדיקער און נוצלאָזער זאָך; איך האָב עס אַליין איבער־געלעבט; צום בעסטן גלוסט זיך אײַך אין אַזאַ פֿאַל אַלץ מיט אַנאַדער אַ שריידער צו טאָן, אַהיימצוגיין, אַרײַנגיין זיך אין בעט און פֿון גאַרנישט מער הערן און געדענקען. וואָלט אָבער גראַד אַזאַ באַנעמונג געווען די סאַמע גרעסטע נאַריש־קייט; און ווי לאַנג וואָלט מען דען געקענט איינלייגן אַזוי אין בעט?“ „האַט איר, הייסט עס, דעמאָלט צו לאַנג נישט געטראַכט וועגן די גרויסע אַדוואַקאַטן?“ האָט ק. געפֿרעגט. „נישט צו לאַנג.“ האָט דער סוחר געזאָגט, און אַ שמיכל־האַט זיך ווידער באַוויזן אויף זײַן פּנים, „לחלוטין פֿאַרגעסן קען מען זיי, צום באַדויערן, נישט, און דער עיקר אין די נעכט לאָזן די מחשבות וועגן זיי איינעם נישט אַפּ. אָבער דעמאָלט האָב איך דאָך געוואָלט האָבן באַדליקע רעזולטאַטן; נו, בין איך גאַנץ פּשוט געגאַנגען צו די ווינקל־אַדוואַקאַטן.“

„זע נאָר, זע — ווי זיי זיצן דאָרט צוזאַמען!“ האָט לעני אויף אַ הויך קול אַ רוף געטאָן, צוריקקומענדיק מיט דער טאַץ פֿונעם אַדוואַקאַט, און איז שטיין געבליבן אויף דער שוועל. זיי זענען אויף אַן אמת געזעסן אַזוי צונויפֿגעקוועטשט,

ער איז נאכגעלאפן נאך איר, און ארומגעדרייט ארום זיין קאפ . . .

אז ביי דער קלענסטער באוועגונג האָבן זיך זייערע קעפּ געמוזט צונויפֿשטויסן; דער סוחר האָט, הויך זיין קליינער געשטאַלט, נאָך געהאַט די פֿלייצע אויסגע- קרימט; ער האָט אזוי אַרום ממש געצווונגען, אז ק. זאָר זיך טיף אַנזינגן, אויב ער האָט געוואָלט אַרץ הערן, וואָס יענער זאָגט. „נאָך איין רגעזע“ האָט ק. אויס- גערופֿן, אז לעני זאָר זיי ביידן איצט אָפֿטאָן; זיין האַנט, וואָס ער האָט נאָך אַרץ געהאַלטן אויף דעם סוחרס האַנט, האָט אומגעדוילדיק געצאַפֿלט. „ער האָט געוואָלט, אז איך זאָר אים דערציילן וועגן מיין פֿראַצעס,“ האָט דער סוחר געזאָגט צו לענין. „דערצייל נאָר, דערצייל,“ האָט זי געענטפֿערט. זי האָט טאַקע גאָר פֿריינדלעך גערעדט צום סוחר, און פֿאַרט פֿון אויבן אַראָפֿ, און ק. ין איז דאָס גאַרנישט געפֿעלן געוואָרן; ערשט איצט האָט ער דאָך דערקענט, אז דער מאַן האָט פֿאַרט אַ געוויסן ווערט; כֿל הפֿחות האָט ער געהאַט אַ סך פֿראַקטיק און האָט עס מיט שכל געקענט אַן אַנדערן איבערגעבן. לעני האָט אים, זעט אויס, נישט-ריכטיק אָפֿגעשאַצט. עס האָט אים פֿאַרדראַסן, וואָס זי נעמט אַרויס דאָס לייכטערל פֿונעם סוחרס האַנט — ער האָט עס אויף אַ רגע ביז איצט נישט געהאַט אָפֿגעלאָזט — און וואָס זי ווישט אים מיט דעם פֿאַרטעכל אָפֿ די האַנט, און וואָס זי קניט לעבן אים אַנידער אָפֿצו- קראַצן אַ ביסל חלבֿ. וואָס האָט אַ טריף געטאָן פֿונעם לייכט אויף זינע הויזן. „איר האָט מיר געוואָלט עפעס דערציילן וועגן די ווינקל-אַדוואָקאַטן,“ האָט ק. אַ זאָג געטאָן, און האָט אָן קיין שום באַמערקונג אַ רוק אוועק געטאָן לעניס האַנט. וואָס וויססטו פֿון מיר?“ האָט זיך לעני אָפֿגערופֿן, זי האָט אַ לייכטן שמייך געטאָן אין דער זינט פֿון ק. און האָט ווייטער געקראַצט דעם טראַפֿן חלבֿ. „יאַיאַ — פֿון וועגן די ווינקל-אַדוואָקאַטן,“ האָט דער סוחר געזאָגט און האָט געריבן דעם שטערן מיט דער האַנט, ווי איינער וואָס טראַכט עפעס נאָך. ק. האָט, וועלדיק אים צוהעלפֿן, אַ זאָג געטאָן: „איר האָט געוואָלט האָבן תּיכּפּדיקע רעזולטאַטן, און איר זענט דעריי- בער געגאַנגען צו די ווינקל-אַדוואָקאַטן.“ „ריכטיק,“ האָט געזאָגט דער סוחר, אָבער ער האָט ווייטער נישט גערעדט. „קען זיין, אז ער וויל, בשעת לעני איז דאָ דערבײַ, וועגן דעם נישט רעדן,“ האָט ק. אַ טראַכט געטאָן; ער האָט זיך דעריבער גע- שטאַרקט איבער זיין אומגעדוילדיקייט, אַרץ, אַרץ תּיכּפּ איצט געוואָרן צו ווערן, און איז מער נישט צוגעשטאַנען צו דעם סוחר.

„האַסטו מיך געמאַרדן?“ האָט ער געפֿרעגט ביי לענין. „פֿאַרשטייט זיך,“ האָט זי געזאָגט, „ער וואָרט אויף דיר. דאָ איצט אָפֿ בלאַקן, מיט בלאַקן קענסטו שפֿע- טער אויך רעדן, ער בלייבט דאָך דאָ.“ ק. האָט זיך נאָך אָפֿגעהאַלטן אַ רגע. „איר בלייבט דאָ?“ האָט ער געפֿרעגט דעם סוחר; ער האָט געוואָלט, אז ער זאָר אים אַליין ענטפֿערן, ער האָט נישט געוואָלט, אז לעני זאָר רעדן וועגן דעם סוחר, אַט אזוי ווי ער וואָלט געווען לופֿט; עפעס אַ געהיימע רציחה צו לענין האָט אים הײַנט אין גאַנצן אויסגעפֿילט. און ווידער האָט נאָר לעני געענטפֿערט: „עס מאַכט זיך אָפֿט, אז ער בלייבט דאָ שלאָפֿן.“ „שלאָפֿט דאָ?“ האָט ק. זיך הויך אָנגערופֿן; ער האָט געמיינט, אז דער סוחר וועט נאָר אויף אים וואָרטן, בשעת ער וועט דערווייט אויף גיך פֿאַרטיק ווערן מיט זיין שמועס מיטן אַדוואָקאַט, און שפּעטער וועלן זיי

צוזאמען אוועקגיין און אלץ גאנץ גענוי אַרומרעדן. „יאָ“ האָט לעני געזאָגט, „נישט יעדער האָט דאָס מוז, אזוי ווי דו, יאָזעף, אַז דער אַדוואָקאַט זאָל אים צו יעדער שעה, ווען עס גלוסט זיך אים נאָר, צו זיך צולאָזן. עס ווילט זיך מיר אויס, אַז דו ווונדערסט זיך גאַרנישט, וואָס דער אַדוואָקאַט נעמט זיך נאָך הינט אויף, נישט געקוקט אויף זיין קרענק, און דערצו נאָך זייגער עלף ביי נאַכט. דו נעמסט דאָס אַלץ, וואָס דינע פֿרעננד פּוועלן אויס פֿאַר דיר, שוין אַ ביסל צו פֿיר, ווי עס וואָלט דיר געקומען, ווי אַ זעלבפֿאַרשטענדלעכע זאָך. נו, דינע פֿרעננד, און צום ווינציקסטן איד, טוען עס, וואָס אַן אמת, גערן. איד וויל נישט קיין אַנדערן דאַנק און דאַרף אויך נישט קיין אַנדערן דאַנק, ווי נאָר, אַז דו זאָלסט מיך לייב האָבן.“ „דיך לייב האָבן?“ האָט ק. אין דער ערשטער רגע אַ טראַכט געטאָן, און ערשט אַ ביסל שפעטער איז אַ געדאַנק דורכגעגאַנגען דורך זיין קאַפּ: „נו יאָ, איך האָב זי טאַקע לייב.“ פֿונדעסטוועגן האָט ער דאָס אַלץ נישט געברענגט אויף די לייפֿן — און געזאָגט האָט ער: „ער נעמט מיך אויף, וויל איד בין זיין קליענט. אויב מע וואָלט נאָך צו דעם אויך געדאַרפֿט כּסדר היילן פֿון פֿרעמדע, וואָלט מען דאָך ביי יעדן שריט געדאַרפֿט גלייכצייטיק אי בעטלען און אי דאַנקען.“ „ער איז הינט נישט צום אויסהאַלטן, נישט אזוי?“ האָט לעני געפֿרעגט ביים סוחר. „איצט בין איד לופֿט ביי איר.“ האָט ק. אַ טראַכט געטאָן, און איז איצט שיר נישט ביי געוואָרן אויפֿן סוחר, ווען דער דאָזיקער האָט תּיכּף איבערגעכאַפט די אומהעפֿלעכ־ קייט פֿון לענין, און האָט געזאָגט: „דער אַדוואָקאַט לאָזט אים צו נאָר צוליב אַנדער־ רע סיבות. זיין ענין איז אַ סך מער אינטערעסאַנט ווי מייןער. חוץ דעם האָלט זיין פֿראַצעס נאָך ביים סאַמע אַנהייב, ער איז נאָך נישט צו ווייט פֿאַרפֿאַרן; און אין אזא פֿאַל באַשעפֿטיקט זיך דער אַדוואָקאַט נאָך גאַנץ גערן מיט אים. שפעטער וועט עס שוין ווערן אַ ביסעלע אַנדערש.“ „יאָ, יאָ, יאָ“ האָט לעני געזאָגט און האָט געקוקט אויפֿן סוחר מיט אַ געלעכטער, „זע נאָר, ווי ער האָט זיך דאָס אַ ביסל צעפֿלאַפֿט! איד זאָג דיר, אַז אים דאַרפֿסטו גאַרנישט גלייבן.“ ביי די ווערטער האָט זי זיך אַ קער געטאָן צו ק., „אַט ווי אַ ווילער מענטש ער איז, אַט אַזא פֿלאַפֿער איז ער, קען זיין, אַז צוליב דעם טאַקע האָט אים דער אַדוואָקאַט נישט גערן, ווי די זאָך זאָל נישט זיין, נעמט ער אים נאָר דעמאָלט אויף, ווען ער איז דערצו געשטימט. איד האָב זיך שוין אַ סך באַמיט דאָס צו ענדערן — אָבער עס איז פשוט נישט־מעגלעך. שטעל דיר פֿאַר, עס מאַכט זיך אַ מאָל, אַז איד מעלד דעם אַדוואָקאַט, אַז בלאַק איז דאָ; ער אָבער נעמט אים אויף ערשט אויפֿן דריטן טאַג. טאַמער אָבער איז בלאַק נישטאַ אויפֿן אַרט אין דער רגע, ווען ער ווערט גערופֿן, איז אלץ מיט אַנאַנדער פֿאַרלוירן און דאָס מעלדעניש מוז זיך ווידער פֿון ס׳נ׳ אַנהייבן. דעריבער האָב איד בלאַקן דערלוויבט, אַז ער זאָל דאָ שלאָפֿן; עס איז דאָך שוין נישט איין מאָל פֿאַרגעקומען, אַז דער אַדוואָקאַט גיט אַ קלונג אין מיטן דער נאַכט און פֿאַדערט אים אַרויס אויף אַ דורכשמועס. און אַפֿילו איצט איז בלאַק אויך גרייט פֿאַר דער נאַכט. עס טרעפֿט זיך אָבער אויך, אַז טאַמער ווערט דער אַדוואָקאַט געוואָר, אַז בלאַק איז יאָ דאָ, ציט ער דווקא צוריק דעם

אנזאג, אז מע זאָל אים אַרײַנלאָזן. ק. האָט געקוקט מיט אַ פֿרעגנדיקן בליק אויפֿן סוחר. דער סוחר האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ אויף יאָ און האָט געזאָגט — מיט דער זעלבער אָפֿנקייט, מיט וועלכער ער האָט פֿריער מיט ק. גערעדט — און אפֿשר איז ער אַ ביסל צערטראָגן געווען צוליב ברשה: „יאָ, יאָ, מע ווערט שפעטער זייער אָפהענגיק פֿון די אַדוואַקאַטן.“ ער מאַכט נאָר אַזאַ אַנשטעל, אז ער באַקלאַגט זיך, „האָט לעני געזאָגט. „ער שלאָפֿט דאָ זייער גערן, ער האָט זיך אין דעם שוין נישט איין מאָל מודה געווען פֿאַר מיר.“ זי איז צוגעגאַנגען צו אַ קליינער טיר און האָט זי אַ פֿראַל אויף געטאָן: „וויססטו זען דאָס שלאָפֿציימער זינסט?“ האָט זי געפֿרעגט. ק. איז צוגעגאַנגען און האָט פֿון דער שוועל־אויס געזען אַ גידעריקן חלל אָן אַ פֿענצטער; דער גאַנצער שטח דאָרט איז געווען פֿרשטענדיק פֿאַרנומען מיט איין שמאַל בעטל. כדי אַרײַנצוקריכן אין דעם דאָזיקן בעט, האָט מען געמוזט אַריבערשפּאַנגען איבער זײַן ווענטל. ביים צוקאַפּנס פֿון אַט דעם בעט איז אין דער מויער געווען אַן אויסהוילונג, דאָרט איז געשטאַנען אין אַ פֿעדאַנטישער אַרדענונג — אַ זײַכטערע, אַ טינטערע, אַ פֿעדער, און עס איז דאָרט אויך געלעגן אַ בינל פּאַפּירן; מסתּמא די דאָקומענטן פֿון פּראַצעס. „שלאָפֿט איר, הייסט עס, אין דינסט־מיידלס שטיבל?“ האָט ק. געפֿרעגט און האָט זיך ווידער אַ קער געטאָן צום סוחר. „לעני האָט עס באַזאָרגט פֿאַר מיר,“ האָט געענטפֿערט דער סוחר, „עס איז זייער און זייער נוצלעך.“ ק. האָט אים לאָנג אָנגעקוקט; עס ווײַזט זיך דאָך אַרויס, אז דער ערשטער רושם, וואָס דער סוחר האָט אויף אים געמאַכט, איז פֿאַרט געווען דער סאַמע ריכטיקסטער; פּראַקטיק האָט ער געהאַט אַ סך, ווײַל זײַן פּראַצעס האָט שוין געדויערט אַ היפשע צײַט, אָבער ער האָט טײַער באַצאָלט פֿאַר דער פּראַקטיק, פּרודעצינג האָט ק. מער נישט געקענט פֿאַרטראָגן דעם אָנבליק פֿון דעם סוחר. „לייג אים דאָך אַרײַן אין בעט אַרײַן!“ האָט ער אויסגערופֿן צו לענין, וואָס האָט אים עפּעס אין גאַנצן אויפֿגעהערט צו פֿאַרשטיין. ער אַרײַן האָט אָבער בדעה געהאַט אַרײַנצוגיין צום אַדוואַקאַט, אָפּזאָגן אים און דורך אַט דעם אָפּזאָג סוף־פֿל־סוף זיך באַפֿרײַען — נישט נאָר פֿונעם אַדוואַקאַט, נאָר אויך פֿון לענין און פֿון דעם דאָזיקן סוחר. אָבער איידער ער איז נאָך צוגעקומען צו דער טיר, האָט זיך דער סוחר צו אים אָנגערופֿן מיט אַ שטימע — קוים אַ וואָרט צו הערן: „הער פּראַקוריסט.“ ק. האָט זיך אומגעקוקט מיט אַ בייזער מינע. „איר האָט פֿאַרגעסן אַזער צוזאַג,“ האָט דער סוחר געזאָגט און האָט, פֿול מיט בקשה, זיך אַ שטרעק געטאָן פֿון זײַן בענקל צו ק. „איר האָט דאָך מיר געוואָלט אויסזאָגן עפּעס אַ סוד.“ „יאָ, עס איז אמת,“ האָט ק. געזאָגט און האָט נאָך באַוווּזן אויך אויף לענין אַ בליק צו וואַרפֿן; זי האָט אים זייער אויפֿמערקזאַם געהאַלטן אויפֿן אויג, „איז הערט זשע: עס איז אין דער אמתן שוין כּמעט קיין סוד נישט מער. איך גיי איצטער אַרײַן צום אַדוואַקאַט אים אָפּצוזאָגן.“ „ער זאָגט אים אָפּ!“ האָט דער סוחר אויסגערופֿן; ער האָט אַ שפרונג געטאָן פֿון בענקל, ער איז מיט אויפֿגעהויבענע הענט אַרומגע־לאָפֿן איבער דער קיך און פּסדר אויסגערופֿן: „ער זאָגט אָפּ דעם אַדוואַקאַט!“ לעני האָט תּיכּף געוואָלט זיך אַ לאָו טאָן אויף ק. אָבער אזוי ווי דער סוחר איז

פֿראַנץ
קאַפּאַ

איר אונטערגעקומען אין וועג, האָט זי אים דערפֿאַר תּיכּף מיט די פּױסטן אַ זען געטאָן. נאָך אַרץ מיט פֿאַרקלעמטע פּױסטן איז זי איצט נאָכגעלאָפֿן נאָך ק., אָבער ער איז געווען אַ שטיק וועגס שוין פֿאַרויס פֿאַר איר. בעת זעני האָט אים ענדלעך באַוווּזן אַנצויאָגן — האָט ער שוין געהאַט אַרײַנגעשפּאַנט אינעם צימער פֿונעם אַדוואָקאַט. אַט־אַט און ער וואָלט אויך די טיר שוין געהאַט פֿאַרקלאַפט הינטער זיך; האָט אָבער זעני אַרײַנגעשטעקט אַ פֿוס אין דער טיר און זי אָפֿן געהאַלטן; זי האָט אַנגעכאַפט ק.׳ן בײַ דער האַנט און האָט אים געוואָלט צוריקשדעפֿן. ער האָט אָבער אַזאַ שטאַרקן קוועטש געטאָן איר געזענק, אַז זי האָט אַ קרעכץ געגעבן און געמוזט זײַן האַנט תּיכּף אָפּלאָזן. באַלד אַרײַנצוגיין הינטער אים אין צימער האָט זי זיך נישט דערוועגט און ק. האָט די טיר פֿאַרמאַכט מיטן שליסל.

„שוין אַ היפש שטיקל צײַט, ווי איך וואָרט אויף אײַך,“ האָט פֿון בעט־אויס דער אַדוואָקאַט אַ זאָג געטאָן; ער האָט אַוועקגעלייגט פֿון דער האַנט אַ דאָקומענט, וואָס ער האָט פֿונקט געהאַט געלייענט בײַם שײַן פֿון אַ לײַכט, וואָס אויפֿן נאַכט־טיש; ער האָט אַרױפֿגעזעצט די בריִל און האָט דורך אירע גלעזער אַדורך שאַרף אַנגעקוקט דעם אַרײַנגעקומענעם. שטאַט זיך צו אַנטשולדיקן, האָט ק. אַ זאָג געטאָן: „איך וועל תּיכּף ווידער אַוועקגיין.“ אַזוי ווי די פֿאַר ווערטער פֿון ק. זענען נישט געווען קיין אַנטשולדיקונג, האָט זיי דער אַדוואָקאַט אַזוי ווי לחלוטין נישט געהערט, און געזאָגט: „פֿון הײַנט אָן און ווײַטער וועל איך אײַך און אַזאַ שפּעטער שעה בכּלל מער נישט אויפֿנעמען.“ דאָס איז מיר פֿונקט צו דער האַנט,“ האָט ק. אַ זאָג געטאָן. „אויב עס איז אײַנער ווונטש,“ האָט ער געענטפֿערט; ער האָט צו־געצויגן אַ בענקל צום נאַכטטיש צו און האָט זיך אַנידערגעזעצט. „אויב איך האָב נישט קיין טעות, האָט איר די טיר פֿאַרשלאָסן מיט דעם שליסל,“ האָט געזאָגט דער אַדוואָקאַט. „יאַ,“ האָט ק. געזאָגט, „דאָס איז צוליב זענין.“ ער האָט איין מאָל פֿאַר אַזע מאָל באַשלאָסן, אַז ער וועט קיינעם נישט שווינען. אָבער דער אַדוואָקאַט האָט געפֿרעגט: „האַט זי זיך ווידער אַנגעזעצט אויף אײַך?“ אַנגעזעצט זיך? האָט ק. געפֿרעגט. „יאַ,“ האָט געזאָגט דער אַדוואָקאַט, דערביי האָט ער זיך פֿונאַנדער־געלאַכט און אַ הוסט איז אים באַפֿאַלן; האָט ער זיך אויסגעהוסט און האָט ווידער אַנגעהויבן צו לאַכן. „האַט איר דען בײַ איצט נאָך נישט באַמערקט ווי אַזוי זי קען זיך אויף איינעם אַנזעצן?“ האָט דער אַדוואָקאַט געפֿרעגט און געפּעשטלש ק.׳ס האַנט, וואָס ער האָט אין דער צעטומלטקייט אַנגעשפּאַרט אַן דעם נאַכטטיש; ק. האָט תּיכּף די האַנט אַ צי געטאָן אויף צוריק. „איר מאַכט זיך דאָך גאַרנישט דערפֿון,“ האָט געזאָגט דער אַדוואָקאַט, זעענדיק, אַז ק. ענטפֿערט נישט, „איז טאַקע נאָך בעסער, אויב יאָ, וואָלט איך זיך בײַ אײַך געמוזט אַנטשולדיקן, דאָס איז שוין אַזאַ מאַדנע טבע בײַ איר, וואָס איך האָב איר, אַגב, שוין לאַנג מוחל געווען; און איך וואָלט וועגן דעם אויך קיין וואָרט נישט פֿאַרלוירן, ווען נישט דאָס, וואָס איר האָט גראַד איצט די טיר מיט אַ שליסל פֿאַרמאַכט, און טאַקע פֿאַר זענין. אַט אַ די מאַדנע טבע — אײַך וואָלט איך זי צום ווינציקסטן געדאַרפֿט ערשט אויפֿקלערן, אָבער איר קוקט מיך אָן אַזוי פֿאַרהיודש, דעריבער טו איך עס — אַט

אַ די מאַדנע טבע באַשטייט אין דעם, וואָס לעני האַלט, אַז די מיינסטע באַשולדיקטע
 זענען שייַן. זי הענגט זיך אָן זיי אָן, לאָזט זיי ממש נישט אָפּ, האָט זיי אַלע לייב,
 און, משמעוּת, האָבן זיי זי אויך נישט פֿאַנט; און כּדי מיך אַ ביסל פֿרייעכער צו
 מאַכן, דערציילט זי מיר וועגען דעם אַדעם פֿון צייט צו צייט; אויב, פֿאַרשטייט זיך,
 איך גיב איר די דערלויבעניש. איך בין אַבער פֿון דעם נישט אַזוי פֿאַרחידושט
 ווי איר זענט עס; אַזוי פֿפחות דאַכט זיך מיר. און צוגעבן מוז איך, אַז אויב מע
 האָט נאָר דעם ריכטיקן קוק אויף די זאַכן — זענען די באַשולדיקטע אויף אַן
 אמת אַפֿט זייער שייַן. און זיין איז דער דאָזיקער חידושדיקער פֿענאַמען, אין אַ
 געוויסן זינען, אויך נאַטור־וויסנשאַפֿטלעך. ער איז אַ פּוּע־יוצא, אמת — נישט
 קיין דייטלעכער, פֿון דער באַשולדיקונג, וואָס רופֿט אויך פֿלפֿי־חויץ אַרויס אַ
 פֿאַרענדערונג, כאַטש מע קען זי נישט גאַנץ גענוי פֿאַרפֿיקסירן. אין דעם פֿאַל איז
 עס דאָך פֿאַרט נישט אַזוי ווי ביי אַנדערע געריכט־ענינים; אין יענע ענינים
 בלײַבן די מענטשן לרובֿ ווּנטער אין זייער געוויינטלעכע לעבנסגאַנג, און אויב
 זיי האָבן נאָך דערצו אַ גוטן אַדוואָקאַט, וואָס זאָרגט זיך פֿאַר זיי, גייט זיך דער
 פּראָצעס זיין געוויינטלעכע גאַנג און שטערט זיי לחלוטין נישט. און פֿונדעסטוועגן
 קענען יענע פּערזאָנען, וואָס האָבן אַ גרויסע פּראַקטיק אויף דעם געביט, אַפֿילו
 אין דער גרעסטער מענטשן־מאַסע, תּיכּף דערקענען די באַשולדיקטע; און דאָס
 ממש אַן אַ טעות, איינעם נאָכן אַנדערן. דערקענען — אַן וואָס? וועט איר פֿרעגן.
 מײַן ענטפֿער וועט אַנײַך נישט צופֿרידן שטעלן. די באַשולדיקטע זענען טאַקע
 גאַנץ פשוט די שענסטע מענטשן. און עס קען דאָך נישט זיין די שולד זייערע,
 וואָס מאַכט זיי שייַן, מחמת — און אַזוי מוז דאָך לכֿל הפּחות איך, דער אַדוואָקאַט,
 רעדן — נישט אַלע זענען דאָך זינדיק און שולדיק; עס קען אויך נישט זיין די
 קומענדיקע צוגעפאַסטע שטראַף, וואָס מאַכט זיי שייַן נאָך איידער וואָס־ווען,
 מחמת נישט אַלע ווערן דאָך באַשטראַפֿט; ובכן קען עס נאָר לײַגן אין דעם פּראָצעס
 גופּא, אין דער באַשולדיקונג אַליין, וואָס קלעפט זיך צו צו זיי אויף עפעס אַן
 אומדערקלערעכען אופֿן. אמת איז אַבער אויך, אַז צווישן אַט די שיינע זענען
 נאָך דאָ אויך גאָר אויסנעמדעך שיינע. און שייַן זענען זיי טאַקע אַלע, אַפֿילו
 בלאַק, אַט דער דאָזיקער בינדער וואָרעם.

אַז דער אַדוואָקאַט האָט געענדיקט זיינע רייד, איז ק. דאָך געבליבן פֿעסט
 ביי זיין באַשלוס, ער האָט אַפֿילו צו די לעצטע ווערטער אויפֿפֿאַנדיק צוגעשאַקלט
 מיטן קאַפּ; ער האָט זיך אַליין דערמיט באַשטעטיקט זיין אייגענעם און שוין נישט
 נייעם געדאַנק, אַז דער אַדוואָקאַט האָט אַ טבע — אַזוי אַלע מאָל און אַזוי אויך
 דאָס מאָל — אַרײַנצומישן אין זיין שמועס אַדערדיי אַלגעמיינע זאַכן, וואָס געהערן
 זיך נישט שטאַרק אַן מיט דעם ענין; אויף דעם אופֿן ציט ער אים אָפּ פֿון דעם
 עיקר, און דער עיקר איז דאָך; וואָס האָט ער אויפֿגעטאָן פֿאַר דעם פּראָצעס? דער
 אַדוואָקאַט האָט גוט באַמערקט, אַז ק. שטעלט אים היינט אַ גרעסערן ווידערשטאַנד
 ווי אַלע מאָל; איז ער אַנטשוויגן געוואָרן, פּדי אויף דעם אופֿן צו געבן קײַן די
 געלעגנהייט אַליין צו רעדן; און אַז ק. איז געבליבן שטום — האָט אים דער

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

אַדוואַקאַט אַ פֿרעג געטאַן; „זענט איר הײַנט מיט עפעס אַ באַזונדערער פּוּנאָה צו מיר געקומען?“ „יאַ,“ האָט ק. געזאָגט און האָט מיט דער האַנט אַ ביסעלע פֿאַרשטעלט די שײַן פֿון דעם לײַכט, כּדי צו קענען בעסער זען דעם אַדוואַקאַטס פּנים, „איך האָב אײַך געוואָלט זאָגן, אַז פֿון הײַנט אָן און ווײַטער צי איך צוריק מײַן פּראָצעס פֿון אײַערע הענט.“ „באַנעם איך אײַך ריכטיק?“ האָט געפֿרעגט דער אַדוואַקאַט, ער האָט זיך האַלב אַ הייב געטאַן אין בעט און האָט זיך מיט אײַן האַנט אָנגעשפּאַרט אָן דעם קישן. „איך מײַן אַזוי,“ האָט ק. געזאָגט; ער איז געזעסן אויסגעצויגן אין דעם בענקל, אַט אַזוי ווי אײַנער, וואָס טשאַטעוועט. „גורו, מיר קענען אויך דעם דאָזיקן פֿלאַן אײַערן אַ ביסל אַרומרעדן,“ האָט דער אַדוואַקאַט אַ פֿאַר רגע שפּעטער אַ זאָג געטאַן. „עס איז נישט מער קײַן פֿלאַן,“ האָט ק. געזאָגט. „גאַנץ מעגלעך,“ האָט געזאָגט דער אַדוואַקאַט, „פֿונדעסטוועגן דאָמיר גאַרנישט טאַן אין צו גרויסער אײַנעניש.“ ער האָט גערעדט בלשון רבים, „דאָמיר,“ אַט אַזוי ווי ער וואָלט נישט בדעה געהאַט ק. אין גאַנצן צו באַפֿרײַען, און מכוון געווען צו בלעבן זײַן עצה-געבער אויך אַפֿילו דעמאָלט, ווען ער וועט שוין נישט מער זײַן זײַן אַפֿיציעלער אַדוואַקאַט. „עס איז קײַן שום צו גרויסע אײַנעניש נישט געווען.“ האָט ק. געזאָגט, ער איז פּאַוואָזיע אויפֿגעשטאַנען און האָט זיך געשטעלט הינטער זײַן בענקל, „איך האָב עס מיר באַדעכטיק באַקלערט און, קען זײַן, אַפֿילו אַ ביסל צו דאַנג, דער באַשלוס איז אַ דעצעגיאַטיקער.“ „אויב אַזוי, דערדויבט מיר צו זאָגן נאָך אַ פֿאַר ווערטער,“ האָט דער אַדוואַקאַט זיך אָנגערופֿן, ער האָט אויפֿגעהויבן דעם איבערבעט און האָט זיך אוועקגעוועצט אויפֿן ראַנד פֿון בעט. זײַנע נאַקעטע פֿיס, באַוואַקסן מיט וויסע האָר, האָבן גע- ציטערט פֿון קעלט. ער האָט געבעטן ק. אַז ער זאָל אים דערלאַנגען דעם פֿלעד, וואָס ליגט אויף דער קאַנאַפע. ק. האָט צוגעברענגט דעם פֿלעד און האָט געזאָגט: „אָן שום סיבה שטעלט איר זיך אויס צו אַ פֿאַרקלונג.“ „די סיבה איז גאַנץ גענוג וויכטיק,“ האָט געזאָגט דער אַדוואַקאַט אַרומנעמענדיק דעם אייבערשטן טײַל פֿון זײַן גוף מיט דעם איבערבעט און שפּעטער אײַנוויקלענדיק די פֿיס מיט דעם פֿלעד. „אײַנער פֿעטער איז מײַן פֿרײַנד און אויך אײַך האָב איך, אין גאַנג פֿון דער צײַט, לײַב באַקומען, איך גיב עס גאַנץ אַפֿן צו. נישטאַ קײַן סיבה צו שעמען זיך דער- מיט.“ די דאָזיקע געפֿילפֿולע רײַד פֿון דעם אַלטן מאַן זענען ק. זײַער נישט צום האַרצן געווען, מחמת זיי האָבן אים גענייט, אַז ער זאָל געבן אויספֿירלעכע דער- קלערונגען — און ער וואָרט דאָס אַלץ זײַער גערן געוואָלט אויסמײַדן; חוץ דעם האָבן זיי אים אַ ביסל פֿאַרפֿלאַנטערט, ער האָט אויך דאָס דאָזיקע זיך אַרײַן נישט געקענט פֿאַרשווינגן; כּאָטש פֿון צוריקציען זײַן באַשלוס האָט נישט געקענט זײַן קײַן שום רײַד. „איך דאַנק אײַך פֿאַר אײַערע פֿרײַנדלעכע געפֿילן צו מיר,“ האָט ק. געזאָגט, „איך גיב אויך צו, אַז איר האָט זיך פֿאַר מיר און מײַן פּראָצעס-ענין אָנגענומען, אויף ווי ווײַט עס איז אײַך נאָר מעגלעך געווען, אויך אויף ווי ווײַט איר האָט אײַנגעזען, אַז עס איז גינציק פֿאַר מיר. פֿונדעסטוועגן בין אין איך דער דעצעטער צײַט געוואָרן איבערצײַגט, אַז דאָס איז נישט-גענוג. עס פֿאַרט מיר,

אזוי רעכט געהאט מיט זייערע רייד אזוי ווי איך. דאָס דאָזיקע איז קיין סתירה
 נישט צו דעם, וואָס איך האָב געזאָגט. „איך האָב אייך נישט געוואָלט איבערצייגן,
 אַז איר זענט זיך סותר און זענט נישט־גערעכט.“ האָט געזאָגט דער אַדוואָקאַט,
 „איך האָב נאָר געוואָלט צוגעבן, אַז פֿון אייך האָב איך דערוואַרט, אַז איר וועט
 זיך בעסער פֿונאַנדערקלייבן אין פּראָצעס ווי די אַנדערע; און דער עיקר וויל
 איך האָב אייך געגעבן אַזויפֿיל אינפֿאַרמאַציע וועגן דער דאָזיקער געריכטס־
 פּראָצעדור און אויך וועגן דער נאַטור פֿון מנין טעטיקייט אין איר ווי אַן אַדוואָקאַט;
 גלייבט מיר, אַז קיין אַנדערן קליענט האָב איך אַזויפֿיל אינפֿאַרמאַציע נישט געגעבן.
 און נאָך דעם אַדעמען זע איך ערשט, אַז איר האָט נישט־גענוג אַמונה אין מיר.
 עס אז נישט קיין גרינגע זאָך מיט אייך אויסצוקומען.“ ווי הכנעהדיק דער אַדוואָ־
 קאַט האָט זיך באַנומען אַנטקעגן ק'ן? ער נעמט אַבסאָלוט נישט אין אַכט דעם
 כבוד פֿון זיין פּראָפֿעסיע, וואָס דווקא ביי אַט דעם פינטעלע איז ער אַלע מאָל
 זייער פֿילבאַר. און פֿאַר וואָס טוט ער דאָס אַלץ? עס זעט דאָך אויס, אַז ער איז
 אַ שטאַרק פֿאַרנומענער אַדוואָקאַט און נאָך דערצו שוין גאַר נישט קיין אַרעמאַן;
 נישט די פֿאַרמינערונג פֿון דער הכנסה און נישט דאָס פֿאַרלירן אַ קליענט האָבן
 אים געקענט אזוי שטאַרק צערודערן. הויך דעם האָט ער געקרענקט; ער וואָלט
 גאַנץ פשוט אַליין געדאַרפֿט זיך באַמיען, אַז זיין אַרבעט זאָל רעדוצירט ווערן.
 און נישט געקוקט אויף דעם אַלעמען האָט ער ק'ן אזוי שטאַרק צוגעהאַלט?
 פֿאַר וואָס? איז עס צוליב פּערזענלעכן מיטגעפֿיל מיט ק'ס פֿעטער? אָדער אַפֿשר
 זעט ער גאַר איין, אַז דער דאָזיקער פּראָצעס איז אַן אויסערגעוויינטלעכער און
 ער האַפֿט, אַז ער וועט זיך דאָ ביי אים קענען אַרויסווייזן; אָדער טאַקע לגבי ק'ן,
 אָדער גאַר — און אויך די דאָזיקע מעגלעכקייט האָט מען אַלע מאָל געמוזט נעמען
 אין אַכט — לגבי זינע פֿרענד אין אַט אַ דעם געריכט. אַן דעם אַדוואָקאַט אַליין
 האָט מען בשום אַפֿן גאַרנישט געקענט דערקענען — אַט ווי אומברחמנותדיק ק.
 האָט אים פֿאַרשנדיק אַנגעקוקט. מע וואָלט כמעט געקענט אַננעמען, אַז ער וואַרט
 בכיוון מיט אַן אויסדרוקלעז פנים אויף דער ווירקונג פֿון זינע רייד. נאָר, משמעות,
 האָט ער דאָס ק'ס שווייגן אויסגעטייטשט אין גאַנצן פֿוטבת זיך, ווייל ער האָט
 אַט אזוי ווייטער געצויגן: „מסתמא האָט איר געמוזט באַמערקן, אַז כאַטש איך האָב
 אַ גרויסע קאַנצעלאַריע, באַשעפֿטיקט איך נישט קיין הייל־פֿס־כוחות. פֿריער איז
 אַזאַ צייט געווען, ווען עטלעכע יונגע יוריסטן האָבן ביי מיר געאַרבעט; היינט
 אָבער אַרבעט איך אין גאַנצן אַליין. טיילווייז האָט עס אַ שייכות צו דער איבער־
 בייט אין מנין יוריסטישער פּראַקטיק, מחמת איך באַגרענעץ זיך אַלע מאָל מער
 און מער נאָר אויף פּראָצעסן פֿון דעם מין, ווי עס איז אַינערער — און ווידער
 טיילווייז האָט עס אַ שייכות צו דער אַלע מאָל טיפֿערער פֿאַרשטענדעניש, וואָס
 איך האָב מיר געקראָגן בנוגע צו אַט אַ די געריכטס־זאַכן. איך האָב אויסגעפֿונען,
 אַז אין די דאָזיקע אַרבעטן קען איך זיך אויף קיין מענטשן נישט פֿאַרלאָזן,
 אויב איך וויל זיך נישט פֿאַרזינדיקן לגבי מינע קליענטן און לגבי די
 ענינים, וואָס איך פֿיר אַן פֿוטבת זיי. אָבער דער באַשלוס אַליין אויסצופֿירן

די גאנצע אַרבעט האָט געהאַט זינע נאַטירלעכע רעזולטאַטן: איר האָב געמוזט צוריקוויזן כמעט אַלע ניצע ווענדונגען מ'פּוה געריכטס-פּאַרטעטונ-גען, און באַפּרידיקן האָב איך געקענט נאָר יענע, וואָס זענען מיר צום נאָענטסטן צום האַרצן — נו, עס געפּינען זיך גאַנץ גענוג באַשעפּענישן, און זיי זענען אַפּט אַפּילו אַט דאָ אין שכנהשאַפּט, וואָס וואַרפֿן זיך תּיכּף אויף יעדן קרישקעלע, וואָס איך שלּינדער זיי צו. און חוץ דעם בין איך נאָך קראַנק געוואָרן, צוליב איבעראַרבעטן זיך. און פֿונדעסטוועגן האָב איך נישט קיין חרטה אויף מײַן באַשלוס; מעגלעך איז, אַז איך האָב געדאַרפּט אַפּוואַרפֿן נאָך מער ווענדונגען ווי איך האָב עס געטאָן; אָבער דאָס אַוועק-געבן זיך אין גאַנצן, מיט לײַב און לעבן, צו די פּראַצעסן, וואָס איך האָב יאָ איבערגענומען, האָט זיך אַרויסגעוויזן פֿאַר דורכויס נייטיק און, אַגבּ, האָבן עס די רעזולטאַטן קלאַר און דניטלעך באַוויזן, אַז די מי האָט זיך געלוינט. איך האָב אַ מאַל אין אַן עסיי געפֿונען ביז גאָר שייַן באַשריבן דעם חידוק צווישן דער אַרבעט פֿון אַן אַדוואַקאַט בײַ געוויינטלעכע יורדישע ענינים און דער אַרבעט פֿון אַן אַדוואַקאַט בײַ יורדישע ענינים פֿון דעם דאָזיקן מין. אַט אַזוי אַן ערך האָב איך געלייענט אין יענער שריפּט; דער געוויינטלעכער אַדוואַקאַט פּירט זײַן קליענט בײַ אַ פֿאַדעם ביז ער דערפֿירט אים צום משפּט; אָבער דער אַדוואַקאַט אין זיי דאָזיקע ענינים גיט תּיכּף אַ נעם דעם קליענט אויף זינע פּרײַצעס און טראַגט אים, און לאָזט אים אַפּילו אויף קיין רגע קיין מאַל נישט אַראַפּ, ביז צום סאַמע משפּט און אַפּילו נאָך ווייטער. אַזוי איז עס טאַקע, און פֿאַרט איז נישט אין גאַנצן ריכטיק געווען, בעת איך האָב געזאָגט, אַז איך האָב קיין מאַל נישט קיין חרטה צוליב אַט דער מוראדיקער אַרבעט. אויב, ווי עס האָט בײַ איך פֿאַ-סירט, דו קריגסט פֿאַר זײַן מי פּחלוטין נישט קיין אַנערקענונג, איז מען נאָר אַ מענטש און מע האָט כמעט יאָ חרטה". ק. איז דורך די דאָזיקע רייד געוואָרן מער נערוועז ווי איבערצייגט. שוין אינעם טאָג פֿונעם אַדוואַקאַטס רייד האָט ער אַרויסגעהערט דאָס אַלץ, וואָס עס דערוואַרט אים, אויב ער וועט נאָכגעבן; עס וועלן זיך ווידער אָנהייבן די טרייסטווערטער, די אַנדיי-טונגען אויף די פעטיציעס, וואָס מאַכן פּאַוואַזיע זייער פּראַגרעס, אויף די אַ ביסל בעסערע שטימונגען פֿון די באַאַמטע פֿון געריכט, אָבער אויך אין די גרויסע שוועריקייטן, וואָס מע באַגעגנט כּסדר אין דער אַרבעט — מיט איין וואָרט, אַלץ וואָס איז שוין אַזוי גוט באַקאַנט און אויך נמאס, וועט ווידער אַרויסגעצויגן ווערן אויף דער לײַכטיקער שײַן און ק. וועט ווידער גענאַרט ווערן מיט אומקלאַרע האַפּענונגען און וועט אויך ווידער געפּיניקט ווערן מיט אומקלאַרע סטראַשוניקעס און פּחדים. צו דעם מוז נעמען אַ סוף, איין מאַל פֿאַר אַלע מאַל; און דעריבער האָט ער אַ זאָג געטאָן; "וואָס, אייגנט-לעך ווידט און וועט איר אונטערנעמען אין מײַן ענין, אויב איר וועט ווייטער בלייבן מײַן אַדוואַקאַט?" דער אַדוואַקאַט האָט זיך אויך צו דער דאָזיקער

פֿראַנץ
קאַפּאָ

באדיידיקנדיקער פֿראַגע צוגעפֿאַסט און האָט געענטפֿערט: „איך וועל ווייטער ממשיך זיין מיט דעם אַלעמען, וואָס איך האָב שוין פֿאַר אַנך ביז איצט געטאָן.“ דאָס האָב איך דאָך סײַ ווי סײַ געוויסט,“ האָט ק. געזאָגט, „נו, אויב אַזוי, איז יעדער ווייטערדיקס וואָרט גאַנץ פשוט איבעריק.“ „איך וועל מאַכן נאָך איין אַנ- שטרענגונג,“ האָט געזאָגט דער אַדוואַקאַט, אַט אַזוי ווי דאָס אַלץ, וואָס איז געשען, און וואָס רעגט אַזוי אויף ק.׳ן, וואָלט נישט געשען מיט ק., נאָר גאָר מיט אים אַלײן. „ווייסט איר, עס פֿאַלט מיר אַנן, אַז דאָס וואָס איר שאַצט אָפֿ אַזוי פֿאַרש מײַן יורידישע הײַף, און אויך דאָס, וואָס איר באַנעמט זיך בכלל אַט אַזוי ווי איר באַנעמט זיך, קומט דערפֿון, וואָס מע באַהאַנדלט אַנך צו גוט, נישט געקוקט דערויף, וואָס איר זענט דער באַשולדיקטער; אַפֿשר איז דאָס וואָרט „צו גוט“ נישט דאָס ריכטיקע, אַפֿשר וואָלט מען געדאַרפֿט זאָגן, אַז מע באַהאַנדלט אַנך מיט נאַכזעסיקייט, אָדער גאָר פֿאַרשײט מיט נאַכזעסיקייט. און אויך דאָס דאָזיקע, דאָס פֿעצטע, איז נישט אָן אַ סיבה; עס זענען פֿאַראַנען פֿאַרן, ווען עס איז בעסער, אַז מע איז אין קייטן, ווי אַז מע איז פֿרײַ. אָבער איך וואָלט אַנך גערן געוואָלט ווייזן ווי אַזוי אַנדערע באַשולדיקטע ווערן באַהאַנדלט, אַפֿשר וועט אַנך געלינגען דערפֿון צו פֿערנען אַ פֿערנונג. איך וועל איצט אַרײַנרופֿן בלאַקן, זינט מוחל און מאַכט אויף די טיר און זעצט זיך אַט אַ דאָ פֿעבן דעם נאַכטטישן!“ „גאַנץ גערן,“ האָט ק. געזאָגט און האָט געטאָן אַלץ, וואָס דער אַדוואַקאַט האָט פֿאַרזאַנגט; וואָס שײַך פֿערנען — איז ער אַלע מאָל גרייט געווען. אָבער כּדי זיך אויף יעדן פֿאַר צו פֿאַרזיכערן, האָט ער נאָך איין פֿרעג געטאָן: „איר האָט אָבער גענומען אין אַכט, אַז איך נעם אַרויס פֿון אַנערע הענט די פֿאַרטערעטונג פֿון מײַן פֿראַצעס?“ „יאָ,“ האָט געזאָגט דער אַדוואַקאַט, „איר קענט אָבער אַפֿילו הענט נאָך חרטה האָבן.“ ער האָט זיך צוריק אַרײַנגעלייגט אין בעט אַרײַן, האָט אַ צי געטאָן איבער זיך דאָס איבערבעט — הויך ביז צו דער גאַמבע, און האָט זיך אויסגעדרייט צו דער וואַנט. ערשט איצט האָט ער אַ צי געטאָן דאָס גלעקל.

פֿמעט אין דער זעלבער רגע, ווען דאָס גלעקל האָט אַ קלונג געטאָן, האָט זיך פֿעני באַוויזן; גיך־גיך זיך אַרומקוקנדיק, האָט זי געפֿאַרשט און געפרוּווט געוואָר צו ווערן, וואָס דאָ איז אייגנטלעך פֿאַרגעקומען; דאָס וואָס ק. איז רויק געזעסן פֿעבן דעם בעט פֿון דעם אַדוואַקאַט, איז געווען פֿאַר איר אַ גוטער סימן. זי האָט מיט אַ שמיכל אַ ווונק געטאָן צו ק., ער אָבער האָט צוריקגעקוקט מיט אַ פֿאַרשטאַרטן בליק. „ברענג בלאַקן,“ האָט געזאָגט דער אַדוואַקאַט. שטאַט אָבער אים טאַקע צו ברענגען צו פֿירן, איז זי נאָר צוגעגאַנגען צו דער טיר, און אַ רויף געטאָן: „בלאַק! אַרײַן צום אַדוואַקאַט!“ און זי האָט זיך תּיכף צוריק פֿאַרנבעט געשטעלט זיך הינטערן בענקל פֿון ק.; מסתּמא דערפֿאַר, ווייל דער אַדוואַקאַט איז סײַ ווי געלעגן מיטן פנים צו דער וואַנט, אַט אַזוי ווי גאַרנישט גייט אים דאָ אָן. פֿון איצט אָן האָט זי ק.׳ן פֿסדר צו ביסלעך געשטערט; דאָ האָט זי זיך אַ בייג געטאָן איבערן אַנלען פֿון בענקל, דאָ האָט זי אַ פֿאַר געטאָן דורך זינע האָר מיט די פֿינגער, אמת, אַז זייער צאַרט און זייער פֿאַרזיכטיק, דאָ האָט זי אים אַ גלעט געטאָן די

באקן. ענדלעך, האָט ק. אַ סוף געמאַכט מיט די שטערונגען, ער האָט זי אָנגעכאַפּט
בײַ דער האַנט; אַ ביסל האָט זי זיך געווערט, אָבער לױף איבערגעלאָזט איר האַנט
אין זײַנער.

אַזוי ווי מע האָט בלאַקן אַ רוף געטאַן, אַזוי גיך איז ער גלייך געקומען; ער
איז אָבער שטיין געבליבן פֿאַר דער טיר, אַט אַזוי ווי נאַכטראַכטנדיק, צי זאָל ער
יאָ, אָדער נישט אַריבערטרעטן די שוועל. ער האָט הויך אויפֿגעהויבן די ברעמען
און אַ ביסל אָנגעבויגן דעם קאַפּ, אַט אַזוי ווי האַרכנדיק, צי וועט זיך דער באַפֿעל
איבערחזרן, אַז ער זאָל אַרייַנקומען צום אַדוואַקאַט. אַודאי וואָלט ק. אים געקענט
אַ ווונק טאָן ער זאָל טאַקע וואָס גיכער אַרײַן; ער האָט זיך אָבער, אין מאָל פֿאַר
אַלע מאָל, פֿירגענומען, נישט נאָר מיט דעם אַדוואַקאַט קיין שום שייכות מער נישט
צו האַבן, נאָר אויך אָפּברעכן אויף שטענדיק מיט אַלץ, וואָס עס קומט דאָ פֿאַר אין
דער דאָזיקער וווינונג; איז ער דעריבער געבליבן שטיף און שטום און זיך אַפֿילו
קיין ריר געטאַן, אויך פֿעני האָט געשוויגן. בלאַק האָט תּיכּף באַמערקט, אַז — לֵכֵל
הפּחות — יאָגט אים קיינער נישט צוריק אַוועק, האָט ער זיך אַ שטעל געטאַן
אויף די שפּיצפֿינגער און אַזוי איז ער אַרײַן; דאָס פנים האָט זיך בײַ אים אָנגע-
שפּאַנט, די הענט זענען געווען פֿאַרלייגט אויף הינטן און פֿעסט פֿאַרקלעמט. די
טיר האָט ער אָבער אַפֿן געלאָזט — טאַמער וועט מען דאַרפֿן זיך אַ קער טאָן אויף
צוריק, אויף ק. האָט ער אַפֿילו קיין בליק נישט געוואָרפֿן, נאָר פּסדר געגלאַצט
אויפֿן הויכן איבערבעט, אונטער וועלכן דער אַדוואַקאַט איז געלאָגן; כאַטש זען
האָט מען אים סײַ ווי נישט געקענט, ווײַל אַזוי נאָענט האָט ער זיך צוגערוקט צו
דער וואַנט. און דאָ האָט זיך דערהערט דאָס קול פֿון אַדוואַקאַט: „בלאַק — דאָ?“
האָט ער געפֿרעגט. די דאָזיקע פֿראַגע האָט געגעבן בלאַקן — און ער האָט זיך
שוין דערווײַל אַ היפש שטיקל וועגס אין צימער אַרײַנגערוקט — ממש ווי אַ זעץ
אין דער ברוסט און אַ צווייטן זעץ אין דער פֿלייצע; ער האָט זיך אַ וואַקל געטאַן,
האָט זיך טיף אינגעבויגן, אַזוי שטיין געבליבן און געזאָגט: „בײַן גרייט.“ וואָס
וויילסטו? האָט געפֿרעגט דער אַדוואַקאַט, „קומסט נישט אין דער ריכטיקער צײַט.“
„בײַן איך דען נישט גערופֿן געוואָרן?“ האָט בלאַק אַ פֿרעג געטאַן, מער, איינגעלעך,
זיך אַליין, ווי דעם אַדוואַקאַט; ער האָט אויסגעשטרעקט זײַנע הענט פֿאַר זיך,
אַזוי ווי זיך צו פֿאַרטיידיקן, און איז שוין גרייט געווען אַוועקצולויפֿן. „גערופֿן
ביסטו געוואָרן, האָט געזאָגט דער אַדוואַקאַט, „און פֿונדעסטוועגן קומסטו נישט
אין דער ריכטיקער צײַט.“ און אין אַ רגע אַרום האָט ער צוגעגעבן: „דו קומסט
קיין מאָל נישט אין דער ריכטיקער צײַט.“ פֿון דער רגע אָן, ווען דער אַדוואַקאַט
האָט אָנגעהויבן צו רעדן, האָט בלאַק מער נישט געקוקט אויף דעם בעט, גיכער
האָט ער עפעס אַזוי ווי געגלאַצט אויף איינעם פֿון די ווינקלען פֿון דער שטוב, און
האָט זיך בלויז אינגעהערט; אַט אַזוי ווי די מראה פֿון אַדוואַקאַט וואָלט געווען
צו ליכטיק און בליישטשענדיק, און זײַנע אויגן קענען עס נישט פֿאַרטראַגן. אָבער
אויך דאָס צוהערן זיך איז נישט־גרינג אָנגעקומען, מחמת דער אַדוואַקאַט האָט

פֿראַנץ
קאַפּאַ

גערעדט גלייך אין דער וואַנט אַרײַן, און דערצו נאָך אי שניעל און אי שטיי. „וויפֿן זײ, אַז איך זאָל אַוועקגיין?“ האָט בלאַק געפֿרעגט. „דו ביסט דאָך שוין דאָ“ האָט געזאָגט דער אַדוואָקאַט, „בלײַב!“ עס האָט געמאַכט דעם רושם, אַז דער אַדוואָקאַט האָט נישט געטאָן דעם ווונטש פֿון בלאַק, נאָר ער האָט אים גאָר געסטראַשעט מיט שמיץ, וויפֿל ערשט איצט האָט בלאַק אויף אַן אמת אָנגעהויבן צו ציטערן. „איך בין נעכטן געווען,“ האָט געזאָגט דער אַדוואָקאַט, ביים דריטן ריכטער, דעם פֿרינדל זענען, און איך האָב פֿאַמעלעך-פֿאַמעלעך דעם שמועס אונדזערן אַ קער געטאָן אויף דיין ענין. וויפֿסטו אַוודאי וויסן, וואָס ער האָט געזאָגט?“ „אוי, אַוודאי,“ האָט געזאָגט בלאַק. אַזוי ווי דער אַדוואָקאַט האָט נישט תּיכּף געענטפֿערט, האָט בלאַק נאָך אַ מאָל איבערגעזאָגט זײַן בקשה און האָט זיך טיף אַינגעבויגן, אַזוי ווי איינער, וואָס גרייט זיך אַנידערצוקניען. און אין דער רגע איז אים ק. ממש ווי באַפֿאַלן; „וואָס טוסטו?“ האָט ער געשריגן. אַזוי ווי לעני האָט אים געוואָלט צוריקהאַלטן פֿון דעם אויסגעשריי צו בלאַקן, האָט ער דערוויל אַויך איר צווייטע האַנט אַ כאַפּ געטאָן. עס איז נישט געווען קיין פֿעסטקייט פֿון לײַבע אין דעם דריקן די הענט אירע; האָט זי דעריבער טאַקע דאָ און דאַרט אַ קרעכץ געטאָן און זיך באַמיט אַרויסצוציען אירע פֿינגער פֿון זײַנע הענט. אָבער פֿאַר ק.׳ס אויסרוף איז בלאַק באַשטרעפֿט געוואָרן, וויל דער אַדוואָקאַט האָט אים אַ פֿרעג געטאָן: „ווער איז ער דען דיין אַדוואָקאַט?“ „איר זענט עס,“ האָט בלאַק געזאָגט. „און חוץ מיר?“ האָט געפֿרעגט דער אַדוואָקאַט. „קיינער נישט חוץ אײַך,“ האָט געזאָגט בלאַק. „אויב אַזוי, זאַלסטו קיינעם מער נישט פֿאַלגן,“ האָט געזאָגט דער אַדוואָקאַט. בלאַק האָט דאָס דורכויס אַינגעזען, ער האָט אָפּגעמאַסטן ק.׳ן מיט אַ בייזן בליק און האָט שטאַרק געשאַקלט מיטן קאַפּ אין זײַן ריכטונג. וואָלט מען דאָס דאַזיקע באַנעמען זיך זײַנס איבערגעזעצט אין ווערטער, וואָלטן עס גראַבע זיזוידים געווען. און מיט אַט דעם מענטש האָט ק. געוואָלט אויף אַ פֿריינדלעכען אַוּפֿן אַרומ-רעדן זײַן ענין? „איך וועל זיך מער צו דיר נישט אַרײַנמישן,“ האָט ק. געזאָגט, און האָט זיך צוריקגעלייגט אין זײַן בענקל. „קני אַנידער, אַדער קריך אויף אַלע פֿיר, טו, וואָס עס גלױסט זיך דיר. מיך וועט עס מער אין מינדעסטן נישט אָנגיין.“ אָבער בלאַק האָט פֿאַרט נאָך פֿאַרמאַגט אַ ביסל פֿבֿוד-געפֿיין, כּלל הפּחות אַנטקעגן ק. פֿאַכנדיק מיט די פֿויסטן איז ער צו אים צוגעגאַנגען, און האָט גערעדט, אַזוי הויך ווי ער האָט עס געוואָלט אין דער אָנוועזנהייט פֿון דעם אַדוואָקאַט: „איר טאַרט אַזוי מיט מיר נישט רעדן, דאָס איז פֿאַרבאַטן. פֿאַר וואָס באַליידיקט איר מיך? און דערצו נאָך דאָ אַ פֿאַר דעם הער אַדוואָקאַט, וווּ מע דוּלדעט אונדז ביידע, אײַך און אויך מיך, נאָר צוליב רחמנות — דאָ אַ באַליידיקט איר מיך? איר זענט בשום אַוּפֿן נישט קיין בעסערער מענטש ווי איך, וויל איר זענט אויך אָנגעקלאַגט און איר האָט אויך אַ פֿראַצעס. און אויב איר זענט פֿונדעסטוועגן נאָך אַ הער, בין איך פּונקט אַזאַ הער ווי איר, און אַפֿשר אַפֿילו נאָך אַ גרעסערער. און איך וויל, אַז מע זאָל צו מיר רעדן ווי מע רעדט צו אַ הער, און דווקא איר זאַלט צו

מיר אזוי רעדן. און אויב איר מיינט, אז איר זענט דא עפעס מער, וויל מע לאזט
אניך דא רויק זיצן און זיך אבינהערן, בשעת איך — ווי איר דריקט זיך אויס —
קריך אויף אלע פיר, וועל איך אניך דערמאנען און זייער אן אפטן ווארט אין א
משפט: פאר דעם, וואס שטייט אונטער א חשד איז א סך בעסער ער זאל זיך
באוועגן, ווי צו זיצן שטייל; וויל דער, וואס זיצט שטייל, קען אלע מאל, כאטש ער
ווייסט עס נישט אליין, זיצן אויף א וואגשאל און מע האלט אים פונקט אין אפוועגן,
אים — צוזאמען מיט אלע זינע זינד. ק. האט מער קיין ווארט נישט געזאגט,
ער האט נאר מיט אומבאוועגלעכע אויגן געקוקט און זיך געהידושט איבער דער
דאזיקער צעטומלטער באשעפעניש. וואס פאר א גיגורים ער איז דאס שוין
דורכגעגאנגען אין דער איין-איינציקער לעצטער שעה! איז עס דער פראצעס
געווען, וואס האט מיט אים אזוי ארומגעשלידערט, און נישט געלאזט דערקענען
ווער עס איז זיין פריינד און ווער עס איז זיין שונא? האט ער דען נישט געזען,
אז דער אדוואקאט דערנידעריקט אים בכיוון, און אז ער האט דאס מאל קיין שום
אנדערן ציל נישט, ווי נאר זיך צו באווייזן מיט זיין כוח פאר ק. און אפשר אים
אפילו, אויף דעם אופן, צווינגען צו הכנעה? אויב אבער דער דאזיקער בלאק האט
נישט די פעיקייט דאס אלץ צו באנעמען, אויב ער האט אזא מוראדיקן פחד פארן
אדוואקאט, און ער ווייסט, אז אויב ער וואלט עס אפילו יא באנומען, וואלט עס
אים אלץ איינס נישט געהאלפן, איז ווי זשע קומט עס, וואס ער איז אזוי כיטרע,
אדער גאר אזוי אנשטעלעריש, אז ער נארט אפ דעם אדוואקאט זינעם, און ער
האלט פון אים דעם סוד, אז ער האט, חוץ אים, נאך אנדערע אדוואקאטן, וואס
זענען פארנומען מיט זיין ענין? און ווי אזוי האט ער זיך אנגעשטעלט צו אטא-
קירן ק. ווי וויסנדיק, אז יענער קען צו יעדער רגע אויסגעבן זיין סוד? ער האט זיך
אפילו נאך מער דערוועגט, ער איז צוגעגאנגען צום בעט פון אדוואקאט און האט
דארט אנגעהויבן זיך צו באקלאגן אויף ק.: „הער אדוואקאט, האט ער געזאגט,
„האט דער אדוואקאט געהערט, ווי דער דאזיקער מאן האט צו מיר גערעדט? מען
קען דאך נאך איבערצייילן די שעהען פון זיין פראצעס, און שוין וויל ער מיר, א
מאן, וואס ווערט שוין פינף יאר לאנג פראצעסירט, לערנען ווי אזוי זיך צו באנע-
מען. ער האט דאך מיך אפילו באדיידיקט. ער ווייסט נישט פון זיין לעבן צו זאגן
און באדיידיקט מיך; מיר, וואס ווי ווינט עס גרייכן נאר מניע שוואכע פחות,
האב איך גענוי שטודירט, וואס עס פאדערן פון איינעם גוטע באנעמונג, און פליכט,
און אויך אונדערע געריכטס-מנהגים.“ „קוק זיך נישט אום אויף קיינעם, האט
געזאגט דער אדוואקאט, „און טו, וואס עס איז רעכט אין דינע אויגן.“ „אודאיי“,
האט בלאק א זאג געטאן, אט אזוי ווי ער וואלט זיך אליין געוואלט שטארקן מיט
אט דעם ווארט; ער האט געטאן א קורצן זיטיקן בליק און האט אנדערגעקניט
הארט לעבן בעט פון אדוואקאט. „איך בין שוין אויף די קני, א מנין אדוואקאט,“
האט ער געזאגט. דער אדוואקאט האט אים אבער אין גאנצן אפגעשוויגן. בלאק
האט מיט איין האנט פארויכטיק געגלעט דאס איבערבעט. און אין דער דורכויסי-

קער שטיקלייט, וואָס האָט דאָ איצט אַ לאַנגע רגע געדויערט, האָט לעני פּלוצלינג אַ זאָג געטאָן, באַפּרייענדיק זיך פֿון ק'ס הענט: „דו פֿאַרשאַפּסט מיר יסורים, לאַז מיך אָפּ. איך גיי אַריבער צו בלאַקן.“ זי איז אַוועק און האָט זיך געזעצט אויפֿן ראַנד פֿון בעט. בלאַק האָט זיך מַחיה געווען מיט איר צוקומען, ער האָט זי תּיכּף אַנגעהויבן צו בעטן מיט אַלערליי לעבּהאַפּטיקע, אַבער שטומע מינעס, אַז זי זאָל זיך פֿאַר אים אָננעמען בײַם אַדוואַקאַט. עס איז געווען קלאַר, אַז ער דאַרף זייער שטאַרק די ידיעות פֿון דעם אַדוואַקאַט וועגן דעם גאַנג פֿון זײַן פּראָצעס; עס קען אַבער זײַן, אַז נאָר צוליב דעם, אַז די אַנדערע אַדוואַקאַטן זאָלן די ידיעות קענען אויסנוצן. עס ווײַזט אויס, אַז לעני האָט גענוי געוואוסט, ווי אַזוי בנצוקומען דעם אַדוואַקאַט, זי האָט געשטעלט אויף דער האַנט פֿון דעם אַדוואַקאַט און האָט צונויפֿ־געצויגן די ליפּן ווי צו אַ קוש. תּיכּף האָט בלאַק דעם קוש־באַפֿעץ אויסגעפֿירט; און אַז לעני האָט אויפֿגעפֿאַדערט, האָט ער נאָך צוויי מאָל איבערגעחזרט. דער אַדוואַקאַט האָט אַבער אַלץ נאָך ווײַטער געשוויגן, און דאָ האָט זיך לעני אַנגעבויען איבער דעם אַדוואַקאַט, און אַז זי האָט זיך דערבײַ אַ ביסל שטאַרק אויסגעשטרעקט, איז די שיינע פֿיגור פֿון איר גוף אַנוצעווודיקער געוואָרן; זי האָט זיך גאַנץ טיף אַנגעבויען ביזו נאָענט צום פנים פֿונעם אַדוואַקאַט און האָט געגלעט מיט אירע פֿינגער די לאַנגע ווײַסע האַר זײַנע. דאָס האָט אים געצווונגען זיך אַפּצורופֿן. „איך האַלט זיך אָפּ פֿון אַנזאָגן עס אים.“ האָט דער אַדוואַקאַט אַרויסגעברענגט, און מען האָט געזען, ווי ער שאַקלט צו מיט דעם קאַפּ, אפֿשר צוליב דעם, אַז ער זאָל אַ ביי־סעלע שטאַרקער דערפֿילן די וואַרעמע שווערקיט פֿון לעניס האַנט. בלאַק האָט זיך צוגעהערט מיט אַן אַראַפּגעלאַזטן קאַפּ, אַט אַזוי ווי דורך דעם האַרן זינדיקט ער קעגן עפּעס אַ געבאַט. „פֿאַר וואָס האַלטסטו זיך אָפּ?“ האָט לעני געפֿרעגט. ק. האָט געהאַט דאָס געפֿיל, אַז ער הערט זיך צו צו אַן אַינגעשטודירטן שמועס, וואָס האָט זיך שוין נישט איין מאָל איבערגעחזרט, וואָס וועט זיך נאָך אַ סך מאָל איבערחזרן, און נאָר פֿאַר דעם בלאַקן פֿאַרלירט ער נישט דעם טעם פֿון אייביקער נײַקייט. „ווי אַזוי האָט ער זיך הײַנט באַנומען?“ האָט, שטאַט צו ענטפֿערן, דער אַדוואַקאַט געפֿרעגט. איידער זי האָט אויף דער פֿראַגע געענטפֿערט, האָט לעני אַ קוק געטאָן אַרונטער צו בלאַקן און האָט אַ רגע לאַנג באַטראַכט ווי אַזוי ער הייבט אויף די הענט צו איר און ווי אַזוי ער רײַבט איין האַנט פֿלאַך אָן דער אַנדערער מיט אַ שטומער בקשה. סוף־כֿל־סוף האָט זי מיט גרויסן ערנצט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ, האָט זיך אַ קער געטאָן צום אַדוואַקאַט און האָט געזאָגט: „ער איז געווען רויק און האָט געאַרבעט פֿלײַסיק.“ אַן אַלטער סוּחַר, אַ מאַן מיט אַ לאַנגער באַרד, האָט געבעטן רחמים בײַ אַ יונג מיידל, אַז זי זאָל עדות זאָגן מיט אַ פֿאַר גוטע ווערטער פֿטובֿת אים. אויב ער האָט אַפֿילו דערבײַ געהאַט פֿלערליי באַהאַרטע־נע הינטער־געדאַנקען, האָט אים דאָך קיין זאָך נישט געקענט איצט באַרעכטיקן אין די אויגן פֿון זײַנע מיטמענטשן. ק. האָט פשוט נישט באַנומען, ווי אַזוי דער אַדוואַקאַט האָט זיך גאָר געקענט פֿאַרשטעלן, אַז דורך די דאָזיקע סצענעס וועט

ער אים קענען געווינען. און — וואָרט ער אים שוין נישט פֿריער מיט זיין באַנעמונג פֿאַרטריבן פֿון זיך, וואָרט ער דאָס, דורך אַט דער נאָר וואָס פֿאַרגעקור מענער סצענע, מסתמא דערגרייכט. אַפֿילו דעם זיטיקן צוקוקער האָט עס אויך דערנידעריקט. אַזוי האָט געווירקט דער מעטאָד פֿון דעם אַדוואָקאַט, וואָס ק. האָט, צום גרויסן גליק, לאַנג פֿון אים נישט געזיטן; דער קליענט האָט סוף־כֿלו־סוף פֿאַרגעסן די גאַנצע וועלט אַרום זיך, און עס האָט זיך אים אַנגעהויבן צו דאַכטן, אַז נאָר און אויסשליסלעך אויף אַט דעם דאָזיקן וועג וועט ער, בלאַנדזשענדיק אַפֿילו, אַוודאי פֿאַרט אַ מאָד זיך דערשעפֿן צום סוף פֿון פֿראַצעס. דאָס איז שוין נישט מער געווען קיין קליענט, דאָס איז שוין געווען דעם אַדוואָקאַטס הונט. וואָרט אים דער אַדוואָקאַט באַפֿוילן אַרונטערצוקריכן אונטערן בעט, אַזוי ווי אין אַ הינטישער בודע, און פֿון דאָרטן אַרויסצובילדן, וואָרט ער אויך דאָס מיטן גרעסטן חשק געטאָן. און — אַט אַזוי ווי עמעץ וואָרט ק'ן אַנגעזאָגט, אַלץ וואָס דאָ איז גערעדט געוואָרן, וואָרט אין וואָרט אין זיך אַרבינצוגעמען, גענוי אַלץ צו פֿאַרנאָ-טירן, כּדי דאָס אַלץ שפּעטער ערגעץ וווּ אין אַ העכערן אָרט צו דערציילן און וועגן דעם צו ראַפּאָרטירן, אַט אַזוי האָט ער זיך דאָ קריטיש צוגעהערט, קריטיש און אַפֿילו פֿון אויבן אַראַפּ. „וואָס האָט ער אין פֿאַרלוף פֿון גאַנצן טאָג געטאָן?“ האָט דער אַדוואָקאַט געפֿרעגט. „איך האָב אים,“ האָט לעני געזאָגט, „כּדי ער זאָל מיך ביי דער אַרבעט נישט שטערן, אַינגעשלאָסן אין צימערל פֿאַרן דינסטמיידל; דאָס איז דאָך סײַ ווי דער פֿלאַץ, וווּ ער האָרט זיך אויף — רױב. דורך די שפּאַרן נעס האָב איך פֿון צייט צו צייט נאָכגעקוקט, וואָס ער טוט. ער האָט כּסדר געקניט אויפֿן בעט; די דאָקומענטן, וואָס דו האָסט אים אויסגעבאַרגט, האָט ער פֿונאַנדער-געזייגט אויפֿן פֿאַראַפּעט פֿונעם פֿענצטערל און האָט אין זיי אַרבינגעקוקט און געזייגעט. דאָס האָט אויף מיר געמאַכט אַ גוטן רושם; דאָס פֿענצטערל, ווי דו ווייט, פֿירט נאָר אַרויס אויף אַ שמאַלן רױפֿט־הויף, קיין זיכט קומט דאָרט כּמעט אין גאַנצן נישט אַרײַן. און דאָס, וואָס בלאַק האָט, נישט אַכטנדיק אויף אַלץ, פֿאַרט אַרבינגעקוקט און געזייגעט, דאָס ווייזט מיר, ווי פֿאַרגעוודיק ער איז.“ „איך בין באמת צופֿרידן דאָס צו הערן,“ האָט געזאָגט דער אַדוואָקאַט. „האָט ער אַבער אויך מיט שכל באַנומען דאָס וואָס ער האָט געזייגעט?“ בלאַק האָט די גאַנצע צייט פֿון דעם דאָזיקן שמועס אָן אַן אויפֿהער געמאַכט מיט די ליפֿן; עס איז קלאָר געווען, אַז דאָס האָט ער אַזוי פֿאַרמולירט די תּשובּות, וואָס ער האָט געהאַפֿט. אַז לעני וועט זיי כּסדר אַרויסזאָגן. „דערויף קען איר, פֿאַרשטייט זיך,“ האָט לעני געזאָגט, „מיט זיכערקייט שוין נישט ענטפֿערן. ווי די זאך זאָל נישט זײַן — געזייגעט האָט ער גרינטלעך. ער האָט אין משך פֿון גאַנצן טאָג געזייגעט און געזייגעט, און אַלץ דאָס זעלבע זייטל, און ער האָט ביים לייגען געטײטשט כּסדר מיטן פֿינגער איבער די שורות. יעדעס מאָל, ווען איך האָב צו אים אַרבינגעקוקט, האָט ער געזיפֿצט, אַט אַזוי ווי דאָס לעבן וואָרט אים זייער שווער אַנגעקומען. מסתמא זענען די שריפֿטן, וואָס דו האָסט אים אויסגעבאַרגט, נישט אַזוי גרינג

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

צום פֿאַרשטיין. "יאָ" האָט געזאָגט דער אַדוואַקאַט, "דאָס זענען די דאָקומענטן אַוודאי און אַוודאי. איך גלייב אויך נישט, אַז ער פֿאַרשטייט עפעס פֿון אָט די פּאַפּירן. די שריפֿטן וועזן אים אָבער געבן כאַטש אַן אַננג, ווי שווער עס איז דער קאַמף, וואָס איך פֿיר אָן, אים בניים געריכט צו פֿאַרטיידיקן. און פֿאַר וועמען פֿיר איך דען דעם דאָזיקן שווערן קאַמף? פֿאַר — עס כאַפט מיך אָן אַ געלעכטער, אַז איך זאָג עס נאָר אַפֿילו אַרויס — פֿאַר בלאַקן. זאָל ער זיך טאַקע אויסלערנען צו באַנעמען אַפֿילו וואָס דאָס אַליין באַטייט. האָט ער שטודירט אָן שום איבער־רײַס?" "כמעט אָן אָן איבעררײַס" האָט לעני געענטפֿערט, "נאָר איין מאָל האָט ער בײַ מיר אַ טרונק וואָסער געבעטן. האָב איך אים דערלאַנגט אַ גלאַז דורך דעם פּוֹל־פּענצטער־אַדורך. זייגער אַכט האָב איך אים אַרויסגעלאָזט, כדי אים עפעס צום עסן צו געבן." בלאַק האָט כאַפּנדיק געוואָרפֿן אַ זײַטנבליק אויף ק. אָט אַזוי ווי אים אויפֿמערקזאַם צו מאַכן, אַז דאָ ווערן דערצײלט לויבנדיקע זאַכן וועגן אים, און זיי דאַרפֿן ממיאָל אויך אויף ק. מאַכן דעם געהעריקן רושם. עס ווײַזט אויס, אַז ער איז איצט געווען אַ סך האַפֿערדיקער; ער האָט זיך אַצינד אַ ביסל פֿרייער באַוועגט, און זיך אויך גערוקט אַהין און אַהער אויף זײַנע קני. איז עס טאַקע דערײַבער אַ סך דײַטלעכער געווען, פֿאַר וואָס ער איז פּלוצלינג פֿאַרשטאַרט גע־וואָרן, הערנדיק פֿון אַדוואַקאַט די ווײַטערדיקע ווערטער: "דו לײַבסט אים," האָט געזאָגט דער אַדוואַקאַט, "אָבער גראַד דאָס באַשווערט מיר דאָס רעדן צו אים, און איך מוז אים זאָגן, אַז דער ריכטער האָט זיך נישט־גינציק אויסגעדריקט, נישט איבער בלאַקן אַליין, און אויך נישט איבער זײַן פּראָצעס." "נישט־גינציק?" האָט לעני געפֿרעגט, "ווי אַזוי איז עס גאָר מעגלעך?" בלאַק האָט זי אָנגעקוקט מיט אַזאַ מין געשפּאַנטן בליק, אָט אַזוי ווי ער וואָלט אַפֿילו איצט נאָך געגלייבט אין איר פֿעיקייט צו קענען פֿאַרוואַנדלען די שוין פֿאַנג דורך דעם ריכטער אַרויסגע־זאַגטע רייד און זיי צו ענדערן לטובֿת אים. "נישט־גינציק," האָט געזאָגט דער אַדוואַקאַט. "עס האָט אים אַפֿילו פֿאַרדראַסן, אַזוי גיך ווי איך האָב נאָר דערמאַנט דעם נאָמען בלאַק. 'רעדט מיר נישט פֿון בלאַקן,' האָט ער געזאָגט. 'ער איז מײַן קלײַנענט, האָב איך געזאָגט. 'איר לאַזט זיך מיאוס אויסנוצן,' האָט ער געזאָגט. 'איר לאַזט זיך מיאוס אויסנוצן,' האָט ער איבערגעחזרט. 'איך גלייב אײַך נישט,' האָב איך געזאָגט. 'בלאַק אַרבעט אַרײַן זיער פֿלײַסיק אין זײַן פּראָצעס, טאַג און נאַכט גײט ער נאָך זײַן ענין. ער ווײַזט ממש בײַ מיר, כדי צו יעדער רגע צו וויסן ווי עס האַלט. אַזאַ דורכגענומענקייט איז פשוט איינציק אין דער וועלט. אַוודאי, פּערזענלעך קען איך אים פשוט נישט פֿאַרטראַגן, ער האָט מיאוסע מאַנירן און דערצו איז ער גאַנץ פשוט שמוציק, אָבער וואָס שײַך פּראָצעס־ענינים איז אַ שפּרענקעלע אויף אים נישט צו געפֿינען,' איך האָב געזאָגט — אַ שפּרענקעלע נישט צו געפֿינען — איך ווייס, אַז דאָס איז איבערגעטריבן, אָבער איך האָב עס געטאַן מיט אַ כּוונה. דערויף האָט ער געענטפֿערט: 'בלאַק איז נאָר כּיטרע. ער האָט אין פֿאַרלויף פֿון יאָרן אָנגעקליבן אַ סך פּראַקטיק און ער פֿאַר־

שטייט, ווי אזוי מע פֿארשטעפט אַ פּראָצעס. אָבער זײַן עס־האַרצות איז פֿאַרט נאָך אַפֿילו גרעסער ווי זײַן כּיטרעקייט. וואָס וואָלט ער, אַ שטייגער, געזאָגט, ווען ער וואָלט געוואָר געוואָרן, אַז זײַן פּראָצעס האָט זיך נאָך גאַרנישט אָנגעהויבן, אַז מע וואָלט אים געזאָגט, אַז עס איז נאָך אַפֿילו נישט געגעבן געוואָרן דער ערשטער קלונג מיטן גלעקל, אָנצוהייבן דעם פּראָצעס. 'שטיף זײַן, בלאַק' האָט געזאָגט דער אַדוואָקאַט, ווײַל בלאַק האָט זיך פּונקט גענומען אויפֿהייבן אויף זײַנע שלאַג־בעריק־געוואָרענע קני; עס ווײַזט אויס, אַז ער האָט געוואָלט בעטן אַן אויפֿקלע־רונג. דאָס איז געווען דאָס ערשטע מאָל, וואָס דער אַדוואָקאַט האָט זיך מיט אויס־פֿירלעכע ווערטער געווענדט צו בלאַקן. מיט מידע אויגן האָט דער אַדוואָקאַט געקוקט — האַלב סתּם אין דער וועלט אַרײַן, און האַלב צו בלאַקן אַרונטער; אונטער דעם דאָזיקן בליק איז בלאַק פּאַוואַזיע ווידער אַראָפּגעזונקען אויף זײַנע ביידע קני. 'דאָס דאָזיקע אַרויסזאָגן זיך פֿון דעם ריכטער האָט קיין שום באַטײַט נישט פֿאַר דיר,' האָט געזאָגט דער אַדוואָקאַט. 'פֿאַל נישט אַרײַן אין אַ בהלה נאָך יעדן איינציקן וואָרט. אויב דאָס וועט זיך נעמען איבערחזרן, וועל איך דיר מער גאַרנישט אויסזאָגן. מע קען ממש נישט אָנהייבן אַ פֿאַר ווערטער צו דיר צו רעדן, אַז דו זאָסט נישט תּיכּף אויף איינעם נעמען גלאַצן, אַט אזוי ווי אַט שוין, אַט איצט קומט דער לעצטער משפט דינער. שעמען מעגסטו זיך דאָ פֿאַר מײַן קליענט. דו צעטרײַססט די אמונה, וואָס ער האָט אין מיר. וואָס ווײַסטו? דו לעבסט דאָך נאָך, דו שטייסט דאָך נאָך אונטער מײַן השּׁגחה. דיין פּחד איז אומזיניק! דו האַסט ערגעץ געלייענט, אַז עס מאַכט זיך אַ מאָל, אַז דער לעצטער פּסק־דין קומט אומגעריכט, פֿון אַ ווייס־איך־וועמענס מויל אין אַ ווייס־איך־ווען־צײַט. זאָגן מוז מען, אַז — מיט אַ סך, אַ סך באַוואַרענישן — איז עס טאַקע אמת אויך; עס איז אָבער אויך אמת, אַז דיין פּחד עקלט מיך, און אַז איך זע אין דעם נישט מער ווי אַ פֿעלן פֿון דעם אזוי נייטיקער אמונה. וואָס האָב איך דען געזאָגט? איך האָב בלויז איבערגעגעבן ווערטערלעך די אַרויסזאָגונגען פֿון אַ ריכטער. דו ווייסט דאָך, אַז כּלערײַ מיינונגען הויפֿן זיך אזוי לאַנג אַן אַרום דעם גאַנג פֿון אַ פּראָצעס, ביז זיי ווערן ממש אַן אומדורכדרינגלעכער פּלאַנטער. דער דאָזיקער ריכטער פֿיקסירט דעם אָפֿיציעלן אָנהייב פֿון די פּראָצעס־פֿאַרהאַנדלונגען אויף אַ גאַנץ אַנדערן טערמין — ווי, למשל, איך. עס איז טאַקע אַ חלוקי־דעות, אָבער נישט מער. אין אַ געוויסער סטאַדיע פֿון דעם פּראָצעס ווערט, לויט אַן אַלטן מנהג, געגעבן אַ סימן, אַ קלונג מיט אַ גלעקל. לויט דער דעה פֿון דעם דאָזיקן ריכטער הייבט זיך טאַקע דעמאָלט דער פּראָצעס ערשט אָן. איך קען דיר איצט נישט אַפֿי זאָגן, וואָס עס רעדט, למשל, קעגן דער דאָזיקער דעה; דו וואָסט עס אויך סײַ ווי נישט באַנומען; זאָר זשע דיר דעריבער גענוג זײַן צו וויסן, אַז עס זענען דאָ אַ סך טעמים קעגן דעם.' אין זײַן פֿאַרלעגנהייט האָט בלאַק געגלעט אַהין און אַהער מיט זײַנע פֿינגער די פֿעל פֿון דעם קליינעם בעט־קאַבריצל אונטער זײַנע קני; דער פּחד צוליב דער אַרויסזאָגונג פֿון דעם ריכטער האָט אזוי אויף אים

געווירקט. אז ער האט מינוטן לאנג פארגעסן די אייגענע הכנעה זינע לגבי דעם אדוואקאט; ער האט זייער אינטענסיוו געטראכט און דאס נאר וועגן זיך; און ער האט אין די געדאנקען זינע אהין און אהער געדרייט די נאר וואס געהערטע ווערטער פון דעם ריכטער. „בלאק“ האט לעני צו אים א זאג געטאן אין א טאן, ווי מע ווארנט איינעם; זי האט אים ביים קאלנער פון רעקל א קליינעם צי געטאן אין דער הייד. „לאז אפ אצינד דאס פעל פונעם קאבריצל און הער זיך בעסער איין וואס עס זאגט דיר דער אדוואקאט.“

(דאס דאזיקע קאפיטל האט דער מחבר נישט פארענדיקט)

אלע דרײַ זענען איינגעשלאסן איינער צום אנדערן

אין קלויסטער

די באנק־אנפירערס האָב געבעטן ק.ן צו פֿארנעמען זיך אַ ביסל מיט אַן איטאליענישן קליענט, וואָס האָט זיך דאָס ערשטע מאָל אין שטאָט אויפֿגעהאַטן, און וואָס די באַציונגען מיט אים זענען פֿאַר דער באַנק זייער וויכטיק, אַז ער, ק., זאָל אים באַזונדן אַ פֿאַר וויכטיקע קונסט־דענקמעלער. אַזאַ אַנבאַט מצד דער אַנפֿירונג פֿון דער באַנק וואָלט ק. צו יעדער אַנדערער צייט באַטראַכט פֿאַר אַ גרויסן כְּבוֹד; איצט אָבער, בשעת ער אַרײַן האָט מיט נויט און מי נאָך אַנגעהאַטן זײַן פּרעסטיזש אין דער באַנק, האָט ער די ערנהאַפֿטע אויפֿגאַבע מיט אַ שטאַרקן ווידערווירן דורכגעפֿירט. יעדע איינצלנע שעה, וואָס מע האָט אים צוגענומען פֿון זײַן קאַנצע־דאַריע־אַרבעט, האָט אים פֿאַרשאַפֿט אַ סך צער; אמת איז, אַז ער האָט פֿעצטנס די אַרבעט־צייט אין ביראָ ווײַט־ווײַט נישט מער אַזוי געקענט אויסניצן ווי אַ מאָל; שעהען און שעהען פֿלעגט ער איצט זיצן אין קאַנצעדאַריע און נאָר מאַכן אַן אַנשטעל, אַז ער אַרבעט אין דער אמת; דערפֿאַר טאַקע איז זײַן עגמת־נפֿש פֿון מוזן פֿעלן אין דער באַנק אַ פֿאַר שעה טאַפֿלט גרויס געווען. עס האָט זיך אים איצט כסדר געדאַכט, אַז בשעת ער איז אין ביראָ נישטאָ, קומט דער וויצע־דירעקטאָר — וואָס טשאַטעוועט סײַ ווי כסדר אַרום אים — פֿון צייט צו צייט אין זײַן קאַנצעדאַריע אַרײַן, זעצט זיך צו פֿעבן זײַן שרײַבטיש, נישטערט אין זײַנע דאָקומענטן, נעמט אויף קליענטן, וואָס ק. איז שוין זינט יאָרן מיט זיי גוטפֿרײַנד; נישט נאָר נעמט ער זיי אויף, נאָר ער נעמט זיי אין דער אמת אַוועק פֿון אים; עס קען אַפֿילו זײַן, אַז דער וויצע־דירעקטאָר געפֿינט אויס טעותים אין זײַן אַרבעט; טעותים, וואָס פֿאַרפֿאַלגן איצט ק.ן פֿון טויזנט זײַטן — און ער קען זיי שוין מער נישט אויסמײַדן. און האָט מען אים ווען נישט איז אַצינד געבעטן דורכצופֿירן אַ געוויסע געשעפֿטס־מיסיע, אַדער נאָר מאַכן אַ קליינע נסיעה — און אַזעלכע אויפֿגאַבעס האָבן זיך דווקא אין דער פֿעצטער צייט, גאַנץ צופֿעליק אַפֿשד, געהויפֿט און געמערט — האָט דאָך ק. אויף אַן אמת געקענט שטילערהייט חושד זײַן, אַז דאָס פֿאַרנאַרט מען אים נאָר אויף אַ שטיקל צייט פֿון זײַן קאַנצעדאַריע אַרויס, ווײַל מע ווײַל אויף אַזאַ אויפֿן האָבן די מעגלעכקייט דורכצוקוקן זײַנע דאָקומענטן און עקזאַמינירן זײַן אַרבעט פֿון דער פֿעצטער צייט; און אויב שוין נישט גיין אַזוי ווײַט, האָט מען אַפֿשר אויף דעם אויפֿן גאָר געוואָלט קלאָר מאַכן, אַז מע קען זיך

אָן אים בכדָּל גאַנץ פֿינן אין דער באַנק באַגיינן. דער אמת איז, אָז פֿון די מיינסטע פֿון די דאָזיקע קיינע שליחות, וואָס די באַנק לייגט אַרויף אויף ק. צום דורכ־פֿירן — האָט ער זיך גאַנץ לייכט געקענט אַפּזאָגן; ער האָט זיך אָבער נישט דערוועגט עס צו טאָן, ווייל טאָמער איז זײַן חשד און זײַן מורא אָפֿילו נאָר אין אַ קיינער מאָס נישט אָן אַ יסוד, וואָרט דאָך אָן אַפּזאָג פֿון דורכצופֿירן אַזאַ סאָרט אויפֿגאַבע שוין געווען אַ זיך מודה זײַן, אָז דער פּחד איז טאַקע דאָ. דערפֿאַר האָט ער די דאָזיקע אויפֿגאַבע, לִפְנֵימֶיךָ, זייער גלייכגילטיק גענומען אויף זיך; איין מאָל, אָז ער האָט געדאַרפֿט מאַכן אַ שווערע צווייטאַגיקע געשעפֿטס־נסיעה, האָט ער אָפֿילו פֿאַרשוויגן אָן ערנסטע פֿאַרקלונג, און דאָס נאָר דערפֿאַר, אָז מע זאָל חֲפִיזָה וּחֲלִיזָה נישט זאָגן, אָז באַרופֿנדיק זיך אויפֿן נאַס, רעגנדיקן וועטער, נוצט ער עס אויס ווי אָן אויסרייד אויסצומיידן די ריזע. און — אַזוי גיך ווי ער איז פֿון דער דאָזיקער ריזע צוריקגעקומען — און טאַקע מיט אַ מוראדיקן קאַפֿ־ווייטיק — איז ער תּיכּף געוואָרן געוואָרן, אָז מע האָט אים ווידער באַשטימט, שוין אויף צו מאַרגנס צו באַגלייטן אָן איטאַליענישן וויכטיקן געשעפֿטס־פֿריינד פֿון דער באַנק. דער ווילן, כאַטש דאָס איינע מאָל זיך אַפּצוזאָגן, איז געווען גרויס; קודם־כֹּל איז די אויפֿגאַבע, וואָס מע האָט אים דאָ געגעבן, נישט דירעקט פֿאַרבונדן מיט די געשעפֿטן פֿון דער באַנק, און פֿאַרט איז דאָס אויספֿירן די שליחות געווען אַ געזעלשאַפֿטלעכער חובֿ לַגְבִּי דעם געשעפֿטלעכען פֿריינד, און גראַד גאַנץ וויכטיק אויך. וויכטיק — אָבער נישט פֿאַר ק., וואָס האָט ווילן געוויסט, אָז נאָר דורך דערפֿאַלג אין דער אַרבעט גופּאָ קען ער זײַן פֿבֿוד אין דער באַנק אויפֿהאַלטן; און טאָמער וועט אים דאָס נישט געלינגען, האָט עס קיין שום ווערט נישט און קיין שום באַטייט נישט, ווי אַזוי ער זאָל דעם איטאַליענער נישט דינען, אָפֿילו אויב ער זאָל אים אַ פּישוף אַנטאָן; כאַטש, דעם אמת געזאָגט, קען ער דאָס נישט דערוואַרטן; עס האָט זיך ק., געגלֹסט אָפֿילו אויף איין טאַג אַוועקגערוקט צו ווערן פֿון זײַן אַרבעטספֿאַך, מחמת דער פּחד, אָז מע וועט אים צו דער אַרבעט מער נישט צוריקלאָזן איז געווען צו גרויס, און אַ פּחד איז עס געווען אַזאַ, וואָס ער אַזײַן האָט גאַנץ גוט געוויסט, אָז ער איז שטאַרק איבערגעטריבן; ער האָט זיך אָבער נישט געקענט העלפֿן. אין דעם דאָזיקן פֿאַל מיט דעם איטאַליענער איז עס אָבער פֿאַרט נישט־מעגלעך געווען זיך אַרויסצודרייען; זײַן קענטשאַפֿט פֿון איטאַליעניש איז טאַקע נישט זייער גרויס, אָבער פֿאַר דעם פֿאַל מער ווי ענגוג; דעצידירט האָט דער צופֿאַל, וואָס ק. האָט פֿון פֿריערדיקע צייטן געהאַט אַפּגע־שפּאַרט אַ געוויסע קענטשאַפֿט פֿון דער קונסט־געשיכטע; דאָס איז באַקאַנט געווען אין דער באַנק (אמת), אָז אין זייער אָן איבערגעטריבענער פֿאַרעם) צוליב דעם, וואָס ק. איז אַ צייט לאַנג געווען אַ מיטגליד פֿון דעם פֿאַראיינן אויף צו דערהאַלטן די דאָקאַצע, שטאַטישע קונסט־מאַנומענטן; אַגבֿ אויך דאָס נאָר צוליב געשעפֿט־לעכע אויסרעכענונגען, און אַזוי ווי עס זענען פֿאַרשפּרייט געווען קלאַנגען, אָז אויך דער איטאַליענער איז אַ לייבהאַבער פֿון קונסט, איז שוין קלאַר און זעלבסט־פֿאַרשטענדלעך, וואָס ק. איז אויסגעקליבן געוואָרן אים צו באַגלייטן.

עס איז פונקט געווען אַ שטורעמדיקער פֿרימאַרגן, עס האָט געגאַסן ווי פֿון צעבערס, בשעת ק. איז, שוין זייגער זיבן אין דער פֿרי, אַרײַנגעפֿאַלן אין זײַן קאַנצעדאַריע; דער פעס האָט אין אים געזאָטן צוליב דעם טאַג, וואָס האָט דאָ אויף אים געוואַרט — און ער האָט געוואַלט כאַטש נאָך אַ ביסל באַנק־אַרבעט אָפּטאָן, איידער דער באַזוך וועט בײַ אים צונעמען אַזײַץ מיט אַנאַנדער. ער איז שטאַרק מיד געווען; אַ האַלבע נאַכט איז ער נישט געשלאָפֿן און נאָר שטודירט אַן איטאַליענישע גראַמאַטיק, פֿדי כאַטש אַ ביסל צוגעגרייט צו זײַן צום גאַסט; דעם אמת געזאָגט, האָט אים דאָס פֿענצטער אין ביראָ איצט מער צו זיך געצויגן ווי דער שרײַבטיש; ער האָט פֿעצטנס געהאַט אַ טבע אָפֿט שעהען לאַנג בײַ אַט דעם פֿענצטער צו זיין; ער איז אָבער בײַגעשטאַנען דעם נסיון און האָט זיך פֿאַרט געזעצט צו דער אַרבעט. צום באַדויערן, איז פֿונקט אין דער זעלבער רגע דער באַנקדינער אַרײַנגעקומען און געברענגט די בשורה, אַז דאָס שיקט אים דער דירעקטאָר ער זאָל אַ קוק טאָן, צי דער הער פֿראַקוויסט איז שוין דאָ; און אויב ער איז שוין טאַקע אויפֿן אַרט — טאָ זאָל ער אַזוי גוט זײַן און אַריבערקומען אין גאַסטציער, מחמת דער הער פֿון איטאַליע איז שוין דאָ. „איך קום שוין“, האָט ק. געזאָגט, אַרײַנגינגדיק אַ קליין ווערטערביכל אין קעשענע; ער האָט אויך אַרונטערגערוקט אונטערן אַרעם אַן אַלבוּם פֿון די שטאַטישע בנינים און דענק־מעלער, וואָס זענען ווערט, אַז מע זאָל זיי זען; ער האָט דאָס שוין פֿריער געהאַט צוגעגרייט פֿאַרן פֿרעמדן; דורכגייענדיק דאָס צימער פֿון דעם דירעקטאָר־אַסיסט־טענט, איז ער אַריבער אין צימער פֿון דירעקטאָר. עס האָט אים גאָר שטאַרק געפֿרייט, וואָס ער איז טאַקע אַזוי פֿרי אַרײַנגעקומען אין דער באַנק, און וואָס ער קען תּיכּף שטיין צו דער דיספּאָזיציע, וואָס דאָס וואַלט אין דער אמתן קלינער פֿון אים נישט דערוואַרט. די קאַנצעדאַריע פֿון דירעקטאָר־אַסיסטענט איז, נאָטיר־לעך, נאָך געווען אַזוי פּוסט ווי אין מיטן טיפֿער נאַכט; מסתּמא האָט דער דינער אויך אים געדאַרפֿט אין גאַסטציער פֿאַרבעטן, עס איז אָבער נישט געראָטן. אַז ק. האָט אַריבערגעטרעטן די שוועל פֿון גאַסטציער, האָבן זיך די צוויי הערן אַ הייב געטאָן פֿון די טיפֿע פֿאַטעלן. דער דירעקטאָר האָט פֿרײַנדלעך אַ שמיכל געטאָן. עס איז קלאָר געווען, אַז דאָס פֿרי־אַרײַנקומען פֿון ק. האָט אים שטאַרק געפֿרייט; ער האָט תּיכּף דורכגעפֿירט דאָס אָפּיציעלע באַקענען זיך פֿון דעם איטאַליענער מיט ק. יענער האָט מיט כּוח אַ טרייסל געטאָן די אויסגעשטרעקטע האַנט און האָט דערמאַנט עפעס אַ נאָמען אין שייכות מיט פֿרי־אויפֿשטיין. ק. האָט נישט־גענוי פֿאַרשטאַנען וועמען ער מיינט, און, אַגבֿ, איז עס עפעס אַ מאַנדע וואַרט געווען, וואָס ק. האָט ערשט מיט אַ רגע שפעטער אין זײַן שלכל באַנומען און צעקניט. ער האָט געענטפֿערט מיט עטלעכע גלאַטע וואַרט־ווענדונגען, וואָס דער איטאַליענער האָט אויף זיי לאַכנדיק רעאַגירט; און לאַכנדיק האָט ער עטלעכע מאָל געגלעט מיט אַ נערוועזער האַנט זײַנע גרוי בלויע, צעוואַקסענע וואַנצעס. עס איז קלאָר געווען, אַז די דאָזיקע וואַנצעס זענען געווען פֿערפֿומירט; עס האָט זיך אינעם אַזש פּשוט געגלסט זיך נענטער צוצובייגן צו זיי און צו שמעקן.

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

אזוי גיך ווי אלע האָבן זיך אַנידערגעזעצט, און עס האָט זיך אָנגעהויבן דער
 קליינער אַרײַנפֿיר־שמועס, האָט ק. מיט דער גרעסטער זאָרג באַמערקט, אַז ער
 פֿאַרשטייט נאָר שטיקלעך און ברעקלעך פֿון די רייד פֿון דעם איטאַליענער.
 אויב יענער האָט אַבער, דאָ און דאָרט, אַרויסגעבראַכט אַן איינציקן זאַץ גאַנץ
 רויק — האָט ער אים יאָ כמעט ווערטערלעך פֿאַרשטאַנען. דאָס זענען אַבער נאָר
 זעלטנסטע אויסנאַמעס געווען; פֿרובֿ איז דאָס פֿשוין פֿון זײַן מויל געגאַנגען ווי אַ
 שטראָם; דערבײַ האָט ער געשאַקלט מיטן קאַפּ פֿון נחת איבער זײַנע אייגענע
 רייד. רעדנדיק אזוי געדיכט, האָט זיך דער איטאַליענער נאָך, צו די צרות, כסדר
 אַרײַנגעפֿאַנטערט אין עפעס אַ דיאַלעקט, וואָס פֿאַר ק. איז עס שוין בכלל קיין
 איטאַליעניש מער נישט געווען; עס האָט זיך אַבער אַרויסגעוויזן, אַז דער דירעקט־
 טאָר — נישט נאָר פֿאַרשטייט ער די דאָזיקע רייד, נאָר ער קען זיי אויך אַרײַן
 רעדן; ק. האָט דאָס געדאַרפֿט פֿאַרויסזען, מחמת דער איטאַליענער האָט געשטאַמט
 פֿון דרום־איטאַליע, פֿון דער זעלבער געגנט, וווּ דער דירעקטאָר האָט אַ מאָל
 יאָרן לאַנג געוויינט, ווי די זאַך זאָל נישט זײַן, האָט ק. תיכף פֿאַרשטאַנען, אַז ער
 וועט זיך שוין קוים־קוים קענען מיט דעם איטאַליענער צוזאַמענרעדן; דערצו איז
 נאָך אַפֿילו דאָס פֿראַנצײזיש פֿון דעם גאַסט קוים געווען צום פֿאַרשטיין; אויך
 האָבן די וואַנצעס זײַנע פֿאַרשטעלט די באַוועגונגען פֿון זײַנע לײפּ; וואָלט ער כאַטש
 געקענט זען די דאָזיקע לײפּ — וואָלט דאָס אַפֿשר אַ ביסל אַרויסגעהאַלפֿן בעסער
 די ווערטער צו פֿאַרשטיין. ק. האָט אָנגעהויבן פֿאַרויסצופֿירן, אַז ער וועט דאָ
 האָבן נישט־ווייניק צרות; לַעֲת־עֲתָה האָט ער אויפֿגעגעבן די האַפֿענונג, אַז ער
 וועט דעם איטאַליענער פֿאַרשטיין — דער עיקר אין דער אָנוועזנהייט פֿון דעם
 דירעקטאָר, וואָס האָט אים מיט אַזאַ גרינגשאַפֿט באַנומען, ממש אויפֿן ווונק —
 און דאָס איינציקע, וואָס אים איז געבליבן צו טאָן, איז צו זיצן און צו אַבסערווירן
 מיט פֿאַרדראָס; זעט ער טאַקע ווי דער גאַסט האָט זיך טיף אַרײַנגערוקט אין
 פֿאַטעל — טיף, און פֿאַרט מיט אַ לײַכטיקייט — ווי ער גיט זיך אזוי אלע מאָל
 אַ צופֿ דאָס קורצע, און שאַרף געשניטענע, רעקל זײַנס; און ווי אַט גיט ער גאָר
 אויף איין מאָל אַ הייב אויף ביידע אַרעמס, און ווי ער שילדערט עפעס בילדעריש
 מיט די באַוועגונגען פֿון זײַנע הענט, וואָס דרייען זיך גרינג און לויז אין די
 געלענקען זייערע; ק. קען בשום אופֿן נישט פֿאַרשטיין, וואָס דער גאַסט וויל דאָ
 דעמאָנסטרירן — כאַטש ער זיצט אָנגעשטרענגט, דער גוף פֿאַרויסגעשטרעקט, און
 ער לאָזט אויף אַ רגע אַפֿילו נישט אַראָפּ די אויגן זײַנע פֿון דעם איטאַליענערס
 הענט. סוף־כֶּל־סוף איז ק. — וואָס איז דאָ געזעסן, אַרײַן גאַרנישט טוענדיק, און
 נאָר מעכאַניש נאַכשפּירנדיק מיט די בליקן דעם אַהיץ־און־אהער פֿון דעם שמועס
 — באַפֿאַרן געוואָרן פֿון זײַן פֿרײַערדיקער מידיקייט; איין מאָל האָט ער זיך אַ
 צערודערטער שיר נישט אויפֿגעהויבן, פֿדי זיך אויסצודרייען און אַוועקצוגיין;
 זײַן גוט מוז איז געווען, וואָס ער האָט זיך ביי צײַטנס געכאַפט, אַז עס גלױסט זיך
 אים אַזוינס צו טאָן, און ער האָט עס אויסגעמיטן; אַ שרעק איז אים באַפֿאַרן —
 וואָס דאָ האָט געקענט געשען. סוף־כֶּל־סוף האָט דער איטאַליענער אַ קוק געטאָן

אויף זיין זייגער און געטאן א שפרונג אויף. ווי נאך ער האט זיך אפגעזעגנט מיט דעם דירעקטאר, האט ער זיך א שטופ צו געטאן צו ק. אבער אזוי נאענט, אז ק. האט אזש געמוזט צוריקרוקן זיין פאטער, אויסט וואלט ער זיך נישט געקענט קיין ריר טאן. דער דירעקטאר, וואס האט מסתמא אין די אויגן פון ק. דערקענט זיין פארצווייפונג לגבי דעם דאזיקן איטאליעניש, האט זיך ארינגעמישט אין שמועס; געטאן האט ער עס אזוי איידעל און אזוי קלוג, אז געדאכט האט זיך, אז ער גיט נאך קליינינקע עצה'עך; אין דער אמתן אבער האט ער אלץ, וואס דער איטאליע-נער האט נאך, איבערשלאגנדיק אים פסדר די רייד, פירגעברענגט — קורץ און פארשטענדלעך קלאר געמאכט פאר ק. ק. איז פון דעם דירעקטאר געוואר געווארן, אז דער איטאליענער האט נאך לעת-עוה איערליי געשעפטן צו באזארגן, אז צו זיין באדויערן וועט ער נאך זייער ווייניק צייט האבן, אז ער האט אויך בשום אופן נישט בדעה אין אנלעניש און כאפנדיק דורכצולויזן די אלע אביעקטן, וואס זענען ווערט, אז מע זאל זיי זען, אז בעיקר האט ער זיך אנטשאסן — אויב ק. וועט נאך צושטימען, און די צושטימונג איז אין זינע הענט — צו באזוכן דעם גרויסן קלויסטער, די קאטעדראלע, און אויב שוין יא נאך איין קלויסטער באקוקן — איז גרינטלעך. ער פרייט זיך אן א שיעור מיט דעם, וואס ער וועט דעם קלויסטער באזוכן אין דער באגלייטונג פון אזא געלערנטן און ביז גאר פריינדלעכן מאן — מיט דעם האט ער געמיינט טאקע ק. וואס איז נאך מיט איין זאך איצט פארנומען געווען; נישט צוצוהערן זיך צום איטאליענער און צו כאפן גיך-גיך די ווערטער פון דעם דירעקטאר — און ער בעט אים נאך, אויב די צייט איז אים פאסיק, אז אין צוויי שעה ארום, אזוי אן ערך זייגער צען, זאל ער זיין דער קאטעדראלע. ער אליין האפט, אז אין יענער צייט וועט ער זיכער באווייזן שוין דארט צו זיין. ק. האט געענטפערט מיט א פאר צוגעפאסטע ווערטער; דער איטאליענער האט קודם-כפ דערלאנגט די האנט דעם דירעקטאר, שפעטער האט ער געדריקט ק.ס האנט און שפעטער נאך א מאל דעם דירעקטארס האנט; ביידע האבן באגלייט דעם אוועקגייענדיקן, וואס האט — האלב געווענדט צו זינע באגלייטערס — אויף קיין רגע אפילו איצט נישט אויפגעהערט צו רעדן, ביז ער איז אזוי צוגעקומען צו דער טיר. ק. איז שפעטער נאך א רגע לאנג געבליבן מיט דעם דירעקטאר, וואס האט היינט — מער ווי ווען עס איז — געהאט א קרענקלעך פנים. דער דירעקטאר איז, ווייזט אויס, געווען אונטער דעם אננדרוק, אז ער דארף זיך ווי נישט איז אנט-שולדיקן פאר ק. און אזוי ווי זיי זענען געשטאנען זייער נאענט איינער לעבן דעם אנדערן, ווי אינטימע פריינד — האט ער ק. פארטרויט, אז קודם-כפ האט ער בדעה געהאט אליין מיט דעם איטאליענער צו גיין, שפעטער אבער האט ער די פוונה געביטן — קיין נענטערע סיבה האט ער נישט אנגעגעבן — און ער האט באשאסן ליבערשט ק. די דאזיקע שליחות איבערצוגעבן, און אויב ק. פארשטייט נישט תיבה פון אנהייב, וואס דער איטאליענער רעדט, זאל עס אים שטארק נישט ארן; דאס פארשטיין וועט קומען גאר גיך ווי פון זיך אליין; און אויב — ווי א זאך מאכט זיך — ער וועט בכ"כ נישט צו פיל פארשטיין פון דעם איטאליענערס

פראנץ
 קאפאקא

רייד, איז דאס אומגליק אויך נישט אזוי גרויס, ווייל דעם דאזיקן איטאליענער גייט עס בכלל נישט אזוי שטארק אין לעבן, אז מע זאל אים פארשטיין. אגב, איז דאס איטאליעניש פון ק. איבעראשנדיק גוט, און עס איז מער ווי זיכער, אז ער וועט זיך מיט דעם גאנצן ענין גאר גרינג אן עצה געבן. נאך דעם ווי דער דירעקט-טאר האט זיך מיט אים אפגעזענגט, האט ק. די פרייע צייט פארברענגט מיט ארויסשרייבן פאר זיך, פון א ווערטערבוך ארויס, יענע זעלטענע איטאליענישע אויסדרוקן, וואס ער וועט זיי מסתמא דארפן ביים ארומפירן דעם גאסט איבערן קלויסטער. געווען איז די דאזיקע ארבעט זייער א נמאסע; די באנקדינערס האבן געבראכט די אָנגעקומענע בריוו, אַדער־יי באַאמטע זענען אַרײַנגעקומען מיט פֿעדעריי פֿראַגעס און זעענדיק, אז ק. איז שטארק פֿאַרנומען, זענען זיי שטיין געבליבן ביי דער טיר, זיי האבן זיך אָבער נישט גערירט פֿון אַרט, איידער ק. האָט זיי נישט אויסגעהערט; אויך דער דירעקטאָר־אַסיסטענט האָט זיך נישט געדאַזט באַרויבן פֿון דעם נחת, ק׳ן צו באַלעסטיקן; ער איז אַלע מאָל אַרײַנגע־קומען; איין מאָל האָט ער גאָר אַרױסגענומען דאָס ווערטערבוך פֿון ק׳ס הענט און האָט דערין אָנגעהויבן צו בלעטערן — און עס איז קלאָר געווען, אז ער טוט עס אָן שום נייטיקייט און אָן שום שכל; אַפֿילו קלײַנע האָבן זיך באַוויזן פֿון דער ווייטן אין האַלב טונקל פֿון פֿאָדער־צײַמער, אזוי גיך ווי די טיר האָט זיך נאָר אָן עפֿן געטאָן; זיי האָבן זיך פֿון ווייטן פֿאַרביגן מיט אַ געוויסער מאָס פֿון צוריקגע־האַלטנקייט — אַבי נאָך צו צײַען אויף זיך די אויפֿמערקזאַמקייט, מע זאל וויסן, אז זיי זענען דאָ; זיי זענען אָבער נישט זיכער געווען, צי מע האָט זיי בכלל דער־זען — דאָס אַלץ האָט זיך געדרייט אַרום ק. ווי אַ ראָד אַרום אָן אַקס, בשעת ער אַליין האָט אין געדאַנק געזוכט די ווערטער, וואָס ער וועט אַפֿשר דאַרפֿן; שפעטער האָט ער די זעלבע ווערטער ערשט אויפֿגעזוכט אין ווערטערבוך, נאָך שפעטער האָט ער זיי אַרױסגעשריבן אויף אַ בלאַט, ווייטער האָט ער זיך אַנגעגעניט אינעם ריכטיקן אַרױסרעדן די אַלע אויסדרוקן, און גאָר צום סוף האָט ער ערשט פרובירט די ווערטער אויף אויסנווייניק אויסצודערנען. דער גוטער זכרון, וואָס ער האָט אַ מאָל געהאַט, האָט אים, ווייזט אויס, לעצטנס אין גאַנצן פֿאַרלאָזן; פֿון רגע צו רגע האָט אים אָנגעכאַפט אַזאַ רציחה אויף דעם איטאַליענער, וואָס איז שוואַדיק געווען אין דעם גאַנצן פֿאַרדראַס, אז ער האָט אַ כאַפֿ געטאָן דאָס ווערטערבוך און האָט עס פֿאַרגראָבן אונטער אַ קופּע פּאַפּירן; און געטאָן האָט ער עס מיט אַ מאַמענטאַנעם פֿעסטן באַשלוס, מער זיך בכלל נישט צוצוגרייטן; באַלד אָבער האָט ער אַנגעזען, אז ער קען דאָך נישט מיט אַ שטומער צונג אַרומגיין פֿון דענקמאַל צו דענקמאַל מיט דעם איטאַליענער אין דער קאַטעדראַלע; האָט ער דעריבער מיט אַ נאָך גרעסערער רציחה ווידער אַרױסגעצויגן דאָס ווערטערבוך פֿון אונטער די פּאַפּירן.

אזוי אן ערך ארום האלב צען א זייגער, בשעת ער האט שוין פונקט געוואלט אוועקגיין, רופט מען אים צום טעלעפאן; לעני ווינטשט אים א גוטן מארגן און פֿרעגט אים ווי אזוי ער פֿירט זיך; ק. דאַנקט אין גרויס אַנלעניש און באַמערקט,

אז ער קען זיך איצט בשום אופן נישט אַרײַנבלאָזן אין אַ לאַנגן שמועס, מחמת ער דאַרף גיין אין דער קאַטעדראַלע. „אין דער קאַטעדראַלע?“ האָט לעני אַ פֿרעג געטאָן. „נױ, יאָ, אין דער קאַטעדראַלע.“ װאָס עפעס אין דער קאַטעדראַלע?״ האָט לעני געזאָגט. ק. האָט פֿרובירט אין קורצע װערטער דעם גאַנצן ענין אויפֿ־צוקלערן, אָבער קוים האָט ער נאָר אַרױסגעבראַכט די ערשטע װערטער, האָט לעני פֿלוצלינג אַ זאָג געטאָן: „זײ פֿירן אַ העצע הינטער דינע פֿלייצעס.“ רחמנות־געפֿילן, װאָס ער האָט זײ נישט אַרױסגעפֿאַדערט, און אויך נישט דערוואַרט, האָט ק. נישט געקענט פֿאַרטראָגן; האָט ער זיך מיט צװײ װערטער אָפֿגעזעגנט מיט לעני; ער האָט אָבער פֿאַרט — אויפֿהענגענדיק דאָס הערטרייבֿל אויפֿן האָטשיק — אַ זאָג געטאָן, האַלב צו זיך, האַלב צו דעם װינטן מיידל, װאָס האָט די װערטער שוין נישט געהערט: „יאָ, זײ פֿירן אַ העצע הינטער מיר.“

איצט אָבער איז שוין שפּעט געוואָרן, עס איז כּמעט געווען אַ געפֿאַר, אז ער װעט שוין נישט מער אַנקומען אין צײַט אויפֿן אָרט. ער איז אַהינגעפֿאַרן אין אַן אויטאָמאָביל; אין דער לעצטר רגע האָט ער זיך נאָך דערמאַנט אַן דעם אַלבוים, װאָס ער האָט נישט געהאַט קײן געלעגנהײט דעם גאַסט צו דערלאַנגען בשעת דער פֿרימאַרגן־באַגעגעניש — האָט ער אים דעריבער איצט מיט זיך גענומען. ער האָט געהאַלטן דעם דאָזיקן אַלבוים אויף זײַנע קני און האָט די גאַנצע צײַט, בײַם פֿאַרן, אומרויק דערויף מיט די פֿינגער אַרומגעפֿיכֿט. דער רעגן האָט אַ ביסל נאָכגעלאָזט, אָבער עס איז געווען פֿײַכט, קיל און טונקל; זען װעט מען אין דער קאַטעדראַלע שוין מסתמא גאַנץ װײַניק; דערפֿאַר אָבער װעט ער זיך דאָרט, צוליב דעם לאַנגן אַרומשטיין אויף די קאַלטע שטיינערנע פֿלאַטן, נאָך מער צוקילן. דער פֿלאַץ פֿאַר דער קאַטעדראַלע איז געווען פּוסט, און ק. האָט זיך דערמאַנט פֿון אַ מאָל אַז שוין פֿון קינדװײַז איז אים כּסדר אויפֿגעפֿאַלן, װאָס אין די הײַזער אַרום דעם דאָזיקן ענגן פֿלאַץ זענען אַלע מאָל כּמעט אַלע פֿענצטער־פֿיר האַנגען אַראָפֿגעלאָזן. נעמענדיק אין אַכט דאָס הײַנטיקע װעטער איז עס, אַגב, מער פֿאַרשטענדלעך געווען װי אַלע מאָל, אויך אין דער קאַטעדראַלע איז געווען פּוסט, און ס'איז געווען נאָטיר־לעך אַזױ, װײַל װעמען װעט עס אײַנפֿאַלן איצט אַהער צו קומען? ק. איז גיך דורכ־געלאָפֿן דורך זײַטן־פֿליגלען פֿון דעם קלױסטער־בנין; ער האָט קוים אָנגעטראַפֿן אײַן אַלע פֿרוי, װאָס האָט געקניט — אַן אײַנגעטויליעטע אין אַ װאַרעמער שאַל — פֿאַר אַ בילד פֿון דער הײַדיקער מאַריע און האָט פֿרום דערויף אַרױפֿגעקוקט. פֿון דער װינטן האָט ער אויך נאָך געזען װי עפעס אַ הינקענדיקער קלױסטער־דינער פֿאַרשווינדט אין אַ מויערטיר. ק. איז אָנגעקומען פּונקט צו דער רגע; אַריבערטעטנדיק די שװעל פֿון קלױסטער האָט ער געהערט, װי עס קלײַנגט צען אַ זײַגער, אָבער דער אײַטאָליענער איז נאָך נישט געווען. ק. איז צוריקגעגאַנגען צום הויפּט־טויער, געשטאַנען דאָרט אַ רגע — נישט אַהין און נישט אַהער; שפּע־טער האָט ער, אין גאַסרעגן, אַרומגעשפּאַנט אַרום דער קאַטעדראַלע, כּדי נאָכצו־קוקן, צי װאַרט נישט אַפֿשר דער אײַטאָליענער בײַ אײַנעם פֿון די דאָזיקע זײַטיקע אַרײַנגענג. מע האָט אים אָבער אין ערגעץ נישט געקענט געפֿינען. איז דאָס

פֿראַגן
קאַפּאַ

מעגלעך, אז דער דירעקטאר האָט גאַר אפֿשר דעם איטאַליענער שלעכט פֿאַרשטאַ-
נען מפות דער שעה? ווי האָט מען דען בכּלל געקענט דעם דאָזיקן מענטש ריכטיק
פֿאַרשטיין? ווי די זאָך זאָך נישט זיין, מוז ק. אויף יעדן פֿאַל, כאָטש אַ האַלבע
שעה, דאָ צוואַרטן, אַזוי ווי ער איז שטאַרק מיד געווען, האָט ער באַקומען חשק
זיך אַ ביסל אויסצורוען; ער איז צוריק אַרײַנגעגאַנגען אין דער קאַטעדראַלע;
ערגעץ אויף איינעם פֿון די טרעפּלעך האָט ער דערווען אַ שמאַטע, אַ מין קליין
קאַבריצל, האָט ער דאָס אַ צי געטאָן מיט אַ שפיץ פֿוס צו אַ נאָענטער באַנק, האָט
זיך אַ פֿעסטערן וויק־אַינן געטאָן אין זײַן מאַנטל, הויך אויפֿגעהויבן דעם קאַלנער,
און זיך אַנידערגעזעצט. פּדי זיך אַ ביסל אויפֿצומונטערן, האָט ער אויפֿגעמאַכט
דעם מיטגענומענעם אַלבוּם, האָט אַ מיש געטאָן אין אים עטלעכע בלעטער; ער האָט
אַבער באַלד געמוזט אויפֿהערן, ווייל עס איז געוואָרן אַזוי פֿינצטער, אַז ווען ער האָט
אַ רגע שפּעטער אויפֿגעהויבן דעם בליק זײַנעם צום נאָענטן זײַטן־פֿליגל פֿון
קלויסטער־בנין, האָט ער דאָרט קיין שום פרטים נישט געקענט מער אונטערשיידן.
אין דער וויבט האָט אויפֿן הויפט־אַלטאַר געגלימערט אַ גרויסער דרייעק פֿון
אַנגעצונדענע חלב־ליכטלעך; ק. וואָלט בשום אופֿן אויף זיכער נישט געקענט זאָגן,
אַז ער האָט די ליכטלעך שוין פֿריער דאָ באַמערקט. קען זײַן, אַז מע האָט זיי נאָר
וואָס אַנגעצונדן. די דינערס פֿון אַ קירכע זענען, שוין לויט זייער פֿאָך נאָך,
שליכטנדיקע באַשעפֿענישן, וואָס מע קען זיי קוים באַמערקן. אַז ק. האָט זיך צופֿע-
ליק אַ דריי געטאָן אויף צוריק, האָט ער — אַ פֿאַר שריט פֿון זיך — דערווען אַ
הויך, דיק וואַקס־ליכט, וואָס איז געווען צוגעפֿעסטיקט צו אַ זײַל און האָט געברענגט.
שיין צום אַנקוקן איז טאַקע דאָס ליכט געווען, אַבער בשום אופֿן נישט גענוג אויף
צו באַליכטן די אַלטאַר־בידער, וואָס זענען רובֿ געהאַנגען אין דער פֿינצטערניש
פֿון די זײַטיקע קאַפּליצעס; מע האָט געהאַט אַן אַינדרוק, אַז דאָס ליכט פֿאַרגרע-
סערט נאָך די פֿינצטערניש. אַוודאי האָט דער איטאַליענער געהאַנדלט נישט־העפֿ-
לעך מיט זײַן נישט־קומען; אַבער צופֿעליק דווקא שכלדיק, ווייל מע וואָלט דאָ סײַ
ווי גאַרנישט געקענט זען; מע וואָלט זיך געמוזט אין בעסטן פֿאַל באַנוגענען
דערמיט טיילווייז אַ פֿאַר בידער אַרומצוקוקן, און דאָס נאָר מיט דער היף פֿון
ק׳ס עלעקטרישן קעשענע־לעמפל, און פּדי אַזײַן אויסצופּרוּוון, וואָס מע קען פֿון
אַזאַ בידער־באַקוקן דערוואַרטן, איז ק. צוגעגאַנגען צו איינער פֿון די נאָענטסטע
זײַטיקע קאַפּליטשקעס, ער איז אַראַפּגעגאַנגען אַ פֿאַר טרעפּלעך ביז צו אַ נידעריקן
מערמלנעם געלענדער, איבער וועלכן ער האָט זיך אַריבערגעבויגן, און גענומען
באַלכטן מיט זײַן לעמפל דאָס אַלטאַר־בידל, דאָס פֿלעמל, וואָס האָט געשוועבט
פֿאַרן בידל, האָט נישט־ווייניק באַשווערט דאָס באַקוקן עס. דאָס סאַמע ערשטע,
וואָס ק. האָט געזען — און טיילווייז זיך אַנגעשטויסן — איז געווען אַ גרויסער,
געפּאַנצערטער ריטער, וואָס איז געווען אַרײַנגעמאַן אין סאַמע עק פֿונעם בידל.
ער איז געשטאַנען אַנגעשפּאַרט אויף זײַן שווערד, וואָס ער האָט אַרײַנגעהאַקט אין
אַ נאַקעטן באַדן — דאָ און דאָרט קוים־קוים באַדעקט מיט אַ פֿאַר גרעזלעך, וואָס
האַבן געשפּראַצט פֿון דער ערד אַרויס. עס האָט אויסגעזען, ווי דער ריטער באַ-

טראכט זייער אויפמערקזאם עפעס, וואָס שפּילט זיך אָפּ פֿאַר זײַנע אויגן. עס איז ממש געווען צו שטוינען, פֿאַר וואָס ער איז אַזוי שטיין געבליבן און גייט נישט צו נענטער. אַפֿשר האָט מען אים אַזוי באַפֿילן צו שטיין אויף דער וואַך. ק. וואָס שוין אַ לאַנגע צײַט האָט ער קיין קונסטביילדער נישט געזען, האָט דעם ריטער אַ לענגערע צײַט באַטראַכט, כאַטש ער האָט פּסדר געמוזט פינטלען מיט די אויגן, ווײַל ער האָט נישט געקענט פֿאַרטראַגן דאָס גרינע לײַכט פֿון דעם לעמפל. אַז ער האָט אַ רגע שפעטער אַ פֿיר געטאָן דאָס לײַכט פֿון זײַן לעמפל איבער די אַנדערע טײַלן פֿון דעם בילד, האָט ער אויסגעפֿונען, אַז עס שטעלט פֿאַר די קבורה פֿון יעזוס קריסטוס אין אַ גאַנץ געוויינטלעכער אויפֿפֿאַסונג. אַגב, איז עס געווען אַ בילד פֿון דער נײַערער צײַט. ער האָט אַרײַנגעלייגט דאָס לעמפל אין דער קעשענע און האָט זיך אומגעקערט אויף זײַן פּלאַץ.

עס איז געווען קלאַר, אַז עס האָט שוין נישט מער קיין זײַנען אויף דעם איטאַליענער צו וואַרטן; אין דרויסן האָט עס אַבער מסתמא געגאַסן ווי פֿון צעבערס; און אַזוי ווי עס איז דאָ נישט אַזוי קאַלט געווען, ווי ק. האָט פֿריער געמיינט, האָט ער באַשאַסן, פֿאַר רגע דאָ צו בלייבן. נאָענט לעבן אים איז געווען דער גרויסער פּולפּיט פֿאַרן פרעדיקער; אויף זײַן קניעכדיק קליין דעכל זענען, האָבן ליגנדיק, געווען צוגעפֿעסטיקט צוויי אויסגעהוילטע גאַדלענע צלמים, וואָס האָבן זיך איבערגעקרייצט בײַ די סאַמע שפיצן זייערע. דאָס דרויסנדיקע ווענטל פֿון דעם געלענדער און דער איבערגאַנג ביז צו דעם זײַל, וואָס האָט דעם פּולפּיט אונטער געהאַלטן, איז געווען פֿון גרינעם בלעטערוואַרג. קליינע מלאכימלעך האָבן זיך געקאַמערט אין די דאָזיקע בלעטער; איינע מיט טעמפּעראַמענט, אַנדערע מיט רו. ק. איז צוגעגאַנגען צום פרעדיקערס פּולפּיט און האָט אים געפֿאַרשט פֿון אַדע זײַט; עס איז קלאַר געווען, אַז די שטיינער זענען אויסערגעוויינטלעך זאַרגעוודיק אויסגעהאַקט געוואָרן; די טונקלע פֿאַרטיפֿונגען צווישן און הינטער דעם שטיינערנעם בלעטערוואַרג האָבן אויסגעזען, ווי מע וואָלט זיי דאָרט אַרײַנגעכאַפט און פֿעסט צוגעהאַלטן; ק. האָט אַרײַנגעשטעקט זײַן האַנט אין אַזאַ מין לוקל און האָט דאָרט פֿאַרזיכטיק אַרומגעטאַפּט די אויסגעהאַקטע בלעטער-פֿאַרמעס; וועגן דער עקסיסטענץ פֿון דעם דאָזיקן פּולפּיט האָט ער ביז איצט אַפֿילו נישט געוואָסט. גאַנץ צופֿעליק האָט ער אַצינד באַמערקט, ווי הינטער דער נאָענטסטער שורה פֿון די היצערנע בענק שטייט אַ קלויסטער-דינער, אַנגעטאָן אין אַ לויז הענגענדיקן, געפֿאַדערעוועטן, שוואַרצן טויליק; אין דער לײַנקער האַנט האָט ער אַ טאַבעל פּושקע, און באַטראַכט ק. וואָס וויל ער, דער מענטש? האָט ק. אַ טראַכט געטאָן. איז ער מיך אין עפעס חושד? וויל ער אַפֿשר אַ מײַבע? אַז דער קלויסטער-דינער האָט באַמערקט, אַז ק. זעט אים, האָט ער מיט זײַן רעכטער האַנט, וואָס צווישן אירע צוויי פֿינגער האָט ער נאָך געהאַלטן אַ שמעק-טאַבעל, אַ ווײַז געטאָן אין עפעס אַן אומבאַשטימטער ריכטונג. דאָס באַנעמען זיך פֿונעם קלויסטער-דינער איז כמעט נישט געווען צום פֿאַרשטיין; ק. האָט נאָך אַ רגע צוגעוואַרט, אַבער דער קלויסטער-דינער האָט גאַרנישט אויפֿגעהערט מיט דער האַנט אויף עפעס

פֿראַנץ

קאַפּא

דאָס מעגלעך זײַן, אַז איצט וועט דאָ אַ גלח פּרעדיקן? אין דעם פּוסטן קרויסטער? ק. האָט אַ קוק געטאָן אַראָפּ צו צו אויף די טרעפּלעך וואָס זענען געווען צוגע- טויליעט צום זײַל אויף וועלכן דער קליינער פּולפּיט האָט זיך אָנגעשפּאַרט; די טרעפּלעך זענען געווען אַזוי שמאַל, אַזוי ווי זיי וואָלטן נישט געווען געמאַכט פֿאַר מענטשן, און נאָר ווי עפעס אַן אַרנאַמענט אויף דעם זײַל. און פֿאַרט — אונטער דעם פּולפּיט — ק. האָט אַזש אַ שמייכל געטאָן, אַזוי דערשטוינט איז ער געוואָרן — איז אויף אַן אמת געשטאַנען אַ גלח, האָט געהאַלטן די האַנט אויפֿן טרעפּן-געלענע- דער, אַט-אַט און ער גייט אַרויף; און ער האָט געקוקט אויף ק. דער גלח האָט אַ גרינגן שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ; דערויף האָט ק. זיך פֿאַרניגט און זיך געצאַמט; איינגעלעך האָט ער עס שוין פֿריער געדאַרפֿט טאָן. דער גלח האָט זיך אַ קליינעם הייב געטאָן מיטן גאַנצן גוף און איז תּיכּף, מיט קורצע, שנעלע שריט אַרויף אויף די טרעפּלעך פֿון פּולפּיט. זאָל דאָס מעגלעך זײַן, אַז באַלד וועט זיך אָנהייבן דאָס פּריידיקן? אויב אַזוי, קען דאָך זײַן, אַז דער קרויסטער-דינער איז שוין גאַרנישט אַזאַ טיפּש געווען, וועלנדיק קײַן צואַנלען צום גלח צו, וואָס דאָס איז בשום אַפֿן נישט געווען אויסן וועג אין דעם דאָזיקן איצט פּוסטן קרויסטער. אַגב, איז דאָך דאָ ערגעץ נעבן אַ בילד פֿון דער הייליקער מאַריע געווען נאָך אַן אַלטע פֿרוי און זי האָט דאָך אויך געקענט צוקומען, און אויב עס האָט שוין יאָ געדאַרפֿט זײַן אַ דרשה פֿון גלח, פֿאַר וואָס האָט דער אַרגל נישט אויפֿגעשפּילט פֿריער, ווי ער פֿירט זיך? אָבער דער אַרגל איז געבליבן שטיל און האָט נאָר שוואַך שעמעריט אין דער פֿינצטערניש פֿון זײַן מוראדיקער הייך.

ק. האָט אַ טראַכט געטאָן; אפֿשר זיך איצט אַ, תּיכּף וואָס גיכער אַפּטראַגן; טוט ער עס נישט די רגע, איז שוין קיין האַפֿענונג נישטאַ צו טאָן עס בשעת דער גלח וועט דרשנען. דעמאָלט וועט ער שוין מוזן בלעבן ביז צום סוף; און דאָ האָט ער אַזוילפֿ צײַט פֿאַרדירן אין ביראָ פֿון דער באַנק; און צו וואַרטן אויפֿן איטאַליענער איז ער שוין לאַנג נישט מער מחויב; ער האָט אַ קוק געטאָן אויף זײַן זייגער; עס איז געווען ער. אָבער זאָל עס מעגלעך זײַן, אַז דער גלח האָט טאַקע בדעה צו פּריידיקן? זאָל עס מעגלעך זײַן, אַז ק. וועט דאָ זײַן איינער אַיין במקום אַ גאַנצער צוהערערשאַפֿט, אַ גאַנץ קהל? און ווי אַזוי וואָלט געווען, אויב ער וואָלט דאָ בכלל אַ צופֿעליקער געווען, וואָס האָט נאָר געוואָלט כאַפֿן אַ בליק אויף דער קירכע? און אין תּוך איז עס דאָך טאַקע נישט עפעס אַנדערש. עס איז אַ נאַרישקייט אַפֿידו צו טראַכטן, אַז איצט זאָל דאָ געהאַלטן ווערן אַ דרשה, איצט, פּונקט זייגער ער אין דער פֿרי, אין מיטן פֿון אַ וואַכעדיקן טאַג, און דערצו בשעת אַזאַ אַפּשטויסנדיקן וועטער אין דרויסן. ניין, דער גלח — און אַ גלח איז ער געווען אַן שום ספֿק, דער יונגער מאַן מיט אַ גלאַט און טונקל פנים — איז משמעות נאָר צוליב דעם דאָ אַרויפֿגעאַנגען, כדי אויסצולעשן דעם לאַמפּ, וואָס מען האָט ער-פּי טעות אַנ- געצונדן.

עס איז אָבער פֿאַרט אַזוי נישט געווען; דער גלח האָט טאַקע אַ טאַפּ געטאָן דאָס לעמפּל, אָבער ער האָט דווקא דאָס קנייטל אַ דריי געטאָן אויף אַ ביסל ליכטי-

פֿראַנץ
קאַפּאָ

קער; נאך דעם האָט ער זיך אַ קער געטאָן צום געלענדערלע, וואָס ער האָט אָנגע-
כאַפט מיט ביידע הענט פֿון פֿאַרנט ביי די שאַרפֿע קאַנטן. אַזוי איז ער געשטאַנען
אַ צייט און געקוקט אַהין און אַהער — נישט אַ ריר טוענדיק דעם קאַפּ זינעם.
ק. האָט זיך אַ ביסל צוריקגעצויגן און זיך אָנגעשפּאַרט מיט די עלנבויגנס אויף
דער פֿאַדערשטער קלויסטערבאַנק. מיט אַן אומזיכערן בליק, און אייגנטלעך נישט
וויסנדיק גענוי ווי דאָס אָרט איז, האָט ער ערגעץ וואו אַצינד געזען דעם קלויסטער-
דינער, מיט זײַן קרומער פֿלייצע, ווי ער זיצט דאָרט ערגעץ, אַנגעקנויט אין זיך,
ווי איינער וואָס רוט זיך אויס נאָך אַן אָפּגעטאַן שטיקל אַרבעט. וואָס פֿאַר אַ
שטיקלייט עס האָט איצט אַרומגעכאַפט די קאַטעדראַלע! אָבער ק. האָט דאָך
געמוזט די שטיקלייט איבערזייסן, ער האָט נישט בדעה געהאַט דאָ צו בלייבן;
אויב דער גלח איז מחויב געווען צו אַ געוויסער באַשטימטער שעה צו פריידיקן,
נישט געקוקט אויף קיין שום אומשטענדן, זאָל ער עס טאָן; עס וועט אים אויך אַן
ק.׳ס הייל געלינגען, פּונקט ווי די אַנוועזנהייט פֿון ק. וועט נישט שטאַרקער מאַכן
די ווירקונג פֿון די ווערטער פֿון זײַן דרשה. פּאַוואַזיע האָט ק. אָנגעהויבן אַרויס-
צוגיין; קודם-פֿל האָט ער אויף די שפיץ פֿינגער, לענג-אויס פֿון דער באַנק, זיך
אַרויסגערוקט; ער איז אַריין אין דעם ברייטן הויפט-גאַנג און איז זיך דאָרט
געגאַנגען גאַנץ אומגעשטערט פֿאַרויס; און נאָר די שטיינערנע בריק האָט בײַם
מינדסטן טראָט אָפּגעקלונגען, און די געוועלענע אויבן האָבן שוואַך, אָבער אַן
איבערריס אָפּגעענטפֿערט מיט אַן עכאַ אויף יעדן שריט פֿון זײַן פּסדרדיקן גאַנג
פֿאַרויס. ק. האָט זיך געפֿילט אַ ביסל אומהיימלעך, ווען ער איז צווישן די ליידיקע
בענק אַזײַן אַדורכגעגאַנגען; עס קען דאָך זײַן, אַז דער גלח האָט אים נאָכגעקוקט;
אויך איז אים אַנגעפֿאַלן, אַז די גרייס פֿון דער דאָזיקער קאַטעדראַלע האָט ממש
קיין גרענעץ נישט. וואָלט זי נאָך אַ ביסל גרעסער געווען, וואָלט שוין קיין מענטש
דאָס מער נישט געקענט דערטראַגן; ווי נאָר ק. איז פֿאַרבליגעגאַנגען זײַן פֿריער-
דיקן פֿלאַץ, האָט ער קיין רגע זיך נישט פֿאַרהאַלטנדיק, ממש אַ כאַפּ געטאַן דעם
אַלבוּם, וואָס ער האָט דאָרט איבערגעלאָזן, און אים מיטגענומען מיט זיך. ער
האָט שוין כמעט פֿאַרלאָזן דאָס אָרט וווּ עס שטייען די בענק, און האָט שוין געזענט
צום ליידיקן פֿלאַץ, וואָס פֿאַר דעם קירכן-אַרויסגאַנג; און ערשט דאָ האָט ער צום
ערשטן מאָל דערהערט די שטים פֿון דעם גלח. עס איז געווען אַ מעכטיקע, אַן
אויסגעאַרבעטע שטים. און ווי זי האָט דאָס דורכגעדרונגען די גאַנצע קאַטעדראַלע,
וואָס איז גרייט געווען זי אויפֿצונעמען! עס איז אָבער נישט די צוהערערשאַפֿט,
וואָס דער גלח האָט גערופֿן; געווען איז דער רוף גאַנץ פּשוט און קלאַר. מע האָט
נישט געקענט זיך דאָ אַרויסדרייען. דער גלח האָט גערופֿן: „יאָזעף ק.“

ק. איז געבליבן אַ פֿאַרציטערטער און האָט אַ קוק געטאַן פֿאַר זיך אויף דער
בריק אַראָפּ. דערווײַל איז ער נאָך געווען פֿריי, ער האָט נאָר געקענט ווייטער
גיין און זיך אַרויסשלינגן דורך איינער פֿון די דריי קליינע טונקלע האַלצערנע
טירן, וואָס זענען נישט געווען ווייט פֿון אים. עס וואָלט באַטייט, אַז ער האָט פּשוט
נישט פֿאַרשטאַנען, אָדער, אַז ער האָט דווקא יאָ פֿאַרשטאַנען, אָבער עס גייט אים

ווייניק וואס אָן. טאַמער אָבער וועט ער זיך יאָ אויסדרייען. איז ער שוין צוגענאָגלט, ווייל דערמיט אַזײַן איז ער זיך מודה, אַז ער האָט גוט פֿאַרשטאַנען, אַז ער איז באַמת דער, וואָס איז גערופֿן געוואָרן, און אַז ער וויל אויך פֿאַלגן, וואָלט דער גלח נאָך אַ מאָל אַ רוף געטאָן, וואָלט ק. אַוודאי אוועקגעגאַנגען; אָבער אַזוי ווי אַרץ איז געבליבן שטיי, כאָטש ק. האָט געוואַרט און געוואַרט, האָט ער פֿאַרט דעם קאַפּ אַ ביסל אַ דריי געטאָן, ווייל עס האָט זיך אים געגלוסט צו זען, וואָס דער גלח טוט אין אַט דער רגע. דער גלח איז רויק געשטאַנען אויפֿן פּולפּיט, פּונקט ווי ביז אַזײַנד; עס איז אָבער געווען מער ווי קלאָר, אַז ער האָט ק.׳ס דריי מיטן קאַפּ באַמערקט. עס וואָלט געווען אַ קינדעריש שפּיל אין באַהעלטערדעך, אויב ק. וואָלט זיך אַזײַנד נישט אין גאַנצן אומגעדרייט. האָט ער טאַקע אַזוי געטאָן און דער גלח האָט אים צוגעווינקען מיט אַ פּינגער און גערופֿן נענטער צוצוקומען. און אַזוי ווי איצט איז שוין אַלצדינג געשען אין גאַנצן אַפֿן, האָט ק. געשפּאַנט — און געטאָן האָט ער עס מחמת נײַגעריקייט, און אויך כדי דעם ענין וואָס קירצער צו מאַכן — מיט לאַנגע, ווי פֿליענדיקע, שריט אַנטקעגן דעם פּולפּיט. בײַ די סאַמע ערשטע קלױסטערבענק האָט זיך ק. פֿאַרהאַלטן, אָבער אַפֿילו דער דאָזיקער מרחק איז דעם גלח נאָך אויך אויסגעקומען צו גרויס, האָט ער אויסגעשטרעקט די האַנט און האָט — מיט אַ שאַרף אַראַפּגעלאָזטן וויזפּינגער — אָנגעוויזן אויף אַן אַרט האַרט בײַם פּולפּיט. ק. האָט אויך אין דעם געפֿאַלט, אָבער שטייענדיק אויף דעם דאָזיקן פּלאַץ, האָט ער שוין שטאַרק, שטאַרק געמוזט דעם קאַפּ זײַנעם צוריקברענגן גען, כדי אימשהאַנד צו זײַן דעם גלח צו זען. „דו ביסט יאָזעף ק.“ האָט געזאָגט דער גלח און האָט סתּם אַזוי, אַן שום באַזונדערן מיינ, אויפֿגעהויבן איין האַנט פֿונעם געלענדער. „יאָ, האָט ק. געזאָגט, ער האָט אַ טראַכט געטאָן וועגן דעם, ווי אַזוי ער פֿלעגט פֿריער אַפֿן און פֿריי זײַן נאָמען אַנרופֿן; אָבער זינט אַ שטיק צײַט שוין איז אים דער נאָמען אַ לאַסט, אויך האָבן זײַן נאָמען איצט געקענט לײַט, וואָס ער האָט זיי דאָס ערשטע מאָל אין לעבן באַגעגנט; אַ, ווי שײַן איז עס געווען פֿריער זיך פֿאַרצושטעלן און שפּעטער ערשט צו ווערן באַקענט. „דו ווערסט באַשודיקט,“ האָט דער גלח שטיי אַ זאָג געטאָן. „יאָ, האָט ק. געזאָגט, „מען האָט מיר וועגן דעם צו וויסן געטאָן.“ „אויב אַזוי, ביסטו דער, וואָס איך זוך אים,“ האָט געזאָגט דער גלח. „איך בין דער איבער-גלח פֿון די טורמעס.“ אַ, אַזוי,“ האָט ק. געזאָגט. „איך האָב דיך געלאָזט אַהעררופֿן,“ האָט געזאָגט דער גלח. „כדי מיט דיר זיך דורכצושמועסן.“ „איך האָב עס גאַרנישט געוויסט,“ האָט ק. געזאָגט. „איך בין אַהערגעקומען, כדי אַרומצופֿירן איבער דער קאַטעדראַלע איינעם אָן איטאַליענער.“ „לאָז איצט אָפּ מיט די זײַטיקע זאַכן,“ האָט געזאָגט דער גלח. „וואָס האַלטסטו אין דער האַנט? אַ תּפֿידה-בוך?“ „ניין,“ האָט ק. געענטפֿערט, „עס איז אַן אַלבוים פֿון די שטאַטישע דענקמעלער.“ „לײַג עס אַרויס פֿון דער האַנט,“ האָט געזאָגט דער גלח. ק. האָט דעם אַלבוים מיט אַזאַ כּוח אַ שלײַדער געגעבן, אַז ער האָט זיך אַזש אויפֿגעמאַכט און האָט זיך אַ גליטש געטאָן מיט צעפֿלאַטערטע בלעטער איבער דער שטיינערנער בריק. „ווייסטו, אַז דײַן פֿראַצעס

פֿראַנץ
קאַפּאָ

האַלט זייער שמאַץ? האָט דער גלח געפֿרעגט. „איך מיינ אויך אזוי,“ האָט ק. גע-
זאָגט. „כ'האַב זיך מיט אַלע כּוחות באַמיט, אָבער ביז איצט אַן אַ פעולה. ווי די זאך
זאָל נישט זיין, די פעטיציע האָב איך אַלץ נאָך נישט פֿאַרטיק.“ ווי אזוי שטעלסטו
דיר פֿאַר דעם סוף פֿון דער זאָך? האָט געפֿרעגט דער גלח. „אין אָנהייב האָב איך
געטראַכט, אַז עס מוז זיך גוט פֿאַרענדיקן,“ האָט ק. געזאָגט. „איצט אָבער בין איך
פֿון צייט צו צייט אַליין אין ספֿק. איך ווייס נישט וואָס דער סוף וועט זיין, ווייסטו
אַפֿשר?“ „ניין,“ האָט געזאָגט דער גלח. „אָבער איך האָב מורא, אַז דער סוף וועט
זיין נישט-גוט. מע האַלט, אַז דו ביסט שוידיק, דיין פּראָצעס וועט אַפֿשר גאָר קיין
מאָל נישט אַריבערשפּאַנען די שוועל פֿון איינעם פֿון די נידעריקערע געריכטן.
לעט-עתה האַלט מען, אַז דיין שוילד איז באַוווּזן געוואָרן.“ איך בין אָבער נישט-
שוידיק,“ האָט ק. געזאָגט. „עס איז אַ טעות. ווי קען דען אַ מענטש בכלל שוידיק
זיין. מיר זענען דאָך דאָ אונטן אַלע נאָר מענטשן — איינער ווי דער אַנדערער.“
„דאָס איז טאַקע אזוי,“ האָט געזאָגט דער גלח. „אָבער אזוי איז שוין דער וואָפֿן
פֿון אַלע שוידיקע צו רעדן.“ „האַסטו אויך ביזע פּניות לגבי מיר?“ האָט ק. גע-
פֿרעגט. „איך האָב נישט קיין שום פּניות לגבי דיר,“ האָט געזאָגט דער גלח. „איך
דאַנק דיר,“ האָט ק. געזאָגט. אָבער אַלע אַנדערע, וואָס זענען אַרײַנגעטאָן אין מײַן
פּראָצעס, האָבן ביזע פּניות לגבי מיר. זיי זענען משפּיע אויך די יעניקע, וואָס
זענען נישט אַרײַנגעטאָן אין דעם פּראָצעס. עס ווערט מיר אַלץ שווערער און
שווערער זיך צו האַלטן.“ „דו באַנעמסט נישט-רעאַל די פֿאַקטן,“ האָט געזאָגט
דער גלח. „דער משפּט קומט נישט אויף איין מאָל, דער גאַנג פֿון פּראָצעס פֿאַר-
וואַנדלט זיך פּאַוואַציע אין דעם משפּט.“ „הייסט עס, אַז אזוי איז עס,“ האָט ק.
געזאָגט און האָט אַראָפּגעלאָזט דעם קאַפּ. „וואָס איז דער נאַענטסטער שריט, וואָס
דו ווילסט אים מאַכן אין דיין ענין?“ האָט געפֿרעגט דער גלח. „איך וויל זוכן נאָך
היִלף,“ האָט ק. געזאָגט און אַ הייב געטאָן דעם קאַפּ, פּדי צו זען, ווי אזוי דער גלח
וועט עס אויפֿנעמען. „פֿאַראַנען נאָך געוויסע מעגלעכקייטן, וואָס איך האָב זיי נאָך
נישט אויסגענוצט.“ „דו זוכסט צו פֿיל היִלף פֿון פֿרעמדע,“ האָט געזאָגט דער
גלח. ווי מיט מוסר, „און דער עיקר זוכסטו זי בײַ פֿרויען. צי דען באַנעמסטו נישט,
אַז דאָס איז נישט די אמתע היִלף?“ „אַ מאָל, ניין, אַפֿילו אַפֿט, וואַלט איך דיר
טאַקע געגעבן גערעכט,“ האָט געזאָגט ק. אָבער נישט אַלע מאָל. די פֿרויען האָבן
אַ גרויסן כּוח. ווען איך וואַלט געקענט באַווירקן עטלעכע פֿרויען, וואָס איך בין
מיט זיי באַקאַנט, אַז זיי זאָלן בשותפֿותדיק עפעס טאָן פֿאַר מיר, וואַלט איך זיכער
עפעס אויסגעפּוועלט, און גאָר באַזונדערס בײַ דעם דאָזיקן געריכט, וואָס באַשטייט
כמעט אין גאַנצן פֿון לויטער ווייבערניקעס. פּרוביר און וויזו נאָר זייערען אַן
אויספֿאַרשונגס-ריכטער אַ פֿרוי פֿון דער ווייטן, און ער וועט תּיכּף אַריבערשפּאַנען
איבער זיין געריכטטיש און אויך איבערן באַשוידיקטן, אַבי נאָר אין צייט צו איר
אַנצוקומען.“ דער גלח האָט אָנגעבוירן דעם קאַפּ זינעם צום געלענדער, ערשט
אַצינד, אזוי האָט זיך עס געדאַכט, דריקט אויף אים דאָס דעכל פֿון איבערן פּולפּיט.
וואָס פֿאַר אַ מין ביז וועטער איז עס דאָרט הינט אין דרויסן? דאָס איז שוין נישט

מער סתם אַ פֿינצטערער טאָג. דאָס איז שוין געווען אַ טיפֿע נאַכט. קיין שום גלאַז־מאַל־עריי פֿון די גרויסע פֿענצטער האָט דאָ אַפֿילו מיט אַ דינעם שימער זיך נישט געקענט דורכרייסן דורך דער דאָזיקער פֿינצטערער וואַנט. און דווקא איצט האָט דער קלויסטער־דינער אָנגעהויבן אויסצולעשן, איינס נאַכן אַנדערן, די ליכט אויפֿן הויפט־אַלְטאַר. „ביסטו ביז אויף מיר?“ האָט ק. געפֿרעגט דעם גדה. „דו ווייסט אפֿשר גאַרנישט, אין וואָס פֿאַר אַ געריכט דו ביסט אָנגעשטעלט.“ קיין ענטפֿער איז נישט געקומען. „דאָס זענען דאָך נאָר מיינע דערפֿאַרונגען.“ האָט ק. געזאָגט. פֿון אויבן איז נאָך פֿסדר שטיף געווען. „איך האָב דיך נישט געמיינט צו באַידיקן.“ האָט ק. געזאָגט. דאָ האָט דער גדה אַ געשריי געטאָן אַראָפֿ צו צו: „זעסטו דען נישט צוויי שריט ווייטער פֿון זיך?“ דאָס געשריי איז געווען מיט גרויס פֿעס; אָבער אין דער זעלבער צייט איז דאָס געשריי געווען ווי פֿון איינעם, וואָס זעט עמעצן פֿאַרן, און וויל ער איז אַליין דערשראַקן, כאַפֿט זיך ביי אים אַרויס אומפֿאַרזיכטיקערהייט, נישט־וויילנדיק, אַ געשריי.

איצט האָבן ביידע פֿאַנג געשוויגן. אַוודאי האָט דער גדה — אין דער פֿינצטער־ניש וואָס האָט געהערשט — ק. נישט געקענט דײַטלעך דערקענען, אָבער ק. האָט דעם גדה, אין ליכט פֿונעם קליינעם לעמפל, יאָ גאַנץ דײַטלעך געזען. פֿאַר וואָס איז דער גדה נישט אַראָפֿגעקומען פֿון פּוּלפּיט? געפֿריידיקט האָט ער דאָך נישט, ער האָט נאָר ק. אַ פֿאַר ידיעות איבערגעגעבן, וואָס וועלן אים, אויב ער וועט זיך גענוי אין זיי פֿונאַנדערקלײַבן און זיי אין אַכט נעמען, מסתמא מער שאַדן ברענגען ווי נוצן. אָבער ק. האָט קיין שום ספֿק נישט געהאַט אין דער גוטער פֿוונה פֿונעם גדה; עס איז נישט געווען אויסגעשלאָסן, אַז ער וועט מיט אים אַזוי שטימען, ווען ער וועט אַרונטערקומען; עס איז אויך נישט געווען אויסגעשלאָסן, אַז ער וועט פֿון דעם גדה באַקומען אַ באַשטימטע און פֿראַקטישע עצה, וואָס וועט אים, למשל, אָנווייזן, אויב שוין נישט ווי אַזוי משפּיע צו זײַן דעם פֿראַצעס, איז דכל הפחות ווי אַזוי מע קען זיך פֿונעם פֿראַצעס ערגעץ אַרויסדרייען, ווי אַזוי מען קען אַרום אים אַרום־און־אַרום גיין, ווי אַזוי מע קען בלײַבן לחלוטין אויסערן פֿראַצעס. עס מוז דאָ ערגעץ וווּ זײַן אַזאַ מעגלעכקייט; ק. האָט אין דער לעצטער צייט גאַנץ אַלס וועגן דעם געקלערט. וואָלט דער גדה געוואוסט פֿון אַזאַ מעגלעכ־קייט, וואָלט ער זי אפֿשר, אויב מע וואָלט אים שטאַרק געבעטן, אויסגעגעבן, כאַטש ער האָט אַליין באַלאַנגט צום געריכט, און כאַטש ער האָט, ווען ק. האָט דאָס געריכט באַידיקט, געהאַנדלט קעגן זײַן אייגענער מילדער נאַטור, און האָט אַפֿילו אָנגעשריגן אויף ק.ן.

„וויסטו נישט אפֿשר אַראָפֿקומען?“ האָט ק. געזאָגט. „פֿריידיקן דאַרפֿטו דאָך נישט. קום אַראָפֿ צו מיר.“ איצט קען איך שוין קומען.“ האָט געזאָגט דער גדה; אפֿשר האָט ער חרטה געהאַט אויף זײַן געשריי. אַראָפֿנעמענדיק דאָס לעמפל פֿונעם האַקן, האָט ער געזאָגט: „איך האָב אין אָנהייב געמוזט מיט דיר רעדן פֿון דער ווייטנס. אַזויט לאָז איך זיך צו גרינג משפּיע זײַן, און איך פֿאַרגעס מײַנע התחייבותן.“

פֿראַנץ
קאַפֿאַ

ק. האָט אים אָפגעוואַרט אונטן בײַ די טרעפּלעך. אַרונטערגייענדיק, האָט דער גלח — שוין פֿון אַן אייבערשט טרעפּל אַראָפּ — אויסגעשטרעקט די האַנט צו ק. „האַסטו אַ ביסלעך צײַט פֿאַר מיר“ האָט ק. געפֿרעגט. „וויפֿל צײַט דו ווילסט נאָר אַזײַן,“ האָט געזאָגט דער גלח און האָט ק. דערלאָנגט דאָס לעמפל, אַז ער זאָל עס טראָגן. אויך פֿון דער נאַענט האָט ער נישט פֿאַרלוירן דאָס ביסל פֿניערלעכקייט פֿון זײַן גאַנצן מהות. „דו ביסט זײער פֿריינדלעך צו מיר,“ האָט ק. געזאָגט; זיי זענען געגאַנגען האַרט איינער לעבן אַנדערן אין טונקעלן זײַטן־פֿליגל פֿון דער קאַטעדראַלע. „דו ביסט אַן אויסנאַם פֿון אַלע, אַלע, וואָס באַלאַנגען צו דעם געריכט. איך האָב מער אַמונה אין דיר, ווי אין וועמען נישט אין פֿון זײַ; אַט אַזױפֿל ווי איך קען זיי שוין. מיט דיר קען איך גאַנץ אָפֿט רעדן.“ „נאָר זיך נישט אָפּ,“ האָט געזאָגט דער גלח. „אין וואָס זאָל איך זיך נישט נאַרן?“ האָט ק. געפֿרעגט. „דו נאַרסט דיך אין שייכות צו דעם געריכט,“ האָט געזאָגט דער גלח. „אין די אַרײַנ־פֿירנדיקע שריפֿטן צו דעם געזעץ רעדט זיך וועגן דעם דאָזיקן זיך נאָרן אַט אַזױ: פֿאַר דעם געזעץ שטייט אַ טויער־היטער. צו אַט דעם טויער־היטער קומט אַ מענטש פֿון דאָרף און בעט זיך אַרײַנצוגיין אין געזעץ. זאָגט אָבער דער טויער־היטער, אַז ער קען אים אַצינד נישט אַרײַנלאָזן. דער מענטש טראַכט אַ רגע און ער פֿרעגט, צי וועט ער שפּעטער קענען אַרײַנגיין. ‘מעגלעך איז עס,’ זאָגט דער טויער־היטער, ‘אָבער נישט אַצינד.’ אַזױ ווי דאָס טויער, וואָס פֿירט צום געזעץ, שטייט, ווי תּמיד, אָפֿן, און דער טויער־היטער איז אַוועק אַ ביסל אויף אַ זײַט, בייגט זיך דער מענטש אַזײַן, פּדי דורך דעם טויער אַ קוק צו טאָן, וואָס עס טוט זיך אינעווייניק. אַזױ גיך ווי דער טויער־היטער באַמערקט עס, גיט ער אַ לאַך און ער זאָגט: ‘אויב עס ציט דיך אַזױ, טאָ גיב אַ פּרוּוו אַרײַנצוגיין, נישט געקוקט אויף מײַן פֿאַרבאַט. נעם אָבער אין אַכט: איך בין אַ בעל־פּוח. און איך בין נאָר דער אונטערשטער טויער־היטער. עס שטייען אָבער טויער־היטערס צווישן איין סאַליע און דער אַנדערער, יעדער איינער אַ נאָך גרעסערער בעל־פּוח ווי דער אַנדערער. בלוז אַ בליק צו טאָן אויפֿן דריטן טויער־היטער, קען אַפֿילו איך נישט אויס־האַלטן.’ אויף אַזעלכע שוועריקייטן האָט זיך דער דאָרפֿס־מענטש נישט געריכט, דאָס געזעץ דאָרף דאָך זײַן צוטריטלעך פֿאַר יעדן איינעם און צו יעדער צײַט, טראַכט ער; אָבער אַז ער באַקוקט איצט אַ ביסל גענויער דעם טויער־היטער אין זײַן פֿוטער־מאַנטל, און ער זעט זײַן גרויסע, שפּיציקע נאָז, זעט די לאַנגע, דינע, שוואַרצע, טאַטערלישע באַרד, באַשליסט ער בײַ זיך בעסער צו וואַרטן ביז ער וועט באַקומען די דערלויבעניש אַז ער מעג שוין אַרײַנגיין. דער טויער־היטער דעלאַנגט אים אַ פֿוסבענקעלע און לאָזט אים זיך אַוועקזעצן — ערגעץ בײַ אַ זײַט פֿאַר דעם טויער. דאָרט זיצט ער שוין אַזױ טעג און יאָרן. ער מאַכט אַ סך מאַל באַמינגען, אַז מע זאָל אים דאָך אַרײַנלאָזן; ער מאַכט מיד דעם טויער־היטער מיט זײַנע אָפֿטע בקשות. דער טויער־היטער מאַכט אָפֿט קליינע אויספֿאַרשונגען מיט אים, ער פֿרעגט אים וועגן זײַן היים, און נאָך אַפֿערליי אַזעלכע קשיות; דאָס זענען אָבער קאַלטע קשיות אַן שום מיטגעפֿיל, אַט אַזױ ווי די גרויסע האַרן שטעלן זײַ און

צום סוף זאגט ער אים ווידער אַ מאַל און אַבער אַ מאַל, אַז ער קען אים נאָך אַלץ
נישט אַרײַנגלאָזן. דער מענטש, וואָס האָט זיך אויסגעשטאַפֿירט מיט אַדערליי זאַכן
איידער ער האָט זיך געלאָזט אין וועג אַרײַן, פֿאַרברויכט אַלץ, אַפֿילו דאָס סאַמע
טײַערסטע, אויף אונטערצוקויפֿן דעם טויער־היטער, און ער, דער היטער — ער
נעמט אַלצדינג צו, אַבער דערביי זאָגט ער: 'איך נעם עס אָן נאָר צוליב דעם, אַז
דו זאָלסט נישט מײַנען, אַז דו האָסט עפֿעס דורכגעלאָזט צו טאָן.' בשעת די אַלע
לאַנגע יאָרן אַבסערווירט דער מענטש, כמעט אָן איבערריס, דעם טויער־היטער.
דערביי פֿאַרגעסט ער די אַנדערע טויער־היטערס, און עס ווײַזט זיך אים אויס,
אַז דער איינציקער מכשׁו, צוליב וועלכן ער קען נישט אַרײַנגיין אינעם געזעץ,
איז דער דאָזיקער טויער־היטער. אין די ערשטע יאָרן שעלט ער אויף אַ קול
דעם אומגליקלעכן צופֿאַל, שפּעטער אַבער, אַז ער ווערט שוין אַלט, ברומט ער
נאָר אַזוי אַ, פֿאַר זיך, ער ווערט פֿאַרקײַנדישט; און אַזוי ווי ער האָט יאָרן לאַנג
אַבסערווירט און געשטודירט דעם טויער־היטער, קען ער שוין אַפֿילו די פֿרײַ
אין זײַן פעלץ־קאַלנער; און אַט טאַקע צו די דאָזיקע פֿרײַ ווענדט ער זיך צום סוף
מיט דער בקשה, אַז זיי זאָלן אים העלפֿן אַינבעטן זיך ביים טויער־היטער. דער
סוף איז, אַז זײַן ראיה ווערט שוואַכער, און ער ווייסט אַפֿילו נישט, צי איז עס טאַקע
אויף אָן אמת טונקעלער געוואָרן אַרום אים, אַדער עס נאַרט אים אַזוי אַפֿ זײַן
ראיה. פֿונדעסטוועגן זעט ער אין דער טונקלייט כסדר אַ מין שנין, וואָס לעשט זיך
קײַן מאַל נישט אויס און רײַסט זיך כסדר דורך פֿון דעם טויער פֿונעם געזעץ.
איצט דערנענטערט זיך זײַן לעבן צום סוף. פֿאַר זײַן טויט פֿאַרזאַמלען זיך אין זײַן
קאַפּ אַלע בײַז־איצטיקע דערפֿאַרונגען און ווערן מגולגל אין אַ קשיא וואָס ער
האַט ביז איצט נאָך אַלץ דעם טויער־היטער נישט געפֿרעגט. ער גיט אַ ווינק צום
טויער־היטער, ווייַל דער גוף זײַנער ווערט פֿאַרשטאַרט און ער קען זיך שוין מער
נישט אויפֿהײַבן, דער טויער־היטער מוז זיך איצט זײַער טיף צו אים אַינבייגן,
ווייַל דער חידוק אין זײַער וווקס האָט זיך אין דער צײַט גאַר שטאַרק פֿאַרענדערט,
און טאַקע פֿרעה פֿון דעם דאַרפֿסטמענטש. 'וואָס ווילסטו נאָך איצט וויסן?' פֿרעגט
דער טויער־היטער, 'מע קען דײַך גאַרנישט אַנזעטיקן.' 'אַלעמען צײַט דאָך צו דעם
געזעץ, זאָגט דער מענטש, 'איז ווי זשע קומט עס, וואָס אין אַלע די יאָרן האָט
קײַנער, חוץ מיר, נישט געפֿאַדערט אַרײַנגעלאָזט צו ווערן?' דער טויער־היטער
דערקענט, אַז דער מענטש איז שוין אַנגעקומען צו זײַן סוף, און כּדי צו דערגרייכן
נאָך דאָס לעצטע ביסל פֿון זײַן אַפֿשטאַרבנדיקן געהער, שרײַט ער בקול־קולות
צו אים: 'דורך דעם טויער האָט קײַן אַנדערער סײַ ווי נישט געקענט אַרײַנגיין,
מחמת דער אַרײַנגאַנג איז נאָר פֿאַר דיר באַשטימט געווען. אַט גיי איך צו און
איך שליס אים.'

„און דאָס הייסט דאָך, אַז דער טויער־היטער האָט דעם מענטש כסדר גענאַרט,“
האַט ק. תּיכּף אַ זאַג געטאָן, ווייַל די מעשה האָט אים שטאַרק צוגעצויגן. „יאַג זיך
נישט אַזוי,“ האָט געזאָגט דער גלח, „און נעם נישט איבער פֿרעמדע מײַנונגען,
איידער דו האָסט זיי אַלײַן נישט דורכגעפֿאַרשט. איך האָב דיר די מעשה וואָרט

פֿראַנץ
קאַפּאָ

אין וואָרט איבערדערציילט, אזוי ווי זי איז דאָ אין די שריפטן. פֿון גענאַרן איז דאָרט קיין וואָרט נישטאָ. "עס איז אָבער קלאָר" האָט ק. געזאָגט, "און דיין ערשטע אויסטייטשונג איז גאַנץ ריכטיק געווען. דער טויער־היטער האָט די ישועהדיקע בשורה ערשט דעמאָלט געברענגט, ווען זי האָט שוין דעם מענטשן סײַ ווי נישט געקענט מער העלפֿן." "ער איז פֿריער נישט געפֿרעגט געוואָרן," האָט געזאָגט דער גלח, "און, אַגב, נעם אויך אין אַכט, אַז ער איז נאָר אַ טויער־היטער געווען, און ווי אַזעלכער האָט ער זײַן חוב געטאָן." "פֿאַר וואָס מיינסטו, אַז ער האָט זײַן חוב געטאָן?" האָט ק. געפֿרעגט, "ער האָט זײַן חוב נישט געטאָן. קען זײַן, אַז זײַן חוב איז געווען, אַלע פֿרעמדע אָפּצוטרייבן, אָבער אַט אַ דעם מענטש, וואָס דער דאָזיקער טויער־אַרײַנגאַנג איז טאַקע פֿאַר אים אָנגעצייכנט געווען, האָט ער דאָך געדאַרפֿט אַרײַנגאַזן." "דו האָסט נישט גענוג דרד־אַרץ פֿאַר דעם געשריבענעם וואָרט און פֿאַרדרייט די מעשה," האָט געזאָגט דער גלח. "די מעשה אַנטהאַלט צוויי וויכטיקע דערקלערונגען פֿון דעם טויער־היטער מוכח דעם אַרײַנגעלאָזט ווערן אין דעם געזעץ, איינע אַזאָ דערקלערונג אין אָנהייב און די צווייטע בײַם סוף. איין אָרט אין דעם שריפֿט זאָגט: אַז ער קען אים איצט נישט דערלויבן אַרײַנצוגיין, און דאָס אַנדערע אָרט זאָגט: דער דאָזיקער אַרײַנגאַנג איז נאָר פֿאַר דיר אָנגעצייכנט און באַשטימט געווען. אויב עס וואָלט געווען אַ סתירה צווישן די דאָזיקע צוויי ערטער אין דער שריפֿט, די דאָזיקע צוויי דערקלערונגען, דעמאָלט וואָלט גערעכט געווען, און דעמאָלט וואָלט דער טויער־היטער דעם מענטש גענאַרט. איז אָבער די מעשה, אַז עס איז קיין סתירה נישטאָ. פֿונקט פֿאַר־קערט, די ערשטע דערקלערונג איז אָפֿילו מרמז אויף דער צווייטער, מע וואָלט אָפֿילו געקענט זאָגן, אַז דער טויער־היטער איז אַריבערגעגאַנגען איבער די גרע־נעצן פֿון זײַנע התחייבותן מיט דעם, וואָס ער האָט דעם מענטש אָנגעדײַט אַ קומענדיקע מעגלעכקייט פֿון יאָ אַרײַנגעלאָזט צו ווערן. אין יענער צײַט איז דאָך באַשײַמפּערלעך זײַן חוב געווען דעם מענטש אָפּצוטרייבן; און אין דער אמתן זענען טאַקע אַ סך אויסטייטשער פֿון די שריפֿטן פֿאַרחידושט, וואָס דער טויער־היטער האָט בכלל יענעם רמז אַרויסגעזאָגט, מחמת עס איז ווײַל באַקאַנט, אַז ער האָט לײַב די פּינקטלעכקייט און וואַכט זייער שטרענג איבער די התחייבותן פֿון זײַן אַמט. אין פֿאַרלויף פֿון אַ סך יאָרן פֿאַרלאָזט ער נישט זײַן פּאַסטן און שליסן שליסט ער דעם טויער ערשט בײַם סאַמע סוף; ער קען די ווערדע פֿון זײַן אַרבעט זייער גוט, מחמת ער זאָגט: 'איך בין אַ בעל־כוח,' ער האָט יראת־הכבוד פֿאַר זײַנע העכסטע אין דינסט, מחמת ער זאָגט: 'איך בין נאָר דער סאַמע נידעריקסטער טויער־היטער,' ער איז נישט־באַרעדעוודיק, ווײַל אין פֿאַרלויף פֿון יאָרן שטעלט ער נאָר, ווי עס זאָגט די שריפֿט, 'קאַלטע קשיות אַן שום מיטגעפֿיל,' קיין שוחד נעמט ער נישט, ווײַל ער זאָגט זיך אַרויס קעגן אַ מתנה; 'איך נעם עס אָן נאָר צוליב דעם, אַז דו זאָסט נישט מיינען, אַז דו האָסט עפעס דורכגעלאָזט צו טאָן,' און וווּ עס האַנדלט זיך אין אויספֿירן זײַן שליחות, קען מען אים נישט רירן און אויך נישט צעקעסן, ווײַל עס זאָגט זיך וועגן דעם מענטש, 'ער מאַכט מיד דעם

טויער־היטער מיט זינע אַפֿטע בקשות, און לִסוף זעט ער אויך אויסער־דעך אויס ווי אַ מענטש מיט אַ פעדאָנטישן כאַראַקטער, די גרויסע שפיציקע נאָז און די לאַנגע, דינע, שוואַרצע, טאָטער־ישע באַרד. איז דען גאָר מעגלעך זיך פֿאַרצו־שטעלן אַ טויער־היטער מיט נאָך מער אַחריות? מיטן זיך אָבער אינעם מהות פֿון דעם טויער־היטער נאָך אַנדערע כאַראַקטער־שטריכן, וואָס ווײַזן אויס צו זיין זייער צו דער האַנט פֿאַר דעם, וואָס פֿאַרלאַנגט, אַז ער זאָל אַרײַנגעלאָזט ווערן; און אַט אַ די דאָזיקע כאַראַקטער־שטריכן זענען עס טאַקע, וואָס אַ דאַנק זיי קען מען עס באַנעמען, וואָס דער היטער האָט געמאַכט יענעם רמז — און דאָס איז שוין ווײַט אַרויס איבער די גרענעצן פֿון זינע התחייבוֹתן — מכוּח די מעגלעכקייטן אין דער צוקונפֿט. מע קען נישט פֿאַרלייקענען, אַז ער האָט שוין אַ ביסל צו אַ פשוטן שלכּ, און אין דעם שייכות איז ער אַ ביסעל אַנגערעדט אויך. אויב עס זענען אַפֿילו זינע אַרויסזאָגונגען איבער זיין גרויסן פּוּח, און איבערן פּוּח פֿון די אַנדערע טויער־היטערס, און איבערן מוראדיקן אַנבליק זייערן — איך חזר איבער, אויב עס זענען אַפֿילו זינע אַרויסזאָגונגען דורכױס ריכטיק, איז אָבער דער אױפֿן ווי אַזוי ער ברענגט דאָס אַלץ אַרויס אַזאַ, אַז ער ווײַזט אַן באַשנימפּער־לעך, אַז זיין באַנעמונג איז אַ ביסל מטושטש אי דורך זיין צו פשוטן שלכּ און אי טאַקע צוליב די אַנגרעדענישן. די אויסטיטשערס זאָגן זיך אין דעם שייכות אַרויס: 'די ריכטיקע תּפֿיסה פֿון אַן ענין און דאָס טעותדיקע באַנעמען פֿון דעם זעלבן ענין שריסן נישט אויס אַבסאָלוט איינס דאָס אַנדערע'. בכל אױפֿן מוז מען אָבער אַננעמען, אַז יענע פשוטות און יענע אַנגרעדענישן, כאַטש זיי באַווײַזן זיך פֿלפּי חוץ נאָר אַזוי נעבעכדיק, שוואַכן זיי אָבער פֿאַרט אַפּ דאָס עצם באַוואַכן פֿון דעם אַרײַנגאַנג; דאָס זענען שפּאַרטן אין דעם כאַראַקטער פֿון דעם טויער־היטער. צו דעם קומט נאָך עפּעס צו; עס ווײַזט אויס, אַז דער טויער־היטער איז לויט זיין נאַטור אַ פֿרינדלעכער מענטש, און ער איז, בכּן, נישט דורכױס און נישט אַלע מאָל, נאָר אַן אַמטס־מענטש. באַד איך די ערשטע רגעס מאַכט ער אַ שפּאַס, אַז ער פֿאַרבעט דעם מענטש — נישט געקוקט אויף דעם אויסדריקלעכן פֿאַרבאַט — אַרײַנצוגיין; נאָך דעם פֿאַרשיקט ער אים ערשט נישט אין גאַנצן, נאָר ער דערלאַנגט אים, ווי עס זאָגט זיך דאָרט, אַ פּוסבענקעלע, און לאָזט אים זיך אַוועקזעצן אַן אַ זינט, פֿאַר דער טיר. די סבֿלנות, מיט וועלכער ער דערטראַגט אין משך פֿון אַלע די יאָרן די בקשות פֿון דעם מענטש, די קליינע אויספֿאַרשונגען, דאָס אַננעמען פֿון די מתנות, די ווערדע, מיט וועלכער ער דערלאָזט, אַז דער מענטש, וואָס זיצט לעבן אים, זאָל פֿאַרשעלטן דעם אומגליקלעכן צופֿאַל, וואָס האָט גראַד אַט אַ דעם טויער־היטער פּונקט אַט אַ דאָ אַוועקגעשטעלט — דאָס אַלץ זענען סימנים פֿון רחמנות־געפֿילן. נישט יעדער טויער־היטער וואָרט זיך אַזוי באַנומען. און צום סאַמע סוף, אַז דער מענטש טוט נאָר אַ ווונק, בייגט ער זיך טיף אַראָפּ צו אים, און גיט אים אויף דעם אױפֿן אַ געלעגנהייט צו שטעלן אים די סאַמע לעצטע קשיא. און נאָך אַ פּיצעלע אומגעדוילדיקייט — מחמת דער טויער־היטער ווייסט דאָך, אַז אַלץ איז אַנגעקומען צו אַ סוף — קומט אַרויס אין די ווערטער: 'מען קען

פֿראַגן
קאַפּאָ

דיך גארנישט אָנזעטיקן. אַנדערע גייען אָפֿילו נאָך ווייטער אויף דעם דאָזיקן וועג פֿון אויסזעטישונגען און מיינען, אַז די ווערטער 'מען קען דיך גאַרנישט אָנ־זעטיקן' דריקן גאַר אויס אַ מין פֿרענדלעכע באַווונדערונג, וואָס איז אָבער פֿאַרט נישט אין גאַנצן פֿרע פֿון אַ מין אַראָפֿלאָזן זיך. ווי די זאך זאָג נישט זיין, באַקומט זיך אויף דעם אָפֿן שוין גאַר אַן אַנדער בילד פֿון דער געשטאַלט פֿון דעם טויער־היטער, ווי דו האָסט פֿרעזער געמיינט. „דו קענסט די דאָזיקע געשיכטע אי גענויער ווי איך, און איך, פֿאַרשטייט זיך, פֿענגער ווי איך,“ האָט ק. געזאָגט. אַ רגעלע האָבן זיי געשוויגן. נאָך דעם האָט ק. זיך אָנגערופֿן: „הייסט עס, אַז דו מיינסט, אַז דער מענטש איז נישט גענאַרט געוואָרן?“ פֿאַרשטיי מיך נישט שלעכט,“ האָט געזאָגט דער גלח, „איך ווילן דיר נאָר די מיינונגען, וואָס זענען פֿאַראַנען מכוּח דעם ענין, און דו מוזסט זיך נישט צו שטאַרק איבערנעמען מיט מיינונגען. די שריפֿטן שטייען פֿעסט, קענען נישט געביטן ווערן, און די מיינונגען זענען גאַנץ אָפֿט נאָר אַ סימן פֿון יאָוש, טאַקע צוליב דעם, און אין שייכות מיט אונדזער פֿרט איז אָפֿילו פֿאַראַנען אַן אויסזעטיש, לויט וועלכן דווקא דער טויער־היטער איז דער אָפֿגענאַרטער.“ דאָס איז אַ מיינונג, וואָס איז אָבער שוין צו ווייט פֿאַרפֿאַרן,“ האָט ק. געזאָגט. „אויף וואָס שטיצט זי זיך?“ „זי שטיצט זיך,“ האָט געענטפֿערט דער גלח, „אויף דער פֿשטות און תּמימות פֿון דעם טויער־היטער. מע זאָגט, אַז ער קען נישט דאָס געזעץ כּלפּי־פּנים, ער קען נאָר דעם וועג פֿאַרן טויער, וואָס ער מוז אויף אים כּסדר גיין אַהין און צוריק. די אידעען, וואָס ער האָט פֿון דעם אינעווייניק פֿון דעם געזעץ, האָלט מען פֿאַר קינדעריש; אַגבּ, נעמט מען אָן, אַז ער האָט אַליין פּחד פֿאַר דעם זעלבן, מיט וואָס ער וויל אָנשרעקן דעם דאַרפֿט־מענטש. יא, ער האָט אָפֿילו מער פּחד פֿאַר דעם ווי דער דאָזיקער מענטש, ווילן יענער וויל דאָך נישט עפעס אַנדערש ווי נאָר אַרײַן, נאָך דעם ווי ער האָט געהערט וועגן די מוראדיקע טויער־היטערס דאָרט אינעווייניק; דאַקעגן אָבער דער טויער־היטער וויל גאַרנישט אַרײַן אינעווייניק, לכּל הפּחות האָט מען גאַרנישט וועגן דעם געהערט. אַנדערע זאָגן אָפֿילו, אַז ער האָט שוין געמוזט אַ מאָל זיין אינע־ווייניק, ווילן מע האָט אים דאָך איין מאָל געמוזט אויפֿנעמען צו זיין אַרבעט אין דינסט פֿון געזעץ, און דאָס קען דאָך נאָר אינעווייניק געשען. אָבער אויך דערויף איז דאָ אַ תּירוץ; עס קען זיין, אַז מע האָט אים באַשטימט צו זיין אַ טויער־היטער מיט אַן אויסגעשריי פֿון אינעווייניק אויס; און אויב אַזוי, איז ער לכּל הפּחות טיף אינעווייניק נישט געווען; אַגבּ, האָט ער דאָך שוין דעם אָנבליק פֿון דריטן טויער־היטער נישט געקענט מער פֿאַרטראַגן. אויסער דעם, ווערט אין די שריפֿטן נישט דערצייט, אַז ער האָט אין פֿאַרלוף פֿון די אַלע יאָרן עפעס וואָס וועגן דעם אינעווייניק פֿון געזעץ איבערדערצייט, חוץ דער איינער באַמערקונג וועגן די טויער־היטערס. עס קען אַוודאי זיין, אַז עס איז אים פֿאַרבאָטן געוואָרן צו דער־צייט, אָבער אויך וועגן דעם פֿאַרבאָט האָט ער נישט געלאָזט אַ וואָרט פֿאַרן, פֿון אַלע די זאַכן קען מען קומען צו דער מסקנא, אַז וועגן דעם אויסזען און וועגן דעם באַטייט פֿון דעם אינעווייניק ווייסט ער לחלוטין גאַרנישט און ער נאָרט זיך וועגן

דעם אַרעמען. אָבער אויך וועגן דעם דאַרפֿסטמענטש נאַרט ער זיך, ווי עס ווײַזט
 אויס, ווײַל אין דער אמתן שטייט יענער איבער אים, און ער ווייסט עס גאַרנישט.
 און דאָס וואָס ער באַהאַנדלט דעם מענטש, אַזוי ווי יענער וואָרט געווען נידעריקער
 פֿון אים, דערקענט מען פֿון אַ סך זאַכן, וואָס דו וועסט זיך אַפֿשר אין זיי נאָך
 דערמאָנען. אָבער אז ער שטייט טאַקע אין דער אמתן נידעריקער פֿון דעם מענטש,
 קומט משמעות אויך דייטלעך און קלאַר אַרויס לויט דער דאָזיקער מיינונג. קודם־
 פֿו שטייט דער פֿריער מענטש אַדע מאַל איבערן געבונדענעם. און אויב אַזוי,
 איז דער דאַרפֿסטמענטש אין דער אמתן פֿריי, ער קען גיין, ווײַל עס גלוסט זיך
 אים, און נאָר דער אַריינגאַנג אין געזעץ אַריין איז אים פֿאַרבאָטן; און ווי אַזוי,
 סײַ־הפֿל נאָר פֿון אַ יחיד, פֿון דעם טויער־היטער. אויב ער זעצט זיך אַנידער,
 דאַרטן אָן אַ זינט פֿאַרן טויער, אויפֿן פֿוסבענקעלע, און ער בלייבט דאַרטן זיצן
 פֿו זמן ער רעכט, אַזוי געשעט עס פֿרײַווייליק; די געשיכטע־כתבֿים דערצײלן
 נישט פֿון קיין שום צוואַנג, דאַקעגן דער טויער־היטער איז מיטן כּוח פֿון זיין אָמט
 צוגעבונדן צו זיין פֿאַסטן, ער טאָר נישט אַוועקגיין ווײַל אין דרויסן, און ווי עס
 ווײַזט אויס, טאָר ער אויך אינעווייניק נישט אַריינגיין, אַפֿילו ווען ער וואָרט עס
 יאָ געוואָלט, און חוץ דעם — עס איז טאַקע אמת, אַז ער שטייט אין דינסט פֿון
 געזעץ, ער דינט אָבער נאָר בײַ דעם דאָזיקן אַריינגאַנג, און אויך נאָר פֿאַר דעם
 דאָזיקן דאַרפֿסטמענטש, וואָס נאָר פֿאַר אים איז אָט דער אַריינגאַנג אָנגעצײכנט.
 אויך צו־רײַב אָט דער סיבה איז ער אונטער אים. מע דאַרף אָננעמען, אַז יאָרן
 און יאָרן, די רענג פֿון אַ רעכטן פֿון אַ מאַן, האָט ער, אין אַ געוויסן זינען, געדינט
 אין אַ קײַדיקן חרָף; מחמת עס זאָגט זיך אין די שריפֿטן, אַז עס קומט אַ מאַן, און
 דאָס הייסט — עמעץ, וואָס זײַן עלטער איז שוין אין די יאָרן פֿון אַ דערוואַקסענעם
 מאַן; אויך, הייסט עס, אַז דער טויער־היטער האָט ראַנג, ראַנג געמוזט וואָרטן,
 ביז זײַן צוועק וועט דערגיין צו אַ שרימות; און משמעות, אַז ער האָט טאַקע אַזוי
 ראַנג געמוזט וואָרטן, ווי ראַנג עס האָט זיך יענעם מאַן געגלוסט, ווײַל געקומען
 איז ער דאָך גאַנץ פֿרײַווייליק. אָבער אויך דער סוף פֿונעם דינסט פֿונעם טויער־
 היטער ווערט אָנגעצײכנט דורך דעם רעכט־סוף פֿון דעם דאָזיקן מאַן, און דאָס
 הייסט שוין אַוודאי, אַז ער שטייט און בלייבט אונטער אים ביז צום סוף, און פֿסדר
 און פֿסדר ווערט אונטערגעשטראַכן, אַז, ווי עס ווײַזט אויס, ווייסט דער טויער־
 היטער פֿון דעם אַרעמען חלוטין גאַרנישט. דערינען אָבער זעט מען פֿאַרט עפעס,
 וואָס איז חוץ דורך הטבֿע, ווײַל לויט דער זעלבער מיינונג געפֿינט זיך דער
 טויער־היטער אונטערן חותם פֿון נאָך אַ סך אַ שווערער אָפּגענאַרטיקייט, און
 זי האָט שוין אַ שייכות צו זײַן אָמט. צום סוף זאָגט ער זיך אַרויס מכוּח דעם
 אַריינגאַנג אַזוי צו זאָגן: 'אַט גיי איך צו און איך שליס אים', אָבער אין אָנהייב
 האָט זיך עס געזאָגט, אַז דאָס טויער צום געזעץ שטייט, ווי תמיד, אָפֿן; אויב עס
 שטייט אָבער תמיד אָפֿן, מיד, הייסט עס, דאָך, נישט־אָפּהענגיק פֿון די רעכט־
 יאָרן פֿון דעם מענטש, פֿאַר וועלכן עס איז באַשטימט; וועט עס דאָך דער טויער־
 היטער נישט קענען פֿאַרשליסן, עס באַשטייט אַ גרויסע חלוקי־דעות, צי האָט דער

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

טויער־היטער מיט דער בשורה אז ער גייט דאָס טויער פֿאַרשליסן, נאָר געוואַלט סתם געבן אָן ענטפֿער, אָדער האָט געוואַלט דערמיט אונטערשטרייכן זינע דינסט־לעכע התחייבותן, אָדער ער האָט גאָר געוואַלט נאָך אין דער לעצטער רגע אויפֿ־וועקן חרטה און טרויער ביי דעם דאָרפֿסמענטש. אַ סך אָבער זענען מספּים, אַז ער וועט דאָס טויער נישט קענען פֿאַרשליסן, זיי מיינען אויך, אַז ער שטייט, לכל הפחות בנים סוף, אויך וואָס שייך זיין וויסן, אונטערטעניק צו דעם מענטש, מחמת דער זעט דאָך די שניין, וואָס רייסט זיך אַרויס פֿון געזעץ דורך דעם אַרײַנגאַנג, און יענער, דער טויער־היטער, בלויז שוין ווי אַזעלכער, מוז שטיין מיט דער פֿלייצע צום טויער געווענדט; און מע האָט אויך פֿון אים קיין פּיפּס נישט געהערט, אַז ער האָט ווען עס איז באַמערקט אָן ענדערונג, „דאָס לייגט זיך גוט אויפֿן שכל“, געזאָגט, איבערחורנדיק פֿאַר זיך מיט אַ האַלב קול איינצלנע פונקטן פֿון דעם גלחש אויפֿקלערונג. „עס לייגט זיך גוט אויפֿן שכל און איך גלייב שוין אַצינדערט אַליין, אַז דער טויער־היטער איז דער אָפּגענאַרטער. דעריבער אָבער האָב איך מײַן פֿרײַערדיקע מיינונג פֿאַרט אין גאַנצן נישט אויפֿגעגעבן, ווייל ביידע מיינונגען קומען זיך טיילווייז צוזאַמען. עס איז נישט מכריע אַט אַ דאָס, צי דער טויער־היטער זעט קלאָר, אָדער ער ווערט גענאַרט. איך האָב געזאָגט, אַז דער מענטש ווערט גענאַרט. אויב דער טויער־היטער וואַלט אַרץ קלאָר געזען, וואַלט מען נאָך אויך געקענט זיין אין אַ ספֿק, אָבער אַז דער טויער־היטער ווערט גענאַרט, דעמאָלט מוז זיך זיין אייגענע אָפּגענאַרטקייט געזעצמעסיק אַריבער־טראָגן אויף דעם מענטש. אמת איז, אַז דער טויער־היטער ווערט צוליב דעם נישט קיין גענאַרניק, אָבער ער איז אַזאַ פּשטן, אַז מע וואַלט אים תּיכּף, איינגטלעך, געדאַרפֿט אַוועקיאַגן פֿון זיין פּאַסטן. דו מוזסט דאָך נעמען אין אַכט, אַז די אָפּגע־נאַרטקייט, אין וועלכער עס געפֿינט זיך דער טויער־היטער, ברענגט אים אַליין נישט קיין שום שאַדן, פֿאַרן מענטשן אָבער באַטייט זי אַ טויזנטפֿאַכיקן שאַדן.“

„דאָ שטויסטו זיך אָן אויף אַ קעגנזעצלעכער מיינונג, האָט געזאָגט דער גלח, פֿאַראַנען אירע, וואָס זאָגן אַזוי צו זאָגן, אַז די געשיכטע גיט קיינעם נישט קיין רעכט, צו משפּטן דעם טויער־היטער. ווי אַזוי ער זאָל אין אונדזערע אויגן נישט אויסקוקן, איז ער דאָך פֿאַרט אַ דינער פֿונעם געזעץ, ובכן איינער, וואָס באַדאַנגט צום געזעץ, ובכן אויסער יעדן מענטשלעכן דין און משפּט. אין אַזאַ פֿאַר דאַרף מען אויך נישט גלייבן, אַז דער טויער־היטער איז קלענער פֿון דעם מענטש. אַז איינער איז דורך זיין פּאַסטן, אַפֿילו בלויז צום אַרײַנגאַנג אין געזעץ אַרײַן, צוגע־בונדן, איז דאָס אַליין שוין נישט צום פֿאַרגלײַכן מער און העכער, ווי אַז איינער לעבט זיך פֿראַנק־אויף־פֿריי אין דער וועלט, דער מענטש קומט ערשט צום געזעץ, און דער היטער איז שוין דאַרט דאָ. דאָס געזעץ האָט אים אויף דעם פּאַסטן אַוועק־געשטעלט, צו האָבן אַ ספֿק אין זיין חשיבות, הייסט האָבן אַ ספֿק אין געזעץ גופּאָ.“

„מיט דער דאָזיקער מיינונג בין איך נישט מספּים,“ האָט ק. געזאָגט און געשאַקלט מיט דעם קאַפּ, „ווייל אויב מע איז זיך מצרף צו דער דאָזיקער מיינונג, מוז מען שוין אַרץ, וואָס נאָר דער טויער־היטער זאָגט אַרויס, האַלטן פֿאַר אמת.“

און אז דאס דאזיקע איז נישט מעגלעך, דאס האסטו דאך ערשט נישט-לאנג אריין אויספירלעך באוויון און באגרינדעט. "ניין, האט געזאגט דער גלח, מע מוז נישט האלטן, אז אלץ איז אמת, מע מוז נאך האלטן, אז עס איז נייטיק. "אומעטי" קע מיינונג, האט ק. געזאגט. "דער ליגנט ווערט דערהויבן צו א סדר-העולם." ק. האט דאס ארויסגעבראכט ווי א מין החלטה, אבער זיין לעצטער משפט איז עס פארט נישט געווען. ער איז שוין צו מיד געווען אויף צו קענען זיך אריינעטירן אין יעדן איינציקן פועל-יוצא פון דער גאנצער געשיכטע; אגב, זענען דאס געווען נייע געדאנקען-גענג, צו וועלכע ער איז נישט געווינט געווען; די גאנצע געשיכטע האט אים פארפירט צו אומרעאלע זאכענישן, וואס זענען מער צוגעפאסט, אז זיי זאלן ארומגעשמועסט ווערן אין א מסיבה פון די געריכטס-באאמטע, און נישט מיט אים. די פשוטע מעשה איז געווארן אין גאנצן מוטושט, ער האט זי געוואלט אראפפרייסלען פון זיך; און דער גלח, וואס האט אצינד א גרויסע צערטלעכקייט צו אים ארויסגעוויזן, האט אויכעט געהאט א סך סבלנות, און ער האט צוגעשוויגן צו ק'ס באמערקונגען, כאטש אט א די באמערקונגען האבן בשום אופן נישט געשטימט מיט זיין אייגענער מיינונג.

שווינגנדיק זענען זיי א שטיקל צייט ווינטער געגאנגען, ק. האט זיך געהאלטן זייער נאענט צום גלח, ער איז געגאנגען — נישט וויסנדיק ווי ער איז ערגעץ אין דער וועלט. דאס לעמפל אין זיין האנט איז שוין פון לאנג אן אויסגעלאשט געווען. איין מאל האט א שימעריר געטאן, פונקט פאר אים, די זילבערנע סטאטוע פון א הייליקן — א שימעריר בלויז מיט דער שנין פונעם זילבער — און איז תיכף פארלאשן געווארן און זיך ווידער פארוואנדלט אין טונקלעייט. און פדי נישט אין גאנצן צו בלייבן אנגעוויזן אויפן גלח, האט אים ק. א פרעג געטאן: "געפינען מיר זיך נישט אין דער נאענט פונעם הויפט-ארנינגאנג?" "ניין, האט געזאגט דער גלח, "מיר זענען גאנץ ווינטלעך פון אים. דו ווילסט דען שוין אוועקגיין?" כאטש ק. האט פונקט אצינד וועגן דעם נישט געקלערט, האט ער דאך תיכף א זאג געטאן: "אוודאי, איך מוז אוועקגיין. איך בין א פראקוריסט אין א באנק, מע ווארט אויף מיר; אהערגעקומען בין איך נאך, מיט דעם ציל צו באווייזן די קאטעדראלע אן אויסרענדישן געשעפטספריינד." "נו, אויב אזוי, האט געזאגט דער גלח, און ק'ן די האנט דערלאנגט, "איז גיי דיר." "איך קען מיר אבער אין דער טונקלעייט אריין קיין עצה נישט געבן, האט ק. געזאגט. "גיי אויף לינקס ביז צו דער וואנט צו, האט געזאגט דער גלח, "שפעטער זאסטו גיין פסדר און פסדר לענג-אויס פון דער וואנט, לאז די וואנט נישט אפ, און דו וועסט שוין דארט דעם ארויסגאנג געפינען." דער גלח איז קוים-קוים ערשט א פאר געצייטע שריט אפגעגאנגען, אבער ק. האט שוין גאנץ הויך גערופן: "זיי אזוי גוט, ווארט נאך!" "איך ווארט, האט געזאגט דער גלח, "וויסטו נישט נאך עפעס פון מיר?" האט ק. געפרעגט. "ניין, האט געזאגט דער גלח, "ביסט פריער אזוי פריינדלעך צו מיר געווען, האט ק. געזאגט, "און האסט מיר אלץ אויפגעקלערט, איצט אבער פארלאזסטו מיר, אזוי ווי איך וואלט דיך אין גאנצן נישט אנגעגאנגען." דו מוזסט דאך

פראנץ
קאפאק

אָוועקגיין, האָט געזאָגט דער גלח. „נו יאָ, האָט ק. געזאָגט. „דו מוזסט עס דאָך
נעמען אין אַכט.“ „נעם דו קודם־פֿל אין אַכט, ווער איך בין,“ האָט געזאָגט דער
גלח. „דו ביסט דער גלח פֿון די תּפֿיסות,“ האָט ק. געזאָגט און איז צוגעגאַנגען
נענטער צו אים; עס איז נישט אַזוי מוראדיק נייטיק געווען, אָז ער זאָל זיך תּיפֿף
אומקערן אין דער באַנק אַרײַן, ווי ער האָט עס נאָר וואָס פֿאַרגעשטעלט; ער האָט
גאַנץ פֿיין געקענט דאָ נאָך בלײַבן. „באַלאַנג איך, הייסט עס, צום געריכט,“ האָט
געזאָגט דער גלח. „איז פֿאַר וואָס זשע זאָל איך עפעס וועלן פֿון דיר. דאָס געריכט
ווייל פֿון דיר גאַרנישט. קומסטו — נעמט עס דיך אויף, גייסטו — לאַזט עס
דיך אָפֿ.“

דער סוף

ערב זיין איין און דרייסיקסטן געבוירן־טאג — עס איז געווען אן ערך נבון א זייער אין אונט, די צייט פון דער שטיקייט אויף די גאסן — זינען צוויי הערן אריינגעקומען אין ק'ס ווינונג. אָנגעטאָן אין פֿראַקן, זייערע פנימער אויס־געבלייכט און פֿעט, זיי האָבן געטראָגן ציילנדערס אויף די קעפּ, און עס איז געווען קלאַר, אז דאָס זענען נישט קיין שאַפֿאַקלאַקן. נאָך דער קליינער אָפֿיציעלער פֿאַרמאַיטעט מכוּח דעם אָרנינגיין, ביים הויפּט־אַרנינגאַנג פֿון דער גאַנצער דירה, האָט זיך די זעלבע אָפֿיציעלע פֿאַרמאַיטעט איבערגעזחורט ביז דער טיר גופּא פֿון ק'ס צימער, אָבער דאָס מאַל שוין מיט אַ סך אַ גרעסערן פֿאַרנעם. כאַטש דער באַזוך איז אים נישט אָנגעזאָגט געוואָרן, איז ק. — אויך אין אַ שוואַרצן אָנצוג — געזעסן אין אַ שטול, נאָענט זעבן דער טיר, און האָט גראַד זאַנגזאַם אַרויפֿגעצויגן איבער די פֿינגער אַ פֿאַר נייע, שאַרף אָנגעשפּאַנטע הענטשקעס; זיין פּאָזע — די פּאָזע פֿון אַ מענטש, וואָס וואַרט אויף געסט. ער האָט תּיכּף געגעבן אַ שטיי אויף און האָט נייגעריק אָנגעקוקט די הערן. „איר זענט, הייסט עס, באַשטימט פֿאַר מיר?“ האָט ער געפֿרעגט. די הערן האָבן צוגעשאַקלט, איינער האָט מיט דעם ציילנדער אין דער האַנט אָנגעוויזן אויפֿן אַנדערן. ק. האָט צו זיך אַזיין אַ טראַכט געטאָן, אז ער האָט אַ גאַנץ אַנדערן באַזוך דערוואַרט. ער איז צוגעגאַנגען צום פֿענצטער און האָט נאָך איין מאַל אַ קוק געטאָן אויף דער טונקעלער גאַס. כּמעט אַלע פֿענצטער, פֿון דער אַנדערער זייט גאַס, זענען שוין געווען טונקל, אַ סך — מיט אַראַפּגעזאָנענע פֿאַרהאַנגען. אין איין באַזויכטענעם פֿענצטער פֿון אַ דירה אַנטקעגן האָבן זיך קינדער, הינטער עפעס אַ גראַטע, געשפּילט און געטאַפּט מיט די הענטלעך איינס דאָס אַנדערע, ווייל זיי זענען נאָך צו קליין געווען זיך אַזיין פֿון די ערטער צו באַוועגן. „אַלטע אַקטיאָרן, פֿון נידעריקע ראַנגען, שיקט מען נאָך מיר“, האָט ק. צו זיך אַזיין אַ זאָג געטאָן, און האָט זיך אַרומגעקוקט, כּדי זיך טאַקע נאָך אַ מאַל צו איבערצייגן, אז אַזוי איז עס. „מע זוכט וועגן ווי אַזוי אויף אַ בילדיקן אופֿן מיך צו פֿטרן“. ק. האָט זיך פּלוצלינג אַ קער געטאָן צו די צוויי חבֿרה־לייט און האָט אַ פֿרעג געטאָן: „אין וואָס פֿאַר אַ טעאַטער שפּילט איר?“ „טעאַטער?“ האָט איינער פֿון די הערן, מיט אַ צאַפּל פֿון די ווינקלען פֿון מוּיז, געפֿרעגט אָן עצה ביים אַנדערן. דער אַנדערער האָט געמאַכט דעם אַנטשעל פֿון אַ שטומען, וואָס פֿירט אַ מלחמה מיט דער ווידערשפעניקייט פֿון דעם מום פֿון זיין

גוף. „זיי זענען דערצו נישט צוגעגרייט, אָז מע זאָל זיי שטעלן קשיות,“ האָט ק. צו זיך אַליין אַ זאָג געטאָן און איז געגאַנגען ברענגען דעם הוט זינעם. שוין אויף די טרעפּ האָבן די הערן געוואָלט אַ געם טאָן ק. אָן אונטער די אַרעמס, אָבער ק. האָט אַ זאָג געטאָן: „ערשט אויף דער גאַס, איך בין נישט קראַנק.“ אַבער תּיכּף פֿאַרן טויער פֿון הויז, האָבן זיי אים אַ געם געטאָן אונטער די אַרעמס אויף אַזאַ אָפֿן, ווי ק. איז נאָך קיין מאָל אין לעבן מיט אַ מענטשן נישט געאַרעמט געגאַנגען. זיי האָבן געהאַלטן די אַקסלען זייערע האַרט הינטער די אַקסלען פֿון ק., זיי האָבן די עלנבויגנס זייערע נישט צוריקגעבויגן ווי געוויינטלעך, נאָר האָבן זיי באַנוצט צום אַרומפֿלעכטן די גאַנצע לענג פֿון ק.'ס עלנבויגנס; ביים סוף האָבן זיי מיט די הענט אַנגענומען ק.'ס הענטפֿלאַכן מיט אַן אינגעשטודירטן, גוט אינגעזחורטן, אומבאַצווינגלעכן כאַפּ. ק. איז געגאַנגען צווישן זיי שטייף און אויסגעשטרעקט; אַלע דריי צוזאַמען זענען זיי איצט געווען אַזאַ מין געשלאָסענע איינס, אַז ווען מע וואָלט איינעם פֿון זיי איצט צעקלאַפט, וואָלטן זיי אַלע דריי צעקלאַפט געווען. עס איז געווען אַזאַ מין איינס, וואָס בלויז נאָר אומלעבעדיקע זאָכן קענען באַשאַפֿן.

פֿאַרבייגענדיק די גאַסן־לאַמטערנעס, האָט ק. אַפֿטלעך געפרוווט — ווי שווער עס איז אים אַנגעקומען אין דעם דאָזיקן מוראדיקן ענגן מצב — דינלעכער אַ ביסל צו דערזען די באַגלייטערס זינע, גענויער ווי דאָס איז מעגלעך געווען אין דער האַלב טונקלקייט פֿון זיין צימער. „אפֿשר זענען דאָס טענאַר־זינגערס,“ האָט ער אַ טראַכט געטאָן, דערזענדיק די שווערע טאַפֿל־גוידערס זייערע. עס האָט אים געעקלט פֿון דער ריינקייט פֿון זייערע פּנימער. מע האָט נאָך כּמעט אויף זיי אַנגעזען די פּוצנדיקע האַנט, וואָס האָט אויסגעווישט זייערע אויגנווינקל־לעך, וואָס האָט געריבן די אייבערשטע ליפּן, וואָס האָט אויסגעקראַצט די קניישן אין די קינבאַקן.

אַז ק. האָט דאָס באַמערקט, איז ער שטיין געבליבן; צוליב דעם זענען אויך די אַנדערע שטיין געבליבן; זיי זענען אַנגעקומען פּונקט צום ראַנד פֿון אַ פֿרייעם, פֿון יעדער שפור פֿון מענטשן, אויסגעליידיקטן פּלאַץ, וואָס איז געווען באַצירט מיט פֿלעריי בלומענבליטן. „פֿאַר וואָס האָט מען פּונקט אַיך געשיקט?“ האָט ער מער אויסגערופֿן, ווי געפֿרעגט. עס איז געווען אויגשניצען קלאַר, אַז די הערן ווייסן נישט קיין ענטפֿער, זיי האָבן געוואַרט מיט די אַראָפהענגענדיקע פֿרייע אַרעמס, ווי די קראַנקן־וועכטערס, בשעת דער חוזה ווייַ זיך אַ ביסל אַפרוען. „איך גיי נישט ווייטער,“ האָט ק. געזאָגט, סתּם, אויף אַ פּרוּוו צו טאָן, דערויף האָבן די צוויי הערן נישט געדאַרפֿט ענטפֿערן, עס איז גענוג געווען, וואָס זיי האָבן דעם אַנכאַפּ מיט די הענט נישט לויזער געמאַכט; חוץ דעם האָבן זיי תּיכּף אַ פּרוּוו געטאָן ק.'ן פֿון אַרט אַ רוק צו געבן; אָבער ק. האָט זיך אַנטקעגנגעשטעלט. „קיין סך פּוח וועל איך שוין מער נישט דאַרפֿן, וועל איך דעריבער אַלע מניע כּוחות אַצינד אַנווענדן,“ האָט ער געטראַכט. עס האָבן אים איצט אַ מיניע געטאָן פֿאַר די אויגן פֿליגן, וואָס ציען זיך מיט אַלע כּוחות, און אַפֿילו שוין מיט זיך

רײַטנדיקע פֿיסעלעך, אַוועק פֿונעם קלעפּפּאַפּיר. „עס וועט זײַ נישט אַזױ פֿינט
אַנקומען, די הערן.“

און דאָ איז פֿונקט פֿאַר זײַ פֿון אַ נידעריק, זײַטיק געסל, אויף עטלעכע קלײַנע
טרעפלעך, פֿרײַלין בירסטנער אַרױפֿגעקומען אויפֿן פֿלאַץ אַרױף. עס איז נישט
געווען אין גאַנצן זיכער, אַז זי איז עס טאַקע; די ענדלעכקײַט איז פֿאַרט געווען
זײַער גרויס. אָבער ק׳ן איז עס, אַגבֿ, לחלוטין נישט אַנגעגאַנגען, צי זי איז עס
טאַקע אויף זיכער, פֿרײַלין בירסטנער; און נאָך דער נוצאַזױקײַט פֿון זײַן אַנט-
קעגנשטעלן זיך איז אים עפעס דווקא איצט תּיכּף קלאַר געוואָרן, אין דער אמת
איז קײַן שום העלדישקײַט איצט נישט געווען אין זײַן אַנטקעגנשטעלן זיך, אויך
נישט אין זײַן מאַכן אַרערייַ שוועריקײַטן די הערן, אויך נישט אין זײַן ווידער-
שטאַנד, און נישט אין זײַן חשק צו געניסן נאָך פֿון דעם לעצטן ביסל געבליבענעם
לעבן, האָט ער זיך דעריבער ווידער געלאָזט אין גאַנג; אַ פֿרייד איז דערבײַ באַפֿאַרן
די צוויי הערן, און אַ ביסל פֿון דער פֿרייד האָט זיך אויך אים אַליין איבערגעגעבן.
זײַ האָבן זיך נישט געווערט קעגן דעם, וואָס ער האָט אַצינד באַשטימט די ריכטונג
פֿון גאַנג; און באַשטימט האָט ער זי לײַט דעם וועג, וווּ עס איז איצט געגאַנגען דאָס
פֿרײַלין, וואָס פֿאַר זײַ; נישט חלילה דערפֿאַר, ווײַל ער האָט זי געוואָלט אַניאַן,
נישט חלילה דערפֿאַר, ווײַל ער האָט זי געוואָלט זען אַזױ לאַנג ווי נאָר מעגלעך,
נצערט נאָר דערפֿאַר, פֿדי נישט צו פֿאַרגעסן די מאַנונג און די וואַרענונג, וואָס
זי שטעלט מיט זיך פֿאַר גבּי אים. „דאָס אײַנציקע, וואָס איך קען נאָך איצט טאָן,“
האַט ער צו זיך געזאָגט; און דער גלײַכער ריטעם פֿון זײַנע שריט, און די שריט
פֿון די אַנדערע צוויי לײַט, האָט באַשטעטיקט זײַנע מחשבות; „דאָס אײַנציקע,
וואָס איך קען איצט טאָן, איז בײַזן סוף נישט אויפֿגעבן דעם רויקן, דעם געמאַסטע-
נעם און געווייגענעם שלכּ מײַנעם. מיר האָט זיך אַלע מאַל געגלוסט מיט צען
פֿאַר הענט אין דער וועלט אַרײַן אַרײַנצופֿאַרן, און דאָס — נישט דווקא צוליב
אַזעלכע פֿײַנע ציפֿן, דאָס האָט נישט געטויגט, זאָל איך אַצינד ברענגען אַ באַוײַז,
אַז אַפֿילו דער פּראָצעס, וואָס דויערט שוין אַ יאָר צײַט, האָט מיך נישט געקענט
ברענגען צום שלכּ? זאָל איך אַוועק פֿון דער וועלט, ווי אַ מענטש מיט אַ טעמפּן
קאַפּ? זאָל מען מיר מעגן נאַכזאָגן, אַז ווען דער פּראָצעס האָט זיך אַנגעהויבן, האָב
איך געוואָלט מאַכן אַ גיכּן סוף מיט אים; און איצט, אַז דער פּראָצעס ענדיקט זיך
שוין, ווײַל איך אים ווידער אָנהייבן? איך ווײַל נישט, אַז מע זאָל מיר דאָס נאָכ-
זאָגן, איך בין דאַנקבאַר דערפֿאַר, וואָס מע האָט מיר אויף דעם דאָזיקן וועג מײַנעם
מיטגעגעבן אַט אַ די צוויי האַלב שטומע, גאַרנישט באַנעמענדיקע הערן, און אַז
מע האָט מיר אַליין געגעבן די שליחות, זיך אַליין אַרץ צו זאָגן, וואָס עס איז נײַטיק.“
דאָס פֿרײַלין איז בינו בינו אַוועק אין אַ זײַטן-געסל, אָבער ק. האָט זיך שוין
סײַ ווי געקענט אַצינד אַן איר באַגײן, און ער האָט זיך אין גאַנצן איבערגעענט-
פֿערט אין די הענט פֿון זײַנע באַגלייטערס. אַלע דריי זענען איצט, אין אַ מין
אַבסאַלוטער הסכּמה, אַריבער איבער אַ בריק, באַגאַסן מיט לִבְנֵה-לַיִט; יעדער
קלײַנע באַוועגונג, וואָס ק. האָט געמאַכט, האָבן די הערן אַצינד גערן אויך נאַכגע-

פֿראַנץ
קאַפּאַ

מאכט; און אז ער האט זיך נאָר אַ קאָפּעלע אַ בייג געטאָן צום געלענדער פֿון דער בריק, האָבן זיי זיך תּיכּף מיט דער גאַנצער פֿראַנט אַהין אַ קער געטאָן. דאָס וואָסער האָט שעמערירט און געציטערט אין לִבְנֵה־שֵׁן, און האָט זיך צעטיילט אַרום אַ קליין אינדזעלע; דאָרט איז געווען אַן אַנגעהויפּטער אַנגעוואָרף פֿון בלעטערדוואַרג פֿון ביימער און פֿון קוסטעס. אונטער די הויפּנס זענען געווען — איצט האָט מען זיי נישט געקענט זען — סטעזשקעס געפֿלאַסטערטע מיט שטיינ־דלעך און אויך באַקוועמע בענק; אויף אַט אַ די בענק האָט ק. נישט אין איין זומערנאָכט זיך זיצנדיק געצויגן און געשטרעקט די ביינער זינען. „איך האָב דאָך גאַרנישט געוואָלט זיך אָפּשטעלן,“ האָט ער געזאָגט צו זינע מיטיגליעס, אַ פֿאַר־שעמטער אַ ביסל פֿון זייער גרייטווייקייט. עס האָט אויסגעזען, אַז איינער פֿון זיי מאַכט דעם אַנדערן, הינטערן רוקן פֿון ק., אַ מילדן אויסרייך צוליב דעם טעות מיט דעם שטיינ־בלייבן; און זיי זענען תּיכּף ווינטער געגאַנגען.

זיי זענען דורכגעגאַנגען דורך עטלעכע גאַסן, וואָס האָבן זיך געצויגן משופּע אַרויף; פֿאַרצייאַנטן זענען דאָ און דאָרט געשטאַנען, אַנדערע זענען געגאַנגען, עטלעכע פֿון דער ווינטנס, ווידער אַנדערע גאַר פֿון דער נאַענט. איינער פֿון די פֿאַרצייאַנטן, מיט אַ פֿאַר פֿאַרוואַקסענע וואַנצעס, מיט דער האַנט אויפֿן הענטל פֿון דער שווערד, איז כּמעט מיט אַ כּוונה צוגעקומען אַ ביסל נענטער צו דער גרופּע, וואָס האָט אים אויסגעזען צו זיין נישט אין גאַנצן אַן אַ חשד. די הערן האָבן זיך אַ גרעלע פֿאַרהאַלטן, עס האָט אויסגעזען, אַז דער פֿאַרצייאַנט עפֿנט שוין אַט־אַט דאָס מויל זיננס; און דאָ האָט ק. אַ צי געטאָן מיט כּוח די צוויי הערן אויף פֿאַרויס. אַפֿט האָט ער זיך פֿאַרזיכטיק אומגעקוקט, צי דער פֿאַרצייאַנט גייט נישט אפּשר נאָך; נאָר אַז זיי זענען שוין פֿאַרבליגעגאַנגען אַ ווינקל־גאַס פֿון דעם פֿאַרצייאַנט, האָט ק. אַנגעהויבן ממש צו לויפֿן; אַטעם האָט זיי אַזש פֿאַרפֿעלט — די הערן, אָבער זיי האָבן געמוזט מיטלויפֿן.

און אזוי זענען זיי גיך אַרויסגעקומען אויסער פֿון דער שטאָט; אין אַט דער ריכטונג האָט זיך די שטאָט, כּמעט אַן אַן איבערגאַנג, געגרענעצט מיט די פֿעלדער. אַ קליינער שטיינבראָך, אַ פּוסטער און אַ פֿאַרלאָזענער, איז דאָ געווען אין דער נאַענט פֿון אַ כּמעט דורכויס שטאַטישן הויז. דאָ האָבן זיך די הערן אָפּגעשטעלט, קען זיין, אַז צוליב דעם, מחמת אַט דאָס אַרט איז לכתּחילה זייער ציף געווען, אָדער אויך מחמת זיי זענען שוין צו אויסגעמאַטערט געווען נאָך ווינטער צו לויפֿן. איצט האָבן זיי ק. אַן אָפּגעלאָזן; שטום האָט ער גענומען וואַרטן; זיי האָבן אַראָפּגענומען די ציילינדערס פֿון די קעפּ, האָבן גענומען ווישן דעם שווייס פֿון די שטערנס, און האָבן זיך בשעת־מעשה אַרומגעקוקט אין דעם שטיינבראָך. אומעטום איז דאָ אַרומגעלעגן דאָס ליכט פֿון דער לִבְנֵה, מיט אַ מין נאַטירלעכקייט און אַ רו, וואָס קיין שום אַנדער ליכט האָט עס במתנה נישט באַקומען.

זיי האָבן איבערגעביטן אַ פֿאַר פֿאַרמעלע העפֿלעכקייטן אין שייכות מיט דעם, ווער עס דאַרף דאָ מאַכן די נאַענטסטע שריט — עס ווינט אויס, אַז די באַפֿעלן האָבן ביידע באַקומען גלעך — און תּיכּף איז איינער פֿון די הערן צוגעגאַנגען צו

ק. האט פֿון אים אראָפּגענומען דאָס רעקל, דאָס וועסטל און צום סוף אויך דאָס העמד. ק. האָט נישט־וויינדליך געכאַפט אַ צייטער; דער הער האָט אים מאַמענטאָן געגעבן אַ לייכט, באַרויקנדיק פעטש אין רוקן אַריין. דעמאָלט האָט ער זייער באַדאַכט צונויפֿגעלייגט די מלבושים, אַט אַזוי ווי מע טוט עס מיט זאַכן, וואָס מע דאַרף נאָך באַנוצן, כאַטש נישט אין דער סאַמע נאַענטסטער צייט. און כּדי נישט איבערצולאָזן ק׳ן אין גאַנצן אַן שום באַוועגונג, אויסגעשטעלט צו דער, פֿאַרט קילער, נאַכטלופֿט, האָט אים דער הער אַ נעם געטאָן אונטער דער האַנט און איז מיט אים אַ ביסל אַהין און צוריק געגאַנגען; אין דער זעלבער צייט האָט זיך דער אַנדערער הער אַרומגעקוקט אין דעם שטיינבראָך און האָט געזוכט עפעס אַ צוגעפאַסט שטיקל אַרט. קוים האָט ער דאָס צוגעפאַסטע שטיקל פֿלאַץ געפֿונען, האָט ער אַ ווונק געגעבן, און דער אַנדערער הער האָט ק׳ן אַהין צוגעפֿירט. עס איז געווען נאַענט לעבן דער בראַכואַנט און עס איז דאָרט אַרומגעלעגן אַ נישט־פֿאַנג אויסגעבראַכענער שטיין. די הערן האָבן אַנידערגעזעצט ק. אויף דער ערד, זיי האָבן אים אַנגעשפּאַרט אַן דעם שטיין און האָבן דעם קאַפּ זינעם אַרויפֿגעלייגט אויבן אויפֿן שטיין, נישט געקוקט דערויף, וואָס זיי האָבן זיך זייער אַנגעשטרענגט, און אויך נישט געקוקט דערויף, וואָס ק. איז זיי אין אַלץ אַקעגנגעקומען, איז אָבער די פּאָזיציע זינע געבליבן זייער אַ געצווונגענע און אויך אַן אומגלייבליכע. האָט דעריבער איינער פֿון די הערן געבעטן דעם אַנדערן, אַז ער זאָל אים אויף איין רגעלע פֿאַזן אַליין זיך מתעסק זיין מיט דעם דאָזיקן אַוועקלייגן ק׳ן ווי עס קער צו זיין; אָבער אויך דאָס האָט קיין סך נישט געהאַלפֿן, עס איז נישט בעסער געוואָרן. סוף־כּל־סוף האָבן זיי איבערגעלאָזן ק׳ן אין אַ פּאָזיציע, וואָס איז אַפֿילו נישט געווען די סאַמע בעסטע פֿון יענע פּאָזיציעס, וואָס זיי האָבן יאָ שוין ביז איצט געהאַט דערגרייכט. דעמאָלט האָט איינער פֿון די הערן אויפֿגעקנעפֿלט זיין פֿראַק, האָט אַרויסגעצויגן פֿון אַ שיידל, וואָס איז געהאַנגען אויף אַ פּאַס, אַן אַרומגע־באַרטלטן אַרום דעם וועסטל זינעם, אַ פֿאַנג, דין, פֿון ביידע זייטן אַנגעשאַרפֿט קצב־מעסער; ער האָט אַ הייב געטאָן אין דער הייך און האָט אויסגעפרוווט זיין אַנגעשאַרפֿטיקייט אינעם פֿיכט פֿון דער פֿלונה. און ווידער האָבן זיך אַנגעהויבן די אַפּשטויסנדיקע פֿאַרמעלע העפֿלעכקייטן; איינער האָט — איבער ק. אַריבער — דערלאָנגט דאָס מעסער דעם אַנדערן, און יענער האָט עס — ווידער אַריבער ק. — דעם אַנדערן צוריקדערלאָנגט. ק. האָט איצט גאַנץ גענוי געווסט, אַז זיין חוֹב וואָלט איצט געדאַרפֿט זיין אַ כאַפּ צו טאָן דאָס מעסער, וואָס שוועבט אַזוי איבער אים אַהין און אַהער, פֿון האַנט צו האַנט, און אַליין עס אין זיך אַריינבויערן. ער האָט עס אָבער נישט געטאָן, נאָר ער האָט געדרייט דעם האַרדן, וואָס איז נאָך דערווייזל פֿריי געווען, אַהין און אַהער, און האָט זיך אַרומגעקוקט. פֿחלוטין אַלץ מקיים זיין און אַוועקגעמען אַזע פֿליכטן און אַרבעטן פֿון די געריכטס־באַאַמטע, האָט ער פֿאַרט נישט געקענט; די אַחריות פֿאַר אַט דעם פֿעצטן חסרון זינעם האָט געטראָגן דער, וואָס האָט אים נישט געגעבן דאָס פֿעצטע ביסל פֿון נייטיקן כּוח דערצו, זינע בליקן זענען געפֿאַרן אויפֿן פֿעצטן עטאַזש פֿונעם הויז, וואָס האָט

פֿראַנץ
 קאַפּאָ

זיך געגרענעצט מיט דעם שטיינבראך. אזוי גיך ווי א לייכט, וואָס גיט אַ פֿלאַם אויף, האָבן זיך דאָרט אַ פֿראַז אויף געטאָן די צוויי רעמען־פֿליגלען פֿון אַ פֿענצ־טער; און דערזען האָט מען דאָרט אַ מענטש; געזען אים שוואַך און דין צוליב דער הייך און דער ווייט; מיט איין שטרעק אויס האָט ער זיך אַ בייג געטאָן ווייט פֿאַרויס, און האָט די אַרעמס זינע נאָך אַ סך ווייטער אַרויסגעצויגן. ווער איז עס דאָרט — אַ פֿריינד? אַ גוטער מענטש? אַ בער־רהמים? אַ מענטש, וואָס האָט געוואָלט העלפֿן? איז ער געווען אַ יחיד? זענען אַלע אזוי? איז נאָך בכלל דאָ הייף? זענען נאָך געווען אַרגומענטן, און מע האָט זיי פֿאַרגעסן? אַוודאי זענען זיי געווען. די פֿאַגיק קען מען טאַקע פֿון אַרט נישט רירן, אָבער אַז אַ מענטש וויל לעבן מיט אַלע פֿוחות, שטעלט זי זיך נישט אַנטקעגן. וו איז יענער ריכטער געווען, וואָס ער האָט אים קיין מאָל, פֿנים־אַל־פֿנים, נישט געזען? און וו איז געווען דאָס היכע געריכט, וואָס ער איז קיין מאָל צו דעם נישט דערגאַנגען? ער האָט אויפֿגעהויבן די הענט און צעשפּרייט אַלע פֿינגער.

אָבער דערביי זענען אויף ק.׳ס גאַרגל שוין געלעגן די הענט פֿון איינעם פֿון די הערן; בשעת־מעשה האָט אים דער אַנדערער דאָס מעסער טיף אין האַרץ אַרײַן אַרײַנגעשטאַכן, און האָט עס דאָרט צוויי מאָל איבערגעדרייט. מיט לעשנדיקע אויגן, האָט נאָך ק. געזען ווי די הערן האָבן אַנגעלענט אַ באַק צו באַק, גאַנץ נאָענט לעבן זײַן פֿנים, און ווי זיי וואָלטן באַטראַכט דעם לעצטן אַקט, דעם לעצטן באַשדוס. ״ווי אַ הונט״ האָט ק. נאָך אַ זאָג געטאָן, און געמיינט האָט עס, אַז די בושה וועט אים, ווייט אויס, איבערלעבן.

בִּיאָבִיבִיאָגֶרֶאָפִיע

זיין יידישער נאמען איז געווען אמשל, א טיפישער נאמען ביי די דייטשישע יידן; ער איז געבוירן געווארן אין פראג, דעם 3טן יולי, 1883, פראג — די שטאט פונעם מהר"ל און דער גולם-לענגנדע, די הויפטשטאט פון דער טשעכישער פראווינץ פון דער עסטרייכיש-אונגערישער אימפעריע. ער איז געשטארבן דעם 3טן יוני, 1924, פון האַלדז-טובערקולאז, אין קירלינג-סאַנאַטאָריע אין דער שטאט קלאַסטרענויבורג, ביי ווין. אין אַ חודש אַרום וואָלט ער אַלט געוואָרן 41 יאָר. זײַנע עלטערן (דער פֿאָטער — הערמאַן, די מוטער — יוליע) האָבן געהאַט נאָר זײַן און טעכטער, עלטעכע זענען געשטאַרבן אין פֿרײַען עלטער. פֿראַנץ איז דערצױגן געוואָרן אין אַ גבירישער פֿאַטריאַרכאַלישער סבֿיבֿה. ער האָט באַקומען אַ סך וועלטלעכע בילדונג, ייִדישע — כּמעט גאַרנישט. זײַן פֿאָטער איז געווען אַ דאַמינירנדיקע פּערזענלעכקייט, פֿיזיש — אַ גיבור. שטאַמענדיק אַלײן פֿון פּשוטן, אַרעמלעכן פֿאַלק, האָט ער מיט די אײגענע צען פֿינגער אויפֿגעבױט אַ גרויסן, פֿראַספּערירנדיק געשעפֿט אין פֿראַג, וואָס זײַן עמבלעם איז געווען די קלײנע, שוואַרצע קראָ, דער אַזױ גערופֿענער קאַפֿאַ-פֿױגל — לױט דעם משפּחה-נאַמען.

יוני, 1906, האָט דער געדיכט-שוואַרצהאַריקער, הויכער, מאַגערער, אויפֿפֿאַלנדיק שײַנער, דײַטשאַרף-פֿנימדיקער, עלע-נאַנטער פֿראַנץ קאַפֿאַ באַקומען דעם טיטל דאַקטאָר יורי. אָבער אים איז נישט געלעגן אין קאַפּ די אַדוואַקאַטישע פֿראַ-פֿעסיע, כאָטש דאָס קינסטלערישע קרוינױערק זײַנס האָט גע-דאַרפֿט הייסן „דער פֿראַצעס“. ער האָט שױן פֿרײַער באַשלאָסן צו ווערן אַ שרייבער, אַ נאָוועליסט, און שטודירט האָט ער צוליב פֿרנסה-צילן און אויך צוליב זײַן אויבוקער כּמעט פֿאַנישער אַכטונג — נישט צו זאַגן: שרעק — פֿאַר זײַן דאַמינירנדיקן פֿאַטער. פֿאַטער-קאַמפלעקס און שולד-קאַמפלעקס פֿילן צום שטאַרקסטן אויס די בעסטע ווערק, וואָס קאַפֿאַ האָט געשריבן — און אַלץ, וואָס ער האָט געשריבן איז סוף-פֿילסוף אַרויס-געגעבן געוואָרן אין זעקס בענד — אַן ערד 1500 זײַטן.

אין זעלבן יאָר, ווען ער האָט באַקומען דעם דאַקטאַר-טיטל, האָט ער אויך געוונגען ליטעראַרישע אַנערקענונג דורך אַן ערשטער פּרעמיע אין אַ דערצײלונגס-קאַנקורס.

נישט וועלנדיק זיך ווידמען דער אדוואקאטישער פראפעסיע, האט פראנץ קאפקא, צוליב פרנסה, אנגענומען א פאסטן אין א פארזיכערונגס-אגענץ קעגן אומגליק-צופאלן; דער פאסטן אין געווען א קליינער, שוואך באצאלטער, דערפאר אבער א זיכערער, מחמת די געזעלשאפט אין געווען כמעט א רעגירונגס-אגענץ. אויף דעם פאסטן אין ער געבליבן פון יאר 1908 ביזן סוף לעבן.

לינדנדיק פון מוראדיקע קאפווייטיקן, האט קאפקא אויסגע-פונען פאר זיך אן אייגענע טעראפיע: פיזיש אין ער געווארן א וועגעטאריער און גייסטיק — א מעאזאף. ער האט געהאט זענגען און געגלייבט אין זייער דירעקטער הימלישער שניכות. אבער אין דער זעלבער צייט אין קאפקא געווען פארקאפט מיט ספארט; יעדן פרייען טאג — די וואקאציעס אודאי — האט ער פארבראכט אונטערן אפענעם הימל.

קאפקא איז צוגעשטאנען צום פראנער קריז פון די — שוין דעמאלט שטארק בארימטע — דייטשישע שרייבערס, די מיינסטע פון זיי — יודן, צווישן זיי: מאקס בראד, פראנץ ווערפעל. באזונדערס מאקס בראד איז שוין דעמאלט געווען שטארק צייניסטיש געשטימט. אויף קאפקאן האט דאס אין יענער צייט נאך נישט געוויקט. זיין וועלט-אויפגעמונג — אוניווערסאל, קאסמיש. ער פלעגט זאגן: וואס פאר א שניכות האב איר מיט יודן, אז איר האב קוים א שניכות מיט זיך אליין. . . אבער די פריינדשאפט מיט מאקס בראדן האט ער קיין מאל נישט אויפ-געגעבן. די פריינדשאפט האט סוף-פליסוף געדארפט באקומען א תיקון אין דעם גרויסן שטראם פון דער וועלט-ליטעראטור, אין וועלכן קאפקא איז אינטעגרירט.

פון זיין 29סטן ביו זיין 36סטן לעבנס יאר אין קאפקא געווען פארליבט, שטארק פארליבט, אין א פרייליך פ. ב. די ליבע, אדער שפעטער נאך פריינדשאפט, האט אנגעהאלטן אפילו דעמאלט ווען פרייליך פ. ב. איז שוין געוועזן די פרוי פון אן אנדערן און אויך א מוטער פון צוויי קינדער.

אין 1914, אין דער ערשטער וועלט-מלחמה, האט זיך קאפקא פרייוויליק געמעלדעט צום מיליטער, אבער ער איז צוריקגעוויזן געווארן צוליב זיין שוואכן געזונט. טובערקולאז אין געווען זיין קראנקהייט און זיין לעבנס לעצטער גורל.

ווייל האט פראנץ קאפקא אויך בני זיין לעבן געדרוקט אין צייטשריפטן — און אויך אין בוד-אויסגאבעס פון א קלענערן

פֿארנעם — אַ ריי פֿון זײַנע ווערק. ווױל האָט אים קײן לײַטער־
ראַרײַשע אָנערקענונג נישט געפֿעלט, אָבער עפֿעס אַ כּוח (וואָס
נאָר ער, דער טעאַזאַף, וואָס האָט געגלײבט אין דירעקטער פֿאַר־
בײַנדונג פֿון יחיד־מענטש מיט גאָט, האָט אים אפֿשר פֿאַר־
שטאַנען) האָט אים צוריקגעהאַלטן פֿון ברענגען זײַנע גרויסע
ווערק צו דער אָפֿענער וועלט. דעם „פּראָצעס“ האָט ער שוין
אין יאָר 1916 אויפֿגעשריבן, דאָס „שלאָס“ אין יאָר 1917, און
אין זעלבן יאָר זײַן אפֿשר גרויזאַמסט געניאַלע קלענערע דער־
צײלונג „דער נילגול“, און דאָס איז גאַנץ קאַפּקאָ בזעיר אנפֿין.
דאָרט ווערט מיט איבערמענטשלעכער, כּמעט סופֿערווינסשאַפֿט־
לעכער, און דאָד סופֿערפֿאַנטאַסטישער גענויקייט, גלײבֿלעך דער־
צײלט די אומגלײבֿלעכע געשיכטע ווי אַזוי אַ קלײנער, אָרעמער
באַזמטער האָט זיך אין איין שײנעם פֿרימאַרגן אויפֿגעוועקט
און אויסגעפֿונען, אַז ער איז מגולגל געוואָרן אין אַ רײזן
אינסעקט. די נשמה איז געבליבן די זעלבע און נאָר די פֿאַרעם
— אַז אינסעקט.

די גרויסע שרײַבערס, קאַפּקאָס מיטצײַטלעכערס, האָבן אים
שטאַרק אָנערקענט — טאַמאַס מאַן, יאַקאָב וואַסערמאַן, אַלפֿרעד
דעבלין, וואַלדאַ פֿראַנק. שוין בײַ זײַן לעבן האָט מען נבֿיאות
געזאַגט: דאָסאַטאַיעווסקײס יורש אין צוואַנציקסטן יאַרהונדערט.
אָבער איין גרויסער שרײַבער פֿון קאַפּקאָס דור, זײַן נאַענט־
סטער, האָט אים אָדער בכלל נישט אָנערקענט, אָדער נישט
געווען גענוג זיכער מיט אים. יענער איז געווען קאַפּקאָ אַלײן.
דאָס האָט דעצידירט, אַז זײַנע גרויסע ווערק זאַלן בלייבן לרובֿ
נישט־פֿאַרענדליקט, נישט אויסגעסדרט ווי געהעריק און ממילאַ
נישט־אַרויסגעגעבן.

וואָס נענטער צום סוף, אַלץ מער איז קאַפּקאָ צוגעקומען צו
יִדישקײט, צו פֿאַלקישקײט בכלל. ער האָט זיך גרינטלעך אויס־
געלערנט. . . טשעכיש, דאָס לשון פֿון זײַן געבוירן־לאַנד. ער
האַט זיך גענומען לערנען העברעיִש, געלערנט חומש, רש"י,
אַפֿילו אַרײַנגעקוקט אין אַ בלאַט נמרא, און נאָר שטאַרק זיך
פֿאַראַינטערערט מיט לשון יִדיש. געשלאָסן די באַקאַנטשאַפֿט
מיט אַ וואַרשעווער יִדישן אַקטיאָר זשאַק לעווי. און —

אַז ער האָט זיך אין יאָר 1923 באַקענט אין בערלין מיט אַ
יִדישן, שטיִלן, זײַער אינטעליגענטן מײדל פֿון אַ קלײן פּויליש
שטעטל — דאָראַ דיאַמאַנט, זענען זײַ בידע צוגעפֿאַלן צו זיך
און זיך פֿאַראַייניקט ווי צוויי פֿלאַמען און געוואָרן אינסם בײַן

קאפּקאס — שוין דעמאָלט גאַנץ גאַענטן — סוף. כאַטש זיי האָבן קיין מאָל אָפּיציעל נישט חתונה געהאַט, האָט דאָרע פּראַנצן באַטראַכט ווי איר מאַן און פּראַנץ דאָראַן ווי זיין פּרוי. אזוי זענען זיי פּאַרבליבן אין זייערע ביאַגראַפֿיעס און אזוי אין דער געשיכטע פֿון דער וועלט־ליטעראַטור.

דאָרע דיאַמאַנט איז געווען שטאַרק באַהאוונט אין ייִדישן פּאָלקלאָר, געקענט גוט זינגען אַ פּאָלקסליד, אַ וויגליד — און פּראַנץ קאָפּקאָ איז געווען שטאַרק אויסגעבענקט טאָקע נאָך אזאַ פּשוטער מוזיק, אַזעלכע פּשוטע ווערטער פֿון פּשוטער אי־בערלעבונג, נאָך צוואַנציק יאָר שאַפֿן, מיט מוראדיקער אומ־רויקער אַנגעשטרענגטקייט, ווערק — קאַמפּליצירטע ווי ריזיקע קנוילן מיט עלעקטריש אַנגעלאָדענע דראַטן.

דאָרע און פּראַנץ זענען זינט זייער באַגעגעניש מער קיין איין טאַג פֿון זיך נישט אָפּגעטראָטן. דאָרע דיאַמאַנט האָט פּראַנץ קאָפּקאָ — ווי אַן אומהיילבאַר קראַנקן ייִנגל — אַריינגעווינגט און אַריינגעוונגען אין דער אייביקער רו אַריין.

און פּדי די רו זאָל שוין זיין אייביס און אַבסאָלוט, האָט קאָפּקאָ איבערגעלאָזן אַ צוואַה מכות זיינע נאָך נישט־געדרוסטע און נאָך נישט־גענדיקטע ווערק. די צוואַה האָט ער איבערגע־ענטפּערט זיין אייביקן געטרייען, באַגלייבטן לאַנגיאַריקן פּריינד, דעם שרייבער מאַקס בראַד. די צוואַה איז געוועזן קורץ און דיטלעך: אַלע מיניע איבערגעלאָזענע פּאַפּירן — ווערק, בריוו, גאַטיצן — זאָלן תּיפּף ווערן פּאַרברענט, נישט איבערקוסטער־הייט — פּאַרברענט!

און אזוי וואָלט פּאַרברענט געוואָרן:

„דער פּראַצעס“, „דאָס שלאָס“, „אַמעריקע“, „די גרויסע כינעזישע מויער“, די „טאַגביכער“, די „בריוו צו מילענאַ“, די „באַשרייבונג פֿון אַ קאַמף“, „בלומפֿעלד דער אַלטער בחור“, „דער גילגול“, „דער הונגע־רינסטלער“, די „פּאַראַבלען“ — און ווערק — נאָך און נאָך, צוזאַמען אַרום זעקס בענד אין כּמות און איכות — גרויסע ווערק פֿון אַ ליטעראַרישן וועלט־באַטייט. ווערק, וואָס זענען די אַנונג, די וואַרענונג, די קאַסמישע שרעק פֿאַר דעם אַנקומענדיקן צוואַנציקסטן יאָרהונדערט מיט זיינע מלחמות, זיין גוגומגוג־קאַמף, זיין דריטן ייִדישן חורבן — און אַפּשר אויך זיין משיח־צייט.

פּאַראַנען אַ גירסא — און זי שטאַמט פֿון גרויסע קאָפּקאָ־קענער — אַז „דער פּראַצעס“ איז דער סימבאָל פֿון ייִדישן

אייביק־געמשפּט־ווערן פֿון קיין מאָל נישט־באַגאַנגענע זינד, און
„דאָס שלאָס“ — דער סימבאָל פֿון איביקער ייִדישער הייַם־
לאַזיקייט, ווײַל די וועלט פֿאַרטראַגט נישט די אינער־לעכע העכער־
קייט פֿון אַט דעם פֿרעמדן וועלט־פֿאַרבאַסערער, דעם ייִד.

מאַסס בראַד האָט די צוואַה פֿון פֿראַנץ קאַפּקאַ אויסגעפֿירט
אַזוי, ווי זײַן אייגן געוויסן האָט באַפֿוילן: ער האָט אַרײַנגע־
בראַכט אַן אַרדענונג אין די מאַנוסקריפּטן פֿון זײַן גרעסטן און
בעסטן פֿרײַנד און האָט זײ אַרויסגעגעבן ביזן לעצטן בלעטל.
שוין אין יאָר 1925 — קוים אַ יאָר נאָך קאַפּקאַס טויט — אין
אַרויס „דער פּראַצעס“ — און נאָך בקרובֿ די אַנדערע כתבֿים.
די ווערק זענען דערשינען אין דײַטש, אַבער באַלד זענען זײ
געוואָרן דער קניז פֿון דער גאַנצער וועלט־ליטעראַטור. קאַפּקאַס
ביכער זענען איבערגעזעצט אין אַ סך שפּראַכן, און אַ גרויסע
צאָל ביכער און עסייען זענען וועגן אים געשריבן געוואָרן.

געזעצט און געדרוקט בײַ
מאַרסטין פרעס, אינק׳,
228 איסט 45 סט׳, ניו-יאָרק
אויגנטימער: י. לאַנדאָן